לתשבי חולון בת־ים והמרכז!!!
בית הרופאים פתוח לשירותכם שבת וחג
משעה 7.00 — 19.00
מחלקות: פנימי, כירורגי, קרדיולוגי, ילדים, א.ק.ג., לחץ דם.
רח' סוקולוב 86, חולון, 03-882174.

מעריב
ערב חג

היום: סופשבוע

יום ו', 20.5.88, ד' בסיון תשמ"ח, גליון מס' 12338; שנה מ"א; המחיר 1.30 ש"ח (כולל מע"מ), המחיר באילת 1.15 ש"ח; כל הזכויות שמורות ל"מעריב" © MAARIV 1988 معاريف

מעריב
מברך את קוראיו וכל בית ישראל
בברכת חג שמח

תמיכה בממשלה בהצעת הנשיא לוועדת חקירה במערכת הבריאות

שמיר ייפגש כבר הבוקר עם השרים והיועץ המשפטי כדי לגבש הצעת החלטה שתובא לממשלה ביום ב' ≡ האוצר הכין תכנית למיסוד הרפואה הפרטית: בתי החולים הממשלתיים והפרטיים יתנו שרות רפואי פרטי לציבור בשעות אחה"צ, תמורת תשלום מלא, וכל חולה יוכל לבחור ברופא המטפל ≡ שר המשפטים תובע להגביל עבודת הוועדה לחצי שנה ≡ בתי החולים ישבתו ביום ב' ל־24 שעות

מאת אילן בכר, דליה מזורי ושרגא מקל

ראש הממשלה יצחק שמיר יציע ביום שני לממשלה, למנות ועדת חקירה ממלכתית לחקירת המצב במערכת הבריאות. גם שרים נוספים במערך ובליכוד תומכים בהצעה. בין אלה שכבר הודיעו על כך: נסים, לוי, שריד, נבון ואלמוזלינו.

ראש הממשלה אמר אמש, כי מקובלים עליו דברי הנשיא הרצוג וכי כבר הבוקר יקיים התייעצויות עם השרים הנוגעים בדבר ועם היועץ המשפטי לממשלה, במטרה להביא כבר ביום ב' הצעת החלטה מגובשת ולהעבירה.

נשיא המדינה קרא אמש להקים ועדת חקירה ממלכתית, שתבחן את סיבות המשבר במערכת הבריאות. הנשיא אמר: "אני פונה ומציע להקים לאלתר ועדה ממלכתית בלתי תלויה, אשר תבחן את סיבות

המשך בעמוד 2 ◄

שמיר ופרס החליטו: לא עוד ויזות לנושרים מברית־המועצות

המועד טרם נקבע ≡ ישראל ביקשה מהסובייטים לאפשר טיסות ישירות ללוד עם חניית ביניים בבוקרשט

מאת אילן בכר

ראש הממשלה יצחק שמיר ושר החוץ שמעון פרס, החליטו לא להעניק עוד ויזות ישראליות ליהודי ברית־המועצות המבקשים לצאת מארצם אך אינם מתכוונים לעלות לישראל.

עד כה העניקה ישראל ויזות לכל יהודי בברית־המועצות שביקש להגר, אפילו אם היה ברור כי ארץ היעד שלו אינה ישראל. המניע לכך היה הומניטרי.

אולם בריה"מ שינתה את מדיניות ההגירה שלה ביוני 1987 והודיעה כי אזרחיה יוכלו להגר לכל יעד בעולם לשם איחוד

המשך בעמוד 2 ◄

בש"ס שוקלים חקיקה לסיכול פסיקת בג"ץ בעניין לאה שקדיאל

מאת מנחם רהט

בחלק מהמפלגות הדתיות שוקלים להפעיל צעדי חקיקה בכנסת, כדי לסכל את החלטת הבג"ץ בדבר שיתופה של אשה במועצה דתית. (ראה ידיעה בעמוד 3)

מנהיג ש"ס השר הרב יצחק פרץ, אמר אתמול כי אין מקום לפרישת הדתיים מהקואליציה, אך יש מקום לשקול חקיקה שתמנע את התערבות הבג"ץ במתן

המשך בעמוד 2 ◄

פרס: המדינה אינה רכושו של דוד לוי; הליכוד: הוא מנהל מסע נגד הממשלה

מנהיגי יהודי ארה"ב אינם רואים מקום להתערב באסטרטגיה החדשה של המימשל המפריד בין פרס לשמיר

מאת רן דגוני, אילן בכר ועופרה ישועה ליית

"כשאני משווה את הדברים שאמר עלי הליכוד, לדברים שאמר עלי רדיו מוסקווה, ברור לי שאני נמצא במקום הנכון" – אמר אתמול שר החוץ, שמעון פרס, בשיחה עם כתבים ישראלים בניו־יורק.

"אני מנהל שיחות עם הסובייטים ואינני מתרשם מהדברים שאמר עלי רדיו מוסקווה. המו"מ יימשך. הדרך הנכונה לשפוט את המצב היא לפי עובדות ומעשים ולא לפי שידורים", אמר פרס שעמד להמריא

המשך בעמוד 2 ◄

אברהם סופר מוכן להחזיר את העתיקות שרכש בארץ

התייעצויות בין היועצים המשפטיים של משרד החינוך ואגף העתיקות כיצד לנהוג בפרשת הוצאת המטבעות מהארץ ע"י הדיפלומט האמריקני

מאת דוד זוהר וכתבי סוכנויות הידיעות

בעקבות גילויי מעריב, שחשף ביום שני השבוע בהרחבה את פרשת הוצאת העתיקות מישראל ע"י הדיפלומט האמריקני הבכיר אייב סופר, מתקיימות זה כמה ימים התייעצויות בין היועצים המשפטיים של משרד החינוך ומשרד החוץ כיצד לנהוג

המשך בעמוד 2 ◄

חקירה בעניין ההדלפות בפרשת "דרך הניצוץ"

שתיים מהחשודות הודו בסיוע ובחברות בארגון מחבלים וחזרו בהן

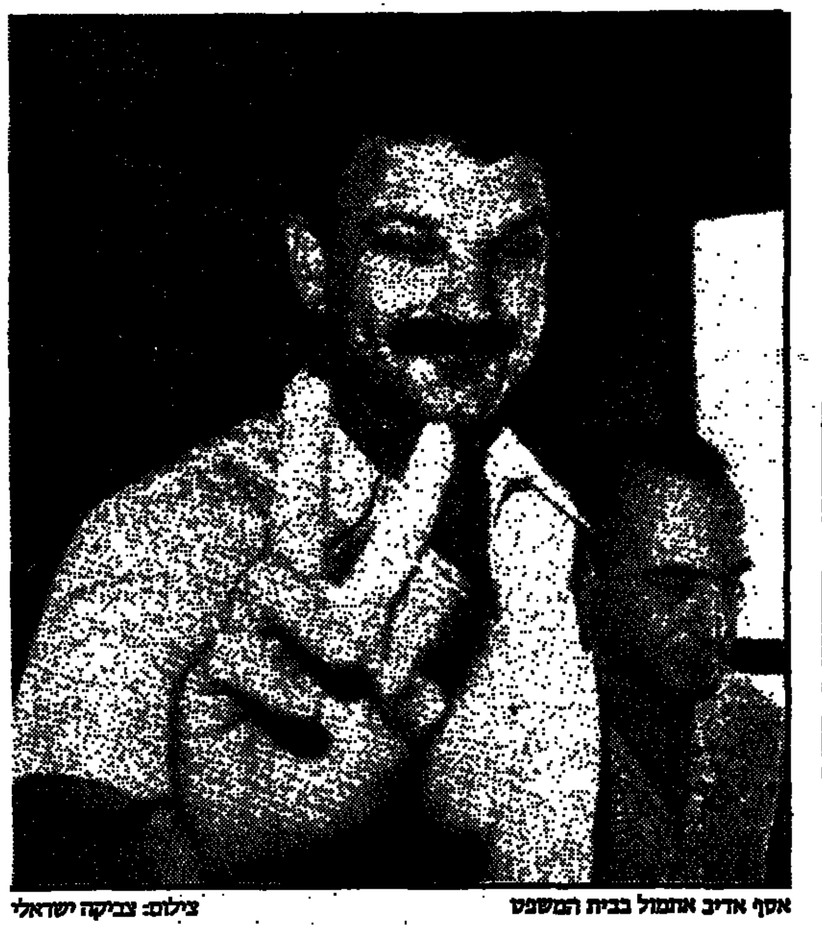

אסף אדיב אתמול בבית המשפט — צילום: צביקה ישראלי

מאת גדעון מרון ויוסי לוי

המשטרה תפתח בחקירה נגד עתונים שהפרו את צו איסור הפרסום בפרשת עצירי דרך הניצוץ. החקירה תיפתח מיד לאחר שתיגמר חקירת העצורים ויוגשו כתבי אישום.

ברור עתה שרוב העצורים יואשמו בסיוע לארגון לא חוקי ובחברות בו. מדובר

המשך בעמוד 2 ◄

מי ראה את יאיר לופז?

נער שעבר כשליה בתל־אביב נעלם לפני 12 יום מבית־חולים איכילוב זמן קצר לאחר שנפגע בתאונה וקיבל טיפול

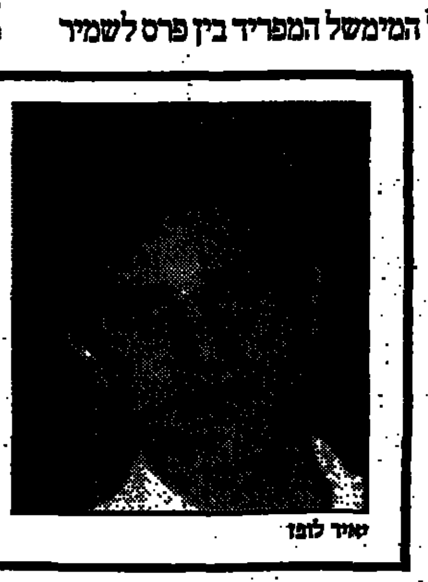

יאיר לופז

מאת בן כספית

יאיר לופז נעלם לפני 12 יום. נער בן קצת יותר מ־17 שעבד כשליח הבבא על טוסטוס בחברת שליחויות תל אביב. בני משפחתו לא ידעו עד שלשום שהוא נפגע בתאונה ע"י רכב פרטי ברחוב ארלוזורוב. יאיר נלקח לביה"ח איכילוב, קיבל טיפול – ונעלם. זה קרה ב־8 בבאי אחרי הצהריים. מאז, לא נודע על עקבותיו.

הפרשה מסתורית הרבה יותר מכפי שהיא נראית. אתמול פורסמה במעריב מודעה בעמוד הראשון בזו הלשון: "יאיר ל. היקרו כולנו מודאגים. אנא

המשך בעמוד 2 ◄

צנחן שכף ידו נקטעה: "זה עונשי על שהרגתי את האשה בא"רם"

החייל שהרג בשוגג לפני 5 חודשים טיפל בחומר נפץ בעת חופשה

מאת עמנואל רוזן

הצנחן שהרג בירייה את האישה מהכפר א־רם בתחילת האינתיפאדה, לפני כ־5 חודשים, נפצע קשה וכף ידו נקטעה מהתפוצצות חומר נפץ בו טיפל בעת חופשת השבת מחוץ לבסיסו. בבית־החולים אמר אתר כך: "זה העונש שלי על מה שעוללתי לאשה שלא עשתה שום דבר רע ונהרגה באשמתי".

החייל היה בעיצומו של קורס קציני חי"ר ועשה בו חיל. לפני כשבועיים, בעת חופשת שבת בקיבוץ אליו מיועד גרעין הנח"ל אליו השתייך, נטל במה חומרי ואביזרי חבלה וניסה להפעילם יחד עם חבר

המשך בעמוד 2 ◄

החזאי: החום יחלוף בצהריים

מאת אברהם פלג

השקע החם שפקד אתמול את ישראל יחלוף היום בצהריים ושוב יחזור מידות החום הרגילות. בשבת ובחג השבועות יהיה מזג אוויר נוח למדי. כך מבשר חזאי השרות המטאורולוגי בבית־דגן.

המשך בעמוד 2 ◄

פוסטר צבעוני
40 פירות ל־40 שנות המדינה
מצורף **היום** כשי לקוראי
מעריב
בשיתוף עם **מועצת הפירות (ייצור ושיווק)**

עיקר החדשות

'סיקורסקי' תחכיר "בלק הוק" לישראל

חברת התעופה האמריקנית שוקלת להחכיר לישראל את המסוקים – שנבדקו בידי צה"ל ונמצאו מתאימים לצרכיו – לתקופה בלתי מוגבלת. כדי להסדיר את התהליך תדרוש חקיקה מיוחדת בקונגרס.

עמוד 2

שולץ יופיע הערב בטלוויזיה הישראלית

ג'ורג' שולץ

עפרה ישועה־ליית, מוסרת מוושינגטון ששר החוץ האמריקני עומד להעניק היום ראיון לטלוויזיה הישראלית, שישודר בארץ הערב. שר החוץ האמריקני מאמין כי הדרך הטובה ביותר לשכנע את אזרחי ישראל בצידקת יוזמת השלום שלו, היא לפנות אליהם ישירות.

מצ"ח תבדוק את הקצין הבודק

התברר שבפרשת הגדנ"עים בדיקתו ומסקנותיו לא שיקפו את שהתרחש במחנה־המעצר.

עמוד 7

ארגון מחדש במיתקני הכליאה בשטחים

הדבר התאפשר בעקבות פתיחתו מחדש של מתקן הכליאה במגידו. היום כלואים 1770 עצירים מנהליים.

עמוד 7

תוואתמה יגורש מסוריה

מכה מעורבותו של ראש "החזית הדמוקרטית לשחרור פלשתין" בהכנת האוכלוסיה הפלשתינית לעצרות המוניות ביום ה־40 לרצח אבו־ג'יהאד.

עמוד 4

קללת ה"הדיבוק"

לפני כשבוע נפטר בונה התפאורות להצגה בהבימה, לפני 3 ימים נפטר אחד הסדרנים, שלשום אושפז השחקן נתום בוכנר, ואתמול בתקפה השחקנית דורית פלג בבאבי בטן עזים.

עמוד 12

"נורא לראות אב עם דמעות - אתרום כליה"

אשה בת 40 מבקשת, בעקבות שידור בטלוויזיה, לתרום כליה ללא תמורה.

עמוד 12

מזג אוויר

עדיין חם מהמקובל לעונה. תשקיף לשבת וחג – חם כרגיל לעונה.

ירושלים 17 עד 33; ת"א 19 עד 32; חיפה 18 עד 30; אילת 24 עד 40. הטמפרטורות בארץ ובחו"ל בעמוד 12

הדלקת נרות

פרשת השבוע – במדבר

	ערי"ש	מוצ"ש
ירושלים	6.54	8.14
תל־אביב	7.12	8.16
חיפה	7.07	8.17
באר־שבע	7.09	8.07
אילת	7.07	8.10

★ ★ 20058821 ★ ★
★ ★ ★ ★ ★

העמוד השני

המשך מעמוד 1

מי ראה

התקשר. הטוסטוס נמצא. אמא, יצחק, בת־שבע ואריאלה.

יאיר בן למשפחה דתית, הוא למד בישי־בת שעלבים. כשאביו נפטר עבר יאיר משבר והתת תריף שהגיע לעזיבה מוחלטת של הדת ולסכסוך חריף עם אימו. יאיר עזב את הבית ועבר לגור בבית גיסו, יצחק רקנטי, באלון־מורה. 3 שבועות לפני היעלמותו, עבר לתל־אביב. יאיר רצה ללמוד נהיגה על משאית, החל לעבוד כשליח על טוסטוס בחברת שליחויות בעיר.

איש ממשפחתו לא ידע היכן מתגורר הנ־ער. הוא ניתק את קשריו עם אימו וקיים קשרים סדירים עם גיסו יצחק ואביו של הגיס, דוד רקנטי. 3 פעמים בשבוע הגיע יאיר למשרד הביטוח של משפחת רקנטי ברחוב יבנה בת"א, קיבל בגדים נקיים ונע־לם. את סופי השבוע בילה באלון־מורה אצל גיסו.

התאונה אירעה ביום א' בשבוע. כשעה לפני התאונה היה יאיר במשרד, בביקור הר־גיל. ביום ג', לביקור הקבוע הבא, לא הגיע. במשפחה החלו לדאוג. יומיים אחר כך הגי־שו תלונה במשטרה. "אין, ולא היתה לו שום סיבה לברוח", אומר דוד רקנטי. "הוא הרי כבר בחוץ. הוא לא גר בבית, מה יש לו לברוח הוא קיים איתנו קשר הדוק, קבוע וטוב".

מתברר, שיאיר נפגע בתאונה באורח שט־חי בלבד. הוא טופל באיכילוב, אך כשהגיע החוקר המשטרתי על מנת לחקור אותו, כשעתיים לאחר התאונה, כבר נעלם.

ההשערות על גורלו של יאיר רבות. בין היתר, יתכן כי נפגע בזכרונו עקב התאונה. לכן נוסחה המודעה באופן שיזכיר לו כמה שיותר את בני משפחתו והארוע האחרון שקרה לו (התאונה). יאיר, נער בן 17 וחצי, צריך עוד מעט להתגייס. מי שראה אותו מתבקש לדווח לתחנת המשטרה הקרובה או לקרוביו בטלפון 236260.

המשך מעמוד 1

אברהם סופר

בפרשה זו.

עמדת אגף העתיקות היא שיש להסת־פק באזהרה מנומסת. ברוח זו נשלח הש־בוע לסופר מכתב, שאליו צורף העתק מחוק העתיקות. אחד הבכירים באגף הלוחמים בשוד עתיקות, תבע קו תקיף יו־תר לאחר שאגף העתיקות היה בשנים האחרונות חסר אונים מול תופעת שוד העתיקות. מאגף העתיקות נמסר, כי עו"ד סופר רוכש בישראל עתיקות מזה 15 שנה, אולם עד כה לא ביקש אישור ייצוא לעתי־קות שרכש.

משרד החוץ האמריקני הגיב אתמול לראשונה על החשדות כלפי סופר. דובר המשרד צ'ארלס רדמן אמר, כי סופר מיעץ בפרקליט ישראלי. "השופט סופר לא היה מודע לעובדה שנדרש רשיון כדי להוציא מטבעות", אמר רדמן.

מקור במחלקת העתיקות בישראל, שלא זוהה בשמו, מסר כי "השופט סופר מסר לנו שהוא רכש את העתיקות מסוח־רים מורשים, אולם הוא מוכן להחזירן אם יידרש לכך".

המשך מעמוד 1

חקירה בפרשת

בזוית הדמוקרטית של נאיף חוואתמה. שתיים מהחשודות כבר הודו בעבירות אלה, אך חזרו בהן. בימים האחרונים, החל להגיע חלק מחומר החקירה לפרקליטות, לצורך הכנת כתבי אישום. החומר מועבר בצורה חלקית. החקירה נמצאת בשלביה הסופיים ויתכן שבסופו של דבר לא יוגש כתב אישום נגד המוציא לאור של דרך הני־צוץ אסף אדיב. החלטה סופית בעניין תי־פול רק בשבוע הבא.

"עיקר המידע שפורסם בתקשורת בעני־ין מעצרם של עורכי דרך הניצוץ הועבר לעיתונות ע"י מקורות רשמיים בשב"כ. גם המידע שהועבר בסוף שבוע זה, ממנו עולה הורדת הפרופיל בעניין חומרת ההאשמות העובדה שלא מדובר עוד בפרשת ריגול, מקורה באותם גורמים. נראה שגורם אחר־אי או בלתי אחראי, מנסה לעצב דעת קהל ואולי-אף להשפיע על השופטים", כתב ח"כ רן כהן בפניה-לראש הממשלה יצחק שמיר. ח"כ כהן תובע מראש הממשלה לח־קור אם הדברים נעשו בידיעתו כממונה על שרותי הבטחון.

המשך מעמוד 1

צנחן שכף ידו

לגרעין. אחד הנפצים התפוצץ וכף ידו רוס־קה ונקטעה. החייל, חובש במקצועו הצב־אי, לא איבד את עשתונותיו ונותר בהכרה מלאה. הוא הורה לחבריו כיצד לחבוש או־תו וביקש שיסיעו לבית־חולים. בחדר המיון הסביר לרופאים בקול שקט ורגוע על אשר ארע.

בני משפחתו וחבריו מספרים, כי הריגת האשה באדום רבצה על מצפונו.

הם אומרים: "אנו מאוד חוששים שהוא חיפש את הפציעה הזאת, כדי להעניש את עצמו. גם בדברים שהוא אומר, יש יותר מרמז לכך. גם הפרקליט הפיקודי, שבודק עדיין את התיק בעניין אדום, שאל אותנו לאחר השיחה איתו אם אנחנו חושבים שבכך ההענשה העצמית שלו תיגמר... כנראה שהוא אמר לו משהו על זה."

בבית החולים אמר החייל בכעס: "אם אני רוצה למות, למה אני צריך לקחת איתי חברים?" הוא התכוון לכך שצירף אליו למשחק בחומרי הנפץ חבר, שרק בנס לא נפגע.

המשך מעמוד 1

שמיר ופרס

משפחות. עד אז הסכימה בריה"מ רק להגי־רת יהודים המבקשים להתאחד עם בני משפחותיהם בישראל. צעד זה פתח קשת רחבה של אפשרויות הגירה ליהודי בריה"מ, וישראל הפכה ליעד אחד מני רבים, אליו יכולים להגר.

כדי לפשט את תהליך הטיסה, מבקשת ישראל מבריה"מ לאפשר לכל מי שרוצה להגר לישראל לעשות כן בטיסה ישירה עם נחיתת ביניים בבוקרשט שברומניה.

ישראל הודיעה להולנד, המייצגת אותה בבריה"מ, כי בכוונתה להפסיק להנפיק בקונסוליה ההולנדית במוסקווה אשרות ישראליות ליהודים שקבלו היתר יציאה, כדי למנוע ניצולן ע"י כאלה שאינם מתכ־וונים כלל לעלות לישראל. תוך זמן קצר, יינתנו אשרות לישראל רק בשגרירות היש־ראלית בבוקארשט, לשם יגיעו כל העולים מבריה"מ לארץ.

עד היום הסידור הוא, שיהודי סובייטי המקבל היתר יציאה לישראל, פונה לשג־רירות ההולנדית במוסקווה ושם מנפיקים לו אשרה לישראל. רוב היוצאים נוסעים עם האשרה לוינה (מיעוטם נוסע גם היום דרך בוקארשט) ושם "משנים כיוון" ונוס־עים למערב, בעיקר לארה"ב. נשירה זו מגיעה החודש ליותר מ־90 אחוז, ללא תק־דים. זו הסיבה העיקרית שגורמים ישרא־לים המטפלים בנושא נזעקו לפעול במהי־רות ולממש רעיונות שהועלו ונשקלו כבר כמה פעמים בעבר.

עדיין לא נקבע המועד המדוייק להפס־קת הנפקת האשרות הישראליות במוסקו־וה, אך בכוונת ישראל לעשות כן בתוך זמן קצר ביותר. ההולנדים אינם מרוצים מהח־לטה הישראלית.

הרומנים הסכימו למעבר היהודים דרך בוקרשט, לאחר שהובטח להם כי אף יוצא בריה"מ לא יישאר ברומניה. הם מעוניינים בהצעה גם בשל הרווחים מהתשלומים על השירותים שהם מגישים לעולים בבוקר־שט.

המשך מעמוד 1

בש"ס שוקלים

חש במועצות הדתיות. "חבל שבג"ץ פסק שוב בנושא דתי נגד עמדת הרבנות הראשית וגדולי התורה", מחה פרץ. הוא התייחס לפ־סיקה קודמת של הבג"ץ בנושא רישום גי־רים רפורמיים, שהוליכה להתפטרותו מתיק הפנים.

גם ח"כ דוד דנינו מהמפד"ל, שהוא יו"ר חבר המועצות הדתיות, אמר כי יש לשקול חקיקה בכנסת בפרשה זו.

שר הדתות זבולון המר, אמר כי הוא מק־בל את החלטת הבג"ץ ויפעל על פיה, אך עם זאת הדגיש שמדובר בהחלטה שיש בה משום מהפכה. לדבריו, עדיף היה להפעילה טיפין טיפין ולא "במכה אחת".

תנועת נאמני תורה ועבודה, המשתייכת למחנה הציונות הדתית אך פועלת מחוץ למפד"ל, בירכה אתמול בהתלהבות על החל־טת הבג"ץ.

גם הקיבוץ הדתי בירך על החלטת בג"ץ.

השופט אלוני לא יועמד לדין

מאת סופר "מעריב"

היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, החליט שלא להעמיד לדין את השופט שאול אלוני. השופט אלוני נחקר בפרשת עו"ד אדם פרוסט, שהתאבד, לאחר שהס־תבך בחובות רבים. היועץ חריש הגיע למסקנה שאין בחומר החקירה נגד השופט אלוני בסיס להגשת כתב-אישום פלילי.

שאול אלוני, שהיה ידיד משפחתו של עו"ד פרוסט ז"ל, הגיע יום לאחר ההתאב־דות אל משרדו של המנוח, וניסה לפרוץ, בנוכחות עדים, את כספת המשרד, כדי לג־לות את סיבת ההתאבדות. כמו כן העביר לאלמנתו של פרוסט, באמצעות קצין משטרה, מזוודה, ובה סכום כסף גדול.

מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס לוחץ את ידו של פיטר קאליקוב (שני מימין) בעליו של העתון "ניו יורק פוסט", מעבר לגבו של איש העסקים ג'ק ווילר (במרכז) בעת סעודת צהריים של מפעל הבונדס בניו־יורק שלשום. צילום א.פ.

המשך מעמוד 1

פרס: המדינה

אמש ארצה בתום ביקור שעמד בסימן מסע נמרץ לגיוס כספים למפלגת העבודה.

פרס ופמלייתו מתחו ביקורת על הלי־כוד. זו הפעם הראשונה ששר החוץ נפנה לפולמוס מפלגתי בביקור בחו"ל. "אני מכ־בד את דוד לוי ומעריך אותו", אמר פרס, "אך מדינת ישראל אינה רכושו הפרטי".

● הניו־יורק־טיימס כתב אתמול מאמר מערכת שבו הוא משבח את דבריו של הנ־שיא רייגן לפרס: "אין ספק שנוצר רושם כאילו הנשיא רייגן מנסה להשפיע על תוצאות הבחירות בישראל בסתר", כתב העתון, אבל למעשה צידד הנשיא דווקא במדיניותו של שר החוץ שולץ, שבאחרונה עמל קשות לקבלת תכניתו לעריכת ועידה בינלאומית. המאמר מאשים את ראש הממ־שלה, יצחק שמיר, כי בביקורו בארה"ב ניסה להשתיק את יהודי ארה"ב וניפח את הצהרות הנימוס של הבית הלבן כאילו הן תמיכה בו. העתון אומר, כי אין ספק שריי־גן התכוון לשמיר בהצהרתו על מנהיגים הבולמים את תהליך השלום.

גורמים בכירים בליכוד אומרים, כי אמ־נם אין המדינה רכושו הפרטי של דוד לוי ואולם גם אין קניין בלבדי של שר החוץ שמעון פרס, המנהל בארה"ב מסע נגד מדי־ניות ממשלת ישראל בעניין תהליך הש־לום.

יהדות אמריקה נותנת הסכמה שבשתי־קה לקו החדש של המימשל, שעשה אבח־נה ברורה בין שני הכיוונים הפוליטיים של ממשלת ישראל: תמיכה גלויה בקו המדיני של מפלגת העבודה הישראלית ומנהיגה שר החוץ שמעון פרס, וביקורת ברורה על הקו ה"ניצי" של הליכוד ומנהיגו ראש המ־משלה יצחק שמיר.

המשך מעמוד 1

תמיכה

המשבר במערכת הבריאות ותתווה את הדרכים לחלץ את המערכת מן המשבר. העמדות השונות והמנוגדות, הויכוחים בתוך מערכת הרפואה ומחוצה לה ותחושת המבוי הסתום הביאוני למסקנה, כי רק וע־דה ממלכתית בלתי תלויה לחלוטין תוכל לחקור את הנושא עד תום ולהגיש המל־צות מקצועיות נכונות".

סופר מעריב מציין כי משרד האוצר כבר הכין תכנית לפתרון המשבר במערכת הברי־אות, שתמסד את הרפואה הפרטית שהיא כי־ום "שחורה".

לפי התוכנית, יפעיל משרד הבריאות בב־תי־החולים הממשלתיים והציבוריים, שירות רפואי פרטי חוקי. השירות יינתן לציבור בש־עות אחר הצהריים, תמורת תשלום מלא הע־לות. כל חולה יוכל לבחור לו את הרופא המט־פל. תכנית האוצר קובעת כי בתי־החולים יגבו תשלום בעבור שימוש במתקניהם וכל בתי החולים יזכה לתוספת הכנסה. בכך יותאמו הדרישות לתוספת שכר. בעקבות הנהגת משמרת שניה במתכונת זו, יופחת העומס על המשמרת הראשונה ובכך יוטב גם מצבם של חסרי האמצעים שיזכו לטיפול טוב יותר במ־סגרת הרפואה הציבורית בשעות לפני הצהרי־ים. תכנית זו הוצגה בפני משרד הבריאות אשר דחה אותה.

● בתגובה לדברי הנשיא, אמרו הרופאים כי ההסתדרות הרפואית יזמה את הקמת ועדת החקירה הממלכתית לפני 9 חודשים, אך איש לא התייחס לכך. מארגון רופאי בתי־החולים של קופ"ח, נמסר כי תביעת הנשיא מצביעה על כך שהמשבר חמור. ואולם, לדברי ד"ר אליאס וילקובסקי, הדבר לא יוכל לבוא במקום יישום ההסכם שנחתם עמם.

המשך מעמוד 1

החזאי

בשורות חששו שהשקע החם יעבור את ישראל בחג. אולם, התברר שהשקע נע במהירות. הוא התפתח אתמול ויחלוף הי־ום בצהריים. הטמפרטורות יירדו היום – בנגב 38 מעלות, בתל־אביב והצפון – 30־32 מעלות.

אולם ככל שהחום יירד, הלחות היחסית תעלה. אך לא תהיה גבוהה במיוחד. במרכז הארץ – 25 אחוז בסך הכל.

אמש במחול — במערב אין כל חדש

להקתו של לאר לובוביץ.

אם ראית יצירת מחול אחת של הכוריאוגרף האמריקני לאר לובוביץ – ראית, בעצם, את כולן. במערב אין כל חדש. אצל לובוביץ עדי־ין הכל זורם. אמנם יש לו חוש ליופי, לקצב ולתנועה, והוא יודע לרשום בחלל הבמה רי־שומים נעים ונאים לעין באמצעות התנועות רקדניו המיומנים, אבל אתה כבר תפסת את הפרינציפ בעשר דקות. זרועות מונפות ומת־עגלות באויר, רגליים מתנופפות בקווים יש־רים, בחורים מניפים בחורות, בחורים מניפים בחורים, והכל מסתחרר ללא הרף כמו קרוס־לה. תנועה נטו. הבעיה היא רק שכבר 15 שנה זו אותה התנועה הזורמת אצל לובוביץ. ריקו־דיו של לאר לובוביץ פשוט זורמים עם המו־סיקה. ולא משנה איזו מוסיקה. כולם זוכים אצלו לאותו הטיפול. לובוביץ עושה לבראמס את מה שהוא עושה למוצרט או לפיליפ גל־אס: הופך אותם למרוצן של רצף ג'וגינג יחפי רגליים וחסרי נשמה ואישיות. גופות אתלטי־ים, אקרובטיים, המסתחררים בריצה למרח־קים ארוכים.

רק פה ושם, לרגע קצר, יש קטע שיש בו גם תוכן בנוסף לתנועה. העניין במה שמתר־חש על הבמה ברגע זה מתעורר מיד. כמו בדו־אט הגברי במוצרט. אלא שזה קצר מדי ומעט מדי. ברגעים אחרים, מורים לובוביץ את רקד־ניו, כמו במשחקי ילדים של קדימה ואחורה ומעגלים וקפיצות חמוד. זה לא רע. ואפילו די בסדר ונחמד, אבל אם בפעם הראשונה יש בתנועות הזורמות הללו קסם וחינניות, בפעם השניה ו/או כעבור חצי שעה, אתה פשוט מת משעמום...

אריה יאס

אמש במוסיקה — רגעי קסם

איוו פוגורליץ בהיכל התרבות.

איוו פוגורליץ, פסנתרן מרתק כתמיד, אינו עושה את החיים קלים עבור קהל־מעריציו החורג, כמדומה, מעבר לחוג הרגיל של חובבי המוסיקה הקלאסית. הואיל ופוגורליץ נמנע גם מהשמעת הדרנים פופולריים, יש להעריך עוד יותר את אהדת הקהל כלפיו.

הצד החזק של פוגורליץ אינו בזריזות אצבעות רעשנית. הוא היחיד המרשה לעצמו למשוך נעימות אט אט, צליל אחר צליל, מב־לי שיהיה זה משעמם או מעצבן. היפוכו של דבר כל נגיעה בודדת בקלידים יוצרת רצף של רגעי קסם וקהל האלפים הפסטיבאלי אשר בא לחגוג חוויה מוסיקלית נוצצת מוצא עצמו שבוי ומהופנט בעדינות של ההפקה הצלילית.

באשר לאומנות הביצוע והפרשנות המו־סיקלית יש להפריד בין בטהובן לבין שאר היצירות שנוגנו. סקריבין וראוול בוצעו בכש־רון רב, כפי שהיה צפוי בפסנתרן מוכשר ונו־דע, אשר רגישותו האמורה לצבע הצליל ער־שה אותו למבצע אידיאלי של יצירות בסגנון זה. "סקארבו" מאת ראוול נוגן חפוז מדי ולא היה בו שמץ של אווירה ספרדית; אך גם כך ניתן היה להשתאות מן המעוף של הביצוע. לעומת זאת ביצוע היצירות של בטהובן בלט בייחודיותו. הסונטה מספר 17 נוגנה ברוח מר־ידיסקית טהורה, אך גם המהירויות הקיצוני־ות ביותר בוצעו באופן מושלם ומעורר הער־צה. קשה מאד להגיע ביצירה זו לדרך ביטוי נכונה ומספקת, והפתרונות שמציע פוגורליץ הם מדהימים ביופים ובמקוריותם, מה גם שהם מופקים מן הפסנתר בשלמות בל־תאמן.

רון וידברג.

נבדקת האפשרות שמסוקי "בלק הוק" יוחכרו זמנית לישראל

חברת התעופה האמריקנית סיקורסקי בודקת אפשרות למסור לישראל, בחכירה לתקופת זמן מוגבלת, מסוקי בלק הוק מתוצרתה.

חיל האוויר מגלה עניין במסוק האמריקני, במסגרת תוכנית חידוש צי מסוקי התובלה שלו. הבלק הוק כבר ביקר בישראל, ונבדק כאן. אם סיקורסקי תסכים להחכיר את המסוקים, במקום למכור אותם, תידרש חקיקה מיוחדת בקונגרס האמ־ריקני כדי להסדיר את ההליך המיוחד. במקרה כזה, יוחכרו המסוקים למספר שנים, ובתום התקופה יוכל חיל האוויר להחליט על רכישתם לצמיתות.

בספרד הביעו אתמול מקורות תעשייתיים מהימנים את הדעה, שבגלל המהומות בשטחים, קלושים הסיכויים שהתעשייה האווירית של ישראל תשותף בשיפוץ של 25 מטוסי "מיראז' 3" של חיל האוויר הספרדי.

עלות מבצע זה נאמדת ב־200 מיליון דולר. התעשייה האווירית שיגרה משלחת לספרד, כדי לקדם חתימת העיסקה.

עמנואל רוזן וע"צ

הסינים שלחו מברק ברכה לועידת מפ"ם - ברומנית

באיחור של שבועיים הגיע אתמול לבית מפ"ם מברק ברכה מסין, לרגל ועידת המפלגה – שלמרבה ההפתעה כתוב בשפה הרומנית. נראה כי הסינים, שאין להם קשרי דואר ישירים עם ישראל, החליטו לסמוך בנושא זה רק על הרומנים, שהם היחידים ממדינות הגוש המזרחי המקיימים קשרי דואר, ישירים עם ישראל.

המברק חתום בידי לי לימאנג, נשיא האגודה הסינית להבנה בי"ל, הקשורה, באורח לא רשמי, לממשל ולמפלגה הקומוניסטית הסינית. אגודה זו אירחה לפני כחודשיים, בסין, את מזכ"ל מפ"ם אלעזר גרנות ועורך בטאונה מארק גפן.

במברק מברך לימאנג את המפלגה לרגל הועידה העשירית, ומתנצל: "בשל קשיים טכניים נבצר מאתנו להגיע לועידתכם".

מנחם רהט

גדוד הטנקים הראשון בצה"ל חגג יום הולדת ארבעים

גדוד הטנקים הראשון של צה"ל, חגג אתמול את יום הולדתו ה־40, אי שם ברמת הגולן, עם המון נוסטלגיה, המון מגד"ים מהעבר הרחוק והקרוב, ואפילו כמה דמעות שנמחו בחשאי. היו שם אלוף אברהם אדן (ברן), ניצב גבי עמיר, יועץ שר הבטחון חגי רגב, וכמובן, מפקד הגדוד הנוכחי, סא"ל ע, ועוד רבים רבים. האלוף אורי אור, שגם הוא שירת בעבר כמג"ד, לא הגיע.

בטכס נכחו אלוף פיקוד הצפון, יוסי פלד, קצין שריון ראשי, תא"ל יוסי בן חנן, ובני משפחות החיילים המשרתים בגדוד. חזיון אור קולי שעסק במורשת הקרב של הגדוד, והופעת להקת הפמח"ש, סיימו את הטכס.

יהודה גורן

מת "המפגין הוותיק"

"המפגין הנצחי", יצחק שמואלי־רזין, מראשוני תנועת "החרות" והתנו־עה הרביזיוניסטית, נפטר אתמול מדום לב בביתו בירושלים, בגיל 75. דמותו הססגונית לא נעדרה כמעט ממעמדים רשמיים, עצרות עם, הפגנות המונים, קבלות פנים, וערבי ראווה. הוא פיתח לעצמו, במשך השנים, טכניקות מיוח־דות, כיצד לחמוק מבעד לחגורות השוטרים, כיצד לצוץ תמיד במקום הנ־כון ובזמן הנכון, כשכרזה בידו, ואיך להשתרבב אל מרקעי הטלוויזיה בארץ ובחו"ל. שמואלי כינה את עצמו "המפ־גין הוותיק", והיה מופיע לעתים קרו־בות לבדו, ומפגין נגד תופעות שונות.

לווייתו תצא היום ב־10 מבית ההלוויות בסנהדריה.

אריה בנדר

וחג שבועות תעשה לך

הערב, ליל שבת, מסיימים את ספירת העומר ומחר בערב, במוצאי שבת, מתחיל חג השבועות, "זמן מתן תורתנו", שהוא גם חג הבאת הביכורים במסורת ישראל. בליל שבועות נוהגים להיות ערים כל הלילה ולומר את ה"תיקון" המיוחד שנערך לשם כך. לפני קריאת התורה קוראים את "אקדמות", שיר הלל למתן התורה שנכתב בארמית ולאחר מכן קוראים את מגילת רות.

בחג שבועות מזכירים נשמות ואומרים "יזכור" מיוחד לחללי צה"ל. כן אומרים "מי שבירך" מיוחד להחלמתם של פצועי צה"ל ונפגעי הפרעות.

ק. נפתלי

קוקה-קולה סניף ירושלים
לציבור לקוחותינו
עברנו
לאזור התעשייה עטרות
רח' המע"ש
טלפונים:
02-856115
02-856132
02-855413
שתו קוקה־קולה Coca-Cola

"לתביעה ראיות הקושרות את אנשי 'דרך הניצוץ' לחשד פגיעה בבטחון"

אמר אתמול השופט אריה אבן־ארי, כשדחה את העררים שהגישו יעקב ורוני בן־אפרת, מיכל שוורץ והדס להב ■ זו פעם ראשונה מאז מעצרם, ששופט מתיר לפרסם החלטה מלאה בפרשה

מאת איה אורן

"בידי התביעה יש חומר ראיות ממשי הקושר את אנשי דרך הניצוץ יעקב ורוני בן־אפרת, מיכל שוורץ והדס להב לחשד פגיעה בבטחון המדינה", קבע אתמול שופט בית־המשפט המחוזי בתל־אביב, אריה אבן־ארי, כאשר דחה את העררים שהארבעה הגישו על מעצרם. בקרוב יוגשו נגד העצורים כתבי אישום.

השופט קיים את הדיון בדלתיים סגורות אולם התיר לפרסם החלטתו. מההחלטה עולה שהארבעה חשודים בחברות באירגון עויין וכי חלק מהם הודו בפה מלא בהודאות מפורטות בחשדות שיוחסו להם וקשרו את עצמם ואת חבריהם לקשר הפלילי. השופט התיר לפרסם, כי חלק מהחשודים אומנם חזרו בהם לאחר מעשה מההודאות, אולם בידי התביעה יש לכאורה לא רק ההודאות שבהן הם מפלילים את עצמם ואת חבריהם אלא גם ראיות נוספות, המאמתות את ההודאות מבחינה עובדתית ומבחינת המקום והזמן.

היתה זו פעם ראשונה מאז מעצרם של החשודים ששופט מתיר לפרסם החלטה מלאה בפרשת דרך הניצוץ. שוטרים ואנשי בטחון מנעו מעתונאים מלהכנס לאולם השופט. הם איפשרו רק לילדיהם של החשודים להכנס פנימה לדקות ספורות. הילדים ובני המשפחה התגודדו מחוץ לאולם. כולם, כמו גם ארבעת החשודים, לבשו חולצות טריקו לבנות ועליהן הכתובת בעברית, באנגלית ובערבית: "מדינת ישראל, נפסל" ולידה דמות שפיה נסתם. בדיון טענו ארבעת החשודים, כי החקירה נגדם מתנהלת באמצעים פסולים, ושופט הורה לרשויות המדינה לבדוק טענות אלה.

בהחלטתו ציין השופט, כי ארבעת החשודים עצורים בחשד לחברות באירגון עויין. השופט לא נקב בשם הארגון.

רוני בן־אפרת

יעקב בן־אפרת

הדס להב

מיכל שוורץ

בפתח ההחלטה מציין השופט כי הסניגורים, עוה"ד פליציה לנגר וחוסיין אבו־חוסיין, לא טרחו להגיש לבית־המשפט את כל ההחלטות והפרוטוקולים הקודמים. בראשית הדיון ביקשו הסניגורים לפתוח את הדלתיים. התובעת, עו"ד קלודה רג'ינאמו, טענה כי מדובר בחקירה מסועפת שעניינה בטחון המדינה וחברות באירגון עויין, ועל כן אין לדעתה כל סיבה לבטל את צווי איסור הפירסום.

השופט ציין בהחלטה כי מדובר בחקירה עדינה, קשה ומסובכת הדורשת מאבק חקירתי. הוא רשם לפניו את הודעת התובעת, כי כתבי אישום יוגשו בקרוב גם אם החקירה בפועל לא תושלם.

טובה אדיב: לפעמים קשה להיות אם בארץ הזו

מעצר אסף אדיב הוארך אתמול ב־10 ימים ■ הוארך גם מעצר חשוד נוסף בפרשת 'דרך הניצוץ': הני איסעווי ■ המשטרה תפתח בחקירה נגד עתונים שהפרו את צו איסור הפירסום סביב הפרשה

מאת גדעון מרון

מעצרו של אסף אדיב המו"ל של עתון דרך הניצוץ, הוארך אתמול בעשרה ימים. הדיון בהארכת מעצרו נערך בדלתיים סגורות, בלשכתו של השופט שלי טימן בפתח־תקווה.

השופט האריך גם את מעצרו של הני איסעווי חשוד נוסף בפרשה איסעווי עצור כבר 24 יום והארכת מעצר נוספת בתום תקופת הארכה, תחייב את אישור היועץ המשפטי.

אדיב הגיע אתמול לביהמ"ש מלווה ע"י ראש צוות החקירה רפ"ק גד ווסדמן. בירידתו ממכונית המשטרה הוא נפגש עם אימו, טובה, השניים התנשקו.

"מה נשמע", שאלה האם.

"לא נורא, עברו רק 48 שעות", השיב אדיב.

החשוד המתין, שעה ארוכה בתוך חדר סגור עליו הופקד שוטר, עד שהתפנה השופט, לדון בעניינו.

"אני לא חושבת שהסיפור שלו, דומה לסיפור של אדיב", אמרה האם, "ברור לי שמישהו עלה על עץ גבוה, עצרו אותו רק בשל העובדה, כי עתונו מסר אינפורמציה מדוייקת על מה שקורה בשטחים".

לגבי האווירה בקיבוצה גן־שמואל אמרה האם: "חברים התעניינו, לא יותר מזה. הארץ הזו גורמת הרבה דאגות לאנשים, לפעמים קשה להיות אם".

השופט שלי טימן: דיון בדלתיים סגורות

המשטרה תפתח בחקירה נגד עתונים שהפרו את צו איסור הפירסום סביב פרשת עצורי דרך הניצוץ.

החקירה תפתח מייד לאחר שתגמר חקירת העצורים, ויוגשו כיתבי האישום. כך התברר אתמול בביהמ"ש בפתח־תקווה, בעת הארכת מעצרו של אסף אדיב. אתמול בעת פתיחות הדיון על מעצרו של אסף אדיב, ביקש ראש צוות החקירה רב פקד גד ווסדמן, מהעתונאים לעזוב את אולם הדיונים. הללו סירבו לעזוב את המקום בטענה, כי בין כה וכה התפרסמו כבר, מרבית הפרטים על החקירה. עורכת הדין של החשוד, פליציה לנגר הוסיפה, כי כבר יש של פירסומים בעתונות, וכי כל מה שאפשר נכתב. "עם כל הכבוד לביהמ"ש, הרי שהצווים שלו לא מתקיימים".

ראש צוות החקירה ביקש מהשופט שלי טימן להורות לעתונאים לעזוב את המקום. לגבי הפירסומים בעתונים על החקירה, הגדיר אותם ראש צוות החקירה "מצוץ מהאצבע ברובו".

השופט קבע כי הדיון יערך בדלתיים סגורות: "לתומי סברתי נוכח הפירסומים וההתייחסויות באמצעי התקשורת, שאולי ראוי היה לתת פומבי להליך כזה, משום שעיקרו מבוצע בדרך של עיון בחומר ע"י ביהמ"ש, ובתשובות המסתירות יותר משר הן מגלות של ראש הצח"מ. אין ספק שמדובר בעבירות על בטחון המדינה, והחקירה קשה ועדינה. כך שפליטת פה ותשובה שתצא מהדלתות בצורה בלתי מבוקרת, עלולה לפגוע בחקירה, או בבטחון המדינה ולא אקח על עצמי סיכון כזה".

'שומר הניצוץ' - במחאה על סגירת 'דרך הניצוץ'

מאת אילנה באום

במחאה על סגירת העתון דרך הניצוץ מפרסמת קבוצת השנה ה־21 עתון חד־פעמי בשם שומר הניצוץ. במערכת העתון החדש רשומים בין היתר: המשורר נתן זך, פרופ' אסא כשר, פרופ' זאב שטרנהל, פרופ' אבישי מרגלית, דר' נורית גרץ, דר' אילנה המרמן ודר' עדי אופיר. במסיבת עתונאים אותה קיימו אתמול אמר ד"ר עדי אופיר, כי הם אינם מתייחסים למעצר חברי המערכת או לחשדות. המחאה היא על סגירת העתון: "אני רוצה למתוח קו ברור בין החשדות המושמעים נגד כמה חברים בקבוצת הניצוץ – לבין סגירת העתון. יהיה אשר יהיה 'הליכלוך' שיידבק באנשים הללו – אין סיבה שאחרים שהיו עמם בקבוצה לא יוכלו להמשיך להוציא עתון". לטענתו, סגירת דרך הניצוץ היא חלק "ממסע אותו מנהלת הממשלה נגד זרימת מידע חופשי מן השטחים".

בשבת מתכוננת הקבוצה יחד עם עוד גופים בשמאל לערוך בקורי הזדהות אצל עצירים מנהליים בשישה מתקני כליאה.

לראשונה בישראל: אשה תכהן כחברה במועצה הדתית

בג"ץ הורה אתמול למנות את לאה שקדיאל מירוחם כחברה במועצה הדתית בישוב

מאת סופר מעריב

בג"ץ הורה אתמול למנות את לאה שקדיאל מירוחם כחברה במועצה הדתית בישוב. בכך קיבל בג"ץ את העתירה שהגישה שקדיאל, באמצעות האגודה לזכויות האזרח, נגד שר הדתות ונגד ועדת השרים, בראשות ראש הממשלה, שמונתה כדי לטפל בהרכב המועצות הדתיות.

עם פירסום ההחלטה אמרה לאה שקדיאל כי זהו הישג גדול מאוד למערכת המשפט בארץ, לתושבי ירוחם, לרבנים שתמכו בה ולכל האנשים בארץ.

בהחלטתם מתחו השופטים ביקורת נוקבת ביותר על הגורמים הדתיים והממשלתיים שמנעו את מינוייה של לאה שקדיאל. המשנה לנשיא בית־המשפט העליון השופט מנחם אילון קובע בהחלטתו כי: "החלטת ועדת השרים שלא לכלול את העותרת כחברה במועצה הדתית בירוחם, יסודה בהנחות לא נכונות ובשיקולים זרים, ועל כן בטלה היא. צר לנו כי על אף שהנושא נדון ונמשך במשך תקופה כה ארוכה, ועל אף שנסתמנה הדרך לישרה הנכון, לא נמצא עוז הרוח הדרוש לקבלת ההחלטה ראוייה שלא היה ואין מנוס ממנה. ובמיוחד צר לנו על אי קבלת החלטה חיובית בעניינה של העותרת, דבר שלדעת גדולים וטובים מעוגן היטב גם בעולמה של הלכה".

על הטענה של רב ירוחם, דוד מלול, ושל ועדת השרים, כי אין אשה יכולה לשבת בגוף דתי־הלכתי, אמרו השופטים: "השירותים המסופקים ע"י המועצה הדתית בעלי אופי דתי הם, אך המועצה מופקדת על סיפוקם ומימונם בלבד, ולא על איזו שהיא הכרעה הלכתית־דתית בקשר אליהם".

ועל הטענות בדבר אי התאמתה של שקדיאל, כאשה, לתפקיד – כתבו השופטים: "מעולם לא נדרש מגברים, החברים במועצות דתיות, שיהיו יודעי תורה, משכילי דבר, מקפידים על קלה כחמורה בשמירת תורה ומצוות, ומעולם לא שמענו, כי פגם אחד מפגמים אלה ישמשו עילה לפסילת גבר מלשמש במועצה דתית".

בהתייחסם לשירות לגב' שקדיאל, הרעיפו עליה השופטים מחמאות: "ברור ואין כל ספק כי העותרת מעוניינת בקיום השירותים הדתיים... ולא זו בלבד, אלא שמבקשת היא להקדיש לכך מיטב זמנה, מרצה וכשרונה".

לאה שקדיאל: תודה לרבנים שתמכו בי

השופטים תקפו במיוחד את אחד הנימוקים של ועדת השרים שלא למנות את הגב' שקדיאל בשל עמדותיה ודיעותיה בנושאי דת ומדינה. השופט אילון כותב בעניין זה: "נימוק זה תמוה הוא ביותר ובזאת נקטתי לשון המעטה משום כבודם של העורכים בו". השופט אילון קובע כי המניע העיקרי להחלטה שלא למנות את שקדיאל הוא עצם היותה אשה. השופט אומר כי זה נוגד את עקרון היסוד של מערכת המשפט הישראלית שלפיה אסורה אפלייה מטעמי מין".

השופט ברק, בפסק דינו, מותח ביקורת קשה ביותר גם על הרבנות הראשית על פסק ההלכה שפירסמה, האוסר לשתף נשים במועצות הדתיות. השופט ברק כותב: "אין לשכוח כי גם הרבנים הראשיים פעלים במסגרת החוק ועקרון השוויון החל על כולם, חל גם עליהם".

השופטים אילון, בן־פורת וברק הורו, כי תוך 30 ימים צריכה ועדת השרים להחליף את אחד מחברי המועצה הדתית בירוחם בלאה שקדיאל.

הרבנות: המקפידים על צניעות לא ישתתפו במועצות

מאת אריה בנדר

"הבג"ץ אינו יכול ואינו רשאי לקבוע ולשנות אורחות צניעות של תורה וגם לא מנהגים של תורה ואינו רשאי לפגוע ביהודים המקפידים לשמור על הלכות אלו, הן בחייהם הפרטיים והן בחייהם הציבוריים", כך אמר אתמול מנכ"ל הרבנות הראשית לישראל, הרב איתן אייזמן, בפרסמו את תגובת הרבנות על פסיקת בג"ץ בעניין הגב' שקדיאל.

בהודעה נאמר כי "הרבנות הראשית לישראל מכירה בשוויון זכויות לכל דבר של נשים, כולל פעולת ציבוריות. אבל, בעניינים דתיים של רבניות ומועצות דתיות יש חיוב מיוחד של שמירה קדושה וצניעות ויש תוקף של מנהג שגברים ונשים לא ישבו ביחד. אם נתעלם מזה יוצא למעשה, שרבנים ותלמידי חכמים המקפידים על צניעות לא ירצו להשתתף כחברים במועצות דתיות".

הרב איתן אייזמן הדגיש אמש, כי הודעת הרבנות אין בה כדי לכפור בהחלטת הבג"צ אלא להתריע מפני השלכותיה.

משה פרץ, ראש המועצה הדתית בירוחם: כולנו נתפטר

ראש המועצה הדתית בירוחם, משה פרץ: "זה היום של לאה שקדיאל. אני הבהרתי חד־משמעית, כי אם השר יתעקש לציית לצו, אנחנו כאן נתפטר".

משה פרץ הוסיף, כי בשעות הערב הגיעו לביתו שיחות טלפון ומשלחות של תושבי העיירה המזועזעים מהמחשבה על הכללת אשה במועצה הדתית. "אנחנו משקיעים בפיתוח בתי־העלמין בירוחם, ועכשיו נאלץ לעסוק רק בפרשת שקדיאל במקום בעניינים החשובים לתושבים", אמר.

אורי בינדר

המר: אינו נוגד את רוח ההלכה

מאת אריה בנדר

"אני מכבד את החלטת בית־המשפט ואני מאוד מקווה שהדבר לא יגרום לקשיים בתפקוד המועצה הדתית בירוחם. הרבנות הראשית והרבנים קבעו את דעתם עד כה בהתאם לנהוג שהיה קיים וליכולת התפקוד המיטבית של המועצות הדתיות. אני כיבדתי את עמדתם. כעת, ומאחר והדבר גם אינו נוגד את רוח ההלכה, אכבד את החלטת בית המשפט", אמר אתמול שר הדתות זבולון המר. שר הדתות הדגיש כי עליו ללמוד את פסק הדין על־מנת לקבוע מה יהיו דרכי הפעולה של משרדו בכל הנוגע להמשך הטיפול במועצות דתיות אחרות. "אני מקווה שכל החלטה בעתיד תקח בחשבון גם את הפרוט ההלכתי של פסק הדין". השר הוסיף כי הוא תומך ועודנו תומך בהשתתפות פעילה של נשים בארגון החיים ההלכתיים "אבל הייתי רוצה שהדבר יעשה בהדרגה ובדרך מקובלת על הרבנות ועל הרבנים".

הצעה לציבור לרכישת
כל המניות המוחזקות בידי הציבור

של

אלקו בע"מ ("אלקו")

1. סונומה בע"מ מזמינה את ציבור בעלי המניות של אלקו למכור לה את מניותיהם באלקו, במחיר 7,752% מהערך הנקוב של המניות בנות 0.1 ש"ח ע"נ ובמחיר 3,399% מהערך הנקוב של המניות בנות 0.25 ש"ח ע"נ. מחיר ההצעה נקבע בהתאם למחיר המניות בבורסה ביום 15.5.88.
2. סונומה בע"מ מתחייבת לרכוש כל כמות מניות שתוצע לרכישה כהענות להצעה זו.
3. ההצעה תהיה בתוקף ארבעה־עשר (14) יום, מיום פרסומה ועד יום 2 ביוני 1988 שעה 12.30.
4. כל בעל מניות שירצה בכך יוכל למכור את מניותיו למציע באמצעות בנק דיסקונט לישראל בע"מ.
5. מכירת המניות לסונומה בע"מ תיעשה כדלקמן:
בעל המניות ימסור לסונומה בע"מ באמצעות בנק דיסקונט לישראל בע"מ, אגף ניירות ערך, בכל יום עסקים, בין בעצמו ובין באמצעות חבר בורסה, פקודת מכירה חתומה על־ידו או בשמו כדין למכירת מניות שבבעלותו לסונומה בע"מ. כל אחת מן המניות שתימכר לסונומה בע"מ כאמור לעיל תהיה חופשית מכל שעבוד, עיקול, חוב או זכויות כלשהן של צד ג'. כל פקודת מכירה שתתקבל על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ, לאחר השעה 12.30 ביום עסקים מסוים תחשב כאילו התקבלה ביום העסקים הבא.
6. התשלום למוכר המניות יבוצע על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ ביום העסקים הראשון לאחר יום העברת המניות לסונומה בע"מ בהתאם לאמור בסעיף 5 לעיל.
7. סונומה בע"מ נשלטת על־ידי מר גרשון זלקינד, יושב־ראש מועצת המנהלים של אלקו. מר זלקינד מחזיק 3,664 ע"נ במניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע"נ כ"א ו־26,640 ע"נ במניות רגילות בנות 0.25 ש"ח ע"נ, המקנות לו יחד כ־17% מהון החברה ומזכויות ההצבעה בחברה. יחד, מחזיקים בעלי הענין בחברה (כולל מר זלקינד, פושל אסושייאטס אינק., מייקל גולדברג ודירקטורים בחברה) בכ־50% בהון ובזכויות ההצבעה בחברה.
8. *מובא בזאת לתשומת־לב ציבור בעלי המניות שאם הענות הציבור להצעה זו* תהיה נרחבת עלול הדבר לפגוע בסחירות המניות והבורסה עשויה לשקול את המשך רישומן למסחר. במקרה של מחיקת המניות מן המסחר עלולה מכירת המניות, לאחר מחיקתן מן המסחר בבורסה, לגרור חיוב במס רווח הון.
הבורסה הודיעה לחברה כי אם לאחר הצעת הרכש פיזור המניות יאפשר המשך רישומן למסחר תתבקש החברה לאחד את שני סוגי המניות לסוג אחד. בעלי המניות העיקריים מסרו כי יתמכו בבקשת הבורסה.
9. החברה מתכוונת להמשיך את פעילויותיה בתחום העסקים הנוכחי שלה, גם לאחר גמר הצעת הרכש.
10. אישור הבורסה להצעה זו ניתן ביום 16 במאי 1988. אין באישורה של הבורסה להצעה משום אימות הפרטים המובאים בה או אישור מהימנותם או שלימותם ואין בו משום הבעת דעה על טיבם של ניירות הערך שרכישתם מתבקשת.
11. פרטים מלאים אודות ההצעה ניתן לקבל אצל כל אחד מחברי הבורסה.
12. ההצעה אינה מופנית אל בעלי הענין בחברה.

הדו"חות הכספיים של החברה התפרסמו ביום 26 באפריל 1988. ניתן לעיין בהם ובדיווח המיידי של החברה מיום 17 במאי 1988 במשרדי החברה וכן אצל חברי הבורסה.

תאריך: 20 במאי 1988

כוננות גבוהה ביותר בצבא סוריה נוכח התעלמות חיזבאללה מהפסקת האש בביירות

דמשק החליטה לגרש את נאיף חוואתמה הפועל לארגון הפלשתינים לעצרות ושביתות במלאות 40 יום לרצח אבו־ג'יהאד

מאת שפי גבאי

כוננות גבוהה ביותר שוב הוכרזה בצבא סוריה בלבנון ושוב מאיימים מפקדים סורים בכירים במערב ביירות, לפרוץ לתוך מעוזי חיזבאללה בפרבר הדרומי, נוכח הלחימה הבלתי פוסקת של המיליציה הפרו־איראנית נגד אמל, תוך התעלמות מהסכמי הפסקת האש.

עשרות אורחים נפגעו אתמול כשחיזבאללה ניסתה לכבוש עמדות של אמל במערב ביירות. אנשי חיזבאללה אף התגרו בעמדות קידמיות של צבא סוריה, לאחר שהפגיזו סקומות אחדים בנמל התעופה הבינלאומי, שם עוזכים הכוחות הסורים. מקורות לבנונים טענו, כי נפגעו מספר חיילים סורים, שהוחשו באמבולנסים לבית חולים שדה.

סוריה בודקת, כיצד הגיעו טילים נגד טנקים לידי חיזבאללה והיא חוששת, כי הפרו־איראנים עלולים להפעילם נגד הטנקים שלה.

איראן, שרואה עצמה עתה גורם מרכזי בלבנון, בעקבות תבוסות המיליציה הפרו־סורית אמל, הציעה אתמול לסוריה להקים כוח הרתעה משותף של חיילים סורים וחיילים ממשמרות המהפיכה האיראנים, לפי ריצה בלתי אלימה לתוך הפרבר הדרומי. סוריה לא השיבה עד כה להצעה זו, שפירושה מתן דריסת רגל מוכרת לאיראן בתוך לבנון.

גורמים לבנונים המקורבים לסוריה, אמרו אתמול, כי דמשק מקיימת מגעים עם וושינגטון, לונדון ובון, נוכח החשש כי תנועת חיזבאללה עלולה להוציא להורג את בני הערובה שהיא מחזיקה, במקרה של פריצה צבאית סורית לפרבר בדרום ביירות.

המקורות מסרו, כי המשא ומתן הסורי־איראני נכנס למבוי סתום, לאחר שסוריה לא היתה מוכנה לקבל את התכתיבים האיראנים. גם איראן לא הסכימה לאמץ את התנאים של סוריה.

סוריה החליטה לגרש מתחומה את ראש "החזית הדמוקרטית לשחרור פלשתין" נאיף חוואתמה, נוכח מעורבותו הגוברת במחנות הפליטים בדמשק בהכנת האוכלוסיה הפלשתינית לקיום עצרות המוניות ביום ה־40 לרצח אבו־ג'יהאד.

תחנות השידור בביירות מסרו, כי כוחות מוגברים של חיילי צבא סוריה נכנסו למודנת והזהירו את הפלשתינים מפני קיום עצרות אבל או שביתות מחאה.

בצעד פיוס נועד ג'קסון עם מנהיגים יהודיים

מאת רן דגוני
סופר מעריב בניו־יורק

בצעד פיוס ראשון מאז תחילת מערכת הבחירות בארה"ב, נועד אתמול הכומר השחור ג'סי ג'קסון עם מנהיגים יהודיים בלוס אנג'לס.

הפגישה, שתוארה על־ידי המשתתפים בה, כגלויית לב וקונסטרוקטיווית, תוללה סערה עזה בממסד היהודי והמחישה שוב את עומק הקרע בין יהודים לשחורים בארה"ב. מנהיגי מספר ארגונים יהודיים החרימו את המפגש. בסמוך לאולם, בו התקיימה הפגישה, ערכו עשרות אנשים הפגנה קולנית נגד ג'קסון.

ג'קסון הזכיר לבני שיחו היהודים, כי בוועידה הארצית של המפלגה הדמוקרטית מ־1984 התנצל על שכינה את ניו־יורק "עיר יהודונית".

בתשובה לשאלה על ההשקפות האנטישמיות של לואיס פאראחאן, שהיה בעבר מקורבו, השיב הכומר השחור, כי גם ליהודים יש בעיות עם השקפות נזעניות בתוך המחנה שלהם, בדיוק כפי שהקהילה השחורה בארה"ב מתמודדת עם השקפות מעניות בתוכה.

ג'קסון אמר עוד, כי פגישתו עם ערפאת, היתה חלק ממאמץ לשחרר את בני הערובה האמריקנים בלבנון ו"לבנות גשר למזרח התיכון".

ג'קסון חזר ואמר, כי הדרך היחידה להבטיח את השלום במזרח התיכון היא לערוב לגבולותיה של ישראל ולהקים מדינה לפלשתינים.

פורסמה יצירה חדשה־ישנה של בקט

יצירה חדשה של הסופר האירי סמואל בקט יצאה אתמול לאור בצרפת. בקט, בן 82, כותב באנגלית ובצרפתית. ספרו החדש – ל'אימאז (התמונה) נכתב בצרפתית והוא בעצם משפט אחד ויחיד בן 1200 מילים. זו יצירתו הקצרה ביותר של הסופר ולמעשה אינו ממש חדש. בשורה האחרונה מגלה הסופר, כי הוא נכתב בשנות ה־50'.

מקורות בחוגי ספרות אמרו, כי בקט השתכנע ע"י המו"ל הצרפתי שלו, ז'רום לינדון, להסיר את האבק מן היצירה, שכבר פורסמה ב־1959 בעתון בריטי. רויטר

חשד: ורנר נחמן נטל גם מכספי הקהילה בראשה עמד

מאת שאול בן־חיים
וסוכנויות הידיעות

יו"ר הוועד המרכזי של יהודי גרמניה, היינץ גלינסקי, עדכן גם את ממשלת ארצות־הברית על המעילה הגדולה בכספי "ועידת התביעות". על כך נודע ממקור מהימן. הידיעה על ממצאי הבדיקה הראשונים הועברה לוושינגטון עוד לפני פירסום הפרשה בגרמניה.

גלינסקי הזהיר מבקרים וידידים לא לנסות ולנצל את המצב על ידי הפצת השקפות אנטישמיות. הוא אמר כי שום אירגון איננו מחוסן מפני אירועים כאלה, וכי "דברים כאלה מתרחשים גם במקומות אחרים".

אלמנתו של ורנר נחמן, שהיא ישראלית לשעבר, החלה בעבודה בפקידת קבלה בהוצאת ספרים בקרלסרוהה, וטוענת שבעלה לא היה לה די כספים לפרנסתה.

התעוזר חשד כי החשוד נטל לא רק מכספי הריבית של קרן בת 400 מליון מארק, שנועדו לחלוקה בין ניצולי שואה נצרכים, אלא גם מכספי הקהילה בראשה עמד במשך 19 שנה.

אתמול הגיש הוועד המרכזי של יהודי מערב גרמניה תביעה על סך 33 מיליון מרק נגד מנהלי העיזבון של נחמן.

אשר למניעים של נחמן, נראה כי הוא היה שרוי בקשיים פיננסיים. מפעל הטכסטיל שלו בקארלסרוהה עלה באש פעמים בשלוש השנים האחרונות.

הרחק מן הבית

ריצ'ארד גיר והשחקנית הצרפתיה גבריאל לאזור בקבלת הפנים לכבוד הקרנת הסרט "הרחק מן הבית", בבימויו של גיר בפסטיבל קאן. (צילום: א.פ.)

קנסות על נשים סיניות שאיבדו בתוליהן לפני הנישואין

נשים בסין נקנסו על שאיבדו בתוליהן לפני הנישואין, נסחרו כאילו היו חפצים ונדחפו לעסוק בזנות – מגלה הירחון הגשר הסיני, במאמר חושפני, ראשון בסוגו. הירחון מספר, כי נשים שבבדיקות לפני הנישואין נתגלה כי אינן בתולות, נקנסו ב־50 יואן (13 דולר). "כתוצאה מכך, התאבדו אחדות", מציין הירחון.

להלן הוא טוען, כי הקנסות כלל אינם חוקיים, אלא שהנשים הכפריות אינן מודעות לזכויותיהן המיניות.

בדיקות רפואיות הן חובה בסין לפני קבלת רשיון נישואים, אלם אין בסין חוק האוסר קיום יחסים לפני נישואין. רויטר

איטליה — תלונה לבימ"ש: מיץ האשכוליות הרג את העכברים

איגוד ההגנה לבעלי־חיים באיטליה, הגיש תלונה בבית־המשפט של רומא נגד המעבדה הרפואית הממלכתית, שביצעה נסיונות על עכברים, במטרה לוודא אם המיץ רעל לתוך האשכוליות.

כזכור, העכברים מתו לא בגלל רעל בלשהו, אלא בגלל שהוזרקה בגופם כמות מופרזת של מיץ אשכוליות. רפי לוזון, רומא

ארה"ב — אושרו חוזים לבניית משגרי־טילים ניידים

הסימטל האמריקני אישר שלושה חוזים לתיכנון ובניית משגרי טילים ניידים. החוזים, בסך 328.7 מיליוני דולרים, מיועדים לבניית פלטפורמות שיונעו על גבי מסילות־ברזל. מעל הפלטפורמות ניתן יהיה לשגר את הטיל האמריקני הבין־יבשתי אמ.אקס., בעל הראש המתפצל ל־10 מיטענים.

עד כה לא היו בידי ארה"ב משגרים ניידים לצורך שיגור טילים בין־יבשתיים, המיועדים להעברה מהירה על גבי מסילות הברזל של ארה"ב במקרה־חירום. טילי האמ.אקס מוצבים כיום במתקנים תת־קרקעיים בבסיסי חיל־האויר במדינת ויומינג. חייט

הודו — מקדש־הזהב: סריקות בעקבות כניעת המורדים

כיממה לאחר שהשתלטו על מיקדש הזהב באמריצר, החלו אתמול כוחות־הבטחון ההודים לסרוק את המקום במאמץ לאתר מסתתרים, שהוחזו אחריהם בדלנים סיקים, שהתבצרו באתר משך 10 ימים. במקביל, התכנסה הנהלת המקדש בן 400 השנה, לדון באפשרות לפתוח אותו מחדש למתפללים.

46 הסיקים האחרונים שהתבצרו במקום, נכנעו שלשום, לאחר מצור ששמו עליהם כ־3,000 שוטרים ואנשי כוחות־הבטחון ההודים. ראש משטרת פנג'ב, ק.פ.ס. גיל, מסר כי מתוך המקדש הולצו אתמול ארבע גוויות.

העוצר שביב מיתחם המקדש בעל כיפת הזהב טרם הוסר, ובמטו נערכו חיפושים אחר נשק וגוויות נוספות. במשך המצור נהרגו 46 איש, רובם בדלנים סיקים. לפי הודעות רשמיות, הוצאו ארבעה בדלנים נוספים, בעקבות כניעת חבריהם. בתמונה: שלושה לוחמים סיקים, שנכנעו שלשום, יוצאים מן המקדש כשידיהם מורמות (צילום: א.פ.)

מצרים — שר־החוץ של מצרים לביקור רשמי במוסקווה

שר החוץ של מצרים, עיצמאת עבד אל־מגיד, הגיע אתמול למוסקווה לביקור רשמי ראשון של אישיות מצרית בכירה, מאז חתימת הסכמי השלום עם ישראל.

מקורות רשמיים בקהיר מסרו, כי היום יוועד עבד אל מגיד עם מנהיג ברית המועצות, מיכאל גורבצ'וב, לדיון על עמדת מצרים בנושא פתרון הסכסוך במזרח התיכון. לדברי המקורות, הפגישה חשובה לקידום תהליך השלום, שבוע ימים לפני פיסגת רייגן־גורבצ'וב.

מצרים גורסת, כי אש"ף חייב להיות חלק בלתי נפרד מהוועידה הבינלאומית. היא גם סומכת ידה על ההצעה הסובייטית, שאש"ף יכיר באותה הו־צדדי בישראל, כדי שיוכל לסלול את דרכו להשתתפות בוועידה.

מצרים קיבלה בהבנה גם את הידיעה על נכונותה של ברית המועצות לחדש את היחסים הדיפלומטיים עם ישראל, אם זו תסכים לכינון הוועידה הבינלאומית לשלום. שפי גבאי

בית ספר מ"מ "שפרינצק"
לשעבר בית ספר מ"מ קרית בנימין
טלפון: 04-447303

השנה שנת יובל 50 שנה להיווסדו של ביה"ס.
ביום רביעי, ל' בסיון, 15.6.88, יתקיים
כנס מחזורים בבית הספר
ברח' קלאוזנר קרית בנימין.
בתכנית: 18.00 עד 19.30 – מפגש רעים
19.30 עד 21.00 – תכנית אמנותית
מורים, בוגרים ועמיתים בעבר וכיום – מוזמנים!
אנא ראו זאת בהזמנה אישית!
להתראות,
הוועדה המארגנת

לבעלי PC ותואמיו!
קורסים ללימוד עצמי בשיטת STG האמריקאית כעת בישראל!
• מערכת הפעלה PC-DOS
• ADVANCED BASIC
• LOTUS 1-2-3
• DBASE III+
• TURBO C
• PC-ASSEMBLER והכרת ה־8088
• מערכת הפעלה OS/2 (לראשונה בארץ!)
מחיר קורס: 85 ש"ח בלבד! לא כולל מע"מ
מיבצע לשבוע אחד: כל הנרשם לשני קורסים יקבל קורס שלישי חינם! (הצעה מיוחדת למשווקי PC ותואמים)
לפרטים נוספים ולקבלת שיעור הדגמה חינם, נא לפנות אל: סיסקום מערכות ממוחשבות סלומון 13 פ"ת (49310) טל. 03-9248563 (24 שעות ביממה)

בשיתוף פסטיבל ישראל
האופרה הישראלית החדשה
בטבעת החנק
מאת בנג'מין בריטן
כל העתונות פה אחד: מעולה, מרשים, חוויה!
"דרמה מוסיקלית ענקית" "ביצוע מעולה ומרשים" "תעודת כבוד לאופרה הישראלית החדשה" – רון וידברג – מעריב; אורי אפשטיין – הארץ
"גם אם אינכם חובבי מוסיקה מובהקים, רוצו לטבעת החנק" "שם זהו תיאטרון במיטבו" – חנוך רון – ידיעות אחרונות
"מחזיק אותך בגרון" – רון וידברג – מעריב
"ההפקה התיאטרונית המרשימה ביותר של האופרה הישראלית" – בועז עברון – ידיעות אחרונות
"עשוי בטוב טעם" – מיכאל המדלזץ – הארץ
"בחירה נבונה, רמת ביצוע גבוהה" – שוש אביגל – חדשות
"איכות גדולה. איכות באמת טובה של האופרה הישראלית החדשה" – יהודה כהן – דבר; חנוך רון – גלי צה"ל
אודיטוריום דוהל – ת"א, בשעה 20.30, להצגות: יום א' 22.5, יום ג' 24.5, יום ה' 26.5, יום א' 29.5 – נותר מספר מצומצם של כרטיסים.
הצגה נוספת ואחרונה בהחלט! מוצ"ש 28.5, בשעה 21.00, אודיטוריום דוהל
כרטיסים להשיג: במשרדי האופרה שד' דוד המלך 1, טלפון 262256-9, במרכז מכירות הפסטיבל ובמשרדים בעיר.

ליאודה וד"ר אוריאל דרייפוס
חובקים בת
אלינ'ער
אחות לדניאל
נכדה לעליזה איגר
חיפה, 12.5.88.

הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
התזמורת הסימפונית והמקהלה של הטכניון
כנס בוגרים
ומיפגש עם המייסדת והמנצחת פרופ' דליה אטלס, לרגל שנת יובל ה־25 להיווסדה, יהיה ביום ג', 14.6.88.
בערב זה, תבצע האופרה "קבלריה רוסטיקנה" מאת מסקאני, בבימוי מלא, בניצוח פרופ' דליה אטלס.
הבוגרים מתבקשים בזה לשלוח אל: תזמורת הטכניון, קרית הטכניון חיפה, טלפון 929735, שם וכתובת ע"מ שנשלח כרטיסי הזמנה.

מחשבי השקייה לגן (ולגינת הגג)
"ג'ני"
הטוב ביותר בעולם היחיד עם 3 שנות אחריות
להשיג בחנויות המובחרות לציוד מים השקייה
עומר בע"מ אביזרי השקייה מתקדמים
רח' יהושע בן נון 58, הרצליה ב' טל. 052-570368

הודים: אנשים צעירים זקוקים ל"מעריב לנוער"

אלס אקדמי לימודי שפות בע"מ
חופשת לימודים באנגליה
אמינות. מומחיות. טיפול אישי.
פרטים והזמנות למפגשים טל: 03-7527503

כל בתי החולים יושבתו ביום שני; נשיא המדינה מציע ועדת חקירה ממלכתית

מאת דליה מזורי, אריה בנדר ועזרא ינוב

כל בתי החולים הציבוריים – של קופ"ח, הממשלתיים והעירוניים – יושבתו ביום שני, מיד אחרי החג, ל־24 שעות. על כך החליטו אתמול ועדי שני ארגוני הרופאים. לא יבוצעו ניתוחים, מרפאות החוץ תהיינה סגורות ובמחלקות וכן בחדרי המיון יעבדו במתכונת שבת וחג.

נשיא המדינה חיים הרצוג הציע אתמול להקים לאלתר ועדה ממלכתית בלתי תלויה, על פי חוק ועדות החקירה, אשר תבחן את סיבות המשבר במערכת הבריאות ותתווה את הדרכים לחלץ את המערכת מן המשבר.

המאבק המשותף של רופאי בתי החולים הוא במטרה להחיל את הסכם רופאי קופ"ח גם על רופאי בתי החולים הממשלתיים.

שרת הבריאות, הגב' שושנה ארבלי אלמוזלינו, פנתה אמש אל ארגוני הרופאים ובקשה מהם לא לשבות: "הבה ותאפשרו לממשלה לדון בכובד ראש בבעיה ולא תחת-לחץ של פגיעה בחולים". ביום שני אמור להתקיים בממשלה דיון במשבר הבריאות "יש תקווה שאכן הפעם תתייחס הממשלה כנדרש לנושא", אמרה.

ההסתדרות הרפואית החליטה לצאת למאבק לשיפור תנאי שכרם גם של רופאי המרפאות.

יו"ר הנהלת קופ"ח מכבי ח"כ שרה דורון הודיעה כי תפנה בתחילת השבוע הבא לשר האוצר בהצעה ליישם לאלתר שיטות שהונהגו במכבי – בכלל מערכת הבריאות לחיסול תורים לניתוחים כדי להביא להקלה במשבר.

בדברים שנשא אמש בירושלים בפני מושב הנעילה של כינוס המנהיגות הבינלאומי ה־6 של מכון ויצמן למדע אמר נשיא המדינה בהציעו את ועדת החקירה: "אין שום כוונה שוועדה כזו תצביע על אשמים או תעניש גורם כלשהו. המטרה היא להתחקות אחר שורשי הבעיה כדי להביא לפתרונה אחת ולתמיד".

לשאלה בעניין המשבר במערכת הבריאות אמר אתמול ראש הממשלה יצחק שמיר כי הנושא יועלה לדיון יסודי בישיבת הממשלה הקרובה ואישר כי הוא שוקד על מציאת פתרון למשבר ממושך זה ופועל בכוון להשיג הסדר.

סגן ראש הממשלה ושר הבינוי דוד לוי אמר אתמול בקריית־גת בפגישה עם חברי מרכז חרות מאזור הדרום: "מצוקת הבריאות גובלת בחוסר אחריות, זלזול בחיי אדם ואנרכיה. כל צד מציג עמדותיו ובהדגשות הזו מופקרים חולים. הצעתי לראש הממשלה להקים גוף בלתי תלוי שיבדוק הסכסוך. גוף זה יוסכם על ידי הממשלה והמלצותיו יחייבו את כל הגורמים".

כנס הבוגרים הגדול: כמו מסע לאחור במנהרת הזמן

יובל לבן שמן

מאת מנחם תלמי

כנס הבוגרים הגדול, שנערך אתמול בכפר הנוער בן־שמן והסתיים בטקס הבאת ביכורים, היה לרבים מבין בוגריו של מוסד זה (שהוקם לפני למעלה משישים שנה), מעין מסע לאחור במנהרת הזמן. אנשים במיטב שנותיהם התרפקו אתמול על נעוריהם, על ארץ־ישראל של פעם – כשבן־שמן היתה אחת הפנימיות המועדפות והיוקרתיות בארץ, בית־ספר חקלאי עם עקרונות מקצועיים וערכים הומניים, עם צוות מורים ומחנכים חדורי אמונה ביעודם. הללו, לא פחות ממורים ומדריכים, היו לחניכיהם – חברים.

בוגרי שנות "טיכו" ובני מחזורים באחרונים יותר עלו אתמול לכפר הנוער. היו בהם אורחים של כל יום מכל מיגזר, והיו אנשי שם בתחומי עיסוקם – פוליטיקה, התיישבות, תעשיה, ספרא וסיפא – כולם נערות ונערים של פעם, שספגו כאן את ריח האדמה והיער יחד עם ערכים של ציונות, בטרם הוכנה זו למרכולת מלגלגת.

נראו שם בוגרים ממחזורי שנות השלושים ותחילת שנות הארבעים, הזוכרים את הכפר הציורי הזה כאי יהודי בודד בתוך רצף ישובים ערביים; כאלה הזוכרים עוד את האוטובוס המשוריין, את תנועת הנפירים בראשותו של המפקד אהרן מרקובסקי (מור), את השומרים הזוכרים שניספו בקרב עם כנופיה ערבית בית עור הסמוך; את הבריטים שפשטו על מרפאת השיניים של הכפר, עקרו את כסא הטיפולים וחשפו תחתיו את הבור הגדול בו הוסתר הנשק להגנת הכפר; את הבית בראש הגבעה, שממרפסתו היו מתקשרים בפנס איתות למגדל המים של תל־אביב, כאשר חוטי הטלפון נותקו על ידי הכנופיות הערביות.

בוגרי בן־שמן המפורסמים שלא באו למפגש: ממלא מקום ראש הממשלה שמעון פרס השוהה בארה"ב, השר משה קצב וחברת הכנסת שולמית אלוני הנמצאת באירופה. בדבריו למתכנסים אמר מנהל בן־שמן, יצחק גלן, כי את בוגרי המוסד פוגשים בכל תחומי החיים. הבוגר חיים הברפלד, מזכיר האיגוד המקצועי, אמר כי "בן־שמני" זה מושג. כתב צבי קליימן, צילום מאור והב

פה ושם עצרו חניכות וחניכים לשעבר ליד עץ רם צמרת. מחוייכים ונפעמים נזכרו כי בצילו טעמו לראשונה בחייהם את טעמה המתוק של נשיקת נעורים. אחרים עלו לבניין הישן של בית הספר, להעיף עין בכיתה בה למדו; הסתכלו בקתדרה הריקה ואולי דימו לראות עליה מורה זה או אחר – ורק באותו רגע ידעו אולי להעריך את אשר לא השכילו להעריך בנעוריהם הרחוקים.

טקס הבאת הביכורים, שהיה בשנים ההן אחד מעמודי התווך של בן־שמן, נערך בשדה שלף בירכתי הכפר, במקום בו, במצור של 1948, היה נוחת מפעם בפעם מטוס ה"פרימוס", כשהוא מלווה בירי מהכפר הערבי הסמוך חדיתא.

חדיתא איננה. גם בן־שמן איננה מה שהיתה פעם. הבוגרים בגרו. אבל בעיניהם של רבים יכולת לראות כי להבת הזכרונות הטובים והכמיהות הנסתרות עדיין לא דעכה.

פרופ' בנטוויץ: מחצית ההומוסקסואלים בארץ שינו הרגלי חיים מחשש לאיידס

מאת אריה בנדר

"בישראל יש כיום כ־54 חולים באיידס. בשנים האחרונות היתה עליה קטנה במספר חולי האיידס שנתגלו בארץ ושעורי הגידול היו כמעט זהים בכל אחת מ־4 השנים האחרונות. יכול להיות שזה מעיד על התנהגות טובה יותר של מגיפת האיידס בישראל. בכל מקרה זהו ממצא חשוב ביותר", אמר אתמול פרופ' צבי בנטוויץ מהמחלקה הפנימית בבית החולים קפלן ברחובות, וראש מכון רות בן־ארי לחיסונים קליניים. הוא דיבר במושב מיוחד לנושא האיידס, במסגרת כינוס המנהיגות הבינלאומי השישי של מכון ויצמן למדע, שנערך במלון לרון בירושלים.

פרופ' בנטוויץ אמר כי אין הוא יכול לבשר כעת על התקדמות בניסויים בתרופה למלחמה באיידס, שפותחה במכון ויצמן ע"י מאיר שניצקי, והוא מעדיף להיות זהיר בנושא. הוא ציין עוד כי כמחצית מקבוצת הסיכון של ההומוסקסואלים בישראל שינתה את הרגלי חייה בעקבות מערכת ההסברה על סכנות האיידס. אולם קיימת עדיין בעיה עם אותה קבוצה שלא שינתה את הרגליה.

חתן פרס ישראל, הרב עדין שטיינזלץ, אמר בדיון כי האוכלוסיה שאינה נמנית עם קבוצות הסיכון אינה צריכה לקחת את תפקיד האלוהים ולומר שחולי האיידס קיבלו את המגיע להם בשל צורת חייהם. "לאדם סובל חובה לעזור ככל האפשר".

הניידת לטיפול נמרץ בראשל"צ מושבתת 4 מכל 10 לילות

מאת בן כספית

לתושבי ראשון־לציון לא כדאי, בימים אלה, ללקות בהתקף לב. הניידת לטיפול נמרץ של תחנת מד"א בעיר אינה פועלת ב־40% מהלילות עקב מחסור ברופאים. ד"ר הדי פייבל מהמחלקה הקרדיולוגית בבי"ח אסף הרופא, האחראי על תורניות הנט"ן: "זו שערוריה. הרופאים אינם מוכנים לעבוד 16 שעות (מ־15.30 עד למחרת ב־7.30 בבוקר) תמורת 70 ש"ח".

ארבה נתגלה בעקבה; אין סכנה מוחשית שיגיע לישראל

מאת מרדכי אלקן

באזור עקבה שבירדן, נתגלו השבוע כמויות קטנות של ארבה המדבר, שמקורן כנראה ממחנות גדולים של ארבה הנמצאים כעת באזור צפון־מערב סעודיה. למרות זאת, לא צפויה כעת פלישה מיידית של ארבה המדבר מסעודיה לכיוון הערבה ודרום הנגב – אמר אתמול ל"מעריב" יצחק בן־דוד, העומד בראש מטה החירום למלחמה בארבה. לדבריו, סכנת פלישה תהיה מוחשית, רק אם תשרור טמפרטורה גבוהה מאוד, ובו זמנית ינשבו במשך ימים אחדים רוחות דרומיות חזקות.

היפר קו־אופ שלי
פתוח במוצאי
חג השבועות

קונים במוצאי חג השבועות
ומשלמים רק ב־2.8.88*
*על כל קניה מעל 100 ש"ח לבעלי כרטיסי אשראי ישראכרט וויזה לבעלי כרטיס קו-אופ זהב התשלום ב-2.8.88 או ב-9.8.88
לא כולל חנויות אלקטרוליין לאלקטרוליין תכניות אשראי מיוחדות ונפרדות

בכל ימות השבוע אשראי ל-2.7.88
סופר קו-אופ | היפר קו-אופ
של רשת הריבוע הכחול, קו־אופ רעננה, קו־אופ הרצליה ורמת השרון
קו אופ

חברת החשמל לישראל יחידת החרמון
ארגון העובדים - מרחב הצפון
כנס ותיקי יחידת החרמון ועובדי חברת החשמל
במלאת י"ג שנים לאימוץ יחידת החרמון ע"י עובדי חברת החשמל במרחב הצפון ולרגל שנת ה־40 למדינת ישראל, יתקיים מפגש ותיקי יחידת החרמון ומפקדיה עם עובדי חברת החשמל.
הכנס יתקיים בחורשת טל ביום שלישי ח' בסיון תשמ"ח 24.5.88 בשעה 14.00 (סיום משוער 18.00).
ההרשמה להסעה - במזכירות ועד העובדים, טל. 04-667296.

מסעדת הראל
מאכלים בלקניים, אירופאיים ומזרחיים
פתוח 7 ימים בשבוע
ארוחה עסקית מלאה 18 ש"ח
במנות לילדים ½ מחיר
חניה בשפע
ארוחות הבימה
אירועים עד 100 איש
רח' החשמונאים 95, תל־אביב. 03-5610066

קונצרט הוקרה לחזן לייב גלאנץ
במלאת 25 שנה לפטירתו
בהשתתפות החזנים:
חיים אדלר – תל־אביב
צבי (לואיס) דנטו – טורונטו
יעקב מוצן – מונטריאל
אברהם (אלברטו) מזרחי – קליבלנד
פנחס רבינוביץ – לוס אנג'לס
מקהלת בית הכנסת הגדול בירושלים, בניצוחו של אלי יפה.
מנחה: דניאל פאר
ליד הפסנתר: ריימונד גולדשטיין
יום חמישי, י"ז סיון תשמ"ח (2.6.88) בשעה 8.00 בערב, בהיכל התרבות, תל־אביב.
עיריית תל־אביב–יפו
קרן ע"ש גולה וחיים ויגר לקדום החזנות בתל־אביב
קרן תל־אביב לפיתוח
כרטיסים להשיג: "הדרן" אבן גבירול 90 ת"א טל. 246787; "קסטל" אבן גבירול 153 ת"א 447678. כרטיסים לקשישים במחיר מיוחד במשרדי הדרן קסטל לבעלי תעודת תושב קשיש – ת"א.

תקליטור taklitor
פסטיבל הקיץ של וידאופרות
LA TRAVIATA
52. ש"ח
50 אופרות;
15 בלטים
החל מ־40 ש"ח
משלוחים בכל רחבי הארץ

רשות הדואר
במטרה לשפר את השירות לתושבי ראשון לציון, רשות הדואר מעוניינת לרכוש מבנים בקומת קרקע ע"פ הפרוט שלהלן:
א. במרכז העיר – כ־450 מ"ר עם אפשרות חניה.
ב. באיזור רחוב פינסקר – כ־120 מ"ר.
יש לשלוח הצעות בכתב, הכוללות: גוש, חלקה, גודל השטח, הוכחת בעלות, ומחיר מבוקש – למפקח נכסים, מחוז תל־אביב והמרכז, רחוב לינקולן 18 תל־אביב 67134
טלפון להתקשרות 03-5613627
רשות הדואר אינה משלמת דמי תיווך
מבצע אדיבות ברשות הדואר מ־20 עד 30 ביוני 1988

תזמורת הקמפוס
במחווה
לסניף דוברי אנגלית
של
האגודה למען החייל
קונצרט חגיגי
לציון 40 שנה למדינת ישראל
סם זבה — מנצח
איזבל פאוסטי — כנרת
מיצירות: מוצרט, מנדלסון וברהמס
יום ה' 26 במאי 1988 בשעה 8:30 בערב
בבית החייל ה"ז וייצמן 60 תל־אביב
כל ההכנסות קודש לאגודה למען החייל בישראל
* זוכה בפרס ראשון בתחרות בינלאומית לכינור באוגסבורג, נובמבר 1987
מחיר: 20 ש"ח
(כרטיסים בקופת בית החייל ת"א)

הפתרון לכאבים
טיפול אורטופדי בכאבי גב, גפיים קליעות ותחתונות, טיפול בכאבי ראש על רקע עמוד שדרה צוארי, במרפאה אורטופדית גרמניה המערבית
אפשרות שילוב חופשה בעת הטיפול.
פרטים:
טל. 03-253315
16.00–18.00
טל. 03-445148
19.30–21.30

ראש הממשלה אינו מתכונן לדון עם שר החוץ בדברי הבית הלבן

רה"מ דחה דרישת דוד לוי להחזיר את פרס מארה"ב לאלתר ■ לדבריו, מסמך לונדון "עבר מן העולם"

מאת אילן בכר ומאיר הראובני

ראש הממשלה, יצחק שמיר, אמר אתמול בתכנית הטלוויזיה מבט, כי אין הוא חושב שדברי נשיא ארה"ב, רונלד רייגן מכוונים לישראל וכי הוא מקווה שמדיניות ארה"ב לא להתערב בעימותים פנימיים בתוך ישראל תישמר.

במסיבת עתונאים בעפולה, שם קיבל אתמול את אזרחות הכבוד של העיר, דחה רה"מ את דרישת סגנו דוד לוי, להחזיר לאלתר את שר החוץ מארה"ב ולהתעמת עם האמריקנים על דברי הנשיא רייגן על "סרבני השלום".

הוא ציין, כי עם שובו של פרס לארץ, ייפגש אתו כדי לדון בבעיות חשובות אך לא ישוחח אתו כלל על הודעת הבית הלבן.

רה"מ הבהיר, כי לדעתו "ישנם במזה"ת גורמים, המסרבים לדון בשלום והמתחמקים ממו"מ אתנו על שלום, ואלה הם מנהיגי ערב".

■ יחסים לא נורמליים עם בריה"מ

בנושא מדיניות בריה"מ אמר ראש הממשלה בתכנית מבט, כי אין הוא רואה תזוזה בכיוון כינון יחסים דיפלומטיים ובאשר ליציאת יהודים אמר: "המספרים שאני שומע, אינם מבשרים שינוי מהותי".

שמיר הביע רצונו להפגש עם אישים סוביטיים, כולל שר החוץ, אדוארד שוורדנאדזה, כדי להסביר את עמדות ישראל.

יצחק שמיר

שמיר סבור, כי פגישת השר פרס עם שגריר בריה"מ בוושינגטון מעיד על יחסים לא נורמליים בין שתי המדינות. נורמלי הוא ששר החוץ הישראלי נפגש עם שגריר בריה"מ בישראל.

■ יש מה לדבר עם ירדן

שמיר אמר, כי לישראל יש על מה לדבר עם ירדן וכי אם יהיה מו"מ, יש לנהלו גם עם חוסיין – מטעם ירדן וגם עם הנציגים הפלשתינים כדי לפתור את בעייתם וכדי להגיע לשלום עם ירדן על בסיס קמפ־דיוויד. הוא יצא נגד ועידה בינלאומית אותה כינה "אנטי פתרון".

■ השתתפות פלשתינים במו"מ

בעניין מסמך לונדון, שנחתם על ידי שר החוץ שמעון פרס והמלך חוסיין, והסדיר ועידה בינלאומית, הגיב שמיר: "מסמך זה עבר מן העולם. מאז נספו דברים חדשים. כל גורם יגיד, שוועידה בינ"ל דרושה כדי להביא לנסיגה לקווי 1967".

שמיר הדגיש, כי ישראל מעוניינת בהבנה עם הפלשתינאים וכי איננו רוצים שהסכסוך יוכרע בדרך של אלימות. הוא אמר, כי במו"מ ישתתפו הפלשתינים לקביעת עתידם: "אל נבזבז זמן, הבה נחדש את המו"מ, ונתקדם לקראת השלום".

■ הנגבי: פרס "חטף" הזמנה אישית שקיבל שמיר לביקור בהונגריה

מנהל לשכת ראש הממשלה, צחי הנגבי, טען אתמול כי שר החוץ שמעון פרס, "חטף" מידי ראש הממשלה שמיר הזמנה שהופנתה לשמיר אישית לבקר בהונגריה, ונטל אותה לעצמו. כן טען, בציניות, כי בביקורו בבית הלבן אנס פרס את הנשיא רייגן ושר החוץ שולץ בהחייאתו של ארגון "אל"ף", אך בשינוי קטן: לא "אזרחים למען פרס" אלא "אמריקנים למען פרס".

במטהו הגיבו על דברי הנגבי במלים: "נסות רוח שקרית ובריונית, האופיינית להנגבי וחבר מרעיו".

חיפושית זבל

עץ שקרס אתמול בערב, ברחוב בן־יהודה בחיפה, קבר תחתיו מכונית פולקסווגן "חיפושית" – שנוסעיה נמלטו מבעוד מועד – וקרע את חוטי החשמל לאורך כל הרחוב. תושבים מבוהלים, שחששו לחייהם בעקבות הניצוצות שבקעו מהחוטים שנותרו גלויים, טענו: "רק בנס נמנע כאן אסון". עובר אורח: "העץ כמעט ונפל על המכונית שלי, והיה גומר את שני הילדים שהיו שם". בעלת הרכב שנפגעה, הבחינה בניצוצות שבוקעים מחוטי החשמל, ונמלטה עם ילדיה מהמכונית, שניות ספורות לפני שהעץ נחת על גג הרכב. עתה בודקים מה גרם לנפילתו הפתאומית של העץ שהתעייף. עד לפינוי המקום נותר הכביש חסום במשך זמן רב. כתב: אמיר גילת, צילם: רני מצל

רק שושנה באה לביתו של נבון

מאת מנחם רהט

מבוכה שורה שלשום בלילה בביתו של שר החינוך יצחק נבון. מתוקף היותו השר הבכיר במפלגתו, ובהיעדרו של מ"מ ראה"מ שמעון פרס, החליט השר נבון לזמן לביתו את ההתכנסות השבועית של פורום "שרינו" המפלגתי, אך אירח, בסופו של דבר, רק את השרה שושנה ארבלי־אלמוזלינו, שהיתה היחידה שטרחה להופיע.

השר נבון זימן את חבריו, השרים וסגני־השרים, ממפלגת העבודה, לשעה 8.30. ארבלי־אלמוזלינו הגיעה בזמן, ונדהמה להיווכח שהיא היחידה. בני הזוג נבון אמרו שהשאר יגיעו מן הסתם בעוד זמן קצר.

בשעה תשע, לאחר שלגמה כוס תה ועוגיות, בחברת אופירה ויצחק, התפנו השר והשרה להתבונן במהדורת "מבט" בטלוויזיה. בסיומה קמה שושנה ארבלי־אלמוזלינו ללכת.

הזוג נבון ניסה לשכנע אותה להשאר ולצפות גם בתוכנית "מוקד", בה הופיע יריבה הפוליטי, שר האוצר משה ניסים, אולם היא הסבירה שבמילא מקליטים לה את התוכנית במשרד, וחמקה לביתה. היה ערב נעים.

כמה מהשרים שנשאלו אתמול לסיבת היעדרם העדיפו שלא לעסוק בפומבי בנושא זה ורק סיפרו על התחייבויות קודמות, כאבי ראש ושיניים, וכמובן, הבחירות הפנימיות במפלגה בשבוע הבא.

רבני המפד"ל יוצאים נגד משרד החינוך ב'פרשת החוברות'

מאת נורית דברת

חבר הרבנים של המפד"ל שלח אתמול מברק למנהל אגף החינוך הדתי במשרד החינוך, יעקב הדני, בו הוא מחזק את ידיו, "בעמידתו על משמר חינוך ילדי ישראל לאהבת התורה והארץ". במברק, עליו חתום הרב יוסף גליקסברג, נאמר, כי חבר הרבנים רואה בחומרה את ההתערבות והלחצים, "מצד חוגים אנטי דתיים, הרוצים להסיט את החינוך מדרך הקודש, ולרוקנו מתכניו המקוריים". הכוונה, כנראה, היא לשר החינוך, יצחק נבון, שאסר על האגף להפיץ חוברות בהם נכללו דברי השמצה פוליטיים נגד השמאל הישראלי.

מרדכי רפלד, יושב ראש מועצת חמ"ד (הגוף הרשמי המנהל אוטונומית את החינוך הדתי מבחינה פדגוגית), הודיע אתמול כי יכנס, בשבוע הבא, את המועצה, כדי לדון בפרסומים האחרונים על העימות בין הנהלת המשרד להנהלת החינוך הדתי.

החינוך הממלכתי־דתי נמצא אמנם בסמכותו של שר החינוך, אך על פי החוק (חוק חינוך ממלכתי משנת 1953), יש לו פריבילגיות משלו, ולמעשה, מקנה החוק לחינוך הממלכתי־דתי עצמאות פדגוגית, הנקבעת על ידי המועצה.

באופן פורמלי, יכול מנהל האגף לחינוך דתי להחליט על פרסום חוברות כרצונו, כל עוד מדובר בנושא פדגוגי חינוכי, אך לא כאשר מדובר בנושא פוליטי, שהוא מנוגד למדיניות ברורה של משרד החינוך. בעקרון, יכולים שר החינוך והמנכ"ל להטיל מיגבלות על החינוך הממלכתי־דתי, אולם את מחירה הפוליטי של כל הגבלה – ישלם בכנסת.

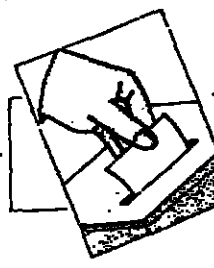

בחירות '88

צפוי רוב בכנסת להצעת המערך לדחות את הבחירות המקומיות

מאת מנחם רהט

המפד"ל לא תנטוש את מחנה תומכי הפרדת הבחירות המוניציפליות מהבחירות הארציות, תוך מאמצי השכנוע מצידו של יו"ר מטה הבחירות בליכוד, השר משה ארנס.

נראה על כן כי הצבעה ראשונה בכנסת, למען הפרדת הבחירות, תתקיים כבר ביום ד' הקרוב, ותזכה בתמיכה של 62 ח"כים: העבודה, מפ"ם, המפד"ל, רצ, שינוי, אגו"י ודק"ת. הבחירות המוניציפליות אמורות היו להערך שבועיים בדיוק אחרי הבחירות הכלליות.

משלחת המפד"ל, בראשות המזכ"ל, הרב יצחק לוי, דנה אתמול בנושא במצודת זאב, עם השר ארנס וח"כ דוד מגן.

נציגי המפד"ל טענו כי כוונת המחוקק שקבע שני מועדי בחירות לכנסת ולעיריות, מעידה כי דעתו לא היתה נוחה מהצמדת הבחירות, ואין להניח למקרה העיוור להצמיד את שתי המערכות. עוד טענו כי המפלגות הדתיות יופיעו במסגרת אחת לרשויות, אך לא לכנסת, ואם יתקיימו הבחירות בו־זמנית יתקשו המפלגות הדתיות להתמודד בינהן במישור הארצי ולהציג חזית אחידה במישור המקומי.

פורמלי בלבד

ועדת הבחירות הפנימיות של תנועת החרות שינתה את מועד כינוס המרכז לבחירת מועמד חרות לראשות הרשימה ולראשות הממשלה, וקבעה את המועד הסופי לכך – ה־1 ביוני.

בתאריך זה יתכנסו אתה"צ 2200 חברי המרכז בכפר המכביה, להצבעה פורמלית בלבד לטובת שמיר, בהיעדר מתחרים על כהונה זו.

ועדת הבחירות שאישרה אתמול את התאריך החדש, טרם קבעה את מועד כינוס המרכז לבחירת ה"פאנל" והשבעיות לרשימה לכנסת.

המומלצים של רבין

בכנס של כ־250 צירי מחנה רבין, בבית הרצפלד בתל אביב, הציג השר יצחק רבין את שמות מומלצי מחנהו מבין 86 המועמדים המבקשים לייצג בכנסת את מרכז המפלגה, וקרא לכל צירי הגוש לתמוך בהם. נציגי המחנה הם: השר יעקב צור, הח"כים אורה נמיר, אהרון נחמיאס, ז'אק אמיר, אברהם (בייגה) שוחט, וכן אמיר פרץ, מיכה גולדמן ויחיאל לקט.

סמיר דרוויש לא ירוץ לכנסת

ראש מועצת באקה אל גרביה, סמיר דרוויש, התפטר אתמול ממועמדותו לרשימת העבודה לכנסת הבאה. הוא נימק את ההתפטרות בהיעדר כל סיוע למערכת הבחירות שלו, בניגוד לסיכומים קודמים שלו עם ראשי המפלגה.

לרגל הסתלקותו מהמירוץ השמיע דרוויש דברים קשים נגד מפלגת העבודה, אך טענתו המרכזית היתה, שצמרת המפלגה סירבה להתחייב במצע, כי תסכים להקמת מדינה פלשתינית, לצידה של ישראל. בכירים בעבודה הביעו תמיהה על טענה זו, שכן לדבריהם, היה עליו לדעת מראש כי העבודה מתנגדת להקמת מדינה פלשתינית בין הים לירדן. להערכתם משמשת טענה זו כתירוץ לחששותיו מפני כשלונו במירוץ.

כדי להבטיח המשך אספקת חשמל

נרשמים עכשיו - מבצע כאן בשכונה!

חברת החשמל מקיימת בימים אלה מבצע הרשמה באמצעות תחנות הרשמה ניידות:
לתושבי שכונת גילה.

ההרשמה תערך בתאריכים: 23-26 למאי במרכז קהילתי ברח' ורדינון 14 גילה א'.
בין השעות 16.00-19.00

יש להביא מספר מונה ותעודת זהות.

הרשמו עכשיו וחסכו מעצמכם התרוצצויות מיותרות בעתיד.

תודה,
חברת החשמל לישראל

מצ"ח תחקור את הקצין הבודק של פרשת הגדנ"עים

מאת עמנואל רוזן

המשטרה הצבאית החוקרת (מצ"ח) תחקור את הקצין־בודק, שמינה מפקד־הגדנ"ע, לבדוק את פרשת הגדנ"עים במחנה־המעצר עופר, ליד רמאללה. הקצין ייחקר, לאחר שהתברר שבדיקתו ומסקנותיו לא שיקפו את שהתרחש במחנה־המעצר. נראה, כי הקצין הטעה את מפקד־הגדנ"ע, אל"מ מנוס. כתוצאה מכך, כנראה שלא ביודעין, הטעה אל"מ מנוס את המערכת כולה.

מקור צבאי בכיר אמר אתמול: "הצבא הכניס גול עצמי בכל הפרשה הזאת. הפכנו בעיה קטנה לפרשה גדולה, רק בגלל דיווח לא מדוייק ומוטעה של קצינים, ומפני שהעניין כולו "נמרח" ולא טופל בצורה מהירה ונחושה, מיד לאחר שנודע עליו".

הפרקליט הצבאי הראשי, תת־אלוף אמנון סטרשנוב, הורה למצ"ח לחקור את הפרשה מתחילתה. ייחקרו הסמל, שהכניס את הגדנ"עים למחנה־המעצר, מדריכי־הגדנ"ע במחנה, הגדנ"עים עצמם, העצורים שהוכו וכן אנשי מפקדת הגדנ"ע.

בין השאר, התברר כי מפקד הגדנ"ע היטעה, כאשר דיווח כי הסמל נחקר והועמד לדין. התברר, כי הסמל אמנם הועמד לדין ונכלא – אך בגלל פרשה אחרת, שאינה קשורה כלל לפרשת הגדנ"ע. כמו כן, לא ברור אם הגדנ"עים עצמם אכן סטרו לעצירים במחנה.

מסקנות חקירת מצ"ח יועברו לפצ"ר, אשר יחליט על צעדים משפטיים מתאימים.

40 שנה לנפילת משמר־הירדן

לפני 40 שנה ב־ג' בסיוון תש"ח, נפלה המושבה משמר הירדן בידי הסורים, לאחר 6 ימי־לחימה. 14 לוחמים נפלו ו־15 נפצעו בקרבות. השאר הוחזקו שבויים בסוריה, במשך 14 חודשים. אתמול הגיעו לאנדרטה לזכר הנופלים בקרב נציגי ברית האצ"ל, מרדכי ציפורי, ונציג "ההגנה" עוזי נרקיס. עימם עלו לאנדרטה אלוף פיקוד הצפון יוסי פלד, בני המשפחות, תושבי משמר־הירדן, ראשי מועצות אזוריות מהצפון וראשי מועצות מקומיות.

בתום מסכת, ליד האנדרטה, שתיארה את הלחימה, סיפר שמואל סגל, יליד המושבה ודור שלישי בה, על הקמת האנדרטה לזכר הנופלים, בידי השבויים ששבו בסוריה והוא בתוכם. סגל גילה, הסורים נטלו אותם בשבי כדי להחליפם במפקד הסורי שכבש את משמר־הירדן. הסורים היו בטוחים שמפקד זה, בנו של ראש ממשלת סוריה דאז, נפל בשבי ישראל, בעוד שלמעשה נהרג בקרב.

כתב: יהודה גורן, צילם: ז'אן צפת.

שלוש הערים הגדולות החישו פינוי האשפה לפני החג

מאת שרה פרידמן, אריה בנדר וראובן בן־צבי

שלוש הערים הגדולות נערכו לקראת החג ותגברו את צוותי התברואה ופינוי האשפה מרחובות הערים. עיריות תל־אביב, חיפה וירושלים, נקטו צעדים אלה כדי להקדים ולמנוע הצטברות אשפה בסוף השבוע הארוך.

בתל־אביב פעלו אתמול משמרות מתוגברות של עובדי־תברואה. העירייה הודיעה כי לקראת החג יש היערכות מתוגברת של עובדים כרגיל בשבתות וחגים.

עיד אל פיטר, חג סיום צום הרמדאן, והמהומות בשטחים, הרחיקו מהעבודה את העובדים מהשטחים. התוצאה: העיר היתה מלוכלכת באחרונה יותר מן הרגיל.

עיריית ירושלים התגבר גם ביום שני את צוותי התברואה העירוניים לפינוי־אשפה. עם זאת, אין צופים בעירייה בעיות מיוחדות ומזכירים, כי החג המוסלמי, עיד אל פיטר, נמשך יותר זמן.

בחיפה צופים, כי עד הערב יהיו רחובות העיר נקיים ולא תהיה בעייה בפינוי האשפה. כך נמסר אתמול מהעירייה.

בימים כתיקונם מועסקים בחיפה 390 עובדי־ניקיון, מתוכם 240 מהשטחים. מכלל העובדים, רק 50 יהודים. בעת שעובדי הנקיון הקבועים נעדרים, מועסקים במקומם 80 עובדים מלבנון.

'גבעתי' ערכה אזכרה לחללי גבעה 69

מאת עזרא ינוב

העמותה להנצחת חללי חטיבת גבעתי, ערכה אתמול אזכרה באתר ההנצחה, במלאת ארבעים שנה לקרב על גבעה 69.

באזכרה השתתפו תושבי הסביבה, המשפחות השכולות, ותלמידי בתי הספר שבאיזור.

שלמה דואר, חייל מחטיבת גבעתי, שנפצע במלחמת השחרור, בהגנה על גבעה 69, ניצב אתמול לרגלי האנדרטה שהוקמה במקום לזכרם של 20 החיילים שנפלו בקרב זה, וסיפר כיצד לראשונה בחייו הוצא בעל כורחו מגבולות הארץ.

דואר – שהוא יליד פקיעין וצאצא של משפחה שלא נטשה את הכפר ואת הארץ מימי חורבן בית שני – נפצע בקרב, וכעבור ימים אחדים מצא עצמו לפתע בבית חולים מצרי, כאשר הרופאים עומדים למראשותיו ומבקשים לקטוע את ידו הפצועה.

הוא הקים קול צעקה והניתוח נדחה.

אחרי תשעה חודשים בשבי המצרי, הוא חזר לארץ יחד עם שבויי ניצנים.

קצינה הורשעה בשימוש ובהחזקת קוקאין

סגן אוראל זרביב מאילת, קצינת־קישור במשרד הבטחון הורשעה אתמול, על פי הודאתה, בבית־הדין הצבאי של מחוז המטכ"ל, בעבירות שימוש והחזקה של קוקאין ובהתנהגות שאינה הולמת.

התביעה הצבאית חזרה בה מסעיף־האישום של אספקת סם. היא הואשמה שקיבלה את הסם מאבי כהן (שנעצר עד לתום ההליכים בביהמ"ש המחוזי בת"א) ובהזדמנות אחרת עישנה את הסם.

סניגורה, עו"ד מרדכי שוהר, סיפר כי הנאשמת נבחרה לתושבת מצטיינת באילת בזכות פעילותה הקהילתית בעיר.

גזר הדין יינתן בסוף החודש. (ע.)

נמשתה גופת אבי איטח שטבע מול גבעת־אולגה

גופתו של הנער אבי איטח (14), נמשתה אתמול בצהריים בתום יממה של חיפושים. צוללים חילצו את הגופה מן הים, מול חוף גבעת אולגה.

הנער נסחף שלשום בצהריים במערבולת, עם שניים מחבריו, בעת ששחו בים, מול חוף שאין בו תחנת־הצלה מדרום לגבעת־אולגה. שני חבריו של אבי הצליחו להחלץ מן הים והגיעו לחוף באפיסת כוחות. מצילים מחוף סמוך יצאו מיד לים, אך לא איתרו את הנער.

עד שעות הלילה התנהלו חיפושים אחרי הנעדר. עשרות פועלי אליאנס, חבריו לעבודה של האב דוד איטח, המשמש כיו"ר ועד־העובדים, שוטרים וספינת דבור של חיל־הים. עם שחר התחדשו החיפושים, בסיוע מאות עובדי אליאנס, ספינות משמר־החופים וצוללנים שהזעיקה המשטרה.

מעט אחרי השעה 2 בצהריים אותרה ונמשתה הגופה מבין הסלעים, לא הרחק מן החוף והועברה לביה"ח הלל יפה בחדרה.

אהוד רבינוביץ

פירק אקדח בחדר־השינה וכדור שנפלט פצע קשה את אשתו

המשטרה חוקרת חשד לרשלנות של הבעל

מאת אמיר גילת

טרגדיה ארעה שלשום לפנות־בוקר בחיפה, בעת שאשה נפגעה אנושות מכדור שנפלט מאקדחו של בעלה, עורך־דין חיפני מוותיקי המשא"ז בעיר. הבעל חזר לביתו מתורנות־שמירה לילית ופירק את נשקו בחדר־השינה. לפתע נפלט כדור שפגע בראשה של האשה ופצע אותה באורח קשה ביותר.

דיירי הבית, ברחוב בועז שעל הכרמל, נבעתו לשמע קול ירייה שהחריד את הרחוב, בשעה 1.20 לפנות־בוקר.

לשוטרים שנזעקו למקום במספר ניידות, התברר כי מדובר בעורך־הדין שחזר זה עתה מתורנות במשא"ז, שבו היה פעיל.

עורך־הדין סיפר, כי עם שובו הביתה, נכנס לחדר־השינה ופירק שם את האקדח הפרטי שנשא ברשיון, כשלפתע נפלט ממנו כדור שפגע בראשה ובידה של אשתו, בת 42, ששכבה במיטתה.

הבעל המבוהל מיהר להזעיק לעזרה את שכנתו, אחות ביחידה לטיפול נמרץ, שהחלה להגיש לה עזרה ראשונה. אמבולנס של מד"א העביר את האשה לבית־החולים רמב"ם. מביה"ח נמסר אמש, כי מצבה קשה מאד והיא מאושפזת במחלקה לטיפול נמרץ.

לבני הזוג, שעמדו לנסוע בקרוב לטיול בחו"ל, שני ילדים.

הבעל נעצר לחקירה במטה משטרת מרחב חיפה ושוחרר בערבות. למרות הטרגדיה המשפחתית, נמסר כי נפתח נגדו תיק על חשד לרשלנות.

המאומצת והטוען לאבהות מברזיל עברו אתמול בדיקת־רקמות

מאת שרה פרידמן

לואיס אמריקו וסקונסלוס ורוזילדה קונסואלס הגיעו אתמול בשעת בוקר מוקדמת, רועדים מהתרגשות, לבית החולים הדסה בירושלים, לבדיקת רקמות.

הבדיקה אמורה לקבוע אם לואיס אמריקו הוא אביה של הילדה קרולין המאומצת בידי משפחת תורג'מן מלוד. הזוג הברזילאי טוען, כי הילדה היא ברונה, שנחטפה מביתם בהיותה בת 4 חודשים. משפחת תורג'מן טוענת, כי הילדה שבחזקתם, קרולין, אומצה על ידם כחוק.

לאחר שנלקח מלואיס אמריקו דם לבדיקה, הגיעו, כעבור שעה, בני משפחת תורג'מן עם הילדה. הם המתינו בבית־קפה סמוך, עד לעזיבת בני הזוג הברזילאי את המקום, שכיבדו את ההחלטה שלא להפגש עם הילדה בינתיים.

הבדיקה בוצעה ועתה ימתינו הצדדים לתוצאות, שיקבעו במידה רבה את החלטת השופטים לגבי גורל הילדה.

מיתקני הכליאה בשטחים עברו ארגון מחדש

מאת יוסי לוי

מיתקני־הכליאה בשטחים עברו בימים האחרונים אירגון־מחדש. בבית־אל הוקם מוקד ממוחשב, המרכז את המידע על כל בתי־הכלא והעצורים. מיתקני־הכליאה במחנה עופר ובחברון נסגרו וכך ייעשה גם לגבי מתקן־הכליאה בטול־כרם. הדבר נתאפשר בעקבות פתיחתו שלשום של מתקן־הכליאה במגידו, שם נכלאו אסירים שכבר נשפטו. בקציעות הוחזקו אסירים מינהליים ושפוטים ובעתלית עצורים עד תום ההליכים. במיתקני הכליאה בפארה ודהריה ייכלאו עצירי שטח ועצירים הנמצאים בחקירה עד הגשת כתב־האישום.

סמכות הטיפול במעצר מינהלי נתונה היום בידי מפקד בדרגת אלוף־משנה. קודם לכן, היתה דרושה הוראה של אלוף הפיקוד לביצוע מעצר מינהלי.

היום מוחזקים 1,770 עצורים מינהליים. מרבית העצורים המינהליים הם מארגני התפרעויות ומסיתים, שקשה להוכיח את העבירות נגדם.

מיתקני הכליאה מנוהלים ע"י מפקדים צבאיים, כאשר מפקדי בתי הכלא עוברים השתלמויות דו־שבועיות. תאי העצור עצמם נמצאים במעגל הפנימי, מגודרים וסגורים, ואליהם נכנסים רק אנשי המשטרה הצבאית. במה שמכונה 'המעגל החיצוני' קיימים כל גורמי המינהלה של בית הכלא. העצורים מבשלים לעצמם והתפריט זהה לזה של חיילי צה"ל.

שלושה עצירים שהיו כלואים בלא צו כחוק, אותרו ושוחררו. בעקבות המקרה מונה קצין־בודק, שממצאיו יועברו לפרקליטות הצבאית. באחרונה שפט מפקד יהודה ושומרון שלושה חיילים, שנחשדו בהתנהגות בלתי־הולמת.

פרטים אלו מסרו אתמול קצין שלישות ראשית, אל"מ יהושע והיועץ המשפטי של יו"ש, אל"מ דוד יהב.

אל"מ יהב הביע תקוותו, כי לא יזדקקו להערכת תוקפם של צווי המעצר המינהליים, שתוקפם הוא 6 חודשים.

הנאשם באספקת קוקאין לבוהמה יישאר במעצר עד תום ההליכים

מאת איה אורן

"גירסת הסניגור מעניינת ושובת לב", ציין אתמול שופט ביהמ"ש המחוזי בתל־אביב, אולם החליט לעצור עד תום ההליכים את אבי כהן, הנאשם באספקת קוקאין לפרחיה מושביץ ולאנשים נוספים.

בהחליטו לעצור את כהן עד תום ההליכים, קבע השופט כי התובעת, עו"ד זהבה נקדימון, הציגה תשתית ראייתית, העשויה להביא להרשעתו. הסניגור, עו"ד דוד יפתח, הודיע כי יגיש לבית המשפט העליון ערר על ההחלטה. לדבריו, יש לשחרר את הנאשם, מאחר שמחמר הראיות עולה, שהמשטרה הדיחה את החשודים להפלילו, תוך הבטחה שאם יעשו זאת, ישוחררו ממעצרם.

לאבי יוסי וחיים
ובני משפחותיהם
אתכם באבלכם הכבד על מות
האמא ז"ל
מעובדים בחברת
דיזנהויז ואקספרס

ליונה דיטקובסקי
משתתפים בצערך על מות
האם ז"ל
דיירי הבית
האמוראים 9 רמת־אביב

למר אריאל שרון
שר התעשיה והמסחר
אתך באבלך הכבד
על מות אמך היקרה
דבורה ז"ל
בנחמת ציון וירושלים תנוחם
ולא תדע דאבה עוד
הנשיא, ההנהלה והחברים
בורסת היהלומים הישראלית בע"מ

לאבי פרידמן
משתתפים באבלך על מות
אמך ז"ל
חברת טאואר אייר

ליוסי פרידמן
משתתפים בצערך הכבד במות עליך
אמך ז"ל
משפחות: בירקנפלד
וייצר
פאר
פדר

לשרה דלאל
אתך באבלך הכבד
על מות
אמך ז"ל
הדר חברה לבטוח בע"מ
ההנהלה והעובדים

לסוכננו
יוסי פרידמן
אתך באבלך הכבד על מות
אמך ז"ל
"הדר"
חברה לבטוח בע"מ
ההנהלה והעובדים

קבלת מודעות דחופות 24 שעות
דיזנגוף 118 (מול כסית)
03-239952
03-246363

למשפחת שומר
ולבית חבמ"ל
אתכם באבלכם בהלקח
אשר ז"ל
חומרי בנין וגדור בע"מ

מודעות משפחתיות מתקבלות מצאת השבת/חג עד חצות (24.00) בבית מעריב רח' קרליבך 2, ת"א, ובטל' 03-439111

מודעות אבל גם בעמ' 10, 11

עוד ארגנטיני לחיפה

מכבי חיפה עומדת לבחון את גרונמן. יהודי מארגנטינה, המשחק בליגה הראשונה. איש הקשר כבר בדרך לשם

מאת יונתן הללי

בהנהלת מכבי חיפה ממשיכים לחפש לקבוצה שחקנים מחו"ל. לאחר רכישתו של החלוץ האורוגוואי אימרה ברדה, יגיע לארץ בתוך חודשיים גם שחקן יהודי מארגנטינה, בן 20, העונה לשם גרונמן, כדי להיבחן בקבוצה.

מספר שבועות מנהלים החיפאים מגעים עם החלוץ־קשר, במטרה להחתימו. אתמול נודע כי גרונמן, המשחק בליגה הראשונה בארגנטינה, יצטרף למכבי חיפה בעונה הבאה, אם יעמוד במבחנים. לא ברור עדיין היכן יערכו המבחנים הללו. יתכן שבפתיחות העונה, או במחנה אימונים שצפוי לקבוצה בקיץ בסקוטלנד, הולנד.

אפשרות נוספת שנבדקה היא שהמאמן המיועד אמציה לבקוביץ, המנג'ר ג'וני הרדי והיו"ר יצחק אביעד, יטוסו תוך זמן קצר לארגנטינה, לראות את גרונמן בפעולה ולהחתימו. רכישתו לא תהיה כרוכה בהוצאה גדולה, שכן לחיפאים נאמר כי הוא עדיין צעיר ולכן לא עולה הרבה. בכל מקרה, לא ההשקעה לא תחרוג ממאה אלף דולר.

המו"מ עם גרונמן נערך באמצעות איש קשר ישראלי־ארגנטיני, שיצא לפני מספר ימים לארגנטינה, כדי להשלים את הסידורים האחרונים הקשורים במועד המבחנים. "מבצע גרונמן" נשמר בסוד והיו"ר יצחק אביעד נשמע אתמול מופתע כשביקשנו את תגובתו. לאחר שתיקה קצרה אמר: "סיכמנו עם שחקן ארגנטיני בשם גרונמן, המשחק בליגה הראשונה, על הגעתו למכבי חיפה". אביעד אישר גם את עניין איש הקשר.

במקביל למו"מ עם גרונמן, ניהלה חיפה מגעים גם לצירופו של הארגנטיני חורחה אברמוביץ', המשחק בבוקה לוניורס. עיסקה זו תתבצע רק אם אברמוביץ' יביע נכונות לעלות לארץ.

גוראל מתערב בעניין בריאלובסקי

ראש עיריית חיפה, אריה גוראל, החליט אתמול להתערב בפרשת בריאלובסקי. כצעד ראשון, זימן היום ללישכתו את השחקן עצמו, במטרה להשפיע עליו להישאר במכבי חיפה. גוראל יציין בפניו שחובבי הספורט בחיפה מעריכים את יכולתו במגרש ואת תרומתו לקידום הספורט בארץ. כמו כן יציע לו גוראל להדריך ילדים במועדוני נוער חיפנים.

גוראל יבקש, באמצעות העסקתו של בריאלובסקי, לנסות לפתור חלק מהבעיה הכספית שיש למכבי חיפה באשר לתגבור בעונה הבאה. היזמה היתה של ראש העיר, הרואה בו ספורטאי לדוגמא ונכס לחיפה. למי שאינו זוכר, לפני שנתיים היתה זו התערבותו של גוראל, שגרמה לבסוף לזאהי ארמלי להישאר בחיפה.

מקור בכיר בהנהלת הקבוצה אישר כי כבר הושגה הבנה בין דניאל לקבוצה והוא ישחק בעונה הבאה בקבוצה. המחלוקת במישור הכספי הוסלה כמעט לגמרי. דניאל סירב אמש לאשר דבר וציין כי יגיע להחלטה סופית רק במהלך חופשתו.

ההתפרצות השתלמה

ראשי מחלקת הכדורגל של הפועל חיפה, שהתפרצו שלשום ללשכתו של מזכיר מועצת הפועלים משה ורטמן, ודרשו את הכספים המגיעים להם, זכו אתמול למענה חיובי לדרישתם. ורטמן הודיע להם כי ביום שלישי הקרוב יקבלו את הכספים המגיעים להם. יו"ר הפועל חיפה, שוסטר, אמר אמש: "עכשיו, אחרי שהובטח לנו הכסף, נוכל לעבוד בשקט ולאפשר לשחקנים לשחק ולהשיג את המטרה, מבלי שענייני שכר יטרידו אותם".

ב"ש — בלי אוחנה ואילוז

כדורגלני הפועל ב"ש, יובל אוחנה ושלמה אילוז, שלחובתם חמישה צהובים, לא ישחקו השבת נגד בית"ר ת"א. מההרכב ייעדר כנראה גם אבי חיון, שנפגע בשבת שעברה בחולון. בהרכב הקבוצה ישולבו לכן מספר שחקני נוער. בשבת אוה"צ יפגש מאמן הקבוצה, בכר, עם הבאר־שבעי יוסי שושני, המשחק בהפועל פ"ת, במטרה להחזירו לקבוצה.
אביעד פוהורילס

מכבי ת"א — ב"ש. על האליפות

המובילה בליגה לנוער, מכבי ת"א, תארח מחר (10.30) בקריית שלום את הפועל ב"ש, בקרב על האליפות. ניצחון על ב"ש, המצויה בנקודה פיגור ממכבי, יבטיח לה כנראה את האליפות. המיפגש הקודם בין השתיים, בב"ש, הסתיים בניצחון הפועל 2-1. זה היה גם ההפסד היחיד של מכבי העונה. השלישית בטבלה, נתניה, מפגרת אחרי ת"א בשתי נקודות ותתארח בגבעת עליה, אצל הפועל ת"א.
עמיר חדד

חם, לא חמסין

לכל אלה שחששו שהחמסין האחרון מתכוון להתקיף שוב בשבת, אפשר להירגע. אתמול הבוקר נרגע מזג האויר התם בצורה סופית וסוף השבוע האורך הולך להיות בהחלט נוח. מזג האויר בשבת יהיה נוח החל מהבוקר וגם בשעות הצהריים, בהם ייערכו המשחקים, לא צפויה טמפרטורה של יותר מ־26 מעלות. כך מוסרת התחזית התעופה, מזג גורית פלדהיים.

● **מחר באנגליה:** בומבלי – המפגש אנגליה – סקוטלנד, במסגרת גביע סטנלי רוס.

מחר בבונדסליגה (מחזור 34 ואחרון): המבורג – דורטמונד, האמבר – קלן, קרלסרואה – פרנקפורט, קייזרסלאוטרן – מנשנגלדבך, בוכום – נירנברג, אורדינגן – הומבורג, שטוטגארט – מנהיים, לברקוזן – באיירן מינכן, שאלקה – ורדר ברמן.

הכדורסלן שמוליק זיסמן, יחד עם בנו, במגרש מיני גולף הראשון ברשת גולפיטק, שנחנך בשבוע שעבר בגן העיר בראשל"צ. המשחק מתאים לכל הגילים ובמיוחד למשפחות ולבני נוער. שטחו של האתר כדונם וההדרכה אינה מצריכה מאמץ גופני או מיומנות.

קרבות בליגה הארצית

חיפה בחרדה, יהוד בטבריה

יוסף שמריה

שלומי שטיקר

שמריה: סומכים על ספקולציות

קפטן הפועל טבריה, יוסי שמריה, הוא לבטח הרכש הטוב ביותר של הקבוצה בשנים האחרונות. על משחק הליגה מחר נגד הפועל יהוד הוא אומר: "חייבים לעבוד את יהוד בכל דרך. אנחנו סומכים גם על ספקולציות, אבל חייבים לעשות גם את העבודה שלנו. אני מאמין שחיפה תמעד לפחות באחד ממשחקיה. תהיה להם בעיה עם חביב, שיחסר בשל הצהובים. הוא הרי 80% מהקבוצה ויהיה חסר להם. בלעדיו הם לא קבוצה, אפילו קבוצת תחתית בארצית".

על עצמו אומר שמריה: "היתה לי עונה טובה ונקלטתי מצוין. עדיין אני לא יודע אם אמשיך פה בעונה הבאה. יש לי עוד כמה שנים לשחק ואני חייב לחשוב קודם כל על הפרנסה שלי". כמו מקצוען אמיתי. חומר מחשבה להנהלה הטבריינית.
דני שיטרית

שטיקר: מקומנו בלאומית

"אנחנו לא פחות טובים מטבריה והטבלה מראה שלמעשה אנו טובים מכל הקבוצות בליגה, פרט לירושלים. השאיפות של חדרה לנצח ולנקום בנו הן לגיטימיות, אך המציאות תוכיח שאנו טובים יותר". כך אמר אתמול קפטן הפועל חיפה, שלמה שטיקר, ערב המשחק נגד הפועל חדרה.

שטיקר משוכנע שהפועל חיפה תעפיל ללאומית. "הגענו לאן שהגענו בזכות היכולת שהצגנו ולא בחסדו של איש. מקומנו בליגה הלאומית, כי הפר על חיפה הוא מועדון מפואר. אין בקבוצה שום טראומה מההפסד לטבריה, להיפך".

אתמול קיימה חיפה אימון מסכם, וההשתתפות היתה מלאה. לא ברור עדיין אם שטיקר עצמו ישחק. "כמו שזה נראה היום, אני מקווה שיהיה טוב". אלי בן אמו הוחלים מאדמת, שב לאימונים וכנראה גם להרכב.
י.הללי

מלחמות בבית"ר נתניה

ערב המשחק הגורלי נגד הכח ר"ג, שיקבע את היורדת לליגה א', מצאו בבית"ר נתניה זמן למלחמות. בפגישה בין ההנהלה לשחקנים הודיעו אמש השחקנים: "אם לא ישולמו לנו החובות ומשכורות החודש הבא, לא נתייצב למשחק". השחקנים היו מוכנים להתפשר רק אם ידיע היו"ר אבי לביא, על התפטרות.

בתום ישיבה סוערת, שבמעט גלשה לתיגרה, הוחלט שכבר הבוקר יתמלאו דרישותיהם של הכדורגלנים במלואן. כמו כן הודיע לביא על כוונתו להתפטר, בתום המשחק, מבלי קשר לתוצאה. במקביל, הבטיחו מספר אוהדי הקבוצה פרמיות מיוחדות, במקרה של הישארות בליגה.
אורי אורזי

הפסד צורב לכדורידניות

מאת משה בר

בנות נבחרת ישראל בכדוריד נחלו אמש הפסד צורב 17-14 (6-9) בראשון מבין שני המפגשים עם הנבחרת היוונית, במסגרת המוקדמות באליפות העולם דרג ג'. משחק ההגנה של הנבחרת היה חלש, אולם משחק ההתקפה היה עוד יותר גרוע. הנעת הכדור המסורבלת לא היתה יכולה לפתוח חורים בהגנה היוונית וכך לא הועמד יתרון האורחות בסכנה בשום שלב. בראשית השבוע הבא, תצא הנבחרת למשחק הגומלין ביוון.

הבקיעו לישראל: גורוחובסקי 4 (כולם בפנדלים), מיכל כהן 3, נוריה כהן, סולימני וברכה 2, גיל 1.

מתאגרפים מהונגריה

משלחת איגרוף מהונגריה תגיע ארצה בשבוע הבא. אישור על בואה הגיע אתמול להתאחדות לספורט. במשלחת ההונגרית ארבעה מתאגרפים, שהם אלופי הונגריה, והם יקיימו אימון משותף עם הסגל האולימפי של ישראל. זו הפעם הראשונה שמתאגרפים מהונגריה באים ארצה.

מרכז תרבות ע"ש רובין ירוחם — פקוד הדרום — מועצה מקומית ירוחם

ירוחם מצדיעה לפיקוד הדרום

ביום שלישי ח' סיון תשמח 24.5.88 יתקיימו בירוחם

יום ספורט

בהשתתפות לוחמי גבעתי, נערי ירוחם ותושביה

אלוף פיקוד הדרום יצחק מרדכי

וראש המועצה המקומית ברוך אלמקייס

מזמינים את תושבי ירוחם והנגב ליום ספורט משולב

בתוכנית:

● מרוץ עממי הקפת ירוחם.
ע"י חיילי גבעתי, תושבי ותלמידי ירוחם ושדה בוקר

● תחרויות ספורט:
שחיה, התעמלות, משיכת חבל (נבחרת ישראל)

● משחק כדורגל
בין בני יהודה ת"א לבין פיקוד דרום מחוזקת בשחקני ירוחם

● צניחה חופשית

● הופעת אמנותית:
דני ליאונוב, ג'קי מקייטן וצביקה פיק

הציבור מוזמן. הכניסה חופשית

הועדה המארגנת:
מר מורדי פרץ - סגן ומ"מ יו"ר המועצה המקומית ירוחם.
רס"ן אייל מדני- קצין כושר קרבי פקוד הדרום.

טליאס מושעה, בלדב פצוע

מאת מאיר ריפמן

שוער הפועל ת"א, יום־טוב טליאס, הושעה אתמול על־ידי מאמן הקבוצה יצחק שניאור, עד ליום שני הבא. טליאס לא ישתתף מחר במשחק החוץ נגד הפועל פ"ת. לשער יחזור כנראה אריה אלטר, שמחלים מפציעה ואולי שוער הנוער גיב עדן. טליאס לא הורשה להתאמן אתמול, בעקבות מה שאמר אתמול ב"מעריב" נגד שניאור, שביקר את משחקו בגביע. גם נסיונות של הקפטן משה סיני ואלי כהן לא שיכנעו את שניאור לשנות את החלטתו.

אלטר, שלא התאמן זה חודש וחצי עם כדור, זומן היום אחה"צ לאימון מיוחד עם השוער עדן, במטרה להכשיר אחד משניהם למשחק. שחקני הקבוצה מקווים שפרשת השוער לא תפריע להם לנצח בפ"ת. ניצחון, לדבריהם, יבטיח את האליפות.

ההרכב המשוער: אלטר (עדן); עמר, זאנה, סגל, הרשליקוביץ; ארמה, אקוין, אלי כהן, סיני; דאוב, בן־שטרית.

נקע באצבע לבלדב

גם למכבי נתניה, יריבתה של הפועל ת"א במאבק האליפות, יש בעיית שוער, רק מסוג שונה. יעקב בלדב נקע את אצבעו ואמש אמר: "לפי מצבי היום לא נראה לי שאשחק". הנקע באצבע אירע במשחק הידידות שלשום בחיפה. אתמול התנפחה האצבע, ובלדב שלא התאמן קיבל זריקה. אם מצבו לא ישתפר, ישחק שוער המשנה, אלי גדבי, בהופעת בכורה העונה בליגה.

פצוע נוסף בנתניה, שלא ישחק, הוא המגן השמאלי גבי פקר, הסובל מפציעה בברכו. במקומו ישחק דני גואטה. המגן הימני שמעון מנחם, שמחלים מפציעה, יחזור כנראה להרכב. בנושא מינוי מאמן לעונה הבאה, צפויה הבוקר פגישה נוספת בין יהושע פייגנבוים לראשי האגודה. בסיומה תתקבל החלטה סופית בעניין. נכון לאמש שייע הוא המועמד היחיד. אתמול היתה אמורה להתקיים פגישה עם מרדכי שפיגלר, שמסיבות טכניות לא נערכה.

ההרכב המשוער: גדבי (בלדב); שמעון מנחם, חלפון, חסן, גואטה; עציוני, גבאי, לם, רוני לוי; מכמס, יגאל מנחם.

"מצטער שפגעתי בשניאור"

יום טוב טליאס ביקש אתמול להתנצל בפני מאמנו שניאור, על הדברים שאמר ב"מעריב ספורט" ושגרמו להשעייתו. טליאס: "אני מצטער שפגעתי בשניאור, מבקש ממנו סליחה ומצפה שיסלח לי. הדברים נאמרו ברגע של כעס ואובדן עשתונות. איני שוכח את הדברים הטובים ששניאור עשה למעני העונה. אני מבקש ממנו שלא ישפוט אותי ברגע של חולשה, בעת שהדברים נאמרו. אני חוזר ומתנצל בפניו ובפני כל הקבוצה, ומקווה שבשבת אראה את הקבוצה מנצחת ומצליחה", דברי טליאס.

יוסי שושני: לנצח את הפועל ת"א ולתפוס כותרות

זה הולך להיות קשה מאד, אבל בהפועל פ"ת נחושים לתת מלחמה בשבת מול המובילה הפועל ת"א. "מבחינת הפועל ת"א נצחון יכול לבשר אליפות – אומר יוסי שושני קשר הפועל פ"ת – ואנחנו נרצה לתפוס כותרות ולסיים את העונה בצורה מכובדת ובמעמד מכובד על חשבון הפועל ת"א".

שושני משחק זה חודש כשהוא פצוע בכתפו. זה מגביל מאד, זה כואב בנפילות – אבל יוסי נחוש לתת כל מה שהוא יודע. בינתיים, הזריקות מחזיקות אותו. "אני מקווה לשחק טוב כמו במשחקים הגדולים של העונה, מגיע לאוהדים הנפלאים שלנו נצחון על הפועל ת"א".

מי שיחסר מאד לפ"ת בשבת הוא הבלם הקדמי, ניר אלון שצבר כבר שישה צהובים.
עמי כברי

לאן השבת

כדורגל

(שעה ראשית: 17.00)

★ **גמר־גל עליון – לאומית**
שמשון ת"א – צפרירים חולון
הפועל כ"ס – מכבי נתניה
הפועל פ"ת – הפועל ת"א
הפועל ב"ש – בית"ר ת"א

★ **גמר־גל תחתון – לאומית/מחזור אחרון**
בית"ר ירושלים – מכבי פ"ת (15.00)
מכבי ת"א – בני־יהודה
הפועל לוד – מכבי חיפה

★ **גמר־גל עליון – ארצית**
הפועל טבריה – הפועל יהוד
הפועל חדרה – הפועל חיפה
מכבי יבנה – הפועל ים
מכבי שעריים – הפועל ר"ג

★ **גמר־גל תחתון – ארצית/מחזור אחרון**
הפועל בת־ים – הפועל עכו
בית"ר נתניה – הכח ר"ג
מכבי עמידר – מכבי יפו (11.00)

★ **אתלטיקה**
"מירוץ עין־דוד" למרחק 10 ק"מ, ייערך בשבת (17.30).

★ **קליעה**
תחרות לאגור הגליל תיערך בשבת 08.30 באיילת־השחר.

★ **רכיבה**
אליפות העונה בקפיצות ראווה, תיערך בחוות־ליהוד/ראשון בשבת (17.30).

★ **טניס**
אליפות־הכרמל המסורתית של שבועות לגברים ולנשים־תיפתח ביום ו' (10.00) ותימשך בשבת וביום א').
תחרויות נוער ייערכו ברחובות, ברמלה, בת־ים וקרית־טבעון.

★ **אופניים**
מירוץ "מדן עד אילת" ייערך בשבת (הזינוק – 08.00 מכפר־שמריהו להדרה – מטעם רשת מלונות "דן".

★ **שיט**
אליפות הנוער של ישראל תיפתח בשבת (10.00) ותימשך גם בחג (וביום ב') בבית־הספר הימי מבואות ים במכמורת.

★ **האבקות**
תחרות "סמבו" לנוער תיערך באולם "הפרעל" בנס־ציונה.

★ **קראטה**
מרתון אימונים ראשון בשיטת הקראטה־דו ייערך ביום ו' (החל מ־16.30) באולם הספורט של בי"ס "בבר" באבן־יהודה.

לאומית, עליון

1. הפועל ת"א	30	38–21	59
2. מכבי נתניה	30	52–32	55
3. הפועל ב"ש	30	29–18	48
4. כפר־סבא	30	32–28	44
5. שמשון	30	33–31	44
6. הפועל פ"ת	30	43–38	42
7. בית"ר ת"א	30	37–33	40
8. צפרירים	30	28–33	34

תחתון

1. מכבי חיפה	30	52–33	44
2. בני־יהודה	30	26–22	41
3. מכבי ת"א	30	42–41	36
4. בית"ר ים	30	36–42	36
5. הפועל לוד	30	17–65	18
6. מכבי פ"ת	30	19–47	17

ארצית, עליון

1. הפועל ים	30	57–30	65
2. הפועל חיפה	30	30–19	59
3. הפועל טבריה	30	61–41	57
4. מכבי יבנה	30	34–28	49
5. הפועל חדרה	30	48–40	44
6. שעריים	30	40–41	42
7. הפועל ר"ג	30	30–32	40
8. הפועל יהוד	30	39–46	33

תחתון

1. מכבי יפו	30	34–35	37
2. בת־ים	30	32–37	34
3. רמת עמידר	30	32–42	33
4. הכח ר"ג	30	26–34	30
5. בית"ר נתניה	30	30–46	30
6. הפועל עכו	30	22–44	24

בטוטו צריך לנחש רק 6

מעריב ספורט

קובה חטף את תואר אליפות הנוער

מכבי ת"א אלופת הנוער בכדורסל. בכיכובם של ציון קובה ואמיר כץ, הרעישו אמש את סל הפועל גבעתיים, בגמר־סל (104–91) בסידרה מדהימה של 14 סלי 3 נקודות!

חינוך רע

לא היה זה משחק שקט וספורטיבי, כפי שאולי היה ניתן לצפות משתי קבוצות נוער כחול־לבן. בעיקר אמורים הדברים לגבי כמה מכדורסלני הפועל גבעתיים, שעסקו בין היתר גם בהאבקות חופשית, או ב"תפוס כפי יכולתך" וזו כנראה גם הסיבה להפסד.

אבל אותי הפליא במיוחד יו"ר הועדה המקצועית במכבי ת"א.

"חיים, תכניס לו אגרוף ותגמור את העניין... מה אתה מפחד ממנו..." זעק אבידן, למראה מרפק נוסף של אחד מתאומי הרמן לכדורסלן מכבי.

חיים שמע בקולו ומיד ספג עבירה במתכוון מהשופט.

גם לא חינוכי וגם עצת אחיתופל.

מרדכי רוזנבלום

מאת צבי גלפרין

גם קבוצת הנוער של מכבי ת"א היא אלופת המדינה. אמש גברה מכבי במשחק השלישי והמכריע בגמר־סל על הפועל גבעתיים 104–91.

רק לפני שלושה ימים הפסידה מכבי בגמר הגביע. שחקניה נראו כמי שלא מתכוונים לוותר גם על האליפות. הם עשו מאמץ ליטול את היוזמה כבר מדקות הפתיחה. גבעתיים מצידה לא עשתה את החשבון של מכבי ופתחה היטב. שחקניה הובילו מדקות הפתיחה בהפרשים של 5 עד 7 נקודות. בדקה ה־12 אף גדל ההפרש עד 29–20.

המתח עלה לשיא חדש, כאשר אוהדי שתי הקבוצות החליפו מהלומות ביציעים, לאחר שאחד משחקני גבעתיים פגע בשחקן מכבי, אליעזר כהן.

השופטים קבעו עבירה במתכוון נגד גבעתיים והמחצית הראשונה הסתיימה בתוצאה 48–47 לגבעתיים.

20 הדקות הבאות היו שונות לחלוטין. החל מהדקה ה־22 השתלטה מכבי על המשחק. שחקני מכבי, ברוח לחימה ובמשחק צוות, החלו בבריחה הגדולה, כאשר ציון קובה, שקלע 20 נקודות מתוך ה־22 שלו במחצית השניה, מכבב בשורות הצהובים. הוא נעצר מחוץ לקשת והשחיל משם לא פחות מ־5 שלשות.

שתי דקות לסיום הובילה מכבי בהפרש 18 נקודות, ובסיום 104–91 למכבי. מכבי קלעה במשחק 14 סלי 3 נקודות, לעומת 3 סלים של גבעתיים. בסיום העניק סגן יו"ר איגוד הכדורסל מר שלום גרינבוים את הגביע לראש הקבוצה המנצחת מוטי בן דוד.

קלעו למכבי תל־אביב: כץ 33, קובה 22, ברנשטיין 19, בן דוד 14, כהן 6, גרזות 3, שגב 2, בן זקן 2 ודובין 3

לגבעתיים: אשכנזי 19, שרקוי 16, ד. הרמן 15, מ. הרמן 31, נאמן 4, שמר 4, אייל 2.

שפטו: רמות ושטריקס, 2000 צופים בחולון.

עוד חגיגה במכבי ת"א. כדורסלני הנוער צוהלים אחרי זכייתם בתואר האליפות. צילם: עופר קרני

לא לצאת מהכלים

כזה הוא נדב הנפלד (בצילום) מהגליל העליון (שם זמני) ■ מדברים עליו כאל היורש של מיקי

מאת אבי מורגנשטרן

נדב הנפלד

נדב הנפלד זכה בתחילת השבוע בתואר הראשון שלו. גביע המדינה בכדורסל. מס' 4 באדום. בחור סימפטי, שקט. כבר כמה שנים מדברים עליו כעתיד הכדורסל הישראלי. הוא הספיק להזיע מעט במדי הנבחרת הלאומית. עם פרישתו של מס' 9 הנצחי ממדי הנבחרת, מדברים על יורש ולאו דווקא על מס' 12. ביוני הוא יהיה בן 20. חלומות יש אבל הנפלד הוא בחור שקול. לא מרחף באוויר. טוב לו בגליל. רואה עצמו יום אחד מתרוצץ במכללה בארה"ב כשרעות עם לבוש צבעוני מריעות על כל סל שלו. אבל לא לרוץ לפני שאתה יודע ללכת.

הכי השפיע על הקריירה: בסך הכל הקריירה שלי מאד קצרה. ישנם השנים אבל צריך לזכור שאין לי קריירה ארוכה. מולי קצורין המאמן הוא האיש.

שאיפה: מאז ומתמיד להיות מה שהכי גבוה. חלק התגשם (זכיה בגביע), אבל עדיין חייב להמשיך ולהגיע רחוק עם הקבוצה וגם באופן אישי.

ארה"ב: זה קצת רחוק. כרגע אני חושב איך להעביר את השנה הקרובה. אבל בהחלט יש לי רצון לשחק.

זכרון ילדות: היום בו אימי נפטרה. הייתי בן 6. זה היה מאורע שהשפיע עלי מאד ומאז אבא שלי גידל אותי ואת אחותי לבד.

מוטו בחיים: לקחת את הדברים בפרופורציות נכונות, לא לצאת מהכלים כשאתה מנצח ולא להוריד את הראש כשאתה לא טוב.

מוסיקה: בעקרון מוסיקה שקטה. אוהב לשמוע זמרים ישראליים.

נרגע: בדרך כלל שומע מוסיקה או יושב עם חברים קרובים שלי בחדר ומדברים. לא משהו יוצא דופן.

הכי שונא: שמעשנים לידי.

המעבר מהעיר לגליל: היה מעבר של כמה דברים. של מקום מגורים, לעזוב משפחה, להיות לבד, לעזוב את החברים וללכת לצבא באותו זמן. בהתחלה היה די קשה. הלכתי למקום רק לשם הכדורסל בהתחלה, עם הזמן השתלבתי היטב. בדיעבד מסתבר שזה היה צעד נכון.

חברים: חברים שגדלתי איתם, חברים מהכדורסל לאורך השנים. אני שומר על קשר. בשנתיים האחרונות גם בגליל.

סיפוק: לא יודע איך נראה בעיני אחרים אבל סך הכל די מרוצה. בדרך כלל רגוע ושקול אבל גם כשאני מתעצבן אני משאיר את זה בפנים.

פרסום: לא מלחיץ אותי, אבל צריך להוכיח את מה שאומרים עלי. הגיע הזמן שיפסיקו לראות בי שחקן עם עתיד.

פרימן לעונה נוספת בגליל

מאת אלברט מנחם

התגיגות בגליל בעיצומן וכבר מכינים את העונה הבאה. הנהלת הקבוצה אינה מתכוונת לוותר על הרכז הוירטואוז, ויין פרימן וכבר אתמול התחתם הכדורסלן לעונה נוספת בגליל. פרימן יעבור ניתוח ארכיה ביום שלישי. לגבי טרי מרטין העניין עדיין לא ברור אם כי מסתמנת מגמה להחליפו.

■ בובי קטג' הגיע למבחנים

בובי קטג' (2.05), אמריקני ששיחק בקבוצת פורלי, מהליגה השניה באיטליה, הגיע למבחנים בגליל. הראשון בהם יהיה מול הנבחרת ביום ראשון. כאמור ביום ראשון תתמודד הנבחרת מול גליל עליון באולם החדש שבכפר בלום לאות הזדהות עם ישובי הצפון לרגל שנת ה־40 למדינה. ברד ליף יעדר מהמשחק בשל מחלת אביו.

בהונגריה רוצים את נבחרת הנערות

מאת ברוריה ביגמן

מועדון הספורט ההונגרי מ.ט.ק. מבודפאשפט מזמין נבחרת נערות ישראלית בכדורסל לחגיגות 100 שנים למ.ט.ק.. ההזמנה המעויינת הגיעה לאיגוד הכדורסל, שהחליט לשגר למשחק הבינארצי נבחרת קאדטיות עד גיל 17. ההונגרים מעוניינים כל כך בקבוצה ישראלית, עד כדי כך שהם מבקשים מאיגוד הכדורסל לקבוע את המועד המתאים לו. עפ"י יו"ר הועדה המקצועית אמורה הנבחרת לצאת להונגריה בחורף הבא.

● סגל הנבחרת הלאומית יופיע ביום א' (8 בערב) במשחק ראווה מול מחזיקת הגביע הפועל גליל עליון במשחק חגיגי לציון חנוכת אולם הספורט החדש של המאוחדים בכפר־בלום. בין הכדורסלנים שיופיעו במשחק במדי הנבחרת: עמוס פרישמן, עדי גורדון, אסף ברנע, חיים זלוטיקמן, ניר רכליס, אבי מאור. בהעדרו של רלף קליין השוהה בחופשה ינהל את המשחק עוזרו משה ויינקרנץ.

● הפועל ת"א מבקשת מאיגוד הכדורסל לשלם את שכר הדירה של שחקניה בנבחרת ישראל לאבן מרסר והאווי לאסוף שאמורים להצטרף להכנות הנבחרת לטורניר הקדם אולימפי שיהיה בסוף יוני בהולנד. מדובר בסכום של כ־2500 דולרים, עבור דירות השניים. לטענת הפועל ת"א אין סיבה שעליה תחול חובת התשלום. איתן חפר יו"ר הועדה המקצועית הסביר כי איגוד הכדורסל אינו משלם שכר דירה לשחקנים, ולא היו תקדימים לדבר זה.

● נציגי ישראל בקונגרס פיב"א המתקיים ברומא יתמכו בהצעת הנציגים המערב־גרמנים לפיה שלוש הראשונות באליפות אירופה דרגה א' שתתקיים ב־1989, יעלו אוטומאטית לאליפות העולם שתהיה שנה לאחר מכן בארגנטינה, ושתי נציגות נוספות מאירופה יקבעו בטורנירים מוקדמים באירופה.

ראשי האיגוד יעשו הכל כדי שישראל תקבל בועד שנתיים את אליפות אירופה דרגה ב' לנשים, בה אמורה ישראל להשתתף.

3–2 להוקס, בגארדן. עוברים לאטלנטה

קוין וויליס, הסנטר של ההוקס, בדרך אל הסל הבוסטוני, למרות רוברט פאריש (משמאל) ודני איינג'.

רק ארבע קבוצות עפו אי פעם מהפליי־אוף לאחר שכבר הובילו 2–0. בוסטון הולכת להיות החמישית. ההפסד שלה שלשום, לפנות בוקר, בגארדן, לאטלנטה, מעמיד אותה הלילה באולמה הביתי של אטלנטה עם הגב אל הקיר. אגב, דטרויט כבר בגמר המזרחי, לאחר שמחצה את שיקאגו ג'ורדן 4–1

שתי קליעות עונשין של דומיניק ווילקינס, 2:07 דקות מהסיום, העניקו לאטלנטה יתרון 99–98 והעניקו אותה למיתקפה מסחררת, בה קלעה 10 ללא מענה, בסיומה ניצחה את הסלטיקס בבוסטון גארדן 112–104. נצחון ראשון לאחר 13 הפסדים רצופים באולם בבוסטון. בעקבות הנצחון המדהים מוליכה עתה אטלנטה 3–2, בסידרה נגד הסלטיקס. המשחק השישי ביניהן יהיה הלילה באטלנטה – מקום בו הפסידה בוסטון בששת משחקיה האחרונים. אם יהיה צורך, יתקיים משחק שביעי, ביום ראשון אחה"צ בבוסטון.

רק ארבע קבוצות בהסטוריה של הנ.ב.א., האחרונה שבהן ב־1977, נכשלו בסידרת הפליי אוף, בה הוליכו כבר 2–0. בוסטון עלולה להיות החמישית. הסלטיקס חותרת לתואר ה־17 שלה בליגה. אם תיכשל באטלנטה, תהיה זו הפעם הראשונה לאחר חמש שנים, שתתמעד במירוץ לגמר בשלב כה מוקדם. בארבע העונות הקודמות הגיעה תמיד לגמר הפליי־אוף, פעמיים זכתה בו.

בוסטון הוליכה 77–69 ברבע השלישי, אבל עם תחילת הרביעי, חל המהפך. בפעם האחרונה במשחק הוליכה בוסטון 98–97, משתי קליעות עונשין של דניס ג'ונסון, 2:25 לסיום. אבל אז נכנסו לפעולה דומיניק וגלן ריוורס, כשהאחרון תרם את חלקו בקליעת ניתור מדהימה מ־5.50 מטר, 57 שניות לסיום, כדי להעלות את אטלנטה ליתרון 103–98. בשניות הסיום החל מצעד השחקנים אל קו העונשין ופרט לסל של מקהייל, לא הושג עד לסיום אפילו סל שדה אחד.

קוין ווליס, 27 נק' ושיא קריירה, דומיניק ווילקינס 25 נק', וגלן ריוורס 21, היו קלעיה הבולטים של אטלנטה. רוברט פאריש 24, לארי בירד 22 (9 מ־21 מהשדה וסיומות), דניס ג'ונסון 20 (6 מ־15) ומקהייל 19, היו קלעיה הבולטים של בוסטון.

באותה שעה, בפונטיאק, מישיגן, סגרה דטרויט עניין עם שיקאגו ושלחה את להקת מייקל ג'ורדן להרהר במחדליה. דטרויט עם אייזאה תומאס ניצחה 102–95 וסיימה את הסידרה כולה במאזן 4–1. זו הפעם השניה ברציפות שדטרויט עולה לגמר הפליי־אוף המזרחי ומחכה למנצחת בין בוסטון לאטלנטה.

ביל ליימביר 19 נקודות (13 ברבע האחרון), היה איש המפתח ברגעי הסיום. הוא קלע במחצית הראשונה סל אחד, אבל זהר ברבע האחרון, שאותו הזלה דטרויט ביתרון 73–71. שש פעמים עבר היתרון מיד ליד עד שדטרויט נטלה את ההובלה. הגנת דטרויט בלמה את מייקל ג'ורדן בפעם השלישית במהלך העימות ביניהן, קודם על 23 ו־24 נקודות, ובמשחק הזה על 25 נקודות – תשע בלבד בכל המחצית השניה – הרבה הרבה מתחת לממוצע שלו ושם הסתם סוד הצלחתה של דטרויט. אייזאה תומאס קלע 25, 15 במחצית הראשונה (9 מ־20 מהשדה) אדריאן דנטלי 22 (7 מ־14 מהשדה). לבד מג'ורדן, שדייק ב־10 מ־22 מהשדה, קלעו עוד לשיקאגו: גראנט 20, צ'ארלס אוקלי 19 (15 ריבאונדים), פאקסון 12, וסקוטי פיפן 11.

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

הרברט ברון

פרטים על מועד הלויה בטלפונים: 02-633375, 02-632711.

המתאבלים:
אחיו : פרנץ ברון
בנו : עמוס ויוכי ברון
בנו : מאיר ברון
נכדותיו: יעל, עדי, רותי ומיכל

נפלה עטרת ראשנו

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של אבינו וסבנו היקר והאהוב

צדוק לוי בן יוסף ז"ל

הלויה תצא היום, יום שישי, ד' בסיון תשמ"ח, 20.5.88, בשעה 11.30 לפנה"צ, מבית המנוח, רח' ז'בוטינסקי 53, רמת-גן, לבית העלמין "הדרום" בגבול חולון-בת-ים.
תחבורה תעמוד לרשות המלווים.
השבעה בבית בנו, יוסי לוי, רח' ברנשטיין 62, רמת-גן, מול המכביה.

המתאבלים: בנו: יוסי
בתו: אהובה
וכל בני המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אשתי, אמנו וסבתנו היקרה

בלומה זכאי

בת יחיאל ובתיה ואחות לנחמה ז"ל

הלויה תצא היום, יום שישי, ד' בסיון תשמ"ח (20.5.88) בשעה 10.00 לפנה"צ מבית המנוחה, רח' רש"י 18 רמת-גן לבית העלמין "הדרום" (בגבול חולון – בת-ים).
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

המשפחה המתאבלת

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

אריה מויאל

הלויה תתקיים היום, יום ששי, ד' סיון תשמ"ח, 20.5.88, בשעה 12.00 בצהרים בבית העלמין בקרית-שאול.
נפגשים ע"י השער.

המשפחה המתאבלת

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

מוטקה שפיגל

ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שלישי, ח' בסיוון תשמ"ח, 24.5.88, בשעה 5.00 אחה"צ, בבית העלמין בגבעת עדה

המשפחה

לידידנו ומנהלנו היקר
שלמה ערד ובני משפחתו

משתתפים בצערכם ובאבלכם
על מות אם המשפחה

מרת פרידה הרט ז"ל

בית פיאט
אגף חלפים ארצי, רמת החייל
צוות העובדים

מודעות משפחתיות מתקבלות מצאת השבת/חג עד חצות (24.00)
בבית מעריב, רח' קרליבך 2, תל-אביב ובטל' 03-439111

למנהלנו היקר
שלמה ערד ובני משפחתו

אתכם באבלכם
על מות האם

מרת פרידה הרט ז"ל

בת רבי יעקב אלברחט

בית פיאט
סוכנות מכוניות לים התיכון
צוות העובדים וההנהלה

לידידנו היקר
מנכ"ל פיאט בישראל
מר שלמה ערד ומשפחתו

יחד אתכם משתתפים באבלכם
על מות האם

מרת פרידה הרט ז"ל

בת רבי יעקב אלברחט

אברהם – דולפי וסטלה גולדשטיין
אלכס, ויויאן, מיכאלה וג'ימי גורן
ובני משפחותיהם

למר שלמה ערד
מנכ"ל סוכנות מכוניות לים התיכון

כולנו משתתפים באבלך
על מות אמך

מרת פרידה הרט ז"ל

תנחומינו לכל בני המשפחה

מפיצי המשנה של פיאט
ברחבי הארץ

למר שלמה ערד
מנכ"ל סוכנות מכוניות לים התיכון

אתך באבלך על מות אמך

מרת פרידה הרט ז"ל

תנחומינו לכל המשפחה

בית פיאט
מוסך פיאט מרכזי – רמת החייל
מוסך טכנו רכב – חיפה
מוסך פיאט איזורי – ירושלים
צוות המנהלים והעובדים

למר שלמה ערד
מנכ"ל פיאט בישראל

אתך באבלך במות עליך אמך

מרת פרידה הרט ז"ל

תנחומינו לכל בני המשפחה

ידידיך
ועד מוסכי שרות פיאט
ובעלי מוסכי השרות בישראל

לציון ערדי ומשפחתו

משתתפים באבלך הכבד על מות

אחותך ז"ל

משפחת "מעריב"

לידידנו היקר
מר שלמה ערד

אתך באבלך על מות עליך אמך

מרת פרידה הרט ז"ל

תנחומינו לכל בני המשפחה

דוד ואיה אדמון
אלי וחינה עצמור
ובית פרסום אדמון

לידידנו היקר
שלמה ערד ומשפחתו

אתכם באבלכם
על מות האם

מרת פרידה הרט

ז"ל

משה, אלסנדרו ועמליה
ניסטור
תמר הררי

לידידנו היקר
שלמה ערד ומשפחתו

משתתפים בצערכם
על מות האם

מרת פרידה הרט

ז"ל

יורק וונדה צוקר
מונטריאל קנדה
ובני משפחותיהם

לידידנו
שלמה ערד ומשפחתו

אתכם באבלכם
על מות האם

מרת פרידה הרט

ז"ל

מרים ופאליק חרמון

לשלמה ערד

משתתפים באבלך הכבד על מות

אמך ז"ל

מור מחשבים (1975) בע"מ
ההנהלה והעובדים

במלאת שנה לפטירתו של בני, בעלי, אבי

בנו לזרוביץ ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום שני, ז' בסיון תשמ"ח, 23.5.88, בשעה 4.30, בבית העלמין בשפרעם.

המשפחה

קבלת מודעות אבל
03-735588/9
גם במוצאי-שבת עד חצות

במלאת שלוש שנים
לפטירתה של האהובה עלינו

רוני בורלא

נלך להניח פרחים על קברה

נפגשים ליד הכניסה לבית העלמין שבקרית שאול ביום שני 23.5.88 בשעה 5.00 אחה"צ.

המשפחה

במלאת תריסר שנים למות יקירנו

יוחנן (ינק) דוניץ ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שלישי, ח' בסיוון תשמ"ח, 24.5.88, בבית העלמין בקרית שאול, בשעה 17.00.

נפגשים ליד השער.

המשפחה

אזכרה במלאת שנה לפטירת בעלי, אבינו, סבנו האהוב היקר

הר"ד ישראל יצחק יוסף רוזנצויג ז"ל

ב"ר דב בעריש ז"ל

נעלה לקברו בבית העלמין בנחלת-יצחק, ביום שני, ז' בסיון תשמ"ח (23.5.88) בשעה 5.00 אחה"צ. מתאספים ליד השער.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתה של בתנו ואחותנו היקרה

מעיין איזדרכת

ז"ל

תערך אזכרה בבית הקברות בקיבוץ גנוסר, ביום רביעי, 25.5.88 בשעה 17.00.

משפחת איזדרכת
פ"ת – בית גנוסר

במלאת שנה לפטירתו של ראש משפחתנו היקר
מוהדס

אזמיאלי יוסף יעקב

ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו, ביום שלישי, ח' בסיון תשמ"ח, 24.5.88, בשעה 5.00 אחה"צ, בבית העלמין בכפר סמיר, חיפה.
מוקירי זכרו נפגשים ליד חלקת הקבר, 25–10/24.

משפחתו וחבריו

במלאת שנה לפטירתו של אבינו וסבנו היקר

הברמן צבי ז"ל

נתיחד עם זכרו ביום חמישי, 26.5.88, בשעה 16.30 בבית העלמין "הדרום" (בגבול חולון – בתים). נפגשים ליד השער החדש.

המשפחה

אזכרה לקדושי אוז'הורוד
UŽHOROD — UNGVÁR
VELKY — BEREZNY ,SEREDNÉ
והסביבה אשר נספו בשואה

תיערך ביום שלישי, ח' בסיון תשמ"ח 24.5.88 בשעה 7.00 בערב, באולם מועצת פועלי רמת-גן, רחוב קריניצי 33 פינת הרצל.
האולם פתוח משעה 6.00.
אוטובוסים: 67, 57, 45, 60, 61.

אזכרה

ליוצאי טורנליה ומחוז GOMOR והסביבה

תתקיים ביום רביעי, כ"ג בסיון תשמ"ח (8.6.88), בבית כרמורוש, רח' עמק-יזרעאל 80, ת"א, בשעה 17.30

מנילות להשיג מקום. המארגנים

קבלת מודעות אבל 24 שעות ביממה
מעריב
03-38 38 38

משרד הביטחון / אגף השיקום
היחידה להנצחת החייל

אזכרה ליד נופלי אסון המסוק

תערך
ביום חמישי, י' סיון תשמ"ח, 26 מאי '88
ליד האנדרטה בבקעה בשעה 11.30.

במלאת שנה לפטירת יקירנו

אהרון ברנע ז"ל

התקיים אזכרה ביום שני, ז' בסיון תשמ"ח 23.5.88 בשעה 16.30, בבית העלמין באבן־יהודה. נפגשים ליד השער.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של

משה עבדי ז"ל

תתקיים אזכרה ביום שני, 23.5.88, בשעה 14.30, בבית העלמין בכפר סמיר, השער הראשי.
תחבורה בשעה 13.40 מבית המנוח, רח' הנוטר 39, קרית חיים.

המשפחה

האזכרה השנתית הארבע־עשרה לזכרו של

אברהם ברוך שטינמץ הי"ד

תתקיים ביום שני, ז' בסיון תשמ"ח 23.5.88, בשעה 5 אחה"צ, בבית העלמין הצבאי בקרית שאול.
בשעה 6.30 יתקיים טכס הענקת מלגות בבית משפחת שטינמץ, רח' קפלנסקי 26 גבעתיים.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת אמנו

צביה גורביץ ז"ל

(רודז'ינסקי)

וירבלן – קובנו

תערך אזכרה וגילוי מצבה, ביום חמישי, (26.5.88), בשעה 5 אחה"צ, בבית העלמין סגולה פתח־תקוה.

בת־שבע ונחמן אלפרוביץ

במלאת שלושים לפטירת
בעלי, אבינו, אחינו וסבנו היקר באדם

דוד בן קלמן פולק ז"ל

תערך אזכרה וטקס גילוי המצבה, ביום שני, ז' בסיון תשמ"ח, 23.5.88, בשעה 17.00, בבית העלמין בכפר נחמן.
תודה למנחמינו.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

אהרון שנידרמן ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו, ביום שני, ז' בסיון תשמ"ח (23.5.88) בשעה 16.00, בבית העלמין "הדרום" בגבול בת־ים–חולון.
תודתנו לכל מנחמינו

אשתו: סוניה
והמשפחה

קבלת מודעות אבל
24 שעות ביממה
מודפון
03-38 38 38

אזכרה וגילוי מצבה של יקירנו

חיים אברהם בלומרט ז"ל

תערך ביום חמישי, י' בסיון התשמ"ח (26.5.1988) בבית העלמין גבעת שאול ירושלים בשעה 15.30.
אוטובוס יצא משדרות ברמימון 14 בשעה 15.15.
תודה לכל מנחמינו.

המשפחה

ביום רביעי, ט' בסיון התשמ"ח (25.5.1988), בשעה 20.00, תערך אזכרה בבית הכנסת "דגנים" שבהיכל שלמה.

במלאת 21 שנים לנפול בני ואחינו היקר

רב"ט אליהו בן־יקר הי"ד

בקרב על רמת־הגולן – בשנת ה־19 לחייו

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום שני, ז' בסיון תשמ"ח, 23.5.88, בשעה 11.00 לפני הצהרים, בבית העלמין הצבאי בנהריה.

המשפחה

ביום שני ז' סיון תשמ"ח 23.5.88
יום השנה לפטירת חברנו

מרדכי גרטמן ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו בשעה 17.00 בבית־העלמין ביגור.

המשפחה
ובית יגור

ביום שני, ז' בסיון תשמ"ח, 23.5.88,
יום השנה לפטירת חברתנו

פנינה רובינשטיין ז"ל

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה, בשעה 16.00, בבית העלמין ביגור.

המשפחה
ובית יגור

חוג יוצאי קושיצה והסביבה

מודיע כי

האזכרה לקדושי עירנו

תתקיים ביום ראשון, י"ג בסיון תשמ"ח, 29 במאי 1988, בשעה 5.30, ליד האנדרטה בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון־בת־ים, גוש 11, איזור 8.
הכניסה דרך השער הישן, המפגש משעה 4.30.
ממליצים לשתף את הדור הצעיר באזכרה.

במלאת שנתיים לפטירת יקירנו

הרופא

אליהו קושניד ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו,
ביום שני, ז' בסיון תשמ"ח, 23.5.88.
נפגשים ליד השער החדש בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון־בת־ים, בשעה 4.30 אחה"צ.

המשפחה

למשפחת רמות

במות עליכם
הבעל, האב והסב

אליהו רמות (שולמן) ז"ל

ממייסדי המושב

משתתפים באבלכם הכבד

חברי רמת־צבי

מודעות משפחתיות
מתקבלות עד לכניסת השבת ומייד לאחר צאת השבת
עם או בלי כרטיסי אשראי
03-812160

אנו מודיעים בצער רב על פטירתו של יקירנו

העיתונאי יצחק שמואלי רייזנברג

הלוויה תתקיים היום, יום שישי, 20.5.88, בשעה 10.00, מבית הלוויות בסנהדריה, לגבעת שאול, ירושלים.

מטילדה ודוד שמואלי

משפחות: אלעזר, טוקטלי,
קפלנסקי, אופק, טלרון

לשכת עורכי־הדין בישראל

לחברנו ורזה משה שמואלי
אתך באבלך הכבד במות עליך אביך

יצחק שמואלי ז"ל

ומביעים תנחומים למשפחה

עובדי הועד המרכזי וההוצאה לאור

תנועת נאמני הר הבית

מרכינה ראשה בכאב ובאבל עמוק על מותו של
חברה הנאמן המסור

יצחק שמואלי ז"ל

לוחם אמיץ ללא חת לגאולת הר הבית וארץ ישראל

אנו משתתפים באבל המשפחה

ארגון יוצאי טישיוויץ בישראל
מודיע

כי ביום שלישי, 24.5.88, בשעה 4.30 אחה"צ תתקיים אזכרה וגילוי מצבה בבית העלמין "הדרום" (בגבול חולון – בת־ים)

ליהודה גינזבורג ז"ל

שהיה בין פעילי ומייסדי ארגוננו היו"ר שלו שנים רבות

תנחומינו למשפחה

אוטובוס יעמוד לרשות המשתתפים בשעה 4.00 ליד בית המנוח, ברחוב סוקולוב 74 תל־אביב.
נפגשים ליד השער החדש של בית העלמין.

במלאת שלושים לפטירתו של

שמחה אהרן קריצמן ז"ל

נעלה לקברו לאזכרה וגילוי מצבה, ביום שני, ז' בסיון תשמ"ח 23.5.88, בשעה 4.30 אחה"צ, בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד השער החדש.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתה של
רעייתי, בתי, אמנו, סבתנו ואחותנו היקרה

בתיה עמית ז"ל

נערוך אזכרה וגילוי מצבה, ביום רביעי, ט' בסיון תשמ"ח (25.5.88), בשעה 4.30 אחה"צ, בבית העלמין בכפר סמיר חיפה (השער הראשי).
אוטובוס מיוחד ייצא בשעה 3.45, מבית המנוחה, רחוב בורכוב 16, רמות רמז ויתעכב בשעה 4.00 ליד גן הזכרון.

המשפחה המתאבלת

ליורי שולץ

משתתפים באבלך הכבד במות

אביך ז"ל

חבריך לעבודה

למשפחת שולץ

כואבים איתכם את מות חברנו לעבודה

הגימלאי יוסף ז"ל

בתי זיקוק לנפט
ההנהלה והעובדים

קבלת מודעות אבל
שרות יום 03-5030044
שרות לילה ומוצ"ש 03-5054773

מתכננים להוציא טכנולוגיה שפותחה בארץ לחו"ל

מאת דוד זוהר

25 עובדים בחברת סי.סי.יו באזור חיפה, ביניהם מהנדסים ותכנתים, אשר פיתחו מכשיר ניטור רפואי חדשני לבדיקת תיפקוד פעילות הלב, טוענים, כי משקיעים אמריקנים בעלי חברת האם של המפעל, מתכננים להוציא מהארץ את הטכנולוגיה שפותחה במפעל בסיוע מיליוני דולר מהמדינה. ואף הוציאו מישראל שני מומחים השולטים בטכנולוגיה, יחד עם משפחותיהם. טענות אלו כלולות בבקשה לפירוק החברה שהוגשו אתמול לבית־המשפט המחוזי בחיפה.

בתביעה, שהגישו באמצעות עו"ד ע. זרדבק, טוענים העובדים, ביניהם יהודה כנר, מנהל הפיתוח, כי עיקר עיסוקה של החברה היה פיתוח המכשיר הרפואי המתקדם. לצורך פיתוח המכשיר, קיבלו המשקיעים סיוע במיליוני דולר מהמדען הראשי ומגופים נוספים במדינה. להפתעתם, טוענים העובדים, החלו המשקיעים בנקיטת צעדים לחיסול המפעל והוצאת הטכנולוגיה לחו"ל. לשם כך הם שלחו הודעות פיטורין לרוב העובדים, הוציאו לחו"ל שני מומחים יחד עם משפחותיהם, שלחו כמויות גדולות של מכשירים לארה"ב, בלי לקבל עבורם תמורה ולא שילמו לרבית העובדים את משכורותיהם מאז חודש מרץ השנה.

הוצאת הטכנולוגיה מישראל, טוענים העובדים, נעשית תוך הפרת התחייבויות חוזיות של החברה כלפי המדען הראשי של משרד המסחר והתעשיה, שמימן חלק ניכר מהפיתוח.

מודעות אבל גם בעמ' 7

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של
אשתי, אמנו, אחותי וסבתנו היקרה

רחל לוי

הלויה תתקיים היום, יום ששי, ד' בסיון תשמ"ח, 20.5.88, בשעה 10.30 לפנה"צ, בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון–בת־ים.
נפגשים ליד השער הראשי.

אבלים:
בעלה: יצחק
בנה: מקסים וב"ב
בתה: רוזי מאיר וב"ב
אחיה: יצחק בן ארויה וב"ב

במלאת עשרים ואחת שנה
לנפילת בננו היקר

משה קפלן הי"ד

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו, ביום שלישי, ח' בסיון תשמ"ח (24.5.88) בשעה 5 אחה"צ בבית העלמין הצבאי בקרית שאול.

רות וצבי קפלן

למשפחת פרידמן היקרה

אנו אתכם בצערכם על מות
האשה היקרה והאהובה

רחל פרידמן ז"ל

י. הגלר
ד"ר ע. קפלן
ד. בלומנקרנץ
ק. שוביץ

אגודת בוסתן פתח־תקוה
ההנהלה והעובדים
משתתפים בצערו של עובדנו

מרדכי שועלי

על מות אביו

סעדיה לוי

בצער רב אנו מודיעים על פטירת אמי וסבתי היקרה

פני גרונדלנד ז"ל

אלמנת ד"ר בנימין גרונדלנד ז"ל

הלויה התקיימה אתמול, יום חמישי, ג' בסיון תשמ"ח, 19.5.88, בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון–בת־ים.

האבלים:
בתה וחתנה: לילאנה ויונה זיידל
נכדה: בנימין זיידל

מעריב

עורך: עידו דיסנצ'יק
סגן עורך: יובל אליצור
סגן עורך: לוי יצחק הירושלמי

ראש מערכת החדשות: יעקב ארז
ראש מערכת המוספים: עמי דור־און

יו"ר כבוד של הדירקטוריון: עובד בן־עמ"י
יו"ר הדירקטוריון: שלום רוזנפלד עורך ראשי 1974–1980

מנכ"ל: אמיר רוזנון
מנכ"ל: שמעון חפץ

עזריאל קרליבך מייסד ועורך 1948–1956
אריה דיסנצ'יק עורך ראשי 1956–1974
שמואל שניצר עורך ראשי 1980–1985

המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ בית דפוס מעריב בע"מ
תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: בית מעריב, רח' קרליבך 2 (מיקוד 61200), ת.ד. 20010 טל' 439111, פקסימיליה: 03-5610614
ירושלים: המערכת: רח' הלל 14 (מיקוד 94581), טל' 221151
הפצה ומודעות: רח' הלל 16, טל' 231769
מרכז הפצה: טל' 521159
חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד 33104), טל' 674674
הפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טל' 673254
באר־שבע: המערכת: רח' קק"ל 90, טל' 37553, 74973. מודעות ושיווק: 31772, 74850

© כל הזכויות שמורות למעריב.

זכו בפיס

בהגרלת רב־פרס של מפעל הפיס שהתקיימה אתמול זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 266,668 ש"ח זכה המספר 251010.
בסך 16,688 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב־51010.
בסך 1,668 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב־1010.
בסך 168 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב־010.
בסך 18 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב־10.
בסך 3 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב־0; 2; 6.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

במלאת שש שנים לפטירתו של יקירנו

שמואל אמנט ז"ל

תערך אזכרה, ביום שלישי, ח' בסיון תשמ"ח (24.5.88) בשעה 16.30 בבית העלמין בכפר סמיר חיפה.
אוטובוס יצא בשעה 16.00 מרח' הלל 55 חיפה.

המשפחה

למשפחת אבוקסיס

תנחומינו הכנים
על מות

יעקב ז"ל

בית מפעלי תובלה

לגדעון שועלי ומשפחתו

אתכם באבלכם
בהלקח

אביכם ז"ל

כמיפארם בע"מ

למרים והמשפחה

אתכם באבלכם עם מותו של יקירכם

שלמה אינגבר ז"ל

הנהלת טלרד
ועדי עובדים
ציבור העובדים

מודעות אבל למעריב
עד חצות ובמוצ"ש
03-625015
5365759

קבלת מודעות!
מ־8.00 עד 21.00
לוח מעריב
* מבצע מיוחד!
03-735588
03-735589
03-734555
לבעלי כרטיסי אשראי

חדשות — חלק א'
בארץ .... עמ' 5-6-7
בעולם .... עמ' 4
ספורט .... עמ' 8-9
מעריב שבת — חלק ב'
דעות .... עמ' 10-11
מעריב קריירה — חלק ג'
מעריב מדריך — חוברת
מודיעין — חלק ו' עמ' 1
מעריב פנאי — חלק ד'
מעריב ספרות — חלק ה'
מעריב כלכלה — חלק ז'
לוח מעריב — חלק ג'-ו'

מזג האויר

עדיין חם מהרגיל לעונה.
בשבת נבחו חם כרגיל לעונה.

בארץ הטמפרטורות החזויות

ירושלים 17 עד 33; תל־אביב 19 עד 32; חיפה 18 עד 30; נהריה 16 עד 31; רמת־הגולן 16 עד 33; באר־שבע 18 עד 39; טבריה 19 עד 35; עפולה 17 עד 37; צפת 16 עד 30; צפת 17 עד 32; שומרון 18 עד 33; לוד 17 עד 36; עזה 20 עד 30; ירחו 20 עד 30; אילת 24 עד 40.

בחוץ־לארץ מזג האויר בערים הגדולות

אוסלו 1 עד 13 בהיר; אמסטרדם 7 עד 14 מעונן; אתונה 17 עד 30 בהיר; באנוס־איירס 9 עד 18 בהיר; בריסל 5 עד 13 מעונן; וינה 12 עד 20 גשם; ז'נווה 13 עד 18 גשם; יוהנסבורג 3 עד 19 בהיר; לונדון 7 עד 14 בהיר; סנטיאגו 7 עד 17 גשם; ניו יורק 14 עד 16 גשם; סטוקהולם 9 עד 14 בהיר; פריס 12 עד 21 מעונן; פרנקפורט 11 עד 13 גשם; קהיר 20 עד 39 בהיר; רומא 12 עד 25 מעונן;

הקולונל קיבל דרגת אלוף־משנה

הרמטכ"ל דן שומרון העניק אתמול דרגת אלוף־משנה לאיש צוות האויר לב אובשיצר, שהיה קולונל בצבא הרוסי ודרגתו נשללה ממנו בגלל פעילותו הציונית ובקשתו לעלות. אופשיצר אמר בהתרגשות: "העברית שלי אינה טובה מספיק כדי שאוכל לומר לכם מה אני מרגיש". מאבקו של אובשיצר לעליה, החל לפני 16 שנה. לפני מספר חודשים החזיר לאופשיצר מפקד חיל־האויר את כנפי הטוס. מימין לשמאל: הרמטכ"ל רב־אלוף דן שומרון, מפקד חיל־האויר אלוף אביהו בן־נון, לב אופשיצר, שר הבטחון יצחק רבין ונתן שרנסקי. כתב: עמנואל רוזן, צילם: ראובן קסטרו

הנאשם בעבירות סמים שוחרר כדי שיוכל לטפל בציפורים

מנחם אסידו מגדל עשרות ציפורים ש"נותנות לי את הכוח להתמודד עם התנכלות המשטרה"

מאת אמיר גילת

אהבתו של מנחם אסידו, בן 27, לציפורים, סייעה לו אתמול להשתחרר ממעצרו, לאחר שפרקליטו, עו"ד ירון בר־דיין, ציין כי החזקת מרשו במעצר, עלולה להביא למותם של עשרות הציפורים אותן הוא מגדל.

בבניין ישן בתל־חנן, מגדל אסידו, יחד עם זקן כבן 80, עשרות ציפורים המוחזקות בכלובים. "הן נותנות לי את הכוח הרוחני להתמודד עם התנכלות המשטרה אלי", אומר אסידו, כשהוא מחזיק את 'קוקי' החוחית.

לטענת המשטרה, נתפס אסידו, תושב נשר, כשברשותו כמות של סם מסוכן אותו ניסה, כך נטען, להסתיר – ובכך לשבש הליכי משפט. אתמול הגישה המשטרה בקשה לעצרו עד תום ההליכים, בטענה שתלוי ועומד נגדו עונש מאסר על תנאי.

הסניגור טען כי עבר זמן רב מאז שהוטל המאסר על תנאי וכי מדובר בעבירה פעוטה. השופט ציין כי "אין הכל נוטה לחובת הנאשם" והורה לשחררו בערבות. "17 מהציפורים שלו מתו השבוע", אמר עו"ד בר דיין לשופט שהעיר: "זה היה בגלל השרב הכבד. אם יוחזק במעצר עד יום א' ימותו כל הציפורים", הוסיף.

קללת ה"הדיבוק": שניים נפטרו ואחרים חלו

בונה תפאורות וסדרן נפטרו; שני שחקנים חלו

מאת אדר אבישר

הגורל מכה בהצגה הדיבוק המועלית בימים אלה במסגרת פסטיבל ישראל. ההצגה עוסקת ברוחות.

לפני כשבוע נפטר בונה התפאורות של ההצגה. בהבימה לא הספיקו להתאושש מההלם, ולפני שלושה ימים נפטר אחד הסדרנים. שלשום אושפז השחקן נחום בוכמן המשתתף בהצגה והמפיקים נאלצו להחליף אותו באליעזר יונג – ואתמול נתקפה השחקנית דורית פלג בכאבי בטן עזים ממקור בלתי מוסבר.

בהבימה החלו שמועות שהצירוף של עודד תאומי, הממלא את התפקיד הראשי עם הצגה שעוסקת בשדים, הוא קטלני. תגובת תאומי: "אסור לחשוב כך. אני מאמין שגורלו של אדם נקבע על פי אמונתו". תאומי הגדיר כשטויות את הנסיון לקשור בין המקרים. "אסור לשכוח שהיה חם מאד וייתכן שזו הסיבה לאסונות".

"נורא לראות אב עם דמעות - החלטתי לתרום כליה"

אשה בת 40 מבקשת בעקבות שידור בטלוויזיה לתרום כליה ללא תמורה

מאת ראובן בן־צבי

אשה בת 40, תושבת גוש דן, רוצה לנדב אחת מכליותיה, בין השאר, בעקבות שידור בטלוויזיה בליל שבת האחרון, בו רואיין אביו של נער שנזקק להשתלת כבד ונפטר.

אמש אמרה האשה: "הזדעזעתי. נורא לראות אב עם דמעות, שאינו יכול לעזור לבנו. החלטתי שאני תורמת כליה ללא תמורה". האשה, גרושה ולה בן בצבא: "אינני רוצה כסף או תמורה אחרת, ובלבד שאדע שע"י כך אני מצילה חיים. אני רוצה להישאר אלמונית ולא רוצה להכיר גם את מי שלו אתרום את הכליה. רק מי שעבר חיים מלאי תלאות כמוני, יוכל אולי להבין את החלטתי".

האשה סיפרה שהושפעה גם מכתבה במעריב על אב שכול שבגלל מצוקה, הציע למכרה את אחת מכליותיו. "אני מוכנה שמי שיקבל ממני את הכליה, יעביר תמורה לאב השכול או למוסד המטפל בילדים".

הזקוקים לכליה יכולים ליצור קשר באמצעות בי"ח בילינסון או רמב"ם, בחיפה.

המיליונר החדש של מפעל הפיס רוצה באנונימיות

מאת אדר אבישר

המיליונר החדש של מפעל הפיס הגיע אתמול בבוקר לקבל את זכייתו.

שלשום עלעל בעיתון ופתאום ראה את המודעה שבישרה שהכרטיס שלו הפך אותו למיליונר בין לילה. האיש, מעט מבולבל ונרגש, ביקש להישאר אנונימי. הפרטים שהותרו לפרסום, מתארים את הזוכה כרווק בשנות ה־40, שכיר במפעל המתגורר במרכז הארץ. הוא הגיע בחברת חברתו לחיים למשרד המנכ"ל גדעון גדות.

שבת גן
ראיונות ופרפראות ברמת־גן בשבת 21.5.88 בשעה 10.30 בקולנוע "אורדע", תכנית מיוחדת
בהשתתפות:
★ סגן השר רוני מילוא – האם יש שלום־בית בתנועת החרות?
★ השחקנית תיקי דיין – על הצגת היחיד שלה "שיר לי ולנטין".
★ העיתונאי בן־ציון ציטרין – על עסקים בחו"ל ועל דרכים להשגת דרכון זר.
★ המלחינה נורית הירש – על ההצלחה המסחררת על סאלח שבתי ב"הבימה".
★ בתכנית האמנותית: ניצה טרמין רומנסות ספרדיות
אמנון צארום גיטרה קטעי פלמנקו.
מנחה: העיתונאי אבי בטלהיים.
הכניסה חופשית – הציבור מוזמן
עירית רמת־גן
הרשות לתרבות ואמנות

הנחה אמיתית
MISS LAGOTTE
OuiSet Oui
70%
מוסכים עודפי יבוא
דיזנגוף 152 ת"א, קומה 2

האזינו היום בשעה 14.00
לקול השלום בשידור חי
איתן דנציג מראיין את
מיכה גולדמן
ראש מועצת כפר תבור
שידור חוזר ביום ב', 23.5.88 בחצות

קרבות סג'רה
פונה אני ללוחמי גולני, כרמלי ולכל מי שנטל חלק בקרבות סג'דה 1948, שיואיל לפנות אלי: יענקלה רגב (נכדו של רוגצ'בסקי), רח' החשמונאים 16, קרית מוצקין, מיקוד 26337, טלפון 04-718836.
פניה זו נועדה להשלמת עדויות בנושא הקרבות כחלק מספר ומחקר בתחום זה.

הזמנה לקבלת הצעות
למכירת ציוד לנגריה ועצים
מוזמנות בזה הצעות לרכישת ציוד משומש לנגריה, עצים ודיקטים.
את הציוד והעצים אפשר לראות בנגריה שברחוב נחלת־בנימין 134 תל־אביב בכל יום בין 08.00–12.00, טלפון 03-828107.
הצעות יש להגיש בכתב עד ליום 3.6.88 לעו"ד ארז בירעזר ברח' אחד־העם 103 תל־אביב.
אין התחייבות לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה אחרת, ונשמרת הזכות לנהל מו"מ עם המציעים השונים.

במלאת שנה להקמת הקרן להצלת חיי־אדם ע"י אגודת "יד ביד" ברצוננו להודות מקרב לב לכל התורמים והמתנדבים בארץ ובחו"ל, שעזרו להציל את חייהם של חולים שנזקקו להשתלות בחו"ל באישור משרד הבריאות.
תודה לחב' "אל על" ולכל צוות עובדיה על תרומתם ועזרתם בהסעת החולים ומלוויהם.
תודה לחב' "אלביט" חיפה ולמנהליה ועובדיה על הושטת יד לעזרה.
תודה למשרד האוצר, אגף המכס ומס ערך מוסף ירושלים. תבורכו!!!
לחולים בלונדון, ניו־יורק פיטסבורג, בוסטון, בריסל ופריז – רפואה שלמה!
ולכל עם ישראל – חג שבועות שמח!
אגודת "יד ביד" וסניפיה קרן להצלת חיים
סמטת יל"ג 4, ת"א
ת.ד. 11570 מיקוד 61114 ת"א
חשבון בנק לאומי סניף 816, 55787/78
טלפון: 03-226027, 222732

קיבוץ פלמחים
קולט
משפחות עד גיל 35 עם או בלי ילדים
בבקשה לפנות בכתב בלבד בצירוף קורות־חיים לוועדת קליטה קיבוץ פלמחים, ד.נ. עמק שורק, מיקוד 76890

בס"ד
מבדידות סובל אתה? בית חם חסר לך
השבחה בתשמה
פנה מיד ל:
"בוה קינך" שידוכים לדתיים
הצלחה גדולה בין שומרי המסורת מכל הגילים
★ נאמנות וסודיות מוחלטת מובטחות לך ★
רח' שטראוס 20 ב', ירושלים, טל' 02-242428

למוסד ציבורי
דרושים בשכירות משרדים
מותקן בסדר גודל של 14 חדרים ועוד 2 חדרים מורחבים (אולמות קטנים) בשטח כולל של כ־250 ממ"ר.
האזור הרצוי: הרצליה, רעננה, הוד השרון בצפון עד לת"א בדרום.
ללא דמי תווך.
את ההצעות נא להפנות לטלפון: 03-205256.

אריק תור טיולי אביב
והפעם
בעקבות בועז ורות המואביה בהרי יהודה וגוש עציון
חקלאות עתיקה בהר, נחל המעיינות, (הליכה קצרה)
ביקור בהר גילה
הרודיון ומחילות בר־כוכבא.
מוזיאון למורשת גוש עציון.
ספידיקי מגלשות הרים מבוא ביתר.
יום ב', ד' סיון תשמ"ח (23.5.88) איסרו חג שבועות
היציאה בשעה 8.30 — מבנייני האומה ירושלים
8.30 — מהיכל התרבות בתל־אביב.
המחיר: 10 ש"ח למבוגר, 5 ש"ח לילד. (לא כולל כניסות לאתרים)
הטיול בתיאום עם צה"ל והמשטרה.
בהדרכת מורי דרך מוסמכים.
לפרטים: 02-931387-8 (ביום ו' עד 15.00)
סופי־שבוע, מחנות קיץ וטיולי יום
עם מיטב המדריכים של בי"ס שדה הר־גילה
פרטים: 02-741678, 02-742586

מבצע כחול־לבן
שבוע אחרון
במשביר לצרכן
פרטים "סופשבוע" עמ' 2

מבצע מכירות קיץ 88
ויקטורי — אופנת עור
במחירים הזולים ביותר בעיר
מחירי מבצע לדוגמא:
★ דקסים לנשים מעור ופרווה במקום 680 ש"ח רק 500 ש"ח.
★ תיקי עור באחריות החל מ־58 ש"ח לנשים וגברים.
שירות מהיר • אפשרות לתשלומים.
"ויקטורי" VICTORY
הקישון 18, ב"ב (ליד הקניון) טל' 5793075, 5708030.
פתוח בימים א'—ה' רצוף, יום ו' 7.00—13.00.

אמגזית – כפר עציון
עברנו והתרחבנו... לנוחיותכם!
כתובתנו החדשה:
דרך פ"ת 25 ת"א
טלפון: 03-621408

למטיילים בלונדון
עומד לרשותכם בית הארחה Guest House באוירה ישראלית
ליד תחנת הרכבת התחתית
מחירים נוחים
נא לצלצל: 0044-1-4557424

"מפעלי תפוז"
מודיעים על המשך ההרשמה ליולי־אוגוסט ל:
מחנות קיץ בינלאומיים לילדים ונוער — בכפר תפוז
מחנה תפוז לגילאי 6 עד 14
קייטנה בתנאי פנימיה. בשיתוף ילדים מישראל ומכל רחבי העולם
I.S.A ההרפתקה הישראלית לתיכוניסטים לגילאי 14 עד 18
חוויות מרתקות בארץ, עם חברה נהדרים מכל רחבי העולם
לפרטים ופרוספקט "מפעלי תפוז" טל. 06-389607/8

התנצלות
אנו החו"מ, מבקשים בזה להתנצל בפני פרופ' מ. בניהו, על שבספר מרן החיד"א שהוצאנו לאור, נכללו מלוא חופנים מספרו על החיד"א שיצא לאור בהוצאת מוסד הרב קוק עוד בשנת תשי"ט. הן בידיעות על חייו וספריו והן בכך שהשתמשנו בספות שהוא סידר למסעותיו של החיד"א ובתצלומים שרובם מספריתו של בניהו או מספריות אחרות שהוא גילה וסימנם ולו ניתנה הרשות לפרסמם. אנו מצטערים שלא קיבלנו מראש את רשותו ולא ציינו כראוי בכל מקום את המקור, שהוא ספרו הנ"ל של בניהו.
ר' עמאר
המוצאת משנת חכמים

מעונינים לקנות
יחידת מיזוג אויר מרכזית
בעלת תפוקה 28 עד 30 טון
קירור, 1 או 2 מדחסים
נא להתקשר לטלפונים: עד 14.00 06-525747 ומשעה 16.00 06-525845, לבקש את בוזיה ברנמן.

Rafi
בית תרושת למכנסיים לגברים, נשים וילדים, מכנסיים קצרים וארוכים, ג'ינס, כותנה, סטן גולד ומוצרי טריקו
ת"א, דרך יפו 9, בית רומנו, טל. 655416-656458
רח' שפ"ר 10, (פינת התבור) טל. 659278

חיזוי
אישי
עסקי
03-298318, 03-286648

"שרות לאומי"
מסוג אחר
02-417568
02-823936

פנסיון לרנר
במרכז וינה
חדרים עם שרותים צמודים
1010 Wien,
Wipplinger Str. 23
Tel. 5335219
מדברים עברית

לוועדי בתים
סיוד חדרי מדרגות שכולל מעקה ארונות חשמל + חדר אשפה סך 400 ש"ח (אם קיים שיש) (עד 4 קומות)
להזמנות:
052-444437, 052-910467

הלוואה עד **36** תשלומים לא צמודים
לשכירים
סוקולוב 95 ת"א. טל. 5464012, 03-450302

מעריב שבועות **

חלק ב' / יום ששי, ד' בסיון תשמ"ת, 20.5.1988

תקציר

בעמוד 2

לא רק למלאכים

לא תמיד "נעשה ונשמע" הוא תכונה של מלאכים. לא תמיד הוא מעשה של פיוטות, או תמימות, או פראיירויות. עוד קצת ממנו, בבחינת "מעשה אבות סימן לבנים", לא יזיק לנו.

שמיר בעד הבלגה

במארס התערב ג'ורג' שולץ וסייג את מיפת הנשיא. הפעם, לא תוקנו דברי רייגן ולא הורגש שהתכוון לשמיר. יצחק שמיר הרגיע את דוד לוי: המעשן לא ייצא נשכר. עלינו לנהוג באיפוק ואחריות.

בעמוד 3

העיר העתיקה: "פה יהודים לא באים"

חיטו הארמני עומד בקפה שלו ומתבונן בכסאות הריקים: "מאפיש יותר. ואללה, אחרי שש לא תראה כלב ברחוב. רק לפעמים יהודים דתיים יורדים לכותל". "היהודים שעוד מסתובבים כאן הם תיירים אירופים". "ישראלים לא מבדילים. לא באים גם לרובע היהודי".

בעמוד 4

החזאים

התחנה המטאורולוגית, יום שלישי בצהריים. השרב הגדול נשבר. מחכים לשרב הבא. יהיה או לא יהיה? מתי הוא יסתיים? "הייתי הולך על זה שהשרב יישבר בשבת אחרי הצהריים".

בעמוד 5

מפלגת העבודה: 86 יצאו לדרך

ביום ה' הבא יתמודדו 86 מתמודדים למושב במקומות לבחירה בוועידה. רק 29 יזכו. אצל הליכודים: בגרניל בוק הבטיחו לעצמם מדעי, נסים ושריד את הצמרת. פה בלע את הגלולה.

בעמוד 6

סאטירה

בעמוד 7

אומרים השבוע

ד"ר מיכאל קרן: סקרי דעת הקהל – כמדע שלפני הרנסנס. ד"ר שושנה רבינוביץ': הישראלי הצועק הצרה. פרופ' גליה גולן: נשים אין פחות אינטליגנטיות מגברים. פרופ' אשר עובדיה: הארכיאולוגים הישראלים עשו עבודה בסיני שניתן להתפאר בה.

כך בונים את הנגב

אברהם (בייגה) שוחט, ח"כ חדש. ראש מועצת ערד מקווה להיות בכנסת גם אחרי הבחירות. אולי אפילו סגן שר או שר.

סוסי פטרה

הנסיכה עאליה, בתו של המלך חוסיין, נחלצה לעזרת הסוסים בוואדי מוסא. העברת התיירים אל העיר פטרה, דרך המסלול הטרשי לאורך 1.2 ק"מ, שמשני צדיו מתנשאים צוקים אדמדמים, מקשה מאד על הסוסים. מעתה יזכו לטיפול במירפאה וטריטוריה חדשה.

בעמוד 8

ההסכם שנטמן בבית הקברות של לבנון

חמש שנים מלאו לחתימת הסכם הנפל עם לבנון. מזכיר הממשלה, אליקים רובינשטיין, שהשתתף במו"מ על אותו הסכם, כותב: או לא מעטים האמינו בסיכויו. על אף כשלונו, היתה תועלת בהסכם.

בעמוד 9

גורבאצ'וב מתיר טיפול רפואי פרטי

מקפסה לא במשלחת האשפה במוסקווה. אנה נסעה 13 שעות ברכבת כדי לבקר בה. "שמונה שנים לא שילמתי פרוטה, אבל גם לא קיבלתי שום טיפול". 57 ימי המתנה, תורים, עלבונות וסבל עבר על פועל עד שאבחנו שבר בכף רגלו. "לא איכפת לי. שהרופאים יתעשרו כמה שהם רוצים, כל עוד אני מקבלת טיפול טוב".

בעמודים 10־11

דעות

מאמרים: שמואל שניצר, משה ז"ק, יוסף לפיד, חנוך ברטוב, אפרים סידון, יורם רונמלך, ארז ביטון, יגאל לב.

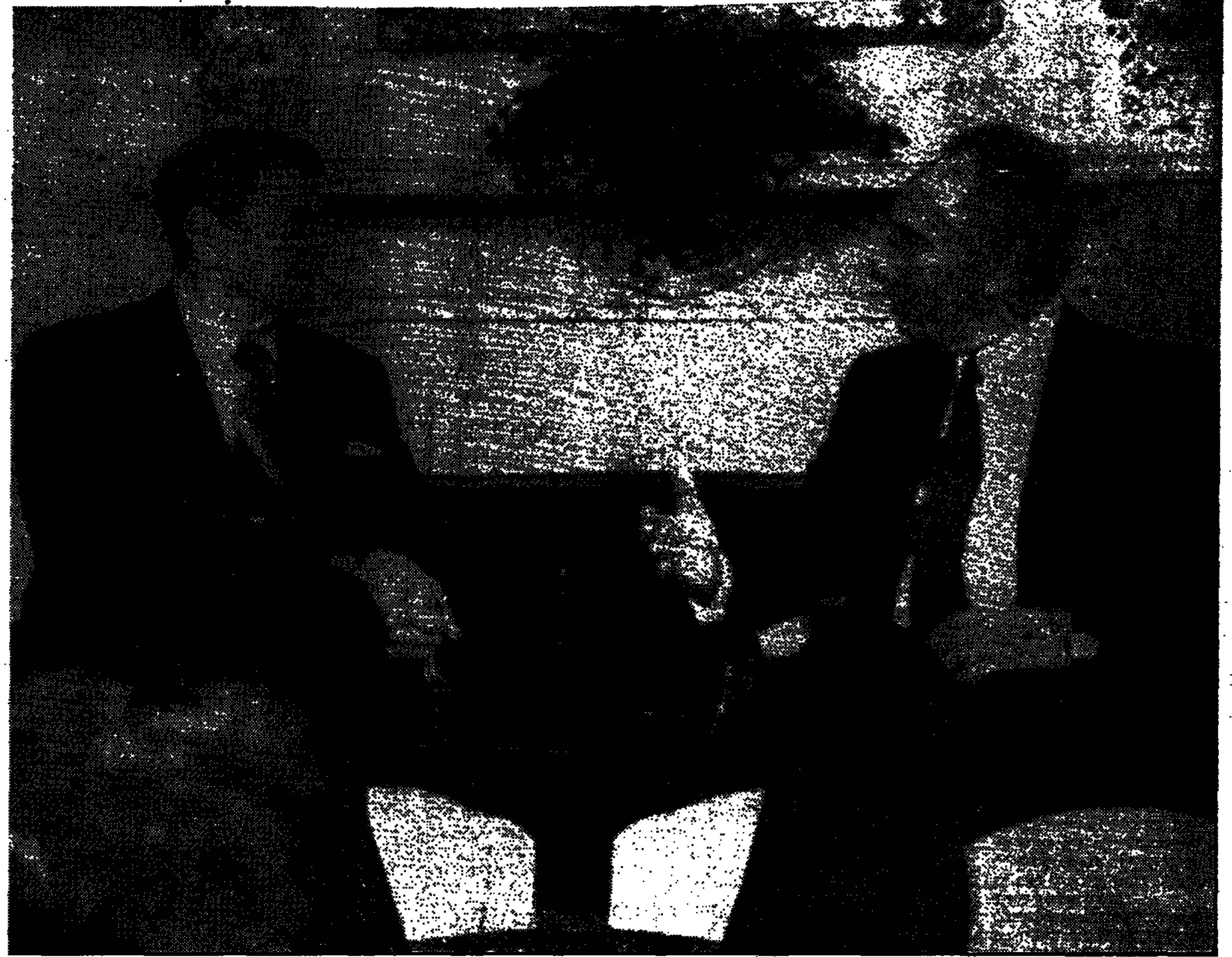

תנלד רייגן ושמעון פרס בבית הלבן בוושינגטון: הבחישה הרצינית הראשונה של המימשל בקלחת הבחירות הישראלית (עוד כתבה בנושא זה – בעמוד הבא) צילום: אי.פי.

פרס פנה אל השכל, נתניהו שבה את הלב

מאת שפרה ישועה־ליית
סופרת "מעריב" בוושינגטון

באולם הענקי המוצף באורח המפואר של ... ערבה עקודי אירצפורים הבכיר לאחור מידיו משתק כדוגל של ה"בולטוס". מישהו אמר השווה את האירוע לבר־מצווה במשפחה יהודית המכבדת את עצמה: אלפיים אורחים במיטב בגדיהם סביב שולחנות ערוכים רבע עוף במלון פאר.

באולם הנשפים של מלון "שרתון וושינגטון" נערכה השבוע הפגנת העוצמה השנתית של אירגון המטעט יחסית בהפגנת שרידיו האדירים. איפא"ק, השדולה למען ישראל בקונגרס האמריקני, או בכינויה העממי: "הלובי היהודי".

מי שדיבר זה לא כבר בבטחון רב על "הידרדרות מעמדה של ישראל בארה"ב", שפשפו עיניים בתימהון. שלושים וחמישה סנאטורים אמריקניים (יותר משליש הסנאט), בהם שניים שהתמודדו השנה על המינוי לנשיאות, קרוב לששים חברי בית הנבחרים, ושורה אינסופית של פקידים בכירים התייצבו לארוחת הערב החשובה הזאת, והאזינו בסבלנות אין קץ לנאומים המתמשכים.

כמה כתבים ערבים שהוזמנו לאירוע המפואר, לא הסתירו את מפח־נפשם. ישראלים, אפילו דיפלומטים מנוסים, התמוגגו למראה האורחים הכבודים, ובהם עוזר שר החוץ האמריקני ריצ'ארד מרפי, שמתנו את קולם בשירת "התקווה" בעזרת דפי מלים שחולקו מראש.

בסך הכל אישרו 386 מתוך 550 חברי בית הנבחרים האמריקני ו־55 מתוך מאה סנאטורים את השתתפותם באירועים השנים של שלושת ימי ועידת איפא"ק: ארוחות, קבלות פנים, הרצאות ופגישות עם הנציגים שהגיעו מ־47 מדינות הברית.

כוחו של ה"לובי היהודי" כבר היה לאגדה. ספרים זועמים נכתבו עליו עם כותרות כמו "הם [המחוקקים] לא מעזים לפתוח את הפה". קל למי שמתעב את סיפור האהבה היוצא דופן בין הקונגרס האמריקני למדינת ישראל וליהודים התומכים בה, לתאר אותו כמהדורה המודרנית של הפרוטוקולים של זקני ציון, השולטים באומה הלא יהודית בכוח הכסף וכושר האירגון המופלא.

המקצוענים בקונגרס דוחים את ההגדרה הזאת בבוז: עצם השיטה האמריקנית מבוססת – לטוב ולרע – על שתדלנות. לעומת מאות ה"לוביסטים" הרגילים בקונגרס, המייצגים אינטרסים כלכליים אנוכיים כמו תעשיות הנשק, הטבק, הסוכר, או לשכת עורכי הדין, שתדלני איפא"ק פועלים למען רעיון לאומי שהוא עדיין פופולרי מאוד בשכבות רחבות של האוכלוסיה האמריקנית.

מנהיגות יהודית התחממה, על כן, לשמע הנאום המבריק של הסנאטור מיטש מקונל, רפובליקני ופרוטסטנט מקנטאקי. הוא הודיע למאזיניו, כי לא יאשים אותם אם הם חושבים שבא לדבר אליהם מפני שהוא "עוד פוליטיקאי שמנסה להשיג לעצמו נתח שמן (מכספי התרומות היהודיות)".

> הלובי היהודי ערך את הפגנת העוצמה השנתית. יותר ממחצית הסנאט ושני שלישים של בית הנבחרים אישרו השתתפות באירועי הוועידה. הלב היהודי התחמם. פרס היה מעשי וקהלו היה מנומס. נתניהו עורר רגשות אהבה סוערים. בתרומות זכה דווקא פרס

אך הוא הבהיר: "הגעתי (לסנאט) בלי תמיכה פוליטית פרו־ישראלית, ואני סבור שאוכל להגיע ולהמשיך גם בעתיד בלעדיה. ודאי שלא הגעתי משום שיש הרבה בוחרים יהודים בקנטאקי. תוכלו לומר שאני כאן מפני שאני חושב שישראל חשובה. אני מאמין שמה שחשוב הוא מה שישראל מייצגת".

בנאום הפתיחה שלו בכנס, ביקש מנכ"ל איפא"ק, תום דאיין, מיהודי ארה"ב שלא להניח שמערכת הבחירות הפרועה בישראל המפולגת "תגלוש", על ביטוייה הבוטים, לקהילות האמריקניות. לעומתו, אמר שמעון פרס ליהודים שאין שום סיבה שלא ישרור ביניהם ויכוח פוליטי בדיוק כמו זה השורר בישראל. בתחרות הלאריסטוקרטית על אהדתם של יהודי אמריקה היו כמה וכמה ציוני־דרך בשבוע האחרון.

לאקסטזה ששררה לפני חודשיים בעת נאומו חוצב הלהבות של ראש הממשלה, יצחק שמיר, בכנס המנהיגות היהודית הצעירה במלון "הילטון" בוושינגטון לא היה זכר בין הפעילים המבוגרים. [illegible] של שר החוץ שמעון פרס בארוחת הערב של איפא"ק לששעו אותו מפעם לפעם במחיאות כפיים מנומסות.

בהתחשב בשעה (קרוב לחצות) ובנסיבות (אחרי יום עמוס בדיונים וארבעה נאומים מקדימים), "עצם העובדה שכמעט כל הקהל עדיין יושב כאן בסבלנות היא הישג לפרס", אמר בהודגנות איש מפלגת העבודה.

אותו קהל עצמו, הפגין גילויי אהבה סוערת יום קודם לכן לבנימין ("ביבי") נתניהו, השגריר־העוזב באו"ם, ויקירם המוכתר של יהודי אמריקה. שעות מספר לפני הופעתו (הוא קיבל עיטור מיוחד מאיפא"ק), קיבלו כל העיתונאים הישראלים בוושינגטון הודעות שלפיהן עתיד נתניהו לשאת "הצהרה פוליטית חשובה" על פי בקשתו המיוחדת של ראש הממשלה יצחק שמיר. מי שציפה לחידושים התאכזב.

"ביבי" השתמש בכשרון הנאום שלו כדי להפחיד כדבעי את שומעיו מפני כל אפשרות של החזרת שטחים לערבים, ולהסביר להם שהדבר יהווה איום ישיר על חייהם: טילי "סטינגר" שהפלשתינים עלולים להשיג יכולים להפיל את מטוסי ה"בואינג" שבהם עתידים יהודי ארה"ב לבוא לבקר בישראל. כנגד החזון הדרמטי הדמיוני הזה, ניתוחיו של פרס על "האופציה הירדנית" ועל חשיבות יוזמת שולץ הילכו שממון גמור.

אם לבם ורגשותיהם של יהודים אמריקנים יוצאים אחרי המסרים הלאומיים הנאים של ה"ליכוד", מוחם, ולפי דברי פעילים מפלגתיים, גם ארנקם, נפתח דווקא לפני הניתוחים הקרים והמחושבים של ה"עבודה". התופעה המביכה בהחלט של פוליטיקאים ישראלים המנהלים מסע "שנור" לקראת הבחירות בארה"ב היתה כבר לעניין שבשיגרה.

בלוס־אנג'לס, שם בילה שר החוץ סוף־שבוע שרובו "פרטי", הצביעו פעילים של ה"עבודה" על כשלון יחסי של שמיר בסיבוב הקודם שלו במרס: נייסו בו "בקושי" מיליון דולר וזה מסביר את כוונתו להגיע למסע התרמה נוסף כבר בחודש הבא.

פרס מצא מסילות לחשבונות הצ'קים של כמה אילי ממון יהודים: במסע הנוכחי הועמד לרשותו מטוס פרטי של אחד מבני ברונפמן. בלוס־אנג'לס הוא בילה ערב שבת עם הקהילה האיראנית העשירה של העיר ומוצאי שבת בסעודת היוקרה "צ'ייסונס" עם המיליארדר המדהים אייב שפיגל, בן 82. בלוס־אנג'לס מצפים לביקור חוזר של פרס, עוד לפני הבחירות.

המימשל תקף, השדולה שתקה

הבחישה הרצינית הראשונה של המימשל האמריקני בקלחת הבחירות הישראלית באה במטח הפתעה מהבית הלבן דקות מספר אחרי שפרס סיים שם ביקור אצל הנשיא רייגן. ההודעה הנשיאותית שקשרה שבחים נמרצים לשמעון פרס בצד התוכחת פנים נמרצת לא פחות ליצחק שמיר (שמו, כמובן, לא נקב) היתה צפויה לא פחות משהיתה חסרת תקדים.

טיבן של הודעות מדיניות שהן משבחות את מי שרוצים ביקרו ומגנות את מי שאינו משתף פעולה. אבל עדיין לא קרה שהשבח והגנאי נועדו לשניים העומדים בראשה של אותה ממשלה.

במלון "מאדיסון" היתה פמלייתו של שר החוץ מדושנת עונג. שמיר, מעריכים תומכי פרס, הוכנס למלכוד: לאחר שהתפאר בהישגיו בבית הלבן ובידידותו של הנשיא רייגן, הוא מתקשה לתקוף אותו אישית. לעומת זאת, השאירה מלאכת ההתקפה הפטריוטית בידי דוד לוי מזמינה נוקים מסוג אחר.

בממשל דחו פקידים צמוני סבר כל טענה על התערבות בפוליטיקה הישראלית הפנימית: "לא יעלה על הדעת שאסור יהיה לאמריקנים להביע את דעתם" בנושא שבו יש להם עניין כה אינטנסיבי כמו השלום במזרח התיכון.

הם טוענים גם כי אין חדשים מרעישים בהודעה האחרונה: את הביקורת המשתמעת ממנה כבר שמע שמיר מפי הנשיא רייגן בבית הלבן. טפיחות על השכם לפרס כבר העניק שולץ במהלך הביקורים בישראל. אבל שולץ עצמו מתכנן "בקרוב מאוד" להזהר ולפנות ישירות לדעת הקהל בישראל דרך התקשורת.

צריך לשים לב לעובדה שהמהלך החדש של המימשל בוצע בתקיפות מרובה בשבוע שבו הסתיימה ועידת איפא"ק רבת הכוח, בלא שהביאו קול מחאה וצווחה במנהיגות היהודית.

נראה שהפעם עשה המימשל "שיעורי בית". בסוף השנה הצליח יצחק שמיר במשימה שנראתה בלתי אפשרית: ניטרל ביעילות את "מכבש הלחץ" שהכינו לו המימשל, הקונגרס והיהודים, והביא אפילו לנסיגת רוב חותמי "מכתב הסנאטורים" שמתחו עליו ביקורת. אם הוא יצליח לחזור על ההישג הזה, הוא יהיה ראוי לתואר "סופרמן".

עם הרוסים בדירה פרטית

דיפלומטים וישראלים לא מעטים עיקמו את אפם נוכח להיטותו של פרס להיפגש עם נציג סובייטי שדרגתו הדיפלומטית נחותה מזו של שר החוץ – עד כדי ויתור על כללי הטקס. כמו בשנה שעברה, פרס יצא לקראת שגריר בריה"מ בוושינגטון, יורי דובינין, לפגישה בדירה הפרטית של אדגר ברונפמן.

האמריקנים הטילו ספקות גלויים ב"גמישות" שמצא פרס אצל הסובייטים. אבל לא היה אפשר להכחיש את ההתקדמות הבולטת שחלה ביחסם למפגשים עם ישראל: הפעם הם הרשו אפילו לצלם את הפגישה. עקשנותו והתמדתו של שר החוץ במגעים עם ברית־המועצות הניבו כמה הישגים מרשימים בשנה האחרונה, כולל הודעת גורבאצ'וב לערפאת.

אולם יצחק שמיר כבר נושף בעורפו של המתחרה, ועשוי לרשום נקודות לזכותו אם יצליח להשיג פגישה עם שר החוץ הסובייטי אדוארד שווארדנאדזה בעוד שלושה שבועות בניו־יורק.

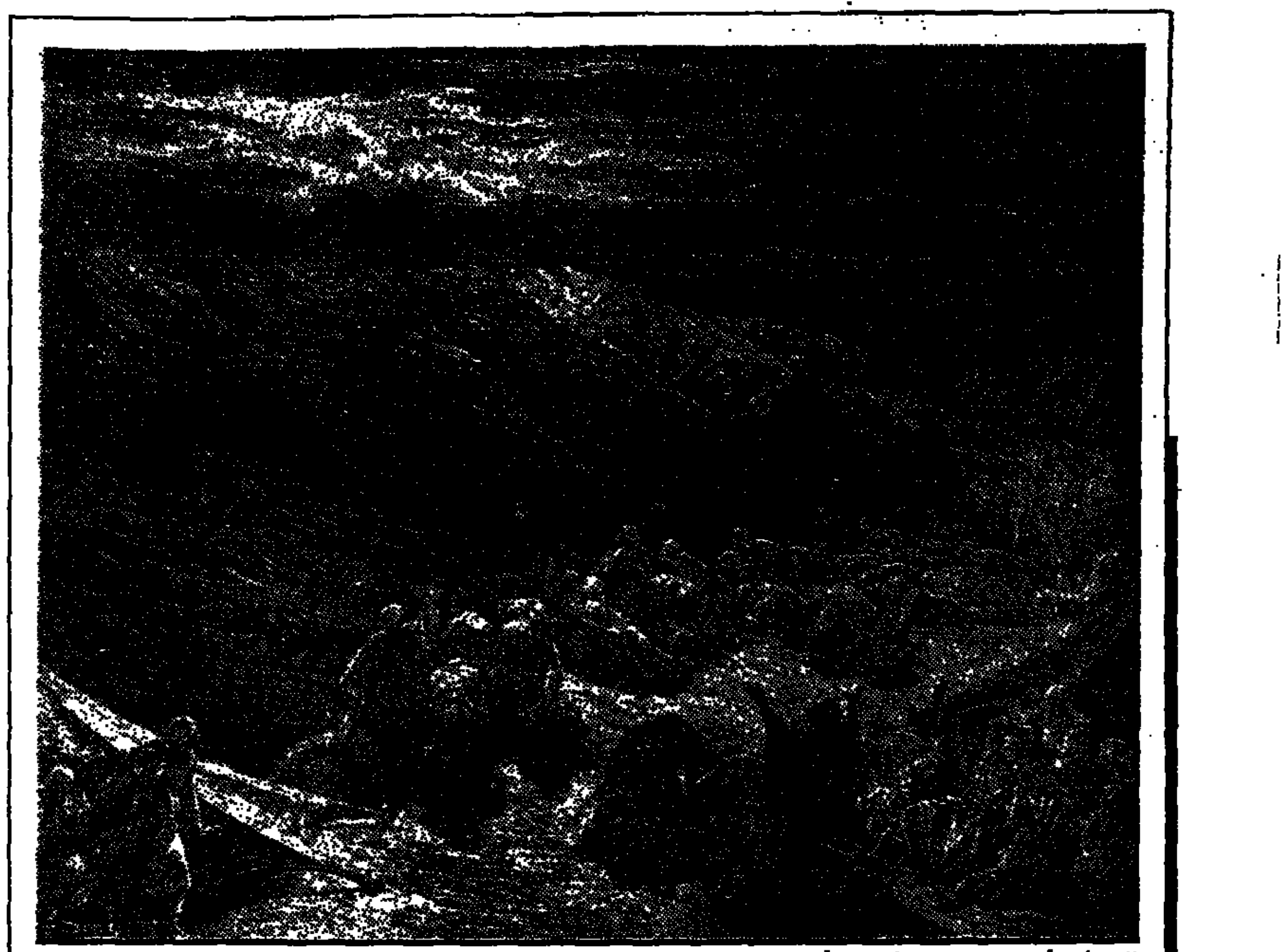
עם ישראל במעמד הר סיני (איור של גוסטאב דורה)

נעשה ונשמע - לא רק למלאכים

מאת אברהם תירוש

היום זה לא היה קורה לנו, לדור הזה, המפוכח, השכלתני, החוקרן, המודרני. אנו לא היינו קופצים ומכריזים בפזיזות באות "נעשה ונשמע" – קודם נעשה ואחר כך נשמע – כפי שעשו אבות־אבותינו במעמד הר סיני, בעת מתן תורה, בימי סיון אלה לפני אלפי שנים.

לא שאין בנו פזיזות. לא שאיננו, לפעמים, "עמא פזיזא", כהאשמתו של אותו צדוקי – "מין" בלשון התלמוד. אך פזיזות זו שמורה עמנו בדרך כלל לנהיגה בכבישים, להחלטות על מלחמות מיותרות ולעוד מעשים מגונים מסוג זה. לקבל תורה עם מצוות כה מחייבות וכה מגבילות – כאן לא היינו נוהגים פזיזות.

אנו היינו אומרים, בוודאי: נשמע ואחר כך נעשה, אולי. כלומר, נשמע ונחשוב ונבדוק ואולי גם נקים ועדה ואחר כך נדון בהמלצותיה ונקים עוד ועדה ליישום ההמלצות – מה בוער? והקדוש־ברוך־הוא, שקודם שנתן את התורה לישראל, חיזר איתה, על־פי חז"ל, על פתחי כל אומה ולשון והללו השיבו פניו ריקם, היה עומד שוב לפני הברירה, לכפות עלינו הר כגיגית (היה עוזר אצלנו), או למצוא לו בכל־זאת איזו אומה קטנה אחרת ולעשותה לו "עם סגולה".

לצערי, יש לי רושם שכמה יהודים היו מתאהבים בו, בקב"ה, דווקא אילו בחר באפשרות השנייה.

•

חכמינו ז"ל ייחדו את התכונה הזאת של הקדמת נעשה לנשמע למלאכים, ונתכוונו לומר בכך שיבחם של אבותינו. וכך אומר ר' אלעזר במסכת שבת: "בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, יצתה בת־קול ואמרה להן: מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו?".

ואנו, אולי לא תמיד אנו בני־אדם, אך מלאכים בוודאי איננו.

אנו, ממרום המעשיות המפוכחות שלנו משקיפים על "נעשה ונשמע" כזה, על קבלת דברים ללא בדיקה, בתערובת של ליגלוג וסלחנות ופוסקים: פזיזות. איננו הראשונים. כבר אותו מין, להבדיל, התגרה ברבא, שם במסכת שבת, ואמר לו (בתרגום מארמית): "עם פזיז, שהקדמתם פיכם לאוזניכם, עדיין אתם עומדים בפזיזותכם. בתחילה היה לכם לשמוע: אם יכולים אתם – קבלו, ואם לא – אל תקבלו".

השיב לו רבא: "אנו ההולכים בתמימות, כתוב בנו 'תומת ישרים תנחם'; אותם אנשים ההולכים בעלילה (כלומר, אתה ושכמותך), כתוב בהם 'וסלף בוגדים ישדם'".

ושמעתי פעם ליצן־ציניקן אחד שאמר: לא פזיזות ולא תמימות – סתם בטלנות, והזכיר אמירה מפורסמת המיוחסת לפרופסור ירושלמי חריף ויהודי, שומר מצוות. כאשר בתום מלחמת ששת הימים, ערב חג השבועות, טיפס הרב הראשי לצה"ל שלמה גורן עם ספר תורה ושופר אל מרומי מה שנחשב להר סיני, אמר אותו פרופסור: "הוא כבר היה למעלה עם התורה, ויש לו קשרים כל־כך טובים שם, אז לא יכול היה כבר להחזיר אותה?"

על אותו משקל דרש הציניקן: כל האומות סרבו לקבל את העול הזה של התורה, דווקא אנו, פראיירים, היינו צריכים להסתבך ולומר כן?

פזיזות, תמימות, בטלנות, פראייריות – יש גם מה לומר לזכותם של אבותינו, שניצבו שם "בתחתית ההר" ואמרו מה שאמרו, לכאורה בניגוד לאופיו של אדם. אוסף של שבטים העושה את צעדיו הראשונים כעם, שנמלט רק שבעה שבועות קודם לכן מנוגשיו המצרים ויצא מעבדות של יותר מ־200 שנה לחירות, נקלע למעמד נורא הוד ומטיל אימה כזה, עד ש"נשמתם יצתה בכל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה". אז אפשר לבוא איתו חשבון על סדר המלים שיצאו מפיו?

ראה אתכם, ניגודים גדולים. "קולות וברקים וענן כבד על ההר וקול שופר חזק מאוד... והר סיני עשן כולו, מפני אשר ירד עליו ה' באש... ויחרד כל ההר מאוד... משה ידבר והאלוקים יעננו בקול".

והקול הולך מקצה העולם ועד קצהו. והעם נסוגים לאחור והמלאכים מחזירים אותם קדימה. ואחרי כל זה אתם עוד רוצים שיהודי מפוחד יידע בדיוק מה הוא אומר?

וזה עוד לא הכל.

לא תמיד "נעשה ונשמע" הוא תכונה של מלאכים. לא תמיד הוא מעשה של פזיזות, או תמימות, או פראייריות. עוד קצת ממנו, בבחינת "מעשה אבות סימן לבנים", לא יזיק לנו

הרי שם, בהתייצבם חרדים בתחתית ההר, כפה עליהם הקב"ה הר כגיגית ומאז יש לנו ביטוי מהדר בעברית. ועוד איך כפה: "אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא: מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית ואמר להם: 'אם אתם מקבלים התורה – מוטב, ואם לאו – שם תהא קבורתכם'".

לא פחות ולא יותר.

אז היתה להם ברירה? הרי זה אונס של ממש. פיקוח נפש.

לא לקפוץ, לא להתפלפל. לא אני מכנה את המעשה הזה אונס. למולי, יש אמורא ושמו ר' אחא בר יעקב. והוא אומר במסכת שבת על כפיה זו: "מכאן מודעא רבה לאורייתא". תרגום ופירוש, בעזרת רש"י: מכאן יש להם, לישראל, תשובה כלפי התורה. שאם יביאום לדין על שלא קיימוה, יוכלו לטעון שמלכתחילה קיבלוה באונס ואינם חייבים לקיימה.

עד כדי כך!

רגע, עוד־פעם לא לקפוץ. זה נשמע כמו הכשר לפורקי עול? לא כל כך. חז"ל לא ישאירו ענין כזה פתוח. רבה, אמורא אחר, ממהר ל"סגור ענין" שורה לאחר מכן: "אף־על־פי־כן, הדור קיבלוה (חזרו וקיבלו את התורה) בימי אחשוורוש. דכתיב: 'קיימו וקיבלו היהודים'. קיימו (מרצון) מה שקיבלו כבר (באונס).

אין תירוצים. הכל סגור.

•

אמנם, על־פי סדר הדברים הכרונולוגי קדמה אמירת "נעשה ונשמע" של העם לכפיית ההר עליהם כשהתייצבו לרגליו. מדוע, אם כן, כפה עליהם את ההר?

לא אני שואל. בעלי התוספות בתלמוד, מסכת שבת פ"ח, שואלים. ומשובתם: "שמא יהיו חוזרים כשיראו האש הגדולה, שיצתה נשמתם". כלומר, החשש היה שכל המעמד הנורא דווקא יגרום לעם לחזור בו מקבלת התורה המהירה הזאת. ה"נעשה ונשמע" המלאכי כבודו אפוא במקומו מונח, אבל אילמלא כפיית ההר, יתכן שהיה כלא היה.

הכפיה היא האקט הדומיננטי בהתרחשות כולה, היא שהכריעה את הכף בסופו של דבר והבטיחה ש"הנעשה ונשמע" לא יישאר בגדר הצהרת כוונות בלבד.

ועד כדי כך היתה דומיננטית, עד שמצד אחד שימשה "מודעא רבה לאורייתא", כנ"ל. ומצד שני, היתה, על־פי חז"ל, צידוק־תירוץ לאומות העולם כנגד הטענה שסרבו לקבל את התורה: "...אלא כך היו אומרים לפניו: ריבונו־של־עולם, כלום כפית עלינו הר כגיגית ולא קיבלנוה, כמו שעשית לישראל?" במלים פשוטות: לא "נעשה" ולא "נשמע"; אם לא ההר שהיפלת עליהם, גם ישראל לא היו "קונים" את התורה.

•

חיינו נעים בין הרים כפויים כגיגיות לבין "נעשה ונשמע". הרבה הרים וגיגיות; מעט "נעשה ונשמע".

הרבה מעשים אנו עושים, גם במסגרות הדמוקרטיות – לא רק בדיקטטורות – רק מפני שהם כפויים עלינו מכוח חוקים וצווים ונורמות התנהגות. מי, למשל, היה משלם מיסים מרצונו? הרבה פחות אנו עושים מכוח "נעשה ונשמע", כלומר מכוח נכונות עצמית, התנדבות, קפיצה־בראש למשימות בלי לחשוב הרבה.

יתר־על־כן, במדינה דמוקרטית, "נעשה ונשמע" הוא בעצם הנוסחה לכל מה שחייבים קודם כל לעשות ורק אחר כך – אם רוצים – לשאול, לברר, או להביע התנגדות. למשל, כל מה שהוא בגדר חוק או הוראה או צו, שהתקבלו על־פי כל כללי הדמוקרטיה ושלמפעילם יש סמכות לכך.

"נעשה ונשמע" זה אינו מובן־מאליו אצלנו, לעתים. אם חוק או צו או הוראה אינם מוצאים חן כל כך בעיני פרט זה או אחר, הוא אינו עושה קודם כל ואחר כך "שומע" – מערער, מוחה, מנסה לשנות – אלא קודם כל לא עושה ומבקש "לשמוע", לערער, ולפעמים גם זה לא. לא מוצא חן בעיני, לא תואם את דעותי – איני עושה ואיני רוצה גם לשמוע והרוב והשלטון החוקי הנבחר יכולים "לקפוץ לי".

לא תמיד "נעשה ונשמע" הוא תכונה של מלאכים. לא תמיד הוא מעשה פזיזות או תמימות או פראייריות. עוד קצת ממנו, בבחינת "מעשה אבות סימן לבנים" – לא יזיק לנו.

אני מעדיף אותו על פני כל הר, אפילו גבעונת, שייכפו עלי.

שמיר בעד הבלגה

יוסף חריף
פוליטיקה

דבריו של נשיא ארה"ב רונלד רייגן, בהודעת הפרידה משר החוץ, שמעון פרס, על "המנהיגים הסרבנים" המונעים התקדמות בתהליך השלום, לא היו פליטת־פה.

במרס התערב שולץ וסייג את נזיפת הנשיא. הפעם, לא תוקנו לא דברי רייגן ולא הרושם שהתכוון לשמיר

אמירה זו, שנתפרשה בחוגו של פרס כבר־חונים "אלמוניים" במחלקת המדינה בוושינגטון, כמכוונת כלפי ראש הממשלה יצחק שמיר לא רק נקראה מן הכתב. מי שניסחו את הודעתו של הנשיא השבוע, ניסו להתחשבן עם שמיר, ש"הפריע" להם לממש את המהלכים שעיצבו ושנתמקדו ברעיון הועידה הבינלאומית.

כבר בחודש מרס, לאחר שיחותיו של ראש הממשלה עם רייגן בבית הלבן, הוכנה לנשיא הודעת סיכום נזפנית ובה נכללה הפיסקה שמי שאומרים "לא" ליוזמתו המדינית של ג'ורג' שולץ יצטרכו לתת דין וחשבון לבני עמם. כזה היה הנוסח המקורי שהכין אחד מעוזריו של שולץ (לישראל נמסר למי שמורה זכות־היוצרים על אותה הודעה).

לפני טקס הפרידה בבית הלבן נמסר נוסח ההודעה לעיונו של ראש הממשלה ועיניהם של אנשי פמלייתו חשכו: כך נפרדים מראש הממשלה? הלא זו סטירת־לחי וקריאה לעם בישראל למצות את החשבון עם מי שאמר "לא" ליוזמת שולץ.

עוזריו של שמיר העמידו את שולץ על התמורה שבה נראית בעיניהם הודעת הנשיא. סוף דבר, התערב שולץ וההודעה תוקנה בתוספת מאמר מוסגר. בנוסחה הסופי נאמר: מי שאומרים "לא" ליוזמה – **וראש הממשלה לא אמר זאת** – יצטרכו לתת דין וחשבון לבני עמם.

גם אז ניסו לטעון שהדברים מכוונים לשמיר. הפעם, כשהודעת רייגן מדברת בלא סייגים על "מנהיגים סרבנים" המונעים התקדמות לקראת מו"מ לשלום – לצד המחמאות לפרס על מאמציו היצירתיים לקידום השלום – רק בלשכת ראש הממשלה בירושלים טענו כי הכוונה איננה ליצחק שמיר.

"שלא לפרסום" אמרו בחוגו של ראש הממשלה, כי אכן זהו נסיון שקוף לפגוע בשמיר וכי דווקא הדברים שאמר פקיד מימשל, שהמימשל האמריקני אינו רוצה להתערב במערכת הבחירות בישראל, הם שמחזקים את החשד.

אין זאת אלא שגם המימשל נתייאש מן הסיכוי להחיות את יוזמת שולץ הרדומה ועל כן "הפקידות המתוסכלת מנסה להתחשבן בהזדמנות חגיגית זו עם שמיר". הפעם – אמר אחד מעוזריו הקרובים של ראש הממשלה – לא היה בוושינגטון מי שישפיע על שולץ להתערב בנוסח ההודעה.

בזעם בלתי מוסתר, נאמר בלשכת ראש הממשלה, כי "זוהי יצירת מופת קולקטיבית של הסטייט דיפרטמנט ולשכתו של שמעון פרס".

עתה כבר ברור כנראה גם לשולץ, שבשליחות הכפיה לאיזור שנטל עליו לשם קידום יוזמתו המדינית, ככל שמדובר בירושלים, נפגע הדבר העיקרי, שבלעדיו קשה להגיע לכלל התקדמות כלשהי – האמון.

מדוע נחשב דווקא יצחק שמיר "למנהיג סרבן" בהקשר של יוזמת שולץ? – שואלים בחוגו של ראש הממשלה. הלא שולץ עצמו, אחרי פגישתו עם שר החוץ הסובייטי, אדוארד שווארדנאדזה, הצהיר בפומבי שהסובייטים מגלים נוקשות וכי מה שהם מציעים כאמצעי לקידום השלום אינו מקובל גם עליו.

חוסיין לא קיבל את יוזמת שולץ כשזו הוצגה לפניו. בהמשך הזמן התנער ממנה בתקיפות וכיום הוא מצדד בשיתופו של אש"ף בוועידה הבינלאומית ובהענקת סמכויות לוועידה כפי שתובעים הסובייטים. עד כה, לפחות, לא קיבל שולץ את העמדה הזאת. משמע, גם חוסיין, שלא לדבר על בריה"מ וסוריה, הוא "סרבן".

אבל כאשר הפרשנים הגיעו משום מה כאיש אחד להערכה כי המושג "מנהיגים סרבנים", בלשון רבים, מתייחס דווקא לאיש אחד – שמיר – לא עשה המימשל נסיון כלשהו לטשטש את הרושם הזה. למחרת, פרס הוא שבאחד מראיונותיו העיר שהדברים אינם מתייחסים לשמיר.

זו היתה, אולי, מחווה נאה מצד יריבו הפוליטי של שמיר. אבל לא הוא שחיבר את נוסח ההודעה. מדוע, אם כן, צריך הוא לפרש את כוונת המחברים ולא הם עצמם?

בין כה וכה, המימשל היוצא בוושינגטון, ההוזה לעתים בכוכבים, לא גילה גם הפעם חוש מציאות ראוי לשמו. אם נתכוון לסייע בהערה נשיאותית זו לקידום התהליך – אפשר שהשיג את ההיפך.

היעלה על הדעת, שראש הממשלה יתפעל דווקא מהתבטאות זו וישנה את דעותיו?

אם זו היתה המחשבה שמאחורי הטקטיקה האמריקנית, התשובה לה מצויה בדבריו של שמיר בהתייעצות שזימן בבוקר שלמחרת, ביום ד': "יש לנו זכות לחשוב מה טוב לישראל. יתירה מזו, יש לנו חובה לחשוב מה טוב לישראל. אינני מעלה על הדעת שמישהו אי שם (בוושינגטון) סבור כי התבטאות מרגיזה מסויימת תשנה את דעתנו... עלינו להבליג. אין אנו חיים מרגשות ומוטב לתת לענין לחלוף".

אותו יום זימן ראש הממשלה את סגנו, דוד לוי, שלשמע דבריו של רייגן תבע את סילוקו של פרס מן הממשלה. נימוקו היה שאת מה שאמר רייגן "בישל" פרס ובכך הגיע "לשיא ההפקרות הממלכתית והחתירה נגד ראש הממשלה".

בשיחה בארבע עיניים ביקש שמיר להרגיע את לוי ולא להפוך את המקרה ל"פרשה". אם מישהו חושב שמן המחמאות שהרעיף רייגן על פרס ייצא המערך נשכר בבחירות, הריהו טועה, אמר שמיר. לעם יש חושים בריאים והדברים שהתרחשו בוושינגטון נתפרו בחוטים גסים מדי.

שמיר הרגיע את דוד לוי: המערך לא ייצא נשכר. עלינו לנהוג באיפוק ואחריות. אז אמר רייגן מה שאמר...

אמר עוד שמיר: אז מה אם אמרו על פרס מה שאמרו. גם אותי ליטפו במלים, בעל־פה ובכתב. אז התרגשתי מזה? מצד שני, הוסיף שמיר ואמר, אין כל הגיון להחמיר את היחסים עם ארה"ב בגלל התבטאות מסויימת. אז אמר הנשיא מה שאמר...

שהמערך מנסה לחרחר ריב בינינו לבין המימשל בוושינגטון, אין לי ספק – סיכם שמיר באוזני לוי. אבל עלינו לנהוג באיפוק ובאחריות.

אולי משום כך שוב לא הציף הנושא הבוער את שרי הליכוד בבואם לדון, כעבור שעות מספר, על הענינים השוטפים בישיבתם השבועית.

ראש הממשלה לא התווכח ובעצם הסכים עם הדעה שהושמעה, כי מה שעשה המימשל אינו אלא התערבות גסה בבחירות בישראל. אני מוכן לקבל – אמר שמיר – את ההערכה, שנוכח קריאות "הצילו" אל אנשי הקשר במימשל בוושינגטון לקראת הבחירות בישראל, יש מי שטרח לנצל את הביקור הזה של פרס כדי לרומם אותו על חשבון "מישהו אחר" בישראל.

היו שמועות לפני צאתו (של פרס) לארה"ב, כי הוא היה רוצה שבמקביל למיזכר לשיתוף פעולה אסטרטגי, שנחתם על ידי, יסוכם מיזכר הבנה מדיני, שייחתם על ידו, המשיך שמיר. אולי זה (הודעת הנשיא) היה הפיצוי.

בסוף הודעת הנשיא אמנם מצוייה פיסקה שבה מדגיש רייגן את היחסים המעמיקים בין ארה"ב וישראל. התקדמות זו "שעשינו יחד", נאמר שם, באה לידי ביטוי במיזכר לשיתוף פעולה האסטרטגי וארה"ב חייבת הרבה למאמציו של שמעון פרס, הן כשר חוץ והן כראש הממשלה.

בהתייעצויות הפנימיות הביע ראש הממשלה תמיהה על פיסקה זו. שכן המיזכר המקורי לשיתוף הפעולה האסטרטגי, שבעקבותיו קיבל מכתבים אישיים מרייגן ומשולץ על הנהגתו הנבונה ועל תרומתו להידוק היחסים בין ארה"ב לישראל, כבר נחתם בנובמבר 1983, "כשפרס לא היה בכלל בממשלה". אז איך אפשר פתאום לשכתב את ההיסטוריה?

אבל אין דבר – חזר שמיר ואמר לשרי הליכוד – לא צריך להיכנס לפולמוס ולא צריך להגיב על דברי הנשיא. חזקה, שהם עצמם (רייגן ושולץ) יסיקו מסקנה שמה שעשו לא היה הדבר המפואר ביותר. שלא לדבר על כך, שלא היה צודק מבחינה עובדתית: ליצור את הרושם שמי שמתנגד לוועידה בינלאומית הוא "סרבן שלום".

שמיר יוצא כנראה מן ההנחה שמה שנעשה לא משקף בהכרח את עמדת רייגן, אלא הוא בעיקר פרי מאמציה של אותה "פקידות מתוסכלת" הנמצאת לידו. לכן עשה את המאמץ לבלום בכל האפשר את הגעש הפוליטי שעמד להתפרץ ביום ד' השבוע, בעקבות הודעת הנשיא בוושינגטון.

ברור לשמיר, כך עולה מן ההערכות שהשמיע באוזני שרי הליכוד, שיש בקרב הפקידות בוושינגטון גורמים המצפים לראות את פרס זוכה בבחירות. אין לו ספק כי "הודעות נשיאותיות" כאלה נועדו לשמש כנשק נגד הליכוד.

אבל, כפי שהסביר שמיר לעמיתיו, "אנו נשכיל להסתדר עם יריבינו הפוליטיים בעצמנו. אסור לנו לפגוע בידידינו בוושינגטון (רייגן ושולץ) ולהתעלם מכל מה שהם עשו למעננו בתקופת כהונתם".

מעבר לזה לא מצפה לשר החוץ ג'ורג' שולץ בירושלים כל הפתעה בבואו לפגוש את שמיר ב־5 ביוני. הנשיא רייגן ראה להבהיר כי נסיעתו הקרובה של שולץ לאיזור באה להמחיש, שחרף הקשיים אין וושינגטון מרימה ידיים.

קשה לומר שלמלים אלה יש כיסוי במציאות. אם ההגדרה על "המנהיגים הסרבנים" מכוונת בעיקר לשמיר, הרי נסיעתו הקרובה של שולץ באמת אינה רצינית: ב־5 ביוני ייפגש שולץ עם שמיר וכעבור כמה שעות ימריא ראש הממשלה לארה"ב. כדי להשפיע על "מנהיג סרבן" לשנות את עמדתו ולאמץ "רעיונות חדשים" מספיקה שיחה של שעה או שעתיים?

שמיר לשרי הליכוד: רייגן ושולץ עצמם יגיעו למסקנה שמה שעשו לא היה הדבר המפואר ביותר

שורת ההגיון אומרת כי בנסיעה כזאת, כשאחת הדמויות המרכזיות במשחק האיזורי מגולמת דווקא ביצחק שמיר "הסרבן", יש להתרכז דווקא בה. אם שולץ הסכים לבוא ביום צאתו של שמיר למרכז האו"ם בניו־יורק ולמקד הפעם, באין ברירה, את פעולתו בקהיר – אין זה אלא שגם הוא נואש מהיוזמה של עצמו.

את זאת יכול היה שולץ להעריך גם כאשר בחן עם שר החוץ את הדרכים להוצאת התהליך מקפאונו. אבל הוא לא עשה כך. במקום זאת יצא הנשיא בהודעה שיותר משתרמה לקידום ההבנה עם הממשלה בישראל היא הרסה אותה.

זו הסיבה לטענת "מחצית הממשלה" שיוזמת שולץ להשכנת שלום באיזור נהפכה לגורם מתסיס במלחמה בישראל – מלחמת הבחירות.

קרן קימת לישראל
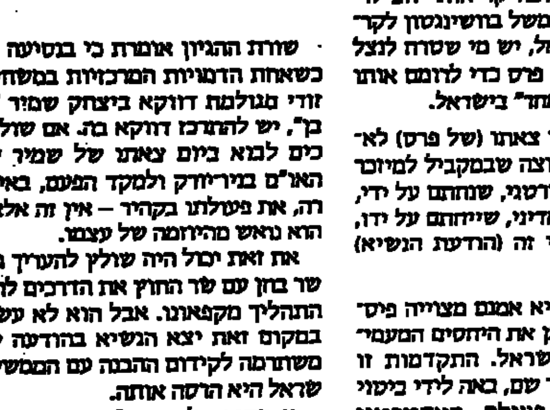
נופש בסגנון אחר
החלה ההרשמה למחנות הנופש למשפחות ולמחנות הנוער ביערות:
10–15.7.88 מחנה ילדים (קייטנה) ביער לביא (כיתות ד'–ח')
21–24.7.88 מחנה ניווט ביער לביא
24–29.7.88 נופש משפחות ביתיר (עם רכב פרטי)
נופש משפחות ביער לביא (הסעה באוטובוסים)
מחנה חפירות ארכיאולוגיות בשוני
31.7–5.8.88 מחנה ילדים (קייטנה) ביער נס הרים (כיתות ד'–ח')
14–19.8.88 נופש משפחות ביער לביא (עם רכב פרטי)
נופש משפחות ביער נס הרים (הסעה באוטובוסים)
21–26.8.88 נופש משפחות ביער נס הרים (עם רכב פרטי)
נופש משפחות ביער לביא (הסעה באוטובוסים)
פרטים נוספים והרשמה: קרן קימת לישראל
המחלקה לנוער, רח' צבי שפירא 11 תל־אביב 64358,
טלפונים 03-287111, 03-289946

ירושלים העתיקה: "פה יהודים כבר לא באים"

אדי מור ברובע היהודי השומם ממבקרים: "שלא ייהפך הרובע לשלוחה של מאה שערים" צילם: נתי שוחט

רימונד חימו: "תבואו, מה יש לכם לפחד"

יצחק יעקבי: "הישראלי אומר לעצמו, בשביל מה אני צריך בעיות"

מאת אריה בנדר

בית הקפה של רימונד חימו שוכן בדרבה הפנימית של שער שכם, כמה מטרים מן החומה. חימו הארמני עומד ומרתיח שם על האש קפה שחור, לא תורכי, ומתבונן בעיניים כלות בכסאות הריקים הממתינים לשווא ללקוחות.

חימו הארמני עומד בבית הקפה שלו ומתבונן בכסאות הריקים. "מאפיש יהוד"

לפני האינתיפאדה היה קפה חימו אבן שואבת לעשרות ירושלמים שהיו באים להתחכך בגראות וריחות המזרח, שוזפים עיניהם בסקנדינאוויות הבלונדיות שהיו שועטות במדרגות עם תרמילים על הגב. אביו הישיש, של רימונד, שראה מאותו המקום את התורכים, את הבריטים, את הירדנים ואת הישראלים אומר: "מאפיש יהוד, פה יהודים כבר לא באים".

יצחק (איציק) יעקבי, מנהל החברה לפיתוח מזרח ירושלים, הוא בן בית בעיר העתיקה. כשהוא חולף בסימטאותיה ממהרים הסוחרים להקדים את פניו בברכת "שלום אדון יעקבי" ובדברי תנופה ושבח. זה מזמין אותו למנת כנפה מתקתקה, זה מכין לו קפה מהביל.

אבל אין בכל אלה כדי להסיח את דעתו של איציק מהמציאות העגומה. "האינתיפאדה השיגה הישג עצום. הישראלים מדירים רגליהם מהעיר העתיקה".

בתוקף תפקידו ממונה יעקבי על סידורה של אתרים בעיר העתיקה וביניהם טיילת החומות, עיר דוד, הגן הארכיאולוגי העופל, מערת צדקיהו והכיכר הרומית שנחשפה מתחת לשער שכם. "בשנה רגילה היו פוקדים את האתרים האלה כ־450 אלף ישראלים. השנה אני צופה שהמספר יורד בחצי", הוא אומר.

"האינתיפאדה השיגה הישג עצום. היחידים שעוד מסתובבים כאן הם תיירים אירופים"

"את המכה האנושה ביותר ספגו הכיכר הרומית ומערת צדקיהו בשל קרבתן לשער שכם. אבל גם האתרים האחרים שוממים. בחול המועד פסח נהגו לבקר בטיילת החומות כ־3000 ישראלים ביום. השנה באו בקושי 800.

"על הישראלים נפל מין פחד פסיכולוגי שכזה", מסביר יעקבי, "הם לא רוצים לבוא לירושלים. הישראלי אומר לעצמו, בשביל מה אני צריך בעיות. היחידים שעוד מסתובבים כאן הם תיירים אירופים. המצב זועק לשמיים".

יעקבי מאשים את התקשורת באחריות עקיפה למצב: "אפילו בשיאה של האינתיפאדה, רוב הארועים היו מחוץ לחומות. העיר העתיקה נשארה שקטה. אבל גם אם ארוע היה מתרחש ברדיוס של כמה קילומטרים מכאן, התקשורת, מטעמי נוחות, העדיפה לכרוך אותו בנשימה אחת עם שער שכם.

"כשנדקר פעם יהודי ליד מוסררה אמרו שזה ליד שער שכם. כשהיו מהומות ליד שער הפרחים, אמרו ליד שער שכם. השער הזה נהפך למקום מקולל בעיני היהודים".

השבוע, בעיצומו של עיד אל פיטר, טיילנו, איציק ואני, בסימטאות העיר העתיקה בשעות שלפני הצהריים שבהן פתוחות החנויות והרחובות הומים אדם. שוטטנו שעות אחדות ולמעט זוג ירושלמיות שבאו לרכוש דברי סידקית לא נתקלנו בישראלים.

לעומת זאת, גילינו קבוצות גדולות של תיירים מצרים שסיירו לאורך ויה דולורוסה ומילאו את השווקים. עברית נהפכה כאן כמעט לשפה זרה.

"הקליינטים הישראלים ירדו ב־98 אחוז", אמר רימונד חימו. "אפילו בחגים שלכם, כמו יום העצמאות ויום ירושלים, בקושי היה פה איזה ישראלי. יום שישי היה פעם הכי עמוס. הייתי מתחיל את היום עם שלושים־ארבעים כסאות. היום רק זבובים יושבים שם. כל זה בגלל האינתיפאדה, מיליון אחוז".

חימו מתגורר בחצר האחורית של הקפה. שם, בדירה הקטנה, הוא גם נולד. אין דבר המתרחש ברחבת שער שכם שנסתר מעיניו. "וואללה, אחרי שעה שש לא תראה פה כלב ברחוב. רק לפעמים יהודים דתיים עם הפיאות יורדים לכותל. המצב נאחס. ישראלים אין. תיירים עוברים מהר, לא עוצרים פה. אולי אסגור את הקפה ואסע לאוסטרליה".

בין כותליו של שער שכם נמצאת חנותו של חלפן הכספים מחמוד שיך. "לפני האינתיפאדה היו באים אצלי 30 עד 40 ישראלים ביום. היום בקושי שניים. תיירים יש 60 אחוז פחות. בשבת היו ישראלים מציפים אותי מחיפה, יפו, תל־אביב. עכשיו הכל ריק".

"ביום שישי הייתי מתחיל את היום עם 30־40 כסאות. היום רק זבובים יושבים שם"

הברומטר הטוב ביותר לנוכחות ישראלים בעיר העתיקה היה מאז ומתמיד מסעדת החומוס של אבו־שוקרי. ישראלים רבים נהגו לשלב ביקור בכותל עם ניגוב החומוס המהולל שלו. תורים ארוכים היו משתרכים בפתח חנותו, המצויה לא הרחק מביתו של השר אריאל שרון.

השבוע מצאנו את פתחי ויאסר, בניו של אבו־שוקרי המנוח, משרתים קומץ לקוחות ערבים. "בגלל האינתיפאדה אצלנו פתוח רק שלוש שעות ביום", מסביר פתחי. "ישראלים? לא באים יותר. הכל ירד לאפס. יש רק כמה קליינטים ותיקים כמו איציק יעקבי, אמנון סלע וחיים טרי שעוד באים".

בתום הסיור בשוקי העיר העתיקה המשכנו לעבר הרובע היהודי. מרגע שפסענו פסיעות אחדות מסימטאות השוק לתוך הקרדו ברובע היהודי, התחלפה דומיה קודרת את ההמולה הצבעונית.

בחנותו, אמר אדי מור, יו"ר ועד אומני וסוחרי הרובע היהודי: "לצערנו, מסתבר שהישראלים כמעט אינם עושים הבחנה בין הרובע היהודי לעיר העתיקה. כשהם שומעים על מהומות בהר הבית או ברחוב צלאח א־דין הם מעדיפים שלא לבוא לכאן, למרות שברובע היהודי בטוח יותר מרחוב דיזנגוף. מאז האינתיפאדה אין כמעט תיירות פנים".

"וואללה, אחרי שש לא תראה כלב ברחוב. רק לפעמים יהודים דתיים יורדים לכותל"

הישראלים היחידים שעוד פוקדים את הרובע, אומר אדי, הם בני נוער או קבוצות מאורגנות של קיבוצים. "אבל מבחינת האומנים והסוחרים, הם לא הלקוחות הפוטנציאלים. הם קונים מיץ בקיוסק וגלידה בדוכן.

"הישראלים חובבי יודאיקה ואומנות כמעט שלא באים. גם התיירות האירופית, גרמנית בעיקרה, היא תיירות קשיחה בעלת אופי צלייני בעיקרה. האמריקאים, בייחוד היהודים שבהם, שעליהם היתה עיקר פרנסתנו, אינם".

אדי אומר שעל הרובע ניחתו כמה מכות. "אחת המטרות של האינתיפאדה היתה להבריח מכאן ישראלים. עם כל הצער שבדבר, מסתבר שזה הצליח להם.

"נוסף לכך, אנחנו נאלצים להתמודד עם

"ישראלים לא מבדילים. לא באים גם לרובע היהודי למרות שהוא בטוח יותר מדיזנגוף"

בעיות של ארנונה גבוהה ביותר, עם דמי שכירות עצומים ועם מדיניות של החברה לשיקום הרובע היהודי, המנהלת את האיזור, שנותנת ידה להתמרדות המקום. אם המצב הנוכחי יימשך, בתוך כמה שנים לא יהיו פה עוד חנויות. הכל יהפך לישיבות וכוללים".

אדי קובל, למשל, על מצב אבסורדי לדבריו, שבו בעל חנות יהודי משלם ארנונה פי חמישה מחנות שכנה של ערבי. "אותנו מסווגים איזור א' ואותם איזור ד'. אנחנו גם סובלים מדימוי לא נכון של רובע חנויות יקר".

הוא מאשים את הרשויות שאינן עושות די כדי לעודד את תיירות הפנים לירושלים. אין די מיבצעי עידוד והסברה. "הרובע הוא נכס של כל עם ישראל. מכל אבן וכל פינה צועקת היסטוריה. ברובע יש גם ריכוז גדול של אומנים, יותר מעין־הוד ויפו העתיקה. אבל לא נראה לי שמישהו מתייחס אל המצב כאל מצב חירום. טדי קולק לבדו לא יכול לעמוד במערכה".

לאדי תלונות רבות על מדריכי התיירים. לדבריו, אלה מעדיפים לקחת את קבוצות התיירים לחנויות בבית־לחם. שם, לדבריו, הם נהנים מעמלה גבוהה. "לא אחת, כשתיירים נכנסים כבר אלינו, תוכל לשמוע את המדריך צועק להם שזה יקר או שאין זמן".

בחנות התכשיטים שלה, בלב הקרדו,

"אני לא מבינה למה הישראלים פוחדים. זה מקום בטוח. חבל שהם בהיסטריה"

אומרת גרציה רוזמן: "עד עכשיו היתה ירידה הדרגתית מתמדת במספר הישראלים המבקרים בקרדו. עכשיו המספר מתייצב על אפס. זה מתחיל להיות ממש גרוע. מעולם לא היה פה שפל כזה.

"אני לא מבינה למה הישראלים פוחדים. אין כל בסיס לחשש. תראה בעצמך, בחורבת הרובע משחקים ילדים ותינוקות. אנשים הולכים פה ביום ובלילה באין מפריע.

"אני מבינה תייר החושש מפני שהוא לא בקי במה שקורה כאן. אבל דווקא תיירים כן מסתובבים כאן וישראלים לא באים. אני נוסעת כל בוקר מסביב לחומות, אוהבת את הנוף. ירושלים היא מקום בטוח, חבל שהישראלים בהיסטריה".

במשרדו שליד רחבת בית כנסת החורבה, יושב ראובן שלום, המנכ"ל הצעיר של החברה לפיתוח ושיקום הרובע היהודי. שלום, פעיל בתנועת החרות ואיש מחנה דוד לוי, לא מתרגש במיוחד מן המצב. סוחרים אומרים שהוא גם לא עושה הרבה לשיפורו.

נראה שהשאלות מעוררות בשלום אי נוחות רבה. תשובות רבות הוא נותן שלא לציטוט וכאיש בעל רקע פוליטי הוא בוחן כל מלה בזהירות. הוא אומר שהבעיה קיימת בעיקר בתודעה של הציבור הישראלי. "מי שיבוא לכאן פעם אחת, יראה שאין מה לפחד. מסתובבים פה בחופשיות ובבטחון. הנסיבות מוכיחות שאין הצדקה לפחד. זו בעיקר בעיה של הסברה".

בתשובה על שאלה מה הוא ואחרים עושים בנדון, הוא מבקש להימנע מחלוקת ציונים. מספר על תשדיר שרות שישודר אי־שם בעתיד בטלוויזיה ושולף מתיקו סקיצה לא גמורה של כרזת פרסומת.

– מה יכול לתרום לשיפור המצב?

"אם, למשל, מנכ"ל משרד החינוך היה מוציא חוזר לכל מנהלי בתי הספר ובו קריאה לבוא ולבקר בירושלים דווקא בשל המצב, זה היה תורם".

מחוץ למשרדו של ראובן שלום צעדה קבוצה של בני נוער תלמידי כתות ט' מהגליל העליון בעליצות בלווית המדריך חנן איתי מקיבוץ דן.

"באנו לטיול של חמישה ימים באיזור, מתוך זה יום אחד בירושלים. לא היו שום ביטולים או התנגדויות של הורים", אמר המדריך. בימים כתיקונם, הוא מספר, היו המטיילים פוקדים גם את הר הבית וסימטאות השוק. "היום אנחנו מטיילים רק ברובע היהודי ובמערב העיר. יש חשש סביר. עובדה שהיו ארועים".

מוקד לביקורים ברובע היהודי שימש מרכז והל יזאית בן־צבי המקיים סמינרים, סיורים והדרכה על ירושלים. "אנו הגורם החילוני המטייל ביותר ברובע היהודי", מסביר צבי צמרת, מנהל יד בן־צבי.

"השנה דווקא ביקרו ברובע יותר בני נוער מאשר בשנים קודמות. אולם ישנם בתי ספר שלוחצים עלינו לא לטייל במקומות מסויימים, כמו מערת צדקיהו. אנחנו נענים בדרך כלל, אבל עם זאת אנחנו עומדים בקשר טוב עם המשטרה והעיריה ומנסים לשכנע את בתי הספר שאין בעיה בטחונית".

השבוע נערכה בעיר צעדת ירושלים שמארגנת מועצת הפועלים. בהודעה לע־

תלמידים מהגליל העליון באו לטיול. "לא היו ביטולים או התנגדויות של הורים"

תונות סיפר דובר המועצה כי הפעם הוחלט לשנות את המסלול ולא לעבור בעיר העתיקה בשל פניית הורים ומשתתפים רבים.

אבל בירושלים מוצבים כוחות גדולים של משטרה ומשמר הגבול ונוכחותם הבולטת בשטח הביאה לרגיעה כמעט מוחלטת. מטיילים המגיעים בכל זאת לרובע היהודי, לרחבת הכותל ואפילו לסמטאותיה של העיר העתיקה, מופתעים נוכח הרגיעה והשקט.

לעומת זאת, מסתבר שזעקות השבר של סוחרי העיר, יהודים כערבים, לא הועילו. גם פניותיו של טדי קולק, הקורא השכם והערב לישראלים לבוא ולבקר בעירו, אינן זוכות להיענות רבה כל כך.

"אינשאללה יהיה יותר טוב", אומר חימו משער שכם.

– מה אתה יכול להגיד ליהודים?

"תבואו, מה יש לכם לפחד".

"יש הגזמה נוראה בתיאורי האינתיפאדה בעתונות", סבור איציק יעקבי. "אני מסתובב יום יום בעיר העתיקה בלי נשק ובלי פחד. אין מתח באוויר. הכל קשקוש. בניו־יורק יותר מסוכן, אז ישראלים לא נוסעים להסתובב שם? יש שם יותר ישראלים מאשר בירושלים".

איציק שוקל לראשונה זה 16 שנה אם לבטל את יריד תוצרת היוצר בשל חשש ממיעוט מבקרים. הוא אומר שאין הרבה מה לעשות חוץ מאשר לפנות לרגשות אהבת הארץ של הישראלי ולתאר לפניו את המצב לאשורו, בלי הגזמות.

אדי מור מקווה שעד שירושלים תעלה שוב על מפת הביקורים של הישראלי המצוי, לא ייהפך הרובע היהודי לשלוחה של מאה שערים. "בינתיים כבר נסגרו שמונה חנויות בקרדו. עכשיו ירדה עלינו מכת האינתיפאדה. כואב הלב. אולי עכשיו, כשחלה רגיעה, ישראלים יפסיקו לפחד ויבואו לבקר. הרובע הוא אחרי הכל כור מחצבתנו".

740
VOLVO
עכשיו במחיר מיוחד
כל דגמי VOLVO 740 מוצעים לך עכשיו במחיר מיוחד:
לדוגמא:

הדגם	נפח מנוע	מחיר מחירון	מחיר מבצע	הנחה
740GL	1986	89,940.-	85,814.-	4,126.-
740GLE	2316	105,494.-	97,584.-	7,910.-

המחירים כוללים מע"מ. לא כולל אביזרי רישוי
כלול במחיר בכל הדגמים: הגה כח, גג נפתח, מזגן מקורי, תיבת הילוכים אוטומטית, נעילת דלתות מרכזית.
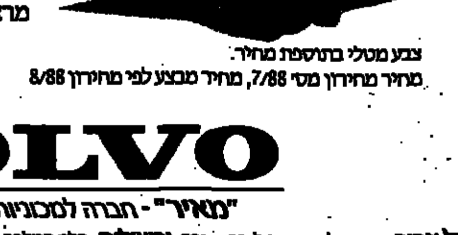
בדגמי GL כלול במחיר, בנוסף: 2 חלונות קדמיים חשמליים.
בדגמי GLE כלול במחיר, בנוסף: 4 חלונות חשמליים, גלגלי אלומיניום, מראות חשמליות, ריפוד קטיפה.
צבע מטלי בתוספת מחיר.
מחיר מחירון מס' 7/88, מחיר מבצע לפי מחירון 8/88
פעם וולוו, תמיד וולוו. VOLVO
VOLVO
"מאיר" - חברה למכוניות ומשאיות בע"מ
תל אביב, רח' קרליבך 23, טל. 5614433, ירושלים, רח' הסולל 8, טל. 222014, חיפה, הנמל 3, טל. 843486, 881873
"ארד סחר", מפרץ חיפה, 740348. אברהם ריין, אלנבי 2, 845882, באר שבע, מוסך אבישי, אזור התעשיה 72788

החזאים: כמעט תמיד פוגעים, לפעמים יש פיספוס...

החזאית אדית רינצלר: סיפור השרב הגדול והרוחות שבאות מן המדבר צילם: עופר קרני

המנהל רחמים שמואל בממלכת החיזוי: השבוע, כל מלה של האנשים שלו עשתה כותרת ראשית

מאת גדעון מרון

"הייתי הולך על זה", אמר ביום שלישי בצהריים, דייוויד החזאי, לבוס שלו, רחמים שמואל.

התחנה המטאורולוגית, יום שלישי בצהריים. השרב הגדול נשבר. מחכים לשרב ב'. מתי הוא יסתיים?

דייוויד, באמצע משמרת הבוקר, ורחמים שמואל, שהוא מנהל מרכז החיזוי בתחנה המטאורולוגית בבית-דגן, רכנו מעל מסך מקוקו. משלל הקווים והקימו־רים הנפרשים מעל הצג, הסיקו כי השרב יישבר ביום שבת אחרי־הצהריים.

אחרי שהסכימו פה אחד, חשבו על נוסח הודעה לעתונות. "הייתי הולך על זה, שהשרב יישבר בשבת אחרי הצהריים", אמר דייוויד.

"זהירות", היסס הבוס, "אסור להשלות את הציבור. אנשים הולכים לכדורגל ויבנו על זה".

אחר־כך הגיעו השניים לנוסחה בשדה. יום ג' בצהריים. תם השרב הגדול. יותר נכון, לדברי החזאים, אנחנו ב"תפר" שבין השרבים, בין השרב של תחילת השבוע, לשרב של ימי סוף השבוע.

המעלית של מרכז החיזוי מקולקלת. השומר בפתח מתנצל: "תעלו ברגל לקו־מה שנייה, תלכו עד סוף המסדרון, ואיפה שכתוב 'אקליט' תיכנסו, המנהל מחכה". יום שלישי, רק 30 מעלות בצל.

העליה ברגל אל חדרו של רחמים שמו־אל, מנהל מרכז החיזוי, לא מצריכה מאמץ מיוחד.

"לפני הכתבה" מתעניין רחמים. "תושבי תל־אביב יקראו אותה בחום של 40 מע־לות, לפחות", חוזה, מאיים, מנהל החיזוי.

"מה עובר בימים המעיקים הללו על האנשים "המכורים" על החום? מי הם האנ־שים שיושבים בבנין הישן בצומת המטאו־רולוגי, ומשם מגלים לנו מה יהיה, ומתי ואם נוכל לנשום לרווחה?

בעוד מנהל החיזוי מספר כי בכל משמ־רת עובדים שישה אנשים, מהם שני חז־אים, וארבעה עוזרים, 12 שעות משמרת, מצלצל הטלפון.

"הייתי הולך על זה שהשרב יישבר בשבת אחרי הצהריים". "זהירות, אסור להשלות את הציבור"

המנהל אומר לאיש מעברו השני של הקו: "לא נראה גשם, בינתיים עד יום רא־שון, כולל יום ראשון. בערבון מוגבל הטיפטוף הזה, אל תתייחס אליו".

הוא מספר כי המטלפן, בעל בית־חרושת לקופסאות פח, מפתח־תקוה, לא יכול לאכסן את הקופסאות בתוך המפעל. הוא חושש שהן יותכו בגלל החום. טילפן לברר אם צפוי גשם לאחר השרב. חושש שהקו־פסאות יעלו חלודה.

אחרי חמש דקות בא עוד טלפון מאיש הקופסאות. הפעם הוא מתלונן על רוח.

"אז תקשור את הקופסאות", מייעץ החזאי.

"תראה", אומר רחמים, "השאלה בש־בילנו לא רק של האם לחבוש כובע או לא. האחריות שלנו לגבי חקלאים, ימאים. הל־חץ עצום".

השבוע, כל מלה של האנשים כאן עש־תה כותרת ראשית. על פיהם יישק דבר.

אז יהיה שרב?

יום רביעי בבוקר. בולק. בכמה עתונים כתוב שהחזאי אליעזר דנציגר מבטיח שלא יהיה שרב בסוף השבוע.

יום רביעי בצהרים. על הקו רחמים שמואל, מנהל החיזוי: דנציגר אמר שלא יהיה שרב? אני אבדוק.

– אז מה, לשים את התחזית בכתבה?

רחמים: אנחנו עדיין חושבים שיהיה שרב בשישי־שבת. תלך על זה.

– אז מה מסכמים?

רחמים: תראה, אולי לא בעוצמה שקיבלנו קודם, אבל חם מאוד, ברוב האזורים מתקרב ל־40 מעלות.

– נלך על זה שיישבר בשבת אחר־הצהרים?

רחמים: לא. לקראת יום ראשון, עדיף לקראת יום ראשון. תגיד לי, באיזה עתון היה כתוב שלא יהיה שרב? תאמין לי, העתונאים משגעים את הציבור. העתונאים...

– אתה פוחד לפספס, פוחד להתעורר בבו־קר אביבי, שבו חזית שרב?

רחמים: "לא. זה לא קיים אצלנו. כמעט תמיד פוגעים. לפעמים יש פיספוס, ואז בודקים, מנתחים, לומדים".

השבוע לא היתה תכונה מיוחדת במרכז המטאורולוגי בבית־דגן. כלומר, כולם שם ידעו ששרב כזה לא היה מאז 1970, ושבכ־לל זה הם בחדשות. אבל על פני השטח שום דבר מיוחד, לא תיגבור אנשים, לא לחץ. סתם חם.

יום שלישי, כמעט אחת בצהריים. בחדר המיבצעים יושבים החזאים אליהו העליון ואדית רינצלר. דייוויד ליד המסוף. עוד שלושה עוזרים בפינות החדר.

אחרי שהעיניים מתרגלות לאורות הני־און, הן קולטות את מאות המפות המוצמ־דות לקירות החדר. גדולות, קטנות, בינו־ניות. אלפי סימנים, קודים. זר לא יבין זאת. אבל בשביל אליהו העליון, 33 שנים חזאי, 12 שעות משמרת, זה אומר המון. המפות מספרות לו את הסיפור של השרב הגדול, ואיך הרוחות באות מהמדבר.

בחוץ הברושים מתנועעים ברוח. אליהו מתבקש לספר על הפיספוס הכי גדול

בעל מפעל מטלפן. הוא פוחד שהחום יתיך את הקופסאות שלו. אחר כך הוא חושש שהן יחלידו אם יירד גשם

שהיה לו בקריירה. אדית קוראת לרדיו את התחזית. הקול נשמע לפתע מוכר.

איכשהו לא באה תשובה מאליהו על הפיספוס, אם היה כזה.

בתוך כך, נכנס מישהו ותולה על הקיר פתק: "סכנה של חדירת ארבה לארץ. טל־פונים לצורך עדכון על תופעות של אר־בה..."

"הקטע הכי מלחיץ", הם אומרים, "זה הטלפונים מהחברים ששואלים אם לקיים בר־מצוה עוד יומיים בחוץ, או שמא עדיף באולם". זה כבר לא נעים.

"גברת, תשימי על האש מה שאת רוצה. לא כל יום 45 מעלות. רק פעם ב־10 שנים"

אחר־כך באו כל מיני טלפונים מצחיקים מאנשים שהחום הדאיג אותם במיוחד.

עוזה אבירעם, עוזר חזאי, עונה לטלפון. מצידו השני של הקו אשה ששואלת אם תוכל לשים משהו על האש בשבת.

"גברת", עונה עוזה, "תשימי מה שאת רוצה. לא כל יום 45 מעלות, זה רק אחת לעשר שנים".

חדר המיבצעים. חדר גדול, מוצף אורות ניאון, שישה אנשים ניצחים.

מי שחושב במונחים של חמ"ל צבאי, לחוץ, אפוף עשן, טועה.

כשיתפוגג החום הגדול, תפחת התעניי־נות הציבור בחזאים ובתחזיותיהם.

וזה יקרה מחר (שבת), אם תתאמת התחזית שלהם ויישבר השרב המדא מספר 2.

האוניברסיטה הפתוחה
יום עיון בנושא:
פתרונות לסכסוכים בינלאומיים

13.45 התכנסות
14.00 מושב ראשון, פתרונות לסכסוכים בינלאומיים, היבטים תיאורטיים ומעשיים.
יו"ר: פרופ' בנימין נויברגר
פרופ' יאיר עברון: תיאוריות וגישות ליישוב סכסוכים בינלאומיים
ד"ר אורי ביאלה: הוועדה הבינלאומית, לקחי חוזה ורסאי
15.30 הפסקה
15.45 מושב שני: הסכסוך הישראלי־ערבי
יו"ר: פרופ' חגי ארליך
ד"ר איתן גלבוע: גישות אמריקאיות לפתרון הסכסוך הישראלי־ערבי
ד"ר יעקב בר־סימן־טוב: ממלחמה לשלום — הראשוניות שבהסכם השלום הישראלי־מצרי
פרופ' אהרון קליימן: הפתרון בגבול המזרחי, משולש או דו־צדדי?

יום העיון יתקיים ביום ג', ח' בסיון תשמ"ח, 24 במאי 1988 בבית הרופא, רח' הפסגן 1, תל־אביב

יום העיון ייערך במסגרת הקורסים "סוגיות נבחרות במדיניות החוץ של ישראל" ו"מושגי יסוד ביחסים בינלאומיים" של האוניברסיטה הפתוחה

— הציבור מוזמן —

האם קראת כבר את את
המגזין החודשי לאשה ולמשפחה

משרד העבודה והרווחה
לשכת השר · היחידה להתנדבות
מגן שר העבודה והרווחה למתנדבים מצטיינים

זו השנה הששית ששר העבודה והרווחה עומד להעניק מגן מיוחד למתנדבים מצטיינים במערך השרותים החברתיים.

המגן יוענק למתנדבים אשר פעלו באחד מן התחומים הבאים:
(מתנדב בכל תחום).

★ ילד ונוער
★ שיקום נכים ומוגבלים
★ שירותי יעוץ (שי"ל, ועדת ערר)
★ שירותי מבחן לנוער ולמבוגרים
★ רווחת המשפחה
★ שיקום אסירים
★ רשות חסות הנוער
★ נוער וצעירים במצוקה
★ נערה במצוקה
★ שירות לזקן
★ שירות למפגר
★ אלכוהוליזם

להלן הקריטריונים לבחירת המתנדבים המצטיינים:

משך הפעולה ורציפותה
מסירות, מאמץ ודבקות במשימה.
השפעת הפעולה על מתנדבים אחרים והסביבה.
מידת האקטואליות והחדשנות.

טפסים להמלצה על מתנדבים מצטיינים ניתן לקבל במשרדי היחידה להתנדבות במשרד העבודה והרווחה.

המלצות אפשר להעביר עד יום ו' כ"ה בסיון – 10 ביוני 1988.

כתובת: רח' יד הרוצים 10, תלפיות, ירושלים. טל' 02-719818, לשוש ברעמי.

ב"ה
משרד החינוך והתרבות · החינוך הדתי
המחלקה להכשרת עובדי חינוך והוראה

מכללת תלפיות
המכללה הממ"ד להכשרת עובדי חינוך והוראה
תל־אביב, רח' דב הוז 16

נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ט
לכל מסלולי ההכשרה: גננות, הגיל הרך, מורות כוללות, גננות ומורות לחינוך מיוחד, מורות למלאכה ואמנויות, מורות לציור ולאמנות, מורים ומורות למוסיקה.

תלמידות שנה א' תשמ"ט במסלול הגיל הרך בעלות השגים טובים בלימודים תהיינה פטורות משכר לימוד.

כמו כן נמשכת ההרשמה במרכז להשתלמות מורים למורים בפועל ובשנת שבתון: לתעודת מורה בכירה, לנושאי תפקידים, ללימודי הסבה ממורה מקצועית לכוללת.
פרטים בטל': 03-246734, 03-248649, 03-240007

מבחן הסף הקרוב לתלמידות חדשות יערך אי"ה ביום שלישי ט"ו בסיון תשמ"ח 31.5.88 בשעה 9.00 בבוקר במכללה.

מפלגת העבודה: שמונים וששה יצאו לדרך

מאת מנחם רהט

בשבוע הבא יחזל המונח דמוקרטיזציה להיות מלה ריקה מתוכן במפלגת העבודה. שנים רבות דיברו במפלגה זו על דמוקרטיה, בשבוע הבא מפעילים אותה. 29 נציגים של מרכז המפלגה ייבחרו בהצבעה חשאית, בידי 1267 חברי המרכז, לייצגם בכנסת הבאה במושבי הסיעה בכנסת.

הוועדה המסדרת מתה. ביום ה' הבא יעמדו 86 מועמדים למושב בכנסת לבחירה במרכז. רק 29 יזכו

ההצבעה ביום ה' הבא באולם הקונגרסים, תציין את מותה של הוועדה המסדרת. "שנים רבות עמדנו מבויישים מול תעמולת הליכוד המהללת את הדמוקרטיזציה שלהם מול הוועדה המסדרת שלנו", אמרו השבוע בלשכת המזכ"ל ברחוב הירקון 110. "הפעם נוכל לזקוף ראש ולהתגאות בדמוקרטיזציה שלנו".

במפלגת העבודה מצפים בחרדה להצבעה. ייתכן שתצמח למפלגה רשימה רעננה שתהיה תשובה נאותה לרשימה היריבה שבה משובצים כוחות צעירים דוגמת משה קצב, מאיר שיטרית, רוני מילוא, בנימין נתניהו, דן מרידור, אהוד אולמרט, דוד מגן.

אך יתכן גם ההיפך – שהרשימה החדשה תביא לכנסת עסקנים אפורים, אנונימיים, שכל כוחם במניפולציות פוליטיות ובבריתות ביוזמת חשאיות.

שמעון פרס כבר השיג על חלק מהתהליך. הוא ידוע שרשימה חסרת ברק עלולה להביא את המפלגה לאופוזיציה ואת הקריירה הפוליטית שלו לקיצה. מי שעלול לאבד את כל הקופה הפוליטית שלו אם תיכשל הדמוקרטיזציה, אך עשוי לגרוף את כל הקופה המפלגתית אם הדמוקרטיזציה תוכתר בהצלחה, הוא המזכ"ל עוזי ברעם, ששמו מזוהה עם הדירוש.

ברעם: "הדמוקרטיזציה יצרה פעם ראשונה מצב שכל מתמודד, ובעיקר הח"כים, חייב פתאום דו"ח למישהו. כבר נוצר מצב שמי שאינו בטוח שייבחר, משום שאין לו מה למכור, החליט על דעת עצמו ללכת הביתה. האם למשל היה עולה על הדעת שבעידן הוועדה המסדרת היה מי שיינו לסלק שר מכהונתו?"

כבר עתה ברור ששבעה ח"כים יפנו את מקומם ברשימה הבאה: אריק נחמקין, עדי אמוראי, דב בן מאיר, מנחם הכהן, אמנון לין, נחמן רז ואפרים שלום. עוד שניים פינו מקומם ועברו לרשימות אחרות: יצחק ארצי ועבדל דראושה.

כל שאר הח"כים, כולל מרבית השרים (פרט לשמעון פרס, יצחק נבון ויצחק רבין וכן שלמה הלל, עוזי ברעם וישראל קיסר, שבחירתם שוריינה), למעט מי שכבר נבדרו בפתחות, ייאבקו השבוע על מעמדם. מי שלא יצליח להיכנס לרשימת ה־29, ירד הביתה.

עוזי ברעם: "חמישה כבר החליטו מראש שסיכוייהם מעטים והלכו הביתה עוד לפני ההצבעה".

בין ה־86 שנרשמו להתמודדות, מצויים לא רק שרים וח"כים, אלא גם מתמודדים אלמונים – יצחק גלברי, למשל, מהמושבה קדימה; ברוך מרגליות, איש "העובד הדתי"; יוסף מאירי מראשון־לציון; נמרוד אשכול שמנהל את התעמולה שלו בסיסמה המחורזת "זכן את הקול / לנמרוד אשכול", ורבים אחרים.

יש גם אישים נודעים הנאלצים, אולי לבושתם, למכור את עצמם, ככל היותר, בין דפיו של ספר המועמדים שהפיקה המפלגה. זה נעשה כדי שכל חברי המרכז יכירו את מי שמבקשים לייצגם בכנסת הבאה.

אבא אבן למשל, מונה את כל 16 תארי הדוקטור לשם כבוד שליקט במסעותיו באקדמיות בעולם הגדול. הוא גם מזכיר ל־1267 חברי המרכז שאחרי קולם הוא מחזר כדי להיכנס לכנסת הבאה, כי הוכתר ל"אחד מעשרת הנואמים הגדולים בשפה האנגלית בעידן המודרני" וכי הוא אביה של סדרת "מורשת" בטלוויזיה שריתקה 50 מיליון צופים.

או למשל לובה אליאב, שכותב על עצמו בגוף שלישי בסגנון של כתבת־דיוקן ומצטט מה שכתב עליו בן־גוריון; וחיים בר־לב, שנאלץ לפרט כרוכל את כל תולדות חייו ולהבטיח: "אני מאמין שיש בכוחי לייצג תנועתנו במוסדות המדינה"; וגד יעקובי שפותח את ה"אני מאמין" שלו במילים: "אני מבקש את תמיכתך בבחירתי לכנסת".

רבים מהמתמודדים השקיעו מיטב כספם, אלפי ורבבות שקלים, במסע אל היעד הנכסף – המושב בכנסת. כולם הציפו את חברי המרכז באלפי איגרות, בים של מלים, בטלפונים. רבים רתמו למערכה יועצים ליחסי ציבור, תמורת תשלום של אלפי דולרים. רבים נעזרו במומחי מחשבים.

היו גם כאלה שנסעו במיוחד לחו"ל כדי

עוזי ברעם: פתאום חייבים דו"ח

ללמוד שם בחירות ולייבא רעיונות. לא מעטים ניצלו את מקום העבודה להקל מעט על העומס. אחרים ניהלו את המערכה כולה מן הבית ועל חשבון הכיס הפרטי.

86 יצאו לדרך אל אולם המליאה של בית המחוקקים. רק 29 מהם ייבחרו. אלה, יחד עם 23 נבחרי המחוזות, יאיישו את רשימת העבודה לכנסת הבאה.

המקום שבו יוצבו הוא כבר שאלה אחרת. זו תוכרע בסיבוב הצבעה נוסף במרכז, ב־16 ביוני.

הליברלים: פת בלע את הגלולה

קירותיו של מלון "פאלאס" רעדו השבוע, כשהתכנסו שם כ־400 חברי המועצה הארצית של המפלגה הליברלית. קריאות בנוסח "זו שחיתות" ו"ביזיון למפלגה", בקעו מפיהם של 76 מתנגדי העיסקה לשלום בית, ברובם נאמני השר גדעון פת.

אבל הזעקות לא הצליחו למנוע מהלך מפתיע, שנועד להבטיח את השתלטותם של שלישיית השרים יצחק מודעי, אברהם שריר ויצחק נסים, על המפלגה הליברלית.

בתרגיל בזק שבוצע בתמיכת 170 נאמניהם, הם הדיחו את פת מצמרת המפלגה, ועשאוהו ל"אחד האדם" כדבריו. עתה יצטרך פת, כשאר הח"כים הליברלים, לחזור על הפתחים ולהתמודד על מקומו בכנסת הבאה, כדי למצוא עצמו אי שם אחר השלישיה הפותחת שבחרה את עצמה לראשות הרשימה.

פת בלע את הגלולה המרה בשקט. הוא רק רמז כי עתה הוא משלם את המחיר על חוסר יכולתו לנהוג כחבריו השרים בחלוקת טובות הנאה לאנשיהם. "זה מה שקורה כשאתה יושב ארבע שנים במשרד נידח שאינו מחלק טובות לאיש", אמר.

המהלך החל במזימה חשאית שנרקמה בין היריבים לשעבר שנהפכו לידידים אד־הוק: יצחק מודעי ואברהם שריר. עד לימים האחרונים הם נהגו להטיח שיקוצים איש ברעהו. בסוף השבוע שעבר הבינו שכדי להנציח את שלטונם על המפלגה, עליהם לשכוח את המריבות.

זעקות "שחיתות" לא הצליחו לסכל את תרגיל־הבזק. מודעי, נסים ושריר הבטיחו לעצמם את הצמרת

מודעי, האיש החזק בליברלים, נזקק לסיוע בכיבוש המפלגה, ומצא אותו אצל שריר. שניהם ביחד מרכזים בידיהם תמיכה של כ־70 אחוז מחברי המועצה – וחדביזותם נועדה להבטיח למודעי את המקום הראשון ולשריר את השני.

אלא שבמקרה כזה היו עלולים למצוא מולם קואליציה של נסים ופת.

על כן, כמצביאים פוליטיים ותיקים,

גדעון פת: מה שקורה במשרד נידח

הציגו השניים במהלך נדיב את המקום השני למשה נסים, בהסכמת שריר להידחק למקום השלישי. אחר־כך הסביר שריר: "אינני מצטער על הוויתור. הכל היה כדאי למען שלום בית. אף שאני בתקופת זוהר פנים־מפלגתית, ויתרתי כדי למנוע מלחמות פנימיות".

לאחר שהבטיחו לעצמם, ברוב של 170 מול 76 מתנגדים עם כמאה נמנעים, כי הם יהיו שלושת המועמדים הראשונים לתפקידי שר בממשלה, אישרו הקמת גוף בוחר חדש שבו ייבחרו הח"כים. גוף זה הוא המועצה המורחבת, שבה כ־400 חברי המועצה ועוד כ־30 חברי מרכז שאינם חברי מועצה.

לפני פורום זה, שיתכנס לראשונה ביום ב' הבא, הם יציגו עצמם לבחירה כמיקשה אחת לראשות הליברלים. לפניו יעלו את הצעותיהם לבחירת הח"כים הליברלים בכנסת הבאה.

ההשתלטות המשולשת על המפלגה, מבטיחה כי הרבה פנים חדשות לא יהיו ברשימתה לכנסת הבאה, שתשתלב בליכוד. כל מחנה ידאג קודם כל לאנשיו הוא.

מודעי ידאג שהח"כים פנחס גולדשטיין ודן תיכון יהיו בפנים ואחריהם נאמניו עו"ד משה רום שניהל למענו בהצלחה את המערכות המשפטיות, יו"ר המועצה יצחק קעטבי וראש מועצת מטולה יוסי גולדברג.

שריר ידאג לפסח גרופר, אליעזר קולאס ואוריאל לין.

נסים יבטיח את עתידו של אריאל ויינשטיין.

מי שמצבם לוט עדיין בערפל הם שרה דורון, שזה לא כבר נעכרו יחסיה עם שריר, בני שליטא וגדעון פת עצמו.

יתכן שלרשימה יגיעו גם נציב המים צמח ישי והח"כים לשעבר גוסטב בדיאן ויהודה פרת.

רכב חדש קונים
בדרך יוצאת מהכלל
"דרך המלך"
המבצע לתקופה מוגבלת.
72-910-88
הבינלאומי מציע לך
75%* ממחיר הרכב החדש
בהלוואה מיוחדת
הלוואה שיקלית לפרעון ב־24 תשלומים חודשיים בריבית בסיסית (פריים) בתוספת 1.25% לחודש. (כיום 2.5% לחודש).
הלוואה צמודה למדד לפרעון ב־36 תשלומים חודשיים בריבית של 0.9% לחודש.
בטחונות: הרכב וערבים בלבד.
*סכום ההלוואה מוגבל עד 30,000 ש"ח.
פרטים נוספים בכל אחד מ־90 סניפי הבנק הבינלאומי הראשון.
הלוואה שיקלית 2.5% לחודש – ריבית שנתית מתואמת 34.5% ■ הלוואה צמודה למדד 0.9% לחודש – ריבית שנתית מתואמת 11.35%.
הבנק הבינלאומי הראשון. יוצא מהכלל.

סימני נפט

יואב שנצר, איברהים הכט ויורם נאמן

מפעלי הברום נכנסו לכוננות לקראת חדירת הארבה לנגב

עשרות משאיות ברום נשלחו לגבולות הדרומיים של המדינה כדי לקדם את הפלישה הצפויה של להקות הארבה לארץ ■ עם הופעת הארבה בשמיים – יהפכו הנהגים את המשאיות עם הברום, וענן גז צהוב ורעיל יכסה את השמיים ויציל את המולדת

זמרת המחאה ג'ון באאז הפגינה נגד עליית מחירי העגבניות

קהל אלפים שמנה 25 אנשים צפה אמש בג'ון באאז שהפגינה מול משרד החקלאות במחאה על עליית מחירי הפירות והירקות

במהלך ההפגנה נשאה הזמרת דברים בזכות העגבניות ובנות המלפפונים והשליכה 3 ביצים מס' 1 שהחטיאו את שר החקלאות. בתום ההפגנה – מיהרה באאז למשרדי איגוד הכדורסל – שם מחתה נגד הכוונה לפטר את ראלף קליין. אחר כך היא הודיעה להשתתף בהפגנה של פועלי "אליאנס". לאחר מנחת צהריים וארוחה קלה שכללה קוויאר וסלמון מעשן הספיקה ג'ון באאז לחתום על 17 עצומות בעד ונגד שחרור אסירי המחתרת ולהפגין הזדהות עם 300 אזרחים שמחכים כבר שנתיים בתור לתיקון הטלפון.

בגין הזמין את גיורא שפיגל להתחבא ביחד אצלו בבית

(המשך במדור הספורט)

נמאס לכם מהשרב? החום הורג אתכם?

יש פתרון!
● המניפה שתעזור לכם לעבור את הקיץ בשלום
● המניפה החזקה שעושה הרבה רוח

חברת זובק ודורה גהל מברכים את ציבור המעשנים לרגל חג

עיד אל פילטר

הגדנ"עים נתנו מכות באוויר

מבדיקת תלונותיהם של עצירים ערבים שהוכו כביכול ע"י גדנ"עים – עלה כי הגדנ"עים הכו באוויר, שלא על מנת לפגוע. מפיקוד גדנ"ע-אוויר נמסר כי המכות באוויר הן חלק מתוכנית האימונים ומטרתן להכשיר את הנערים לקראת יריות באוויר. ובדיוק כמו שיריות באוויר לא פוגעות אף פעם במפגינים כך גם מכות באוויר לא מזיקות לאיש; ולכן תלונותיהם של הערבים שיקריות, ומגיע להם מכות (באוויר) על התוצפה.

חיילי צה"ל הותקפו ע"י חולים בעזה

חולים מהמחלקה האורולוגית בבית החולים שיפא, השליכו אבני מרה על חיילי צה"ל שערכו במקום בדיקות שיגרתיות. כח צה"ל שחש לאירוע פעל במהירות ובמיומנות, ובחיפוש שנערך במקום נתגלה מצבור של אבנים בכליות של שלושה מהחולים. דובר צה"ל מסר כי המתפרעים אושפזו לחקירה.

חידה לילדים

כתה ג'1 מבית הספר ביודהכוס יצאה לטיול ביער. בארוחת עשר החליטו מודן ודני שמשעמם להם; ולכן התרחקו מהכיתה והלכו לעשן סיגריות מרלבורו. לפתע נשמעו צעדים. דני נבהל וזרק את הסיגריה הבוערת ישר לקוצים.
אולי אתם ילדים תוכלו לעזור למכבי האש לכבות את השריפה. בין העוזרים יוגרל פאקט מרלבורו.

פסטיבל ישראל

עקב מחלתו של אחד הצופים תדחה הופעתה של הלהקה הפולנית
מנרושקה
על המועד החדש תבוא הודעה

מאת כתבנו ש. חכים

כנופיה בראשות ערבי ובן מיעוטים (מארגנטינה) התעללה במשך כשעה וחצי בשחקני כדורגל מת"א – כ-700 איש חזו במתרחש ולא נקפו אצבע. (המשך במדור גלילים)

עמוס לבב

לשון הרע

ראיון בלעדי עם יצחק רבין

מראיין: אדוני השר, מדוע לא הובא המיבצע האחרון לידיעת הקבינט?
רבין: בטרם אשיב על שאלתך, ברצוני להדגיש שלוש נקודות חשובות. האחת...
מראיין: אבל רציתי לשאול...
רבין: אולי תיתן לי לגמור משפט?
מראיין: אבל...
רבין: ובכן, הנקודה הראשונה היא שצה"ל היום ערוך ומוכן יותר מאי-פעם למניעת התקפות טרור נפשעות, הן מאיזור הבטחון והן מתוך השטחים...
מראיין: רציתי...
רבין: הנקודה השניה: צה"ל לא ירשה למתקוממים למיניהם להרים ראש, בין אם...
מראיין: רצי...
רבין: והנקודה השלישית – זה החודש השישי שמסתמנת עייפות בקרב אירגוני הטרור הנפשעים. עייפותם נעשתה כבר ממש כרונית ואנחנו נמשיך...
מראיין: ר...
רבין: אשר לשאלתך, הקבינט מתכנס פעם בשבוע. ההחלטה על המיבצע נפלה למחרת התכנסותו. היעלה על הדעת שצה"ל ימתין שבוע תמים לאישור פורמאלי בטרם...
מראי...
רבין: פה שוב עלות שלוש נקודות חשובות.
מר...
רבין: הנקודה הראשונה...
מ...
רבין: אולי תיתן לי לגמור משפט? הנקודה השניה...

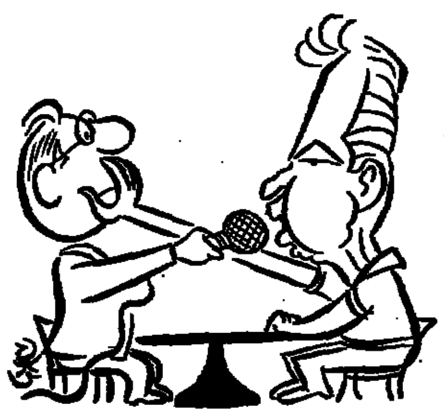

נתגלה כביש שאינו סגור לתנועה

חובב טיולים גילה השבוע כביש שטרם נסגר לתנועה. זהו כביש מספר 10, בין תל-שוקת לבאר-שבע. חוץ ממנו כל כבישי הארץ סגורים לתנועה.

כביש מספר 40, בקטע שבין אשקלון לאשדוד, נסגר לתנועה בין השעות 6.00-10.00 בגלל תרגיל צה"ל.

כביש מספר 74, בין חצבה לאילת, נסגר לתנועה עד הודעה חדשה, עקב התהפכותה של משאית עמוסה ברום.

כביש ואדי ערה (מספר 68), בין חדרה לעפולה, נסגר לתנועה בזמן עיד אל פיטר, בגלל אבנים על הכביש.

כביש מספר 29, בקטע שבין קיסריה לחדרה, נסגר לתנועה בגלל שריפת צמיגים ליד בית החרושת "אליאנס".

כביש מספר 45, בין שכם לג'נין, סגור לתנועה בגלל האינתיפאדה המתעייפת.

כל כבישי הכניסה לתל-אביב פתוחים לתנועה, אבל סתומים בפקקים.

שר התחבורה, חיים קורפו, שלח מכתב לנהגי ישראל ובו הוא מזכיר שהכבישים הם בתחום סמכותו של משרד הבינוי ואין למשרד התחבורה כל קשר אליהם.

זוכה נהג מונית בגלל רדאר מקולקל

נהג מונית שנתפס נוהג במהירות שיגעונית של 140 קמ"ש בכביש תל אביב-ירושלים, זוכה לאחר שהתברר כי הרדאר התקלקל.

הנהג הביא הוכחות כי בשעה שנלכד בידי הרדאר המשטרתי, הרדאר שהיה לו במונית, מוסתר מתחת למגן השמש, לא פעל, ולכן לא היה יכול לדעת שיש משטרה לפניו. נוסף לכל גם התברר במכשיר הקשר שלו היה תפוס, ולכן לא הצליח לקלוט את אזהרת חבריו הנהגים.

השופט קבע כי זה אכן צירוף מקרים אומלל, והורה לבדוק את כל מכשירי הרדאר-לגילוי-רדאר המותקנים במוניות. "לא יתכן שנהגי המוניות לא יוכלו לנסוע בביטחה בכבישי ארצנו", קבע השופט. "לאן נגיע כולנו אם ראשיהם של נהגי המוניות לא יהיו שקטים, הם יהיו טרודים כל העת בחיפוש אחר הרדאר המשטרתי".

ממשרד התחבורה נמסר כי בחודש האחרון נכשלו ב"טסט" שלושים מוניות, אחרי שלא נמצא גלאי רדאר מתחת למגן השמש שלהן.

לכל הנהגים נמסר כי "בלי הגלאי, שהוא אביזר תקני במוניות, אין טסט".

מחקר חדש: לעם ישראל יש עור פיל

מחקר חדש שנערך באוניברסיטה העברית מגלה, שלעם ישראל יש עור פיל. עד כה היה מקובל לחשוב שרק לשרים יש עור כזה.

החוקרים בדקו 1615 איש ואשה, במידגם מיקרי לחלוטין, והתברר כי 95 אחוז אדישים למעלליהם של השרים. למשל, הנשאלים נשארו אדישים כאשר הועמתו עם קביעת מבקר המדינה, כי השר אריאל שרון העסיק בעלי עבר פלילי כפקחים במשרדו. הללו, כנראה, חברים במרכז "חרות".

"נכון שלשרים יש עור פיל", אומרים החוקרים במסקנותיהם, "אך עתה אין ספק, שלעם יש עור הרבה יותר עבה אם הוא מוכן לשאת את מעללי השרים".

מעריב ספרות

חלק ה' / יום ו' ד' בסיון תשמ"ח, 20.5.1988

"זך וקלדרון הם אפיזודה תיקשורתית"

דוד אבידן

בשבוע שעבר לקחתי לעצמי חופשה כמעט מלאה לצורך היע־נות להזמנה להשתתף כצופה בפסטיבאל הבינלאומי של סרטי סטודנטים באוניברסיטת תל־אביב. שמחתי לתפקד ימים אחדים בקולנוען (ואני, למזלי, קולנוען לפחות כמו שנתן זך ונסים קלד־רון, מטרפדי פסטיבאל־השירה הבינלאומי, הם אקדמאים). שמ־חה אמיתית בקאמפוס. משתתפים מכל העולם, גם סרטים פלש־תינאיים.

שוב הירהרתי בעצב נוגה ברכרוכיות ובעדריות של עד־המשוררים. קולנוענים מגינים על המדיום – אפילו בהיותם סטו־דנטים – כמו שכל יוצר צריך להגן לא רק על יצירתו האינדיווי־דואלית, אלא גם על מיכלול האינטרסים שלה במציאות פלורא־ליסטית, מבחינה כלכלית, תיקשורתית וקיומית. סטודנטים לקולנוע לא היו נותנים לפסטיבאל כזה ליפול בגלל התפטרות של שניים או יותר יועצים.

על רקע אווירת התנופה המתמדת בקאמפוס התל־אביבי – נש־מע וידויו, השבור והרצוץ, של נתן זך לכתבת "העיר" (6.5) כמיס־מך טראגיקומדי. הוא רואה בעצם ההשגה על דעתו בגידה. הוא מודה, עם זאת, שאינו כותב ושהוא מתעב את כתיבתו. קל להבין לליבו ולחרדתו של אדם, שהשפעת הפאטיקה שלו על המציאות השירית בישראל – ועל דורות של משוררים צעירים – שואפת כיום לאפס. קל להבין גם, מדוע עצם האפשרות של אירוע יצירתי־שירי בסביבתו – ועוד ביוזמתו – ייראה לו, על רקע זה, כקטסטרופה. אבל קשה להבין, מי ומדוע מינה דווקא אדם כזה (יחד עם מרצה לספרות, הנקרא והנשמע יותר כקומיסאר לענייני תרבות נוסח הקדם־גלאסנוסט) לייעץ בענייני פסטיבאל־השירה הראשון בישראל.

בראיון ב"העיר" מתפלש זך בשברי מה שהיה פעם מעמדו, אבל עדיין מנסה, תבול ופגוע, להטיף מוסר מתנשא לחברים ש"בגדו" בו. האמת היא הפוכה: הוא בגד בהם. ואם בגלל פוליטיקה, אז אין לו אפילו אופציית־מוצא לפוליטיקה ראויה. אני מנסה לחזור ולשאול את עצמי, מניין נטלו לעצמם זך־את־קלדרון את הסמכות והחוצפה להעניש את השירה הישראלית בביטול־פסטיואל, בני־מוקים רופפים ולא אמינים. מה עשו בגלל שני אלה לטובת השי־רה העברית בשנים האחרונות (למעט לא נקוב במיספר), שיהיה להם מנדאט, אפילו לכאורה, לנעול את מיפגשיה עם השירה הבי־נלאומית.

הרי הרעיון לפסטיואל שירה כזה לא היה בכלל שלהם, גם לא של אגמון. הוא התגלגל בתיקי פסטיואל־ישראל במשך שנים, מבלי שנמצא לו מימון. לא אפגע באינטליגנציה של הקור־אים ולא אנקוב בשם בעל הרעיון המקורי, שדווקא הנא אישיות אינו תלוי בפסטיואלים לקידום מעמדו הבינלאומי.

אבל, לעצם העניין, לא זך או קלדרון הם הבעייה, הם היו אפי־זודה תיקשורתית־התפטרותית וחדלו להתקיים ברגע שהפסטיוו־אל בוטל. הואיל ולאיש, בעצם, לא איכפת, מה יקרה לפסטיואל־לשירה – ולשירה בכלל – אני קורא כאן להקמת ועדת־חקירה ממלכתית דחופה, שתחקור עד־דק את סיבות קריסת פסטיואל־השירה ונסיבותיה, את האחראים למינוי האומלל של היועצים, את הכסף שבוזבז על הפרוייקט ואת שר־החינוך־והתרבות, יצחק נבון, שלא דאג למעקב־ביצועים נאות אחר מה שהיה נתון לאחר־יותו המיניסטריאלית. זה לא פחות חשוב מאשר לחקור מחדלים ביטחוניים או כלכליים, כי ביטול פסטיואל השירה – אם לא ייחקר עד מיצוי הדין עם כל האשמים, בכל הדרגים – לא יאפשר תקומה־מחדש בארץ הזאת, גם לא בעוד עשר או עשרים שנה.

Cut. הפילם, בינתיים, קשיח מן הנייר.

גינסברג לאבידן: "ירדתי מהעניין כי זך אמר לי"

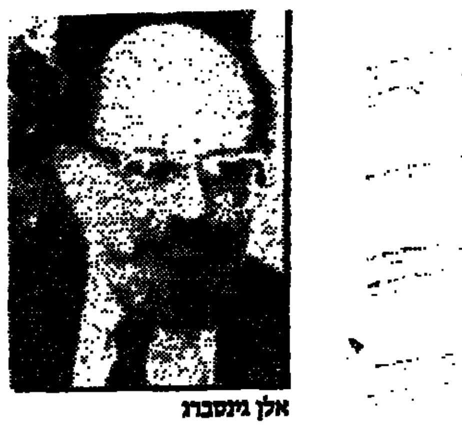
אלן גינסברג

דוד אבידן

הואיל ובראיון עם זך ב"העיר" מה־6.5 מצוטטים דברים מפי גינסברג, הסותים מן הדיוק המתייחסים לשיחתו הטלפונית עם אבידן – מובאת להלן תירשומת־השיחה כלשונה.

"הלו, אלן."

"כן, דוד".

"מדוע ירדת מעניין הפסטיואל? מקווה שתאפשר לי לנסות לשכנע אותך שטעית".

"כן, כמובן. זך אמר לי".

"אז מה – הוא אבא שלך?"

"לא, אבל אני עובד עם חברים. יש לי גם צלם קבוע. לעמואל, אני סובל עכשיו גם משילשול... דרך־אגב..."

"כן..."

"ווזנסנסקי (אנדריי, משורר סובייטי נודע) היה פה לפני יומיי־רים. הוא אמר לי, שהוא דווקא מעוניין, אבל שההזמנה לא הגי־עה אליו..."

"מצויין. בוא נחזור אליך..."

"זך אמר לי. מה אני יכול לעשות?"

"עזוב לרגע את זך. המדינה הזאת ערכה לך לא מזמן קבלת־פנים פאנטאסטית. היא הוציאה לך ספר. שום דבר משמעותי לא נשתנה כאן מאז. שינויים של כמה מעלות, אולי..."

"כן, אבל זך אמר לי, שכולם פרשו..."

"לא מדוייק. ואגב: ביטול ההשתתפות שלך יפגע קשות במוני־טין (רפיוטיישן) שלך..."

"המוניטין שלי על הזין שלי" (בשמץ־כעס)

"אוקיי. המוניטין שלך על הזין שלך, והמוניטין של כל אחד על הזין שלו – אבל למה לזיין פסטיואל־שירה?"

"זה מצב לא נורמאלי. זך אמר לי..."

"לידיעתך: אף דקה, אף שנייה, בכל ארבעים שנות המדינה, לא היו נורמאליות. אנחנו עם לא נורמאלי. המשוררים הם לא נורמא־ליים".

"טוב, אני הולך לצלצל שוב לזך..."

אשר רייך: "את הפסטיוואל היה צריך לבטל - התנגדתי להחרמתו"

אשר רייך

"משוררים רבים פנו אלי ותמהו על כך שעמדתי לא הובהרה בעיתונות. אפילו האשמתי, שומו שמים, בגלישה לקיצוניות", אומר המשורר אשר רייך. הוא היה חבר הוועדה המייעצת לפסטיוואל השירה הבינלאומי, שעמד להיפתח בראשית החודש הבא בישראל, לרגל חגיגות הארבעים. רייך התפטר מן הוועדה בעקבות פרישתם של נתן זך ונסים קלדרון, שגם קראו למשוררים הזרים לא להשתתף בפסטיוואל כמחאה על מדיניות הממשלה בשטחים.

ואלה דבריו של אשר רייך: "משום מה נתקבל הרושם, כאילו התכוונתי על הודעתם של זך וקלדרון בגנות הפסטיוואל. אבל האמת היא, כי לא התכוונתי על אותה הודעה, ובוודאי לא הצטרפתי לקריאה אל משוררי העולם. ניסוחם של זך וקלדרון נראה לי בוטה מדי ולא יכולתי לקבלו. התפטרותי מן הוועדה הענותי לקריאתם של זך וקלדרון לבטל את הפסטיוואל נבעה בתוך רצוני לבטא מחאה אישית.

סברתי, ועודני סבור, כי את הפסטיוואל היה צריך לבטל עקב סיבות מעשיות, בעיקר היענות דלה של משתתפים מחו"ל ותקציב מגוחך של 40 אלף שקל (בהשוואה לאיזה פסטיוואל מחולות בכרמיאל שתקציבו היה 300 אלף דולר). אגב, על גודל התקציב ועל ההיענות המצומצמת נודע לחברי הועדה בשלב די מאוחר.

גם הצורך הרוחני בנקיטת עמדה ברורה ומחאה על מה שמתחולל בשטחים הניע אותי להתפטר, כדי להדגיש באופן אישי ש'העסקים אינם כרגיל'.

מרודים בעיני הרעש והמהומה שחולל ביטול הפסטיוואל, לעומת הדממה הרועמת ביחס למה שקורה במדינה, כפי שהיא משתקפת בשאלים שנערכו בין סופרים בעקבות הביטול. כולי מלא התפעלות מן התאווה הכללית להמון שירה הבוערת בעצמותיהם של ידידי המשוררים. צר לי שלא גיליתי במקביל אפילו חצי תאווה לגנות ולמחות נגד מה שנעשה אצלנו, בתוך הקו הירוק ומעבר לו, בימים אלה.

אשר לטוענים, כי ניתן היה למחות ולגנות תוך כדי קיומו של הפסטיוואל – נדמה לי שטענה זו אין לה על מה לסמוך. אפשר שפתיחת הפסטיוואל היתה זוכה לכיסוי תקשורתי, אבל המשכו היה, בוודאי, מתנהל בקול דממה דקה. לעומת זה הביטול – והמציאות כבר הוכיחה זאת – גרם להלם ולהפתעה שהגיעו עד לקובעי המדיניות, לשרים ולראש הממשלה. בכך הושג אפקט המחאה. אני, מכל מקום, שלם עם הביטול, אך אני שב ומדגיש: כשפרשתי מן הוועדה לא הייתי שלם עם הקריאה להחרמה ולא פניתי לאיש להחרים את הפסטיוואל.

יותר מאשר קיום פסטיוואל שירה חשוב בעיני לעורר מודעות למתרחש במדינה בימים אלה. זה השיקול שעמד לפני. את התגובות, בעיקר של השירה, היה אפשר להשאיר לימים טובים יותר."

ראיינה: ריקי דיבלין

נתן יונתן

קיץ אחד גלילי

משוכות צבר עולות באבק בואכה פקיעין
במעלה תורפיש גדרות עלי־טבק משחיר
זרי־התאנים המשחימות בגוש־חלב על
הגגות, הפטל הקדוש במדרונות תרשיחה
בין הערוצים והאלון והדרדר והקוצים.
רגלינו שמושכות מזרחה והלב – למערב וקיץ
של גליל הו איזה קיץ. מה ראית, אהובתי
מגבה המצפור שלא ראיתי? היפי שעוצר
דמעות בתוך גרוני – מדליק שבבים של
צחוק בתוך עיניך. הזמן, שבי הוא מעלה
עשן של זכרונות ומדרדר כסיזיפוס שוטה
סלעי־עבר אל הקדין – אותך הוא ממלא
דבש תאנים, ריחות טבק ותותי־פטל אדמים
היה זה קיץ רק אחד, גלילי, אבל, אלי
אצלי עודו הולך לו ונמשך לעולמים.

מעת לעת

שרב

שרב כבד היכה בנו השבוע, אך אותותיו ניכרים בשירה הארצישראלית לדורותיה.

"מרחבי שדותיך משתלהבים / ולשדך כליל מתלהלה ועולה / מול השמים הלבנים / כמסך לא יפסק / נמשך וזועד", כתבה אסתר ראב בפתח ספרה הראשון. יעקב פיכמן שר על "שרב בשומרון". ואין משורר ארצישראלי שהחמסין לא מצא ביטוי ביצירתו.

היום לוהט כתנור, אבל אילו שירים יפים נאמרו בו!

מ. ד.

ר"א

11 סיפורים ושיחות מתוך הספר "אשתי אהובתי, בואי ונרקוד", כרך שני של סיפורי הבעש"ט, שיופיע בימים אלה בהוצאת "כרטא", ירושלים

פנחס שדה

שותפו של הבעש"ט

סיפר ר' ישראל זלמן השמש: פעם אחת אמרו מן השמים לבעש"ט כי יש לו באיזה כפר מן הכפרים, שותף בגן־עדן. ונסע, ובא וראה את האיש שהוא איש פשוט ואמן ותפילתו כדרך הפשוטים, ואחרי התפילה עמד הוא בבית־מרזח שלו למכור יי"ש, וכן עד הלילה. רק לפני כל אכילה הולך הוא רחוק מהכפר, ואחר־כך חוזר ויושב לאכול.

למחרת הלך הבעש"ט אחריו בלאט, לראות מה מעשהו. והגיעו אל נחל עמוק וגשר צר מתוח עליו, וראה הבעש"ט שהאיש עמד באמצע הגשר והיה מנענע עצמו בחוזקה הרבה פעמים אנה ואנה. ואחר־כך ירד ובא לביתו וישב לאכול.

שאל אותו הבעש"ט על כך. אמר לו: "אני איש פשוט, ואיני רואה מה מתנדבות יכול אני לעשות להשם־יתברך. וכשבא זמן אכילה אני תוהה איך יכול אני לאכול המזון שהכין הבורא לברואיו אחרי שלא הרווחתי מאומה במעשי. על כן הולך אני בדרך קצרה זו אל מקום של סכנה, ואני מוסר נפשי לה', אם יחזיני וישמרני סימן הוא שרצונו שאוכל, ואני הולך לאכול. ובאם לאו, חס ושלום אפול לנהר ואטבע".

הנער מבית־המטבחיים

ר' יוסף מגיד־מישרים דק"ק מעזבוז חלה במעיו קודם מותו, ולא היה לו מי שישמש אותו היטב. פעם אחת בא אליו נער מבית־המטבחיים וחס עליו, ולקח הסדין מתחתיו וקינח אותו היטב והדיח בנהר והניב אותו והציע תחתיו. וכך עשה בכל יום, עד יום מותו של המגיד.

ולא היו ימים כבירים עד שחלה הנער ההוא, ובא המגיד הנ"ל אל הבעש"ט ואמר אליו: "מדוע אין אתם הולכים לבקר את אהובי, שהוא חולה?". ומיד הלך הבעש"ט ואנשיו עמו לבקר את החולה. ונפטר הנער לעולמו, וראה הבעש"ט שהמגיד ז"ל הלך לפני מיטתו.

הציפורים

איש עשיר היה בברדיטשוב, וחלתה בתו מאוד ונתייאשו ממנה הרופאים. שלח את חתנו אל הבעש"ט, באשר שמע כי יש לו ידיעה ברפואות, ושלח סך שלושים אדומים עבור הטרחה, וגם עגלה לדרך. והיה הדרך רב, ובעת הנסיעה באו לפרשת־דרכים ולא ידעו איך ליסע. אמר הבעש"ט: "בקרוב יסעו כאן תשע עגלות, ואחת מהן של יהודי, ותשאל אותו על הדרך". ושהו רבע שעה, והיה כן. שאל אותו האברך הנ"ל: "מאין ידעתמו?". אמר לו הבעש"ט: "ראיתי שפרחו באויר הרבה ציפורים ושאלתי אותן, ואמרו לי כי את הדרך אינן יודעות אך אמרו לי בעניין העגלות".

ואחר־כך נסעו, וכשהגיעו לחתונה של העיר החזיר הבעש"ט את שלושים האדומים שקיבל, ואמר: "שמעתי כרוז ברקיע שכבר ייאשו את החולה מן החיים". וחזר לביתו.

בלבוש אדום ורומח בידו

בק"ק מיקאלייעב היו שני חסידים ושם שניהם ר' דוויד, אחד היה זקן שהכרנו אותו ואחד מת בבחרותו. פעם אחת נסעו שניהם בדרך עם הבעש"ט, ושאלו אותו ואמרו: "רבנו, אמור לנו מה שאנו צריכים לתקן". וציווה לכל אחד מהם לקרוא לפניו מן הספר, וקראו לפניו (ואין ידוע אם משניות או עין יעקב או זוהר). ואמר הבעש"ט: "ידעתי". ואמר לאחד חטאו בפני חברו, ולאחר ציווה לירד מן העגלה וירד עמו ואמר לו בסתר, כי היתה קצת בושה בדבר.

וכשמת ר' דוויד האחד היה ר' דוויד השני מתאבל עליו מאוד ימים רבים, כי היו אהובים זה לזה. פעם אחת בא אל הבעש"ט, ורצה הבעש"ט לנחמו ואמר לו: "אל תדאג בשביל חברך, כי הייתי בהיכלא דדוויד מלכא וראיתי שם את חברך, ושאלתי אותו אם תיקן אותו דבר שהיה צריך לתקן, ואמר כי כבר תיקן אותו בחיים. וראיתי שהתנא רבי עקיבא עמד על המשמר בלבוש אדום ורומח בידו".

משקפיו

פעם אחת היה הבעש"ט עומד בתפילתו, והיה אז קטרוג גדול ברקיע. וראה ר' דויד פורקעס איך הס"מ עומד ברגל אחת על הרקיע וברגל שניה על הארץ, ומקטרג קטרוג גדול. אמר הבעש"ט בזו הלשון: "לאז מיך נאר אן טאהן מיינע ברילען", דהיינו הנח לי רק להרכיב משקפיים שלי, ולקח המשקפיים והביט על הס"מ ונסע זה מלפניו כמה מאות פרסאות.

הבעש"ט – רבי ישראל בעל שם טוב

מעשה באחד שחטפוהו החיצונים

מעשה באיש אחד שחטפוהו החיצונים, רחמנא ליצלן, והבעש"ט, בהתאמצותו, פעל שיחזירו אותו. ובא אותו איש אצל הבעש"ט. אמר לו הבעש"ט: "מצווה אני אותך שתגיד לפני כל העולם הנאספים כאן מה היה עמך ומה ראית שמה".

וסיפר האיש: בעת שהתקבצו כל החבורה שלהם, אמר מנהיגם: "יש איש אחד שמחלל שבת לשבת, ועובד ה', ונזהר מאוד מכעס. מי יילך ויכשילנו?". ענה אחד מהם: "אני אלך". ומנהגו של האיש היה, כשהיה בא בשבת בלילה מבית־הכנסת, לאחר הקידוש, תיכף ומיד שותה את החמה, בכדי לשרות את מעיו, ואחר־כך היה אוכל. ובא אותו מזיק ושפך את החמה מהקומקום. אחר הקידוש אמר האיש לאשתו: "תני לי החמה". ובכתה לבית־הבישול וראתה שנתהפך הקומקום. אמרה לו לבעלה: "מען האט גיקערט", דהיינו הפכוהו. ושתק, ואמר לה: "תני לי לאכול". והלכה להביא את הדגים, וראתה שנתהפכה הקערה עם הדגים ונתערבבו עם עפר וחול. אמרה לו לבעלה: "תדע שאני בושה ליתן את הדגים לשולחן, מחמת שנתערבו עם חול ועפר". אף־על־פי־כן נתנה לו, ובירר מהאמצע חתיכה קטנה מאוד לטעום לכבוד שבת. אחר־כך אמר: "תני לי הייאך", דהיינו המרק. הלכה למטבח וראתה שנתהפכה הקערה. והיה בעלה סובר שאינה באלעבאסטע, דהיינו עקרת־בית, ואמר לה: "אלץ קערט זיך איבער בייא דיר", דהיינו הכל מתהפך אצלך. ולא אמר יותר, אך מסתמא אמר בהקפדה קצת, כי תיכף בא המזיק־השליח בזוועה אל שולחיו ואמר בשמחה רבה מאוד: "איך האב אים גיקריגן, ער איז שוין מיינער", דהיינו השגתי אותו, הוא כבר שלי, רחמנא ליצלן.

לקח לעצמו התורה הרוחנית

פעם אחת בליל שמחת־תורה עשה הבעש"ט ריקודים עם בני חבורתו, ויקח ספר תורה בידו וירקוד עם ספר התורה. ואחר־כך נתן הספר מידו וירקוד בלא ספר תורה. והיה אצלו תלמיד אחד, ר' אייזיק שמו, ויאמר לחבריו: "הנה רבנו הקדוש נתן עתה מידו התורה הגשמית ולקח לעצמו התורה הרוחנית".

התגלות האין־סוף בפשטות

אמר הבעש"ט:

פשיטות העצמיות של האינסוף ברוך־הוא מתגלה בפשיטות של האיש הפשוט.

במה חשוב מתולעת?

אמר:

אל יאמר אדם בלבו שהוא גדול מחברו, שהוא עובד ה' בדביקות. רק יידע שהוא כשאר הברואים שנבראו לצורך השם־יתברך, והשם יתברך לא נתן להם כמו לו. ולכן, במה חשוב מתולעת? שהתולעת עובדת בכל כוחה ושכלה, ואדם גם כן רימה ותולעה.

ממה שכתב על הבעש"ט אחד המתנגדים, ר' דויד ממאקוב

אוי לנו לדורותינו שעלתה בימינו. הכת הזאת הסרים אחרי התוהו, צץ הנצה, פרח הזדון, יצא ופרח ישראל, ישראל ממעזיבוז אשר מת בתקי"ט, היא שנת התנועה. וזכורני שהיה מפורסם ללא למדן רק לבעל שם כותב קמיעות, ולא למד כי לא הי' יכול ללמוד, והיה הולך תמיד בשווקים וברחובות עם תוטר נאה, בפיו הלולקי וציביק, ומדבר עם הנשים ומתערב בהן. ואם באה אצלו אשה שהיה לה מיחוש היה ממשמש בדופק, כאשר ספרה אשה זקנה אשת תלמיד חכם.

וויא קימט צי'א דיר צי'א קלאגין זיך אויף דעם

ר' צבי, בן הבעש"ט, היתה דירתו בפינסק, כי לקח לו משם אשה. והיה צר לו מאוד שם, כי היה בדוחקות גדולה. פעם אחת נסע למעזבוז אל קבר אביו הבעש"ט והתפלל על קברו, ואחר־כך היה על קבר אמו. אחר־כך ראה את אמו בחלום, ואמרה לו: "תדע, שכל זמן שדיברת דברך באשר לדברים הנוגעים אל הנפש שמע אביך כל מה שדיברת, וכשהתחלת לדבר מן הצד (רצונה, לומר לצרכי הגשמיות, שהיה דחוק מאוד רחמנא ליצלן), פנה אביך מפניך ויתנהו וויא קימט צי'א דיר צי'א קלאגין זיך אויף דעם", דהיינו, היאך זה הגיעך להתלונן על כך. כך דיבורה אליו אמו. ואמרה "אמאמע האט רחמנות, איך האב דיר אויס גיהערט", דהיינו, אמא יש לה רחמנות, אני הקשבתי לך.

עורך: משה דור • עריכה: יהודה גור־אריה

תומאס מאן: קללת התחושות הדקות

מרדכי אבישי

תומאס מאן / מות בוונציה וסיפורים אחרים / מתרגמת: נילי מירסקי / הוצאת הקיבוץ המאוחד, ספרי סימן קריאה, בית הוצאה כתר / 1988 / 207 עמ'

לא אחת דובר על כך, שרבות מיצירות המופת של הספרות העולמית מצויות בידינו בתרגומים עבריים מיושנים, שנעשו לפני זמן רב, ותכופות אף קשה לקרוא בהם. לגבי חלק גדול מן הקוראים, במיוחד הצעירים שבהם, אלה הם תרגומים "בלתי־אפשריים", הדורשים הרבה "סבלנות" כדי להתמודד עמם ו"לפצח" את קליפתם הלשונית הארכאית. ברור לכל מה צריך לעשות: להחליף תרגומים אלה בחדשים, התואמים את ההתפתחות שחלה בלשון העברית במשך השנים, כי אחרת יצירות אלה "אבודות" לאוצר ספרותנו המתורגמת, כאילו אינן קיימות בו.

אך נראה כי קל לקבוע זאת – וקשה לעשות. השנים עוברות, חלקים נכבדים של הקלאסיקה העולמית מוסיפים להיות קבורים תחת תרגומים ישנים וההתחדשות התרגומית המיוחלת בוששה לבוא. למזלנו, בשנים האחרונות הולה נילי מירסקי במלאכה זו ולצד יצירות חשובות הרואות אור לראשונה בעברית, היא מתרגמת מחדש גם קלאסיקה, שזכתה ללבוש עברי לפני שנים – בעיקר מרוסית ומגרמנית. בזה אחר זה היא הגישה לנו את הסיפורים האוקראיניים של גוגול, סיפורי צ'כוב, "ניטוצ'קה" ו"לילות לבנים" של דוסטויבסקי, "אפי בריסט" של תיאודור פונטאנה, "בית בודנברוק" של תומאס מאן, סיפורי "חיל הפרשים" של באבל ואחרים – וכל אחד מספרים אלה, חדש או "מחודש", היה לתגלית־של־ממש לשוחרי ספרות המופת. עתה הצטרף אליהם תרגום חי ויפה להפליא של ארבעה מסיפוריו המרכזיים של תומאס מאן.

אתה קורא בהם ולתוך שמחת־הקריאה חודרת גם מחשבה־של־עצב על כי אין יד אחר מלבד מירסקי אחת כדי להרים את המשא הכבד של חידוש פניה של ספרותנו המתורגמת...

כבר בסיפוריו הראשונים מגלה תומאס מאן נטייה בולטת ליוצא־דופן, למצבים חולניים, לדמויות של המהונים, המצוירות בצבעים עזים, דמויות של

תומאס מאן כסופר צעיר

אינדיבידואליסטים קיצוניים – ובאלה הוא מחפש את סימניה של רוחניות מיוחדת. הוא, הקלאסיקן של תקופתנו, המבטא הגדול של המשבר בתרבות הבורגנית, הבחין כבר בראשית דרכו הספרותית בעננים הקודרים המתקשרים בשמי תרבות זו – ענני הסערה הקטלנית, שהתחוללה מאוחר יותר באירופה.

זאת ועוד: עניינו המיוחד באמנות, באיש־האמנות כנושא ספרותי, באמן כאדם, או נכון יותר, הנסיון להציב את האמן מול החיים ולהבליט את הניגוד ביניהם – לאלה קשר לחייו, לסביבתו, למקור צמיחתו והתפתחותו: כל בני־משפחתו, אחיו ואחיותיו, בניו ובנותיו, רעייתו, שלחו יד בכתיבה ספרותית.

בסיפור "מוות בוונציה", שנולד בעקבות ביקור בלידו הוונציאני בשנת 1911, שולט המוטיב של הניגוד החריף בין האמן וסביבתו, בין האמן והחברה על חייה הרגילים־הפשוטים, לעומת הרוחניות הכאובה, המלווה יסורים נפשיים, שבעולמו של איש־האמנות המבלה את חייו בבדידות, בחיטוטים פנימיים ובחיפוש אחר עצמו. אל מורכבות נפשית זו נוסף האלמנט של התלקחות האהבה אל נער צעיר והבחירה במוות כפתרון למצב אבסורדי, שנתהווה בעולמו של האמן. גיבור הסיפור, הסופר גוסטאב אשנבאך, החל למעשה לגווע – גוויעה שבלב – לפני שנקלע לוונציה ולפני שהיה לקורבן־מרצון למגיפה ששטפה עיר זו. מאן מגלה כאן יכולת תיאור וניצול של יסודות הסתירה בין העיר הקסומה וריחות המוות הנישאים באוויר עם פרוץ המגיפה, וכן של המתחולל בנפשו של הגבר המזדקן, הרוש מתח ומועקה גוברת, עד שהוא מתאהב בנער נאה בן 14. המספר מיטיב להמחיש את יופיו האצילי של הנער, כפי שהוא מצטייר בעיני האמן־הגיבור, מתוך זוויות ראייה שונות. מתברר, שהמשיכה הארוטית אל הנער אינה אלא חלק מטלטלת הרגשות העזה הפוקדת את אשנבאך ומביאתו על גבול הבלתי־טבעי.

■ **הדמגוגיה כגורם רצחני**

יש הרואים בתומאס מאן את אחרון הנציגים הגדולים של הריאליזם הביקורתי בספרותה של מערב אירופה, של הספרות ההומאניסטית. בסיפוריו הראשונים והמאוחרים יותר אפשר להבחין ברגישותו לעניינים חברתיים, רגישות מתוך הסתכלות במצבן החברתי־הפוליטי של גרמניה ואירופה, במשברים הפוקדים את החברה, את המשפחה, את הפרט, גם כאשר נושא דיוניו הסיפוריים הוא אסתטי, אף כאשר הוא דן בזיקה שבין אמנות לחיים. וזאת חרף הכרזתו באותן שנים, כי הוא "אדם בלתי פוליטי".

ב־1926 הוא כתב את הסיפור "מאריו והקוסם", שעלילתו מתרחשת באיטליה של מוסוליני (מאן, יליד צפון גרמניה, פיתח קשר נפשי עמוק לאיטליה שטופת־השמש והיא תופסת מקום חשוב ביצירתו, לרוב בסיפוריו). על רקע של עיירת־קיט איטלקית משנות העשרים, על רקע הקרתנות המדכאה וצרות־המוחין השולטות בה, מתאר המספר מפגש בין קהל ועושה־להטים מטורף, קוסם, אשר כמותו כדמגוג פרליסטי, כרוזן, מבקש לא רק למשול באנשים, אלא גם לענותם ולהופכם לקורבנותיו, להוכיח להם בכל מחיר את עליונותו המאגית־מסתורית. הוא מצליח לכפות את רצונו על הבריות בכוח השפעה שטנית, בדרך ההיפנוזה, ולבזותם עד תום. לקראת סיום הסיפור עולה המתח בהדרגה, האווירה מתחשמלת עד כי דומה שהשמים עלולים להתפוצץ בכל רגע על ראשי הנאספים; זהו מתח ההתמודדות הטראגית בין הקוסם ומאריו, הצעיר הנאפק ועדין־הנפש, המתייסר ביסורי האהבה הנכזבת.

לסיפור זה, בעל ההשפעה האמוציונאלית, משמעויות רבות. הוא מרמז על חורשתו של האדם וכוחה של הדמגוגיה, על התעצמות כוחות־הרשע המאיימים על הפרט והאנושות, על אווירת הפורענות באירופה. כמובן, יש כאן גם השלכות על המשטר הפאשיסטי של מוסוליני וקרוב לוודאי אף על מוסוליני עצמו.

אפשר שבסיפור מופיעים ניצני הפיכתו של הסופר "הבלתי־פוליטי", לאיש רוח ולוחם, שהפגין עקרונות פוליטיים מאוד, הרים קולו ונקט עמדה מגמתית, כל אימת שראה את הסכנה הנשקפת להידרדרות של האדם והעולם, לפני המלחמה, בימי הנאצים, ולאחריה.

הסיפור המוקדם ביותר של מאן, המובא בקובץ שלפנינו, הוא "לואיזכן", שנכתב ב־1897, ארבע שנים לפני "בית בודנברוק". הוא אחד מכמה סיפורים, שבכולם חושף מאן את חוסר־הטעם והזיקנות בחיי הגיבורים בעת ההתנגשות עם האשה, שעה שהאשה האהובה והנחשקת דוחה אותם. זהו המכנה המשותף לגברים השונים איש מרעהו. עורך־הדין יאקובי מ"לואיזכן" הוא גבר שהטראגי והקומי משמשים בו בערבוביה, במיוחד כאשר אשתו רודה בו ביד קשה ומבזה אותו לעיני כל. גם קיצו המזעזע של האיש המסורבל והמגוחך, הכורע תמיד ברך לפני אשה בוגדנית זו, בא בעיצומה של התעללות מצדה ומאיר את מלוא האומללות של חייו. סופו כמו מוצג על במה בצילה של תפאורה, שיש בה גם מן הגרוטסקי וגם מן החגיגיות האמנותית־מוסיקלית.

■ **"אוברטורה לכל נגינת חייו"**

"טוניו קרגר" (1903), הנמנה עם הנובלות הידועות ביותר של תומאס מאן, אינו רק בעל יסודות אוטוביוגרפיים ברורים. נעשה בו נסיון ראשון לברר אותה בעיית־יסוד ביצירתו כולה, בעיית "האמן והחברה", "האמנות והחיים", "המציאות וההתעלות האמנותית־בוהמית". רבים מזהים בגיבור, בטוניו קרגר, את מאן הצעיר, את לבטיו וחיפושיו בענייני ייחודו האישי של האמן. בצדק ציין יעקב פיכמן כי נובלה זו "יכולה לשמש פתיחה ליצירתו – מעין 'אוברטורה' לכל נגינת־חייו".

מאן עושה הבדלה נוקבת בין אמן לאדם ומבחין בתהום פעורה בין האמן, בעל התחושות הדקות, לבין החיים הבריאים. טוניו קרגר מקנא בידידיו אינגבורג והאנס האנסן ובכל האחרים, החיים חיים ארציים, בשר־ודמיים, היודעים להפיק מהם הנאות ואושר, שאין הוא זוכה בהם בהווייתו הסבוכה, רצופת התעיות.

"אשה צריכה גבר כמו שדג צריך אופניים"

נטע נעמן

ביקורת

פיי וולדון / מזכרת נצח / עברית: בתיה ברבוך / כתר / 1987 / 218 עמ'

יש גם ספרות פמיניסטית אחרת. ספרות מלאת־הומור, סאטירית, שנונה ונבזית, כפי שמוכיח ספרה של פיי וולדון "מזכרת נצח". העובדה שהמספרת היא בריטית אינה מפתיעה, הספרות הפמיניסטית האמריקאית עדיין מתאפיינת בכובד־ראש אידיאולוגי, בצמידות למסרים ברורים ובגריפה הזדמה, כדי שתתאים למודל התיאורטי שהזדה אותה. ואילו הספרות הבריטית מרשה לעצמה להתרחק מרחק זרוע ממסורות דטרמיניסטיות ולפנות מקום להומור ולאירוניה.

■ **כמו מחזה רדיו**

"מזכרת נצח" נפתח כמו מחזה־רדיו. בקולותיו המתעמצים והמלוטשים הוא מזכיר את התעוררותה של העיירה מילקווד במחזהו של דילן תומאס: "הו, אני אשת הרופא, מתעוררת משנתי. אני מרגוט, עקרת בית, אם, מתעוררת אל תוך העולם שיצרתי". (עמ' 7). הצגה מכוונת כשל מקהלה יוונית, קולותיהם של הגיבורים מכריזים על נוכחותם בעלילה, מפרשים את אופיים במונולוגים קצרים ומגדירים את תחומי פעולתם במסגרת עולם הבדיון.

השפעתו של דילן תומאס על פיי וולדון באה לידי ביטוי לא רק בטכניקות הכתיבה אלא גם בעיצובו של עולם העלילה ובגיאוגרפיה שלה: עיר, שבה כולם מכירים את כולם, קשורים יחדיו במערכות מפותלות של קשרי־גומלין. לעיתים הקשרים אקראיים ובלתי־צפויים, חלקם שבירים וזכרונות מהעבר, אך לרוב אלה קשרי משפחה. "מזכרת נצח" מתמקד במסגרת המיקרוקוסמוס המשפחתי ומעביר את התחושה הקלאוסטרופובית של יחסים המתנהלים בתוך סביבה צפופה וסגורה.

העלילה זורמת עם דמויות־הגיבור, הן המניע והן גם מסובב העלילה. דמות אחת משתמשת בקול המספר כדי להעביר הלאה את שרביט הניצוח, אל הגיבור הבא. כמו במשחק קוביות־דומינו יפאני, כשקוביה אחת מפילה את רעותה בתנועה מעוצבת ומסוננת עד אינסוף, כך גם התקדמות העלילה בספר. כל דמות מהווה טריגר של רעותה, כל פעולה, כל אמירה גורמת לתגובה נגדית ולתנועה. לכל הקשרים האמוריים ונקודות המפגש יש משמעות: "לכל דבר יש משמעות. שום דבר אינו מתבזבז. רק הצעירים מאמינים ביכולתם להתמודד לבדם בעולם, לטוב או לרע, שהם אדוני עצמם, שאינם תלויים בעבר..." (עמ' 55). החיים האנושיים מוצגים כאן כקשר ביולוגי־גנטי ומופעלים על־ידו כמריונטות: "בהתבגרנו אנו חשים במידה גוברת והולכת שיצורי אנוש יוצרים מגע באופן דומה מאוד למרכיבים הבסיסיים של החומר: שאנו מצטברים, למעשה, כמו המבנים המולקולריים המורכבים המוכרים לנו מעבודות הפיסיקה". (עמ' 55).

הסיפור פותח, כאמור, בהתעוררותם בבוקר של דמויות־הגיבור. סיטואציה המאפיינת את מצבם המשפחתי והכלכלי. ג'ארוויס קאטקין הארכיטקט ואשתו לילי מתעוררים בביתם המטופח, הם מאוהבים, מאושרים ומרוצים מעצמם. מדליין, אשתו לשעבר של ג'ארוויס, מתעוררת עם בתה הילרי בדירת המרתף הטחובה והמוזנחת שלה, היא מרירה ונוקשה: "...שוכבת מדליין על מזרנה הנוקשה, כמנהגה בשעת בוקר זו, ומקללת את ג'ארוויס, את אשתו השניה לילי ואת בנם ג'ונתן..." (עמ' 5).

■ **מעשיה מקאברית**

בבית ממול מתעוררים "הרופא, אשת הרופא, ילדי הרופא (המיוחסים לו)..." מרגוט ופיליפ וילדיהם. אלה הם הגיבורים המאכלסים את המעשיה המקאברית הזאת, הם מוצגים לקורא באקספוזיציה המהווה את הפרק הפותח. מדליין, הגיבורה הטראגית ובסיס הדרמה, ננטשה על־ידי בעלה ג'ארוויס והיא חפצה בנקמה. מאום לא נותר לה מלבד כוח שנאתה, הגובר אף על מותה בתאונת דרכים. נפשה, מלאת המשטמה (והפמיניסטית) חודרת לגופה התם והרדום של מרגוט, אשת הרופא, ודרכה היא מענה את כולם. היא רודפת אחר ג'ארוויס, מתעללת באשתו לילי, כמעט ממיתה את בנם התינוק, מערערת את סדרי החיים הבורגניים של משפחת הרופא, עד לסיום הולם של מחילה (מתם). נפשה פקוחת העיניים והנודדת של מדליין נקברת, מרגוט משתחררת מאחיזתה והכל בא על מקומו בשלום: "ונגוזו כל המצוקות שנותרו, ויהי שלום". (עמ' 218).

אך מעבר לשעשוע שבעלילה אבסורדית, ומעבר לטכניקה המעצבת מחזה קולות ברומאן, מרכז הכובד והעניין הוא במערכת של איפיונים חברתיים ובפירוש הפמיניסטי־סאטירי שלהם. דמויות־הגיבור הופכות להיות דינאמיות כשהן משתחררות מהכבלים המשפחתיים הנורמטיביים ומהיעוד החברתי שלהן. מדליין המזוהה בתחילה כפונקציה בלבד של משפחתה, היא: "בתו של אביה, רעייתו של בעלה, אמה של בתה" (עמ' 75), עוברת, תוך גירושה מגן העדן הבטוח של חיי־נישואין, תהליך של שלילתו. מרגוט, אשת הרופא הכנועה והפאסיבית, זו שחונכה להתייחס אל עצמה כאל כלי־קיבול של נתינה: "השדיים שלי נועדו לאחרים, לא לי. הם המרחה שאני מגישה למשפחתי" (עמ' 77), מתמודדת לפתע עם רוחה הרעה של מדליין. רוח מנקרת, מרושעת, משוחררת מכבלים, הדוחפת אותה להשיף מעט אגואיזם המקובל, על־ידי בני־משפחתה, כשיגעון.

פיי וולדון

■ **קלישאות סטריאוטיפיות**

מערכת המושגים בספר מושתתת על קלישאות סטריאוטיפיות, אך השימוש בהן הוא סאטירי ואנרכי. משפטים כגון: "האדם רוצה בחורה הגונה; אחת שכבודה לא תוחלל על ידו. ומי לא ירצה אחת כזאת?" (עמ' 80) משמשים במובנם האירוני להדגשת המסר החברתי של "מזכרת נצח".

העלילה בספר עוברת מריאליזם של תיאור חיי הנישואין לפנטזיית אימה (מותה והתגלמותה מחדש של מדליין), תוך שמירה על אמינותו של עולם הבדיון. הזיווג המשעשע של מדליין־מרגוט, הרי היא כמעט יצירה של אשה אידיאלית: רוחה של מדליין אשר חצתה את הקווים וניזונה בתבונה מטאפיסית (המוות) עם גופה הנבוך והתם של מרגוט – אשה אפורה אך מקובלת בחברה. מרגוט "יורשת" את קולה הנמוך של מדליין, את חיטוב צלליתה ואת תנועותיה, את טעמה הסר־הפניות בבגדים ואת העזוה. היא מתמרדת, זונחת "חובות" משפחתיים, מתנכרת לילדיה ואף חודרת לתחום ההרפתקאות המיניות. היא מפתה את ג'ארוויס ואף חווה, לחרדתה, אהבה לסבית: "האיחוד של מין במינו, היא תופסת עתה, יהיה בה שלו, בה נירוח..." (עמ' 180).

כדי לזכות באושר על מרגוט לחצות את הקווים, להיות "משוגעת", פרועה, לא־צפויה וגסה. כדי שהרומאן יגיע לסיומו הנינוח, על כל דמויות־הגיבור לעבור טלטלות ושבירת ערכים, לחוות זעזוע ביומיום הנינוח. על ג'ארוויס ללמוד את טעם הפגיעה והכאב, על לילי לחוות פחד איבוד בנה כדי ללמוד מעט ענווה. משפחתה של מרגוט נחשפת לניתוצה של האם המיתית והחובקת־כל, נרדפת על־ידי רוחות־רפאים קרות וקולות זרים. כל זאת כדי להסתגל לשותפות שיוויונית בנטל. רק על מדליין האומללה להיהרג בתאונת דרכים מראה כדי להשתחרר מקנאתה ומהרצון לנקום.

■ **בועת מיתוסים מיניים**

מתח מיני ומאבקים מאשים מתקיימים בין הדמויות, גברים ונשים, חיים בתוך בועת המיתוסים המיניים. לרוב, ידו של הגבר על העליונה. הוא המפרנס, בידו השוט הכלכלי והסכמתה של חברה אוהדת, גברית. אך הוא חי בפחד מפני הנקבה. היא נדמית לו כמין טורפת־גברים אגדית, בעלת כוחות מיתיים, מכשפה המוצצת את אונו: "מוות ואבדון לכל הנשים לשעבר. די עם העלוקות...הזקנות של העולם שמוצצות את דם הגברים, הורסות את כוח החיים שלהם, גורמות להם להזדקן לפני זמנם..." (עמ' 79). גם הנשים חיות בתוך בועת הביטחון המזוייפת של חיי־נישואין, מושפלות על־ידי הגברים ופוחדות מהם. הן לומדות לסגל לעצמן פוזה של אמהות טוטאלית הן לילדיהן והן לבעליהן. הן מחונכות לגונן, להבליג ולספוג עלבונות: "תראו מה זה להיות אשה. אם תגידי לפני כולם משהו על הזין של הגבר, הם יחשבו שיש להם זכות להרוג אותך; אבל הם מרגישים חופשיים לגמרי להתלונן על הציצים שלך" (עמ' 77).

באמצעות כתיבה סאטירית, באה לביטוי המסקנה כי הביצה השמרנית והכפויה של חיים משותפים זקוקה למהפכה מינית וחברתית, לזעזוע שיגרום שינוי והרס הקיים, גם מתוך כאב, גם מעבר למוות.

אורציון ברתנא

חומר למחשבה

"העושה נפלאות"

דן מירון / בודדים במועדם – לדיוקנה של הרפובליקה הספרותית העברית בתחילת המאה העשרים / ספרית אפקים – עם עובד / תשמ"ח / 585 עמ'

"ספר, שכעקרונו של המחבר, היה כך ראשון במעין 'רומאן נהר' מחקרי שילווה את התפתחותה של הספרות העברית במאה העשרים בארצות השונות שהיא קנתה לה אחיזה בהן..." (מן העטיפה האחורית).

"את 'ציוריו' לא אכלתי לתיאבון: השלהבת שהוא ביקש להדליק בריחוק מקום מן המנורה, לא תהיה נר לרגלי לעולם, ושיטותיו, שהוא בונה על־פי הרוב על יסוד רעוע של מעשים מיוחדים, חשודות הן בעיני תמיד, כלוגם יין שבא מענב אחד..." (מדבריו של י.ל. פרץ על אחד העם, מצוטטים על־ידי מירון בספרו, ע' 356).

א. וירטואוזיות של ידע והעמדת־פנים

דן מירון

"רומאן נהר" או השלהבת הדולקת בריחוק מקום מן המנורה – זה "משפט מחובר" המציג את כל בעיית כתיבתו של דן מירון. יתירה מזו, אפשר את כל הנושא של האיש ודרך כתיבתו (בספר זה ובכלל) לסכם בשתי־מלים: כותר סיפורו המפורסם של פרץ – "העושה נפלאות". כי "בודדים במועדם" הוא עשיית נפלאות: עשייה וירטואוזית של "יש" מילולי סוחף לקריאה, ומעורר התפעלות מיכולת היצירה של האיש, מ"אין" – מדברים שספק רב אם יד ורגל להם במציאות. יצירה ספרותית, המתיימרת להיות כביכול מחקר סוציו־היסטורי. השלהבת והמנורה הן שני חלקיה של תבנית אחת, כביכול: היצירה והמציאות ההיסטורית אותה היא כביכול "חוקרת"; והשלהבת יפה וגדולה ומגוונת, אבל, אויה, היא דולקת לא מתוך המנורה, אלא מן הצד, ללא שום קשר אליה. הוא אשר אמרתי: עושה נפלאות ספרותי לפנינו, המשיב רוח באפן של גוויות ספרותיות, ועומד על גבם של סופרים שוכני־עפר מזה דורות, ורושם כביכול מפיהם, לא כסברה פיוטית של מחבר רומאן היסטורי, אלא ביומרתו של חוקר, המקליט במכשיר הקלטה דברים מתקופה שבה עדיין לא המציאו את מכשיר־ההקלטה. עושה נפלאות והאיש צנוע, מסתיר את נפלאותיו ומסתפק בכסות הדל של החוקר הספרותי.

אפשר היה להסתפק בסיכום הומוריסטי זה לספר שיש לקרוא אותו ברוח הומוריסטית טובה וליהנות משנינותו של מחברו, אלולא קוץ שבאליה: הכותב גאון, בעל ידע מעורר התפעלות ובעל יכולת־סיפור מרתקת, אולי גדול המדברים בחקר הספרות בדורו, מתכוון שהקוראים יתייחסו לכל מה שכתב –ברצינות. זה תמוה. זה מעשה לא־מוסרי: לכתוב מה שהוא לכל היותר הרהורים, ולהציגו במסווה של אמת מוחלטת. מכך יש להזהיר את הקוראים: החל מן הקורא החוקר, שסביר כי בעצמו עומד על אחיזת־העיניים, ועד הקורא לפי תומו, שעלול להיכשל במכשול שהושם, סביר להניח כי בכוונה, בפני עיוורים ופיכחים גם יחד.

ב. לא סוציולוג, לא פסיכואנליטיקן

את פרקי־הספר כתב מירון, ופרסם את רובם כמסות ומחקרים נפרדים, העומדים כל אחד לגופם. כאן הוא בא, כדרכו ובדרך חוקרים לא מעטים, ובשעת הכינוס השתדל להפוך מן היריעות הנפרדות מלבוש אחד. ואת הצליח, לא רק בגלל יכולת הביטוי המעולה שלו, אלא משום שכל שפע הדברים האלה, שנכתב בתקופות שונות, נכתב מתוך עמדותיו ה"קלאסיות" של מירון. אפשר וצריך להעמיד את כולו על שניים־שלושה עקרונות, גלויים וגלויים פחות:

עקרון ראשון הוא העמדת עצמו כמעין אב־רוחני, מספר־על, מעל כל מאמר ומאמר בנפרד, המאפשרת לו להציג את כולם בסופו של דבר כיריעה אחת, מזווית ראיה אחת: החוקר כמספר־עליון. החוקר כאב הרוחני של הסופרים כולם.

העקרון השני הוא "עקרון העבודה" המיוחד לו, מה שאמור להיות דרכו המחקרית הייחודית: מעין ניתוח סוציולוגי של היצירה הספרותית. וכאן הוא רותם את העגלה לפני הסוסים ומתייחס ליצירה הספרותית (האמנות) יחס תמוה: הוא רואה את היצירה כחומר־גלם לעיון היסטורי־חברתי ה"מקושש" בהשלכות פסיכואנליטיות. הוא "מפשיט" מן היצירה את כל ה"כישוף" שלה כדרך פלאית לייצוג המציאות, תוך "השבעתה" של המציאות, חשיפת החלום בה, ועושה אותה חומר־גלם להסתכלות לא־בדויה, עובדתית, על תקופה ועל היוצר. הסתכלות המבוססת על הנחות לא־מוכחות (במקרה הטוב) לגבי הספרות. אבל מירון מוסיף חטא על פשע, כשהוא בא לבדוק בדיקה סוציו־פסיכולוגית ללא כלים: התיאוריות עליהן הוא מסתמך מעטות, והעיקר – אין הוא מביא אסמכתאות עובדתיות להשערות־הכרס שהוא מעלה לגבי היצירה והרקע ה"היסטורי" לכתיבתה, ולסברות־הכרס שהוא מעלה ביחס למניעי היוצר. הוא מתחזה לסוציולוג ולפסיכואנליטיקן ולהיסטוריון של הספרות, ללא חשיפת כלי הניתוח לעיון הקורא, ומנקודת־מבט מוטעית לחלוטין. עקרון עבודה זה, היא לב "שיטתו": נובע מן הראשון וקשור בו.

עקרון העבודה של מירון מאפשר את התיזה הבסיסית שלו לגבי הספרות העברית, המקיפה את כל מה שהוא כותב – באחד המאמרים בגלוי, ובאחרים בסמוי: קביעתו כי בתקופה הידועה, ראשית המאה הנוכחית, נקבע האופי ה"קוסמופוליטי" של הספרות העברית. כאן הוא עושה זאת בעזרת חלוקת הסיפורת והשירה של התקופה לשני "דורות", שני תת־תקופות: היא פותחת בדור ראשון, שצמח על־רקע אידיאולוגי והתחייבות האידיאית היא חלק מהותי ביצירתו, ומסתיימת בדור של צעירים יותר, שלא גדלו מתוך המחוייבות האידיאית. הם אינדיבידואליסטים ביסודם, שהמחוייבות הרעיונית הקולקטיבית, היא אצלם יותר עלה־תאנה, מאפיין שייכות למסורת של תקופה, ומהותו תוססת כתיבה אישית, ספקנית, לא־לאומית.

מוזר אך לא מפתיע לגלות מתחת לכתוב את "העקרון השלישי" של מירון, את רצונו הידוע להעמיד את הספרות העברית החדשה על בסיס לא־אידיאולוגי; כלומר על בסיס אינדיבידואליסטי; כלומר, על בסיס לא־לאומי. כלומר, ליצור לספרות העברית כולה, מין זהות אוניברסאליסטית, שלמרבה המהותית אבל לא למרבה הפלא, היא זהות אוניברסאליסטית מאוד אחידה: כאילו כל הספרות העברית החדשה היא מערכת עדויות על משברים קיומיים, שונים חיצונית ודומים עקרונית.

ג. "בחורף" - דוגמה לאחיזת עינים מכוונת

אביא דוגמא אחת מאלפת מן הספר, לשני העקרונות המירוניים, השני והשלישי, בפרשה מרכזית אחת שמעלה מירון, כביכול כחוקר ניטראלי: פרשת "בחורף" של ברנר. לאורך דפים רבים הוא מאשים את ברנר ביצירת פרוזה ספרותית שהיא לא־לאומית במפורש, בזה שנחשב רומאן־מפתח ליצירתו של האיש וליצירת דור שלם: הצגה לאירוניה של בית הוריו וההווי בו, החדר והישיבה וההווי בהם, טשטוש המוטיבאציה העיקרית לכתיבת הסיפור, והיא פרשת־אהבה נכזבת. וגם פה לא מניח מירון לברנר המסכן "ליהנות" מאהבה נכזבת, אלא מודיע מיד לקורא כי כל זה ביים ברנר כדי להילחם בהשפעה מ"עורבא פרח" של ברדיצ'בסקי. הניתוח של מירון רצוף פנינים כמו: "הזיקה ל'עורבא פרח' כמרכיב במנגנון ההטעיות והשקרים של 'בחורף'" (224) או: "אנו יכולים לקבוע כלל: כל־אימת שמאוזכר פיירמאן את 'עורבא פרח' הוא משקר, או ביתר דיוק, מפליג בפטפוטי־ביצים של 'הגזה'..." (247). למה המאמץ הזה? התשובה פשוטה: כדי להוכיח שברנר אינו אידיאולוג חברתי, אלא יוצר אינדיבידואליזם של תלישות (האם מירון מבין מהו "תלוש"?) ומעמדו כהוגה־דעות חברתי, שהקנתה לו תנועת העבודה הציונית, מטעה. אין למירון שום הוכחה עובדתית בעדויות על עבודתו הספרותית של ברנר. לכן הוא הופך את הסיפור עצמו, את 'בחורף', טקסט ספרותי רב־פנים, למסמך סוציו־פסיכולוגי. איך הוא כותב על ברנר? פטפוטי־ביצים. כל מטרתו שקופה מאוד ומצערת: מירון עקבי. הוא עושה הכל "להוכיח" שאין לספרות העברית החדשה מצע לאומי. ליתר דיוק, זה נשבר "בתוקפה" של ראשית המאה, כשנשברה גם היא לשני "דורות", שהאחד כביכול עזב את הקרקע הלאומית של קודמו, ורק, כביכול, השתמש במימוזיו.

זה כתוב בכשרון כתיבה נפלא, ביכולת הגשה שהוא גם מלומד. וכאן מקומו של עקרון הכתיבה הראשון שלו: הוא לא חוקר, אלא יוצר מתוסכל, הכותב "רומאן נהר", ומשתמש לא פעם בלשון מספר סיפור בכוונה. כחוקר, הוא בוחר בעמדת המספר היודע־כל, מעין אב־רוחני של כתיבתו. נכון, האיש באמת רב־כוחות, "עושה נפלאות", אך בחר להיות עושה נפלאות מאחז עיניים ולא עושה נפלאות קוסם. בלשון הילדים, שמגדירה אולי את המוטיבאציות העמוקות של האיש – הוא בחר להיות מכשף רע, ולא קוסם טוב. שב ועלה בדמיון "העושה נפלאות" של פרץ: "אדם אפוה על־ידי שריקה עגות וחלות לרוב... ופנים יש לו – רבונו־של־עולם, יפים מהם קוברים באדמה, ובעיניו דולק הרעב, רעב ממש".

הנער ואביו ברחוב הנצור*

אהרן אמיר

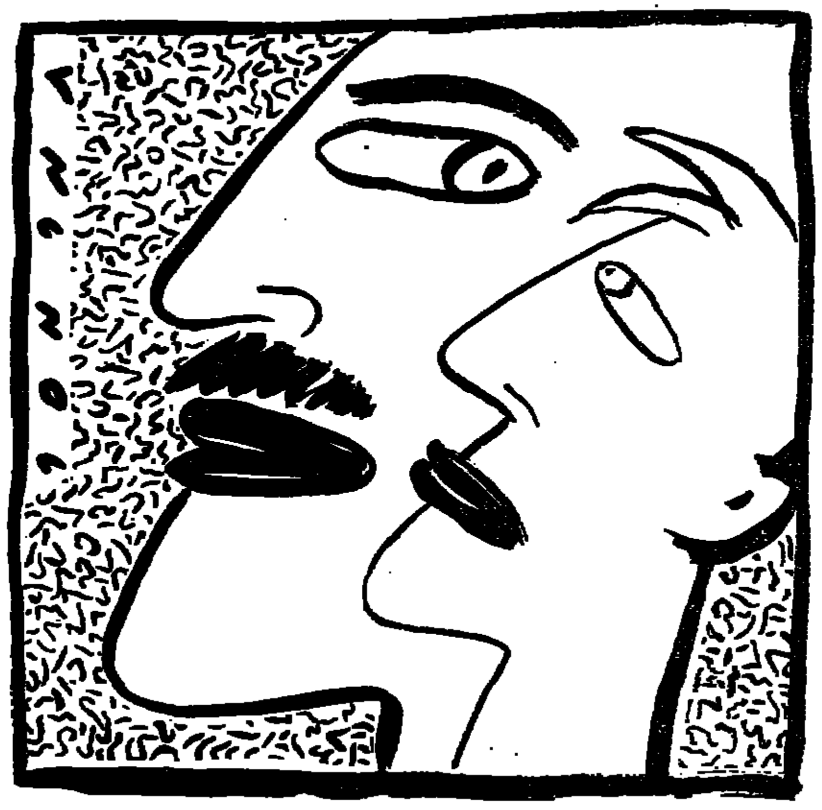

הנער הולך עם אביו ברחובה של העיר. כפו של האב על כתפו של הנער. כף רחבה ורכה ונבונת־אצבעות על כתף־נער דקה, אפרוחית.

אנשים רוהטים־יורדים ברחוב, רהוט ושוב. מכוניות מתרוצצות בכביש, רצוא ושוב, רצוא ושוב: כבדות ומשורייניות, קלות ומגולות, צופרות ונוהמות. עולם הומה, עולם גדול. עולם טרוף.

ושמש חרפית יוצקת אורה הלטיף. על העיר הנצורה ועל אשר מחוצה לה שם בהרים. ועל הרחוב ובתיו הגבוהים ועל העוברים בו דחופים ובהולים. ועל חלונות־הראווה המת־אמצים עוד איכה להתגנדר. ועל האב הגבוה ונבון־האצבעות עם בנו הנער.

והשמש הלטיפה הנה כמו תצטמצם ותמעט. רגע ואינה כי אם עדשה קטנה, בת־שבעה עירה וקרובה: פשוט ידך ותמשנה. והעולם הנה כמו בית: עולם שדלת לו, מוגן, אינטי־מי, ואין בו כי אם נער קט המספר עם אביו ברחוב והרחוב לבן וטוב.

"המורה שאל את גידי: אתה זימזמת? אז גידי התאדם ככה ולא אמר כלום. אז המורה הוציא אותו תיכף מהכיתה. ושמשון, הוא ישב לו במנוחה ולא קם להגיד שזה הוא שזימזם כל הזמן. אז גידי יצא וכל הכיתה נורא כעסו על שמשון. אפילו הבנות. אז –"

"לא נכון לומר כל רגע 'אז'", מפסיק האב בנחת. "לא נכון כך, אתה יודע".

"כן, אבא", נענה הנער צייתנית. "אז כשצילצלו ואדון לוי יצא אף־אחד לא דיבר עם שמשון וגידי עמד בחוץ על־יד הדלת וחיכה ששמשון ייצא בשביל להרביץ לו. אז – – –

"כמה פעמים צריך להגיד לך, יונתן: לא אומרים 'אז' כל פעם. תזכור".

רוח הנער קצרה בו מעט:

"אוף, אז מה אפשר להגיד?"

"הכה רגע עד שיעבור האוטו. רגע", אומר האב וידו חזקה על כתפו של הנער.

מכונית שוטפת־עוברת בשיפה והבן ואביו חוצים את הכביש.

"אומרים: 'ובכן'. אומרים: 'והנה'. ה'אז' הזה לקוח מלשונות זרות. בעברית אין דבר כזה. לא פעם אמרתי לך".

"כן, אבא", נענה הבן ומשתתק.

"אם כן, במה נגמר העניין?"

"הו, כן... אהה... שמשון נשאר לשבת כמעט כל ההפסקה הגדולה ופחד לצאת מפני שהוא הרגיש שגידי מחכה לו".

"פחדן שכזה. אבל איך הרגיש?"

"אני לא יודע. עובדה! אולי הוא ראה שכל אחד יוצא ועומד רגע ומסתכל ככה, מכיוון שגידי עמד בדלת. אני לא יודע. אבל הוא בטח הרגיש".

"כן".

"אבל בסוף זה נמאס לו והוא חשב שדי, ההוא כבר לא מחכה לו שם. אז הוא קם ויצא. אבל גידי עדיין חיכה לו. התעקש! וכמה ילדים עמדו גם־כן וחיכו לראות איך זה יהיה. ואז היה שמח כהוגן".

הנער צוחק כזוכר.

"מה היה?" שואל האב.

"מה היה? היו מכותו אבל כאלה!"

"ומי קיבל?" מנתק אבא ושואל.

"שניהם קיבלו. אבל בסוף שמשון בכל־זאת ספג יותר".

"ואתה מה עשית?"

כאן שוהה הנער כהוא־זה כבוחר במלים, ועונה, ספק־נבלם ספק־שובב:

"אני תקעתי פעם לזה ופעם לזה".

"למה?"

"סתם. העיקר שיהיה רעש. שיהיה שמח".

"כן. ואתה חושב שזה יפה?"

מושך בכתפיו, משפיל עיניים.

"אני יודע? ככה זהו"

אבא אינו מוסיף מוסר. רק אצבעותיו המבינות הן עתה כמוכיחות. ולא־ענה כלשהו.

שוב חוצים כביש, פונים ימינה ברחוב הצדדי התלול, הרוגע. פה שובתת ההבולה. אנשים אינם רצים. בבבואות הבתים משחקים ילדים ב"הופסת" או שהם מסתודדים וסוחרים בתרמילי־כדורים ריקים. כל המדרכה ריבועים מצוירים בגיר, ריבועים ששה בתוך מלבן אחד. וילדות מדלגות מריבוע אל ריבוע. תרנגולות.

שוב נער הנער, כזוכר דבר חשוב לצידוקו:

"זה כמו האנגלים. גם־כן מרביצים לזה ומרביצים לזה. העיקר שתהיה מהומה".

אבא מבליע שחוקו ומסיח:

"אז אתה חושב שזה בסדר?"

"אה, הנה אמרת 'אז'! בעצמך אמרת!"

"נכון. תפסת אותי. זה כנראה בהשפעתך".

"השפעתי?" תוזר הנער כמלגלג.

נבחות מקלעים מנסרות אי־מזה. מאליו כמו יבקש הנער רגע לפסוק מהילוכו, אבל אבא צועד ומוסיף. גם הילדות מוסיפות לנתר מריבוע אל ריבוע.

"ובכן, מה היה הסוף?"

"של מה?"

"של מה? של המכות".

"או... כלום... הסוף היה שצילצלו לשיעור ובאה גברת אלמוג וכולם נכנסו לגיאוגרפיה".

"ככה".

המקלעים מגבירים טירטורם. גם קולות נפץ נשמעים. עמומים.

"מי זה יכול להיות? אנחנו, או הערבים?"

"אינני יודע. אולי האנגלים", מחווה אבא דעתו בנעימה של קינטור. "אולי הם עושים עכשו כמוך: העיקר שיהיה רעש".

עולים במעלה הרחוב ורוח מערבית פורצת לקראתם שובבה ממגלה ההרים – פורעת בלוריות ומבדרת כנף־מעיל – משב צינה חריפה ועזה. השמש הרחומה אוספת חומה ונוטה לפאת ים, שבה אל מעונה. פועלים ואומנים שבים ממלאכתם, שבים למעונם. ילקוט תלוי על צד, תיק תחוב בין זרוע לגוף, הולם־נעל־מסומרת על מדרכת האספלט, זיפי־זקן סומרים בלחי שזופה, צווארוני חליצות נסות מוגבהים לסוכך על עורף. עולם של גריסי־חצץ ודייסת־סיד טובעניות, שמאז ומתמיד מזהירים שלא לשחק על־ידה מפני שכבר היו ילדים שנפלו ושקעו, או גם – גרוע מזה – נפלו ונכוו, נשרפו. עולם של מעש מפורזל ורעש כבוש, מהפנט: אולמי מכונות ותנועה אמונה וזריזה כמו אצל פרידמן בבית־החרושת. עולם של סרבלים שמנונים ומרובבים ומברגים גדולים וידיים צמיגות וריח בנזין, ואפלוליות. כמו במוסך שעל־יד בית־הספר.

"זה מצד ימין־משה, אני חושב", תוזר הנער להירהוריו הקודמים.

"כנראה".

"שם יורים כל יום. כל יום בזמן הזה. כמו שעון. נכון, אבא?"

"כמעט. בכל אופן, שם יורים כ ו ל ם".

"אתה בתפקיד גם שם, אבא?"

"לא. שם לא. רק פעם שלחו אותי שמה עם עוד אחרים. זה הכל".

"בגיזרה שלנו בכלל אין כלום, נכון?"

"כן. תמיד שקט".

"וזה לא משעמם?"

"כן", צוחק האב. "אבל מתרגלים".

"היום אתה גם בתפקיד?"

"הלילה! כן, גם־כן. אבל מחר אני חפשי".

צללים פושטים ברחוב ואורי־חשמל ניצתים בחלונות, מבעד לסורג ווילון.

"בוא, אבא, בוא נחזור. עוד לא נלך הביתה. עוד מוקדם".

"לא, הביבי. אני צריך להספיק לאכול, ואתה עוד לא הכינות שיעורים. ואמא מחכה".

"עוד קצ – הנ"

"טוב, עוד מעט, ודי".

הוזרים על עקביהם. בצעד מדוד נוטים לסמטה אשר לשמאל. הבן נלחץ קימעה אל אביו. הידיות פוסקות, אבל הנה־זה הן מתחדשות. הפעם מצד אחר.

"עכשו זה בקטמון, נכון?"

"אולי".

"מה זה אולי? אתה לא יכול לדעת בדיוק?" מטיח הנער כמכוב.

"קשה לדעת בדיוק. יש רוח ויש רעש מכל הצדדים. וזה גם קצת רחוק".

"אבא של עשירה אומר שבעוד חודש אנחנו נכבוש את כל ירושלים. זה נכון?"

"קשה לדעת בדיוק".

"אז עד מתי זה יימשך, אתה חושב?"

"עד החמישה־עשר במאי. אולי גם אחר־כך. אולי אחר־כך יהיה יותר".

"יותר מה?"

"יותר 'רעש'", מחייך האב.

"אבל בסוף אנחנו ננצח את הערבים?"

"בסוף אנחנו ננצח את כולם", אומר האב פסקנית.

"ונשחט את כל הערבים!"

"נשחט? למה?"

"נקמה! כמו שהם עשו. כמו שהם עשו לבחורים בהר־טוב. כן. וכמו שעשה יהושע לשלושים־ואחד המלכים".

בריק רע, קר בעיני הנער.

"ככה נעשה למלכים?" מקשה האב, סקרן.

"במה", תוזר הנער.

"גם לעיסא?"

עיסא? זה ענין אחר. עיסא הוא עיניים כאידות וטוב־לב ("לב של זהב" היתה אמא אומרת) ודיבור כתון של אצילות. ומתנות, מתנות בכל ביקור וביקור. הער־נובע זה ממנו. המבצלמה הקטנה. ובכלל.

"עיסא לא כמו האחרים. הוא לא שייך".

"לא שייך למי?"

"לא שייך לכנופיות".

"גם מרים לא. מרים ססלחה, שהיתה מביאה לנו את הביצים".

נכון, גם לא מרים, מרים של שמלת־רקמה שחורה ועטיפת־ראש צחורה על הגב עד מתניים ופנים חרושים קמטי־תבונה וקומה גבוהה ונאיונה וסל־של־ברכה על ראשה תמיד. עולם של צנונים אדמונים, גדולים ורעננים, וראשי־חסה רועפים טל ומשמשים סגלגלים קטיפניים־סומקים ורוח מהלכת בנופם של עצי־תאנה ושל עצי־זית מכסיפים. עולם של טל ומטר ושמש וכוכבים וידיים גלדיות מגוידות ושיניים לבנות וחזקות, והשפות בתרועות־צחוק.

"מרים שהיתה מביאה את הזיתים ואת הביצים...", נבוך הנער.

"כן, כן".

"שהיינו הולכים אליהם לפעמים בשבתות?"

"אהה..."

מהרהר רגע, כמהסס ובוש להיסוג. לבסוף הוא מפטיר בשפה רפה:

"לא, מרים גם לא".

"זאת אומרת, צריך לשחוט את כל הערבים חוץ מאלה שאתה מכיר?"

הנער חש בפח הטמון לו, מנסה לחמוק:

"את כולם, חוץ מן הטובים".

"יש גם טובים?"

"יש", לוחש הנער.

הנה הביאו בין־המצרים.

"גם ח ו ץ מאלה שאתה מכיר?"

"אתה סתם...", מוחה הנער.

"מה סתם? אני רק שואל".

הנער מהדק שפתיו ואינו משיב.

"טוב. בוא נחזור".

שתיקה של קבלת־דין. הופכים לחזור. מעבר לרכסי ההרים צוללת השמש לזרועות הערב.

* קטע מתוך הרומן "ולא תהי למות ממשלה", העומד לראות אור במהדורה חדשה

הספינכס

דוד מרקיש

חנוך ברטוב / יריד במוסקבה / ספרית מעריב / 1988 / 190 עמ'.

כשחזר חנוך ברטוב ממוסקבה, שם ביקר כחבר המשלחת שלנו ליריד הספרים הבינלאומי, היה זה אולי הכי פשוט וקל בשבילו, לפרסם רשימות בנוסח "יומן מסע", או ציוני דרך – משהו מעין "רשימות של נוסע". אך נדמה לי, כי חנוך ברטוב לא חש עצמו כ"תייר" ברוסיה. השורשים היהודיים, אשר השתרגו בצפיפות רבה בעולם, מצאו בשעתם שהקרקע הרוסי פורה ומטיב. בשל כל היתה רוסיה מעין "אולם המתנה" בדרכנו אל המדינה – זה בשביל היהודים ככלל. ואילו לסופר חנוך ברטוב – רוסיה, בנוסף לכך, היא גם **טולסטוי, דוסטוייבסקי** וצ'כוב. ואף זה (על פי אלכסנ־דר **בלוק** שאותו מצטט ברטוב: "רוסיה ספינקס". ספינכס שאת תמונתו שירטט ח. ברטוב בספרו המצוין "יריד במוסקבה".

לא אשמיע קריאות התפעלות בכלל העובדה, שברטוב השכיל לראות את רוסיה לא בעיניים של נוכרי, למשל כמו כמתבונן יפני על הספינכס האמיתי שבמדבר הצפון־אפריקני. עינו רוחשת־ה־טוב, אבל הספקנית־משהו, של ברטוב חילצה אותנו, הקוראים, מהראייה הרצוצה הרווחת בספרי נוכרים על אודות רוסיה. דפי "יריד במוסקבה" מציגים לפנינו עוק בתוך בית אדיר־ממדים, שבו חי גם קומץ היהודים שלנו. קומץ, שבגלל קירבתו אלינו הישרא־לים, הוא גורם לא מעט טורדות לבעל־הבית, הענק. אנו צופים בהתפעלות, במרדנים הנועזים, שאותם מודיע לנו ברטוב, כשם שאנו מתפעלים גם מהשינויים הפוליטיים והסוציאליים, שהם *כמעט בבחינת לא־ייאמן, המתרחשים כיום ברוסיה, שהודות להם* רוב המסורבים המתוארים ב"יריד במוסקבה", עלו לישראל אחרי סיום שליחותו של ברטוב. אחד מהם הוא **אביגדור לזיס**, שנשאר אומנם; אותו "אביגדור בעל הרעמה", שהתגמתי לו, לפני 16 שנים, על איזשהו מכתב־מחאה, בתא של טלפון ציבורי, שהיה עשוי זכוכית ושקוף מכל הצדדים, איננו עוד בין העולים. אך אפשר שגם אביגדור עוד יגיע...

הדבר העיקרי והמהותי ביותר שאותו הסקתי מ"יריד במוסקבה". הוא מה שהייתי מגדיר כ"שאלת השאלות של היהדות": תחושה של שותפות, משפחתית כמעט, בין הישראלים ובין יהודי הגלות הסוביטיים. וברצוני לחזור בעקבות חנוך ברטוב: הלוואי שהשותפות הברוכה הזאת, הליכוד והרעות ישלטו לא רק בגלות, אלא גם אצלנו בישראל! מי יתן...

תם היריד. "המקטורן (הז'אקט?) הסוביטי", המפאר בהצלחה רבה את עטיפת הספר, כבר נתלה בארון הבגדים. האם יעלה בידי ח. ברטוב ללובשו שוב לשם ביקור ברוסיה, ולהציץ עוד פעם לעיני הספינכס? זה תלוי בתוצאות האכספרימנט הג'ורבאצ'ובי: מה יובילו שם במשאיות הנושאות את הכתובת "בשר" – בשר תמיד או בני־אדם?

חנוך ברטוב

עירית המאירי

תחנת רוח

ממתינים לצעד הראשון מהונגריה

יעקב אורלנד

יו"ר אגודת הסופרים העברים, המשורר **יעקב אור־לנד**, מתעתד לכתוב בימים הקרובים לאישטוואן גאי־בור, מנהל אגף הספרות במשרד התרבות ההונגרי, בע־ניין חילופי מתרגמים צעירים בין ישראל והונגריה.

באוקטובר האחרון ביקר אורלנד בבודפשט. הוא הרשים את מארחיו חוכה ליחס שדיפלומטים רבים אינם זוכים לו, ובכלל זה הוזמנה לבקר במשרד התר־בות ולדון בנושאים שיש בהם עניין להונגריה ולישר־אל גם יחד.

בשיחה עם אורלנד הציע גאבור לארגן חילופי משלחות של מתרגמים צעירים, שיתרמו לתרגום הספרות המודרנית של שני העמים, על העצה המצפ־יינת אותו. אורלנד התלהב מההצעה, אך עד עצם הרגע הזה לא נעשה שום צעד הונגרי בנדון. עכשיו פקעה הסבלנות ויו"ר אגודת הסופרים העברים עומד להריץ מכתב לבודפשט. שכו יובהר, כי אצלנו עדיין רוצים ומתינים לצעד ממשי.

עגנון בפולנית

.P.I.W, הוצאה ממשלתית יוקרתית בוורשה, צירפה באחרונה מדור של ספרות עברית למחלקה לספרות סקנדינבית וגרמנית. הסופר העברי שבכתביו מעוניינת ההוצאה יותר מכל הוא ש"י עגנון.

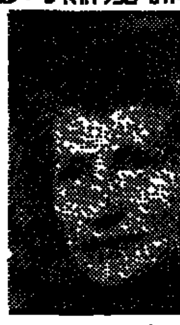

מרים עקביא

הוצאת שלונסק בעיר ורוצלב קיבלה תקציב לש־מונה שנות הוצאה לאור של כתבי ספרות יהדיים־יי־דיים, ופנה לשם קבלת ייעוץ ועזרה בתרגום לאוניבר־סיטה בקרקוב, שם יש ענף מחקר מיוחד לחקר התרבות של יהדות פולין.

הוצאת גלוב בעיר שצ'צ'ין מתעניינת בתרגום ספ־רות עברית לנוער, וזקוקה לשם כך לספרים שכבר תורגמו לאנגלית. היא פנתה בעניין זה למכון לתרגום ספרות עברית בארץ.

מי שמקשרת בין ההוצאות השונות לבין הספרות העברית היא בעיקר **מרים עקביא**, ששנים מספריה יצאו אור בקרקוב. לשם קבלת ייעוץ בדבר הספרות שעליה כדאי להמליץ לפולנים, יזמה עקביא הקמת ועדה לתרגום לפולנית. זו התכנסה לראשונה בסוף השבוע שעבר ויפתה את כוחה של עקביא לפעול כראות עיניה במהלך שהותה בוורשה לרגל יריד הספרים הבינל־אומי, המתקיים שם השבוע.

ריה"ל בצרפת

מישל ואלנסי, המו"ל של כתב־העת הצרפתי החדש **"לבאנט"** המבקר בימים אלה בארץ, הביא עמו את הדיואן של רבי יהודה הלוי שיצא זה עתה לראשונה בצרפת, בהוצאתו.

לדבריו ולדברי עורך כתב־העת, **ד"ר מישל אליעל (אקארד)**, יש בצרפת התעניינות בשירת תור הזהב העברית בימי הביניים. תרזות להתעניינות זאת בכלל, ולזו של המו"ל בפרט, יצאה באחרונה לאור מהדורה של כתבי **אברהם אבולעפיה** ובקרוב יפורסמו גם שירי **שלמה אבן־גבירול**.

בעיניו של **לבאנט**, המביא מן הספרות העברית, הערבית והים־תיכונית האחרת, ואף מן הספרות הצרפתית, מתנהלים כעת מגעים עם גורמים ישראליים וצפון־אפ־ריקאיים, שמגמתם להוציא את כתב־העת לאור אף בעברית ובערבית.

"מגילת היטלר"

ספר החושף לראשונה יצירות יהודיות על מפלת השילטון הנאצי בתוניס ובמארו־קו, עומד לראות אור במכון הבדמן בימים הקרובים. זהו **"מגילת היטלר בצפון אפרי־קה" מאת מיכל שרף.**

כ־20 היצירות שבספר הן ברובן פארודיות על מפלתו של היטלר. ההתייחסות הפארודית וההתמקדות ב"ניצחון" היהודים נבעה מהיעדר אינפורמציה על השואה באירופה.

החומר במקורו נכתב ברובו בערבית־יהודית – ערבית מדוברת, הכתובה באותיות עבריות עם כללי תעתיק מיוחדים, תוך שילוב מלים מעבריות, מצרפתית ומאיטל־קית. בספר תובאנה היצירות מקור בצד תרגום, ושרף מקדימה להן מבוא רחב־היקף על ספרות התקופה.

שם הספר ניתן לו על שם אחת היצירות המופיעות בו, **"מגילת היטלר"**, שנכתבה במבנה של מגילת אסתר, ונקראה בתוניס מדי שנה, לציון יום כניסת צבאות בנות הברית לשם, כחצי שנה לאחר ראשיתו של השלטון הנאצי.

שני סגנונות באישיות

אונה מנסה להיות אחת, שלמה, אינטגרלית. אך אונה היא זירת מאבק אכזרי בין שני סגנונות נפש וחיים, שהם למעשה שתי ישויות פנימיות ניצות. זו שלה בהווה, כאשה מבוגרת ועצמאית, המזהרת מכל נגיעה בעבר המכאיב, וזו שלה כילדה, הנאב־קת לשרוד בשואה.

הילדה מתאפיינת בציניות ובאכזריות. מתוך עולמה המאויים היא צופה באשה בקינאה ותומדת לה את עולמה הנוח השיגיה. ראשית הופעתה בחלומות, אך אט אט היא פולשת מהם למציאות, ומאיימת להשתלט על האשה וחייה. הגבולות בין המציאות לבין החלומות, החרדות והזיכרונות מיטשטשים, עד כי לא ניתן לדעת, מי בעצם חולמת את מי.

כל זה בספר **"אונה"** מאת **דוריה פלג**, בקרוב בהוצאת סימן קריאה והקיבוץ המאוחד.

מיגוון עברי - באמריקה

"מיגוון", כתב־עת חדש, יצא לאור בימים הקרובים בארץ ובארה"ב (בעברית), בעריכת **שלמה נאש**, ובהוצאת מכון הברמן.

כ־550 עמודיו של כתב־העת פורסים מיגוון מחקרים על הספרות העברית בארץ ובאמריקה, פרי עטם של חוקרים ישראלים ואמריקנים. הוצאת כתב־העת התאפש־רה הודות ליוזמתם של מוסדות יהודיים שונים בארה"ב, המעוניינים להחזיר את עטרת השפה העברית באמריקה, ליושנה.

הכרך הראשון מוקדש ל**יעקב קבאקוב**, מוותיקי החוקרים של הספרות העברית בארה"ב, ועורכו של שנתון הספר היהודי, המביא מחקרים באנגלית, על סופרים יהודיים ברחבי העולם.

אהבה ארוטית - לאדמת ישראל

"מיצרב השמש", קובץ שירים מאת **ג'ברא איברהים ג'ברא** בתרגומו של **חז'ה תמר**, יראה אור בקרוב בספרית פועלים.

עניינם של שירי הספר בעיקר באהבה, וזו מוצאת את ביטויה בעיקר בכיבוש אירוטי, רך וסוער כאחד. ברובד הגלוי האישה היא מושא האהבה והכיבוש. ברובד הסמוי – האדמה הישראלית היא כנראה המושא הזה, כפי שנרמז גם במבוא לספר.

ג'ברא, יליד בית־לחם המתגורר בעיראק, הוא אחד האינטלקטואלים המר־כזיים בקרב הפלשתינאים, כותב שירה ופרוזה ועוסק בתרגום ובביקורת אמנות.

הודעות

- **הרמת כוסית** לכבוד הכרך השלישי של "הסיפורת העברית" מאת פרופ' גרשון שקד יתקיים במלון עין־כרם ביום שני, 23.5, בשעה 4.30 אחה"צ.
- **מיפגש ספרותי עם שושנה יובל**, עם צאת ספרה **"מה קרוב"** יתקיים בבית־שמואל בירושלים ביום חמישי, 26.5, בשעה 8.30 בערב.

ספרות סופרים ספרים

מג"ל
עיון ראשון

סיפורת
נותן חיים מן ה"ביבים"
הנרי מילר / ימים שקטים בקליצ'י / מאנגלית: משה זינגר / זמורה, ביתן / 1988 / 125 עמ'

מבחינה ספרותית טהורה אינני יודע מהו סיפורו זה של הנרי מילר: קטע מרומאן, נובלה, סיפור קצר מורחב אבל דקדוקי עניות אלה אינם חשובים כלל, שכן לפנינו נתזיזים פריזאי מובהק, מוצר אופייני של סופר ה"ביבים" הנרי מילר. הנאטורליזם המילרי, השזור בהתנהתאות לירויות, מתאר בקנה-מידה של 'אחד-לאחד' את פאריז של שנות העשרים, על זונותיה, סרסוריה, עניה וסטיותיה. הדמויות הן משולי החברה, לעניים ארחי-פרחי דחויים ומושפלים, ובכל זאת מרחפת על פני הסיפור איזו אווירה של תקווה לגאולה, שההומור, אולי, הוא מרמזה העיקרי. אינני חסיד שוטה של הנרי מילר, אך הקריאה בספריו, אחת לכמה שנים, היא זריקת-חיסון טובה נגד השתקעות בשגרה.

המפגר שהיה לגאון
דניאל קיס / צ'רלי / מאנגלית: דן שליט / מסדה / 1988 / 212 עמ'

"צ'רלי" הוא סיפורו של בחור מפגר, שעבר ניתוח ניסויי, ההופכו ליצור אינטליגנטי. במהלך חייו החדשים מגלה צ'רלי כי חיים תבונתיים נטולי רגשות הם חיים פגומים, ומסקנתו היא שהניתוח נכשל: "שכבתי במיטה זמן-מה והתבוננתי בה. היא התהלכה בחדר ללא שום בושה או מעצורים. שדיה היו מלאים ממש כפי שציירה אותם באותו דיוקן עצמי. השתוקקתי לגעת בה, אבל ידעתי שאין כל טעם. למרות הניתוח, צ'רלי היה עדיין אתי. וצ'רלי עדיין פוחד שיקחו לו את הבטונים".

קורבנות התאצ'ריזם
אלן סיליטו / מחוץ למערבולת / מאנגלית: צפנת ירון / מודן / תשמ"ח / 106 עמ'

המעמד הבינוני נמוך, ובעיקר שכבת הצעירים בו, הוכה מכה קשה בעטייה של המדיניות השמרנית. חוסר עבודה, עזובה וייאוש חברתי היו מסימניה של אנגליה בראשית שנות ה־80. על רקע זה מספר סיליטו את סיפורו של פטר גרנבי מנוטינגהם. רקע זה מוכר לאלן סיליטו מנעוריו, ואותו תיאר בספרו הידוע "הרץ למרחקים ארוכים". פטר גרנבי מנסה לחלץ את עצמו מן העזובה החברתית והתרבותית שבה הוא מצוי, כשהוא מיומן במלחמת ההישרדות. הטרגדיה נעוצה במאבק עצמו. שעה שכל המאמצים מופנים להישרדות לשם הישרדות, קורס עולמו של גרנבי כאשר הוא מנסה לנקום באשה שהשפילה אותו. הביטוי האנגלי "Back Fire" מקבל לפתע את מלוא המשמעות האירונית: גרנבי, בנסותו לירות באיילין הבוגדנית, מתעוור בהתפוצץ הרובה העתיק בידיו.

עדות חקר עיון
מה עשתה לנו המלחמה?
דפי אלעזר – עשרים שנה למלחמת ששת הימים (כרך 10) / עריכה: רחבעם זאבי, נמיה דורון / יד דוד אלעזר / 1988 / 105 עמ'

בקובץ כונסו דברי הרצאה ודיון מיום העיון לזכר רב-אלוף דוד אלעזר, שנערך באוניברסיטת ת"א לפני כשנה. בכינוס השתתפו האלופים משה בר-כוכבא, אהרון יריב ורחבעם זאבי, תא"ל אריה שלו, שר הבטחון יצחק רבין וה"ה דן מרידור, אריה אליאב, חנן פורת, משה שמיר וזאב צחור. מן הדברים שנאמרו בכנס בחרתי להתעכב על דבריו של משה שמיר בנושא 'מה עשתה לנו המלחמה', בהם אמר, בין היתר: "הסוחרים של רחוב השלשלת או רחוב דוד בעיר העתיקה בירושלים – עבדים? המיליונרים שבנו כל אותם בנייני הפאר וההדר בצפון ירושלים, במזרח ירושלים? אינני חושב שאי-פעם היו לערביי יהודה ושומרון חיים כל כך טובים, כל כך חופשיים, כל כך מובטחי עתיד של שלום ובטחון, ואפילו דמוקרטיה, כמו בעשרים שנות השלטון של מדינת ישראל, שהן רק ההתחלה, כמובן." גם בשבועות האחרונים? האם משה שמיר מוכן לתקן מקצת מדבריו?

דיוקנאות
דני רבינוביץ' / 12 משפחות בישראל / ספרי תל-אביב, מכון ואן ליר, הוצאת הקיבוץ המאוחד / 1988 / כרך א': 278 עמ'; כרך ב': 281 עמ'

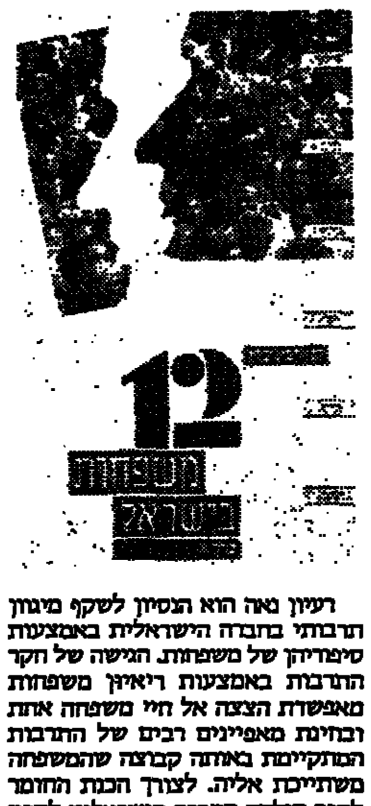

רעיון נאה הוא הנסיון לשקף מיגוון תרבותי בחברה הישראלית באמצעות סיפוריהן של משפחות. הגישה של חקר התרבות באמצעות ריאיון משפחות מאפשרת הצצה אל חיי משפחה אחת ובחינת מאפיינים רבים של התרבות המתקיימת באותה קבוצה שהמשפחה משתייכת אליה. לצורך הכנת החומר לספר חולקה החברה הישראלית לתרי-סר "קבוצות-תרבות", על-פי משתנים מהותיים: מוצא עדתי או אתני, דת ולאומיות, מעמד סוציו-אקונומי, צורת יישוב, פיזור גיאוגרפי, משלח-יד והשקפות פוליטיות. לסקר הזה נבחרו משפחות "אלמוניות", וטוב הדבר, שכן הן מייצגות את הישראלי ה"ממוצע".

סוציאליזם הומאני
זאב גוית / צרכים אנושיים – סינתזה תיאורטית / מעברית: מרגלית נחושתן / ספרית פועלים / 1988 / 347 עמ'

המחבר סבור ש"צרכים אנושיים" הוא מושג-המפתח להבנת האדם והעולם. הרעיון של תיאוריית הצרכים עשוי לתרום לשינוי המציאות האנושית, שכן יש בה תקווה לאנושות העשויה לעצב את חייה ביתר אושר, במקום לגזור על עצמה כליה. במובן מסויים זוהי אוטופיה, שכן תנאי היסוד הנדרשים להשגת הסוציאליזם ההומאני הבלתי דוגמאטי הם רבים מאוד, ועל פי ההגדרה יש לעצבם בדרכי שלום ולא בכפיה. הנקודה הארכימדית בשיטתו של גוית מגולמת בסיסמה "הצורך היסודי במתן משמעות כנקודת אחיזה של התקווה".

מארקסיזם כיום!
שלמה צירולניקוב / המארקסיזם – רצף ותמורה / צ'ריקובר / 1988 / 404 עמ'

משנתם של מארקס ואנגלס נוסחה לפני כ־150 שנה וספרו של צירולניקוב סוקר אותה סקירה היסטורית מעודכנת. התיקון החשוב ביותר למשנה, לדעתו של המחבר, הוא בשתי הנחות היסוד: "ציפיה מתמדת למשבר תוך שמחה לקראתו" ו"הצמדה מוחלטת של המהפכה למשבר". התיקון איפוא הוא "תקוות הסוציאליזם כרוכה לא בדלדול ההתרוששות אלא להיפך – בגידול הרווחה הסוציאלית ובעליית הרמה ההשכלתית והתרבותית של המוני העובדים". בכך מסתמך צירולניקוב על מארקס ואנגלס, המצדיקים "רביזיוניזם" במדינות דמוקרטיות, בנימוקים טאקטיים: "אם בהיותו (הפרולטריון) רחוק מהשגת הנצחון במכה מכרעת אחת, נאלץ הוא להבקיע דרך קדימה באופן איטי, לכבוש במאבק עיקש וקשה עמדה אחרי עמדה, הרי שזה מוכיח פעם לתמיד עד כמה בלתי-אפשרי היה ב־1848 להשיג תמורה סוציאלית בדרך של התקפת פתע פשוטה".

ארץ ישראל
תולדות באדמה
צבי אילן, עמנואל דמתי / מרות – הכפר היהודי הקדום, חפירות בית-הכנסת ובית-המדרש / החברה להגנת הטבע / תשמ"ח / 190 עמ'

החפירות במרות, השוכנת ליד תל-חצור, נמשכות כעשר שנים. מסתבר, שהתגליות מפתיעות, אם כי המקום היה יחסית בלתי ידוע. תרומה חשובה לידע ההיסטורי והארכיאולוגי נתרמה בחשיפתם היסודית של בית הכנסת ועיטוריו. אחד האיפיונים האדריכליים הבולטים ביותר בו הוא הדיסקומפוזיציה, כלומר הפירוק המוחלט של העיצוב האמנותי הקלאסי. גם גילוי בית-המדרש הוא מיוחד במינו, משום שזו הפעם הראשונה והיחידה שבית-המדרש נזכר בכתובת קדומה. כמו כן, הסתבר לחוקרים שבית הכנסת ובית-המדרש היו, למעשה, מוסדות של מרכז קהילתי כפרי, שתושביו עסקו לא רק בחקלאות ובמלאכות, אלא גם בתורה. חידוש נעים חידשו החוקרים ועורכיהם, בהכשירם את ממצאיהם ותיאוריהם לדפוס, זמן קצר לאחר גמר החפירה.

בטחון
לתולדות נשק המגן
דורון אלמוג / הרכש בארצות-הברית 1945–1959 / מערכות / 1987

לאחר מלחמת ששת הימים נהפכה ארה"ב לספקית הנשק העיקרית של ישראל, אולם בפרוס מלחמת השחרור התקשה הישוב ולאחר-מכן, ממשלת ישראל לרכוש בה נשק וחימוש. מדיניותה של ארה"ב התנדנדה בין שיקולים של מדיניות-חוץ, שחייבו תמיכה נמרצת בבריטניה, לבין שיקולי פנים, שדחפו לתמיכה בתביעה הציונית לעליה לארץ-ישראל ובצורכי ההגנה של הישוב היהודי. מחבר הספר קובע, שלמרות אופי המשטר ואורח החיים הדמוקרטי בארה"ב, לא נצל הפוטנציאל הגלום, לרכישה מאסיבית של נשק מגן בארצות הברית.

ביוגרפיה
זוטות
מרדכי קירשבלום / מכל מלמדי השכלתי – אישים וסיפוריהם / הוצאת מכון של אורות / 1988 / 212 עמ'

מרדכי קירשבלום שימש במשך זמן-מה כראש מחלקת העליה בסוכנות. את ששמע ולמד במשך כחמישים שנות עבודתו הציבורית בתנועה הציונית ובתנועת "המזרחי" הוא מספר בשורה של אפיזודות אנקדוטיות, המסודרות על פי תפקידיו השונים במשך שנות פעילותו. מן הסיפורים הרבים והנחמדים שבספר חביב עלי הסיפור על אלברט איינשטיין, שבנסיעה לפרינסטון נכנס לקרון-מסעדה כדי לסעוד את לבו. משהגיש לו המלצר הכושי את התפריט, גילה איינשטיין ששכח את משקפיו בביתו וביקש מן המלצר שיקרא לפניו את הכתוב בתפריט. אמר המלצר: "ידידי הטוב, מאוד הייתי רוצה למלא את בקשתך, אבל מה אעשה ואף אני בור ועם-הארץ כמוך ואינני יודע קרוא וכתוב".

צימוקים ושקדים
מחול הקלוריות
רות קרייצר-דביב / התיאוריה והקלוריה – לאכול נכון ולחיות נכון / אלפא: זמורה, ביתן / 1988 / 282 עמ'

משחדל האדם לצוד אחרי הטרף – ואני משער שלאדם הקדמון לא היתה בעיה של עודף קלוריות – החלו בעיות עודף המשקל וההשמנה והתחילה חגיגתם של הדיאטיקנים ושומרי המשקל. האם השמנה היא תורשתית? האם מרוב דיאטות עולים במשקל? היש מאכלים מעוררי תאווה? היש יתרונות בתזונה צמחונית? אין, לפחות על פי שיטתי. ספרה של קרייצר-דביב טוב למדי ומבוסס על מידע מדעי ולא על אמונות הבל כ"אכול רק שני תפוזים בשבוע", או "אין לשתות מים כשאוכלים עוף צלוי". סבי, שלא היה צמחוני, הגיע לגיל 86. אני, המודע כל-כך לקלוריות ולתחמיצות, חושד שספרי דיאטה פשוט מקצרים את החיים.

רות שפירא

ליקוטים מספרות העולם

האם לידיה נאנסה?

תומס ברגר

"THE HOUSEGUEST", ספרו החדש – החמישה עשר במספר – של תומס ברגר האמריקני מתמקד בנושא שאינו חדש בספרות: האורח הלא-קרוא, המשתלט על בני הבית. עלילת הרומאן מתרחשת בעולם הסגור של אי, בו מבלים בני משפחת גרייבס את חופשת הקיץ שלהם. מי שדואג לרווחתם במשך כל חודשי השנה הם המשרתים, הטבחים, בעלי מקצוע, המשטרה. ראש-המשפחה, דאגלס גרייבס, בן 54, הוא רודף שמלות חסר תקנה, שאינו בוחל בשום אשה, כולל ידידותיו של בנו. אודרי, אשתו האלכוהוליסטית, היא המארחת המושלמת, האוספת דרך קבע את השברים אחר כיבושיו ומאמינה שכך היא עדיין שולטת בו. בנם בובי מעולם לא היה קרוב אליהם. הוא מגיע אל בית הנופש מלווה ברעייתו הטריה, לידיה, בת לסוחרי פרוות שאינה זוכה לאהדה יתרה מצד החותנת, בשל מעמדה החברתי הנחות.

בבית מתגורר גם דייר חמישי, צ'אק, המבשל לכולם ארוחות שחיתות, מתקן את מכוניות המשפחה ומציל את לידיה מטביעה בים. לא ברור מי הזמין אותו. צ'אק מעיד על עצמו כאדם משכיל ואנין טעם, "אני יודע כיצד לפעול. אני יכול ללכת לאן שארצה". הוא אכן יכול, בשטף של מעללים: נראה שהוא גונב את אפודות הקשמיר היקרות של אודרי ולא רק מציל את לידיה אלא אף אונס אותה. אך האם לידיה באמת נאנסה? האם צ'אק אכן נושא אקדח? האם יש לו שותפים? טוב לב, רשעות ומזימות אפלות שוכנים בו בערבוביה. הוא בא, כמו לידיה, ממעמד הפועלים ונראה שברגר רומז על סכנת הכחדתו, לטוב ולרע, של זן תרבותי וחברתי המיוצג על ידי הגרייבסים, בידי הפונים ברבריים, המיוצגים על יד האורח והמשרתים.

פרויד: יחס דו־משמעי לנשים

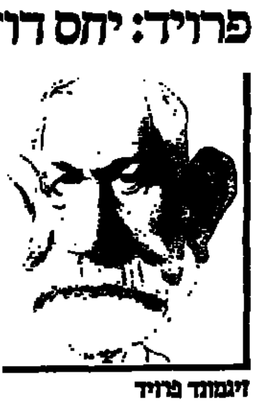
זיגמונד פרויד

פיטר גיי, חוקר תרבות אירופה, שנודע בעיקר בזכות ספריו על התקופה הויקטוריאנית, פירסם בעבר כמה מחקרים קצרים על זיגמונד פרויד ובאחרונה – את הביוגרפיה המקיפה "פרויד: חיים למען תקופתנו". פרויד, לדבריו, ניבא את גדולתו כמי שעתיד להביא מדורי-שינה על אנושות. חלק ניכר מן הספר עוסק בתרומתו והשפעתו הבלתי-פוסקת של מי שהחל לפני מאה שנה כמעט, לנסח את יסודות הפסיכואנליזה. לצורך כתיבת הספר מסתמך גיי בהרחבה על כתביו של פרויד, על מחקרים קיימים ועל מידע חדש יחסית העולה, בין היתר, מן ההתכתבות הענפה של פרויד עם ידידו וילהלם פליס, שהתפרסמה במלואה לפני כשלוש שנים. הוא ממקם את התיאוריות של גיבורו בהקשרו התרבותי וההיסטורי, תוך מעקב אחר זיקתן לחייו האישיים של פרויד. גיי מאמין כי יחסו הדו-משמעי לנשים נבע מאמונות תרבותיות ישנות יותר, מטענו הויקטוריאני ומסירובו להתמודד עם דמותה של אמו. גיי אף טוען כי אירוסיו הארוכים והמתסכלים למרתה ברנייס הטביעו את חותמם על התיאוריות שלו בדבר היעוד הטבעי של נשים וסבר כי מותה של בתו סופי, ב־1920, תרם, לצד אבדות נוספות, לשיטתו הפסיכואנליטית המאוחרת יותר של פרויד, ששמה דגש על תוקפנות ומוות.

נשף באחווה

ג'קי קולינס

ג'קי קולינס זונחת בספרה החדש, "כוכב רוק" את נשות בוורלי הילס ובעליהן, לטובת העולם הנוצץ של מוסיקת פופ – עולם הסקס, הסמים והרוקנרול, המכיל תקוות וחלומות, לצד כוח אכזר, אמביציה שאינה יודעת גבול וכסף גדול. "כוכב רוק" פותח בנשף התרמה גראנדיוזי באחוזתו של איל תקליטים במאליבו, ומפגיש בין שלושה מכוכבי הרוק הגדולים בעולם: קריס פניקס – זמר וגיטריסט אבוד מאנגליה, בובי מנדלה – זמר נשמה שחור ומהולל ורפאלה – מולאטית יפה, אקזוטית ועשירה. הסיפור עוקב אחר מהתהוותם ונפילותיהם בדרך הקשה לפיסגה, הרצופה ידידויות, נקמות, מעורבות עם העולם התחתון, סחיטות ואיומים. חיי השלושה שזורים זה בזה עד ללילה גורלי אחד, שוב במאליבו, שוב על דשא אחוזתו של מיליארדר. ספריה הקודמים של קולינס היו רבי מכר בעולם כולו. האחרון ניצב, שבועיים אחר הופעתו, במקום השני ברשימת רבי המכר של ה"ניו יורק טיימס".

פצצה במכונית

מככב ב"רעולת הפנים", הרומן החדש של רות רנדל הבריטית, המפרסמת בשנים האחרונות גם תחת השם הבדוי ברברה ויין, הוא מפקח המשטרה וקספורד, המוכר מספרים קודמים פרי עטה. המפקח וקספורד חוקר הפעם מעשה רצח של עוזרת-בית בגיל העמידה, שגופתה העטופה בד קטיפה נמצאת בחניון תת-קרקעי טחוב ומוזנח. במהלך החקירה, וקספורד כמעט נהרג בעצמו על-ידי פצצה שהוטמנה במכוניתו של בתו השחקנית, אולי כנקמה על פעילותה נגד נשק גרעיני. בשל הפצצה ואשפוזו בבית חולים נאלץ וקספורד להעביר הפעם יותר סמכויות לסגנו מייק ברדן. נראה שכותבת הספר מתייחסת לא רק לנרצחת, אלא לשורה של דמויות, דוגמת משפחת סנדרס, אם גרוטסקית ובנה המבולבל שאינם מתפקדים במציאות ונוטים לשווא להסתיר את הפרעתם. הסיפור כולל גם טיפוסים שקועים בדמיונות: אחיינית אנוכית, שכן מטורף ואדם המבקש לשכנע את הסביבה שהוא ניצול אושוויץ.

המתים והחיים

המשורר אמיר גלבוע אינו עוד בין החיים. זו העובדה הפיסית. ודאי, הוא מוסיף לחיות בלב קוראיו ומוקיריו. תיקון טעות: הוא חי גם במחלקה לספריות שבמרכז ההדרכה לספריות ציבוריות של משרד החינוך והתרבות.

והראייה: בימים אלה קיבלה גבריאלה גלבוע, אלמנת המשורר, המחאה על סך 242 ש"ח מטעם המחלקה לספריות בעבור השאלת ספריו של המנוח בספריות ציבוריות – וההמחאה כתובה על שם המשורר. זאת אף זאת: להמחאה היה מצורף חוזר על שם אמיר גלבוע, שבו מפרטת המחלקה את התשלום ברוטו, הניכויים והתשלום נטו וכיו"ב. החוזר חתום – בעט! – על-ידי ויקטור בן נעים, מנהל המחלקה לספריות, והוא מסתיים במלים הבאות: "אנו מברכים אותך בהמשך כתיבה ויצירה פורייה".

יפה שמשרד החינוך והתרבות קיבל את עמדתן של אלמנות הסופרים, שהן זכאיות ליהנות מתמלוגי ההשאלה של ספרי בעליהן בספריות הציבוריות. אבל כלום המנגנון באמת אינו מודע למותו של אחד מבחירי השירה העברית החדשה, או שמא זו פשוט "פאשלה" מינהלית, שאפשר בהחלט בלעדיה ובלעדי מרי-הנפש שהיא גורמת לאלמנת המשורר?

מ. ב"י

מכתב למדור

אזכרת צדיקים בהספדים

הסברו של מר זכריה מנצור, במדור זה (13.5.88) והמדרש שהוא מצטט, אין בהם תשובה מניחה את הדעת לשאלה שהעלה הסופר פנחס שדה. המדרש, מצד עניינו, אין לו זיקה להספד כלל; שכן בהספד מתפלל הפייטן, שחלקו של הנפטר בעולם הבא יהיה במחיצת דניאל ושדרך, ועבד נגו ומשך. ואילו המדרש מדבר על צדיקים אלה בעולם הזה ש"נכנסו למקום המתים ויצאו חיים". זאת ועוד. המחרוזת היא בת תשעה הספדים ומדוע הצמיד הפייטן שמות צדיקים אלו להספד הראשון דווקא? תשובתי שמעשה הפייטן כרוך בדוחק החרוז, שהוא תופעה שכיחה בשירה, מיישבת את הבעיה לכל צדדיה ולכל תשעת ההספדים. ועל כגון זה אמרו הקדמונים "קבל את האמת ממי שאמרה".

יהודה רצהבי

השופט ויתקון וכלי התקשורת

גבריאל שטרסמן

ביקורת

ד"ר אלפרד ויתקון ז"ל / משפט ושיפוט / קובץ מאמרים ורשימות בעריכת אהרון ברק, משה לנדוי ויעקב נאמן / הוצאת שוקן / 1988 / 283 עמ' בעברית ו־59 באנגלית

"בחברה חופשית אי אפשר להשתיק את כלי התקשורת, כשהעניין עומד במרכז הויכוח הציבורי ולנתק את הציבור ממקורות האינפורמציה שלו. החברה לא תשלים עם זה והדבר מעבר לכוחו של החוק".

הציטוט- שרירותי לגמרי, מתוך מאמרו של ד"ר אלפרד ויתקון ז"ל, שנתפרסם ב"דבר" בינואר 1981 והוא נמנה עם מאמרים רבים שכתב מי שהיה שופט בית המשפט העליון במשך עשרות שנים ושלוקטו עתה בספר.

הנושא – אפשרות השפעתם של אמצעי התקשורת על הליכים משפטיים – לא ירד מעל סדר יומנו עד היום הזה. השופט ויתקון המנוח הביע מאז ומתמיד – לבד מפסק-דין אחד שכתב בשלהי כהונתו בבית-המשפט העליון – ספק בדבר הצדקת קיומו של כלל ה"סוב יודיצה", המציק לעתונים יותר משהוא מזיק לבתי המשפט ולטוהר ההליך המשפטי. בערוב ימיו, לאחר שפרש מן השפיטה, שלח ידו בכתיבת מאמרים, שאת רובם פרסם ב"דבר", אך לא נמנע מלהביע את דעתו בכתבי עת משפטיים ואחרים. כאשר הוקמה ועדת החקירה לעניין אירועי סברה ושתילה, שגם על דיוניה חלו כללי ה"סוב יודיצה" כפי שהם חלים על בתי המשפט, שב לנושא וקרא שוב למחיקת הסעיף מספר החוקים. לאחר שגם באנגליה, ארץ הולדתו של הכלל האמור, חלה ליברליזציה, הביע את הדעה ש"אולי הגיעה השעה שגם המחוקק הישראלי ישנס מותניו ויכלה קוצים מן הכרם".

מה שקרה היה היפוכו של דבר. חודשים אחדים מאוחר יותר נרצח אמיל גרינצוויג בעת הפגנה בירושלים והכנסת הרחיבה בקשר לכך את כלל ה"סוב יודיצה", כך שאין תחילתו עוד עם הגשת כתב אישום לבית המשפט, אלא עם מעצרו של חשוד.

מותר להניח שלו חי השופט ויתקון עדנו היום, לא היה מרוצה מן החוק האמור, המצר את העתונות ומטיל עליה מגבלות שלא תמיד היא עומדת בהן. העובדה שברוב המקרים אין מערכת התביעה הכללית מסוגלת להעמיד לדין את אמצעי התקשורת, היא ראיה נוספת שמן הדין לבטל את החוק האמור, במקום להתעלם מקיומו.

ברם עניין לנו בקובץ מאמרים ומחקרים, חוות דעת והגיגים, שברובם אינם עוסקים בענייני תקשורת. הד"ר ויתקון היה מומחה לענייני מסים וכתב 375 פסקי-דין בעניינים. אך בהרצאותיו ובמאמריו הרבים נתן ביטוי לדעותיו בענייני הרשות השופטת, המשפט הציבורי וכיוצא באלה תחומים, שיש בהם עניין לא רק למשפטנים אלא גם למוקירי זכרו ולמתעניינים בענייני ציבור.

בספר הובאו גם דברים שאמר המנוח עם פרישתו מכס השפיטה ושאמרו עליו חברים קרובים לאחר פטירתו. יש בהם כדי לשרטט קווים לדמותו של ה"יקה" המובהק שבשופטי בית המשפט העליון, הקפדן, הדייקן, האדם הישר.

אוניברסיטת בר-אילן
הפקולטה למדעי היהדות
ע"ש יוסף ונחום ברמן

משרד החינוך והתרבות
מרכז ההסברה

ישראל ISRAEL 40

הכנס הבינלאומי
לחקר יצירת עגנון ומורשתו
לציון מאה שנים להולדתו

ייפתח ביום ג', ח' בסיון תשמ"ח (24.5.1988) בשעה 19.30
במושב פומבי
שייערך באולם בית אגודת הסופרים ע"ש טשרניחובסקי, רח' קפלן 6 תל-אביב.
המשך הכנס באוניברסיטת בר-אילן – בנושא:
"נוכחותו של עגנון בסיפורת הישראלית היום".
בהשתתפות פרופ' אברהם באנד ופרופ' גרשון שקד (האוניברסיטה העברית)
הסופרים יצחק אורפז, חיים באר, שמעון בלס, משה שמיר ודוד שיץ.
הכנס יימשך בימים רביעי וחמישי – ט'-י' בסיון תשמ"ח (25-26.5.1988)
באולם ארמטיה, אוניברסיטת בר-אילן.
המשתתפים: ד"ר נ' בן דב, פרופ' א' באנד (UCLA) ד"ר י' בראל, פרופ' ה' ברזל, ד"ר ה' בר יצחק, ד"ר א' ברשאי, ד"ר מ' גלבוע, ד"ר י' הלוי, ד"ר ש' הלפרין, פרופ' ה' ויס, פרופ' ש' ורסס, ד"ר נ' טוקר, ד"ר ח' יעוז, ד"ר י' יצחקי, ד"ר צ' כץ, ד"ר ש' כץ, ד"ר י' מאוק, פרופ' ר' מירקין, פרופ' ד' מי, ד"ר ב' ערפלי, ד"ר א' פאלק, ד"ר א' מקס, פרופ' ה' פיש, ד"ר י' פלדמן, פרופ' י' פרידלנדר, ד"ר י' צמיר, פרופ' מ"צ קדרי, ד"ר א' ריבלין, ד"ר ר' שוהם, ד"ר ד' שטן, פרופ' ג' שקד.
לפרטים נא לפנות טל' 03-5318235.

אברהם (בייגה) שוחט: ככה בונים את הנגב

מאת רוני סופר

אברהם שוחט: הבניה של האיזור לא תבוא מהבטחות ודיבורים. צריך עוד מפעל, עוד משקיע, עוד כביש צילם: מאיר אזולאי

כשהושבע אברהם (בייגה) שוחט, בן 52, בשבוע שעבר, לחבר הכנסת ה־11, הצטרף לשלושה חברי כנסת, ז'ק אמיר, אלעזר גרנות, ואברהם כץ־עוז, שבאו מהנגב. עתה, מקווים באיזור, תישמע יותר מצוקת תושבי הנגב, הסובלים מאי הפניית משאבים ממלכתיים לאיזור.

עד לבחירות הקרובות נותרו עוד כשישה חודשים. בייגה אינו מזלזל גם בשישה חודשים. הוא מתכוון לנצל אותם היטב. אדם כבייגה יכול להביא לשינוי כלשהו ביחס המימסד לאיזור.

לבייגה יש יחוס ממלכתי. אשתו היא תמה, בתו של ראש הממשלה המנוח, לוי אשכול. בייגה אינו אוהב להשתמש ביחוס זה. הוא מעדיף שיכירו בו בגלל פועלו בנגב, בתחום השלטון המקומי. איכויותיו, שלא אחת דובר בהן לשבח, הוציאו לו מוניטין. שמו כרוך בהקמת ערד וקידומה, עיר שבה הוא משמש בראש המועצה זו הקדנציה הרביעית.

בייגה החל את דרכו הציבורית בתנועת הנוער בתל־אביב ואחר־כך כמזכיר גרעין הנח"ל שבו שירת בצבא. משסיים את שירותו, החל בלימודיו בטכניון לתואר מהנדס אזרחי ושימש כשנה כיו"ר אגודת הסטודנטים.

בשנת 1961 הגיע לנגב והיה מהנדס בצוות התיכנון וההקמה של ערד. מ־1967 הוא משמש כראש הרשות המקומית ובבחירות האחרונות זכה ב־89 אחוז מקולות הבוחרים.

בייגה מוכר כבולדוזר וכאיש מעשי. הוא מאמין בעבודה שיטתית ורצופה, לא בהצלחות מהירות. הוא רגיל להיאבק להשגת מטרותיו: "המוטו שלי הוא עקשנות התמדה וחריצות אין קץ".

האיש גדל המימדים והסימפטי יודע להזיז דברים. לפרוייקטים שלהם חשיבות עליונה לפיתוח ערד והנגב, לא הסכימו תחילה משרדי ממשלה ועמיתים באיזור. כך היה עם הכביש לערד, הכביש למצדה, קו המים לערד, חגיגות הזמר העברי, הבאת תעשייה מתקדמת לעיר. אבל כשבייגה נרתם למשימות אלה, הוא הצליח להביאן לגמר מוצלח.

היום יכול אברהם שוחט להסתובב בעירו ולהצביע בגאווה על מפעליה, המביאים רווחה לתושביה.

עתה הוא פועל להבטיח את בחירתו לכנסת ה־12. במקביל נתמנה ליו"ר מטה הבחירות של מפלגת העבודה לקראת הבחירות הקרובות. במפלגה מפרגנים לו. רוצים שייבחר. אבל בייגה אוהב לסמוך רק על עצמו.

בייגה עושה הרבה על הכבישים בין ערד לתל־אביב וירושלים. בשעות הערב המאוחרות הוא מתקשר לפעילים במפלגה על מנת להבטיח את תמיכתם בו. דרך קולה ועיניו נעוצות בשעון. הוא חי בחודשים אלה בקצב מטורף. הוא אופטימי באשר לסיכויי בחירתו לכנסת הבאה ומאמין שזה קרש קפיצה לתפקיד ביצועי.

בשבוע שעבר נשבע אמונים. עכשיו יש לנגב עוד נציג בכנסת. ראש מועצת ערד מקווה להיות שם גם אחרי הבחירות. אולי אפילו סגן שר או שר. במפלגת העבודה מפרגנים לו, אבל הוא אוהב לסמוך רק על עצמו. הכל, הוא אומר, כדי שיוכל להיטיב לפעול למען הנגב

"אני מאמין שביצוע יעיל של משימה נובע מחזון. כזו היתה דרכי בכל מעשיי הציבוריים עד כה. אודה לך על תמיכה שתמצא לנכון להעניק לי", כתב באיגרת לחברי מרכז המפלגה.

בביתו הנאה בערד הוא מרשה לעצמו להתוות דרכו בעתיד: סגן שר או שר. אך הוא אינו שוכח מהיכן שאב את כוחו.

"בתפקיד הממלכתי אוכל לעסוק בחזית רחבה של פיתוח הנגב. כחבר כנסת יש לי יותר נגישות ויכולת לעשות את הדברים", אומר שוחט. "הבנייה של האיזור לא תבוא מהבטחות ודיבורים. יש להביא עוד מפעל, לסלול עוד כביש ולגייס עוד משקיע. ככה בונים את הנגב".

סוסים מאושרים בפטרה

מאת אליסטר ליון, סופר "רויטר" בפטרה, ירדן

הנסיכה מרוצה, הסוסים מאושרים, ואפילו התיירים חדלו מלהתלונן. הרכיבה על סוסים דרך הערוץ הטרשי, המגן על העיר הנבאטית העתיקה פטרה, עשויה להיות הקדמה מסעירה לביקור במוקד־המשיכה התיירותי המפורסם ביותר של ירדן. אך במשך שנים הועמה הנאתם של המבקרים, בשל מצבם הירוד של הסוסים, שהיו כחושים, מוכי שגרון ונגועים בתולעים.

מירפאה וטרינארית חדשה, הממומנת בידי אגודה בריטית למען בעלי־החיים והמופעלת בידי משרד החקלאות הירדני, מציבה כעת תקני־בריאות חדשים לגבי יותר מ־270 הסוסים, שבבעלות הכפריים בוואדי מוסא, מרחק קצר מפטרה.

הנסיכה עאליה, בתו של המלך חוסיין, נחלצה לעזרת הסוסים בוואדי מוסא. העברת תיירים אל העיר פטרה, דרך המסלול הטרשי לאורך 1.2 ק"מ, שמשני צדיו מתנשאים צוקים אדמדמים, מקשה מאוד על הסוסים. מעתה יזכו לטיפול במירפאה וטרינארית חדשה. פקיד אורב בדרך העפר ורושם את מספרו של כל סוס הדוהר במהירות מופרזת

"היו תיירים שסירבו לרכוב על הסוסים, משום שהם נראו כה עלובים", אומרת הנסיכה עאליה, בתו הבכורה של המלך חוסיין ופטרונית המירפאה, שנחנכה בפטרה באחד באפריל.

"אני תמיד הצקתי לבעלים בעניין הסוסים. בתחילה הם היו קצת עויינים, אך כעת גישתם ממש נפלאה", מוסיפה הנסיכה.

עאליה, בת 32, המנהלת את האורוות המלכותיות ליד רבת־עמון, אומרת כי המשימה הראשונה שניצבה לפניהם היתה שירוש נגע התולעים: "הסוסים מיד נראו טוב יותר, הם עלו במשקל, ושערם נראה מבריק יותר".

העברת תיירים אל פטרה, דרך המסלול הטרשי לאורך 1.2 ק"מ, שמשני צדיו מתנשאים צוקים אדמדמים, מקשה מאוד על הפרסות והמיפרקים של הסוסים.

"במקרים רבים, אנו רואים פציעות טראומטיות, שנגרמו בשל פני־השטח הקשים", אומר הווטרינאר באסאם נאסיר, "יש זיהומים של הפרסות, מחלות מעיים ומחלות עונתיות, בשל האבק בקיץ והלחות בחורף".

"לפעמים נגרמים לסוסים פצעים בגלל האוכפים הרעועים, או השדשראות שרשרות לרוחב אפיהם. הבעלים אומרים, שהם זקוקים לשדשראות כדי לשלוט בסוסים. לפני שהוקמה המירפאה, הם נהגו להזניח פציעות קטנות, אך כעת הם מתייצבים אצלנו לעתים קרובות", מוסיף הווטרינאר.

בעלי הסוסים מרוצים מהמירפאה החדשה, מהשוקת ומהאורווה, שהותקנו במחיר כ־60,000 דולר. "זה מצויין", אומר האג' אסרי אחמד אל־חמדי, גבר קשיש וכחוש, העטה גלאביה וכפיה מסורתיות, "הסוס שלי נפצע בראשו, והרופא מטפל בפציעה כל יום".

פקידי משרד התיירות, הפועלים בהתאם להמלצות המירפאה, הורו על השבתתם של חמישה סוסים, שהיו תשושים מכדי לעבוד. הם גם מנסים לעצור בעד הרוכבים הצעירים והמצרצים מלדהור בפראות דרך הערוץ הצר, תוך סיכון הסוסים והפחדת התיירים. פקיד ממשלתי אורב בדרך העפר ורושם את מספרו של הסוס הדוהר במהירות מופרזת. על העבריינים נאסר לעבוד במשך שבוע.

רוב התלונות של הבעלים, שמפרנסים משפחות גדולות, קשורות למס בסך שני דינארים (ששה דולרים), שגובה מהם משרד התיירות בעד הכניסה לפטרה.

איניאזי שאבעאן, מנהל הלשכה המקומית לתיירות ולעתיקות, אומד את הרווחים של בעלי הסוסים ב־40 דינאר (120 דולר) בחודש – בלי להביא בחשבון את הבקשישים. "הם צודקים בתלונתם", הוא אומר.

בהגדירו את פרוייקט המירפאה כחלום שהתגשם וכאתגר לבעלי הסוסים, אומר שאבעאן, כי הצעד הבא יהיה לבנות שוקת בתוך פטרה ולשתול 200 עצים שצמיחתם מהירה, כדי להצל על הרוכבים ועל סוסיהם.

"בשנתיים שחלפו חל שיפור של מאה אחוז במצבם של הסוסים", אומר הפרזל הבריטי הווארד קופר, בן 49, שמאז 1982 מדריך נפחים בהתקנת פרסות־ברזל לרגלי סוסים באורוות המלכותיות בירדן.

שר החקלאות הירדני, מארוואן אל־חאמוד, אמר לכתבים, כי המשרד מתכוון לקנות שתי מירפאות ניידות לטיפול בבעלי־החיים, נוסף על מירפאה שנתרמה בידי האגודה למען בעלי־החיים בצפון־אפריקה, שבסיסה בבריטניה.

נציגת האגודה בירדן, כריס לארטר, אמרה כי התפיסה של רווחת בעלי החיים עדיין זרה במדינה זו: "אני לגמרי מודעת לבעיות האנושיות הרבות במזרח התיכון, אך הדבר אינו משנה את העובדה, שבעלי־החיים קיימים – ויש לטפל בהם".

פסוק השבוע

לאה חדד, אם לששה - מחכה לניתוח לב מאז אשתקד - אחרי שאושפזה, אך הניתוח נדחה שוב ושולחה הביתה: או שיתנו לי למות או שיטפלו בי כדי שאחיה. אבל ככה אני לא יכולה יותר.

אומרים השבוע

ד"ר מיכאל קרן: סקרי דעת הקהל - כמדע שלפני הרנסנס

הבחירות לכנסת כבר הביאו טיפטוף של סקרי דעת־קהל, שיילך ויגבר ככל שיתקרב נובמבר. הסקרים הללו, אומר ד"ר מיכאל קרן, מרצה למדע המדינה באוניברסיטת תל־אביב, הם מעין "דיקוד גשם" מודרני, המבקש להכניס אלמנט של ודאות בעולם של אי־ודאות.

"הסוקרים", הוא מסביר, "משתתפים בפעילות מדעית מקובלת בעולם הדמוקרטי, אלא שפעילותם מזכירה את המדע שלפני הרנסנס, כאשר המדען עבד תחת פטרונות של בית אצולה, החביא מידע מפני עמיתיו ודאג לראשו לארפתות מאשר לחקר האמת.

"גם מדענים מתחרים ביניהם. אך הסוקרים מצויים בתוך מרוץ מטורף. ישנם המנצחים והמנוצחים, ההשמצות, המימון, וכמובן – הקהל הצמא לדם. מירוץ זה אינו מאפשר להפיק אפילו את המעט שניתן מסקרים.

"בבחירות 1984 התנהל בינהם הסוקרים מי ינחש את האחוזים המדוייקים שבהם יגבר המערך על הליכוד. קונצפציה זו השפיעה הן על המתודולוגיה והן על דרכי הניתוח. עובדה: איש מן הסוקרים לא חזה את התיקו.

"לדעתי, אין מנוס מכישלון הסקרים גם בבחירות 1988, כל עוד לא יכבדו הסוקרים כמה כללים ראשוניים הנהוגים בפעילות מדעית, ובראש ובראשונה, העמדת המתודולוגיה שלהם – כמו התייחסותם למי ש'טרם החליטו' – לבחינת עמיתיהם. סודיות מתאימה לעולם הפוליטי, אך לא לפעילות מדעית.

"במחשבה שניה, אין סיבה שלא ליהנות מן הפעילות הרוחשת סביב הסקרים. אחרי ככלות הכל, ביחוש העתיד מעולם היה טמון אלמנט לא מבוטל של שעשוע".

ד"ר שושנה רבינוביץ': יותר צרודים מאשר בארצות אחרות

אם לא שמתם לב עד עכשיו, באר עכשיו מומחים לשיקום הדיבור ובישרו, בקול צלול, כי הישראלי צרוד. ולא במיקרה הוא צרוד, הסבירו המומחים, כי אם משום שהוא צועק.

"זה נכון שהישראלי צועק", מאשרת ד"ר שושנה רבינוביץ', קלינאית תיקשורת ומרצה בבית־הספר להפרעות בתיקשורת של אוניברסיטת תל־אביב. "אם כי קשה לקבוע חד־משמעית שמשום כך הוא צרוד. אבל סטאטיסטית יש אצלנו יותר צרודים בגילאים צעירים מאשר בארצות אחרות".

– מדוע?

"הילדים מדברים בקול רם, בצרחנות, ובגלל הרגלי הדיבור הקלוקלים שלהם – הם גורמים נזקים למיתרי־הקול. אם תעבור ליד גן־ילדים ישראלי מצוי, תשמע את כל הילדים צווחים, ואת הגננת צורחת אפילו יותר – כדי שישמעו אותה מעל לרעש".

– נוסף לנזקים למיתרי הקול, האם הרגלי הצרחנות של הילדים נשארים בבגרותם?

"די להיות בחברה בערב־שבת ולשמוע איך מתנהלים ויכוחים, בנושאים פוליטיים ואחרים – אף אחד לא מקשיב, אף אחד לא נותן לחברו לסיים את דבריו, וכולם צועקים – כדי להיווכח שההרגלים נשארים גם בבגרות".

– באיזו מידה משפיע אופן הדברנות הגס של המנהיגים – בכנסת, למשל?

"השאלה איננה בתחום התמחותי, אבל התשובה היא הגיונית: מי ששומע נבחרי עם צועקים, רב הסיכוי שיצעק גם הוא".

– ולבסוף, האם יש תיקווה לתרבות הדיבור הישראלית?

"טוב היה אילו ניתן לחנך אנשים צעירים להרגלי דיבור טובים יותר".

פרופ' גליה גולן: נשים אינן פחות אינטליגנטיות מגברים

בטכניון, באוניברסיטת בר־אילן, באוניברסיטת חיפה ועכשיו באוניברסיטת תל־אביב – מכהנות אקדמאיות בכירות כיועצות למעמד האישה. המינויים הללו באו כתוצאה ממאמצים שבהם נטלה חלק פעיל, בין השאר, הסובייטולוגית פרופ' גליה גולן, ראש המחלקה למדע המדינה באוניברסיטה העברית – שדווקא בה טרם מונתה יועצת למעמד האישה.

"בתגובה לפניה של נשים באוניברסיטאות", מסבירה פרופ' גולן, "החליט ועד ראשי האוניברסיטאות על מינוי יועצות למעמד האישה, כדוגמת היועצות שליד משרדי הממשלה השונים.

"הבאנו סטאטיסטיקה המראה, כי חמישים אחוז מן הסטודנטים הם נשים; הפירמידה מתחילה בתארי מוסמך ודוקטור, ובמיוחד במישרות באוניברסיטאות. בסגל האקדמי בארץ, כרבע מהמינויים בדרגת מרצה הם נשים, וחלקן הולך וקטן, עד שמגיעים לכך שנשים מהוות רק ארבעה אחוזים מהפרופסורים מן המניין.

"אנו רוצות לבדוק מדוע נשים נפלטות, ולחפש אמצעים כדי לעודד ולעזור להשגת יתר איזון בין המינים, ושיוויון הזדמנויות בכל שלב ושלב של הקריירה. ייתכן שניתן לעודד על־ידי מילגות, ואולי מקור הבעיה בתנאי העבודה.

"ההנחה שלנו היא, שנשים אינן פחות אינטליגנטיות מאשר הקולגות הגבריות שלהן. לפיכך, את ההסברים להבדלים יש לחפש בגורמים האחרים – חברתיים, סובייקטיביים, או אחרים".

– עם המודעות הגשית הזאת, ייתכן שקרב היום שבו יצטרכו למנות יועצים למעמד הגבר.

"הלוואי. הלוואי נגיע ליום הזה".

פרופ' אשר עובדיה: הרי לא הזיזו אתרים ולא פירקו בניינים

מצרים שבה ותבעה לא מכבר את החזרתם של אלפי פריטים ארכיאולוגיים שנמצאו בסיני בזמן הכיבוש הישראלי והועברו לתחומי ישראל. בנושא זה הותקפה ישראל בעיתוני מצרים כמה פעמים, ולאחרונה – ב"אל־אהרם", לפני שלושה שבועות, במאמר שבו הוצגה ישראל כשודדת עתיקות סיני.

– פרופ' אשר עובדיה, ראש המרכז האקדמי הישראלי בקאהיר, וארכיאולוג, האומנם?

"הארכיאולוגים הישראלים חפרו במיסגרת תפקידם, ובאמנות, ועשו עבודה שבהחלט ניתן להתפאר בה מבחינה מיקצועית. זה היה בעת שסיני היה תחת שילטון ישראל, והעבודה נערכה בפיקוח מלא של המוסדות המתאימים – אגף העתיקות, המימשל הצבאי וכדומה – וללא שום הרס. אדרבה".

– אז מה, בעצם, רוצים המצרים?

"אני מעריך שמדובר בפריטים זעירים, כגון קרמיקה, מטבעות. הרי לא הזיזו אתרים ולא פירקו בניינים. אתר אל־עריש, למשל, נשאר באתרו. הפריטים שנלקחו הועברו לטיפול מדעי, יקבלו ביטוי בפירסומים מדעיים, ובוודאי יוחזרו לבסוף".

– הפרשה בטיפולו של משרד החוץ?

"אני מניח שכן, אבל אינני צד לנושא ואינני בקי בו. ידוע לי שישנה ועדת תיאום לנושא, העוסקת בכך".

– ומעבר לכך, איך קאהיר עכשיו?

"בשנה האקדמית החולפת, שהסתיימה במארס, התקיימו במרכז כעשרים הרצאות, בתחומים שונים, ומבחינה זו, השנה היתה שנה פוריה. הסיטואציה הפוליטית מוצגת אותות פה ושם, ומיספר האנשים שנכנסים קטן יותר, אבל המרכז פועל כרגיל".

אבי רז

ההסכם שנטמן בבית הקברות של לבנון

מאת אליקים רובינשטיין

בערב שבועות לפני חמש שנים חתמו ישראל ולבנון על הסכם ביניהן, שהיה אמור להניח יסודות לשלום. ההסכם כשלעצמו לא זרחה שמשו ולא נתממש.

חמש שנים מלאו לחתימת הסכם-הנפל עם לבנון. אז, לא מעטים האמינו בסיכוייו

ממשלת לבנון – אם ניתן לכנות בשם זה את האין-ישות שבראשות האין-משטר שם – נכנעה ללחץ סורי, ונמנעה במשך חודשים רבים מלאשרר את ההסכם (אף שאושר ברוב גדול בבית-הנבחרים של לבנון).

נוסף על כך, ישראל, מטעמים פנימיים, אולי לא יכלה לגלות נחישות שהסורים יבינוה כהלכה; מעמד האמריקנים נחלש בגלל סיבות דומות; וכך נצטרף הסכם זה, שרבים עמלו עליו בכוונה-אמת חודשים רבים, לערמת האשליות המנופצות של תהליך השלום והבטחון באזורנו.

הייתי בין הנושאים והנותנים על אודות ההסכם, ואודה ולא אבוש כי עם חתימתו באותם ימים הנראים היום כערפל רחוק, האמינו לא מעטים מאתנו בסיכוי לפתוח דף חיובי נוסף עם מדינה שכנה; המדינה שמקדמת דנא היתה אמירה שגורה בפי מדינאי ישראל, כי תהא השניה לכרות עמנו שלום – לבנון.

עם החתימה בקרית-שמונה דיבר השגריר הלבנוני המנוח אנטואן פתאל, ראש משלחת ארצו ואיש אציל נפש, בר אוריין שנשא בעל-פה (לאחר שנאם מן הכתב בטכס החתימה הראשון, אשר נערך בח'אלדה שלחוף הים מדרום לביירות), בהבעת פנים ותנועות ידיים שגילו התרגשות, אמר כי אנו – הנושאים והנותנים – רוצים להיות "אמני שלום", וזו מן המלאכות הקשות ביותר, הדורשות סבלנות ומעל לכל – ענווה.

קל לדיפלומטים וליועצים משפטיים להבין כתרגיל אינטלקטואלי הסכם נוח לצדדים, אמר, וזאת עשינו במשך חמישה חודשים. אך אמנות שלום היא אמנות קשה מאוד, והקושי בא כשיש להעניק חיים לטכסט, להפיח בו נשמה ולמנוע שייטמן בבית העלמין של ההבטחות.

גם בתוכנו היו שותפים לתקווה זו, תוחלת שהיתה מבוססת על דימוי היסטורי של לבנון כמדינה חריגה בנוף הטוטליטרי המזרח-תיכוני, בעלת מסורת דמוקרטית מסויימת ושהצליחה לשמור על איזון בין-עדתי במשך כמה עשרות שנים.

הגם שאיזון זה, וגם המוסדות השלטוניים, הלכו ונתרופפו במשך השנים, ובמיוחד מאז מלחמת האזרחים של 1975, הרי המאמץ שנעשה לשמור על לגיטימציה שלטונית דמוקרטית עדיין הניח מקום לציפיה. זו נתחזקה, גם לדעת פתאל, על-ידי אישור החתימה ברוב גדול בפרלמנט הלבנוני.

אנו רוצים להיות "אמני שלום", אמר נציג לבנון וזה קשה, כשבאים להפיח נשמה בטכסט

לאמונה באפשרות מימושו של הסכם היו, כנראה, גם שורשים עמוקים קצת יותר. ברקע היתה תחושה שמערכות היחסים עם המארונים, שנבנו עוד לפני קום המדינה ושנתחדשו בשנים שקדמו למלחמת של"ג, מעוגנות אם באחוות מיעוטים במזרח התיכון (רעיון חביב על מדינאים אצלנו בואריאציות שונות לאורך השנים), ואם ביסודות שמיים משותפים.

תפיסות אלו עמדו בניגוד, למשל, לתפיסות פאן-ערביות, ולפיכך נראו כבר-קיימא. זכורני עוד כיצד אחד הלבנונים הבכירים שנשאו ונתנו עמנו גילה במהלך המו"מ עניין רב מאוד במורשת הפיניקית בארצו, ובהשוואה בינה לתרבות העברית, ואת על יסודות אידיאולוגיים.

ותיקי ארץ-ישראל זכרו את לבנון כמעין שווייץ של המזרח התיכון. היו מן העולים מגרמניה שאמרו בבדיחות הדעת כי על קשיי האקלים בארץ ניתן להתגבר בעזרת בילוי חורף במצרים וקיץ בלבנון.

אוסיף אלמנט אישי: אמי היא בוגרת בי"ס לאחיות של האוניברסיטה האמריקנית בביירות בשנות השלושים. גדלתי על סיפוריה מאותן שנים, שביסודם חיבבו עלינו את לבנון והניחו זרעי אהדה לעמה, שנצטייר כסובלני ונוח. לא שמעתי עד לשנים האחרונות את הבדיחה העקצנית שעניינה: "אם באים מולך בדרך לבנוני ונחש, היזהר מהלבנוני".

היתה אפוא פתיחות בסיסית שנצטרפה לנסיונם המעשי של חלק מן הנושאים והנותנים הישראלים עם לבנונים. היו בהם שאף הרחיקו לכת באמון ללבנונים.

נכון, אודה, כי כלפי חלק מן הנוצרים שפגשנו ביולי 1982, בשלהי השלב הראשון של המלחמה, השתני יחס אמביוולנטי – לובשי המדים המצוחצחים ומדיפי הניחוחות המבושמים שהאיצו בצה"ל "לגמור את המלאכה" עם הסורים עמדו בניגוד זועק לחיילי צה"ל למודי הקרב שהיו בפאתי ביירות – אך אף על פי כן, לא "מתחנו קו" על לבנון.

מה אירע להסכם עם לבנון וליחסים עם מדינה זו?

ותיקים זכרו את הימים שבהם התבדחו שאפשר לחיות בא"י בעזרת חורף במצרים וקיץ בלבנון

אני מביט בעצב אל גורלו של ההסכם, כמשל לתהפוכות המזרח התיכון; והעצב הוא על שאלימות לשמה, מצד סוריה ואחרים, אפילו בלי עטיפות קוסמטיות, עדיין מהווה גורם מרכזי במדיניות המזרח תיכונית.

חייהם של בני אדם ברוב המקרים יקרים להם מעקרונות, ולכן קיום הסכם בנסיבות כאלה על-ידי כנר-ממשלת לבנון אולי היה בחינת התאבדות נוכח הסורים. כך שכל המנסה, במשקפי העולם החופשי וערכי המערב, להניח הנחות בקשר ללבנון או כדוגמתה באיזור, סופו שבא לכלל טעות.

גם כיום יכולים דוברי משרדי חוץ להוסיף לשאת דרשות מעל דוכניהם בתדרוך היומי, נציגים באו"ם יכולים להמשיך בהטפותיהם החסודות ולעתים קרובות צבעונות, אך שליטיו הטוטליטריים של האיזור פועלים אחרת; וזהו אחד הקשיים המרכזיים שמולם ניצבת מדיניות השלום והבטחון של ישראל כל השנים.

יכולים אפוא שליחים מערביים להמשיך במסע בין ביירות לדמשק כדי "לשמור על מומנטום של הידברות" וכיוצא בזה לקראת המועד המיתולוגי של חילופי נשיא בלבנון בסוף הקיץ הקרוב; אך הפקת לקחים אמיתיים מהמצב הלבנוני אינה עשויה בשעה זו להביא אלא למסקנות נוגות.

יוכיחו זאת גם קרבות עצם הימים האלה בין שיעים של אמל לשיעים של חיזבאללה ובין פלשתינים, תוך דילמה לסורים שהבוץ הלבנוני אינו משביע אף אותם נחת. לא בכדי נטבע המונח "לבנוניזציה" בשנים האחרונות כשם נרדף לאנרכיה שלטונית ויד איש ברעהו.

אף על פי כן, היתה תועלת בהסכם לבנון ממאי 1983, ונדמה לי שלהערכה זו שמזכיר המדינה האמריקני ג'ורג' שולץ שותף לה – אפשר להצטרף אובייקטיווית גם אם אינך "בעל מניות" בהסכם. ההסכם נחתם בתקופה קשה לישראל בתבל ומלואה, כולל בארה"ב ידידתנו הגדולה; לא הכל האמינו כי עינינו בלבנון נשואות אך ורק להסדר של שלום ובטחון ולא מעבר לכך.

בצד זאת היתה עמימות בשאלה כיצד יושג הבטחון בגבולנו עם לבנון, בשעה שהכל בעולם יודעים, גם אם לא יודו בפה מלא, כי ממשלת לבנון החוקית אין לה כל שליטה לא רק על דרום לבנון ואיזור הגבול עם ישראל, אלא אף על פאתי הבירה ביירות.

יתרה מזו, זה שנים רבות אף לא ביקר נשיא לבנוני בדרום, משל היתה זו ארץ אחרת. התפיסה של יצירת איזור בטחון, שעניינה נסיון למזג את ההכרה בריבונות הלבנונית עם ההכרח לשיתוף ישראלי בשמירת בטחון גבולנו הצפוני בתוך לבנון, שכן אין ממשלה בצד האחר היכולה לאכוף זאת, והסתמכות על כוחות בינלאומיים כמוה כמשענת קנה רצוץ, קיבלה לגיטימציה בהסכם מאי 1983.

ההסכם סייע מאוד בשלושה:

- ראשית, הוא שיכנע רבים בצדקת כוונותינו באשר לבטחון ותו לא (ובהיעדר שאיפות שמעבר לכך), ובזאת הדף ביקורת קשה.
- שנית, יצר לגיטימציה לתפיסת אזור הבטחון. אמנם, הוא לא מומש – אך מעטים בעולם חולקים בפה מלא וברצינות (גם אם רבים עושים זאת כמס-שפתיים) על החיוניות שבאיזור הבטחון, כדי שההתמודדות עם הטרור לא תהיה, ככל האפשר, ליד בתיהם של תושבי קו העימות בישראל. אירועי השבועות האחרונים מהווים תזכורת ניצחת לחיוניות תפיסה זו של איזור הבטחון.
- שלישית, הסכם לבנון היה נקודת מפנה חיובית ביחסים הבילטרליים בינינו לארה"ב; הוא יצר "כימיה" בין מדינאי ישראל למזכיר המדינה שולץ, שגם נכווה מהבטחות בקשר להסכם ולנושאים אחרים שקיבל ממדינות שכנות ושנכזבו.

עובדה היא כי כמחצית שנה לאחריו החלה תקופה עליה איכותית וכמותית ביחסים הבילטרליים – שיתוף אסטרטגי, איזור סחר חופשי ועוד, שנמשכה מאז. חשיבותו של ההסכם מוכרת, לדעתי, גם על-ידי מזכיר המדינה של ארה"ב.

ובאשר לתחומים הבילטרליים עם לבנון, שבהם לא עלה ההסכם יפה – הוכחה כאן תיזה שיתכן שלא היתה ישראל ערה לה אז די הצורך, כי במזרח התיכון הנזיל והאכזר דרושה לשם הקיום מדינה בעלת שלטון ממשי, שברור כי תוכל לעמוד על רגליה שלה כדי להגשימו, ואם אין המצב כך, פעמים עדיפים הסדרים בפועל על ניירות פורמליים. מבחינה זו, ברור כי לא היה כל מקום להחייאת הסכמי שביתת-הנשק שבקו חיים לכל חי, כפי שהיו מי שרצו.

על אף כשלונו, היתה תועלת בהסכם. בין היתר, בשיפור היחסים בין ישראל לארה"ב

זאת ועוד, כדי שהסדר פורמלי שהושג יעמוד בתוקף צריך האינטרס של שני הצדדים להצדיק את שמירתו, ומבחינה זו אפשר ללמוד מהסכמים קודמים שחתמה ישראל עם שכנותיה לאורך שנותיה. ואולי העיקר – כוח ההרתעה של ישראל חייב לעמוד מאחורי כל הסדר, דה פקטו או דה יורה, בצורה הברורה והמוחשת ביותר.

כל תחושה של הצד האחר כי בישראל אין הסכמה רחבה, כי ישנם חילוקי דעות – מיתרגמת עד מהרה להשפעה ישירה על המצב בשטח. אין צורך להכביר בדוגמאות בעניין זה. את זאת כדאי לזכור ולהזכיר.

נקודה נוספת היא כי המצב שנוצר ביחס ללבנון, לאחר המסות שעברו עלינו בשנים 1982-1985, הרחיק במידה רבה עניין במדינה זו מדעת הקהל הישראלית ואפילו מקברניטי המדינה. תשומת הלב לנעשה בה נצטמצמה מאוד, ומתמקדת במידה מירבית בבעיות בטחון ישירות ושוטפות, כשהנעשה בתוך הסיעות היריבות בלבנון תופס מקום משני מאוד.

אני מקווה כי לא תהא זו בחינת משאלה חסודה בלבד אם אסיים, חרף האמור, בתקווה שעמה של לבנון יותש ביום מן הימים ויגיע ל"מודוס ויוונדי" פנימי נסבל, שיאפשר לתושבי ארץ זו להפסיק להרוג איש ברעהו. אז אפשר יהיה לחשוב על חידוש המאמץ ליחסים מסודרים עמנו. ואולי עוד יצטרף ביקור קיץ בלבנון לביקור חורף למצרים, (לו כבר זכינו).

עד אז, ובהעדר הסדר מדיני, צה"ל וכוח ההרתעה והלחימה שלו ימשיכו כיסוד המוצק לבטחוננו בגבול הצפון.

שלום: ראשי המשלחות, פתאל, דרייפר וקמחי – סבלנות ומעל לכל ענווה

משרד החינוך והתרבות מרכז ההסברה | ישראל 40 מטה חגיגות ה-40 | אגודת דור הפלמ"ח

מפגש לוחמי חטיבת פלמ"ח – יפתח
לציון 40 שנה למדינת ישראל

יתקיים ביום חמישי י"ז בסיון התשמ"ח (2/6/88) בחורשת גינוסר

לוחמי חטיבת יפתח במלחמת העצמאות, בני משפחותיהם והמשפחות השכולות של לוחמי תש"ח מוזמנים להשתתף במפגש.

להלן תכנית היום:
13:00 — מפגשים גדודיים
הגדוד הראשון, בקבוץ מלכיה (בחורשה סמוך לקבוץ)
הגדוד השלישי, צפת (בגן המצודה, אולם בית אלון)
16:00 — גמר המפגשים הגדודיים, נסיעה לחורשת גינוסר
17:00 — התכנסות בחורשת גינוסר
19:30 — עצרת מרכזית בהשתתפות שר הבטחון **יצחק רבין**
21:00 — סיום משוער ופיזור

★ דמי ההשתתפות במפגש 20 שקלים.
★ נא להצטייד במזון לארוחות צהריים וערב.
★ אנא הודיעו על המפגש לחבריכם בחטיבה.
★ לא תישלח הזמנה לנרשמים.

נא מלאו את הספח המצ"ב ושילחו אותו למרכז ההסברה

לכבוד **מרכז ההסברה מחוז חיפה והצפון**
רח' אחד העם 5, חיפה 33103

ברצוני להשתתף במפגש לוחמי חטיבת פלמ"ח – יפתח ביום חמישי 2/6/88.

השם ______ כתובת ______
יחידת משנה ______ טלפון ______
מספר המלווים ______ אגיע למפגש הגדודי כן / לא
אגיע ברכבי הפרטי / תחבורה ציבורית
רצ"ב המחאה בסך של 20 שקלים ע"ש מרכז ההסברה.

עולם יהודי

שווייץ: פרס "עט הזהב" ל"נסיך" יהודי

מאת שרי רובר
סופרת "מעריב" בז'נבה

פרס "עט הזהב לדובר היעיל ביותר" מטעם ועד הכתבים הזרים בשווייץ הוענק השנה לג'ינו לוי, דובר אירגון הבריאות העולמי המסונף לאו"ם.

ג'ינו לוי זכה במכרז של אירגון הבריאות העולמי ב-1960 ומאז הוא משמש דובר של האירגון. בז'נבה קוראים לו "הנסיך". הוא בעל הופעה אריסטוקרטית. מעולם לא ראו אותו מאבד את שלוותו או מרים את קולו.

גם בתקופה שבה יהודים עובדי האו"ם ניסו להסתיר את מוצאם, כדי לזכות בהתקדמות, התגאה לוי ביהדותו. בכל שנות עבודתו באירגון הגן על מעמדה של ישראל.

לוי נבחר גם לנשיא ועד הקהילות הליברליות בשווייץ. לפני 15 שנה יזמה קבוצה של יהודים בז'נבה את הקמתה של הקהילה היהודית הליברלית הראשונה בשווייץ. היום הקהילה בז'נבה מונה 700 איש וכן הוקמו קהילות ליברליות בציריך, ברן, באזל ולוגאנו.

הקהילה הליברלית מקרבת את חבריה לישראל. אין בה חלוקה לאשכנזים וספרדים. את התפילות מתפללים לפעמים בנוסח ספרד ולעתים בנוסח אשכנז.

ג'ינו לוי דובר עברית שלמד במורה ארצישראלית בהיותו ילד בקהיר. לדעתו, חשוב שכל היהודים ילמדו עברית, זה יחזק את הזהות היהודית ויקשר אותם יותר לישראל.

מוצאו ממשפחה יהודית שבשנת 1600 עברה מפורטוגל לעיר סיינה באיטליה ואחר-כך לטורקיה ומשם למצרים.

סבו של לוי היה יושב ראש הקהילה היהודית באלכסנדריה וסנאטור שמונה ע"י המלך פואד.

אחיו הבכור, פאבינו, נשלח ללמוד במקווה-ישראל. במלחמת השחרור התגייס לפלמ"ח ומאז חי בישראל.

כמה מבני המשפחה נעצרו במצרים על פעילות ציונית.

ג'ינו לוי: מורה מארץ-ישראל בקהיר

קנדה: רק רבע אינם אנטישמים

מאת אבי אלמנזייג
(ונקובר)

קנדה מצטיירת כאחת הארצות הנוחות ליהודים. אולם סקר שפירסם המכון למחקר חברתי של אוניברסיטת יורק מורה כי רמת האנטישמיות בקרב הקנדים גבוהה בהרבה מכפי ששיערו.

הסקר בדק מהי תדמיתם של היהודים בקרב האוכלוסיה הקנדית. ממצאי הסקר הדהימו את עורכיו. כשליש מהקנדים הוגדרו כאנטישמים ועוד כרבע כאנטישמים במידה מתונה. רק לרבע מהנשאלים אין דעות קדומות כלפי היהודים. כחמישית מהנשאלים סרבו להביע את דעתם על היהודים.

האנטישמיות החזקה ביותר נמצאה בקרב תושבי חבל קוויבק דוברי הצרפתית. שם, מחצית מן הנשאלים התייחסו לדמות היהודי בצורה שלילית ביותר. מעטים מאוד (5 אחוזים) הביעו עמדה חיובית כלפי היהודים.

ההתייחסות ליהודים בקרב האוכלוסיה דוברת האנגלית חיובית יותר, אולם גם בקרב קבוצה זו יש לרבע מן הנשאלים תפיסה אנטישמית חזקה ולרבע נוסף דעות אנטי יהודיות מתונות יותר.

בכלל, נמצא כי האוכלוסיה במערב קנדה סובלנית יותר כלפי היהודים מאשר האוכלוסיה במזרחה. עוד התגלה כי ככל שהשכלת המשיבים עולה, כך יורדת רמת האנטישמיות.

מימצאי הסקר מעוררים דאגה דווקא משום שהיהודים אינם סובלים היום מאנטישמיות מאורגנת כפי שהיה המצב בקנדה בשנות העשרים והשלושים.

החשש הוא שמא גורמים אנטישמיים ינצלו את גל הפירסומים האנטי-ישראליים השוטף את קנדה, בקשר למדיניות בשטחים, כדי להתנכל לאוכלוסיה היהודית.

קוריאה: האנטישמיות היפאנית מידבקת

מאת וילי שטרן
סופר "מעריב" ביפאן

קוריאה הדרומית, המעצמה הכלכלית השניה בגודלה במזרח הרחוק, נדבקה בחיידק האנטישמיות מיפאן, שבה נפוצה סידרת ספרים אנטישמיים. עותקים של ספרים מפרי עטו של אלוף הספרות האנטישמית ביפאן, מסאמי אונו, אף תורגמו במהירות לקוריאנית.

סי. ק. יון, בעל טור בעיתון "קוריאה טיימס", היוצא לאור בסיאול בשפה האנגלית, כתב שידידיו מייחסים את מלחמת הסחר המתמשכת בין ארה"ב לקוריאה ל"קשר יהודי". "אנו ניצבים נגד אמריקה שבה חולשים ארגוני מאפיה יהודיים על עולם העסקים, עולם התקשורת ואף על הסי.אי.איי.", כתב יון.

נתפרסמו גם דיווחים בקוריאה שבעלי בתים וסוחרים יהודים התעמרו בקסטומאים קוריאנים. אולם "מידע" זה לא נפוץ ביותר.

למעשה, טוענים יהודים בעלי עמדה בקוריאה, מפריזים בחשיבות שמייחסים להתבטאות ב"קוריאה טיימס". לדבריהם, הם עצמם לא חשו כמעט באנטישמיות בקוריאה.

לארי רוזנברג, יצואן אמריקני שהתגורר בסיאול במשך 20 שנה, דובר קוריאנית, אומר כי הקוריאנים חשים הזדהות עם ישראל, וכי הם רואים בה דוגמה למדינה שנאלצה להדוף אויבים כדי לשמור על זהותה התרבותית.

עם זאת, החברה הקוריאנית נוטה לקבל תיאוריות של קשר או מזימות. כאשר הועצמה מלחמת הסחר עם וושינגטון, באו גם הרגשות האנטי-אמריקניים, והיהודים נהפכו לשעיר לעזאזל. תרמה למצב גם העובדה שאוהדי ישראל בארה"ב פתחו במסע שתדלנות בקרב הקוריאנים במגמה להניע את ממשלת סיאול לסגת מתמיכתה בעם הערבי.

לפי תיאוריות ה"קשר" הרווחות בחוגים מסויימים בקוריאה הדרומית, עמדו יהודים מאחורי איומו של נשיא ארה"ב ג'ימי קארטר ב-1970 להוציא את הכוחות האמריקניים מקוריאה, ומאחורי רצח נשיא קוריאה לשעבר צ'ונג הי פארק ב-1979. כיום, מלעיזים, עומדים היהודים מאחורי הדרישה האמריקנית שיפאן תפתח את שוקיה לסחורות אמריקניות.

העובדה שתיאוריות כאלו מצאו להן מהלכים בחלקים שונים של האוכלוסיה בקוריאה אינה כה מפתיעה בהתחשב בכך שתיאוריות דומות, שיובאו מיפאן, היו חלק מתוכנית הלימודים בבתי ספר בקוריאה עד לתום מלחמת העולם השניה.

ממשרד החוץ בקוריאה נמסר שקוריאנים רבים מאמינים שבני העם היהודי מצטיינים בפקחות והם מסוגלים להשפיע על התהליכים הפוליטיים בוושינגטון. אולם אין מדובר באנטישמיות.

דיפלומטים קוריאנים המוצבים בארה"ב שאלו לתומם ב[illegible] יהודים אם זה נכון שהם מחזיקים את כל הפוליטיקאים בוושינגטון בכיסם.

מאז נסגרה שגרירות ישראל בסיאול מטעמי תקציב בשנת 1979, קוריאה נמצאת בתחום אחריותה של שגרירות ישראל בטוקיו. אנשי השגרירות בטוקיו אינם מודאגים במיוחד מהדיבורים על אנטישמיות בקוריאה הדרומית.

דובר השגרירות אמר כי אין הוא מצפה לכך שקוריאה תלך בדרכה של יפאן, שבה הגיעו מכירות הספרים האנטישמיים לאחוז אחד מכל מכירות הספרים אשתקד, ובה נפוצו בחוגים עסקיים שמועות על מזימה יהודית להשמדת כלכלת יפאן כצעד ראשון להשתלטות על העולם כולו.

שלא כביפאן, רבים יותר בקוריאה קוראים את התנ"ך. 25-20 אחוז מתושבי קוריאה הם נוצרים. רוב חברי הקבינט, לרבות הנשיא רוה טאי וו, שנבחר לא מזמן, הם נוצרים. עד לאירועים האחרונים בשטחים, גילו רוב הקוריאנים אהדה לישראל.

פרופ' הא יואנג יו, מאוניברסיטת קונקוק שבסיאול, טוען שהיהודים נהנים ממידה רבה של הבנה ותמיכה בקוריאה. קוריאנים רבים אף ביקרו בישראל כצליינים.

בקוריאה לא היתה מעולם קהילה יהודית גדולה. כיום מתגוררים בה 250 משפחות יהודיות, רובם בני משפחה של יהודים המשרתים בכוח הצבאי האמריקני המוצב בקוריאה. כעשר משפחות יהודיות מתגוררות בסיאול. הרב שמלביץ, המשמש כשנה כרב צבאי אמריקני בבסיס ליד סיאול, טוען שלא שמע על כל תקרית אנטישמית במדינה.

ב'

עולם קטן

עולם קטן

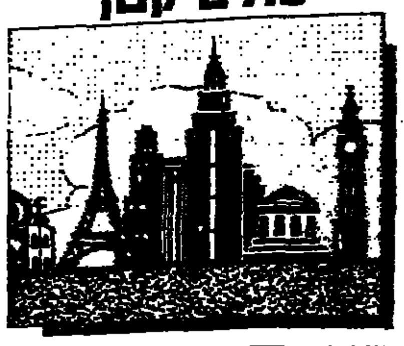

בריטניה: מרתון החייטים

מאת לולי שפרד
סופר אי.פי. בלונדון

חייטי סוויל רואו, רובע הפירות־העלית הבריטי, המפורסם בעולם כולו, יצאו לא מכבר להוכיח, מצויידים במחטים, בחוטים ובמספריים. זו לא היתה הפגנה. הם יצאו להשיג את יובל המאה להתאחדות החייטים.

האירוע, שהתקיים בתחילת החודש, סימל את תחילת היובל. קבוצה של 20 גזרים, חייטים ומומחים לגימור הצליחה לייצר חליפת־פסים אפורה מצמר בתוך תשע שעות בלבד.

תפירת חליפה זו, הנחשבת תשתית המלתחה של כל ג'נטלמן המכבד את עצמו, מצריכה בדרך כלל לפחות שמונה שבועות עבודה, לפחות שתיים־שלוש מדידות ומחירה של 750 עד 1200 ליש"ט. זאת גילה נשיא התאחדות החייטים, רוברט ברייט.

"אני מנצל את הזדמנות המאה כדי להסיר את מסך הסודיות האופף את תעשיית החייטים במשך שנים כה רבות", אמר ברייט, המשמש גם יו"ר חברת "הולס" הוותיקה, הקיימת כבר 159 שנה.

סוויל רואו, רחוב קצר וצר במרכז לונדון, נסגר לתנועה ואוהלים הוקמו בעיבורו. עוברים ושבים יכלו להתבונן ב־90 השלבים השונים הכרוכים בהכנת חליפה בת שלושה חלקים.

מרתון החייטות החל בשעה תשע בבוקר, עם גזירת הבד. הכפתור האחרון נתפר בשעה שש ושתים־עשרה דקות.

מרטין לואיס, מגיש ברשת הטלוויזיה של בי.בי.סי., היה שפן הניסוי. בקשתו היחידה היתה "חליפה נוחה לישיבה", כדי שיוכל לקרוא את החדשות בלי שיווצרו קמטים לא־אלגנטיים בדש חליפתו המוזמנת.

"אחד ההיבטים של הליפה מוזמנת הוא, שהיא מתאימה אך ורק לאדם שהזמין אותה", אמר ברייט. עוד אמר כי לואיס קיבל את החליפה חינם. "העיצוב צריך להתאים לאישיותו ולצבעיו של המזמין, כמו־גם לקווי גופו".

לדבריו, *קשה למצוא מלים לתיאור ההנאות הגלומות בחליפה מוזמנת.* "זאת חוויה. זאת התחושה של אמון, כאשר אתה יודע שאתה מקרין בדיוק את התדמית שברצונך להקרין, את אותו חלק באישיותך שאתה מעוניין להדגיש. למעשה, אנו יוצרים דיוקן באמצעות הבד".

חליפה מוזמנת יכולה להחזיק מעמד עשר שנים, בתנאי שהיא נחה בארון במשך ששה ימים בין לבישה ללבישה, כדי לתת לצמר שהות להתאושש. מכאן העצה הוותיקה הניתנת לנערים: ג'נטלמן אנגלי הראוי לשמו צריך שבע חליפות, אחת לכל יום מימות השבוע.

סוויל רואו משמש מלה־נרדפת לאופנת־גברים שמרנית מאז אמצע המאה ה־19, כאשר פתחה חברת "הנרי פול" את דלתה הראשונה אל הרחוב.

תוך זמן קצר הצטרפו אליה חייטים אחרים. שפע בעלי־המלאכה הרגיז כל כך את הרופאים העשירים שהתגוררו בשכונה אופנתית זו, עד שנמלטו בהמוניהם לרחוב הארלי והוא הפך לשם נרדף לצמרת הרפואה.

שבוע

...ידה שלנו".
...ם לשכת־המסחר
...רי שתיים־שלוש
...הפסל הגדול, הע־

...חלק מהפולקלור
...יה זה מאות בש־

...צלים שסללו כביש
...ה כצעצועים, וצ־
...השלך מעבר לצוק
...עתו הראשונה אל

...ר מצאה את עצמה
...על תהילתו של הי־
...ת שביקרה באיזור,
...יורקי וכמה עתור־
...א ראיות מוחשיות

...וחים שלא אושרו,
...שופע, נהיריים רוד־
...מדיף צחנה עזה ופר־

...צר בעל־חנות מקומי,
...דגימות פלסטיק של
...שמצא בקרקעיתו של

...שהטביעות אבן היו
...אמיתיות", אמר. "נ־
...שך כל הזמן הזה כבד
...מוצקת – עצם, גופה,

...ה מוצקת, מוסיפים לד־
...שים הטוענים שראו את
...ו וכמותם גם הדולדים

גורבאצ'וב מתיר טיפול רפואי פרטי

מאת דייוויד רמניק
סופר "וושינגטון פוסט" במוסקווה
מיוחד ל"מעריב"

אנה ריפיצק, אשה עייפה הסובלת מבעיות בבלוטות ומ"כאבי לב", נסעה במשך 13 שעות ברכבת למוסקווה, כדי להיבדק בידי אנדוקרינולוג. לדעתה, המאמץ היה כדאי.

מירפאה לא ממשלתית ראשונה נפתחה במוסקווה. אנה ריפיצק נסעה 13 שעות ברכבת כדי להיבדק בה

אפילו לא היה איכפת לה לעשות מה שנחשב בעיני רבים בברית־המועצות להפרה של העקרונות הלניניסטיים – לשלם בעד טיפול רפואי.

"תראו, במשך שמונה שנים לא שילמתי פרוטה, אבל גם לא קיבלתי שום טיפול", אמרה אנה ריפיצק, בעודה יושבת בחדר־ההמתנה של המירפאה הקואופרטיבית היחידה בברית־המועצות. זו המירפאה הראשונה במדינה מאז שנות ה־20.

לדבריה, פקידי רשויות הבריאות "אמרו לי כל הזמן שהרופאים שלהם מרשרים מאוד, שהכל ניתן בחינם – אבל הם לא ידעו מה לעשות. הם טענו שהבעיה שלי היא עצבים".

מהווץ לאשנב הקבלה של המירפאה יכולים החולים לעיין ברשימת מחירים: 18 דולר (10 רובלים) לבדיקה, 12 דולר לטיפול באלרגיה, שמונה דולרים לפיזיותראפיה.

"8 שנים לא שילמתי פרוטה, אבל גם לא קיבלתי שום טיפול. הרופאים טענו שהבעיה שלי זה עצבים"

כבר יש רשימת הרופאים, בצירוף פירוט מלא של השכלתם ושל ההכשרה המקצועית שלהם. יש שם נירולוגים, רופאים פנימיים, מנתחים – ואפילו מומחה לדיקור במחטים, המפורסם במוסקווה, והמקווה להשתלם באחד הימים בבייג'ינג.

המירפאה מעסיקה 40 אחיות ו־150 רופאים, רובם במשרה חלקית, ומטפלת בכ־150 פונים ביום. רובם שומעים על המירפאה מפה לאוזן או קוראים על אודותיה בעתונות המקומית.

הרופאים במירפאה מרוצים מהיוזמה החדשה, ממש כמו החולים. אם כי איש מהם לא רכש לפתע מכונית ספורט או התחיל לשחק גולף בימי רביעי. העבודה משלימה יפה את הכנסתם – והיא חוקית.

כאשר החל מנהיג בריה"מ, מיכאיל גורבאצ'וב, להוביל את המדינה לקראת יוזמות עסקיות עצמאיות ורווחיות יותר, שיגרו אנשים מכתבי־תלונה לעתונים. הם טענו כי היזמים החדשים הם "ספקולאנטים המעוניינים בהתעשרות קלה" – עלבון נורא לאוזן סובייטי.

הרופאים שעובדים במירפאה הקיבוצית החדשה משתכרים פי שלושה או ארבעה מכפי שהיו משתכרים במירפאות הממשלתיות, אבל הפציינטים דווקא אינם מתנגדים לכך.

הכל משבחים את הרופאים, לא רק על הטיפול הרפואי שהם נותנים (מצוין, לדבריהם), אלא גם על סבלנותם ועל נימוסיהם. החולים אומרים כי זה הבדל גדול לעומת היחס במירפאות הממשלתיות. "איש לא טיפל בי כך מעולם", אמר אחד החולים.

"לא איכפת לי, שיתעשרו כמה שהם רוצים, כל עוד אני מקבלת טיפול טוב ומחלימה", אמרה אלווינה גוראצ'ובה, שבאה למירפאה עם תלונות על "כאבי גב נוראים".

המירפאה נפתחה לפני כחמישה חודשים במרכז־ספורט הכור ליד כביש לנינגראד. היא יכולה לשמש דוגמה לסוג סיפורי־ההצלחה לטווח הקצר שלהם נזקק גורבאצ'וב כדי להצדיק את מדיניות הפרסטרויקה שלו.

כלכלנים סובייטים ומערבים תמימי דעים, כי ההנהגה צריכה להתחיל לספק את הצרכים החסרים כל־כך בחיי היום־יום – מזון ראוי למאכל וכמות מספקת, דיור הולם, טיפול רפואי טוב – אם רוצים שהעם הסובייטי יסכים להקרבה שתידרש ממנו בעתיד, כדי לסייע בהשגת היעדים השאפתניים של גורבאצ'וב.

טיפול רפואי פרטי היה קיים בבריה"מ כמעט בכל התקופות. אך הטיפול היה בלתי רשמי ובלתי חוקי, ורופאים שעשו *"חלטורות"* תבעו את המחיר של היחס המיוחד ושל ביקורי הבית.

גורבאצ'וב מנסה, למעשה, לתת מעמד חוקי וממוסד לסידורים אלה, לטובת בריאות הציבור והכלכלה, כמו גם לרווחתם של רופאים מוכשרים.

"אני מניח שאילו המערכת הרפואית שלנו היתה מאורגנת טוב יותר, לא היינו זקוקים למירפאות כאלה", אמר פיודור סטרוקוב, נירולוג. "אבל יידרשו מאה שנה כדי להביא את המירפאות הממשלתיות למצב הרצוי".

אמנם הטיפול הרפואי הממלכתי בבריה"ם אינו עולה כסף, אך גם לא שווה הרבה. *מירפאות ובתי חולים,* במיוחד בערי השדה, מאופיינים בליכלוך, בציוד עלוב ובצוות רופאים הנעדר את הכישורים הבסיסיים, שבמערב נחשבים מובנים מאליהם.

סוכנות הידיעות הרשמית טאס"ס מפרסמת הדשים לבקרים ידיעות על *ההתקדמות הסובייטית בתחומי התמחות* כגון מיקרוכירורגיה וקרדיולוגיה. אך כפי שאומר הרופא הראשי של המירפאה הקואופרטיבית, מרק רכטמן: "קשה מאוד במדינה הזאת לעבוד בדיקה המנה, או לקבל טיפול בסיסי טוב".

רכטמן, נירולוג שעבד שנים במירפאות הממלכתיות לפני שאירגן את הקואופרטיב, מדבר בלשון המעטה. לעתים קרובות, הטיפול הרפואי בבריה"מ ממש מחפיר ומאז מדיניות הפתיחות של גורבאצ'וב, העתונים מלאים סיפורים מקפיאי־דם על התרשלות ועל שחיתות.

"לא איכפת לי. שהרופאים יתעשרו כמה שהם רוצים, כל עוד אני מקבלת טיפול טוב"

דוגמה: פועל ששמו שקארבין כתב למגזין "קרוקודיל", כי החליק במדרגות ושכתוצאה מכך שבר ונקע כמה עצמות בכף הרגל. הוא המתין בתורים אינסופיים, סבל יחס גס מצד הפקידים, והרופאים אמרו לו שבסך הכל ספג *"זעזוע קל"*, ושעליו לדרוך בחוזקה ברגלו הפגועה.

שקראבין ביקר בחמש מירפאות ממשלתיות והמתין 57 יום, עד שאחד הרופאים זיהה לבסוף נכונה את הבעיה שלו. רק אז גובסה רגלו התפוחה והכואבת.

בריה"ם פשוט אינה מדינה בריאה. לפני שהודח מראשות המפלגה במוסקווה, הצביע ברים ילצין על נתונים סטאטיסטיים, המורים כי יותר ממחצית תלמידי כיתה ח' בבירה הסובייטית הם חולים או חולניים. הוא אמר גם כי מדי יום ביומו נשארים במוסקווה בבית, מפאת מחלה, 262,000 פועלים.

בקוראו לרפורמה קיצונית במערכת הבריאות, אמר שר הבריאות, ייבגני צ'אזוב, כי הרופאים כל כך בלתי־מיומנים, עד שהם אינם מסוגלים ליילד, או להפעיל מכשיר לבדיאה. חולים משברים *מכתבים לעתונות ומספרים בהם על* רופאים ואחיות התובעים שוחד מהלקוחות תמורת מזון, או סמי אילחוש.

בית יולדות בבריה"מ: באירופה, רק ברומניה שיעור תמותת התינוקות גבוה יותר

57 ימי התרוצצות, תורים, עלבונות וסבל עברו על פועל עד שאובחן שבר בכף רגלו

הגישה הבולשוויקית כלפי הרפואה השתקפה בביטולה של שבועת היפוקרטס, שהוקעה כ"בורגנית". זה היה ב־1917. רק בתחילת שנות השבעים הנהיגו הסובייטים שבועה דומה.

אחד הנתונים הסטאטיסטיים המפחידים ביותר בקשר לטיפול הרפואי בבריה"ם הוא, שב־15 השנה האחרונות ירדה בעקביות תוחלת החיים של האזרח הסובייטי, בעוד שיעורי תמותת התינוקות עלו בהתמדה.

ברית־המועצות היא במקום ה־50 ברשימת מצב תמותת התינוקות – אחרי טרינידאד, ג'מייקה וברבדוס. באירופה כולה, רק ברומניה שיעור תמותת התינוקות גבוה יותר.

באף מדינה מתועשת אחרת בתקופה

הרופא הראשי ד"ר רכטמן: "זה כל כך נורא אם רופא מרוויח יותר מפועל נקיון?"

שלאחר המלחמה לא חלה הידרדרות בשני תחומים חיוניים אלה, אומר מריי פשבאך, מומחה לדמוגרפיה ולבריאות סובייטית, באוניברסיטת ג'ורג'טאון.

תודעת כללי־הבריאות הבסיסיים בקרב האוכלוסיה הכללית ירודה אף היא. לדברי ייבגני צ'אזוב, מחצית מ־285 מיליון תושבי בריה"ם סובלים ממשקל עודף, 70 מיליון סובייטים מעשנים ו־4.5 מיליונים רשומים כאלכוהוליסטים.

בפארק איזמאילאבו במוסקווה, רוכלים עושים עסקים משגשגים במכירת צמידי־נחושת ותצרובת־בית, שלטענתם, מסוגלים לרפא הכל – משיגרון ועד איידס.

המירפאה הקואופרטיבית במוסקווה מנסה להתגבר על רבות מבעיות אלה. אחד הנושאים החשובים ביותר הוא ההתמודדות עם אי־יכולתה של מערכת הבריאות הממשלתית להפנות את חולים למומחים המתאימים.

"יש כאן אורתופד, למשל, שבשל סיבות ביורוקרטיות, לא הגיע מעולם לטיפול בחולים", אומר מרק רכטמן. "כאן, החולים יכולים להיעזר בו בקלות, תמורת עשרה רובלים (18 דולר)".

בעניין התלונות המופיעות בעתונים, שלפיהן הרפואה בתשלום מנוגדת לזכויות החוקיות, אומר רכטמן: "זה כל כך נורא, אם רופא מרוויח יותר מפועל ניקיון?"

הרופאים ממילא אינם עתידים להתעשר, לפי אמות־מידה מערביות. חוקי המיסוי החדשים המתייחסים לקואופרטיבים קובעים, כי יש לנכות 90 אחוז מהכנסה העולה על 1,800 דולר.

בין אם הציבור מוכן לכך או לא, המירפאה עומדת לפתוח שני סניפים במוסקווה. רכטמן אומר כי הוא מקווה שמגמה זאת תתפשט ברחבי המדינה.

משרד החינוך והתרבות
מרכז ההסברה

מטה חגיגות ה־40

מועצה אזורית גליל תחתון
★
חטיבת גולני
★
מוזיאון גולני

מפגש לוחמי גולני תש"ח

(1948-1949)

לציון 40 שנה להקמת המדינה

יתקיים ביום שלישי, ט"ז בסיון תשמ"ח (31.5.88) באתר ההנצחה בצומת גולני

לוחמי חטיבת גולני במלחמת העצמאות בגדודים 12, 13, 14, 15, 19, מפקדת החטיבה ויחידות חטיבתיות ובני משפחותיהם, המשפחות השכולות של בני תש"ח וכן לוחמי הנפות במרחב גולני: נפת כנרת טבריה, נפת גלבוע בית שאן, נפת יזרעאל והרי אפרים, מוזמנים להשתתף במפגש.

להלן תכנית הכנס:

16.30 — התכנסות וכיבוד קל באתר ההנצחה בצומת גולני
17.00—19.30 — מפגשים גדודיים, סיור במוזיאון גולני.
19.30 — עצרת מרכזית בהשתתפות שר הבטחון יצחק רבין.
21.30 — סיום משוער של המפגש.

— נא להצטייד במזון לארוחת ערב.
— דמי ההשתתפות בכנס הם בסך של —.15 שקלים.
נא מלאו את הספח המצ"ב בצירוף המחאה בסך -.15 שקלים ושלחו למרכז ההסברה, רח' אחד העם 5, חיפה 33103.

לכבוד **מרכז ההסברה מחוז חיפה והצפון**
רח' אחד העם 5, חיפה 33103

ברצוני להשתתף במפגש לוחמי גולני תש"ח ביום שלישי, 31.5.88, בצומת גולני.

השם.......... הכתובת..........
יחידת המשנה
טלפון.......... מספר המלווים אלי לכנס ....
אגיע למפגש ברכבי הפרטי / תחבורה ציבורית (פרט) .....
רצ"ב המחאה בסך -.15 שקלים, ע"ש מרכז ההסברה.

לא תשלח הזמנה לנרשמים

חטיבת
יפתח
...ינת ישראל

שמואל שניצר

גנרלים נעשים פוליטיקאים

אני מעריץ גנרלים. אולי אין זה מקובל כל כך בימים אלה, כשאין מוסד או מעמד המחוסן מפני ביקורת והכל עוקבים בעיניים חשדניות אחר הכל ומחפשים פגמים, אישיים או פוליטיים, בכל בעל שררה, יהיו זכויותיו רבות ככל שיהיו. שתי מלחמות קשות ושנויות במחלוקת של חמש עשרה השנים האחרונות – מלחמת יום הכיפורים ומלחמת שלום הגליל – עמעמו את זהרם של מפקדים מהוללים וחשפו נקודות תורפה באישיותם ובכשורם לראות את הנולד. ואולם הן לא גרעו מעצם העובדה, שהאדם הבוחר בקריירה צבאית ומגיע בה אל הצמרת, מחונן בכמה סגולות שאינן כל כך שכיחות: הוא מקריב נוחות אישית ולפעמים גם רווחה אישית למען בטחון הכלל; הוא עומד בסידרה ארוכה של מיבחני אומץ והחלטיות; הוא נוטל על עצמו אחריות שאין קשה ממנה – אחריות לחיי אדם ולבטחון ארצו; והוא חושף את עצמו לביקורת שאינה יודעת רחמים. בחברה, שבה רוב בני האדם דואגים לרווחתם האישית והצלחה פיננסית עדיפה בעיניהם על הצלחה בשרות המדינה, יש צורך בגדל־נפש כדי לבחור בקריירה צבאית. לפעמים נדמה שהאלופים הם אחרוני דור הנפילים, שהוללו את התמורה המהפכנית בגורל העם היהודי ומגלמי האמונה, שגם אומץ הלב האישי, גם מסירות הנפש, לא פסו בישראל. ואולי הם אנשי מופת דווקא בזכות מיגבלות המשמעת שהם נוטלים על עצמם, שהרי המדים שהם לובשים מחייבים אותם לבצע מדיניות שלא הם קובעים; ולא אחת הם מבטלים את דעתם מפני דעת הדרג המדיני, שלרוב אינו חכם מהם, אף לא בקי מהם.

אבל גנרלים הם בשר ודם, ולא מלאכי שרת. ככל בני האדם הם טועים ולטעויותיהם יש מחיר יקר מאד. ככל בני האדם הם נכשלים לעתים בפליטת־פה אומללה שאין לה כפרה. או בהתרברבות שאין לה כיסוי. שנות השרות הרבות במדים מטביעות חותם על אישיותם ועל הליכותיהם, ולא בנקל הם משתחררים מדרכי החשיבה שהורגלו בהם בהיותם בצבא. כאשר הם פושטים את מדיהם ונכנסים לחיים הפוליטיים, כפי שלא מעטים מהם עושים, הם נאלצים לפעול בתנאים שאין שום דמיון ביניהם ובין התנאים שבהם פעלו בשנות חייהם. לקצתם ההסתגלות קשה; קצתם נשחקים בהתמודדות עם פוליטיקאים משופשפים, שעשו כל חייהם במוסדות המפלגתיים ולמדו את כל התחבולות שבאמצעותן אדם מתקדם מן הסניף אל המרכז ומשם אל הסיעה בכנסת, או אל הממשלה. מה שנראה, לכאורה, כמעבר טבעי מעמדת פיקוד אחת לעמדת הכרעה בזירה אחרת, מתגלה לא אחת כמכשלה שאי־אפשר לגבור עליה. הזירה הפוליטית הישראלית ידעה מקרים לא מעטים של מפקדים מהוללים שיצאו בשלום מכל הקרבות ובהגיעם אל שדות הקרב הפוליטיים כשלו ונגלו כחובבים גמורים.

•

לקראת הבחירות המתמשמשות ובאות מנסות המפלגות לגייס לשורותיהן אלופים במילואים, מתוך אמונה שהתהילה של מפקד עטור גבורה תיצור מוקד של משיכה לבוחרים, הפוסחים עדיין על שתי הסעיפים. כך היה גם במערכות הבחירות של העבר. המאבק על מוניטיהם של מפקדים והנסיון לנצל את תהילתם לצרכים מפלגתיים הוא מן התחבולות הידועות ביותר בזירה הפוליטית שלנו, ואם יש בה חידוש בשנת 1988, הרי הוא מתבטא בעיקר בזכרונם הקצר של מנגנוני המפלגות, המשקיעים מאמצים כה רבים בגיוס תגבורת, שכמותה הנחילה אכזבות קשות בעבר.

גנרלים בדימוס מצטיינים לעתים בחוסר יכולת לשמור אמונים למפלגה שבחרו בה. בין ששרותם קצרה, בין ששורשיהם המפלגתיים רופפים, עובדה היא, שאחדים מן הדילוגים הפוליטיים המפורסמים ביותר ממפלגה למפלגה, נעשו דווקא בידי אלופים לשעבר. משה דיין ז"ל היה הדוגמה הבולטת ביותר. הוא נבחר ברשימת המערך ומילא תפקיד היסטורי בממשלתו של מנחם בגין דווקא. עזר וייצמן התחיל את הקריירה הפוליטית שלו בליכוד ותרם תרומה נכבדה לנצחונו בבחירות של 1977. אותו כושר שכנוע שגילה אז, אותה שנינות שהיתה לשם דבר, עומדים עכשיו בשרותו של המערך ודומה, שהוא ניצב קצת שמאלה מן המרכז במפלגה זו. רפאל איתן הלך אל התחיה, ושב ופרש ממנה כדי להקים גוף מפלגתי חדש, שגם בו אינו רואה ברכה. אריאל שרון היה ליברלי, פרש הקים את תנועת "שלומציון" ושב עמה לחרות. מאיר עמית היה בד"ש בימי תפארתה הקיקיונית, ושב אל מפלגת העבודה. שלמה להט הוא איש ליכוד שנתן יד לנסיון קצר־הימים להקים מפלגת מרכז חדשה, ומשנכשל הנסיון שב לליכוד אגב דחיה חד־משמעית של עקרונותיו המדיניים.

יצחק רבין הוא הבולט ביוצאים מן הכלל. יש לו מעמד איתן במפלגת העבודה ובציבור. אבל דרכו היתה רצופה מאבקים פוליטיים כושלים וטעויות פוליטיות, שמילאו תפקיד לא מבוטל באובדן השלטון בבחירות של 1977. חיים בר־לב הוא מעמודי־התוך של מפלגת העבודה, אבל לא מאנשי הגרניטורה הראשונה שלה. הוא ומרדכי גור ממחישים לאן גנרלים שנעשו פוליטיקאים אינם יכולים להגיע. עובדה היא, שאפילו היציבים ביותר, המבריקים ביותר והנאמנים ביותר בגנרלים, כשהם מתמודדים עם המקצוענים, נשארים איכשהו מאחור.

•

אינני יודע אם נכון הדבר, שלפני שאביגדור בן־גל החליט להצטרף למפלגת העבודה, הלך למשש את הדופק אצל הליכוד ואצל צומת של רפול. סקר־שווקים כזה, אם אומנם נערך, אינו עומד בסתירה למגמתם של גנרלים אחרים שנעשו פוליטיקאים, לאמץ להם מפלגה באורח נסיוני על מנת לפנות לה עורף אם יתברר שאינה עונה על הציפיות.

בדרך כלל ניתן לומר, שקריירה צבאית אינה מצמיחה אידיאולוגים. היא מכשירה אדם להיות פראגמאטיסט ולמצוא פתרונות מהירים ויעילים לבעיות דחופות, הצצות פתאום ולרוב בתנאים שלא ניצפו מראש. ואולי מה שנראה בעינינו כהפכפכות אינו אלא הסתגלות מהירה לנסיבות משתנות ותגובה ספונטאנית על מצוקות – תכונות שצה"ל מטפח, וצריך לטפח, במפקדיו הבכירים.

אני קורא את הדברים שאמר אלוף (מיל') אביגדור בן־גל בתחילת החודש, בהופעתו הפומבית הראשונה אחר הצטרפותו למפלגת העבודה. הם אינם עולים בקנה אחד עם המצע של מפלגת העבודה. מפלגה זו אינה מצדדת בכינון מדינה פלשתינית ממערב לירדן, ובוודאי שלא תחתום על הצהרה בנוסח: "אני אישית לא אוהב את הערבים, והם גם לא אוהבים אותי. ארבעים שנה היינו במיטה יחד; לא היה סקס; לא היתה אהבה; אז הבה נתגרש". בוחר ערבי, הקורא דברים כאלה, אינו יודע איך להבין אותם. אם אדם אינטליגנטי הוא, חזקה עליו שיבין, שהיחסים בין עמים אינם מתבססים על אהבה דווקא, אלא על היכולת לקיים יחסי שכנות טובה. אך איך עליו להבין את רעיון הגירושין? ערביי ישראל הם היחידים שאתם אנו "במיטה אחת" זה ארבעים שנה. האם מהם מבקש בן־גל להתגרש? הדעה בלתי־מסוייגת כזאת על כשלון הדו־קיום היהודי־ערבי אינה סממן מפלגת העבודה; היא מעלה אסוציאציה עם גורם פוליטי, הרחוק מאד מן המערך.

אומרים לנו, שהאיש החדש במפלגת העבודה יהיה פעיל בעיקר בתחום ההסברה. לא יהיה זה רעיון רע אם יפתח את פעילותו בהסברת הכוונות האמיתיות שמאחורי המשל הזמבטי שלו, ואולי גם יטרח ויסביר מדוע סבור אדם בעל השקפות כמו שלו, שמפלגת העבודה היא הכתובת הפוליטית הנכונה בשבילו.

חנוך ברטוב / הפרט הקטן

הסרבן הזה הוא אני

שוב נפתחה עונת הדימאגוגים, ואם משמשים דברי השרים לוי וקצב, סגן־השר מילוא והח"כים קופמן ושילנסקי, ביומיים האחרונים, כמין קריאת־כיוון, עתידה מערכת הבחירות הזאת לדרדר את הבירור הלאומי בשאלות שלום ומלחמה, חיים ומוות, לשיאים חדשים של נמיכות.

עומד האזרח הקטן, אבל הנורמאלי, שומע ואינו מאמין למשמע אזניו. שר־החוץ בממשלה, המוסיפה להיקרא, בלשון אורווליאנית מובהקת, ממשלת אחדות לאומית, ביקר אצל הנשיא רייגן בבית הלבן. בצאתו קרא דוברו של הנשיא הודעה, שנאמר בה, בין השאר:

"בד בבד עם מחוייבותו של פרס לעוצמתה של ישראל ולבטחונה יש לשר־החוץ חזון לעתיד והוא מכיר בסכנות הסטאטוס־קוו... הוא יצירתי, ויש לו האומץ והתבונה לומר 'כן' כשנקרית בדרכו הזדמנויות אמיתיות".

אלה דברים שנאמרו לא על מנהיג של מדינת אוייב, אלא על שר־החוץ ומ"מ ראש־הממשלה שלי, אומר לעצמו האזרח הקטן, אבל הנורמאלי, והם התפרסמו משמו של מנהיג המעצמה הגדולה בעולם, ידידתנו האחת והיחידה. מה פה רע? מה פה לא צריך להשביע את רצונו של כל אדם מישראל, אלא אם כן אינו סתם אזרח קטן, אבל נורמאלי?

לעומת שבחים אלה לפרס נכללו באותה הודעה דברים קשים כלפי "אותם מנהיגים סרבנים, הדוחים בעקביות רעיונות חדשים" ו"הופכים את ההתקדמות לבלתי־אפשרית. בסופו של דבר יצטרכו הם להיות אחראים כלפי עמיהם־שלהם על הסבל הבלתי־נמנע שייגרם". לא פורשה זהותם של "אותם מנהיגים סרבנים", אבל זריזים מיהרו ללחוש ישר לתוך הכותרות הראשיות, שהנשיא "התכוון לשמיר".

וכאן היה האזרח הקטן, אבל הנורמאלי, עד לשקיעתה הנמשכת של הפוליטיקה הישראלית ודווקא במה שאנו מכנים בלשון סגי־נהור "הדרגים הגבוהים". כצפוי, מילא את המירקע דוד לוי, ובמאמץ מוצלח לחקות את טוביה צפיר פסק, כולו אוויר חם, כי מעשי השר פרס הם שבירת שיא בהפקרות לאומית. כשנשיא ארה"ב משבח את שר־החוץ של ישראל, "זה דבר חמור ולא עומד בשום קנה־מידה של מימשל תקין", הכריז מנהיגנו הלאומי. למה? כובע.

הכובע הבוער על ראשי הליכוד. כובע סרבנות השלום.

לשכת ראש־הממשלה, רשם לעצמו האזרח הקטן, אבל הנורמאלי, הגיבה בדרך הפוכה, אפשר לומר, מתוחכמת לאין שעור, על טיל־השיוט הבלתי־ממוען, ששיגר דובר הבית הלבן. יועצו של שמיר לתקשורת, אבי פזנר, מסר, כי "ישראל מניחה" שבביטוי "מנהיגים סרבנים" התכוון דובר הבית הלבן "לאותם מנהיגים ערבים, המסרבים בעקשנות, זה שנים רבות, לבוא לשו"מ ישיר עם ישראל". תגובה זו אינה רק מתוחכמת, אלא היחידה האפשרית. כלום יכול היה לקום ולומר:

אני יודע בדיוק אל מי אתם מתכוונים! אני הגבר החזותי והנדעתי, החל בראשית 1987, ששר־החוץ שלי לא מייצג איש, שהתוכנית המדינית אינה מחייבת אותי, האחדות הלאומית אינה אחדות, הממשלה היא רק אני, ואני הוא שטירפדתי בהצלחה את יוזמת שולץ! הסרבן הלאומי האלמוני הזה – הוא אני!

שמיר לא מבין אל מי מתכוונים כשם שלא הבין, בעמדו לפני ימים לא רבים על מידשאת הבית הלבן ושמע אותן מלים עצמן לא מפי שליח, לא מפי מלאך ולא מפי שרף, אלא מפיו של הנשיא עצמו: "בסופו של דבר, יצטרכו הם להיות אחראים כלפי עמיהם־שלהם על הסבל הבלתי־נמנע שייגרם". אחד "הנוגעים בדבר", ידע כל העולם וגם האזרח על המידשאה, היה שמיר. וגם אז, כמו השבוע, השים עצמו כאינו מבין.

למה, אם כן, השמיע השר לוי את קריאתו הנפוחה "לקטוע את מסעו של שמעון פרס" כאילו היה מ"מ ראש־הממשלה אחד מאחרוני הפקידים שעפו ממשרדו, ולא ראש מפלגה שמעמדה בממשלת האחדות המבוחה הזאת שווה לזה של תנועת החרות? האם מעוניין לוי, שיידע כל העולם, כי ב"מנהיגים סרבנים" התכוון רייגן לשמיר, לא חס ושלום לאסד, ערפאת וחוסיין? האם עשה זאת במסגרת מלחמת היורשים, כדי להזיק לשמיר, ואולי להיפך, בתמיכה אותו, לצרכי פנים?

כלפי פנים נשמעו בימים אלה לא רק קולותיו של דוד לוי ולא רק התקפותיו הזהירות יותר והנשכניות לא פחות של השר משה קצב. מה שלדעת מומחי דעת־הקהל של חרות הולך, כנראה, היום בישראל, הוא היאוש. סיכוי לנצח בבחירות יש לנואשים מהשלום ומהסדר כלשהו עם הערבים – ממליצים, כנראה, אותם מומחים למפלגה, שמחמשת חודשי המרי הפלשתיני המתעצם למדה אך זאת, ש"הערבים מבינים רק יד חזקה". ואם כן, לא זו בלבד שאין שמיר צריך להעלב מתיאורו כ"סרבן שלום", אלא אדרבה, יצעקו נא כל אנשיו ברמה: "הסרבן הזה הוא שמיר!"

רק כך יכול האזרח הקטן, אבל הנורמאלי, להבין את נאומו של ח"כ שילנסקי שלשום בכנסת, שבו רק ביקש לקבוע שארץ־ישראל היא זו של "שתי גדות לירדן", ואל ההצעה הריקה והמבעירה הבעירות הזו הצטרף איש־אמונו של ראש־הממשלה, סגן־השר רוני מילוא. את הדיון הריק הזה, באולם ריק, הגדירו עתונאים כ"קירקס". למרבה הצער, כוללת תעמולת השיטנה נגד ישראל גם עלילה על "מפה", התלויה, כביכול, בכנסת והמתארת את שאיפות ההתפשטות של הציונות. את הדיון הזה בכנסת מגדירה המלה "טירוף" באופן מדוייק יותר מ"קירקס".

אלא אם כן ניטשטשו אצלנו כליל התחומים בין הקרקס לבין בית המשוגעים. אסתפק בדוגמה קטנה, אחרונה:

בשבת נזדמנתי בביתו של חבר קרוב לשיחה עם השחקן האורח ריצ'ארד דרייפוס, שהגיע לכאן אחר שביטא את הזדעזעותו מן הנעשה בשטחים מאז פרצה שם ה"התעוררות". במהלך השבועיים שעשה בארץ שמע על הסכסוך יותר משמשע, או רצה לשמוע, מיום שבא לעולם. בין השאר, וכמו דרך אגב, בחיוך דק, סיפר מה שאמר לו סגן־השר מילוא, ואם כי אינני חוזר על הדברים אות באות, זה עיקרם:

אל תקח ברצינות את הדיבורים על כך, שאיננו מוכנים להחזיר שטחים תמורת שלום. בוודאי שאנחנו מוכנים, ואם וכאשר נגיע לשולחן המשא־והמתן, נחזיר.

כן, מר מילוא, בזה שתחזירו שטחים, מרצון או מאונס, מאמין לך גם אני, וכך אמרתי לדרייפוס. תחזירו, ועוד איך. השאלה היא רק מתי זה יהיה, וכמה יעלה עד ליום ההוא לעם ישראל הקירקס המטורף, שהדגמתם השבוע בפרשת שר־החוץ ובהצעה על שתי גדות לירדן.

וגם בקירקס מטורף זה, בלשונו של שקספיר, יש שיטה. הזעם התם של דוד לוי נגד פרס המחיש את צידה האחד, כלפי פנים בקריאות, "הסרבן הזה הוא אני". מה שלחש מילוא באזני דרייפוס המחיש את צידה האחר, כלפי חוץ. הקירקס המטורף הזה הוא כולנו.

משה ז"ק

מעידה בבית הלבן

יצחק שמיר שיגר החודש איגרת לנשיא רייגן בעניין התבטאות קודמת שלו בנושא השלום וישראל, שיש בה תגובה עקיפה גם להודעה שפירסם השבוע הבית הלבן בעניין מחוייבות ישראל לשלום.

בטקס החתימה על מיזכר ההסכמה לשיתוף אסטרטגי, שנערך ביום העצמאות, הכניס רייגן מלת־הסתייגות, כי "שיתוף פעולה אסטרטגי יכול להצליח רק כשיש אינטרסים משותפים, הכוללים את המחוייבות לבניית שלום ויציבות באזור". רייגן אף הצביע על תכנית שולץ כבסיס הריאליסטי היחיד, שעליו אפשר להשתית התקדמות.

שמיר נמנע מעימות פומבי עם המימשל בעניין התבטאות בלתי־מוצלחת זו, אך יחד עם זאת היה מודאג מהתניית השיתוף האסטרטגי ארוך־הטווח בקבלת תכנית בת־חלוף, חסרת סיכוי. לא נעלמו מעיני שמיר דברי הביקורת שבקעו אותה שעה בישראל על ג'ורג' שולץ על תמיכתו בשמיר כשהוא מעניק לו פרס בצורת מיזכר ההסכמה. לשמיר לא קשה היה לנחש מיהו מקור ההשראה לביקורת הפומבית המתוזמרת נגד שולץ, שכן עתון אחד כתב:

"גורמים מדיניים בירושלים מתחו ביקורת על ארה"ב שמצאה לנכון להבטיח את החתימה על מיזכר ההבנה ולאשר את עיסקת מטוסי אף־15 דווקא בשעה ששמיר מוסיף לגלות קשיחות מול הפצרותיו של שולץ. לדבריהם, יש בכך עידוד לשמיר, שכן הדבר מוכיח שארה"ב לא תנקוט שום צעדים נגדו".

הצעדים נגד שמיר היו משאת־הנפש של "גורמים מסויימים בירושלים", שלא בחלו להסתייע במרגרט תאצ'ר השמרנית ובבטינו קראקסי הסוציאליסט, כדי לסחוט הסכמתם של פקידים מסויימים בוושינגטון להתנגד לקו של שולץ, הפוסל הפעלת לחצים על שמיר. שר־החוץ היה מעוניין בהצלחת התכנית הנושאת את שמו, אך היה גם נאמן לעקרונותיו, שאין להשתמש באמצעי כפייה כלכליים או פסיכולוגיים כדי לכופף את זרועה של ישראל. שולץ סירב לאיים על שמיר, ולא הציב לו תאריך אולטימטיווי לתשובה, עד 15 במאי, כפי שטען משרד־החוץ בירושלים. לכן גם נהג שמיר בכפפות־משי בשולץ, ולא הגיב על דברי רייגן, אגב הטקס ביום העצמאות. שמיר העדיף באיגרתו לקבוע עובדה: ישראל חותרת לשלום ותעשה כל שביכולתה למען השלום, ובעת ובעונה היא חותרת להבנה אסטרטגית עם ארה"ב, וכל מטרה עומדת בזכות עצמה. החתירה לשלום אינה מותנית בשיתוף אסטרטגי וההבנה האסטרטגית אינה מותנית בהסכמות על הטאקטיקה להשגת השלום.

זה היה המסר של איגרת שמיר לרייגן, בתשובה לברכתו ליום העצמאות. אך מתנגדי שמיר לא חדלו מכעסם נגד שולץ, על תמיכתו, כביכול, בשמיר, ועל שאינו מפעיל עליו לחצים. הדברים לא נשמרו בסוד, הם נאמרו בקול, באוזנים בכינוסים יהודיים, באוזניהם של ישראלים בתקשורת האמריקנית ומעל הכל, במסע בלתי־פורמלי בעתונים ישראלים נגד חוסר־האמונות של שולץ. מכבש זה הניב פירות: ההודעה שהוכנה בשם הנשיא עם סיום ביקורו של פרס העידה, כי הפקידים גברו על שר־החוץ שלהם.

יוסף לפיד

סיכום זמני

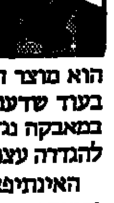

האינתיפאדה הצליחה, בסיבוב הראשון – וזה הישג החשוב – לחרוט בדעת־הקהל העולמית את הבעיה הפלשתינית. העולם היה מודע לסכסוך הערבי־ישראלי וראה בטרור של אש"ף מוצר לוואי של סכסוך זה. בעקבות האינתיפאדה נשתנתה זווית הראיה: העולם הבין, כי הסכסוך הישראלי־ערבי הוא מוצר הלוואי של הסכסוך הישראלי־פלשתיני, ולא להיפך. בעוד שדעת־הקהל המערבית נטתה לעמוד לצידה של ישראל במאבקה נגד מדינות ערב, היא תומכת במאבקם של הפלשתינים להגדרה עצמית.

האינתיפאדה הכתימה את שמה של ישראל כמדינה הומנית ודמוקרטית. צילומי הזוועות – האמיתיות והמדומות – מהשטחים הותירו רושם קשה בתודעת אזרחים במערב, החיים את חייהם הנוחים ואינם מבינים מדוע אין אנו נוהגים בנערים פלשתינים סוררים כפי שהמורה בביתה נוהג בבנם, כאשר הוא מאחר לשיעור.

האינתיפאדה הצליחה להעביר לישראלים רבים את המסר, כי לא יהיה אפשר להחזיק בכל השטחים כל הזמן. הבעיה הדמוגראפית, שהדאיגה רבים עוד לפני ההתקוממות, קיבלה לפתע ביטוי מוחשי, איומני, מיידי.

אלה הם הישגים לא מבוטלים. אך הם הושגו במחיר לא מבוטל. ראשית – המחיר הפיסי. כ־200 הרוגים, אלפי פצועים, אלפי עצורים, הפסד הכנסות בעשרות מיליוני שקלים – גם ציבור למוד־סבל ונחוש בדעתו חייב לעשות חשבון־נפש לפני שהוא מחליט על המשך דרכו. בייחוד אם אינו רואה פירות ממשיים לקורבנו.

וזה מה שמסתמן עכשיו: הפלשתינים אינם מסוגלים לתרגם את רישומה של האינתיפאדה להישגים של ממש. אדרבא, הם רואים את אוזלת ידן של מדינות ערב: המצרים מגמגמים, חוסיין בורח מהזירה הפוליטית, אסד עסוק בלבנון. וגרוע מכל: הם נוכחו לדעת, כי אש"ף הוא נמר של נייר. שיגורה של חוליה פה או חוליה שם אין בהן כדי לשנות את התמונה העגומה. חיסולו של אבו ג'יהאד הוסיף מלח לפצעים: הפלשתינים מבינים כבר, כי מאש"ף לא תצמח להם ישועה.

ואחרון־אחרון, חמור ביותר: האינתיפאדה – והקולות שנתלוו לה מצד אינטלקטואלים פלשתינים – שיכנעה ישראלים רבים, כי גם המתונים בין הפלשתינים לא יסתפקו במדינה קטנה לצידה של ישראל, אלא רוצים לחסל את ישראל ולהקים מדינה במקומה. לא רק העולם רואה את הפלשתינים באור אחר; לא רק הפלשתינים רואים את עצמם באור אחר; גם הישראלים רואים את הפלשתינים באור אחר. באור מפוכח; קר ועוין. השינוי שהתחולל ביחס הרוב הדומם בישראל אל הפלשתינים, משני צידי הקו הירוק, הוא, לטווח הארוך, מחירה היקר ביותר של האינתיפאדה.

אפרים סידון

עידכון תורה

ארי ביטון

דעות

הרוסים יוצאים, הבעייה נשארת (קריקטורה של בהרנדט)

יורם רוזנפלד

ואגנר עכשיו

לפני כשבועיים צדה את עיני מודעה בעיתון המ־בשרת על ביצוע "מתיאוס פאסיון" של באך במסג־רת פסטיוואל ישראל. הידיעה על הקונצרט שימ־חה אותי, אבל כדי ששמחתי לא תהיה שמחת שו־א המתנתי מעט לראות אם העניין יעבור בשלום. ואכן הפאסיון בוצע, בנוכחות קהל רב, ללא פרץ רצוחה.

אינני בטוח אם זו הפעם הראשונה שמבצעים אצלנו בפומבי את הפאסיון, אולם היטב זכורה לי סידרת ארועים שערורייתיים סביב הכוונה לבצע יצירה זו לפני שנים לא רבות. שלומי אמוני ישראל הקימו אז מהומה רבתי והצליחו להעביר את רוע הגזרה. בכך מנעו המוחים את חשיפתן של נשמות רכות למינות המוסיק־לית של באך. הפאסיון מספר, כידוע, על ימיו האחרונים של ישו, והוא מבוסס על טקסטים מן הברית החדשה.

בדרך כלל מצפים מאתנו שנימנע מעיון בברית החדשה, מתמת החשש שעיון כזה יביא, חלילה, לגל של המרת דת בישראל. הש־טות הזאת היא שריד מימים רחוקים בגלות אירופה, שבהם היה לדאגה זו טעם והגיון. היום בוודאי שאין לה שחר, ואילו הייתי מאמין שיש למאבק הזה סיכוי, הייתי מציע לצרף קטעים מן הברית החדשה לתוכנית הלימודים בבתי־הספר. תעודה היסטו־רית דבת־ערך זו, הכרחה חיונית להבנת יצירות רבות וחשובות של תרבות המערב והיא קשורה קשר אמיץ לתולדות עמנו וארצ־נו, אם נרצה בכך ואם לא.

•

אבל נחזור אל הפאסיון. העובדה, שביצוע היצירה עבר בשלום מוכיחה, כנראה, שהתבגרנו מאז ימי השערוריות. ואם אכן זה המ־צב, אני מציע שנעביר מן העולם גם את החרם האמנותי האחרון שנשאר בתוקף אצלנו, הלא הוא האיסור על יצירתו של ריכארד ואגנר.

לאחרונה זכיתי לראות ולשמוע את ה"זולקירה" ב"מטרופוליטן אופרה" בניו־יורק. מכיוון שאינני מבקר אופרות אסתפק בכך שאו־מר שנהניתי אותו ערב הנאה מרובה. בהפסקה שבין המערכה הראשונה לשנייה שוטטתי במבוא של אולם ה"מט" ובמסדרונו־תיו והתבוננתי בקהל – התעסקות חביבה עלי, שלעתים היא מעניינת יותר מן המתרחש על הבמה. תוך כדי התבוננות בקהל הזה גיליתי דמות יוצאת־דופן: חסיד מגודל פיאות וזקן, חובש כיפה ולבוש קפוטה, היורדת לו עד קרסוליו. מראהו של החסיד הדהים אותי, משום שהיה בלתי־צפוי להלוטין, בעיקר בהקשר למה שהתחולל על הבמה במערכה הראשונה, שרקעה עולם גרמני פאגאני ושיאה דרמה של גילוי עריות.

עקבתי אחרי האיש במשך ההפסקה, ויותר מפעם אחת התפתי־תי כמעט לגשת אליו ולשאול אותו מה לכהן בבית הקברות. עם הצלצול לתחילת המערכה השנייה ראיתיו נכנס לאולם, מתייצב באחת השורות שנועדו לעמידה כשכולו ציפייה דרוכה להמשך. בחצות שוב הבחנתי בו יוצא מן האולם עם כל הקהל, אחרי עשר דקות של תשואות נלהבות.

המיפגש המוזר הזה עם חסיד אדוק, המוכן להתפשר עם איסו־רים מפורשים כדי לזכות בחוויה שעשויה להעניק אופרה של ואג־נר, עורר בי מחדש רוגז על החרם השורר אצלנו.

רבות הן הדעות על יצירתו של ואגנר, החל בהערצה טוטאלית וכלה בביקורת קשה, אולם אין ספק, שעל־פי כל אמת־מידה מקובלת ימנה ואגנר עם עשרת גדולי המוסיקה בכל הזמנים, אם לא למעלה מזה. בתחום האופרה אף יצטמצם הוויכוח: רבים יטע־נו שיש להציגו במקום הראשון, ואחרים – במקום השני, לכל הפחות.

•

על אישיותו של ואגנר ועל עבודתו נכתבו מאות, ואולי אלפי חיבורים; יותר משנכתבו על כל מוסיקאי אחר, לכל הנראה. מובן שאין זה המקום, ואני איני האיש שידון בנושא זה לעומקו. לכל הרוצה להשכיל מעט אני ממליץ על אסופת מאמרים שהופיעה בעברית בשם "מי מפחד מריכארד ואגנר". בספר זה נכלל גם חיבו־רו הידוע לשימצה של ואגנר "על היהדות במוסיקה" ובו דברים עליו ועל יצירתו שכתבו תומאס מאן, בודלר, ברנארד שו ואחרים.

אין צורך לקרוא את "היהדות במוסיקה" כדי לדעת שוואגנר היה אנטישמי, אבל אפשר לומר בבטחון שהאנטישמיות שלו לא היתה למעלה מן הנפוץ בקרב בני דורו באירופה. שופן, ליסט וצ'ייקובסקי היו אנטישמים גרועים ממנו, ואותם מנגנים אצלנו, אף־על־פי שערכם כמוסיקאים נופל מערכו של ואגנר. גם דוסטויי־בסקי והאמסון, למשל, היו ש:נאי יהודים מובהקים, ואיש אינו מציע להחרים את ספריהם.

בלי שהדבר יעלה או יוריד מערך הטיעון אוסיף עוד, שהאנ־טישמיות של ואגנר לא היתה סוחפת או כוללת. מקריאה בזכרונו־תיו ניכר שיחסו אל היהודים כפרטים נפרש על פני כל הקשת, החל בידידות ואהדה וכלה בטינה ועוינות, ויחסו אל היהודים כעם אינו שונה מהותית מן האנטיפתיה שהוא מגלה כלפי איטל־קים או צרפתים, לדוגמה. אותן הערות אנטישמיות, אישיות או כלליות, המופיעות בזכרונותיו, אינן גרועות מהתבטאויות "אנ־טי" אחרות, המופיעות בכתביו בשפע. ואגנר היה אדם, שנשא בלבו מטען של עוינות כלפי יחידים וקבוצות, ובכללם רובם של אלה שאינם גרמנים וכל מי שלא הזדהה עם השקפת עולמו הכל־לית והאמנותית. בהתחשב באלה אין ייחוד ביחסו אל היהודים.

נימוק מרכזי נגד השמעת ואגנר אצלנו הוא ה"גרמניות" שלו. אכן, רבות מיצירותיו של ואגנר בנויות על מיתוסים גרמניים (ונורדיים), והוא עצמו חדור הערצה לאומה הגרמנית ולרוחה. לנו יש חשבון היסטורי פתוח עם הרוח הזאת ועם האומה הזאת, ואין טעם להאריך בכך. נכונה גם הטענה, שהנאצים אימצו את ואגנר כאחד מנביאי הרוח הגרמנית, כפי שהם הבינו אותה.

אולם נשאלת השאלה: האם אמיתות אלה מחייבות אותנו לד־הות כנאצי בדיעבד אדם שמת חמישים שנה לפני קום התנועה הנאצית? בספקולציית־אגב אוסיף ואומר, שאילו חי ואגנר עד מאה ועשרים, ספק אם השקפת עולמו היתה מביאה אותו להתלה־בות יתרה מן הנאצים ותורתם. אני מציע שלא נשכח שהנאצים העריצו גם את בטהובן ושוברט ורומזו אותם כמי שנתנו ביטוי נעלה לרוח הגרמנית. האם יעלה בדעתו של מישהו להציע שנח־רים גם אותם?

•

אם בסמלים מדובר, ולא בהגיון, כדאי שנזכור, כי לפני כ־35 שנים הסתערו מפגינים על בניין הכנסת בעקבות הצעת בן־גוריון לקבל שילומים מגרמניה, ואילו כיום נוסעים חלק מן המפגינים ההם במכוניות גרמניות ומבבסים במכונות של "סימנס". יש לנו היום יחסים דיפלומאטיים ותרבותיים דו־כיווניים עם גרמניה בעוד שלפני שנים לא מעטות נאסרה הקרנת סרטים בגרמנית ובואו של השגריר פאולס ארצה לווה בהתבתשויות של מפגינים עם המשטרה. אם יורשה לי אזכיר גם, למי ששכח, שמאז אותם ימים סחרנו עם גרמניה אפילו בנשק, ובנשק רב, לשני הכיוונים.

כל האיסורים והחרמות עברו להם מן העולם ונשאר רק החרם האומלל על מכלול יצירה שהוא מן החשובים בקנון התרבות העולמית.

עכשיו, כשמלאו לנו ארבעים שנה, מתברר שאנחנו כבר גדולים ואפשר להשמיע לנו את "מתיאוס פאסיון" בפסטיוואל ישראל.

עכשיו, כשהגענו לגיל בינה; אני מציע שיותר גם להשמיע ול־הראות לנו מיצירות ואגנר. ואם חכמים של נצוצות וגרמניות ביציר־רות אמנות עדיין מפריעות למישהו אפשר להתחיל ב"הולנדי המ־עופף" וב"מייסטרזינגר מנירנברג" ולהסתפק בכך עד שנהיה בוג־רים עוד יותר.

יגאל לב / פגישה מקרית

נוסחת הפלא

יש. יש נוסחת־פלא שתגאל אותנו מהצרות שדבקו בנו כספחת וגרמו שנאבד את הסקס־אפיל המוסרי והחברתי שלנו. יש תשובה לתופעה, שכשליש מתלמידי התיכון שלנו מבקשים לרדת מן הארץ.

היינו חייבים למצוא את נוסחת הפלא גם כדי להקל על הליכוד, המבטיח לנו לפתור את הבעייה הדמוגראפית הקשה על־ידי עליית מיליוני יהודים לישראל, שי־מלאו את הארץ ויגלשו מהקו הירוק עד לשפת נהר הירדן. אבל עכשיו ברור, שבקצב הנוכחי של הירידה (כאלף ישראלים עוזבים בכל חודש את הארץ) ושל היעדר עלייה, עלולה, וחלילה, הארץ להתרוקן בטרם יתגשם חלום העלייה ההמונית. לכן, הושיבו את מיטב המוחות כדי למצוא את נוסחת הפלא.

לצערנו, אין הנוסחה חבויה בחינוך. הארץ מאבדת את קסם המשיכה שלה לגבי בניה. לא רק בגלל בעיות השטחים. לא רק מחמת התחושה, שאנו חיים בשתי מערכות חוקים, אחת לישר־אלים ואחת לערביי השטחים. לא רק מחמת 60 ימי המילואים וההרגשה, שההתקוממות נועצת רק בדמיונם של המנהיגים, ואילו בשטח היא מוסיפה ללחוש כגחלים בוערות. לא מעט מהקסם אובד מחמת החינוך שאנו מעניקים לצעירים. המורים בחינוך הממלכתי־דתי, באמצעות חוזר שקיבלו, מסבירים, כי לאחר שקופסת הקרן־הקיימת (דונם פה, דונם שם) פשטה את הרגל, אין ברירה אלא לכבוש את ישראל בחרב. ואנו רואים כבר עכשיו את הפירות המרים של חינוך כזה. למשל, אצל אותם גדנ"עים צעירים שטענו, כי *"ניפוח לאסירים ערבים את הראש"*.

לא עומדת כאן השאלה אם הדברים בוצעו באמת. הבעייה היא, ש"ניפוח ראש לערבי" הופך למטבע־לשון, שבו צעירים מבטאים את גבריותם המתעוררת ומתגאים בה אל מול נערותיהם.

אפילו הנסיונות להפוך את ישראל ל"ארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות", כאשר מנהלי מקים ציבוריים מרוויחים למעלה מ־12 אלף דולר לחודש, בעוד נתמכי סעד מקבלים כתוספת יוקר 6 שקלים... סליחה: 9 שקלים. אפילו הנוסחה הזו איננה קוסמת לצעירים. אולי הם מפחדים, שגורלם יהיה כגורל פועלי "אתא", שנפלו קורבן ל"שיטה", שעל־פיה אפשר להשליך מאות עובדים לרחוב כדי לבנות וילות על חורבות המפעל.

כל מי שמחפש בארץ את אמריקה יכול להתנחם, שלפחות המערב הפרוע כבר קיים אצלנו. אקדוחנים יורים חופשי־חופשי במי שמעורר את חמתם. אפילו החוקים על רצח והרג מופעלים קצת בדומה למה שהיה מקובל במערב הפרוע. כנופיות מזויינות משוטטות ומטילות את חיתיתן. בקיצור, צריך רק עוד משהו, עוד צעד אחד, כדי למצוא גם את נוסחת הקסם, שתהפוך את ישראל למושכת. ואנו גאים לבשר, כי הנוסחה נמצאה: חברה אמ־ריקנית נכבדה עומדת לערוך סקרים גיאולוגיים בישראל כדי למ־צוא זהב.

הבהלה לזהב. כשם שהיא הפריחה את המערב הפרוע כך היא תפריח את ישראל. תהווה מוקד משיכה לעולים חדשים ולבני הארץ גם יחד. הבהלה לזהב, שבה ייצאו הכל עם מעדרים, מכר־שים, טוריות ומגרפות לחפש אחר הנוצץ־הנוצץ הזה. ומי יודע, אולי אם הם יטרחו די הצורך, יחרשו ויחפרו את האדמה ויהפכו את רגביה, תגלה הקרקע את סוד הזהב שלה בדמות זהב השיבו־לים...

חברת החשמל לישראל בע"מ
אגף הצרכנות

חברת החשמל לישראל מודיעה על תחרות
צרכן החשמל היעיל
לשנת 1988

חברת החשמל מייחסת חשיבות רבה לייעול צריכת החשמל במגזרי המשק השונים במטרה להקטין הוצאות המשק הלאומי לייצור ואספקת חשמל. במסגרת פעולות החברה לניהול עומס בתחום הצרכנות, תתקיים השנה, זו הפעם השלישית, תחרות "צרכן החשמל היעיל".

בתחרויות הקודמות השתתפו עשרות צרכנים גדולים ומתוכם נקבעו הזוכים:

■ התעשיה האוירית לישראל - נמל תעופה בן גוריון
■ מקורות - חברת המים ■ מרכז רפואי ספיר - כפר סבא
■ מרכז רפואי סורוקה - באר שבע ■ קיבוץ יפעת ■ אורדן תעשיות - נתניה
■ נשר מפעלי מלט - הר טוב ■ נשיונל סמיקונדקטור - מגדל העמק
■ פרדס מוצרי הדר - יבנה ■ קיבוץ עין גב.

לתחרות שתי מטרות עקריות:
■ לעודד צרכנים לנקוט צעדים לייעול צריכת החשמל במתקניהם.
■ להקנות מידע על דרכים אפשריות לייעול הצריכה לכלל אנשי המקצוע, על ידי הצגת ההשגים של הצרכנים המשתתפים בתחרות.

- בתחרות רשאים להשתתף צרכני חשמל המשלמים לפי תעריז (תעריף לפי עומס המערכת וזמן הצריכה) אשר יוכיחו כי ביצעו צעדים טכניים/אירגוניים שהביאו לשיפור ולייעול פרופיל צריכת החשמל שלהם.
- לצרכנים שיזכו בשלושת המקומות הראשונים יוענקו פרסים כספיים.
- המועד האחרון להגשת המועמדות לתחרות, בכפוף לתנאים המפורטים בתקנון הוא 14.10.88.
- את תקנון התחרות ניתן לקבל במחלקות הצרכנים הטכניות במחוזות החברה, או במשרדי המחלקה לייעול הצריכה:

בחיפה - שדי' ההגנה 2, בנין אגד (התחנה המרכזית), קומה 11, טלי 04-548416 או 04-548436.
בתל-אביב - רח' החשמל 25, טלי 03-625963.

אפרים סידון

עידכון תורה

אני לא יודע אם שמעתם, כי זו עדיין ידיעה סודית, / אבל לפני חודשיים נקרא הקדוש־ברוך־הוא לפגי־שה חשאית./ לא מסרו לי את מקום הפגישה ולא את לוח הזמנים./ אבל, בכל אופן, היא הייתה עם כמה וכמה רבנים./ ועל סדר־היום נושא אחד בלבד נקבע: / עידכון עשרת הדיברות לקראת חג שבועות המתקרב ובא./ והכרוב שהדליף לי מסר, כי הרבנים / דרשו בתוקף, מכח מצבנו, השלמות ותיקונים.

אשר לדיבר הראשון, "אנכי השם אלוהיך אשר הוצאתיך..." – טוב, זה היה ברור. / הוא מקובל, הוא לא צריך שינוי, הוא בסדר גמור./ בעניין הדיבר השני, "לא יהיה לך אלוהים אחרים על פני". / גם על זה הם הסכימו, אבל לא בכל תנאי./ כלומר, בעניין הפסל והתמונה ועבודת האלילים / הם ביקשו להתיר כמה היתרים קלים./ כמו אבנים, מים קדושים, קמיעות, ועוד./ הבבאות סאלי וברוך, והבבא מלובביץ' – אותם אפשר לעבוד.

בעניין הדיבר השלישי התהפך המצב. / מה זה "לא תשא את שם ה' אלוהיך לשווא"? / והרי צריך להשתמש בו לכל מיני טובות הנאה / – לסחיטה, לניגוח, לצורכי קופת התנועה. / לריב בין תצרות, לקידום אישי, /לנפנף בכל ויכוח טיפשי. / למטרות פולי־טיות, לכיבוש יעדים, / להפרדה ולנידוי של קבוצות יהודים. / כלומר, הדיבר יוצר בעיות / ופוגע בפעילות המפלגות הדתיות. / ויש לנסחו החל מעכשיו / "לא תשא ...לשווא. / אלא אם כן הדבר דרוש / לצרכים פוליטיים, השפעה או רכוש".

"זכור את יום השבת לקדשו", מקובל / אם כי רצוי לטובת הקהל, /שהקדוש־ברוך־הוא יקל פה מעט / ומשחק כדורגל יחד־שב לשמירת שבת. / שהרי בתוך עמו הוא יושב, עדיין / וראוי לו, כמו לכל רבני ישראל, להעלים עין. / "כבד את אביך ואת אמך...", שום דבר בעייתי / "ואל תשליך אותם למחלקה גריאטרית או בית אבות ממשלתי".

"לא תרצח", חשוב, אך ראוי לתיקון / ויש להוסיף עוד מלה לעידכון. / נוסח חדש מיוחד ובלעדי / זכור ושמור "לא תרצח, יהודי!" / ובאשר לאחרים, ניתן ליעץ / שרצוי לא לרצוח – אבל לא צריך להתאמץ. / "לא תנאף", דיבר חשוב ועסיסי / ממילא הוא לא היה מעשי. / "לא תגנוב", פה ראוי סיפה להקל. / שהרי אנו כולנו עםך ישראל. / "לא תגנוב", זה מובן החלטי וברור / אלא אם כן זו קופת הציבור. / "לא תגנוב", מדידה, או, חנות, או ארנק / אלא אם אותה ממשלה, או בנק. / "לא תענה ברעך עד שקר", כלומר, אל תשקר / מצד שני אתה לא חייב אמת לדבר. / השתדל לרמוז באופן סימפטי / וכשהעבדות יתגלו תיזהם "לא ידעתי". / "לא שמעתי, לא ידעתי", תטען בלהט / בעיקר אם תפקידך היה לדעת. / והדיברה אחרונה נתונה לנו עוד / "לא תחמוד". /והגיד לי אתה ה' אלוהים / בלי לחמוד מה הטעם לחיים?

אין לי מושג איך הסתיימה הפגישה, / אך אלה היו הטענות – וזו היתה הדרישה. / בעיקר שהרבנים הבהירו לשוכן במרומים / שהתיקונים הללו מזמן כבר בשטח מיושמים.

ארז ביטון

רשמים מהונגריה

משרד האינטרסים הישראלי, שנפתח בבודאפשט באמצע מארס השנה, שוכן בבית זמני ישן. האופ־טימיות כאן מבצבצת מן ההדגשה, כי ההונגרים מעונ־יינים בפיתוח הקשרים עם ישראל על רקע רצונם לקדם את יחסיהם עם המערב בכלל. הונגריה היתה תמיד עם פניה אל המערב, יותר מארצות סוציא־ליסטיות אחרות. אומנם, קשרים כלכליים היו בין ישראל להונג־ריה כבר לפני כינונם של משרדי האינטרסים, אבל כיום קיבלה מערכת היחסים תנופה והיצוא להונגריה מגיע ל־10 מיליון דולר בשנה, בעיקר בתחום החקלאות.

העם ההונגרי מצוי בעיצומו של משבר כלכלי על רקע ירידה תלולה ברמת החיים, בעקבות הטלת מיסים גבוהים והגבלות כלכליות אחרות, שיצרו מרירות רבה בעם. קיימת ציפיה לשינויים ולרפורמות, שייטיבו את המצב. בהונגריה קיים חופש דיון ויכוח יותר מאשר בארצות קומוניסטיות אחרות ונשמעת תביעה כלפי יאנוש קאדר לפנות את מקומו לטובת הנהגה חדשה. קיימת צי־פיה גם לפרסטרויקה בשיטה הכלכלית. "נכון שהונהגו אצלנו רפורמות כבר לפני 20 שנה ומצבנו טוב מאשר בבריה"מ ובוודאי יותר מאשר ברומניה. אין אצלנו אותו עוני מגוון, אותו ביזוי עצמי כמו ברומניה, למשל, ואותן הגבלות שבחופש תנועה ודיבור. לא העמסנו על עצמנו, כמו הרומנים, פרוייקטים של ראווה תוך הק־רבתה של רמת החיים בכלל. לנו תשובה רמת החיים", אמר לי בר־שיחי ההונגרי.

בהונגריה – מדינה של 10 מיליון תושבים – רק כ־800 אלף מסכימים לשיטת הקומוניסטית. מספרים לי, כי בתוך שנתיים־שי־לוש תונהג כאן בורסה לרכישת איגרות־חוב ממשלתיות ומניות תעשייה. האזרח הקטן מחפש לקבל יותר עבור חסכונותיו, כאשר ההכנסה הממוצעת אינה עולה על 120 דולר לחודש.

העם ההונגרי מאיר פנים וגינות, אבל מורגשת אצלו בהלה לא־מצעים כלכליים. ניכרת השפעה אמריקנית ומערבית בתרבות ובב־לבלה. סניפים וסוכנויות של רשתות אמריקניות ומערביות, ואפי־לו "מקדונלד" אחד נפתח השבוע הזה בבודאפשט. סטודנטים מכורים כאן לספרות אמריקנית, הפופ שולט בביפה, שרים באנג־לית, למרות שלא מבינים מלה. בכלל, אין כאן ידיעה של שפות למרות שהתיירות להונגריה משגשגת. השפה הבינלאומית השל־טת היא דווקא גרמנית, כנראה זכר לקיסרות האוסטרו־הונגרית ועקב ריבוי התיירים מאוסטריה.

בני העם הפשוט ביטאו בפני התנגדות לנוכחות הרוסית. קיים אצלם אופטימיזם לא מובן, כי לא ירחק היום והרוסים יעזבו. ניתן לראות בדרכים שיירות רכב צבאי רוסי, אבל ככלל אין נוכחות יומיומית של הרוסים בחיי האזרח. "לא כדאי לכם לתת מדינה לפלשתינים", הם אומרים לי, "הרי הרוסים יכבשו לשם כפי שכב־שו אלינו. אל תהיו טפשים".

לשאלה האם ההונגרים מעוניינים בכינון יחסים מלאים עם ישראל התשובה היא, כי קיים רצון מצד ההונגרים לכך, אולם הדבר תלוי, כנראה, בהסכמת הרוסים.

משרדי הקהילה היהודית מצויים בבניין עתיק. בהונגריה 80 אלף יהודים, רובם בבודאפשט. חלקם מתבוללים, המעלימים את יהדותם ואשר פילסו את דרכם בחברה ההונגרית ואף הגיעו לעמ־דות נכבדות – וזאת אחת הסיבות לגילויים אנטישמיים בהונגריה בעת האחרונה. ישנה גם יהדות דתית, חלקה אורתודוכסית וחל־קה קונסרווטיבית. בתי־הכנסת בהונגריה פעילים ושאר שירותי קהילה מפותחים. זכר השואה עדיין מכה באנשים. בבית־העלמין היהודי הציבו עשרה לוחות שיש, שעליהם נחרתו שמות הניס־פים. רבים מאלה, ששמות קרוביהם אינם מופיעים בלוחות, הוסי־פו את שמות יקיריהם בעיפרון. הקהילה היהודית בהונגריה מנתה כמיליון נפש ובתוך שנה אחת, ב־1944, הושמדו 600 אלף מהם. עד לפני שנים מספר התעלם העם ההונגרי מאחריותו והנושא הי־הודי לא נזכר כלל. באחרונה מופיע הנושא היהודי בפרסומים שו־נים ובאמצעי התקשורת. הופיע ספרו של כומר משומד, המעלה בצורה נוקבת את מעשיהן ומחדליהן של הכנסיות כלפי העם הי־הודי בהונגריה בתקופת מלחמת העולם.

למבקר המערבי בהונגריה נוח יותר מאשר במדינות סוציאליס־טיות אחרות ולמבקר הישראלי אין כאן תחושה של עויינות או הסתייגות בימים אלה.

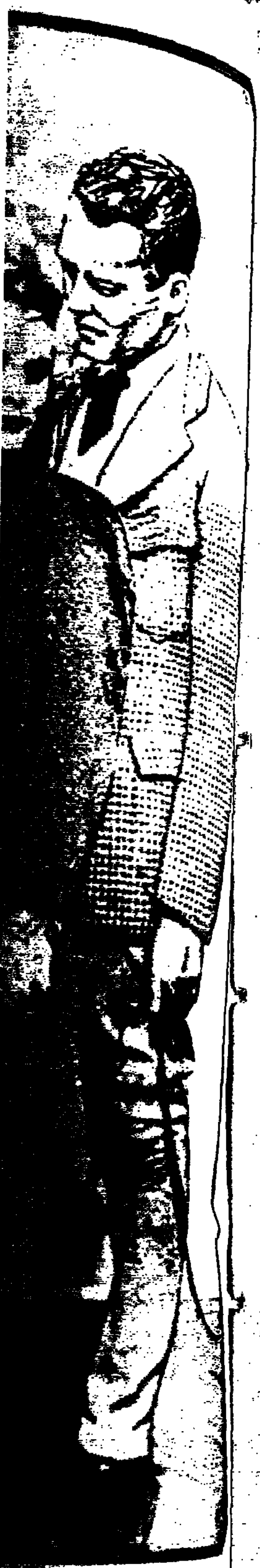

מנורה שמה

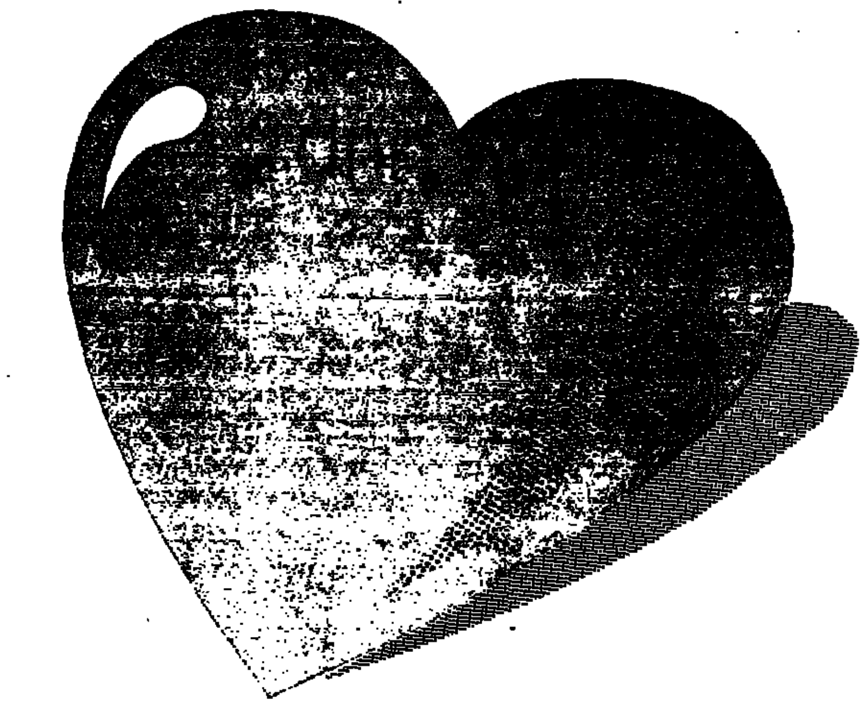

אליך

חידוש בלעדי למבוטחי "מנורה"- א.ק.ג. אישי שהולך איתך לכל מקום.

אם אתה מעל גיל 30, עובד קשה ושרוי במתח, *חברת הביטוח "מנורה" מציעה לך שירות חדש* וייחודי לבדיקת א.ק.ג. אישי וצמוד.

ברגע שאתה חש שלא בטוב, בעייפות רבה או בחולשה, במועקה או בכאב בבית החזה, בכתף או בזרוע, הפרעות בקצב דופק הלב וכדומה, או אם עברת בעבר ארוע לב כלשהו,

כשברשותך מכשיר זה אין לך צורך להגיע למרפאה.

המכשיר הקטן (בגודל של רדיו-טרנזיסטור),

שהינו החדיש ביותר עם זכרון - יכול להמצא בכיס בגדיך או בתיקך, - מבצע בעצמו את הבדיקה בכל רגע דרוש ונתוני הבדיקה מועברים מידית ! למוקד רפואי באמצעות קו טלפון רגיל.

שים לב לתכונות היחודיות :-

זכרון - ניתן לבדוק א.ק.ג. בכל רגע דרוש ולהעביר אותו למוקד מייד או במועד מאוחר יותר, לפי בחירתך.

קוצבי לב - ניתן לבדוק תקינות פעולה של הקוצב ע"י המוקד באמצעות טלפון.

שרותי מידע - תוצאות של כל בדיקה מועברות ע"י המוקד לרופא המטפל וחשוב מאוד:

הן גם נשמרות במאגר המידע הממוחשב של המוקד. ניתן לשחזר לפי דרישה הפרעות קצב קרדיאליות לאורך זמן, לצבור נתונים סטטיסטיים ולהעזר במידע לקבלת החלטות.

במוקד נבדק תוכן השידור ע"י צוות מקצועי מוסמך. תוצאות הבדיקה נמסרות לך מייד במהלך שיחת הטלפון.

במקרה חרום המוקד יתקשר לשרות אמבולנס ויעביר את הנתונים שבידו לרופא שבמקום.

מיוחד למבוטחי "מנורה"

את השקט הנפשי שלך אתה קונה בתשלום חדשי נמוך במיוחד למבוטחי מנורה: 36 ש"ח כולל מע"מ (הסכום מחל ב-10% תהווה לסיבסוד של "מנורה"). אתה מקבל (בהשאלה) את המכשיר חוכה לשירות רצוף במשך 24 שעות ביממה בכל ימות השנה (למעט יום הכיפורים).

בדבר פרטים נוספים פנה אל:
מרכז המידע של חברת הביטוח "מנורה"
03-5430775/6
או אל סוכן ביטוח "מנורה" עימו אתה עובד.

קבלת המכשיר והמינוי, במשך 24 שעות ביממה, עם הצגת פוליסת ביטוח חיים של "מנורה" אצל "מזור", שירותי חירום קרדיאליים, רח' בן יהודה 87 תל-אביב, חדר 8 קומה ב' (בנין מלון דבורה), טלפונים: 03-237134, 03-246937.

"מנורה" רוצה שתהיה בריא ואתה חייב זאת לעצמך ולבני משפחתך.

מנורה
חברה לבטוח בע"מ

מעריב פנאי

חלק ד' / יום ו', ד' סיוון תשמ"ח, 20.5.88

קולנוע
כתבה בעמוד 2

סרט על סרטים

עידית שמגר כותבת על הסרט "אהבנו כל כך" של אטורה סקולה. הסרט המיועד לחובבי קולנוע, יכבוש את אוהדי הקולנוע האיטלקי, אבל יהנה גם את אלה שרוצים סתם לר־אות סיפור יפה.

טלוויזיה
כתבה בעמוד 3

מודה ועוזב ירוחם

דליה רביקוביץ ראתה ב"ערב חדש" את ברוך אלמקייס ראש מועצת ירוחם, מסביר שהמקרה של הכאת עצירים ע"י תלמי־דים מעיד על גדולתו המוסרית של עם ישראל, ואת אנשי "הפועל" ("הפועל מטריה") התובעים להדיח את ראלף קליין, מאמן הנבחרת הלאומית.

תיאטרון
כתבה בעמוד 4

מכירת חיסול בהבימה

אפרים קישון

אליקים ירון ראה את "סאלח שבתי" שהוא, לפי הגדרתו, מטרד שנמשך למעלה מש־לוש שעות, הפקה עלובה, שעשויה בדרך כלל ברמה של בית־ספר; על בימוי אין מה לדבר. איזה תיאטרון אפשר היה לעשות עם זאב רווח לו רק היה כאן חומר ראוי לש־מה

מוסיקה
כתבה בעמוד 5

אדאמס מגיע

טל פרי כותב על האורח העתיד לפקוד אותנו, בראין אדאמס. הרוק שלו לבן ונקי. האנרגיה מצופה בהפקת אולפן משובחת. אבל מי שכבר ראה אותו על הבמה אומר שהוא חיה אמיתית. אפילו ההשוואה לספרינגסטין לא התקבלה בשריקות בוז, כמו שמעריציו הפנאטיים של "הבוס" עושים בדרך כלל לחקיינים.

מיכל קפרא

על הקרשים

תרבות הקול

נוק־אאוט החום הקטלני – ושלא יבלבלו את המוח עם צמד המושגים השגרתיים: חמסין ושרב – יצר אופנות בל־לי מהמקוריות שיש, אם לא לדבר על תרבות. החוויה שעברו בני אנוש שיצאו בלית ברירה החוצה והתעסו בש־איפת האוויר המעלי הזה לתוך הריאות, העלו שתי אסו־ציאציות פרועות – מרלון ברנדו וצפרדע. בסרט אנגלי, ויסלחו לי יוצריו, ששמו נשמט מזכרוני, טורח ברנדו היקר ללמד שני ילדים קטנים את חוקי הטבע. הוא תופס צפר־דע בלתי אלימה ביותר, תוקע בפיה סיגר ומראה לילדים כיצד מתענגת הצפרדע הזו על התום שמופק מתהליך העי־שון. והצפרדע הדבילית הזו מעשנת ומעשנת ומעשנת, עד שפתאום היא מתנפחת כמו בלון ומתפוצצת. לא לנסות – זה עובד.

מכיוון שהתבונה האנושית מחשיבה עצמה כמפותחת יותר מהתבונה הצפרדעית, החלה נהירה בלתי נסבלת בצי־פיותה אל מקורות אוויר קריר. מילא אוויר קר, אבל המגע עם מזגן מזדמן פרץ את הפרופורציות הראייות של האקס, והביא אנשים לידי סיפוק פיזי שיודע להתחרות בקלות בעוצמתו עם סיפוקים פיזיים גשמיים.

אל המשביר לצרכן בתל־אביב, למשל, הידוע כאחד המוסדות בתל־אביב, שכמעט אין לו מתחרים בפליטת אוויר קר, החלו נוהרות משפחות שלימות. חיטוט־כיסוי במבחר תחתוני מרקס אנד־ספנסר, היה שווה רבע־שעה נשיפה על חשבון הבית של אוויר צפון־אירופי. דיזנגוף סנ־טר, נתן לאנשים בחינם תחושת אורגזמה אסקימוסית. תר־בות בילוי שעיקרה טפילות אל אוויר קר החלה לצבור תאוצה פופוליסטית. היו אנשים שמטעמי טמפרטורה חד־רו אפילו למוזיאון תל־אביב. שם אגב, לא היה מרצף במיר־חד. במוזיאון, כידוע, יש לשלם כרטיס כניסה. ואוויר קר תמורת תשלום, דומה לפורקן מיני שיש לשלם עבורו. מה מעניין? איפה תחושת ההישג?

ומכיוון שכניסה חופשית לבניינים ממוזגים בלתי אפש־רית אחרי השעה שבע בערב, שועטים מחוזרי הקור אל הים. ואז מתברר שלתל־אביב יש אמנם ים, אבל אין בדיוק מקומות שאפשר לשבת בהם ולנשוף בריזה. כלומר, לה־קות נשיפת בריזה, כי גם בריזה לא היתה.

נכון שיש טיילת. ויש בתי קפה ומסעדות, אבל במקו־מות המצועצעים האלה ניתן לשאוף בקלות רבה יותר עשן אגזוזים מאשר אוויר. כל אוויר, וגם, קר. ובין המקומות הנדירים שממוקמים ממש על החוף, אפשר היה למצוא קיוסק פתוח ב"חוף ירושלים" (נו, שובה לשמו ההדרי בי־לל מהווה בלתי ברורה של מכתב השפילה למוכתר ירוש־לים. שם, בכל אופן, אפשר היה לפגוש אחרי חצות עם הפנים לים: קולנוען צעיר נוטף מים, איש שירותי הבטחון שפליגרסט עם איזו בלונדינית, שיכור שהקיא, ומסומם שבהה.

מה שנקרא תרבות הקול התל־אביבית.

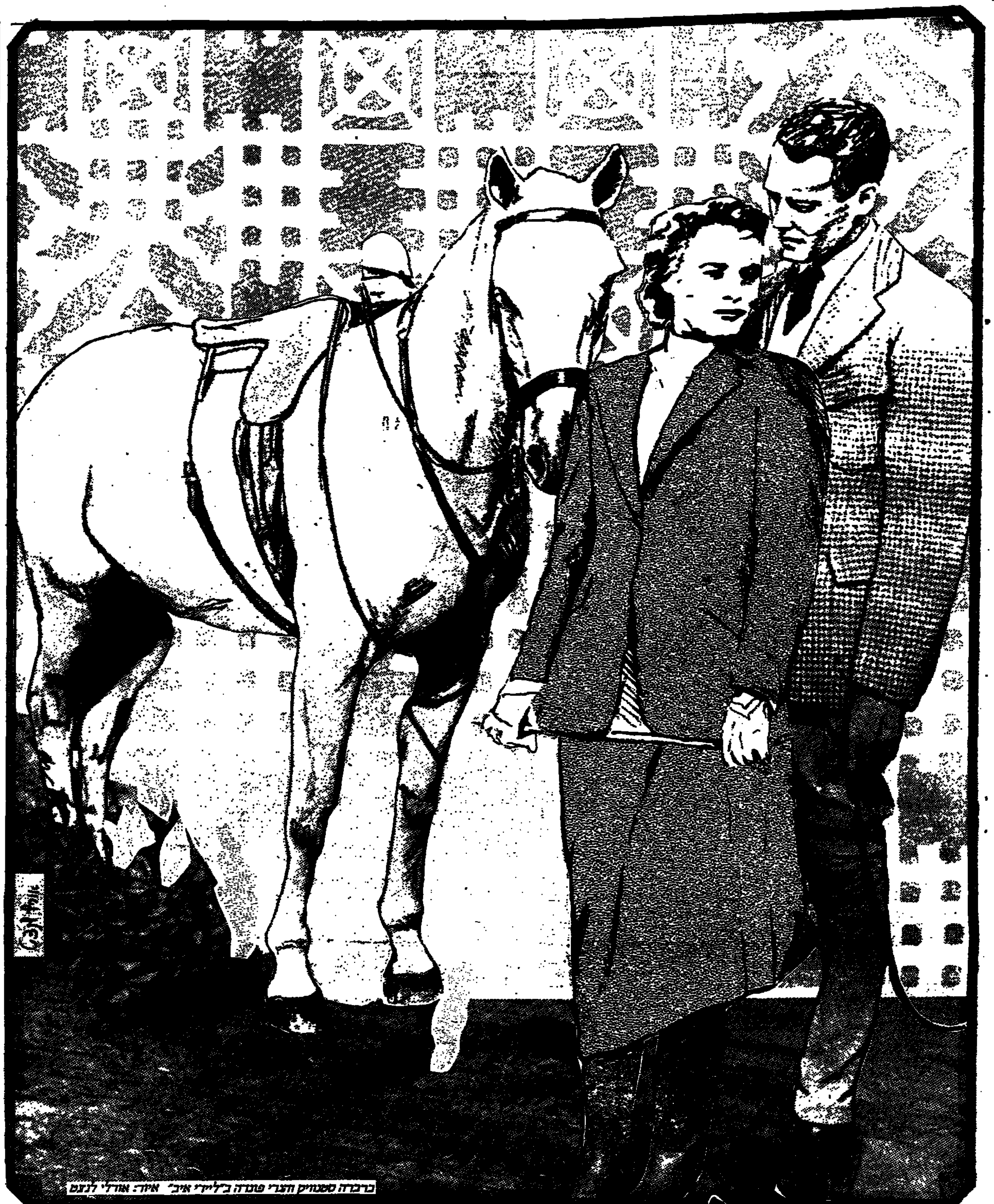
ברברה סטנויק והנרי פונדה ב"ליידי איב" איור: אורלי לנצט

הוליווד מכה שנית

מאת עידית שמגר

היא מקרקסת אותו בקלפים, מפתה אותו ברגליים ארוכות־חטובות, לועגת לו בבטחון המשועשע שלה. במפגש זה בין חמור לשועלה, נופל הנ"ל מתמוגג בין זרועות היפהפיה ומתאהב בה פעמיים: בקלפנית ובדוכסית. ליידי איב – סיפור של גירוש מגן העדן, על אדם תם אחד, חווה ערמומית ונחש.

ליידי איב זו הוליווד בשיאה. ברברה סטנויק והנרי פונדה בסרט שכולו סלפטים לבנים, גביעי שמפניה וגרבי משי, סוסים גזעיים ומסע תענוגות באוניות פאר. הוא יורש של אימפריית בירה, מדען תם ותובב נחשים. היא בתו של רמאי קלפים ומקצוענית בזכות עצמה. הם נפגשים על סיפונה של אוניית פאר. ראשיתו של המפ־גש בניסיון (שמצליח, כמובן), להפיל אותו בפח ולשחרר ממנו מזומנים. אלא שבמהלך הדברים מתאהבת חווה באדם. היא מת־חפשת לדוכסית בריטית ומכניעה אותו ללא תנאים מוקדמים ול־לא רחמים.

קולנוע של פרסטון סטרג'ס, שהיה מלך הקומדיה בהוליווד של שנות הארבעים ונשכח. סרטיו העלו אבק אי שם בארכיונים מסוגרים. השנה התגלו מחדש ויש פריחת סטרג'ס, בעולם ובארץ. קולנוע פריס סוגר קופות מדי ערב ודלים נשארים בחוץ. בני 20 שלא שמעו את שמו, מצטופפים להכיר את הוליווד שעליה רק שמעו סיפורים. פריחת סטרג'ס יוצרת אופנה חדשה: מחזירים לבתי הקולנוע את הקלאסיקה.

הוליווד של שנות הארבעים. שיא (שלא נשבר מאז) של מבק־רים בבתי הקולנוע. האולפנים הגדולים שולטים, מפיקים ממול־חים מחתימים כוכבים על חוזים מחייבים, מאירופה הכבושה בור־חים להוליווד במאים כפריץ לאנג, בילי ויילדר, ארנסט לוביץ' או פון שטרנברג והם בוראים את מרלן דיטריך, מרלין מונרו, לורן באק־אל, אינגריד ברגמן. מחזאים חשובים מהחוף המזרחי יוצאים מער־בה. סקוט פיצג'רלד, בן הכט, וגם פרסטון סטרג'ס.

עזבו בשבילו את הבעל

גבר גבוה, נאה ותובב נשים. קול עמוק ובלורית שחורה. שלוש נשים עזבו בשבילו את בעליהן. אחת ברחה מבית הוריה העשי־רים, שהתנגדו לשידוך עם פרסטון הגרוש והבוגר ממנה ב־10 שנים. האירוע היה חשוב עד כדי כך שהניו־יורק־טיימס דווח על השערוריה בעמוד ראשון: "אליאנור האטון ברחה מבית הוריה ונישאה למחזאי פרסטון סטרג'ס למרות התנגדותם!" גירושיהם היו סוערים לא פחות.

הוא נישא ארבע פעמים, אך את הרומן הסוער ביותר ניהל עם אשה שלא נשא מעולם. כדור אש ותחולת פרא, כך כינה את ביאנקה גילכריסט, היהודיה שעזבה בשבילו את בעלה בניו־יורק ויצאה עם סטרג'ס כמזכירתו. הם אהבו, עבדו ולחמו. פעם נסעו במכונית וביאנקה תפסה נעל בית והכניסה לאהובה כמה מכות נמרצות בפרצופו. בעודו נוהג העיף לה הנ"ל סטירה ושבר את אפה. ביאנקה נשתתקה, אחזה באותו אבר אומלל, ואמרה: לא רע. תירוץ לנתח סופסוף את האף היהודי שלי.

כאשר נסעה למכסיקו כדי ללמד אותו לקח, התאהב פרסטון באשה אחרת. נשואה, כמובן. ויום אחד, בשעה שנקבעה מראש, הלך לפגוש את בעלה – כדי לבקש ממנו את ידה של אשתו.

לואיז עשתה הכל כדי להיות לו אשה טובה. היא בישלה, אר־חה, האזינה לכל שורה שכתב, ליוותה אותו לאתר הצילומים ואפילו ילדה לו בן. אחר כך החליפה אותה גברת סטרג'ס מספר ארבע.

כן, פרסטון סטרג'ס היה מאהב גדול, תסריטאי גדול ובמאי גדול, אך מי שניהל רומנים סוערים ושבר לבבות נשים, לא הש־כיל לכתוב אף סצינת אהבה.

ליידי איב' זו הוליווד בשיאה. ברברה סטנויק והנרי פונדה מככבים בסרט שכולו סלפטים לבנים, גביעי שמפניה ומסע תענוגות באוניות פאר □ סרטיו של פרסטון סטרג'ס העלו אבק בארכיונים עד שהשנה התגלו מחדש □ סטרג'ס ניהל רומנים סוערים ושבר לבבות נשים אך לא השכיל לכתוב אף סצינת אהבה

הכל נראה אצלו מצחיק, קליל ורזוח. אבל מבט שני בסרטיו, מגלה את הפסימיות העמוקה שלו: שום גיבור של סטרג'ס אינו מצליח באמת להתעלות מעל עצמו ולהשתחרר מעצמו: שום גבר שם לא משיג את מטרותיו וממילא אלה מטרות אבודות (זכיה בפרס הראשון בחג מולד ביולי), מגוחכות (הבמאי שרוצה לתאר בסרט הוליוודי את החיים כמות שהם במסעות סוליבן) או מושח־תות (מקגינטי המתחפש לאיש ישר והגון). האשה שלו כל כך חכמה וחזקה כי אין לה בעצם מטרות בחיים: המטרה האחת והיחידה שלה – היא לתפוס את הגבר!

פרסטון סטרג'ס נולד בשיקגו, וסטרג'ס לא היה שמו האמי־תי. אביו היה אחד אדמונד בידן, שהתפרנס כגובה חובות. היה לוליין טרפז ואהב לשתות. הוא היה בעל מספר 2 (מתוך 5 חוקי־ים) של אמא. אשה סוערת ומרורה, שהחליפה בעלים ומאהבים, נסעה בין ארה"ב ופריס. ניהלה חברת קוסמטיקה (את נוסחת הקרם הסודי גילה לה אביו של בעלה השלישי, תורכי ושמו סוליי ביי).

עד גיל 30 פרסטון לא ידע מה יעשה כשיהיה גדול. עד שק־רא ספר על כתיבת מחזות ונדלק. מחזהו הראשון היה להיט בברודוויי, אך שני הדברים שכתב אחר כך נכשלו. הוא התגלגל להוליווד והתחיל לכתוב תסריטים, הסתובב באתרי ההסרטה וגילה: "כאשר סרט יוצא למסכים כולם נסיכים, מלבד התסריט־אי". הוא החליט להיות בין הנסיכים. חברת פרמונט התלהבה מהתסריט של מקגינטי הגדול. סטרג'ס הציע להם הצעה שלא יכלו לסרב לה: הוא מכר התסריט בשכר מגוחך: דולר, אבל בתנאי אחד: שהוא יביים את הסרט. פרמונט העזה לעשות את מה שלא נעשה. עד אז. ביום הראשון הציץ בעדשה מצידה השני, אבל עד מהרה למד את העבודה. מקגינטי זיכה אותו באוסקר.

הוא סרב לעבוד בצוות כי שיתוף פעולה סיכן, לדעתו, את זווית הראיה הייחודית שלו. הוא התנגד לשינויים בדיאלוגים שלו ולחם במפיקים ובמאים. אך האינדיבידואליסט המוחלט הזה, הצליח בתוך מסגרת נוקשה זו של אולפנים, לכתוב 25 תסריטים שהפכו לסרטים, לביים 12 מתוכם ועוד לכתוב 8 מחזות שהועלו על הבמה. בזמנו היה בעל המשכורת הגבוהה ביותר בארה"ב.

במבט לאחור אפשר לתאר את תולדות סטרג'ס באור טראגי. הוא היה מלך הקומדיה של הוליווד הדרס את עצמו כשנקשר עם האווארד היוז וניסה להלחם בשיטה. סרטיו נכשלו ואיש לא רצה להפיק את תסריטיו. הוא הרוויח מיליונים, אך מת חסר כל ומאז זכה בכינוי המסובך מאד, אך לא מועיל: גאון נשכח.

סרט לחולי קולנוע

ויטוריו גאסמן וזינו מנפרד ב"אהבנו כל כך"

ויטוריו גאסמן וסטפניה סנדרלי

סרטו של אטורה סקולה "אהבנו כל כך" הוא סרט על סרטים, המתבונן במציאות כפי שהיא מוצגת בסרטים אחרים ואגב כך מציג עימות בין ידידות לאהבה

מאת עירית שמגר

הסרט הזה מיועד לחובבי קולנוע, הוא יכבוש את אוהדי הקולנוע האיטלקי, אבל יהנה גם את אלה שרוצים סתם לראות סי־פור יפה.

אהבנו כל כך של אטורה סקולה, מי שע־שה את המשפחה והפסיד את האוסקר לד־גינה של בבט מדנמארק.

את אהבנו כל כך, מקדיש סקולה לבמאי האהוב עליו, ויטוריו דה־סיקה. ובאמת רבים בסרט הרמזים לאמן איטלקי דגול. לא רק שגנבי האופניים של דה־סיקה תרוד ומצוטט בסרט פעמים רבות, אלא מעמ־דים שלמים, סצינות, מרמזות לסצינות מקבילות אצל דה סיקה.

זהו סיפורם של שלושה חברים טובים. מצליחן, אח בבית־חולים ומהפכן חולה קולנוע. הם מתאהבים באותה שחקנית צעירה (סטפניה סנדרלי) מתחרים ביניהם, רבים ומשלימים, מקנאים, סובלים. ידידות או אהבה? מה חשוב יותר?

סקולה עוקב אחר היחסים ביניהם במ־שך 30 שנה, מאז המלחמה ועד היום, כל אחד חי את חייו, בתוך המירוץ, העייפות וההתעסקות ביום־יום. סיפורן של תקוות, אשליות ואכזבות" – הקשר ביניהם נמשך, אך במהותו הופך לדבר רופף, כמעט מקרי.

אך במהותו הופך לדבר רופף, כמעט מקרי. זכרון משותף נעשה לאנקדוטה במהלך חי־ים של אנשים מאוד שונים זה מזה.

≡ מפסיד את הפרס הראשון

המהפכן חולה הקולנוע הוא גם דוגמט חסר תקנה, כזה שיודע לא רק להכפיף את האידיאולוגיה לצרכיו, אלא להצדיק כל קפריזה או פגיעה כהכרח היסטורי. אהבת הקולנוע שלו היא בקיאות בפרטי פרטיו של כל סרט, אך בעדו מתחרה באיזה חי־דון טלוויזיה בעניין אותם סרטים אהובים כל כך, הוא מסתבך בהגדרה מדוייקת ומפ־סיד את הפרס הראשון בשל מה בכך.

וזהו רמז ברור לנושא שבו עוסק הס־רט, לבעיה שהוא מעלה: סרט על סרטים. סרט המתבונן במציאות כפי שהיא מוצגת בסרטים אחרים ומשרטט דמויות אשר מראש נתפסות כדמויות מרטים אחרים.

הגיבורים פוגשים את אניטה אקברג מצטלמת במזרקת המים בשביל החיים המתוקים של פליני, ומרצ'לו מסטרויאני מביט אלינו פתאום, אל המצלמה. אז מי אמיתי כאן ומי משחק בסרט, ובאיזה סרט מדובר?

לזכותו של סקולה ייאמר שלא הפך את סרטו לארוע חינוכי. לא תולדות הקולנוע ולא ניתוח טכססים נכפה עלינו בסרט זה – אבל מי שמכיר את הסרטים שאליהם מרמז סקולה, ייהנה יותר.

סיפור האהבה חושף מערכות יחסים מוכרות. התאהבות ואכזבה, משיכה וני־צול. האשה הצעירה נמשכת לזה הנדם לה להתאהב ואינה מצליחה להתאהב בזה שחזר לאהוב אותה. כאן נוצר השילוב בין מלודרמה נוגעת ללב (כמו אלה שעשה דה סיקה בזמנו) לבין קולנוע מתוחכם, מסובך ולגמרי עדכני. וכמו שאמרנו, התעסקותו במדיה לא הרגה את הסיפור – אפשר להתי־בונן בסרט של אטורה סקולה, וגם להתר־גש מגיבוריו.

ביסים

הקאמרי – בברלין?

בנוהלך הסיור הארוך של הקאמרי בגרמניה, באוק־טובר הקרוב, הוזמן התי־אטרון עם מיכאל קולה־אס גם לברלין, אך המנכ"ל, עודד גלדמן, סירב. הקאמרי היה אמור להופיע שם ביום שישי. התיאטרון לא יוכל לעשות זאת בגלל קדושת השבת. עכשיו מחפשים הג־רמנים תאריך אחר. אגב, גם את קי־דוש סירבו אנשי הקאמרי להציג בג־רמניה. הסיבה: המחזה מספר בין הש־אר על זיוף שנעשה כדי לזכות בכספי פיצויים מגרמניה. כבכיסה עושים רק בבית, מנמקים בתיאטרון.

שיר חדש לצה"ל

שיר חדש נכתב והולחן במיוחד לתצוגת צה"ל בתערוכת הארבעים, העומדת להיפתח ב־9 ביוני בגני התערוכה בתל־אביב.

מילות השיר תמיד בן 18 נכתבו בידי דן אלמגור. הלחינו: דוד קריבושה ודן ברמי. הרעיון המרכזי של השיר: הצ־בא נשאר תמיד בן 18, בניגוד למדינה שגדלה קצת יותר. יבצעו: אנשי להקת פיקוד צפון, ובתוך שבועיים עומד לצאת די־ג'יי מיוחד שיושמע בתערו־כה בתוך שרשרת שירים ישראלים מ־48 עד 88', כחלק מן המיצג על צה"ל המופק בטכניקת וידיאו ממו־חשבת. הפזמון החוזר של השיר: "תמיד צעיר/ תמיד בן שמונה עשרה/ תמיד תלמיד/ מוכן/ לכל מבחן/ זה הצבא/ וכלשונה/ תמיד/ הוא בן שמו־נה עשרה".

כוכב חדש בשמי החזנות

שמואל קרישר בן 22 הוא הכוכב החדש בשמי החזנות בארץ. בחוגים שלו קוראים לו דודו פישר של המל־חינים, לא של הזמרים. שירו אמר רבי אלעזר זכה במקום הראשון במצעד הזמירות השבועי של גלי צה"ל והוא עצמו נבחר למקום השלישי במלחין השנה. קרישר בן 22 עובד בעמיל מכס ביפו, כסמנכ"ל חב־רת שמרלינג. מטפל בשחרור סחורות מהמ־כס ובארגון רשיונות. לפני 8 שנים נפטר אחיו, ובאותה שבת של אבל התנגן בראשו ניגון לזכרו. במוצאי שבת הקליט או־תו בטייפ, ושמו היה יהיו לרצון. אמו שרה במקהלת רינת, ובקרוב ייצא תקליט ראשון שלו.

שמואל קרישר

באאז הפיגה ליד מיטת החולה

ג'ואן באאז נטשה את פמליתה שנחפזה לאר־חת ערב במלון דן קיס־ריה לאחר התופעה בקיסריה. באאז נסעה במקום זאת, לקיבוץ שדות ים השכן, כדי לקיים מיצווה של ביקור חולים. לאחר הקונצרט ניגש לג'ואן סדרן קשיש, הודה לה על הופעתה וציין שהוא ממהר הביתה מאחר שאשתו מרות־קת למיטתה בעיקבות מח־לה. ג'ואן ויתרה מיד על ארוחת הערב ונסעה לקיבוץ בבדי לפגוש את אשתו של הסדרן ולערוך לה הופעה פרטית.

ג'ון באאז

פיצוי למלצר

ועדיין בנושא באאז. כשהאחרונה סוף סוף הגיעה לארוחת הערב (ראה ידיעה לעיל), נשמו מלוויה לרווחה, היו שפחדו שג'ואן לקחה על דעת עצמה מונית ונסעה להפגין בעד מתנה שלום כזה או אחר. ג'ואן הצליחה להדהים את מלוויה פעם נוספת בסוף הארו־חה: המלצר הראשי, ניגש אל הזמרת וציין שהוא מעריץ ותיק שלה אך בג־לל עבודתו במלון ניבצר ממנו לצפות בהופעה. למרות תשישותה, היא הר־שיבה את המלצר המקופח ושרה לו אקאפלה.

רק אני והפסנתר שלי

מתי כספי דואג לא רק לאמנים אחרים (מאיר בנאי, ריקי גל) אלא גם לעצמו. הוא נמצא עכשיו באולפנים, מקליט אלבום סולו חדש. המיוחד באלבום, שלא תהיה להקה לצידו. רק מתי והפסנתר.

אהרן דולב

ביקורת

החבר של החברה שלי (לב, תל־אביב).

חן ושנינה

סרט שישי בסקסטט, כלומר אחרון (!), במחזור המקסים "קומדיות ומשלים" מאת אריק רומר (תסריט ובימוי). שלושה בלבד ראו מסך במקומותינו: **פאולין על החוף, ירח מלא בפריז, קיץ** (למה מנעו מאיתנו את **אשת הטייס** ו**נישואים יפים** – למפיצינו פתרונים). *מי שראה את כל השלושה, סימן, שבדומה לח"מ הלך שבי אחר סגנונו הייחודי של קולנוען עקבי, שחכמת־הלב היא מכורתו.*

נאמן לדרכו, רומר בן ה־68 מוסיף ליצור קולנוע "דיאלוגי" צעיר, רענן ויפה להפליא. מהונדס בתיכנון אסתטי קפדני וזורם בשטף טבעי; ספונטני, במרמאול־תר. קולנוע רומנטי, נקי מתצוגות מין ואלימות ומתוקד בדקות והומור מעודן, את עולמם הרגשי של צעירים בני פריס. *בינם לבין עצמם לבין אנימו, הכרזיות לקסמי דברנותם הנהתנית, שאינה חדלה לבדוק ולתהות. על דפוסי התנהגותם, על פשרי הבחירה ונטיות הלב, על התיסכולים הקטנים והמאוויים הנחמניים.*

ארבע צלעות הפעם לתסבוכת הרומנטית. שתי עלמות חן ושני בחורי חמד. הפקידה העירונית בלאנש (**עמנואל שולה**) חושבת שהיא מאוהבת במהנדס העירו־ני אלכסנדר היפה (**פרנסואה־אריק ז'נדרון**), *שכל הבחורות מתות עליו; לאה* (**סופי רנואר**), החברה הכי טובה שלה, שקצת נמאס לה מהחבר הקבוע פאביאן (**אריק וייאר**). בלאנש ואלכסנדר פנויים, לאו דווקא זה לטובת זו. לאה ופביאן מתפנים. נשארת רק שאלה "גורלית": איך לפרק את תשבץ הלבבות ולשבץ את החבר־של־החברה בסדר אחר, מבלי לשבור יחסי חברות ולהישבר ברגשי אשמה. סופ־טוב הכלטוב.

לא לפני, שרומר מסדר פלונטרים רגשיים ופורם אותם בחן ושנינה, במרוצת קיץ זוהר אחד, *שבו נפגשים הארבעה, נפרדים, מתחלפים ומתאחדים; ומן הסתם,* לא במקרה מזכירים את זוגות הנאהבים ביער השקספירי המכושף **בחלום ליל קיץ**. אלא, שהתעתועי הנאהבים **בהחבר של החברה שלי** מתהפכים בסביבה עלילתית, שהיא היפוכו הקוטבי של יער אגדי. בשיא הציביליזציה המאורגנת ומתוכננת. באתרי פנים וחוץ של פרבר מגורים פריסי חדיש, המילה הארכיטקטונית האחרונה *בשדה הבינוי הקהילתי המושלם.*

לשכונה המודרנית קוראים סרז'י־פונטואז. כדאי לשים לב, איך רומר ממסגר את ארבעת גיבוריו בין ובתוך מבני הבטון, זכוכית ופלדה, בבברות ואגמים מלא־כותיים; איך הוא ממלא סביבה ארכיטקטונית קרה, פונקציונלית, בקומפוזיציות צבעוניות, חמות, משובבות־עין. ככל סרטיו גם "החבר" הדברני, יושב חזק על יסודות קולנועיים מוצקים. הדיאלוג הצפוף נתמך במקבילות קולנועיות. "קונטר־ראפונקטים" חזותיים למלל, קומפוזיציות מצויינות בהגיון התוכני והרגשי. לב־טי הנפשות הפעולות, החיבוטים, הנפתולים הרגשיים, מעגלי היחסים המתהפ־כים, דעות ועמדות בענייני המין־והמגדר – כל המלל הזה מסתנן אליך דרך אסתטי־קה חזותית, בהרמוניה של ניגודים מעודנים.

אין לטעות בזהות הרומר'ית. ראית רומר אחד – ראית מיכלול בווריאציות תמיד רעננות. החותם הרומר'י חקוק כאוטוגרף בכולם. נרכשת ע"י האחד, לא תוותר על הבא אחריו. על פני השטח, רומר עוסק בעניינים טריוויאליים, בנאליים בהחלט. אך, רומר הוא "אבן השיגרה", הלש את הבנאליה, עד כי תפל נהפך לעיקר ומתמלא רזים אנינים וריגושים דקים. סוד קסמו בתחכומו המעודן, באשליית פשטות חיננית וטבעית. איך אומרים הצרפתים – שרמנטי מאד.

הקו אב

בוגוסלאב לינדה ב"כוחו של מקרה"

"זרוק אותה מהרכבת"

מיודראג קריוקאפיץ ב"בשם העם"

בשם העם

ז'יוקו ניקוליץ', מי שעשה את יופיו של החטא, עשה גם את הסרט הזה. אך הפ־עם מדובר בסיפור מעין קפקאי על מנהל אחד מצליחן המעורר את קנאתם של כל האחרים שמארגנים לו מלכודת מכוערת בכל החזיתות.

בסרט חושף הבמאי תופעה חמורה, אשר תושבי האזורים העניים ביותר של מונטנגרו היו עדים לה בסוף שנות הש־שים: מנהלי בתי הרושת ופקידי עיריה נצלו לרעה את כוח השררה שניתן להם. הם פיטרו עובדים לפי ראות עיניהם וה־עדפותיהם האישיות, כלאו את מתנגדי־הם ושכבו עם נשותיהם. בשם העם השתתף בפסטיבלי שיקאגו ומונטריאול וזכה להצלחה גדולה.

כוחו של מקרה

סרט פולני של **קשיסטוף קישלובסקי** אינו סרט פשוט לצפיה. סיפור המסופר בשלוש גרסאות שונות, שלוש בחירות שעמדו בפני הגיבור: לתפוס את הרכבת ולהצטרף למסע המרכזי, ללכת בתלם עם השלטון, לפספס את הרכבת ולריב עם השומר ומכאן לצאת למאבק נגד המשטר או לפספס את הרכבת בשקט ולחיות את חייו תוך התעלמות ממה שקורה מסביב. צילומי הסרט החלו בטרם נטל הגנרל ירוזלסקי את השלטון בפולין בדצמבר 1981 והסתיימו באוגוסט 1982. בשל הנושא הרגיש מבחינה פוליטית הקרנתו של הסרט נאסרה והותרה רק חמש שנים אחר כך.

זרוק אותה מהרכבת

כשהוא שוקע מהר תחת משקלה – שתלטנותה של אימו, אותה הוא נושא מזה 40 שנה, חש אוון ליפט (דני דה וי־טו) שנותר לו רק מוצא אחד – לזרוק את אמא מהרכבת. ברור לו שהחשד יפול עליו מיד עם הרצחה ולכן הוא מגיע להסכם – או לפחות חושב שהגיע להס־כם – עם לארי דונר (בילי קריסטל), פנוי לכתיבה יצירתית.

דליה רביקוביץ
רדיוטלויזיה

לחיי העם הזה

תמונה אחת שווה יותר מאלף מלים, אבל צירוף של שתי תמונות יכול להיות שווה גם יותר מאלפיים מלה.

לפני שלושה חודשים ארע מקרה שבו גדנ"עים מבית הספר אורט בירוחם, הוזמנו על ידי איש צבא לבקר במתקן כליאה, ושם קיבלו הצעה שלא יכלו לסרב לה, להכות את העצירים.

השמועה עשתה את דרכה באיטיות לגורמים חיצוניים והכתה גלים עד כדי כך שמערכת ערב חדש מצאה לנחוץ להקדיש לנושא חמש דקות.

במשך חמש דקות תמימות חיוו דעתם גם מפקד הגדנ"ע וגם ראש המועצה המקומית בירוחם, שכל העניין הוא פחות או יותר נארישקייט.

הנימוקים היו כדלהלן: העניין חריג, טפל, שולי, זניח ובטל בשישים. כלומר על כל ילד שהכה עציר קשור עיניים, היו לפחות 60 ילדים שלא הכו אף אחד.

ברוך אלמקייס ראש מועצת ירוחם, אף הגדיל לטעון שהסיפור רק מעיד על גדולתו המוסרית של עם ישראל, משום שאילמלא גדולתנו המוסרית הבלתי מוטלת בספק, לא היו נמצאים ילדים אחרים באותה כתה שיביעו זעזוע מן המקרה הטפל, השולי והזניח.

לשמע הדברים האלה, מתעורר הרושם שאולי שר החינוך הגיב תגובת יתר, כאשר תאר את המקרה כחמור, שכן מפקד הגדנ"ע, אלוף-משנה שלא היטבתי לקלוט את שמו, נראה ונשמע שאנן ומרוצה.

לאחר שסיימנו בהצלחה את פרשת הגדנ"עים שעשו חיל במתקן הכליאה לעצירים, עברנו מיד, אנו הצופים, לשערוריה הגדולה באמת. אנשי הפועל תובעים להדיח את ראלף קליין, מאמן הנבחרת הלאומית, משום שהוציא מפיו את צירוף המלים "הפועל מסריח". ראלף קליין אמנם התנצל על המעשה המביש מעל כל בימה רמה, אבל אנשי הפועל סבורים שלא התנצל במידה מספקת, והעיקר לא התנצל בפניהם באופן אישי (אולי ברחבת הכותל), ומכל מקום, הפרשה עדיין רחוקה מפתרון.

אין מה להגיד, המלבין פני חברו ברבים כאילו שופך דמים, והשופך דמים, ודאי פעל מתוך סערת רגשות.

ברוך אלמקייס

מאיר שלו

ג'ון באאז

בארזים נפלה שלהבת

אני רוצה להקדים ולומר שספרו של מאיר שלו, רומן רוסי, הוא לדעתי ספר גדול, שלא בכל יום ולא בכל שנה מתפרסם בישראל רומן ברמתו. אם התרשם הצופה בסוף ציטוט שהמדובר בעוד ספר על יבוש ביצות, על חקלאות מתקדמת ועל קסמי הטבע, היה זה בעיקר משום שהמראיין ירון לונדון לא הכין כהלכה שיעורי בית, ונראה כמי שדורך על קרקע בלתי בטוחה.

קשה לגלות אצל ירון לונדון סימנים מובהקים של חוסר בטחון. הוא אינו מדלעלע בלשונו ואינו מאבד את חוט מחשבתו. עם זאת ישנו סימן אחד שבו מגלה לונדון את חוסר הנוחות שלו, והוא הזינוק לשפה מליצית במיוחד. שפתו של לונדון היא תמיד שפה גבוהה מן הממוצע, אך כשהוא מעפיל לפסגות לשוניות שאולי אף אינן נהירות למאזין, יש מקום לחשוד שהשיחה בינו לבין המרואיין גלשה מן הפסים.

רומן רוסי כתוב בנוסח של ריאליזם פנטסטי. עלילתו היא מלאכת מחשבת ויש בו יסודות של ספר מתח.

ספר שבו יש משקל כה רב לעלילה ולקצב מיוחד של כיסוי וגילוי, אין לחשוף את עלילתו בפני הצופים. ירון לונדון, שלא גיבש לעצמו קו שיחה ברור, חשף את כל הפתעות הספר ללא רחם, ובכך גרע לא מעט מהנאתם הצפויה של הקוראים בעתיד.

לונדון גם התקשה בזיהוי עולם הסמלים של הספר, ומשום כך נזקק רק לסמלים הבנאליים והמובנים מאליהם. יש לי הרושם שבשלב מסויים בשיחה, הסתיר מאיר שלו אך בקושי את מורת רוחו מן המראיין שלו.

נראה לי שבמקרה של רומן רוסי במיוחד, היה צורך בקונצפציה שונה לחלוטין. לא היה לכן צורך להפוך את מאיר שלו לפרשן של ספרו. מוטב היה לשאול אותו על עבודת התחקיר העצומה שעשה לקראת כתיבת הספר. מוטב היה לשוחח אתו על הטרנספורמציה האישית שעבר מאדם הידוע כעתונאי ובעל פינת ביקורת בטלוויזיה, למעמד של סופר מן השורה הראשונה. על פי הבנתי, השיחה היתה צריכה להתנהל סביב הספר ולא תוך כדי חיטוט בקרביו.

אין לי ספק שלא היתה כוונה מצידו של ירון לונדון להתנכל לספר או להכשיל את מחברו. מה שקרה בשיחת השניים היה מקרה באלי של עבודת פארטאץ', שבדרך כלל אינה מאפיינת את ירון לונדון. והפעם, מעשה שטן, הקדיח את תבשילו דווקא בנושא שהיה ראוי למאמץ מחשבתי מיוחד.

שלא לאהוב אותה איך אפשר?

בבואה ארצה ידעה ג'ון באאז שהיא נכנסת לגוב אריות. אם למרות הכל, לא אחזוה חיל ורעדה, הרי זה משום שהיה לה אמון, שמגלה כמוצדק, בכח הקורן מאישיותה.

בניגוד למוריס בז'אר, שהסתבך בהצהרה פוליטית מוקדמת ונסוג ממנה לבסוף בנסיגה מבישה, ג'ון באאז לא השמיעה הצהרות פתיחה, אבל הרמזים שפיזרה היו ברורים דיים.

באולפן זה הזמן, התגלתה ג'ון באאז כפוליטיקאית ממולחת במובן הטוב ביותר של המלה. היא הצהירה על אמונתה הבלתי מעורערת באי-אלימות, אמונה שירשה מהוריה הקווייקרים. יש לה מאחוריה היסטוריה מרשימה של מאבק למען אסירי מצפון ונרדפים במשטרים ימניים ושמאלנים כאחד, ופעולתה למען אסירי ציון ברוסיה מקנה לה תעודת יושר, גם כשהיא מבטאת את רגשותיה לגבי ההווי הפוליטי הישראלי.

ג'ון באאז גילתה בכנות רבה שיש לה קשיים מקבילים עם קיצוניים ישראליים וקיצוניים פלשתינים. בשני הצדדים יש אנשים שתיאוריית ההתגוננות מאלימות אינה מדברת אל לבם.

למעשה, ג'ון באאז הפכה בין לילה לישראלית אמיתית, כאשר גלי-צה"ל צנזרו את תוכניתה והוציאו ממנה את השיר העברי יורים ובוכים. בבטחון העצמי המיוחד לה, ג'ון באאז לא נרתעה מלהוכיח את גלי צה"ל על פסילת השיר.

ולבסוף, שמענו אותה שרה בקול הכינורי המהמם המיוחד רק לה. חבל שהיא מזדמנת אלינו לעתים כה רחוקות.

רפואה ללא קונסנזוס

בתוכנית בוקר ששודרה באחת מרשתות הטלוויזיה האמריקנית, הזדמן לי להתוודע אל אדם שעבר ניתוח לשינוי מין. האיש שהיה בעבר בעל משפחה ואב לילדים, סיפר בלשון אינטליגנטית ובכנות מצודדת על הצורך העמוק שהיה לו בשינוי מינו ועל תפנית מופלאה בחייו לאחר הניתוח.

אצלנו, כפי שהשתמע מדבריו של פרופ' חגי צור, מנתח פלסטי ומנהל מחלקה בתל השומר, התקיימו מספר ניתוחים כאלה בראשית שנות ה-70, אך לאחר התנגדות נמרצת של הקהיליה הרפואית, חלה בהם הפסקה של כשבע עשרה שנה, ורק לאחרונה בוצע ניתוח שינוי מין נוסף בתל-השומר.

מנחה זה הזמן, רם עברון, היטיב להסביר את הרתיעה הנפשית שיש לעומדים מן הצד לגבי פעולה כירורגית שאחת ממשמעויותיה היא סירוס. פרופ' צור הסביר שהמועמדים לניתוח כזה, הם אנשים שבשום פנים אינם מסוגלים לחיות עם זהותם המינית המקורית, ושלגביהם האלטרנטיבה לניתוח היא הידרדרות נפשית עד למוות או לסירוס עצמי-אלים.

נדירותה של התופעה, מתבטאת במספר הזעום ביותר של אנשים המבקשים לעבור ניתוח כזה. ברור שאין כאן חשש לתנועה המונית העתידה לצוף אם ייעשו ניתוחים לשינוי מין בישראל.

בשלב זה שאל רם עברון שאלה המשקפת בוודאי את עולמו של הצופה הנבון, לאמור, החסרו צרות אנוש, האם חדלו העיצומים בבתי-החולים ונתקצרו התורים, וכל חולי הפרוסטטה והקטרקט והמצנתרים כבר באו על תיקונם, עד שהרפואה הציבורית יכולה להתפנות לעיסוק במספר המהונים הזקוקים לניתוח בלתי מתקבל על הדעת, שאין אינדיקציה אורגנית לבצעו?

שאלתו של רם עברון, בין שנשאלה על דעת עצמו ובין שביקש להיות לפה לקהל הרחב, היא ממש שאלת השישים וארבעה אלף דולר של הקהל הישראלי. האם יש טעם שהרפואה הציבורית תעמיד את עצמה לרשות מיעוט מבוטל בעל צרכים לא מקובלים, או שהחולים אלה שאינם עומדים בדרישות הקונסנזוס, יעמדו לגורלם ויסתדרו בכוחות עצמם?

תשובתו של פרופ' צור היתה שהניתוח אינו יקר והוא בבחינת פיקוח נפש, מן הסיבות שתאר בראשית דבריו. העלות הנמוכה היא בוודאי גורם מקל, אבל אין ספק שקבוצת מיעוט הזקוקה לניתוח יוצא דופן יש לה סיכוי קטן הרבה יותר ליהנות תמיכה ציבורית, מאשר אלה שדרכו ומחלתם היא בגדר הקונסנזוס.

ביסים

האופרה הבריטית נגד חזה

במקום ה-25 במצעד הבריטי השבועי, על סף הכניסה לעשרים הגדולים וההצלחה הבינלאומית האמיתית, עופרה חזה מגלה את הצביעות שמאפיינת כל כך את העיתונות הבריטית. זה שהניו מיוזיקל אקספרס העניק ביקורת נלהבת להופעתה בלונדון, כולם שמעו. הדבר גרר אוטומטית ביקורת קטלנית בעיתון הפופ המתחרה מלודי מייקר שכינה את "אם נעלך", הלהיט הנוכחי של חזה, "נפוח וריקני".

תזכורת: לפני כשנה וחצי געשה הארץ כאשר אותו מלודי מייקר כתב על התקליטון הבריטי הראשון שלה, גאלבי: "עופרה חזה היא עקיצת, מהזמרות הטובות בעולם, ערוב מופלא של היפ-הופ ומוסיקה תימנית אותנטית"...

מסקנה: לא להתייחס ברצינות יתרה לא לדבש ולא לעוקץ.

אגב, מקום 25 במצעד הבריטי הכללי אומר מכירות של כ-20,000 תקליטים בשבוע.

ארצי שווה זהב

ועוד בענייני ביקורת. שלמה ארצי ממשיך להכות עם חום יולי אוגוסט ובאותה הזדמנות סוחט ביקורות נלהבות אפילו ממבקרים שעד כה נהגו לחפש אותו בקביעות בסיבוב. האלבום הכפול הפך לזהב תוך יומיים, כלומר עשרת אלפים אלבומים נמכרו ביום.

שלמה ארצי

אי לכך ובהתאם לזאת, גם ביסים יפרגן קצת. היית אתי הרי הוא שיר האהבה המרגש ביותר שנכתב בארץ בשנים האחרונות. נקודה.

מיכל רצבי, אשת יחסי הציבור של ארצי: "אני ממש שמחה שזה מה שאתה חושב. שלמה מת על השיר הזה, ודווקא הוא לא קיבל את תשומת הלב הראויה".

מה על הופעות בקרוב? רצבי: "בקרוב יהיו. ודאי שיהיו. עם ההצלחה הנוכחית זה ממש מתבקש".

ירון ורוני נוחים בעבודה

את סוף השבוע הראשון שלהם כזוג נשוי, בילו ירון בכר, מככב הפקות מקומי, ואשתו הטריה רוני עובדיה, מככבת הקלטות עולה, במלון הילטון בת"א. הגיטריסט ארז נץ, הגיס, העניק להם את הסופשבוע במתנה. זה לא אומר שהשניים בילו יותר מדי זמן יחד.

כבר בשבוע שאחרי הספיק ירון לתת שתי הופעות עם יהודית רביץ במופע באה מאהבה. רוני מצידה הוציאה לאור את הדיג'יי השלישי שלה שנקרא עם גופיה. המפיק והמעבד המוסיקלי: נכון, ירון בכר.

אז מתי יצא הזוג סוף סוף למנוחה ראויה? בכר: "בקרוב נרד לכמה ימים לאילת, על חשבוננו. או נוח כמו שצריך". בינתיים מאחל רק שהשרב לא יתקוף אותם שוב דווקא בחופשה.

הקיץ של גילה

הקיץ של אביה, סרטה של גילה אלמגור, יוצא לאקרנים בקיץ, ב-15 ביולי, ויוקרן לפחות ב-5 בתי קולנוע, בחמש ערים. בינתיים סיימו ביום חמישי שעבר את הצילומים, שנמשכו 31 יום, בארוחה היסטורית באתר ההסרטה, עד שעה 6 בבקר יום שישי.

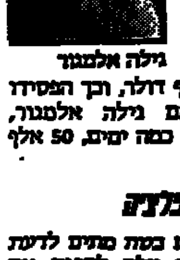
גילה אלמגור

אותו יום אחרי הצהריים הודיע שר החינוך, יצחק נבון, על הגדלת התמיכה של משרדו בסרטי איכות ל-150 אלף דולר. זמן מה לפני כן קיבל הסרט תמיכה של 100 אלף דולר, וכך הפסידו מפיקיו, ביניהם גילה אלמגור, בגלל הפרש של כמה ימים, 50 אלף דולר.

אינפלציה

אתם בטח מתים לדעת כמה עלה להפיק את האלבום של שלמה ארצי? גם כמה מן יודעי דבר נקבו בסכום של 180 אלף דולר. יקר. יקר ביולי אוגוסט.

חברים מספרים (ורוקדים) על גרטרוד קראוס

מאת אריה יאס

"היא היתה ההיפי הראשון בארץ ישראל", אמר עליה שלונסקי, המשורר חד-העין שידע לזהות בוהמיינים אמיתיים ממרחקים, "רק שאנחנו אז עוד לא ידענו מה זה היפי".

אנחנו, ככל הנראה, לא יודעים הרבה דברים. ומה שידענו, אנחנו נוטים לשכוח. היום, למשל, אנחנו יודעים גם יודעים מה זה היפי, אבל את גרטרוד קראוס, אנחנו בקושי זוכרים. וגם זו לשון המעטה. הרבה פחות מ"בקושי זוכרים". "אפילו צילומים מהריקודים שגרטרוד יצרה כמעט ואין", אומרת נעמי אלסקובסקי, תלמידתה ואחת הרקדניות הראשונות בלהקה שהקימה כאן גרטרוד קראוס בסוף שנות ה-30.

ולכן טוב ונכון ויפה עשה פסטיבל ישראל, שנענה ליוזמתה של גילי כהן מהמדור למחול במשרד החינוך והתרבות, בהעלאת ערב המחווה המיוחד לגרטרוד קראוס. שלוש מבכירות הלהקות בישראל של היום, להקת המחול הקיבוצית, להקת בת שבע ולהקת קול ודממה של משה אפרתי, ישתתפו באותו ערב, בהנחייתה של נעמי אלסקובסקי, שלוש מהיצירות של ההיפית הייקית הסוערת.

"היה בגרטרוד משהו בוהמי מאוד", נזכרת בחיוך מאושר נעמי אלסקובסקי. "היא היתה באדם מלא ניגודים. עם כל היצרים והיצריות שבעולם. כשכעסה, היא היתה ממש מפחידה. אבל מצד שני, היה בה טוב-לב ותמימות שכזו, שקל מאוד היה לנצל אותה. גם מבחינה כספית. היא אמנם לא התחתנה מעולם, אבל גם נזירה היא לא היתה. היו לה כל מיני פרשיות אהבה, אבל גם בזה היא היתה כל כך דיסקרטית, ואנחנו גם היינו דיסקרטיות ולא שאלנו כלום. ראינו ושתקנו.

גרטרוד קראוס נולדה בווינה, וכמו כל ילדה-טובה-אוסטריה למדה במצוות המשפחה לנגן בפסנתר, אלא שבנוסף לצלילים שהפיקו אצבעותיה, גילתה גרטרוד הקטנה שגופה גם הוא יש לו מנגינות משל עצמו. הנערה הנאה היתה ספורטאית מעולה עם גוף אתלטי חזק במיוחד. רצה המקרה, כמו שהוא רוצה תמיד לכוון את מהלך חיינו, ויום אחד נתבקשה גרטרוד ללוות בנגינת פסנתר רקדנית אחת.

הטכניקה המדהימה שלה היתה צירוף ושילוב נדיר של מוסיקאית, ספורטאית ורקדנית נשמה. אחד מריקודיה היותר מפורסמים נקרא וודקה. ריקוד בו קראה גרטרוד קראוס תגר על הממסד המבוסס והשמרני, ונגד החברה כולה, המסרבת להכיר בשכרון חושים כחלק מהוויה האנושית. "היא היתה עושה שם דברים שלא יאומנו מבחינה טכנית. היתה עומדת על רגל אחת, מגביהה אותה למעלה למעלה, מתמוטטת בפתאומיות, נופלת כמעט עד הרצפה וקמה מיד בבת אחת. משהו שאף רקדנית אחת לא יכולה לחקות או לבצע עד היום".

רקדני המחווה לגרטרוד קראוס בחזרות עם נעמי אליקובסקי

צילום: עופר קרני

והיתה גם התעוזה המתגרה והמתחצפת בלבוש. כבר ב-1929 העיזה גרטרוד קראוס לעלות על הבמה לבושה במכנסיים ובטי שירט הדוק. אשה במכנסיים באותן שנים עליזות, היתה ארוע שעשה כותרות בעיתונים.

> **גרטרוד קראוס שנשכחה בשנותיה האחרונות מתעוררת כעת לחיים בפסטיבל ישראל בביצוע להקת המחול הקיבוצית, להקת "בת שבע" ולהקת "קול ודממה" בהנחייתה של נעמי אלסקובסקי**

בתחילת שנות ה-30 הגיעה הגברת המרקדת והשערורייתית למסע הופעות בפלשתינה וכל מי שנשמה באפו בא לראות את הפלא. את גרטרוד קראוס ראו בהופעותיה בבית-העם בתל-אביב כ-5,000 איש, מספר ענק בהתחשב בגודל האוכלוסיה בארץ באותם זמנים.

מסע ההופעות המוצלח בארץ-ישראל גרם לגרטרוד קראוס להחליט על עליה ארצה. גרטרוד חזרה לווינה, אבל כעבור שנתיים באה להשתקע בארץ חמדת. "היא לא רצתה להיות דגל של משהו או של מישהו. האופי המרדני שלה רצה להשתחרר מהתדמית המהפכנית-פועלית שדבקה בה באירופה. היא בכלל שנאה תדמיות".

וכיוון שכך, נראתה לה פלשתינה כארץ האפשרויות הבלתי-מוגבלות. כאן ניתן לעשות הכל, לממש את כל התקוות. וגרטרוד עשתה. בגדול. מהר מאוד הקימה להקת מחול, שהפכה להיות הלהקה הראשונה בארץ המשלמת משכורות לרקדניה. להקה מקצועית. האחיות אורנשטיין אמנם היו חלוצות המחול בארץ, אבל גטרוד היתה הנשמה האמנותית הגדולה, המאסטרה.

אבל ארץ-ישראל היא ארץ אוכלת יושביה, צמאה לחידושים, ועם השנים הלכה גרטרוד קראוס ונדחקה מן התודעה הציבורית. בשנותיה האחרונות חיה בכפר האמנים בעין-הוד, לימדה באקדמיה בירושלים שהקימה חסיה לוי, ציירה הרבה ושימשה כתובת ואוזן קשבת לכל מי שעלה אליה לרגל, אבל איש בעצם לא התעניין יותר על המידה בגרטרוד קראוס.

לפני כשנה, במלאות עשר שנים למותה, נתבקשה נעמי אלסקובסקי לספר על גרטרוד באזכרה שנערכה בעין-הוד. גילי כהן, מהמדור למחול של משרד החינוך והתרבות היתה שם, שמעה את נעמי מדברת על גרטרוד ועל חלום מטורף לנסות ולשחזר משהו מיצירותיה. כעבור זמן קצר התקשרה אל נעמי ונתנה לה אור ירוק להתחיל לגלגל את העניינים, לאחר שרתמה על העגלה גם את קרן ת"א, את עיריית ת"א ואת קרן תרבות אמריקה-ישראל.

בערב היצירות המשוחזר תרקוד להקת בת-שבע את אלגרו ברברו למוסיקה של בלה ברטוק. זהו ריקוד בקצב אפריקני בו ניצלה קראוס את המיקצבים ויצרה מחול גרידא ללא התחכמויות ופילוסופיות. הלהקה הקיבוצית תרקוד יצירה קלה ומלאת הומור, הקראת קדושה למוסיקה של סטרווינסקי ולהקת קול ודממה תרקוד את חלום שוברט, על פי הבלתי גמורה שלו. "היצירות הללו לא היו קיימות למעשה", מחייכת נעמי. "אספתי את כל האנשים שרקדו אז וניסיתי להוציא מהם מה בדיוק בדיוק היה שם. ומה להגיד, אנשים מכרו בזה בתודה ממש. תראה למשל איך יפה ירקוני, שגם היא היתה תלמידה של גרטרוד נרתמה לה בלב ונפש. מהר מאוד נתגבשה התמונה הכללית וממנה שיחזרתי את הפרטים. זהו. היינו חייבים לעשות את זה עכשיו. כי אם לא עכשיו זה היה הולך לאיבוד. הכל היה נגמר. הרי לארץ הזו אין זכרון. יש רק נוסטאלגיה...".

ביס'ים

מאוחר? לא מאוחר?
בהחלטה כמעט של הרגע האחרון, יצאה ביום חמישי שעבר למינכן המנהלת האמנותית של התיאטרון לילדים ולנוער, פנינה גרי. היא הוזמנה לשם לפסטיבל תיאטרוני ילדים הנערך במקום.
בינתיים ממתינים בהנהלת התיאטרון לשובה ארצה כדי לשמוע מפיה על החלטתה הסופית לפרוש מן התפקיד, עם הגיעה לגיל הגמלאות. האם היא באמת מתכוונת לפרוש? רק אחר כך יחליטו לחפש גם מנהל אמנותי ולא רק מנכ"ל, במקום אורנה פורת.

דיין במקום פיינרו
מנהל חדש לפסטיבל הקולנוע של חיפה: הבמאי ומבקר הקולנוע נסים דיין. ההחלטה למנותו לתפקיד התקבלה ממש בימים אלה, לאחר שעודנה פיינרו השהתה את מתן תשובתה אם היא מתכוונת להמשיך ולנהל את הפסטיבל, כמו בשנה שעברה.
דיין לא יצא אפילו לפסטיבל הסרטים בקאן, כדי לבחור שם סרטים שישתתפו בפסטיבל העתיד להתקיים בחול המועד סוכות, וזה ממש אר־טו"טו, במונחים של ארגון פסטיבלים.
אגב, חוץ מפיינרו התחלפו עוד מנהלים. עכשיו המפיק הוא אילן בושרי, וגם מקומו של יו"ר מועצת המנהלים התפנה, עם פרישתו של עו"ד יונה יהב.

מילגות התפנות לאנשי תיאטרון
אחרי שמשרד החינוך הגדיל את מספר הסופרים הזכאים למילגת התפנות לשנה (במשכורת של מורה מ.א. בשיא הוותק) מ־5 ל־10, החליט להעניק מילגות כאלה גם לציירים ולמוסיקאים, הגיע תורם של אנשי התיאטרון. בשנה הקרובה, כך בישר בשבוע שעבר שר החינוך, יצחק נבון, יתנו מילגות התפנות כזאת גם לשלושה אנשי תיאטרון באותם תנאים: כלומר, עליהם יהיה לפרוש לשנה מעבודתם הקבועה כדי להתמסר ליצירה. בכוונה לא פורש אם הכוונה רק לשחקנים, או גם למחזאים ובמאים.

ירושלים הבימה עדיפה
בכנס היסוד של מנכ"לי מוסדות תרבות, בבית ציוני אמריקה, ביום שישי שעבר, איחדו המיידים, ביניהם כל מנכ"לי התיאטרונים, את צ'יץ' ואת שר החינוך. בתום הארוחה דיברו השניים על מדיניות התרבות, כלומר על הכסף.
צ'יץ' התלונן על האדישות של הפוליטיקאים לתרבות ועל נפילת המערכות. אותו רגע נפל המיקרופון שלפניו. "או, אפילו זה מתמוטט", התלוצץ.
נבון התייחס ליריבות הבינעירונית שנוצרה על רקע חלוקת ארועי הפסטיבל האחרון בין ירושלים ותל־אביב. באותה הזדמנות השווה את שתי הערים, כשהוא מבליט את עדיפותה של ירושלים (תל־אביב ברוכה בשטח, ירושלים – בעומק, למשל), רק בדבר אחת עולה תל־אביב על ירושלים, התלוצץ, כשאתה יוצא מירושלים אתה מגיע בסך הכל לתל־אביב. אבל כשאתה יוצא מתל־אביב, לאן אתה מגיע? לירושלים!
באותה ארוחה, יחד עם האוכל בלעו מנכ"לי התיאטרונים גם צפרדע: נבון שמח לבשר להם על החלטתו שמעתה תזכה הבימה לעדיפות בהקצבות.

המלצה של בז'אר
יחד עם ציוד ותפאורות הביא אתו מוריס בז'אר ארצה גם חולצת טריקו מקורית, שאותה הוא מחלק כשי למי שמוצא חן בעיניו. זוהי חולצה שחורה שעליה מופיעה כתובת בלבן – "הכוכבים רוקדים – ומה אתך?"
אחד הראשונים שזכה לקבל אותה היה מיכאל רצון, יו"ר צעירי חרות, שנכנס ביום שני שעבר למסיבת העיתונאים והגיש לבז'אר זר פרחים. רצון דיבר בפרחים. בז'אר השיב בחולצה.

סטינג הולך עם ורדינה כהן
לא בכל יום מתעורר בן אדם בבוקר ומקבל מיכתב מסטינג. לדני חבס זה קרה. הבחור שלח בקשה לזמר המהולל שיאפשר לו להשתמש באחד מקטעיו עבור ורדינה כהן. הסתבר שסטינג לקח את העסק ברצינות וענה בחיוב.

אליקים ירון
ביקורת

סלאח שבתי
מאת אפרים קישון ובבימויו (!)
תיאטרון הבימה

התיאטרון הלאומי: מכירת חיסול?

לצורך ששורות אלה מתפרסמות בטור המוקדש לביקורת תיאטרון, אני חייב להקדים ולומר, שהפעם לא תהיה זו ביקורת כדאת. הסיבה: מה שראיתי בהבימה לא היה הצגת תיאטרון. רק המסגרות החיצוניות היו שייכות לתיאטרון. כך למשל, ישבתי מול בימת האולם הגדול בהבימה, עיינתי בתוכניה ועוד כיוצא באלה "סממנים" של תיאטרון. מה שראיתי היה מטרד שנמשך למעלה משלוש שעות. כל קשר עם אמנות התיאטרון הוא מקרי ביותר.

"סאלח שבתי" הוא מטרד שנמשך למעלה משלוש שעות. זו הפקה עלובה, שעשויה בדרך כלל ברמה של בית־ספר; על בימוי אין מה לדבר □ איזה תיאטרון אפשר היה לעשות עם זאב רווה לו רק היה כאן חומר ראוי לשמו!

אין לי כל ספק, שב"הבימה" יודעים זאת. כך למשל, לא נראה איש מאנשי ההנהלת התיאטרון בארוע הזה. בדרך כלל מפגינים אנשי ההנהלה ומחלקת יחסי הציבור, נוכחות בולטת בהצגת בכורה. הפעם הם היטיבו לדעת למה היה עליהם להסתתר. לא הייתי מגנה אותם על כך. אלמלא, בדרכם של מי שבטחונם מעורער, פתחו דווקא הם במיתקפה. הם טרחו להבהיר, שהמבקרים לא יאהבו את ההצגה הזאת. הם, אנשי ההנהלה, מבינים זאת היטב. והם אוהבים את הנפל הזה? האם המנהל האמנותי של "הבימה" סבור, למשל, שהוא מגיש לקהל הצגה שהיא מעשה־אמנות? האם הוא עומד מאחורי התפלות הזאת? האם באמת ובתמים רק המבקרים לא אוהבים את זה?

אפשר לדון בתופעה הזאת בכמה מישורים. האחרון בהם הוא מישור התיאטרון. שכן זו הפקה עלובה, שעשויה בדרך כלל ברמה של בית־ספר (לא בית־ספר לתיאטרון, כמובן). על בימוי אין מה לדבר כלל, המחוללות מזכירים עבודת חובבים במסכת של תנועת־נוער ואילו המשחק שייך לאותה קטיגוריה שברגיל היא מסווגת אצלנו עם להקות־צבאיות: כלומר צעקנות ובדרנות וולגאריות בדרך כלל. ומה בקשר למחזה? כן, שורה של מערכונים, סקצ'ים, שהעיקר בהם הוא בדיחה מילולית, מוצלחת יותר או מוצלחת פחות, שהקשר ביניהם הוא רופף כל כך, עד שאין להתפלא שהרכבת הזאת נמשכת שעות ארוכות כל כך. אחרי הכל מה הבעיה להוסיף עוד קרון ריק?

מעולם לא הייתי ממעריצי סאלח שבתי. אך אם היתה בזה סאטירה כלשהי – ואף זאת, מוגבלת מאוד לשעתה – הנה בא מכבש הדרכים הכבד של הפקת ראווה קיטשית וחיסל גם את זה. במישור הרעיוני גרידא, זהו מחזה גזעני. סאלח שבתי מוצג בו כפרימיטיווי וכמי שקל לסדר אותו. רק עסקני מפא"י (מתי כבר ישתחרר קישון מן הטראומה הזאת?) גרועים ממנו. כדי לטשטש את המסר הגזעני, מודבקת כאן תגרת שומן השרה על אחדות העם. ממש נוטף שומן, המסר הזה, הזיוף הזה, המוצר הסינתטי הזה. על העיסוק במפלגות מסויימות (מפא"י, דתיים) ולא באחרות, אני משאיר את התגובה לאחרים.

ויש כמובן זאב רווה. שחקן בעל כריזמה וקסם אישי מרתק. יכול היה להיות זורבה היווני נהדר. כל הערב הארוך הזה חשבתי, איזה תיאטרון אפשר היה לעשות איתו, לו רק היה כאן במאי! לו רק היה כאן חומר ראוי לשמו! כאן אין זאב רווה משחק. הוא עושה פוזה קבועה. סרמך על קסמו האישי, קסם שגם המחבר שפעל כאן כבמאי סמוי, נשען עליו. ולגריות בשיאה. היתה גם חני נחמיאס, שגם לה מוכחות מקסימה וגם ממנה נדרש בעצם רק להפגינה, ולא חלילה לשחק.

אך הינה, מתוך הרגל, אני כבר מוצא עצמי גולש לביקורת. ובאמונה שאינני רוצה לעשות זאת. פשוט אין מה לבקר. יש רק להתריע על העבודה, שהתיאטרון הלאומי עומד למכירה. ורק שלא יספרו לי שהקהל אוהב את זה. במו עיני ראיתי איך התזמורת מארגנת את מחיאות הכפיים הקצובות. כמו בחתונה וולגארית. זוועה.

מימין לשמאל, למעלה: ניורה רבינוביץ (פרידה), שמעון לב ארי (נוימן), זאב רווה (סאלח שבתי), יהודה אליאס (שמעון), חני נחמיאס (בת שבע)
באמצע: דפנה דקל (חבובה), ראובן לביא (זיגי), גאולה נוי (אתרוגה)
למטה: אלי ממליאני (ההונגרי), יעל עמית (מציפה), מוסקו אלקלעי (זולצבוים), אברהם רונאי (יחזקאל שולטהייס), מישא נתן (בר הוניג), עמי מנדלמן (דניאל וייסברגר), אברהם מור (גולדשטיין), גרמרי טל (הז'לוב)

קלאסיקה וטירוף מערכות

לילה במאי מאת א.ב. יהושע
בימוי: רוני ניניו
תיאטרון החאן הירושלמי

מחזהו של א.ב. יהושע הוא בחזקת קלאסיקה ישראלית. מחזה, שהתיאטרון הישראלי חוזר אליו זו הפעם השלישית ועתה מסתבר, שהוא אף צובר כוח. קל כמובן להסביר זאת במציאות הישראלית. שהרי אנחנו כמו תמיד ערב מלחמה, כמו תמיד יושבים על פתחו של הר געש. דעתנו נטרפת ושלוותנו מתערערת.

אלא שסגולתו הדרמטית הבסיסית של המחזה, היא בכך, שהוא מצליח לעצב מציאות משל עצמו. הוא אינו צילום של מצב. על אף הדיאלוג שלו, אין הוא מבקש להעתיק את המציאות. הוא יוצר בפירוש מציאות בדיונית, אבל באותה מידה היא גם דמיית המציאות המוכרת שלנו, המציאות של טירוף המערכות.

זהו מחזה על משפחה מעורערת ערב מלחמת ששת הימים בירושלים. ייחודו הדרמטי הוא בכך, שבדומה למשפחות מעורערות רבות, יכלה אף זו להאריך ימים ולהסתיר את מצבה, כלפי חוץ לפחות, כמתפקדת היטב. המצב של ערב מלחמה הופך כאן לגורם דרמטי בעל עצמה רגשית משלו והוא גורף בקלות את בניה של משפחה שגם בלעדיו הם כמו עומדים להתמוטט. הם רק זקוקים לסיבות המתאימות – ובארצנו, מזכיר לנו יהושע, נסיבות אלה אינן חסרות לעולם.

הבעיה העיקרית שיש לי עם בימויו של רוני ניניו, שהוא מביים משפחה מעורערת סתם. משפחה של תמהונים: אם ישישה שאיבדה את שפיותה; בת הנשואה פעם שניה והיא כמו מנותקת מן המציאות, שקועה בחלומותיה; בן רווק הנמשך אל אחותו, אך גם חי עם בעלת גלריה מפוכחת; בעלה של הבת, פסיכיאטר, שגם שלוותו אינה עומדת במבחן. בבימויו של ניניו עולה מתוך המירקם הזה איזו סתמיות, ההופכת את החומר למלודרמטי. ובתור שכזה, הצדקתו נעשית מוגבלת. בעיקרו של המחזה, שהמצב החיצוני, ערב מלחמה, משמש כמין קטליזטור למציאות פנימית שבירית. ללא העימות הזה, הדרמה כמו מתמסמסת. והרי אין די לפתוח את ההצגה ולסיימה בקריאת מהדורת החדשות בקולו הדרמטי של משה חובב המנוח. על הבמאי ליצור מציאות זו מכוחה של ההצגה, בעיקר על ידי השחקנים.

חלק בלתי נפרד מהעולם המאיים

נדמה לי שבבימויו של רוני ניניו, קיבל המחזה את האקצנט הנכונה רק במערכה השניה. או אז מתחילים הדברים לקבל את הפרספקטיווה הנכונה שלהם. כך למשל מתייצב גם תפקידה של האם הקשישה. אם במערכה הראשונה היא היתה סתם תמהונית, שאמרותיה היו לא יותר מאתנחתא קומית, הרי במערכה השניה היא הופכת לחלק בלתי נפרד מהעולם המאיים. כאן היא מקבלת משמעות גרוטסקית. אהבתי את הופעתה של דבורה קידר, דווקא בשל מידת האיפוק שבה.

אורה מאירסון חוזרת ומתגלה שוב כשחקנית רגישה, שלעתים יש לה רגעי התעלות שקשה להתנתק מהם. משחקה רב הבעה, מופנם. הניתוק שלה מן המציאות עובר, כשם שהיא כמו מעבירה אלינו עולם פנימי מורכב, הרבה יותר מן המלים שלה. יהודה אלמגור, אחיה, פורט הרבה, מדי לטעמי על המיתר הקומי וכך הוא משווה לדמותו של אבי איזו נימה תמהונית ולא רצינית. במשחקו, אף שהוא בהחלט מניח את הדעת, לא חשתי בנוכחות של עולם פנימי עשיר, כשם שחשתי בזאת אצל אחותו, בגילומה המצויין של מאירסון. טובות היו גם עליזה רוזן בתפקידה המפוכח של בעלת הגלריה, תפקיד "רזה", שמשחקה של עליזה רוזן שיווה לו בהחלט עיבוי נכון. כך גם ראויה עוד לאיזכור הופעתה הנעימה של גילי בראוזיליו בתפקיד "רזה" נוסף, של גימנזיסטית. רק הופעתם של שני בעליה של הבת היוו כאן אכזבה, שכן בהופעתם של סדביה סבי ואילן חזן לא קרה דבר מעבר למלים.

התפאורה של משה שטרנפלד מצויינת באווירתה, בטוב טעמה, כמו גם בשילובה המצויין עם החלל של החאן. כך גם המוסיקה הדיסקרטית של שמוליק ניפלד.

הצגה בוגרת בסך הכל. אין היא נקיה מפגמים, אך היא הצגה רצינית, אמינה, שעושה צדק למחזה יפה.

מימין לשמאל: עליזה רוזן (נעמי), יהודה אלמגור (אבינועם), אורה מאירסון (תרצה), דבורה קידר (האם)

חיים נגיד
ציפורי לילה

הכל פוליטיקה

לראות ביום ראשון השבוע את ירושלים הטובלת באור מול שמי הלילה, ממרומי מנזר הדורמיציון, מבעד לענפי האורנים, כאשר הכנסיות והמלונות מוארים למטה בזרקורים, היש דבר מדהים מזה בכל הפסטיבל?

אין. אבל ההתערבות של הפוליטיקה בארועי האמנות היא בהחלט חידוש. ככה ייעשה למי שבורח מביעותי היומיום אל אולמי התיאטרון. והיא יוצרת צירופים מוזרים, הפוליטיקה המתערבת באמנות, כמו במקרה של האמרגן פנחס פוספל, חבר מרכז חרות. מי אם לא הוא הביא ארצה את בז'אר? הוא גם הציע 4 הזמנות למופע שלו לצעירי חרות המוחים נגד המודעה הנוראית שפרסם האמן. הוא ולא אחר.

ואילו האב עמנואל יעקבי מכנסיית הדורמיציון, שאירח את הקהל בהפסקה של ה"מתיאוס פאסיון" על כוס יין, דאג לחלק לבאים גם גילוי דעת, שבו הוא משתף אותם בהתלבטויותיו: האם ראוי לכנסייתו להשתתף השנה בפסטיבל, כאשר מסביב מתחוללים כה הרבה מעשי אי צדק וסבל אנושי, הוא שואל ומשיב בחיוב: "אנחנו מכירים בכך, שאי צדק זה אינו נחלתו של צד אחד בקונפליקט, אבל אנו חדלי אונים מול חוסר הכוח של החזק ומול עוצמתו של החלש, שאינם מצליחים לקיים ביניהם דו שיח. כל כך הרבה אי צדק נעשה מאז חזון ישעיה, עד שאין שלום ללא עשיית צדק".

אז ככה, עכשיו גם אנשי הכנסיה על הר ציון מזהים אותנו עם החזקים הלא צודקים, המתייצבים מול עוצמתו של החלש, לרבות את מאות המאזינים שבאו לשמוע בדורמיציון את "המתיאוס פאסיון", אותה יצירה אשר הקטעים האנטישמיים שבה שירתו בעבר את החזקים בעשיית כל מיני מעשי אי צדק לחלשים הצודקים.

מוזר, אם להתבטא בעדינות.

לפחות גילוי הדעת הזה לא התגלגל לידי צעירי חרות. תארו לכם, הם היו מתחילים להתעניין גם במוסיקה של באך, לא רק בבאלט.

בזכות דלות החומר

"כל פעם שאני צופה בספקטקל, בא לי דווקא להעלות אותו במסגרת קברטית, ובמקום תזמורת להעמיד אקורדיוניסט. זה אינה ביקורת. זה עניין של האישיות שלי. וגם זה בערבון מוגבל. אולי בעוד שנתיים בכלל אחשוב אחרת".

כך אומר לי אהרון אלמוג, שחקן, במאי, מנהל נווה צדק. איש צנוע ומוכשר וסימפטי שכמותו. הוא היה יכול לביים בהבימה, מה שכבר עשה ובהצלחה יתירה (ראה הפרדס, למשל), אבל הוא אוהב את השוליים. דלות החומר ממלאת אותו אושר משונה. "זה טפשי. הרי תמיד החלום שלי לעבוד בתיאטרון עשיר. אבל יש מין מגנט כזה שמושך אותי דווקא אל המקומות האלה. אולי אני לא מאמין שמגיעים לי דברים בקלות", הוא אומר.

– ולא היית רוצה לעשות הצגה על בימה עשירה?

"ודאי שכן. אבל..."

תהליך מדאיג עובר על התיאטרונים הגדולים. לכאורה אין מצליחים כמותם, להיט אחרי להיט. אבל הפרדוקס הוא שכדי להוסיף ולהתקיים, עליהם לפעול נגד האינטרסים של עצמם, להעלות עוד להיט, וככל שההצלחה הקופתית תגדל, כך האיכות האמנותית תפחת, וככל שירבו בהצגות פלסטיק, כדי למשוך יותר קהל, כך יאבדו את קהלם האמיתי. אבל אין ברירה, כי עליהם לגלגל מחזור של מיליונים.

בעצם, יש. צריך לרדת מהעץ. אבל איך אפשר?

התקציב שמגלגל נווה צדק בשנה, שווה אולי למחירה של תפאורה גדולה באחד התיאטרונים. זה קשה לתיאטרון, אבל אולי זה טוב לאמנות. המצב מחדד את ההכרה, שאין לו זכות קיום אם לא יעלה הצגות שונות מאלה שעל הבמות הגדולות, אם כי זה באמת לא כל כך קשה היום.

אהרון אלמוג אינו מהלך בגדולות, כשהוא מספר על תכניותיו לשנה הבאה. הוא רוצה להפיק בסך הכל 4 הצגות, עיבודים של ספרים או סרטים, ולפתוח עם דון קישוט בארץ הקודש, עיבוד של רמי רוזן. האביר בן דמות היגון מגיע לישראל של שנות השמונים, משוכנע בצדקת הציונות, ובכל פעם שהוא מגלה מעשה עוול מקומם ומעוות, הוא בטוח שאין זה אלא תעלול של המכשף הרשע.

דום לב

בסוף השבוע שעבר נפטר, בגיל 56 בונה התפאורות צבי לבב. מת מדום לב איש רעים להתרועע, נבון כפיים, תמתן לא קטן וחבר טוב, גם לאמנים וסופרים, מה שמעיד שהיה קצת יותר מאמן מוכשר. אורי ליפשיץ הקדיש לו תערוכה שהתקיימה בגלריה גורדון לפני כחודשיים, ובציורים נראה לבב במחסן הגדול שלו בנווה צדק, בגופיה ובג'ינס, בין הפחים והמלתחים או על יד בקבוק. לא מזמן סיים לבנות שם את התפאורות העקיות של אמא קוראז' וסלאח שבתי. התפאורנית רות דר משבחת את המקצועיות שלו. אחת הגאוות שלו היתה שבנה את איל הניגוח לסדרת הטלוויזיה מצדה. האיל הופיע בשער של עתון בארה"ב. הישג בקני מידה אמריקניים.

אבל נראה שהיה קצת יותר מעובד כפיים, על כל פנים זו התרשמותו של יצחק ברנר, גם הוא מחבריו. שניהם היו בטירונות ובהכנה לקורס מ"כים בג'ועורה. נער פליט, גדול בארבע שנים משאר החיילים, שעבר הרבה בחיים עד שהגיע ארצה. גם ליפשיץ קרא לו פליט כאשר סיפר עליו לברנר באחרונה. ברנר חיבר את מאמר הפתיחה לאלבום של ליפשיץ העומד להופיע בקרוב בהוצאת כתר והקטע המתייחס ללבבי נדפס בקטלוג של התערוכה בגורדון.

הוא לא היה בין המתנפחים בקלות, מעיד עליו ברנר, אבל מאותו סוג של אנשים הנמצאים על גבול היצירה. יש אנשים כאלה, ודומה שהם טראגיים לעתים יותר מהאמנים. אולי זה מה שקירב את האמנים אליו ואותו אליהם. עומדים משני צידי המתרס. עכשיו כבר לא תהיה לו האפשרות להחליף צד.

צבי לבב

עורו הספרדים

פאקו והגר

פאקו שב אלינו עם רוח צוענית ומוסיקה שנוגעת בג'אז ◻ הפלמנקו שלו הגיח מהביבים אך לעתים חוטא בהרמוניות מערביות

מאת יוסי חרסונסקי

ב־84' הוא עשה כאן פייסטה ספרדית־לטינית־ג'אזית: מוסיקה שפורצת גבולות, תוססת, מפלפלת, מחיאות כפיים, רקיעות רגליים, גמישות אצבעות מסחררת. פרנצ'יסקו סנשז גומז, או אם תרצו – פאקו דה לוסיה, מוצא: אלחסריאס, פרובינציה בדרום ספרד.

פאקו שב אלינו ממסעותיו המוסיקליים עם רוח צוענית במפרשיו, עם מוסיקה שנוגעת בג'אז. ה'פיוז'ן' האישי שלו. אבל בעיקר הפלמנקו המדבר מכל אצבע שלו. פאקו מנגן פלמנקו מגיל 11, ירושה מאביו, האדון לוסיה גומז ומאחיו הבכור, רמון דה אלחסריאס. פאקו אינו שוכח את משפחתו. הוא מביא לכאן לא רק את רמון בן החמישים, אלא גם אחיו חורה (43), חורה סנשז גומז, הלא הוא פפה דה לוסיה.

צריך לשמוע את פפה כדי לקבל את שירת הכאב הגדולה של הפלמנקו הספרדי, שירת נכאים שמקורה באנדלוסיה בקרב צוענים. כמו הבלוז האמריקני – הפלמנקו הגיח מהביבים. כמו הבלוז – הפלמנקו לא נשאר צורה טהורה וראשונית. גם פאקו עצמו חוטא בהרמוניות מערביות.

הוא שותה בצמא את ניגון ריקרדו, גדול נגני הפלמנקו, וב־61' הצטרף ללהקת הפלמנקו של חוזה גרקו לסיבוב בעולם הגדול. עד אז ניגן לוסיה בסגנון של ריקרדו. באמריקה נפתחו עיניו. חברים טובים כמו סביקס ואסקודרו הראו לו שמה שחסר לו זו מוסיקה מקורית. התשובה של לוסיה היתה בתקליט לה גיטרה פבולוזה דה פאקו דה לוסיה. טכניקה מהממת, צליל צלול ועמוק, פלמנקו פנטסטיקו. אסכולה בפני עצמה. כבר אז ידע כל מי ששמע את פאקו, כי הגיטריסט הזה לא יצטרך לנגן במנהרות הרכבת התחתית בפריס.

פריס היתה ראשונה שגילתה את הכישרון האותנטי. יפן אירחה אותו לקונצרט משותף עם צ'יק קוריאה, תחנה בדרך לארה"ב ולאותו לילה בלתי נשכח בסאן פרנציסקו של טריו הגיטרות האקוסטיות שכלל את ג'ון מקלפלין ואל דימיולה.

ליל שבת בסאן פרנציסקו. תקליט חובה. שיא הווירטואוזיות לגיטרה אקוסטית. בהמשך החליף לארי קורייל את דמיולה, אבל החותם הברור גם בתקליט השני של השלישיה (שלא יצא בהדפסה מקומית) נשאר בתחומו המוסיקלי של דה לוסיה. מקלפלין ושות' פשוט נסחפו רחוק. לוסיה הצליח לרתק אליו נגני ג'אז–רוק ולהגיע למיזוג מרתק.

באני אוהב אותך כרמן של סאורה ראינו אותו לצד גאדס. הגיטרה שלו היא חלק מהאדרנלין שזורם בסרט הזה. ההכרה בלוסיה מגיעה עד פסטיבאל הג'אז במונטריי. סגנון חדיש של אילתורי פלמנקו בטעם מערבי, אבל הפלמנקו, אומר פאקו, לעולם לא ימות. השינוי הוא, שאם פעם הוא היה בוקע מבתי קפה, הרי היום הוא חוגג באולמי הקונצרטים.

דה לוסיה ממשיך לחפש אתגרים. כמו שניגן פעם בהצלחה את הקלסיקון מנואל דה פאייה, הוא הלך לאקספרימנט עם קרלוס סנטנה. נגנים כמו דה לוסיה מביאים את הקהל הגדול אל הפלמנקו ומגרים את המובחרים שבאמני הג'אז להפריה הדדית.

בהופעות כאן ירקוד לצלילי להקתו רקדן מעולה כמו מנואל סולר, יליד ברנדז סיוויליה, לשעבר רקדן ראשי בלהקתו של ממאל ורגס ואחד המשפיעים המובהקים על אנטוניו גאדס. לדה לוסיה יש נגן כלי הקשה ממוצא ברזילי וחלילן–סקסופוניסט, שצבר הרבה שעות ג'אז בשנים האחרונות. מסורת ונאמנות לשורשים, אבל גיוון של הטקסטורות בתוך האקצנטים השונים של הפלמנקו. סגנון ספרדי יהודי שתמיד מפתיע ומרגש.

יוסי חרסונסקי

ביקורת

רמי בר ניב
רפסודיה בכחול
(סי.בי.אס)

ג'ורג' גרשווין מבעד לפיצפוצים

גרשווין הוא הקלף החזק של הפסנתרן רמי בר־ניב. התקליט אמנם נשמע במערכת סטריאו רגישה מלווה ברעשי פיצפוצים, שהיו ראויים יותר לשם "גרשווין מסוגנן על שמן חם", אבל איכשהו מבעד להפרעות, הצלחנו לשמוע גרשווין מבריק לפסנתר סולו.

אחרי הסלט הקליידרמני בתקליט הקודם מראה רמי בר־ניב שליטה טובה מאוד ברפסודיה הגרשווינית

אחרי הסלט ה"קליידרמני" של רומנטיקה, תקליטו הקודם, מראה בר־ניב שליטה טובה מאד ברפסודיה הגרשווינית. והפעם זהו פסנתר סולו קליל, מהוקצע, קליל, סווינגי במידה. בר־ניב עשה כאן עיבוד על פי המקור של גרשווין לשני פסנתרים, שביצועיו נדירים מאד.

באותה רעננות ואנרגיה שיש בה "סאונד" עכשווי, ממשיך בר־ניב אל הרגטיים, הבדרן של סקוט ג'ופלין ואל שלושה פרלודים נוספים של גרשווין. בר־ניב "זורם" עם גרשווין וג'ופלין, כמו הוא חש את רוח התקופה, ואף נותן יותר מאשר הברקות טכניות ומיומנות בנגינה, אלא גם מידה של פרשנות משלו. השידוך של בר־ניב עם גרשווין מוצלח. מאסטרפיס בהשוואה למגרזי הקלאסיקל השמאלציים של רומנטיקה. כמעט באותה "נשימה פסנתרנית", ממשיך בר־ניב ועובר למזרח שלנו בטוקטה המבוססת על עורי צפון ובואי תימן, ששרו הפרברים בפסטיבאל המזרחי של 1972. בר־ניב ערך את היצירה מחדש.

אז ככה: למי שרוצה גרשווין וג'ופלין בפסנתר סולו טוב – בר־ניב יספק לו מהנסים מוסיקליים יפים. מומלץ לרוכשים לבדוק היטב אם התקליט נקי מרעשים. אני לא מוכן לשמוע ככה מוסיקה.

בריאן אדאמס: פועל במה

מאת טל פרי

בקרוב הוא יהיה כאן. טי־שירט לבנה, שקצת הדהמה בקצוות. מכנסי ג'ינס משופשפים, שקרעים קטנים נבקעו בהם בחלק האחורי של הירכיים, כתוצאה מעמידת יתר בפישוק. מגפי עור מיושנים, שריח קלוש של צואת פרות עוד נודף מהן, ושביבי נסורת בשער הבלונד־בורצי. הכל כדי ליצור את הרושם שבריאן אדאמס, גם כשהוא על הבמה מול אלפי מעריצים מריעים, הוא בסך הכל נער כפר פשוט שההצלחה לא קלקלה.

בקרוב אצלם בריאן אדאמס. ההשוואה המתבקשת לספרינגסטין לא נתקלת בשריקות בוז

הרוק שלו לבן ונקי. האנרגיה מצופה בהפקת אולפן משובחת, אבל מי שכבר ראה אותו על הבמה אומר שהוא חיה אמיתית. אפילו ההשוואה לספרינגסטין לא התקבלה בשריקות בוז, כמו שמעריציו הפנאטיים של "הבוס" עושים בדרך כלל לחקיינים.

כמו ספרינגסטין, ילד פועלים, מהחוף המזרחי של ארה"ב, גם אדאמס הוא בן המעמד העובד, רק שהוא מגיע מקנדה. ואם ספרינגסטין גדל על ריחות ברזל מהמפעלים של עירו הקטנה, אדאמס זוכר מנסרות עץ. רק שלא כמו בן מפורסם אחר למשפחת נגרים, שגמר את הקריירה ממוסמר על צלב, אדאמס זכה לראות את עצמו ב'סוף' עוד בחייו.

סיפור עלייתו לפיסגה שגרתי לחלוטין. היה נער מרדן, עם המון פצעי בגרות, שעד היום הותירו בפניו חטטים בולטים. במקום לנגן על המסור, הוא רצה את הגיטרה. כמו כולם, הוא עשה פרזות מול הראי וחלם להיות כוכב רוק. אחר כך התחיל לנגן בהרכבים שונים, בתקווה שמישהו יתעניין בו. אלבומו הראשון בריאן אדאמס, לא הגשים את השאיפה. השני, אתם רוצים את זה, אז קחו את זה, כבר זכה להדים חיוביים יותר.

אדאמס גיבש לעצמו צליל רוקי מכסח, אבל לא יותר מדי. הדגש נשען בעיקר על עבודת התופים־באס. צליל חי מאד, שהחבר'ה יוכלו לרוץ איתו, לקפוץ איתו, לרקוד איתו. אדאמס גם מצא לעצמו שותף קבוע במפיק בוב קלירמאונטין, שהיום כבר עובד עם מיטב אמני הרוק (פריטנדרס, דריל הול, סימפל מינדס). האלבום השלישי, חותך כמו סכין, כבר נמכר לא רע, והביא שני להיטים למצעד האמריקני. אדאמס קיבל ביקורות חיוביות מאד על הופעת הבמה האנרגטית שלו.

המהפך בא באלבום הרביעי, חסר אחריות. באלבום הזה הצליחו אדאמס וקלירמאונטין להביא את הסאונד המבוקש לידי שלמות. האלבום יצא בסוף 84', כשספרינגסטין היה בשיאו עם נולד בארה"ב. הקונקורנציה שנתן לו אדאמס, היתה כסם מדרבן לשניהם. חסר אחריות, אלבום נפלא ותוסס, עם דם ואש, השפריץ להיטים כמו מזרקה. רק אליין, מישהי, קיץ 69', והבלדה גן עדן, שהגיעה למקום הראשון בארה"ב. היה גם הדואט זו רק אהבה עם טינה טרנר. מאוחר יותר היא ארחה את אדאמס בהופעותיה, והזמינה לבמה את "הבחור הצעיר מקנדה שעשה איתי את השיר הזה". אדאמס היה מספיק מנומס כדי לא להעיר לה בפומבי שהוא היה זה שהזמין אותה.

כי הוא נחמד. זו אולי נקודת החולשה שלו. אין לו "אגו טריפ" מלבד היותו זמר טוב. זה לא עזר לאלבומו האחרון, אל תוך האש, שהיה כשלון מסחרי יחסי בעקבות ההצלחה של קודמו. אדאמס עצמו ממשיך להופיע בעולם, ולעשות את מה שהוא יודע יותר מכל. לתת מופעי רוק סוחפים ומלהיבים שיעבירו לקהל שעתיים בכיף. בארץ הוא יופיע ב־3/6 באמפי של ראשון־לציון. ב־4/6 באמפי בקיסריה. ב־5/6 בבריכת הסולטן בירושלים.

בראין אדאמס. מקנדה להתחרות עם "נולד בארה"ב"

יש ג'אז אחר

מאת יוסי אקצ'וטי

בשנתיים האחרונות חלה עליה משמעותית במספר מופעי הג'אז המיובאים לארץ. מיילס דייויס, פאט מת'יני, צ'יק קוריאה ומייקל ברקר הם חלק מהשמות הגדולים שהופיעו כאן בשנה האחרונה. הקהל הרחב נוהר לקונצרטים מהסוג הזה ואינו מגלה בררנות יתר על המידה. הקו השולט ברוב הקונצרטים המצליחים הוא הפיוז'ן, דהיינו השילוב בין ג'אז לרוק ופופ.

פסטיבל ישראל מנסה השנה קצת אחרת. לא עוד הליכה על הנוסחה הבטוחה או על שמות מפוצצים, אלא תכנית קונספטואלית המציגה שלושה כלים בראש שלושה הרכבים. כל אחד מהם מייצג סגנון ותקופה שונים בג'אז. התקדים נוצר אולי בפסטיבל בשנה שעברה עת הופיעו הפסנתרן סיסל טיילור והמתופף אנדרו סיריל. "השנה רצינו לרענן דברים שזמן רב לא נראו בארץ", אומר רפי קינן, מי שהיה עד לפני שלושה חודשים עורך מדורי התרבות בעתון הארץ וכיום אחראי על פרוייקטים מיוחדים בפסטיבל.

"התכנית הסופית גובשה לאחר מחקר בקרב קבוצת האמנים עצמם: טומי פלנגן – פסנתרן שחור המוצג את הביצוע הג'אז הקלאסי, בולו ואליוס פרה־גיטריסטים היונקים מהמסורת של ג'אנגו ריינהרדט וסטיב לייסי – נגן הסקסופון סופרן המייצג את הזרם האוונגרדי של הג'אז כיום".

ממש ברגע האחרון, לפני כ־3 שבועות, ביטל סטיב לייסי את הופעתו בפסטיבל מסיבות פוליטיות. על כך אומר קינן, "מרבים לדבר על האינטגריטי המוסיקלי של לייסי, אך איני יכול לומר זאת עליו כאדם. החוזה עימו נחתם כשלושה חודשים לאחר פרוץ המהומות בשטחים. לייסי ידע על כך. למרות זאת, לא טרח להודיע ודבר הביטול נודע לי בעקבות שמועה. נותר זמן קצר כדי למצוא לו מחליף שכן לרבים מהאמנים שאליהם פניתי, היו התחייבויות קודמות. חשוב היה לי למצוא מוסיקאי בעל שם. ארט פרמר הסכים לבטל קונצרט שלו בארצות הברית ולהגיע לפסטיבל. אמנם ישנה כאן חריגה מהפסיפס המקורי אך מדובר באינסטרומנטליסט יוצא דופן וקיימת אפשרות למפגש משותף על הבמה עם טומי פלנגן שכן השניים ניגנו בעבר יחד".

שלישייתו של פלנגן תהיה הפותחת ביום ראשון הקרוב במוזיאון רוקפלר. שלישיות פסנתר־בס־תופים מלוות את הג'אז על סגנונותיו החל מסוף שנות השלושים ועד ימינו. זהו כעין ז'אנר חובה לפסנתרנים, אך בהחלט אינו מקפח את נגני הבס והתופים, אלא מאפשר ביטוי אינדיבידואלי לכל סולן בצד המכלול הקולקטיבי.

הקו השולט ברוב הקונצרטים המצליחים בג'אז הוא הפיוז'ן, השילוב בין ג'אז לרוק ופופ. פסטיבל ישראל מנסה השנה קצת אחרת, מוותר על הנוסחה הבטוחה או על שמות מפוצצים, ומציג במקומה תכנית קונספטואלית

מעטות השלישיות מסוג זה שהופיעו בארץ. כמדומני שהאחרונה היתה זו של מקוי טיינר לפני ארבע שנים. הדיסקוגרפיה של טומי פלנגן מעידה על אילן יוחסין ארוך ומכובד, לצד אמנים רבים שהלקם עיצבו את פני הג'אז. בעשר השנים האחרונות הוא מתרכז בשלישיות אותן הוא מנהיג. פלנגן הוא וירטואוז שהבשיל היטב עם השנים. את נגינתו מאפיינות אלגנטיות וגמישות המאפשרים לו מעבר מנגינה עדינה, ניגוחה ואינטימית, להמסורת אקורדים כבדה בקצב סווינג מהיר. יחודו נבע מיכולת הפרשנות שלו למוסיקה של אחרים למרות שלזכותו מספר קטעים מקוריים שכתב. יחד עמו יופיעו הבסיסט ג'ורג' מראז והמתופף קני וושינגטון.

■ נשמה צוענית

האחים הצרפתים בולו ואליוס פרה, מייצגים את התרומה האירופית הגדולה ביותר לג'אז האמריקני – הגיטריסט הצועני ג'אנגו ריינהרדט. עובדת היותם צוענים, לא מנעה מהם חינוך מוסיקלי קלאסי אך היה זה אביהם (שבעצמו ניגן עם דג'נגו) שהקנה להם את המסורת הזו. להוציא מן הכלל את הגיטריסט מארק פרסה שהופיע בארץ עם סטפן גרפלי, עדיין לא נשמע כאן צמד כדוגמת האחים פרה. שניהם מכירים היטב את כל סגנונות הנגינה בגיטרה ועובדה זו היא המעשירה כל כך את נגינתם. בולו הוא לרוב הסולן הדומיננטי. נגינתו בוטה והצליל שלו מחוספס. לעתים קרובות הוא נשמע פראי וחסר רסן, אך תכונותיו אלה כרוכות במעטפת של רגש ונשמה צועניים בכל צליל שהוא מנגן.

אליוס, האח הצעיר, נשמע מופנם ועדין – מחושב יותר ומסורתי יותר. תפקידו ללוות את אחיו בכל אשר זה יבחר ללכת, צריך אולי לשמוע את בולו כדי להעריך את אליוס. יש משהו מאוד אמיתי, חם וכן בנגינתם. הביטוי העצמי קודם לצליל ומושם עליו דגש רב יותר מאשר על נסיונות של גיטריסטים רבים ליפות את הצליל שלהם. מי שמצוי מעט בקטעי הסטנדרד של הג'אז, יגלה שהם מרבים לצטט תוך כדי אילתור, פרזות רבות מקטעים אחרים (ולא תמיד ג'אז). בעבר ניגנו גם בגיטרות חשמליות אך הם מעדיפים לחזור לשורשים ולמוסיקה האקוסטית ומתאימים למסורת רבת השנים של המוסיקה הצוענית. אפשר יהיה להאזין להם ביום שני הקרוב ואליהם יתלוו הבסיסט לואיג'י טרוסרדי והמתופף פיליפ קומבל.

את חלקו של הג'אז בפסטיבל בירושלים, יחתום החצוצרן השחור ארט פרמר ביום רביעי של השבוע (הפעם באולם הנרי קראון). לאחר כ־15 שנים בהן ניגן בחצוצרה, החליט פרמר להתמקד בפלוגלהורן שהוא כעין חצוצרה רחבה ובעלת פיה עמוקה יותר ואלה מעניקים לכלי טון שהוא לעתים חם ועגול יותר מזה של החצוצרה. מעטים ובודדים הם החצוצרנים שהביאו את הנגינה בפלוגלהורן לשלמות וליופי המצויים בנגינתו של פרמר. מבחינה זו אולי הייתי משווה את הכלי ואת הנגן לויברפוניסט מילט ג'קסון.

פרמר שחל דרכו בתזמורות גדולות מעדיף את ההרכבים הקמריים לרביעיות, חמישיות ושישיות. לאחרונה אף יצא אלבום דואטים שלו עם פסנתרן. הוא ניחן ביכולת להתאים את עצמו לכוח המוסיקה והמוסיקאים עימם הוא מנגן. מצד אחד הוא מפגין ליריות, עדינות ורגישות עצומים המלווים בביטוי מאופק קימעה. מצד שני הוא ישיר, שופע ברעיונות וחסכן בצלילים ומנסה להימנע מהקלישאות הטמונות בנגינה מהירה. במרכבים רבים מצטלבת דרכו עם זו של טומי פלנגן ולמרות שהוא מגיע עם רביעיה יש בהחלט לצפות למפגש מוסיקלי של שניהם על במה אחת. מפגש כזה עשוי להתרחש בשני המרתונים שיערכו באודיטוריום ויהיל בתל־אביב ביום חמישי ובשבת. שלושת האמנים פלנגן, פרה, פרמר ינגנו כולם ובכך אולי יוצר מיני פסטיבל מהיותר "ג'אזיים" שנראו לאחרונה בתל־אביב.

ביס'ים

הכוכב לעיני מצלמות זרות

דן רביב, כתב הטלויזיה הוותיק עשה בימים אלה הסבה מקצועית, הוא החליף את תחום טיפולו במסגרת מהדורת מבט. עכשיו הוא ממונה על תחומי התרבות והאמנות בתל־אביב, שינוי מרענן מתחום המפלגות המתיש.

את טבילת האש הראשונה שלו עשה בראיון עם ג'ואן באאז בנמל התעופה כאשר את השאלות ואת חומר הרקע מספקים לו שאר העיתונאים שנכחו בקבלת הפנים. רביב נראה די מרוצה מהעניין, הסתבר שאפשר לשאול את באאז את אותן השאלות שאפשר לשאול את ח"כ דדי צוקר.

בראין אדאמס מבין עברית

בראין אדאמס. אנשי ההפקה רצו לדעת אם הוא מבין עברית. בטלקס תשובה שנשלח מאדאמס נאמר שהוא לא מבין מילה אחת. עכשיו אנשי ההפקה בארץ בטוחים שהוא מבין.

לפחות אדאמס היה בזמנו בישראל. הוא התגורר כאן במשך שנתיים. בניגוד לפרסומים, הוא לא התגורר בקיבוץ, אלא היה יחד עם אביו, דיפלומט קנדי. והדיפלומטים עדיין לא גרים בקיבוץ. דרך אגב אדאמס סרב לערוך ראיונות טלפונים והודיע שישתדל להיפגש עם עתונאים בארץ.

מי תשיר עם אדאמס – ריטה או ריקי?

עוד משהו בקשר לאדאמס. עכשיו נערכים מגעים לגבי זמרת ישראלית שתעלה לשיר איתו את הדואט המפורסם זוהי רק אהבה שבזמנו ביצע יחד עם טינה טרנר. כנראה שהבחירה תיפול על ריקי גל או ריטה.

הגששים כלו אצל גדי

הגשש החיוור. אחרי הפרמיירה הלכו לחגוג במקום חדש שנקרא מסעדת המוזיאון במוזיאון ארץ ישראל ברמת־אביב. מה שהאורחים לא ידעו, שרק בשעה תשע וחצי דרורה ומוטי, בעלי המקום, עוד שיפצים אחרונים לפתיחה. האחרונים ללכת היו שייקה וגלי שעזבו את המקום אחרי שתיים בבוקר.

דני לוי בגאות השרון

התחתנו השבוע: שרון ליפשיץ והכוכב המתופף דני לוי וירון בכר וחברתו רוני. האורחים שהיו בחתונה של שרון התפלאו שירון לא הגיע והאורחים שהגיעו לחתונה של ירון התפלאו ששרון לא באה. מה מסתבר, הם התחתנו באותו ערב. דרך אגב, רוני, אחותו של ירון בכר, שרה בחתונתה, שיר לזכרו של אביה שנפטר. היו שם הרבה דמעות.

יין מייקבי הגשש החיוור

גשש אחרון חי. בקבוקי יין חולקו במסיבה שלאחר הפרמיירה. היתה עליהם תוית ועליה כתוב: שביבליון שפריצר־שאטו, מיקבי הגשש החיוור. 500 בקבוקים בלבד, מבציר 1963. שנת היסוד של הגשש החיוור. מסעדת מוזיאון הארץ 15 במאי 88.

היו שם

ומי היה בהצגה החגיגית של הגשש החיוור בבית החייל: אהוד מנור ואשתו, מוטי קירשנבאום, ניסים אלוני, יוסי בנאי, לאה רבין עם בתה וחתנה דליה ואבי פילוסוף, בצלאל מזרחי, ספיר קאופמן. אבל כל ההקדמה הזו באה בשביל לומר לכם שהיו שם גם פרחיה ודוד מושביץ.

נשיקה אשת השבוע

דודו טופז נמצא עכשיו בשירות סרטו תל־אביב לוס אנג'לס. עכשיו הוא בחלק של לוס אנג'לס ארה"ב בכלל וקנדה. מסתבר שהאולפנים מלאים. בשבוע שעבר ניגשה אליו יפיפיה זהובה. ביקשה סיגריה. נתן. ביקשה אש. נתן. אחר כך היא פנתה לו נשיקה, לקח. היא לקחה גם את הארנק ר־15 דולר. מה שהיא לא ידעה שבכיס השני היו מאות דולרים.

השתתפו: חיים נגיר, עידית שמגר, אירית רחמה, טל פרי, אודי אבישר, דוד המאל ואבי פלד

דברים שרואים מקאן: פולין חסרת הרחמים

מאת עידית שמגר
שליחת מעריב לפסטיבל הסרטים בקאן

עולם מפחיד של ייאוש, ניכור וחוסר תקווה, מציג לנו הקולנוע הפולני שאנו רואים היום, כאן בפסטיבל וגם באולמי הקולנוע בבית. בני אדם פוגעים זה בזה ללא סיבה, חייהם נהרסים והם נודדים כסהרורים בנופים חסרי רחמים.

אנדז'ה ז'ולבסקי הציג עולם עתידני, מיתי מפחיד ומדכא, אך הרבה יותר עצוב ממנו הוא סרטו של קשישטוף קיישלובסקי ששמו הנכון סרט קצר על הריגה שזוכה בתירגומו הצרפתי ללא תרגום. סרט אחר של קיישלובסקי מוקרן עכשיו בארץ, כוחו של מקרה. אך אין ספק שהסרט החדש, אף שהוא הרבה יותר קשה, הוא סרט שידרוש מן הקהל שלו הרבה כוח סבל. זהו סרט חסר רחמים.

אפשר לסכם את העלילה בשני משפטים ולהרוג את הסרט, למען הבהירות, בקיצור. צעיר בעיר גדולה, קרה, מכוערת. נהג מונית אנטיפתי, הוא לוקח אותו לנסיעה. בדרך רוצח הנוסע את הנהג. הוא נתפס ומוצא להורג. הסרט, יותר מכל מה שראיתי עד כה בקולנוע, מתעד את זוועת הרצח שמבצעת המדינה. קיישלובסקי נחשב היום לנבחר היוצרים העובדים בקולנוע הפולני. הוא למד בבית הספר לקולנוע בלודז', עשה סרטי טלוויזיה ו־13 סרטים קצרים. סרטו כוח אדם זכה בפרס ראשון בפסטיבל מנהיים. חובב קיבל פרס ראשון בפסטיבל מוסקווה. כעת הוא מתחרה בקאן על הפרס הראשון.

≡ סרט לקהל מצומצם

"אני נורא מופתע מכל העניין הזה. הסרט הזה אינו מתאים בכלל לפסטיבל הזה, הוא לא מתאים לשום פסטיבל. אני לא מבין בכלל למה לקחו אותו".

ההומור השחור המאפיין את סרטיו, מופיע גם בשיחה עם קיישלובסקי, איש בן 47 הרואה את ארצו נהרסת מול עיניו, וגם הצלחותיו האישיות אינן יכולות להקהות את הכאב והיאוש הבסיסי. קיישלובסקי: "זהו סרט לקהל מצומצם. לא יכול להיות לו קהל, זה לא סרט פופולארי. אני עצמי הייתי ודאי מעדיף סרט פחות אלים, אבל אז זה בסרט הזה, לא הייתי אומר את מה שרציתי לומר, גם אם זה היה נעים יותר לצפייה.

"אם אנשים יוצאים באמצע כי הם לא יכולים לסבול, זה לטובה — זה מוכיח את הרגישות שלהם, את הפרוטסט הבסיסי שלהם נגד הרג".

מתוך "כוחו של מקרה"

הקולנוע הפולני מציג בפסטיבל קאן עולם מפחיד של ניכור וייאוש. בני אדם פוגעים זה בזה ללא תקווה

≡ סרטים במקום נקניקים

אם כן, הסרט כזעקה, כאמירה מוחלטת גם במחיר של הצלחה או התמפה לקהל. הוא מופתע כאשר קונים את הסרט. הופתע עוד יותר כאשר שלטונות ארצו העבירו את סרט קצר על הריגה ללא כל צנזורה. "כשאין אוכל נותנים תרבות, ואצלנו המצב הכלכלי עכשיו ממש נורא, אז רוצים לתת סרטים במקום נקניקים".

"נכון שיש הרבה ייאוש בסרט שלי, אבל כך נראים החיים בפולין. בסרט יש כמובן סגנון וחידוד אמנותי, אבל האלימות הזאת היא חלק מחיינו שם. מצבנו נורא – כלכלית, חברתית, פוליטית. אנשים שונאים זה את זה, לא מאמינים זה לזה, לא מאוחדים. מלאי שנאה ותוקפנות.

זאת לא תמונה שונה ככה זה פולין היום, לדעתי המציאות גרועה יותר מן הסרט".

בחלקו הראשון, מתרכז הסרט בעולמו של הגיבור. מצולם בכבלים כחולים, מרוכזים, גם בני המקום התקשו להבין שהעיר המצולמת היא בירתם, ורשה, אין אדם חביב בסרט הזה, לא גיבור חיובי. "לא רציתי לתאר קורבנות חביבים, לא רציתי שהצופה יזדהה איתם. הפולנים ברחוב אינם סימפטיים. הם כועסים, צורחים זה על זה בלי סיבה, מרביצים וגם רוצחים". פולין היא אחת המדינות הבודדות המקיימות עדיין בפועל עונש מוות. 4־6 אנשים מוצאים להורג מדי שנה. רק עכשיו קמה תנועת התנגדות של משפטנים ואינטלקטואלים, אבל 60 אחוז מהאוכלוסיה תומכים בעונש מוות. בסרט מתואר תהליך הוצאה להורג בדיוק מחריד. "צילמנו כמובן באולפן, אבל חקרנו היטב את הנושא. ככה זה קורה".

≡ "אין מוצא"

גם כוחו של מקרה לא משאיר הרבה תקווה לחיים. בכל מקרה מוצא עצמו הגיבור במבוי סתום. "כן, גם אני מרגיש ככה, איני רואה שום מוצא. שום פתרון".

"אל תדברו איתי על המהפכה, אין דבר שמפחיד אותי יותר. בסרט מצאתי מעט תקווה אצל עורך הדין הצעיר. הייתי חייב. אני פסימיסט, אבל רוצה עוד להמשיך לחיות. ולכן נשאר עורך הדין. הוא בוהה, הוא הבין משהו. הבין שעליו להילחם. לא די להאמין בטוב, צריך להילחם בשבילו".

"שואלים אותי על אמונתי – זו שאלה אישית ביותר, לכן אנסה להתחמק: אני מאמין, אך איני הולך לכנסיה. יש לי ידידים מאוד אישיים עם אותו משהו שאני קורא לו אלוהים ואיני זקוק לתיווכם של כמרים. אני מתרכז בבני האדם".

"רצח נהג המונית מקביל לרצח שמבצעת המדינה. בשם הצדק קוראת לו עונש מוות".

חגיגת המטבח הצרפתי ★★★
אשף המטבח פיליפ שאוואן
ממסעדת "לה טור דה׳ז" בליון
המצוינת בשלושה כוכבים במדריך מישלן מגיש
חגיגה ממעדני המטבח הצרפתי
מידי ערב, בין השעות 19:00-23:00 (פרט ליום ששי)
הפרס הראשון בהגרלה: כרטיס טיסה זוגי לצרפת
ושהייה בת חמישה ימים במלון הילטון בפריז
King Solomon Grill
מומלץ להזמין מקומות מראש בטלפון 03-640282. חניה חינם.
הילטון תל־אביב

בן השיקמים של אילנית
לארועים ושמחות
בגן טרופי אל מול חוף ים ת"א
מגוון תפריטים כשרים לבחירתך וחניה צמודה
להזמנות טל: 03-654360, 663066

בן עמי
בן עמי מכירות פומביות
הזמנה למכירה פומבית 25
תכשיטים וחפצי אומנות
תכשיטים מעזבון המנוחה ליזה שכטר (ז"ל) לטובת הקרן לחקר השואה — "יד ושם".
תכשיטים מעזבון משפחת אלזה וד"ר אברהם איזין (ז"ל).
עבודות בימהול האפוטרופוס הכללי.
המכירה תערך באולמי ויצ"ו, רח' דוד המלך 38, תל־אביב, במוצ"ש ה־28 במאי 1988, בשעה 8.30
תצוגה מוקדמת:
תתקיים בגלריה בן עמי, החל מיום ב', ה־23 במאי, עד יום ו' ה־27 במאי.
שעות פתיחה: 10.00 עד 14.00; 16.00 עד 20.00; יום ו' 10.00 עד 13.00.
גלריה בן עמי, ככר הבימה 2, תל־אביב טלפון: 204062, 204180

SOTHEBY'S
FOUNDED 1744
ציור פיסול ורישום
המאות ה־19 וה־20
המכירה
הילטון תל־אביב, 26 במאי בשעה 8 בערב

מרק שאגאל (1887–1985), "משה עם לוחות הברית" גואש ופסטל על נייר.
66.5×66.5 ס"מ. הערכה: $150,000–$200,000
תצוגה מוקדמת:
הילטון תל־אביב, יום ב' 23 במאי
עד יום ד' 25 במאי, משעה 10.00 בבוקר עד 8.00 בערב.
יום ה' 26 במאי, משעה 10.00 בבוקר עד 01.00 אחה"צ.
קטלוגים
במשרדי סותבי'ס ובתצוגה המוקדמת, במחיר 25 ש"ח.
סותבי'ס ישראל
• ייעוץ והערכה בכל תחומי האמנות
• השתתפות במכירות סותבי'ס ברחבי העולם
רח' גורדון 38 תל־אביב 63414,
טל. 246897/ 03-223822

בשורה טובה באולמי טופז!

הרחבנו את אולם השמחה, להרחיב שמחה לבעלי השמחה: לחתן ולכלה, לחתן הבר־מצוה ולרך הנולד
יש מקום — טופז
אולמי טופז רח' קרליבך 14 ת"א 03-5614678/9
מחירים מיוחדים לרגל הפתיחה המחודשת ב־31.5.88

נופש פעיל — כיף לא רגיל!
בקייטנת ארז
כפר מרדכי ע"י גדרה
להורים היוצאים לחו"ל המחפשים מקום טוב לילדיהם — אנחנו הפתרון!!
קייטנה בתנאי פנימיה, גילאי 6–13, בחודשים יולי–אוגוסט.
בתכנית: מחשבים עם לימוד אנגלית, סוסים, ספורט, אומנויות, בריכה ועוד.
טל. 08-591202

יופי של שבוע בריאות במלון מצפה הימים:
מבצע סיפולים + מיטת שיזוף חינם
חוות הבריאות של מלון מצפה הימים תעניק לך שבוע של בריאות וכיף תוכנית דיאטה בפיקוח רפואי צמוד.
התאריך הקרוב 12.6 — 5.6 — 29.5.
שפע פעילות מגוונת
★ התעמלות יוגה ★ רפלקסולוגיה ★ מסז' ★ קוסמטיקה ★ אמבטיות צמחים ★ מניקור פדיקור ★ מספרה.
במקום: בריכה, סאונה, ג'קוזי, וחדר כושר, מיטות שיזוף. חדרים מרווחים, וידאו וטלויזיה בכל חדר.
פרטים בטלפון 06-937013/4, 06-937033.

מסעדת הראל
מאכלים בלקניים, אירופאיים ומזרחיים
פתוח 7 ימים בשבוע
ארוחה עסקית מלאה 18 ש"ח
במבצעת לילדים על מחיר
חניה בשפע
ארוחות הביתה
ארועים עד 100 איש
רח' החשמונאים 95, תל־אביב, 03-5610066

ירוד אשקלון אמנות ואומנות
ASHKELON FAIR ARTS & CRAFTS
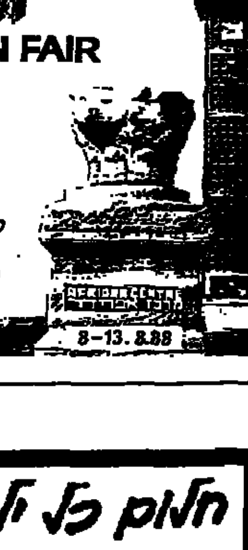
8–13.8.88
פרטים והרשמה: המחלקה לתיירות ואירועים עיריית אשקלון טל. 051-21173-4

וידאו. טלויזיות וסטריאו באסמור.
ממוצ"ש עד 1000 ש"ח תקבל עבור הוידאו הישן שלך
או עד 13 תשלומים ללא ריבית
זול יותר מכל מרכזי הקניות בארץ!!!
ממוצ"ש עד 1000 ש"ח תקבל עבור הטלביזיה הישנה שלך
מבצע הנחות ענק עד 40%
וידאו דיגיטאלי מ־2,340 ש"ח

טלויזיות צבעוניות	
מסך 14"	מ־95 ש"ח
מסך 16"	מ־120 ש"ח
מסך 20"	מ־148 ש"ח
מסך 21"	מ־165 ש"ח
מסך 22"	מ־178 ש"ח
מסך 27"	מ־197 ש"ח

וידאו טייפים	
סניו	מ־188 ש"ח
J.V.C.	מ־192 ש"ח
היטאצ'י	מ־197 ש"ח
נשיונאל	מ־185 ש"ח
טושיבה	מ־214 ש"ח
שארפ	מ־197 ש"ח

מערכות סטראו	
סניו בחלקים	מ־690 ש"ח
נתק בחלקים	מ־780 ש"ח
פטיפונים	מ־150 ש"ח
רמקולים	מ־95 ש"ח
טייפים רק	מ־230 ש"ח
רדיו טייפים	
דבל קסט	מ־195 ש"ח

מחלקת ההדמיות	
וידאו	
[illegible] 5150	780 ש"ח
[illegible]	1200 ש"ח
[illegible] 440	1150 ש"ח
JVC 3338	850 ש"ח
היטאצ'י 11ת	1050 ש"ח
טלויזיות צבעוניות	
[illegible] 22"	1360 ש"ח
[illegible] 22"	850 ש"ח
[illegible] 20"	1150 ש"ח
[illegible] 26"	750 ש"ח
[illegible] 26"	1108 ש"ח

אסמור תל־אביב רח' העליה 25 רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 79
וידאו וידיה רח' העליה 28 ת"א אקטיב 2000 דרך פ"ת 4 ת"א
פתוח כל מוצ"ש ובמשך כל השבוע רצוף 09.00–19.00

חלום כל ילד ב"גבעת הילדים"
קייטנה עם לינה בלבד מגיל 5 עד 14
מחזור א' – 5.7.88 עד 15.7.88
מחזור ב' – אין יותר מקום!
מחזור ג' – 31.7.88 עד 12.8.88
מחזור ד' – 14.8.88 עד 24.8.88
לותיקים שלנו – נותרו מס' מקומות למחזורים א' ו־ג'
פרטים והרשמה: בן דוד - אבן יהודה, 698956, 053-699011

לילה בצמח
ערב חג השבועות מוצ"ש 21.5.88 החל מהשעה 22:00 ועד אור
צמח בצמח חוף הכיופים של ישראל
הופעים ראש בצמח עם הגדולים מכולם:
גידי גוב • ריטה • אדם • דפנה ארמוני • אריאל זילבר • משינה • אהוד בנאי • רמי קליינשטיין
מנחה ומרקיד: משה מורד
תחרות הנשיקה הארוכה, פרסים לזוכים, פאבים, מזנונים ומגלשות מים.
לילה לבן בצמח — בואו בבגדים לבנים כבימי קדם.
*השערים יפתחו לקהל בשעה 20:00
הכל קורה בחוף צמח על שפת הכנרת.

אמנות מחאה במיטבה

אביבה אורי, ללא שם, 1987

מאת אליק מישורי

בירידה במדרגות המובילות לחלל התחתונה של גלריה בוגרשוב תופס המבט הראשון את הפלקט אמא של דוד טרטקובר. למטה, על הקיר המוביל להלל הגלריה תלויים רישומים של דוד הנדלר. יצירותיהם של השניים (של הראשון אולי שלא במכוון ושל השני כנראה במכוון) מהוות תוספת, השלמה וניגוד ליצירותיה של אביבה אורי המוצגות בגלריה; הן מחזקות אותן, מדגישות בהן את המסר המחאתי שהן אמורות להקרין לצופה.

המחאה נגד זוועות המלחמה זכתה לפרושים רבים אצל האמנים המודרניים. בבראם לבחור בדרך המיוחדת בה יביעו את מחאתם, יש אלה הבוחרים במחאה פוליטית; הכלים בו הם משתמשים כדי להעביר את המסר שלהם הוא הפלקט המודפס שכוחו בתפוצתו הרבה שבעטיה הוא נחשף לקהל רחב. כדי ליצור פלקט טוב נדרש המעצב לסמלים מתומצתים בעלי כוח תקשורתי רב ולטקסט מינימלי.

אמנים אחרים נוהגים לצקת היבט אישי ביצירותיהם ולהביע את מחאתם כשהם גורמים להזדהותו של הצופה עם רגשות של כאב עמוק, צער, חידלון וחוסר אונים. כך עושה אביבה אורי בעשרת הציורים גדולי הממדים המקוננים ומוחים על מוות אכזרי המשולל כל מימד של גבורה, מוות חסר תועלת, חסר כבוד; מוות מכוער ולא אנושי.

אביבה אורי מציגה בעשרה ציורים גדולי ממדים קינה ומחאה על מוות אכזרי המשולל כל מימד של גבורה. לעומתה, רישומיו של דוד הנדלר משמשים בבואה לעולם אוהב חיים

כתב היד המיוחד כל כך של אביבה אורי משורבט ומוחק, מוסיף ומוחק בשנית. הוא מתווה שלל של דימויים צורניים מתפשטים על פני גליונות הנייר הלבנים. השרטות ה"לא בטוחות" מובילות את עין הצופה במסע של חיפושים, המסע זה מפרך ומבלבל; הוא דוחף את הצופה לנסות ולהתיר את סבך פשוט של הקווים המתרוצצים ולגלות לבסוף כיצד מופיעים זה לצד זה גופות המתים, עופות הטרף, גוויית החמור, בני אדם מעונים הצצים מבין ההריסות, ארונות הקבורה, בקבוקי התבערה והפצצות. והשרפה הגדולה המכלה את הכל.

לצד עולם משוגע זה של הרס, חידלון ומוות, מוצג לפנינו עולמו האיבי, הפשוט, האוהב את החיים של דוד הנדלר. מעבר לאיכות האמנותית, משמשים רישומיו הקטנים בבואה לעולם אחר – לאנשים אחרים, למדינת ישראל אחרת. הזיקה לדרכו של הנדלר ולתקופתו, אינה נושאת כאן היבטים סנטימנטליים נוסטלגיים; בוודאי בניגוד שהיא יוצרת לרוח הפסימית המרקרנת מיצירותיה של אורי. רישומיו של הנדלר מהווים זכרונות נעימים שאל להם להיות בתוקף עבר מלא הוד וקסם; תפקידם לחזק אותנו לדבוק בעקרונות שבבוהם למנוע את המשכו של ההרס.

לנגד שלל התוצרים האמנותיים של אופנת המחאה המתקיימת בשנים האחרונות בארץ, מהווים רישומיה של אורי אמנות מחאה במיטבה. הדקויות השיריות שמהן הם מורכבים, יחד עם הכנות העצובה הנשקפת מהם עושות אותם בראש ובראשונה לאמיתיים; רק למחאה כזו אפשר להאמין.

חוויית פיענוח

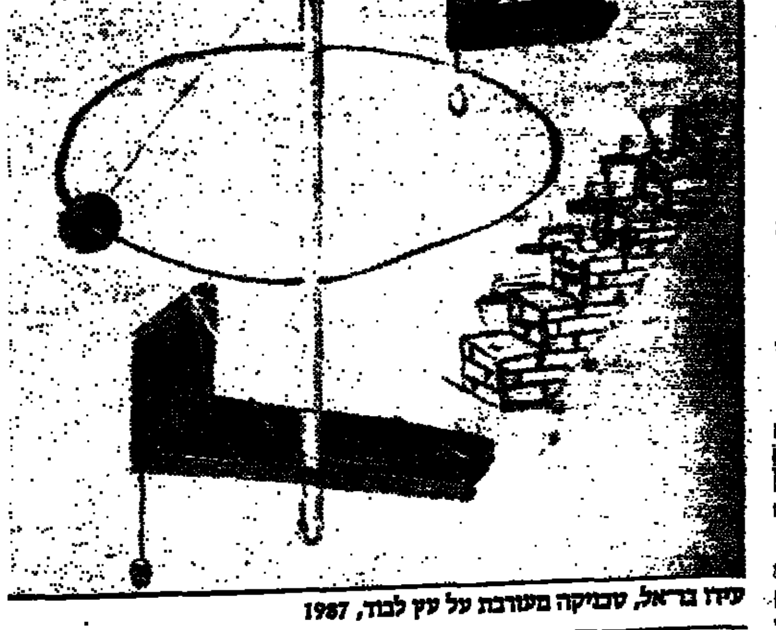

עידו בר־אל, טכניקה מעורבת על עץ לבוד, 1987

מאת קובי הראל

נעמי גבעון ממשיכה את פעילותה כגלריסטית והפעם בחלל גלריה מבט בתל־אביב. היום תיפתח בהסותה תערוכת יחיד לצייר עידו בר־אל. בוגר בצלאל משנת 84'. בר־אל מצייר מנגנונים מכאניים של מכונת מדידה ישנות, 5 מטוטלות שרנות, אופניים עתיקות מעץ, מחלפים של פסי רכבת ותבניות יציקה של כפיות. כל ציור הוא תחביר של עצמים חלקם מוזהים וחלקם פחות.

מעבר לחוויה החושית (אסתטית) הראשונית שמעניקים הציורים, מצפה לצופה חוויית פיענוח שבה יצטרך להפעיל את מאגר הידע והאסוציאציות הציוריות הלקוחות מתולדות האמנות. ביודעו שהאובייקט האמנותי תלוי בפרשנות הקהל, מנסה בר־אל לבנות מערכת ציורית שתאפשרנה פרשנויות רבות ככל האפשר. מרסל דושאן, ג'ספר ג'ונס, אריה ארוך, ליאונרדו דה וינצ'י ופנחס כהן־גן הם רק חלק מנקודות ההתייחסות שלו בעולם האמנות.

בר־אל מאמין "שיש חוויה גדולה מנסיעה למחוזות הידע, בין אם הם מוכרים ובין אם לאו". הוא ממקם עצמו היסטורית ביחס לעולם האמנות ומשתמש במושגים טעונים כמו אופניים שתוכננו מכאנית ע"י ליאונרדו דה וינצ'י, טופלו כדימוי ע"י מרסל דושאן ובעת הם מופיעים בציורו של בר־אל, על מצע שחציו דיקט וחציו בד מודבקים באופן מרושל. ניסוח של אמנות עניה, מפוארת, שקיבלה ביטוי משמעותי באמנות שנות השבעים בתל־אביב. ציור של ראשי מתנה ומתודתם מחוגת עץ ישנה מוביל אותנו אל כלי עבודתו של השרטט, מקצוע הקרוב לצייר. את הבדיחה הפנימית או העמדה הציורית כלפי עולם זה, מנסח עידו בעזרת עיגול ירוק משורבט בדרך לגמרי לא מזויקת שהוא בעצם מריחת המכחול של הצייר.

קלאסיקה

אורי שטטנר, עבודה

מאת קובי הראל

"אינטריור" – מושג זה מתאר ציורים שנעשו בפנים הבית. אורי שטטנר מצייר את התוך, מה שקורה בין עיניו לקירות ביתו. הנוף החיצוני נשקף מהחלון או מבצבץ בכתמים לירדים מבעד להשתקפות בזכוכית החלון.

תריסר הציורים שמציג אורי שטטנר בגלריה שרה לוי, מתארים נושאים שהם קלאסיקה מבחינת תולדות האמנות

12 הציורים שהוא מציג בגלריה שרה לוי מאופיינים בטון אפרורי. בדים מצוירים בצבעי שמן, שרובם כבר צוירו מצידם האחר, מתארים נושאים שהם קלאסיקה מבחינת תולדות האמנות. טבע דומם על רקע חלון, הצייר והמודל, אשה יושבת ליד חלון. המתבונן יכול לזהות פינות בבית שחוזרות במספר ציורים, כמו מוזמן לעשות היכרות אינטימית עם עולם הצורות שמקיפות את הצייר. מה שמייחד את שטטנר הוא אופן הניסות של הצורות, כתב היד הציורי.

שטטנר מפרק את העצמים, מאוורר את דחיסותם החומרית. צבע השמן הכבד מונח על הבד בקלילות אופיינית לצבע מים. יש והגרונד (צבע הבסיס הלבן) מבצבץ מבין הכתמים והופך לחלק אינטגרלי בפני השטח של הציור. הצבע האפור סגול השקוף מעומק התמונות אינו מנוסח כמשטח צבע אחיד. אותו אפור הוא הנותן את הטון הכללי בציור.

אין בציורים צבע נקי. כל הצבעים נובעים מאותו אפור שמוגדר ע"י שטטנר כ"סדום־צבע". שטטנר מקווה את עצמו לשחקן המדבר בשקט באולם תיאטרון. חשוב שהמלים יגיעו לאוזניו של אחרון הצופים באולם ובו זמנית לשמור על הדיבור השקט. זאת נקודת האיזון שאליה שטטנר מנסה להגיע ע"י ריסון הצבעים והדללת החלל.

נתן רפפורט - פסל פטריוט

מאת נתן גרוס

במלאות שנה למותו של הפסל נתן רפפורט יתקיים בשבת 4/6/1988 בשעה 10.30 בבוקר מפגש רעים להתייחדות עם זכרו ויצירתו ליד אנדרטת גווילי אש ("מגילת האש") במושב כיסלון שבהרי ירושלים. אנדרטה זו, המורכבת משני עמודים דמויי סלילי מגילה, מתנשאת לגובה של 8 מטר והיא מכוסה כולה בתבליטים המספרים את תולדות עם ישראל על גבורתו וסבלו במשך הדורות.

נתן רפפורט שנפטר לפני שנה השאיר אחריו אנדרטות מונומנטליות ברחבי הארץ ובחו"ל

זו אחת האנדרטות הידועות של נתן רפפורט הפזורות במקומות שונים בארץ ובעולם. המפורסמת ביניהן היא זו לזכר מרד גטו ורשה שהוצבה בשנת 1948 על חורבות הגטו והרפליקה שלה נמצאת ביד ושם בירושלים. ליד שניהן נערכות ב"יום השואה" עצרות זכרון ממלכתיות. אנדרטה אחרת הידועה לכל היא זו של מרדכי אנילביץ' הניצבת ביד־מרדכי מול בריכת המים ההרוסה של הקיבוץ, זכרון לשני אירועים החשובים בתולדות העם היהודי: השואה ותקומת מדינת ישראל. כן ידועים הפסלים ואנדרטות לזכר מגיני נגבה, גד מגלה בתל־יצחק, "איוב" ביד ושם, "עץ הדעת" במכון ויצמן ברחובות ועוד.

מול פסל החרות

יצירות מונומנטליות של נתן רפפורט, נמצאות גם בארה"ב, בקנדה, בצרפת ועוד. בשנת 1985 נערכה בניו־ג'רסי עצרת המונית לרגל חנוכת האנדרטה לזכר חיילי ארה"ב שנהלצו לעזרת אירופה במלחמת העולם השניה. צורתה פסל ענק בדמות חייל אמריקני הנושא בזרועותיו ניצול מחנה ריכוז גרמני כשמספר האסיר מקועקע על זרועו ומגרדור – "הטלאי הצהוב" – בולט על דש בגדי המחנה שלו.

האנדרטה של רפפורט לזכר חיילי ארה"ב שנהרגו במלחמת העולם השניה. המקום: מול פסל החרות. החייל נושא דמות העטורה טלאי צהוב ועל זרועה חקוק מספר.

נתן רפפורט, אמן לאומי, פטריוט ישראלי נלהב, שאת כל יצירתו הקדיש להנצחת זכרם של קדושי העם היהודי. אפילו כשהוא מעצב אנדרטה לחייל האמריקני, יודע נתן רפפורט לשבץ בה את הנושא היהודי. אגב, אנדרטה זו הנקראת "ליברייישן" – שחרור – ניצבת מול פסל החרות שבנמל ניו־יורק. הרפליקה שלה אמורה לעמוד בדאנקירק, מקום נחיתת צבא בנות הברית בצרפת.

גם כאשר יצר אנדרטה לחייל האמריקני, שילב רפפורט בתוכה את הנושא היהודי

נתן רפפורט, יליד ורשה (1911), ינק את נטיותיו הלאומיים בתנועת "השומר הצעיר" בעירו, שם בכניסה לקן התנועה עמד אחד הפסלים הראשונים שלו – "השומר". הוא למד באקדמיה לאמנות בוורשה ובשנת 1936 זכה בפרס הראשון בתחרות פיסול על נושא הספורט. "הדיסקוס" שלו נבחרה לייצג את פולין באולימפיאדת ברלין אך נתן ויתר על הפרס ולא הסכים לשתף את יצירתו באולימפיאדה הנאצית. את שנות מלחמת העולם השניה עשה בבריה"מ וכבר שם הגה את רעיון האנדרטה לזכר גיבורי גטו ורשה.

במאי 1987, לפני שנה, הסיר רפפורט את הלוט מיצירתו האחרונה "אחים" – פסל המסמל את השלום המצרי־ישראלי. הפסל ניצב בתל־השומר מול בניין מגן־דוד־אדום. אחרי גילוי האנדרטה הזאת יצא לניו־יורק כדי לקבל פרס שהוענק לו מטעם אגודת האמנים האמריקנים. שם נפטר באופן פתאומי והובא למנוחות בישראל, בקריית שאול.

לימודים

אוניברסיטת בר־אילן

המכון לקידום האינטגרציה החברתית במערכת החינוך

קורס השתלמות בשנה"ל תשמ"ט

בשנה"ל תשמ"ט יתקיימו 2 קורסים
להכשרת מורים בדרכי הוראה בכיתה הטרוגנית

1. קורס להכשרת מורים (סמסטר א')
2. קורס להכשרת מנחים למורים (סמסטר ב')

הקורסים ייערכו בימי ב' בין השעות 8.30—14.00.

הקורסים מיועדים למורים המלמדים בכיתות הטרוגניות ולבעלי תפקידים
(מומלץ 2—3 מאותו בי"ס)

הקורסים מקנים גמול השתלמות ומוכרים למורים בשנת שבתון.

מורים המעוניינים להירשם יפנו בהקדם טלפונית לגב' אתי אורקן, המכון לקידום האינטגרציה במערכת החינוך, טל' 5318702.

The British Council

אנגלית בקיץ לתלמידי תיכון במועצה הבריטית

קורסי קיץ

ENGLISH WITH SHERLOCK HOLMES

לפיתוח הבנה, אוצר מילים ודיבור

קורסי בוקר (09.00 עד 12.00) או אחה"צ (13.00 עד 16.00), בני ארבעה שבועות, פעמיים בשבוע (ימים ב' ו־ד' או ימים ג' ו־ה'), ביולי או באוגוסט, לתלמידים המסיימים כיתות ח', ט' וי"א. המחיר 250 ש"ח.

לקבלת פרטים וטפסי הרשמה, נא לפנות ל־
המועצה הבריטית, רח' הירקון 140 (פינת רחוב גורדון), תל־אביב,
טלפון: 03־249798.

The British Council

אנגלית בקיץ במועצה הבריטית

קורסי קיץ ב־

אנגלית מדוברת

SPOKEN ENGLISH

למבוגרים, בכל הרמות.

קורסי ערב בני ארבעה שבועות ביולי ובאוגוסט.
פעמיים בשבוע (ימים ב' ו־ד' או ג' ו־ה'), מ־17.00 עד 20.00.
המחיר 250 ש"ח.

קורסי חודש יולי: הרשמה ומבחנים יתקיימו ביום א', 29 במאי, בשעות 08.00 עד 14.00. דמי הרשמה: 15 ש"ח.

קורסי חודש אוגוסט: הרשמה ומבחנים יתקיימו ביום א', 10 ביולי, בשעות 9.00 עד 13.00 ו־14.00 עד 18.00. דמי הרשמה: 15 ש"ח.

ההרשמה והקורסים יתקיימו במשרדי המועצה הבריטית, רח' הירקון 140 (פינת רח' גורדון), תל אביב, טלפון: 03־249798.

משרד החינוך והתרבות
המנהל הפדגוגי

האגף לשירותי חינוך ורווחה — המחלקה לטיפות
האגף להכשרה ולהשתלמות — המחלקה להשתלמות

הודעה לבתי"ס העל יסודיים

בקיץ תשמ"ח יתקיים קורס להשתלמות מורים בחינוך לכשירות חברתית ע"י **"משחק ושיח"**

בתאריכים א'–ה' באלול תשמ"ח (14–18 באוגוסט 1988).

ההרשמה נעשית ע"י מנהלי בתיה"ס ויועצים בתאריך 2.6.88.

ניתן לקבל מידע על הקורס במחלקה לטיפות, טלפון: 02־238276.

האוניברסיטה הפתוחה
המרכז ללימודי המחשב בירושלים

נפתחה ההרשמה למחזור הלימודים קיץ 1988

הלימודים מיועדים:
- ★ למבוגרים המעוניינים להכיר את נושאי המחשב השונים
- ★ לילדים ולנוער בכל הגילאים המעוניינים להצטרף לקיטנת מחשבים
- ★ לעובדי חינוך והוראה המעוניינים להשתלם בנושאי המחשב בחופשתם
- ★ למנהלים ואנשי תעשיה בדרגי התפעול והניהול

הקורסים המוצעים למבוגרים:
- ★ מבוא למחשבים ולהכרת המחשב האישי
- ★ מבוא לבינה מלאכותית ושפת פרולוג
- ★ שפת BASIC
- ★ שפת LOGO
- ★ עבוד תמלילים WORDMILL
- ★ הגליון האלקטרוני LOTUS 1-2-3
- ★ בסיסי נתונים d BASE III
- ★ לימוד עצמי לכתבנות - אנגלית או עברית

קיטנת מחשבים לילדים ולנוער
- ★ קיטנת מחשבים בשפת לוגו (מומלץ לילדים בגילאי 8-10)
- ★ קיטנת מחשבים בשפת ביסיק (מומלץ לילדים בגילאי 10-12)
- ★ קיטנת מחשבים בשפת פסקל (מומלץ לילדים מעל גיל 12)

הקיטנה תערך ב־2 מחזורים
מחזור 1 - 3.7.88 עד 22.7.88
מחזור 2 - 31.7.88 עד 19.8.88

הקיטנה תתקיים בימי א' עד ו' בין השעות 8.00 - 13.00 ותשלב פעילות מגוונת.

ההרשמה למחזור הקיץ תסתיים ב 18.6.88

לקבלת מידע נוסף על הקורסים, ימי הפעילות והרשמה ניתן לפנות למרכז ללימודי המחשב בירושלים, ביה"ס תיכון עירוני ע"ש רנה קסאן, רח' יעקב נסר 1, רמת אשכול, ירושלים, טלפון: 02-829061
בבוקר, בימים ראשון וחמישי בין השעות 9.00 - 13.00
אחה"צ, בימים ראשון ושלישי בין השעות 16.00 - 19.00

מכללת "תלפיות"
משרד החינוך והתרבות — המחלקה להכשרת עובדי חינוך והוראה

המכללה הדתית להכשרת עובדי חינוך והוראה, ת"א

בית־המדרש הממ"ד ל־

מורים למוסיקה

רחוב הרב הרצוג, פ"ת 49270, טלפון 9301743 (03)

נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ט

לימודי הכשרה:

להסמכה להוראת מוסיקה וריתמוסיקה בגן־הילדים ובחינוך היסודי, ומוסיקה בחינוך העל־יסודי.
תנאי הקבלה: תעודת־בגרות, עמידה במבחן מיון ארצי וראיון אישי
(ידע כללי ומוסיקלי).

לימודי השתלמות והסבה למורים בפועל:
1. התמחות להוראת ריתמוסיקה ו/או מוסיקה.
2. התמחות בניצוח מקהלה (כולל: ניצוח, פיתוח־קול, רפרטואר, שירה במקהלת המכללה).
3. לימודי העשרה בתחומים רבים נוספים על הנ"ל, כגון: האזנה פעילה, מחול ותנועה יצירתי וכו'.

כל מסלולי ההשתלמויות וההתמחות מוכרים לקבלת "מורה בכיר" ו/או קבלת גמול השתלמות, והלומדים לימודי הסבה בהקף הדרוש יזכו בתעודת "הרחבת ההסמכה".

פרטים ושאלון הרשמה ניתן לקבל לפי פניה בכתב, או בטלפון: 9301743(03).

אוניברסיטת בר־אילן
הפקולטה למשפטים — הפקולטה ליהדות

פרס קרן פנחס ריקליס ז"ל

א. הפקולטאות למשפטים ולמדעי היהדות מזמינות את חברי הסגל ותלמידי אוניברסיטת בר־אילן להגיש עבודות מצטיינות בתחום היהדות והמשפט העברי לתחרות קרן פנחס ריקליס ז"ל.
ב. הקרן מקציבה לשנת התשמ"ט פרס אחד בסך "$5,000.
ג. את העבודות בליווי קורות חיים ורשימת פרסומים של המועמד יש להגיש למחלקות ולפקולטאות עד כ"ז סיון התשמ"ח, 12.6.88.
ד. ההודעה לזוכה תמסר בתחילת התשמ"ט.
ה. פרטים נוספים בקשר לפרס וכן את תקנון הפרס ניתן לקבל במזכירות הפקולטה למשפטים.
ו. מובטחת סודיות למשתתפי תחרות הפרס.

נכון
במכללה הטכנולוגית אורט ע"ש בראודה בכרמיאל

אתה

הסטודנט במרכז. אתה הוא זה אשר מפעיל אותנו בהתאם לשאיפותיך להצטיין, להתקדם ולמצות את הפוטנציאל הגלום בך.

חשוב!!!

לך מגיע הטוב ביותר!
זהו הבסיס עליו הוקמה המכללה

סטודנט/ית בוגר/ת י"ב לאחר שרות צבאי

נמשכת ההרשמה ללימודי הסמכה לתואר הנדסאי — PRACTICAL ENGINEER

במגמות
• אלקטרוניקה • אוטומציה ובקרה — רובוטיקה • תעשיה וניהול

שים לב!!!

מכינת ריענון מקוצרת בת 3 חודשים תיפתח ב־1 ביוני 88 ומיועדת:
• לחיילים משוחררים הזקוקים לריענון • לבוגרי 12 שנות לימוד
לסטודנטים ינתן סיוע בהשגת דיור בכרמיאל

פרטים, יעוץ/הרשמה:
ORT BRAUDE INTERNATIONAL COLLEGE OF TECHNOLOGY —
המכללה הטכנולוגית, רח' צה"ל 103, ת.ד. 78, כרמיאל 20101.
טל. 04-988804/987888
— לשכות היחידה להכוונת חיילים משוחררים.

המערכת ללימודי מבוגרים

למד במוסד ציבורי מוכר!
מבצע אביב לנרשמים לקורסים שיפתחו במאי ויוני בכל חלקי הארץ

ישומיי מחשבים
- ★ לוטוס 1,2,3
- ★ D. BASE 3 +
- ★ MAGIC
- ★ מעבד תמלילים WORDMILL 4.5

פרטים והרשמה כל יום משעה 08.00 עד 19.00 בימי ו' עד 13.00.

תל־אביב: שד' דוד המלך 39 מיקוד: 64954 טל: 234507, 234332.
בי"ס אורט י"א רח' בת ציון 10 (כניסה מרח' יצחק שדה 76) טל: 300917.
רח' החבור 32 מיקוד: 65255 טל: 657065, 660086.

ירושלים: רח' זהרות ראשונים 8 (מסמה מהמדרחוב) טל: 221979 223033

נתניה: רח' ירושלים 1 מיקוד: 42437 טל: 053-622727

בס"ד

המשרד לענייני דתות | "ארץ חמדה" מכון גבוה ללימודי היהדות – ירושלים כולל המשך לבוגרי ישיבות ההסדר בנשיאות הרב הגאון הרב שאול ישראלי שליט"א | "קרן ילדינו מרכז תקוותנו" רוממה, ירושלים בשתוף המחלקה לתרבות, האגף לתרבות תורנית עירית ירושלים

"מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי"

הננו שמחים להודיע על פתיחת בית המדרש לתורה, לציבור הרחב בימי השישי. בית המדרש יהיה פתוח לקהל בכל יום שישי בשעות 9.00 עד 12.00 במרכז תקוותנו, רוממה, רח' המ"ג 5 (ע"י מד"א), ירושלים.

תכנית הלימודים:

יום שישי פרשת נשא*
9.00 עד 9.40 פרקי מדרש עפ"י תורת הראי"ה — הרב יעקב פילבר, ראש ישיבה – ירושלים לצעירים.
9.45 עד 10.30 תנ"ך – ספר שמואל — הרב יוסף כרמל, ראש כולל "ארץ חמדה"

יום שישי פרשת בהעלותך**
אהבת ישראל – בהלכה ובאגדה — הרב משה ארנרייך, ראש כולל "ארץ חמדה".
"אורות" – כתבי הראי"ה — הרב מרדכי גרינברג, ראש כולל "ברכת משה" מעלה אדומים.

10.30 עד 11.00 פרשת השבוע וכיבוד קל.
11.00 עד 12.00 סדר לימוד במסכת סנהדרין – לימוד בחברותא עם אברכי הכולל.

אחת לחודש יתקיים שיעור בהלכה — בשאלות אקטואליות — הרב איתן איזמן — מנהל הרבנות הראשית לישראל.

התכנית מיועדת לאנשים עובדים, לסטודנטים ולכל מי שברצונו וביכולתו להקדיש מספר שעות בימי השישי ללימוד תורה. התכנית המוצעת גמישה ומאפשרת בחירה אישית הן של הנושאים והן מבחינת הזמנים.

פרטים ניתן לקבל בטלפון "ארץ חמדה", טלפון 02–526140, לב שומע 02–551122.

* עש"ק פ' שלח, פ' חקת, פ' פנחס.
** עש"ק פ' קרח, פ' בלק, פ' מטות־מסעי.

אוניברסיטת תל-אביב

תכנית ייחודית לתלמידים מצטיינים

אוניברסיטת תל-אביב מודיעה על ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ט לתכנית הייחודית לתלמידים מצטיינים בוגרי בתי-ספר תיכוניים. לתכנית יתקבלו מספר קטן של תלמידים בעלי כישורים גבוהים במיוחד.

יתקיימו שני מסלולי לימודים: המסלול הבין-תחומי, אותו מרכז פרופ' יהודה אלקנה, שיכלול לימודים הן ממדעי הטבע והן ממדעי הרוח והחברה, ודורש לכן בסיס חזק במתמטיקה, באנגלית ובעברית; והמסלול הדיסציפלינרי, אותו מרכז פרופ' עזי קלדור, שיתמקד בתחום לימודים אחד או בשני תחומים (תאופשרנה השלמות מתחומים אחרים) ודורש כישורים מובהקים בתחום הלימודים המיועד.

תלמיד שיתקבל לתכנית יוכל לסיים את לימודי התואר הראשון בפרק זמן קצר מהמקובל. ויוכל אז להמשיך במסלול הישיר לדוקטורט (אם עמד בדרישות מסלול זה והתקבל ע"י אחד החוגים באוניברסיטה); לחילופין, יוכל התלמיד ללמוד ישירות לתואר שני, כולל כתיבת עבודות גמר ברמה גבוהה, ויהיה זכאי להתקבל ללמודי תואר שלישי בתחום התעניינותו עפ"י תנאי החוג המתאים.

תנאי הקבלה

לתכנית יתקבלו תלמידים בעלי כישורים בולטים במדעי הטבע, הרוח ו/או החברה. עליהם לשלוט היטב בשפות עברית ואנגלית, ולהיות מסוגלים לקרוא קריאה שוטפת חומר ספרותי ומדעי כאחד, בשתי השפות. התלמידים יתקבלו ע"פ ציוני בחינות הבגרות והבחינה הפסיכומטרית. יובא בחשבון גם כישרון נדיר בתחום מתאים שגילה התלמיד. המועמדים למסלול הבין-תחומי ידרשו להבחן בבחינות קדם קורס.

סדרי ההרשמה

על המעוניינים לפנות בכתב אל הגב' שמחה מנוס, בנין גילמן, חדר 366, אוניברסיטת תל-אביב עד ה- 1.6.88 (טלפון לבירורים 5413118) **הפניה תעשה בצורת מכתב המפרט** תחומי התעניינות פעילויות מיוחדות של המועמד, תעודת זהות, טלפון, כתובת ומיקוד. מועמדים הרשומים לשנת תשמ"ט באוניברסיטת תל-אביב יציינו זאת בפנייתם ויציינו את מספר תעודת הזהות. מי שאיננו רשום לאוניברסיטת תל-אביב יצרף לפנייתו צילום של תעודת הבגרות והציון הפסיכומטרי (או המועד שבו נבחן בבחינה זו).

אוניברסיטת תל-אביב — היחידה ללימודי חוץ

קורסים והשתלמויות לקהל הרחב — קיץ תשמ"ח

מינהל ★ שיווק ★ פסיכולוגיה ★ מצבי לחץ ★ יחסי אנוש ★ שפות ★ אמנות ★ מוסיקה ★ עיצוב פנים ★ מדעי החיים ★ ועוד

הרשמה: אוניברסיטת ת"א – לימודי חוץ, רמת-אביב (ליד בניין הנדסה), טל. 5450388, 03-425452

לכ' אוניברסיטת ת"א, היחידה ללימודי חוץ, רמת אביב, ת"א 69978
נא לשלוח אלי מידע על לימודיכם
השם הכתובת והמיקוד:

המכללה לחינוך ע"ש דוד ילין
בית הכרם, ירושלים

האגודה לקידום החינוך מעו"ף

מדעים לעיירות ולאזורי פיתוח

תכנית חלוצית ומיוחדת להכשרת מורים למתמטיקה ומדעי הטבע

עבור מערכת החינוך באזורי פיתוח (*)

משך הלימודים: 4 שנים

תואר אקדמי בוגר בהוראה (B.Ed.)

יוענק לבוגרים

ההרשמה למחזור השני החלה

מועמדים מתאימים, בני אזורי פיתוח או כאלה המוכנים להתחייב ללמד באזורי פיתוח, יזכו בפטור משכר לימוד ובמילגות קיום לפי הצורך.

צעירים יוצאי צבא, בעלי תעודת בגרות ו/או בוגרי מכינות קדם-אקדמיות יפנו למכללה לחינוך ע"ש דוד ילין, שדרות הרצל 89, בית הכרם, ירושלים, או בטלפון: 02-533111, בימים א' עד ה', בשעות 8.00 עד 12.00 לפנה"צ.

נמשכת ההרשמה גם ליתר המסלולים במכללה

(*) התכנית הפעלה בארץ לראשונה במכללה לחינוך ע"ש דוד ילין בשנת תשמ"ח.

אוניברסיטת תל-אביב

הפקולטה למדעי הרוח
ביה"ס לחינוך
החוג להכשרת עובדי חינוך

המרכז למירשם
ענף רישום וקבלה

רישום מאוחר

למסלולים הבאים:

א. **תעודת הוראה ב:** ספרות (עברית וכללית), תלמוד ומחשבה יהודית, ארכיאולוגיה, מקרא, גיאוגרפיה, היסטוריה, מדעי החברה, ביולוגיה, כימיה, פיסיקה, מתמטיקה (והוראת המחשב), אנגלית, לשון עברית, ערבית, תיאטרון, חינוך מיוחד.

ב. **תואר שני ב:**
הוראת המדעים המדוייקים: כימיה, פיסיקה, מתמטיקה.
הוראת מדעי החיים: ביולוגיה.
הוראת מדעי השפות: אנגלית, ערבית.
הרישום יסתיים ב־31.7.88.

חוברת מידע וטופסי רישום יש לרכוש ב"דיונון" – חנות הספרים שבמרתף בנין האקדמיה למוזיקה ע"ש רובין, בימים: א'–ה' בשעות 8.30–19.00 וביום ו' בשעות 8.30–13.00.

הנהג, עשה לך מנהג קבוע – קח עמך חייל לדרך

אוניברסיטת תל-אביב

הפאקולטה לרפואה ע"ש סאקלר

מפגש פתוח למועמדים ללימודי התואר השני בבית הספר לרפואה

ביום שישי, י"א בסיון תשמ"ח — 27 במאי 1988, בשעות 09.00—13.00 יתקיים בפאקולטה לרפואה ע"ש סאקלר, מפגש פתוח למעוניינים בלימודי התואר השני (M.Sc.) בביה"ס לרפואה. המפגש יתקיים באולם מרבאום.

תחומי לימוד:
אמבריולוגיה וטרטולוגיה; אנטומיה ואנטרופולוגיה; היסטולוגיה וביולוגיה של התא; כימיה פתולוגית; מיקרוביולוגיה הסנית; פיזיולוגיה ופרמקולוגיה; פתולוגיה; תורשת האדם (גנטיקה הוסנית), מכון לחקר העין ע"ש גולדשלגר.
המחקר מתקיים בחוגים, במכונים, בקמפוס ובבתי חולים.

תכניות מיוחדות:
ניהול מערכות בריאות; פיזיולוגיה של המאמץ; בירהנדסה.

מוזמנים להשתתף בוגרים ותלמידים בתחומים הבאים:
רפואה (רופאים — D.M.D, M.D. רת"א D.V.M.); הפאקולטה לרפואה (כולל בוגרי החוגים: סיעוד, פיזיותרפיה, לימודי הפרעות בתקשורת); מדעים מדויקים; מדעי הטבע; רוקחות; מדעי החיים; חקלאות; הנדסה (למעוניינים בלימודי בירהנדסה); חינוך גופני (בוגרי מכון וינגייט בעלי תואר ראשון).

תכנית המפגש:

09.00—09.30 התכנסות, הרשמה, קבלת מידע כתוב ברחבה שלפני האולם ע"ש מרבאום.

09.30—10.45 פגישה מרכזית באולם ע"ש מרבאום, דברי פתיחה — יו"ר הועדה לתואר שני פרופ' דב ליכטנברג, סקירה קצרה על החוגים — נציגי החוגים.

10.45—11.00 כיבוד קל ברחבה שלפני אולם מרבאום.

11.00—13.00 פגישות עם חברי הסגל בחוגים וסיור במעבדות המחקר.

על מנת לאפשר למעוניינים לבקר בשני חוגים יערכו בחוגים שני מפגשים זהים:
11.00—12.00 מפגש ראשון.
12.00—13.00 מפגש שני.

ההרשמה תמשך עד 31.7.88. פרטים נוספים במזכירות הסטודנטים טל. 03-5459661.

האוניברסיטה העברית בירושלים

ביה"ס לתלמידים מחו"ל ע"ש רוטברג המחלקה לקורסי קיץ

מודיעה על

הרשמה לקורסי קיץ תשמ"ח—1988

מחזור יולי – 4—28 ביולי 1988
מחזור אוגוסט – 2—24 באוגוסט 1988

ארכיאולוגיה	**היסטוריה יהודית**
אמנות וארכיטקטורה	**מוסיקה יהודית**
תנ"ך	**מחשבת ישראל**
מ"ע הדתות	**לימודי המזרח התיכון**
לימודי השואה	**מדע**
עסקים בינלאומיים	**יידיש**
יחסים בינלאומיים	

לימודי שפות:
4 ביולי – 24 באוגוסט 1988
עברית מודרנית (מתחילים, בינוניים, מתקדמים)
עברית מקראית למתחילים
ערבית (מתחילים, בינוניים, מדוברת)
שפת ההוראה: אנגלית (מלבד לימודי שפות)
פרטים: האוניברסיטה העברית בירושלים, ביה"ס לתלמידים מחו"ל ע"ש רוטברג, המחלקה לקורסי קיץ, הר הצופים ירושלים 91905, טל. (02)882602 או (02)882624.

"סינק"	
התפוח הסכרי	22, 24.30
אסתר	
כלש צמור	10
אורלי	
מוכת ירח	10
בריטניה	
חיאר גורלי	9.35, 12
בית לסין	
בית התיאה (שישי בלבד)	14.30
בית התיאה	23.30
גת	
שאלה של שפיות	10
שלושה רווקים ותינוקת	12.15
דיזנגוף 1	
סמי ורוזי עושים את זה	10, 12.15
דיזנגוף 2	
דאן וזה פלורס	10
מאמן	12.15
דיזנגוף 3	
להתראות ילדים	10
תקווה ותהילה	12.15
דקל	
משודרים חדשות	10
דרייב-אין	
רב מכר	10
סקס	12.15
הוד	
נשמה לשניים	9.45, 12
חן 1	
אל סטרים	9.50, 12.15
חן 2	
פעמיים אשתי	9.50, 12.15
חן 3	
הקיסר האחרון	10
חן 4	
מעקב צמוד	10, 12.15
חן 5	
זר שומר עלי	9.50, 12.15
לב 1	
הכשפה בכפר	10, 12.15
לב 2	
אהבה כל כך	9.45, 12.15
לב 3	
החבר של החברה שלי	10, 12.15
לב 4	
המבצר הנסתר	9.45, 12.15
לימור החדש	
פסיכיאטר ליום אחד	10, 12
מקסים	
ללא מוצא	10, 12.15
התאוריה הישראלית — יפו העתיקה	
מחלון חדר המיטות	10
הקולנוע, בית ציוני אמריקה	
שישי אני והחברה	14.00
גברת מס הכנסה	24.00
שבת גברת מס הכנסה	22.00
לאבד את הבתולים בסינמטה	23.45
טיילת 1, תל-אביב	
שם המשחק	שישי 14
	שישי ושבת 9.45, 12
טיילת 2, תל-אביב	
עדות במבחן	שישי 14
	שישי ושבת 9.45, 12
טיילת 3, תל-אביב	
חנה סנש	שישי 14
	שישי ושבת 9.45, 12
פאר	
בשם האם	10
פריז	
1001 שקרים על פיקאסו (שישי בלבד)	14.30
בעלים (שישי בלבד)	18.30
ליידי איב	10, 12
צפון	
תשוקה באפריקה	10
שחף	
ורוק אותה מהרכבת	10, 12

תל-אביב	
כלא מתאבדים	10, 12
תכלת	
העולם לפי גארפ	22, 24.30
פוקס, רמת-אביב	
שישי חלון אחורי	10
ורטיגו	12
שבת ורטיגו	10
חלון אחורי	12
כוכב, רמת-השרון	
שישי עבודה בעיניים	9.30
אפוקליפסה עכשיו	23.45
שבת עבודה בעיניים	9.30
יהושע, יהושע	23.45
אמפיס, רעננה	
חשד	10
לילי רעננה	
שם המשחק	10
רב-חן (גן 1)	
אל סטרים	9.50, 12.15
רב-חן (גן 2)	
שאלה של שפיות	10, 12.15
רב-חן (גן 3)	
מעקב צמוד	10
רב-חן (גן 4)	
הקיסר האחרון	10
מנור"ס, קרית-אונו	
שישי ריקוד משותף	22
שבת ריקוד משותף	21.15
עממאות, בת-ים	
בראדוק – מבצע בעורף האויב 3	10
ארמון, חולון	
המאבק לבגרות	10
מגדל, חולון	
אל סטרים	10
סבוי, חולון	
עדות במבחן	10
דינה, חולון	
מוכת ירח (מוצ"ש בלבד)	10
היכל 1, פתח-תקווה	
מוכת ירח	10
היכל 2, פתח-תקווה	
בראדוק — מבצע בעורף האויב 3	10
היכל 3, פתח-תקווה	
הקיסר האחרון	9.45
הוד, גבעתיים	
מוכת ירח	10
חן, חיפה	
פעמיים אשתי	10
פאר, חיפה	
אל סטרים	10
רב-גת 1, חיפה	
משודרים חדשות	10
רב-גת 2, חיפה	
עיניים שחורות	10
רב-אור 1, חיפה	
הקיסר האחרון	10
רב-אור 2, חיפה	
שאלה של שפיות	10
רב-אור 3, חיפה	
זר שומר עלי	10
חן, באר-שבע	
חיאר גורלי	10
היכל התרבות, ב"ש	
שישי בריאן כוכב עליון	10
לילה של אגריל	12
שבת כל מה שרצית לדעת על המין	10
בריאן כוכב עליון	12
אור 1, ירושלים	
פסיכיאטר ליום אחד	10
אור 2, ירושלים	
הקיסר האחרון	10
אור 3, ירושלים	
עדות במבחן	10
אור 4, ירושלים	
אבא רד ממני	10
אור 5, ירושלים	
לוחם עם כבוד	10

★ בואו לטייל דרך בקעת [illegible] 1-2.7, [illegible] — 200.- ש"ח
★ יום כיף על [illegible] כולל ארוחות וביקור [illegible] 14.6, 14.7
★ בואו [illegible] 18.6, 2.7 — 55.- ש"ח
★ אל [illegible] 11.6, 2.7 — 35.- ש"ח
★ [illegible] 4.6, 25.6, 9.7 — 40.- ש"ח
— 30.- ש"ח

[illegible] 25.6, 23.7 מחיר לילד 37.- ש"ח ● מחיר למבוגר 52.- ש"ח

ההרשמה ברחוב ברנר 4, כל יום 8-12, 4-6. ימים ד', ו' 8-12, טלפונים 286888, 282211. נקודות איסוף בשבת ת"א, ר"ג, גבעתיים, בת ים, חולון.

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למדעי החברה

קורסי קיץ — תשמ"ט

הפקולטה למדעי החברה, מודיעה על

פתיחת לימודי קיץ בשנת הלימודים הנוכחית

הלימודים יתקיימו החל מ־20.7.88.

"מבוא לכלכלה א' (מיקרו)"	**3 נ"ז**
"מבוא לסטטיסטיקה לכלכלנים א'"	**3 נ"ז**
"מכינה במתימטיקה"	**2 נ"ז**
"הכרת המחשב"	**2 נ"ז**
"תורת המחירים ב'"	**3 נ"ז**
"מקרו כלכלה ב'"	**2 נ"ז**
"מבוא ליחסים הבינלאומיים"	**4 נ"ז**

תלמידים/מועמדים המעוניינים להצטרף לקורסי הקיץ ימלאו טופס הרשמה במזכירות לעניני תלמידים בפקולטה למדעי החברה, חדר 2713 (אשנב קבלת קהל) בין התאריכים 12.6.88.
יש להציג הודעה מהמשרד לקבלת תלמידים בעת ההרשמה.
פרטים נוספים ניתן לקבל במזכירות לעניני תלמידים בפקולטה.

אוניברסיטת תל-אביב

הפקולטה להנדסה

טקס הענקת תארים לבוגרי הפקולטה ולמוסמכיה

יתקיים ביום ראשון, כ' בסיון תשמ"ח, (5.6.88), בשעה 8 בערב, בככר יעקב ושושנה שרייבר (ברחבת הדשא המרכזית לפני הספרייה ע"ש סוראסקי), בקרית האוניברסיטה ברמת אביב.

מסיימים/ות שטרם קיבלו הזמנות מתבקשים/ות לפנות למזכירות הסטודנטים, טלפון 5450489.

מוזיאון תל אביב לאמנות

מחלקת החינוך

השתלמויות מורים

השתלמויות עיוניות

מגמות באמנות מודרנית; שלושה מוזיאונים – שלוש גישות; מאמנות יהודית לאמנות ישראלית; תמונות בתערוכה; אמנים ומניפסטים במאה העשרים; אמנות כראי של תקופה; אמנות בקצב הזמן.

השתלמויות מעשיות

ציור; נושאים וטכניקות בציור; פיסול קרמי; קדרות; קולנוע ווידאו; תיאטרון ואמנויות; תיאטרון בובות; דיוקן.

השתלמויות ייחודיות למורים לאמנות

הדפס אמנותי; שיעור בשחור לבן; צבע.

- **הקורסים מוכרים לצבירה ולגמול השתלמות.**
- **ניתן להרכיב תכנית משילוב כמה קורסים.**
- **הרשמה בביתן הלנה רובינשטיין שד' תרס"ט 6 ת"א טל' 299750, 287196. בימים א'—ה'; 10.00—18.00.**
- **ניתן לצלצל ולהזמין משלוח דפדפת בדואר.**

פסטיבל מחול כרמיאל

29 — 27 ביוני 1988

בואו להשתתף בחגיגת המחול הגדולה!

3 ימים ו־3 לילות של

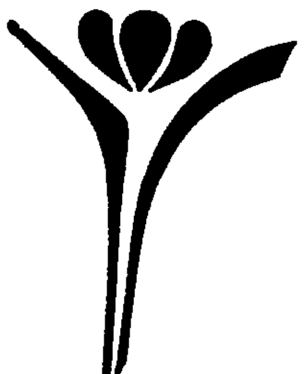

★ מופעי מחול מרהיבים
★ הרקדות
★ פינות הווי
★ תערוכות
★ סדנאות
★ ועוד ועוד...

מכירת הכרטיסים החלה!

הפצה ראשית: משרד גרבר, מרכז הכרמל, חיפה. טל' 04-384222, 04-384777. למטרות וקבוצות מאורגנות 04-388011 ובכל משרדי הכרטיסים בארץ.

עירית כרמיאל • מטה תנועות הנוער • משרד החינוך והתרבות • מינהל התרבות • האגף לתרבות ואמנות • משרד התיירות • משרד העבודה והרווחה – המרכז להכוונה לאזורי פיתוח • ההסתדרות הכללית – המרכז לתרבות ולחינוך • הסוכנות היהודית • החברה לניהול • קרן קרב • מפעלי דלתא גליל • כתר פלסטיק • מפעל מקס

פנטום האופרה

מאת עידית שחורי

ג'ון דורנמן, היא אשה חמה ולבבית במיוחד. מעבר לזה היא המנהלת המוסיקלית של האופרה של מיניסוטה וגם המדריכה הראשית של המטרופוליטן אופרה לשירה בצרפתית ובאיטלקית. וזו בעצם הסיבה שהביאה אותה לארץ לביקור קצר ומאומץ בן שבעה ימים כהכנה לסדנה לזמרי אופרה אותה תנהל בחודש יולי, אצלנו, בתל־אביב.

זה לא הביקור הראשון שלה כאן. קדם לזה הנוכחי ביקור לפני 4 שנים. בשעה שהאופרה הישראלית החדשה צעדה צעדים ראשונים ומגומגמים, היה אז נסיון לעשות משהו, לנסות לבנות משהו, אך הכל הסתיים במלה "נסיון". תכל'ס לא יצא מזה, ודורנמן שבה לניו־יורק. "מאוד הצטערתי אז כשהפרוייקט נפל בעיקר עבור הזמרים אליהם התקרבתי בזמן שהותי בארץ. ראיתי את הקשיים שלהם ואת הצורה בה הם מתבזבזים. ראיתי גם כמה הרבה כספים ומשאבים הולכים לתחום המוסיקה האינסטרומנטלית וכמה מעט למוסיקה הווקאלית. כשחזרתי לניו־יורק, היה לי ברור שאנסה לעשות משהו למען האופרה בישראל".

אמרה ועשתה. עם ידידיה, ביניהם יואל בלוך, פאול גרלה, ג'ים בוקסון ומייקל אליסן, שישבו ושברו את הראש יחד איתה, החליטה להקים בארץ מכון למוסיקה ווקאלית שבו יוכלו המורים הטובים בעולם לסדנה בת 5 שבועות. על הנייר הרעיון נראה נפלא – הביצוע היה קצת יותר מסובך. דורנמן ניצלה את קשריה האישיים עם זמרי המטרופוליטן ושכנעה אותם לבוא וללמד כאן תמורת שכר סמלי. (מורים שמקבלים בניו־יורק עד 100 דולר לשעה יקבלו בארץ סכום דומה עבור יום עבודה מלא). וכך יגיעו הנה זמרים ידועי שם כמו מיניון דן, רנטה סקוטו, לואיג'י קווליקו, שפרט לשעורים פרטיים יתנו כתות אמן שתהיינה פתוחות לקהל. עם הזמרים יגיעו גם מורים לדיקציה לפסנתר, למשחק ולסיפות – סך הכל 17 מורים מהשורה הראשונה.

אבל בהחלטה על הקמת הסדנה, לא תמו התלאות. היה ברור להוגי הרעיון שהם גם אלה שיגייסו את הכסף למבצע הלא־זול הזה. "אם הייתי יודעת מראש מה זה לגייס כסף אולי לא הייתי נכנסת לזה בכלל", היא צוחקת כמי שהרע כבר מאחוריה. אבל הכסף הראשוני (50 אלף דולר), גוייס ולפני שנה היא הגיעה הנה לפגישה עם צ'יץ' שנרתם לטובת העניין. "הסברתי לו שאם הוא יעזור לי כאן אוכל להביא איתי את הטובים שבמורים. אפשר להצמיח כאן דברים נפלאים ואנחנו באים לשרת".

לאחר שלושה ימי מבחנים נבחרו כ־20 זמרים ישראלים להשתתף בסדנה. "בחרנו אנשים בעלי תשוקה אמיתית ללמוד וכאלה שיתנו הכל עבור ההזדמנות הזו. אני חושבת שאכן בחרנו אנשים שרוצים וזקוקים לסדנה. לכל זמר, בכל מקום בעולם, יש בעיות, השאלה היא איזה. עם חלקן אפשר להסתדר ועם חלקן אין מה לעשות. חשבנו, בזמן הבחינות, לאיזה מהזמרים אנחנו יכולים לפתור את הבעיות במהירות וביעילות ואני מקווה שאת אותם שנבחרו אכן נקדם".

הישראלים שנבחרו, ישלמו עבור התענוג סכום סמלי של 500 ש"ח בלבד. לסדנה יגיעו גם 13 זמרים מארצות הברית שישלמו 2,400 דולר כל אחד. למי שמרים גבה, ממהרת דורנמן להסביר שלאמריקנים זו ממש מציאה, בייחוד לאור מה שיקבלו כאן עבור כספם.

ג'ון דורנמן
צילום: מאור רהב

ג'ון דורנמן, המנהלת המוסיקלית של האופרה של מיניסוטה והמדריכה הראשית של המטרופוליטן אופרה לשירה בצרפתית ובאיטלקית, הגיעה ארצה להכין סדנה לזמרי אופרה: "בחרנו אנשים בעלי תשוקה אמיתית ללמוד וכאלה שיתנו הכל"

"עבדתי עם כולם"

היא עצמה החלה את הקריירה של כפסנתרנית קונצרטים. במהלך עבודתה פגשה זמרי אופרה וגילתה כי היא מפיקה הנאה מושלמת ממפגשים אלה. בתוך זמן קצר, צברה ידע רב בתחום האופרה והחלה ללמד זמרים. איך להשתמש במוסיקה, איך לבנות את הדמות ואיך לשיר טוב יותר. בשנים האלה היא המשיכה ועבדה עם זמרים כמו תרזה קרדאס, דומינגו ופאברוטי "עבדתי עם כולם. עם בתי האופרה בבוסטון, ספרד, איטליה וגם בסין. בכל מקום נתתי כיתות אמן – וזה בעצם ההתמחות הגדולה שלי".

הסדנה בארץ אמורה להימתח מעבר לגבולות חמשת השבועות המיועדים לה ובמשך השנה יגיעו הנה אחת לחודש מורים נוספים שיעבירו שעורים בתחומם. "אני חושבת שהמפגשים האלה חשובים גם ברובד האישי. אנשים יקשרו ביניהם קשרים ויחליפו דעות – וזה מאוד חשוב בעיני. אני מקווה שפרט לזמרים יבואו גם מורים רבים לשעורי האמן כדי ללמוד איך מלמדים. אפשר להפיק מכך ידע עצום ובעצם, כך אני בעצמי למדתי".

מכאן היא נוסעת ליפן ותצטרף שם לסיור של המטרופוליטן אופרה בארץ הקימונו. מה היא תעשה ביפן בזמנה הפנוי – "אני אלמד עברית. גם לקרוא. זו שפה מאוד מוסיקלית בעיני ונראה לי שגם קלה ללמידה. יש מלים בעברית שאני מאוד אוהבת כמו "יופי" – זו יופי של מלה".

ואת גם יופי בעינינו, דורנמן.

או, לא

מאת טל פרי

דריל הול הוא חמאת בוטנים. הגוב ונטול טעם וריח ואמור להיות מאוד מזין בתנאי שהוא מרוח על הלחם המתאים. ג'ון אוטס הוא יצור כלאיים, שנוצר בעקבות הכלאה בין קרלוס סנטנה וחתול סיאמי פרוע. הוא לא הלחם שיהפוך את דריל הול למשהו מזין. הוא בקושי קרקר דיאטטי.

ג'ון אוטס
דריל הול

שניהם פועלים בשטח כבר כמה שנים טובות, ובתחילת שנות השמונים היו הצמד הכי לוהט בפופ האמריקני. ההגדרה הרשמית שניתנה להם היתה נשמה כחולת עין, שילוב בין פופ עם השפעות בלוזות מאוד של נשמה שחורה, והעיניים הכחולות של דריל הול, שבזמנן הרטיבו הרבה בנות טיפשעשרה כרים חמים מפשע. באלבום החדש של הצמד, או, כן (OOH YEAH), נשארו רק העיניים. נשמה אין. הול ואוטס כבר אחרי 40 מיליון תקליטים מכורים, וה"או, כן" יכול להתפרש רק כאנחת סיפוק למחשבה על המזומנים שעוד יבואו בעקבות המוצר החדש הזה.

או, כן מגיע אחרי 3 שנות הפסקה בפעילות של הול ואוטס כצמד. הנסיון להציג את שירי האלבום כתוצאה של פרק הדרך להבנה מחודשת מהעבודה יחד, נופל לקרשים. השירים עייפים, והשירה של דריל הול נמרחת לאיטה כאילו הוא עצמו נרדם תוך כדי ביצוע. הלהיט כל מה שליבך חפץ, נשמע כהעתק חיוור של שיר ישן שלהם, לא אוכל להרחיק עד כדי כך. אפילו המיקס שעשה בוב קליטמאונטין, שהפיק בקביעות את בריאן אדאמס, לחיי התחייה, הטוב בשירי האלבום, לא מציל את המצב.

רוב הטקסטים דשים בפעם המיליון ביחסי הוא/היא/אנחנו ואתם. הזדמנות מוחמצת, אהבת אמת, אני נקרע, ואפילו שיר אהבה של עידן האיידס, מדברים כל הלילה. הול מדגיש: "רק מדברים". את או, כן הקליטו השניים באולפנים הביתיים שלהם. הרמה הטכנית מבריקה, עוטפת את הכלום הפנימי כבועת סבון נוצצת. כאן הול נקי, הכי נקי, יותר יותר מדי נקי. את או, כן אפשר לסכם בשתי מילים: או, לא.

עליזה בארץ הרכבות

מאת טל פרי

מתכון למחזמר להיט. קחו קצת מהתום של עליסה בארץ הפלאות, תבלו בתפאורה קודרת נוסח אני כריסטיאנה אף ועירבבו הכל בהרבה רוק טוב נוסח מופע הקולנוע של רוקי. התוצאה: קו 1. מחזמר תוצרת גרמניה, שמגיע ארצה לחמש הופעות בתיאטרון "שרובר" בירושלים, במסגרת פסטיבל ישראל.

המחזמר "קו 1" שיוצג במסגרת פסטיבל ישראל מספר מה קרה לנערת כפר תמימה שנקלעה לתחנת רכבת בעיר הגדולה

"קו 1" מברלין: כל מה שרצית לדעת על תחנות הרכבת

העלילה פשוטה, כמעט בנאלית. נערת כפר תמימה, והרבה תלתלים ולא הכי חכמה, מגיעה בפעם הראשונה בחייה לעיר הגדולה ברלין וסופגת את הלם הכרך. כדי שתוכל לספוג את כל מה שיש לעיר להציע, ממקמים אותה במקום אליו כולם באים וממנו כולם הולכים. הרכבת התחתית. המפגש עם הזוהמה העירונית, עושה כמובן שמות בנפשה הרכה של הנערה, שלא במקרה נקראת אליס (עליזה). מנהרות הרכבת התחתית הם ארץ הפלאות שלה, ובהן היא מגלה שיש עולם גם בלי שמש וורדות ואנשים טובי לב.

העלילה הזו נמתחת לאורך יותר משלוש שעות, ונשענת בעיקר על מוסיקה נהדרת. קטעי הקישור מתחילים מהר מאוד לחזור על עצמם. תוך 10 דקות מבינים שהארוס אותו נסעה הנערה לפגוש (הכניס אותה להריון וברח), לא יבוא. הכתובת שנתן לה, תחנת קרויצברג, לא קיימת. נשאר לה רק להמשיך לנדוד מטיפוס מפוקפק למשנהו, וללמוד על החיים.

עיצוב הבמה פשוט עד כדי פרימיטיביות. כולו צבעים כהים דהויים, מדרגות המוליכות מטה, פה ושם מוכנסים פנימה ספסלי ישיבה (קטעי הנסיעה ברכבת), מעקה חלוד (התחנות השונות), וברקע, מאחורי מסך עמום מנגנת להקת NO TICKET שמבצעת את המוסיקה. התלבושות כולן מסמורטטות, אפרוריות, עירוניות. ניגוד חריף לגווני הכחול־לבן־זהוב של אליס הגיבורה, שכמו במופע הקולנוע של רוקי, גם היא נכנסת לשאול תחתיות של ה"דאון־טאון" בתולית וזכה, ובהדרגה מתערבבת בפריקיות התוססת סביבה.

את קו 1 כתב וולקר לודוויג והמוסיקה היא של בירגר היימן. נוה הוואנד עשתה כוריאוגרפיה נפלאה. ריקוד הפנקיסטים, שאחת מהם מסוממת לחלוטין ונעה כמו בובה ללא חוטים. או קטע הנסיעה ברכבת, בו מוצגים הנוסעים כאלמונים נצחיים מאחורי עיתוני הבוקר, שמעביר את העיר יותר מאלף מילים שבאות מאחור יותר. מה בסוף? שום דבר לא צפוי. קו 1, לצרות היומרות להיות משל חברתי קודר על הכרך המודרני, הוא בידור מהנה לשמו. מחזמר בכיף. לא יותר מזה.

אנשי תיאטרון גריפס (לא גרפס), מוסד עטור כבוד ופרסים בגרמניה, ראויים לכל השבחים על הביצוע. בארץ הם יבצעו את המחזמר באנגלית, בתקווה שהתרגום הסימולטני העברי יעבוד כשורה. ההופעות ייערכו בתיאטרון "שרובר" ירושלים ב־22.5 ב־20:30. ב־23.5 – 24 ב־20:00. וב־25.5 ב־13:30 וב־20:00. מי שאוהב בידור, ובמיוחד אוהב רוק טוב, צריך להיות שם.

פרשה ופישרה / שבועות

בניגוד למהות העם

(הרהורים לחג השבועות)

מאת משה גרילק

שם, למרגלות הר סיני, עוד לפני שניתנה התורה לעם ישראל, נחשף הניגוד הגדול שבינה לבין העם. שם, כבר בעת ההכנות לקראת מעמד ההתגלות, התברר שתורה זו בעצם אינה עונה על צרכיו, אינה מתאימה לאופיו, למהותו ולהתנהגותו. שם למד העם שעליו להתאים את טבעו אל תביעותיה ודרישותיה. עובדה זו בולטת היטב בפסוקים המדווחים על התכונה שהיתה במחנה בני ישראל לקראת הרגע הגדול, הוא רגע המפגש עם האלוקי. וכה נאמר בפרשה, אותה נקרא ביום ראשון הקרוב, בחג השבועות:

"ויאמר ה' אל משה: לך אל העם וקידשתם היום ומחר וכיבסו שמלותם. והיו נכונים ליום השלישי, כי ביום השלישי ירד ה' לעיני כל העם על הר סיני. והגבלת את העם סביב לאמור: השמרו לכם עלות בהר ונגוע בקצהו. כל הנוגע בהר מות יומת...במשוך היובל המה יעלו בהר" (שמות יט, י־יג).

הנה, אנו פוגשים את העם רגע לפני...הוא נדרש להתכונן לקראת המעמד בצורה המעשית ביותר ("וכבסו שמלותם"). מעשה ארצי זה – הבגד הנקי המכובס – יוצר בעצם טבעו, אקלים חדש בנפשו של אדם. הוא חש תחושת נקיון, המסכת בנשמתו קורט של תחושת טהרה והתרוממות, המאפשרת לאדם הרוצה בכך להתקדש ולהמריא אל מרחבי הרוחניות, אל פאזה עמוקה יותר בנפש.

כדי שהעם יהיה מודע במלוא הבהירות לנקודה חשובה זו, נאסרה עליו, בתכלית האיסור, העליה על ההר, בעת מתן תורה. המקום והשעה בהם ניתנה התורה הופקעו לשעתה מידי הארצי. כל עוד נמשכת ההתגלות על ההר (לא כאן המקום לדון במהותה) אסור היה ליצור חי, אדם, בהמה או חיה להתקרב בכלל אל הר האלוקים. למען ידעו בני הדור ההוא וצאצאיהם בכל הדורות, שה' ניצב במקומו, בכביכול, מול העם ודבריו הגיעו אל העם ולאוזניו. ה' לא היה בתוכם ובקרבם וקולו לא יצא מתוך העם" (רש"ר הירש על הפרשה).

לתמונת מצב זו מסקנות מרחיקות לכת. קודם כל היא מלמדת על השוני העצום בין תורת ישראל, לשאר דתות העולם:

"הן תורת ישראל היא החוק היחיד, שלא יצא מתוך העם. הן היהדות היא ה"דת" היחידה שלא יצאה מלבם של בני אדם, המוצאים בה את היסוד הרוחני לחייהם. ודווקא התכונה ה"אובייקטיבית" הזאת של תורת ישראל ושל "דת" ישראל משווה לה את יחודה ומקימה מחיצה מובהקת ומיוחדת במינה בינה ובין כל שאר החוקים והדתות בעולם" (שם, רש"ר הירש).

ועתה לקטע חשוב ביותר בדבריו של פרשן דגול זה:

"תכונה זו עושה אותה לגורם היחיד בתרבות האנושית, היכול להיחשב מנוף ומטרה עילאית לכל התקדמות אחרת. ואילו היא עצמה הינה דבר מתון ומוחלט, הגבוה מעל גבוה, מכל התקדמות אחרת. כל שאר ה"דתות" והחוקים שיצאו מלב האנושות, לפי נסיבות הזמן, אינם מבטאים אלא אותן ההשקפות שעלו בזמן מן הזמנים, בקרב חוג אנשים מסויים, על אודות ה' וייעוד האדם ועל אודות יחס האדם לה' ויחס האדם לאדם. לכן מוכרחים כל שאר הדתות והחוקים להתקדם עם הזמן, בכל יתר גורמי התרבות שיצאו מקרב האנשים בזמן מן הזמנים – המדע, האמנות והמוסר. הן, לפי טבעם ומוצאם, אינם אלא הביטוי המתאים לאותו שלב בהתפתחות האדם, בו עומדת האנושות בכל תחום שהוא באותו זמן" (שם, רש"ר הירש).

אכן, מלים הנוגעות בשורש העניין. התרבות, כל תרבות אנושית, הינה הסך הכל של מאווי האדם ושאיפותיה של החברה בזמן נתון. היא אינה מתאימה, מעצם טבעה, לבני דור אחר. על כן חלים עליה חוקי ההתיישנות, ההתאבנות ושינוי הזמן מכרסמים בה. למשנתו הסוציאלית של קרל מארקס, למשל, יש מעט מאד מן המשותף עם משנתם הסוציאליסטית של אלו הנושאים את שמו בדורנו. המציאות היום שונה בתכלית ממציאות החיים בזמנו, שעה שנדחף לפרסם את המניפסט הידוע. הבעיות היו שונות ובהתאם לכך גם ההתייחסויות והפתרונות.

זהו גם גורלה של הציונות. לא הרי הציונות של הבילוי"ם ושל אנשי העליה הראשונה, שחלמו על חזון שיבת ציון, כחלום רחוק, כהרי ה"ציונות" של בן ימינו, לאחר שהוגשם החזון והמדינה הוקמה. זהו גורלם של כל החזונות הרעיונות הגדולים, אשר הפעימו במשך הדורות מליונים של בני אדם. תמיד, בחלוף הדור שהמציא את החזון, חלפה עמו גם תהילתו. הוא לא משך יותר. לעתים אף נראה נלעג בעיני הדור החדש ומעטים הם הנותרים לסגוד ל"אמת" שבו.

אולם התורה, תורת ישראל, שונה מכל תרבות. היא לא התאימה לשום דור, לא צמחה על ברכי שום תקופה. במושגים של הבריות היא מיושנת, מאובנת, שייכת ל"ימי הביניים" – ממש מיום נתינתה. כל הטוען בימינו נגד קיום המצוות, בנוסח של "פעם היה צורך לקיים מצוות, אבל עם התפתחות העולם המודרני אין להם מקום" – פשוט אינו יודע מה הוא שח. הוא לא שם לב לעובדה המוזרה, שהתורה לא התאימה אף פעם, בשום דור ולא היתה "שייכת" לשום תקופה. אין טעם ושום הגיון בהנחת תפילין לפני אלפי שנים, יותר מאשר היום. גם אז וגם היום לא נבעה מצווה זו מצורך קיומי, תנאי הסביבה, פתרון לבעיה סוציאלית כלשהי וכדומה, שיכפו את הצורך לקיים מצווה זו, יותר מאשר היום. לעובדה שהיום אנו טסים במטוסי ג'מבו סילוניים ואז רכבו על חמורים, אין שום קשר לנושא.

כמו כן לא התאימה הציצית לבני ישראל במדבר, יותר ממה שהיא מתאימה לבני המאה שלנו. בוודאי שלא איסור השעטנז ומצוות הכשרות.

זאת ועוד, ההתנהגות הדתית של עם ישראל נגדה גם בימי המדבר וגם בעת ההתנחלות הראשונה בכנען, את תרבויות העולם של אז. עמי תבל חיו ונהגו בצורה שונה לחלוטין, ובני ישראל – אלו ששמרו את מצוות התורה – היו גם אז אי רוחני בודד, בתוך אוקיינוס של תרבויות עויינות, שלעגו לתורה ולמצוותיה וטענו לתוקף הרלוונטיות שלהם ולהתאבנותם – ממש כמו בימינו.

תולדות עמנו, מיום מעמד הר סיני ועד ימינו, עומדות בסימן המתח המתמיד, הקיים בין גובה דרישותיה של התורה, לבין רצונו המודע של העם לפרוק עול זה. העם פשוט ניצב בכל הדורות מול התורה, כשתכונת קשיות העורף המפורסמת, בה חונן, הביאה להתפלגות מתמדת של העם לשני חלקים: חלק של מורדים בפועל בתורה, עד כדי לחימה עיקשת ופרועה נגד כל מה שהיא מייצגת, ולחלק האחר, הדבק בה באותה עיקשות ושום דבר לא ינתק אותו ממנה. לא פיתויי התרבות הכללית, לא מצוקי החיים הגשמיים, אף לא מדורות האינקוויזיציה, גזירות שמד למיניהן, גם לא אושוויץ וטרבלינקה.

משה רבנו עצמו היה מודע לעובדה זו. לניגוד המהותי בין העם לבין התורה שהוריד להם ממרומי הר סיני:

"כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתון וסרתם מן הדרך אשר ציויתי אתכם"(דברים).

"וכי עוד נמצא בעולם "מחוקק" שדיבר לעמו דברים כאלו, אחרי ששם לו חוק ומשפט והלא כל חוק ומשפט אשר אינו מתאים לאפיו של העם, פסול הוא! אכן לא היה משה רבנו "מחוקק". "עבד ה'" היה, שמסר לנו כשליח נאמן את תורת אלוקינו והתורה הזאת היא המשפט המוחלט של הצדק האלוקי, וכל ההיסטוריה של עם התורה היא ההיסטוריה של חינוכו, להתאימו למשפט זה...והנה נמצאנו למדים שספר שופטים וספר מלכים הם ראיה ברורה למקור האלוקי של ספר התורה" (מוריה – ד"ר יצחק ברויאר).

כך, באורח פרדוקסלי, דווקא חוסר התאמה זו לרוח העם, הבאה לידי ביטוי עד ימינו אלה, מהווה הוכחה למקורה האלוקי של התורה. מתוך העם היא לא צמחה. לא היה בה דבר שיצמיח תורה שכזו, השונה מהותית מן התרבויות, שמתוכן באו בני ישראל ואליהן נקלעו, לאחר השחרור ממצרים. רצון הבריאה מסורה המיוחד, מחזק את תיאורית הניגוד הזה. ואם כן, מניין הגיעה זו אל העם? אם לא בדיוק כפי שמסופר בספר שמות, בפרשת יתרו!

הנה, גם חוקר מקרא, שאינו חשוד על דתיות יתר, מדבר בסגנון – בשפה זו:

אכן, האמונה הישראלית, שנולדה מתוך אידיאה חדשה לגמרי, שחצתה את העולם לשניים – לעולם אלילי ועולם ישראלי. בבחינת הצורה אפשר לומר, שגם יצירה זו אינה סוף סוף אלא יצירה חדשה ויחידה של רוח האדם. אבל מצד התוכן, אין הדבר כן. ולפיכך עלינו להניח כאן פעולה מיוחדת של ההשגחה". (יחזקאל קויפמן: "תולדות האמונה הישראלית", במבוא, עמ' ל"ח – ל"ט).

הבימה התיאטרון הלאומי
סאלח שבתי — יום א' 22.5, יום ב' 23.5 ב־21.00 • יום ג' 24.5
הדיבוק — יום א' 22.5 ב־21.00, יום ב' 23.5, יום ג' 24.5
בן ריקי — יום א' 22.5 ב־21.00, יום ב' 23.5, יום ג' 24.5
טל' 03-296071

הקאמרי התיאטרון של תל-אביב
לאד לובביץ — פסטיבל ישראל — הערב יום ו' 20.5 ב־22.00, מוצ"ש 21.5 • יום א' 22.5
אמא קוראז' — בספריסבא — יום ב' 23.5 • יום ג' 24.5, יום ד' 25.6 • יום ה' 26.5
חקירה בנמוזא — יום ג' 24.5 ב־20.30
שלישית בחצר — שבת 21.5 ב־17
טל' 03-233335

התיאטרון העירוני חיפה
יהודי בחצר הרוכס — בתיאטרון חיפה יום א' 22.5 (19), יום ב' 23.5, יום ג' 24.5 סדרה ע"צ, סדרה 11
מר מאני — מגדי מאליב — יום א' 22.5, יום ב' 23.5, סדרה ש', סדרה 20
עיר חופשית — מגדי מאליב — יום ג' 24.5, סדרה 06
טל' 04-670970

תיאטרון באר-שבע
דודות של צ'רלי — בכורה — יום א' 22.5 (21) • יום ד' 1.6 (14)
עד 120 — היכל התרבות ב"ש — יום א' 22.5 • יום ב' 23.5
על תבל דק לילדים — יום ב' 23.5, יום ג' 24.5
אילוף הסוררת — בתל-אביב "בית החייל" — יום ב' 23.5 • יום ג' 24.5 • יום ד' 25.5
טל' 057-73478

תיאטרון החאן הירושלמי
וולפסגנג רים. ד'אנסמבל 13" — במסגרת פסטיבל ישראל בחאן — יום א' 22.5 ב־21.00
לילה בכפר בחאן — יום ב' 23.5, יום ג' 24.5 ב־20.30
האיש בעל ששת הצדדים — במסגרת פסטיבל ישראל בחאן — יום ד' 25.6, יום ה' 26.5 ב־20.30
טל' 02-718281

תיאטרון דדדבית ליסין
מי מפחד מוירג'יניה וולף? — מאת: אדוארד אלבי, נוסח עברי: עדה בן נחום, בימוי: מייקל מיצם. עם: מרים זוהר, אלכס פלג, אוהד שחר, גילת אנקורי
הצגות ראשונות למנויים בלבד — הצגת מוצ"ש 21.5 מתבטלת, את הכרטיס ניתן להחליף ל: 22.5, 23.6, 24.5, 25.5 ב־20.30
טל' 03-216653

מיטל'ה נוה צדק
תיקי דיין — שירלי ולנסין — בהמרכנתק: הערב 20.5 ב־22.00
נעורי ורדהלה — בנווה צדק: מוצ"ש 21.5 ב־21.00
החייל הטוב שווייק — עמותה "היכל התרבות" — יום ב' 23.5, יום ג' 24.5 ב־21.00
המלך הלך לישון — בהתרשות מוצ"ש 20.5 ב־16.00
טל' 03-651241

אקורד מציגים
גלי מתי ריקי פספי
מה זאת אהבה...
הביקורת משבחת
הכינו כרטיסים מראש!

"ריקי על פנטסטית, כמעט מצוינת, מופע מסוג אחר, חוויה תוססת" "ידיעות אחרונות"
"מה זה מופע עשיר!" "דבר"
"אטרקציה חדשה למופע מופלטים" "הארץ"
"חיבור מושלם בין מחשבות השמונה, איפוק ויצירתיות" "חדשות"
"מופע מלא" "מעריב"

חיפה "שביט" — הערב יום ו' 20.5 ב־10.00
גבעתיים "שביט" — מחר, ערב שבועות, מוצ"ש 21.5 ב־10.00
תל־אביב "אמפי שמואל" — מוצאי שבועות, יום א' 22.5 ב־9.00
בית־שאן "קימרון" — יום ד' 25.5 ב־9.00
עומר (באר־שבע) "אמפי" — יום ו' 27.5 ב־10.00
קיסריה "אמפי" — מוצ"ש 28.5 ב־9.00

אקורד בע"מ 290710
חבר איגוד המפיקים והאמרגנים בישראל
מפיק: דודו אלהרר
פרסום בלקין

תיאטרון בית ליסין
אדוארד אלבי
מי מפחד מוירג'יניה וולף?

נוסח עברי: עדה בן-נחום
בימוי: מייקל מיצם
תפאורה ותלבושות: אדריאן ווקס
תאורה: יחיאל אורגל
משתתפים: מרים זוהר, אלכס פלג, אוהד שחר, גילת אנקורי

הצגות ראשונות למנויים בלבד
תל־אביב "בית ליסין" — יום א' 22.5, יום ב' 23.5, יום ג' 24.5, מוצ"ש 21.5 ב־21.00, יום ד' 25.5 ב־20.30
חולון "מתנ"ס" יום ה' 2.6 ב־20.30 • חיפה "תיאטרון חיפה" יום ב' 6.6 ב־20.30
תל־אביב "בית ליסין" יום ו' 3.6 ב־21.00, מוצ"ש 4.6 ב־20.30
טל' הקופה 216653

ברנשטיין
"רב מנצחים" בקונצרטים מיוחדים

ליאונרד ברנשטיין, מנצח
מישה מאיסקי, צ'לו
התכנית:
ברנשטיין – "שלושה פרקים"
בלוך – "שלמה"
דבוז'אק – קונצ'רטו לצ'לו
חיפה, אודיטוריום חיפה יום ד' 1.6.88 בשעה 8:30 בערב
תל־אביב, היכל התרבות ע"ש פרדריק ר. מאן יום ב' 6.6.88 בשעה 8:30 בערב, יום ג' 7.6.88 בשעה 8:30 בערב
התזמורת הפילהרמונית הישראלית

מוזיאון ישראל, ירושלים

FRESH PAINT צבע טרי

בכל יום חמישי פתוח 22.00–10.00
בשבת 16.00–10.00

צבע טרי
הדור הצעיר באמנות ישראל
תערוכת פיסול של דור האמנים הצעיר בישראל המציגה מגמות יצירה שונות.

האגף לאמנות יהודית ע"ש מאכס פיין מאזין – תצוגה מרהיבה של תשמישי קדושה מרחבי תבל מלווה בתכנית אור־קולית.

אוסף וייסבורד – אוסף יצירות ציור ופיסול מאת רובנס, רמבראנדט, רנואר, רודן, דומייה ומאיול.
אוסף מוזיאון ואן אבה, איינדהובן, הולנד – מבחר יצירות ציור, פיסול ומיצבים של 40 אמנים מן השורה הראשונה באירופה וארה"ב.
דניאל בורן – "מבטים" – עבודה מינימליסטית של האמן הצרפתי הנודע שנעשתה בפטיו של ביתן וייסבורד לכבוד פתיחתו.
אוסף מארק אנגלהרד – ציורים, איורים וקולאז'ים ביניהם מיצירות אמני דאדא וסוריאליסטים כמקס ארנסט, רנה מגריט וג'ורג'יו דה קיריקו – בביתן פלורסהיימר.

פסטיבל ישראל, ירושלים 1988
ג'אז: שונה מקורי ומרגש – שתיים ממיטב להקות הג'אז
יום א' – **שלישיית טומי מאלאנגן** • יום ג' – **בולו ואליוס פרה**
המופעים יתקיימו בחצר מוזיאון רוקפלר ויתחילו בשעה 21.00
בקופת הרגע האחרון – כרטיסים ב־50% הנחה

הדרכות במוזיאון ישראל: יום ג': 16.30; יום ד': 10.30; יום ה': 10.30. נפגשים באולם כניסה עליון.
המוזיאון לארכיאולוגיה (רוקפלר) – שעות הביקור: א'–ה': 10.00–17.00, ו', שבת: 10.00–14.00.
אירועים – ראה מודעה בעיתונות המקומית ופרטים בטלפון: 02-698213.
אין להכניס נשק למוזיאון ואין תנאים להפקדתו.
טלפון: 02-698211.

שעות הביקור במוזיאון הורחבו
יום א' שבועות: 10.00-16.00
בימים: ב', ד': 10.00-17.00, ג': 16.00-22.00
ה': 10.00-22.00, ו': 10.00-14.00, שבת: 10.00-16.00

אביבית המסעדה
תפריט עשיר ומגוון
בימים א' עד ה' בין השעות 11.00—16.00
ארוחה עסקית מלאה
16 ש"ח
בד סלטים חופשי
תחנת דלק רסקו־אביב, דרך חיפה, ליד הדרייב־אין, טל' 03-415485

ספרית מעריב

הופיע הספר השלישי בסדרה
הדולפינאים והאוצר הצלבני
מאת מייק אלדר
הדולפינאים – חבורה מופלאה של נערים תעודות כמלצים לשרותו של ארכיאולוג נודע, בחיפוש אחר אוצר צלבני עתיק. סמוך לחופי עכו.
בקשו בחנויות הספרים ברחבי הארץ ובחנויות ספרית מעריב:
ת"א, דרך פ"ת 72 א'
ירושלים, הלל 16
חיפה, בן־יהודה 29
ב"ש, קק"ל 90
ספרים מבית טוב ספרית מעריב

הנהג
עשה לך מנהג —
קח עמך חייל לדרך

מחופש עזרה בחינוך ילדיך?
קנה להם את "מעריב לנוער"!

האם קראת כבר את את
המגזין החדשי לאשה ולמשפחה

מחווה לגרטרוד קראוס
להקת מחול בת־שבע — במחול "אלגרו ברברו" (1938), מוסיקה: בארטוק
להקת המחול הקיבוצית — במחול "קרוסלה" (1942), מוסיקה: סטרווינסקי
להקת המחול קול ודממה — משה אפרתי — במחול "הלום שיברבית־רוין ריינר" (1944), מוסיקה: שוברט
פנינה זלצמן — קטעי נגינה בפסנתר
שירותי ריצירות: נעמי אלסקובסקי

פסטיבל ישראל ירושלים 88
תל־אביב "מוזיאון תל־אביב" יום ב' 23.5 ב־20.30 — במעמד ראש העיר **מר שלמה להט**
ירושלים "אור" רבקה קראוף" יום ג' 31.5 ב־20.30 — דברי פתיחה **מר אבנר שלו** ראש מינהל התרבות משרד החינוך והתרבות
כרטיסים: במרכזי הסמרה של הפסטיבל: ת"א "היכל התרבות" טל. 298319, בירושלים: תיאטרון ירושלים, טל. 07-669833. הפקה: ארטים בע"מ

כל המעונינים בגיור
יפנו בכתב אל:
ברית ידידי הגר, תל־אביב, ת.ד. 3333

עיתון חינוכי לצעירים אינו מותרות
גם ילדך זקוק ל"מעריב לנוער"

מוזיאון תל אביב לאמנות
שעות הביקור בחג:
שבת, 21.5, מ־10.00־14.00;
יום א', 22.5, מ־19.00־22.00.

תערוכה חדשה

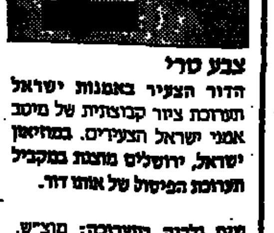

צבע טרי
הדור הצעיר באמנות ישראל
תערוכת ציור קבוצתית של מיטב אמני ישראל הצעירים. במוזיאון ישראל, ירושלים מוצגת במקביל תערוכת הפיסול של אותו דור.
שיח גלריה בתערוכה: מוצ"ש, 28.5 בשעה 20.00

תערוכות נמשכות

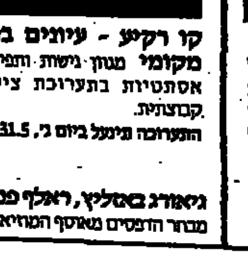

קו רקיע - עיונים בנוף מקומי: מגוון גישות ותפיסות אסתטיות בתערוכת צילום קבוצתית.
התערוכה תינעל ביום ג', 31.5.
ג'אורג באסליץ, ראלף פנק. מבחר הדפסים מאוסף המוזיאון

חדש באוסף
ברנרד רידר (1897–1963). אשה שרועה, 1930. לרגל קבלת הפסל מעזבון האמן יוצגו רישומים והדפסים של רדר מאוספה של דבורה שוקן.
פנחס ליטבינובסקי (1894–1985). ערבי עם פרה, 1925/1926. מתנת רפאל והדסה קלצקין

ביתן הלנה רובינשטיין
זוכי מילגות קרן אמריקה־ישראל הצגת עבודות של הזוכים במילגות על־שם שרת בתחומים ציור, פיסול, צילום, גרפיקה, עיצוב, עיצוב במה, קרמיקה וצורפות.
שעות הביקור בביתן הלנה רובינשטיין: ימים א'־ה': 10.00־20.00, יום ו' 10.00־14.00; שבת 12.00־14.00. 19.00־22.00. רח' תרס"ט 6, טל' 03-287196. רח' תרס"ט 6, טל. 03-287196.

קולנוע

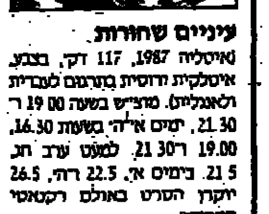

עיניים שחורות
(איטליה 1987, 117 דק', בצבע, איטלקית ורוסית בתרגום לעברית ולאנגלית). מוצ"ש בשעה 19.00 ו־21.30, ימים א'־ה' בשעות 16.30, 19.00 ו־21.30. למעט ערב חג 21.5 בימים א', 22.5 רה', 26.5 יוקרן הסרט באולם רקנאטי המחודש

מחול
מחווה לגרטרוד קראוס מהפעילות המרכזיות בתחום המחול בארץ־ישראל. להקות המחול בת־שבע, הקיבוצית, קול ודממה יום ב', 23.5 בשעה 20.30

שעת למיות מורים
השתלמויות עיוניות ומעשיות לשנת תשמ"ט נפתחה ההרשמה בימים א'־ה' בשעות 10.00־18.00 בביתן הלנה רובינשטיין.

לילדים ולנוער
"קטן, גדול" הרפתקה לילדי הגן בגילאים 5־6 ולהוריהם. יום ג', 24.5 בשעה 15.30־17.00. כרטיסים בקופת המוזיאון. מספר המקומות מוגבל.
קייטנות וסדנאות קיץ ההרשמה מ־1.6 במחי החינוך במוזיאון, טל. 257361 או בביתן הלנה רובינשטיין, טל. 287196, 299750. ימים א'־ה' מ־10.00־16.00. מספר המקומות מוגבל.

שעות הביקור במוזיאון:
בימים א'־ה' 10.00־20.00 (ללא הבסקה)
יום ו' 10.00־14.00, שבת 10.00־14.00, 19.00־22.00
מוזיאון תל אביב, שדרות שאול המלך 27, טל. 03-261297
ירשבסקי פריליך דובר

מופעי תיאטרון·בידור·מוסיקה

הגשש החיוור
חגיגה כוס 2
קריית־חיים "בית רוטשילד" — מחר מוצ"ש 21.5 ב־9.30, טל' הקופה 721567
חיפה "אודיטוריום" — יום א' שבועות 22.5 ב־9.30, טל' הקופה 386913
אילת "אמפי" — תמרינג — יום ה' 2.6 ב־9
חולון "היכל התרבות" — יום א' 5.6 ב־9.00
קלטת וידאו V.H.S. יש זמינה "המופע הגדול בהיאסרון הזמנות", 22129

מאיר בנאי — גשם
עין הוד "אמפי" 20.5 ב־10, טל' הקופה 04-841701
ק"ח "אמרים" 21.5 ב־10, טל' הקופה 721728
גבע "צוותא" 26.5 ב־9, 27.6 ב־12.30
"הפקות" אורים 54401517

יהודה פוליקר — בהופעה
הופעות בכורה
במעלות־חיים "בית שרת" — הערב יום ו' 20.5 ב־10
תל־אביב "צוותא" — מחר מוצ"ש 21.5 ע. שבועות 2 הופעות ב־10 וב־12.15, טל' הקופה 236156/7
קבוץ דורות 25.5 ב־8.30
עין־הוד "אמפי" 27.5 ב־10.30
ראש־"צוותא" 28.5 ב־9, הפקות־אומר 247057

טליה שפירא — אחת העם
הרצליה "אמר ההיכל" 20.5 ב־10, טל' הקופה 052-544444
מעלות־תרשיחא "מתנ"ס" 21.5 ב־10
תל־אביב "צוותא קבע" 22.5 ב־9, טל' הקופה 451341
נוי הפקות 222995

גדי מוטי — יגיל * גלעדי
חולון "ירונה" הערב 20.5 ב־10, טל' הקופה 841174
חיפה "שביט" מחר 21.5 ב־10, טל' הקופה 385345
ג"א "בית החייל" 22.5 ב־9.30
קידום הפקות 287235

מאמא
מבכרת רוקן עם: ספי כהן, אבנר כסה, אריה מוסקונה
תל־אביב "צוותא" — יום א' 22.5 ומוצ"ש 28.5 ב־20.30 ו־22.30
הפקות "צוותא" טל' 250134

יהודית רביץ — באה מאהבה
לוטן גל — הערב 20.5 ב־22.00, כרטיסים לען 247373
אבחה "בית הבוגרים" 22.5 ב־21, טל' הקופה 22212
מעלות־תרשיחא "אמפי" 28.5 ב־21, נוי הפקות 222995

שמואל צמח מציג
אנריקו מסיאס ולהקתו
ההופעה הגדולה לאנשים דו-40
תל־אביב "היכל התרבות" 20.6, 21.6, 22.6 ב־9
ירושלים "בנייני האומה" 26.6 ב־9
באר־שבע "קלור" 27.6 ב־9
שמואל צמח 239777

סיני היימן — לגיון מהלכת
חיפה "ב.א. חשוף" 20.5 ב־10, טל' הקופה 222858
לטנה גל — 21.5 ב־10
נס־ציונה "הפורום" 22.5 ב־9, נוי הפקות 222995

הוסה היי חדש
יגאל בשן ■ עדי היימן ■ יוסי נולנר ■ עירית ענבי ■ סבי הינבלה
כפר־סבא "היכל התרבות" יום ג' 31.5 ב־8.30
לוד "היכל התרבות" יום ה' 9.6 ב־4.30 ו־8.30
ירושלים "גיואר בבור" יום ב' 13.6 ב־9
תל־אביב "אודיטוריום דהאל" יום ג' 14.6 ב־9
נתניה "שרון" 15.6 ב־4
כרטיסי "לען" 247373, 445111

→ מועדונים ←
הפרדס נס-ציונה טל' 08-470242
מוצאי שבועות יום א' 22.5 ב־9.00
פי הימין ולהקה מקצועית, כרטיסים בכל מקום, קופה־אומר 03-287057
פרסום בלקין

עשר הפקות מציג בלעדיי של הזמר
חיים משה

להזמנת הופעות
משרד: יהודה הלוי 19 תל־אביב
טל. 654841 – 03-654961
פקס. 623909 – 03-623010

בני אלבז להזמנת מופעים טל' במשרד 03-590348

בני אלבז

בסגנון מועדון הים התיכון לילדים

"הוד הכרמל"
הודעה חשובה:
להורים היוצאים לחו"ל או לסופי שבוע!
מחנה נופש לילדים בתנאי פנימיה
בחודשי הקיץ יולי—אוגוסט
בהר הכרמל, חיפה.
ימי גלישות ושיט, רכיבה על סוסים, ימי מחנה, משחקי מחשב, מיני גולף, מכוניות חשמליות ועוד...
פרטים והרשמה בקיטנה: רח' דניה 25, חיפה, טל. 04-253901, 04-256307.

בידור

גולן גלובוס-קנון ישראל גאים להציג

דעת העתונות

"צילומים מרהיבי עין, מרושקה דטמרס יפה ומשכנעת" יהודה סתיו

"סרט טוב, סרט חשוב מאוד, מומלץ!" רבקה מיכאלי חדשות

"שעתיים וארבעים דקות בלא רגע משעמם" העולם הזה

"סרט טוב נוגע ללב" יוסף לפיד

**** "הפקה גדולה. קדרה ומרשימה" מעריב

סרטו של הבמאי מנחם גולן

חנה סנש

תל־אביב "סיילת 3"	רמת־גן "אורדע"	קרית־מוצקין "אורות"	נהריה היכל־התרבות

כשספורט האגרוף מכתיים... מתחילה המלחמה האמיתית!

כלא המתאבדים

לאון אייזק קנדי. אנתוני גרי. סטיב אנטין. ריק מנצ'יני
PENITENTIARY III במאי: ג'מאה פאנקה

בכורה ארצית — "תל־אביב" תל־אביב — מגיל 18

שש שבת: 12.10 | א' מוצ"ח: 9.30, 7.30 | ב' עד ה': 9.30, 7.30, 5

הפצה: גולן גלובוס-קנון ישראל

גולדי הון בסרטה המבדר ביותר!

קורט ראסל

OVERBOARD

גולדי הון
נשואה לשניים

מוסיקה: אלן סילבסטרי — במאי: גרי מרשל

שבוע 2 — תל־אביב "הוד" | ירושלים "אדיסון" | חיפה "רון"

3 פרסי אוסקר
כולל שר - שחקנית השנה

מוכת ירח

חיזור גורלי

תל־אביב "בן־יהודה"	תל־אביב "אורלי"	ראשל"צ "רון"
אשדוד "צמרת"	ירושלים "מיטשל"	חיפה "עצמון"
אשקלון "אסתר"	גבעתיים "הדר"	חולון "רינה"
באר־שבע "חן"	פתח־תקוה "היכל"	ק. ים "ניצן"
טבריה "יד שיסרית"		
קרית־חיים "יובל"		

דיאן קיטון
בקרוב בכורה בישראל

תינוקת בירושה
"BABY BOOM"

שעות ההצגות ראה טור סרטי הערב ולוח בתי קולנוע

סרטו של
אריק רוהמר

החבר של החברה שלי

L'AMI DE MON AMIE

קומדיה

★ ★ ★ ★

"יפה ומהנה" י. סתיו, י. אחרונות

"מקסים ומבריק" גיל קיסרי, מעריב

"מאד משעשע. המוצלח שבסרטי רוהמר" דני מוגה, קול ישראל

"אני אוהב" אורי קליין, הארץ

שבוע 2 — בתי קולנוע "לב" ת"א — ליל שישי ומוצ"ש 10–12.15 (חצות) | יום א' מוצ"ח 10-7.50 | יום רגיל 10-7.50-5-2

בית ציוני אמריקה

במלאות שנה לפעילות הקולנוע המפואר והנוח ביותר בת"א — פרסים מיוחדים לקהל הצופים בשבועים הראשונים להקרנת הסרט

קומדיה מיוחדת במינה
9 פרסי האוסקר היפאני

マルサの女

סרטו של יוזו איטאמי (טמפופו)

גבורת מס הכנסה

"כל השבחים לבמאי ולצוות השחקנים. הסרט פשוט נפלא!" Vincent Canby, The New York Times

"סרטו הטוב ביותר של איטאמי. משחק חזק!" Variety

שבוע 2 — ליל שישי 12 (חצות) | מוצ"ש 10 יום א' מוצ"ח 9.45-2.30 | ימים ב'-ה' 9.45-7.30-5

כל זוג צופים יקבל הזמנת חינם ליחיד לסרט הבא שיוקרן ב"יהקולנוע" — בית ציוני אמריקה

שבוע 2 — "אימפריול" (ארמון לשעבר) ירושלים — א' מוצ"ח 9.30 בלבד | יום רגיל 9.30-7.15-5

Three Men and a Baby

הסרט שהכה את כל הקופות
בארה"ב ואירופה - להיט השנה!!!

טום סלק — סטיב גוטנברג — טד דנסון

הם החליפו את חיתוליה והיא שינתה את חייהם

שלושה גברים ותינוקת

TOUCHSTONE PICTURES in association with SILVER SCREEN PARTNERS III
A JEAN FRANCOIS LEPETIT / INTERSCOPE COMMUNICATIONS, INC. Production A LEONARD NIMOY film
TOM SELLECK · STEVE GUTTENBERG · TED DANSON "THREE MEN AND A BABY"
EDWARD TEETS · JEAN FRANCOIS LEPETIT · COLINE SERREAU
JAMES ORR & JIM CRUICKSHANK · TED FIELD and ROBERT W. CORT · LEONARD NIMOY

הקרנות טרום בכורה

"גת" תל־אביב	"רב־גן" רמת־גן
ליל ששי 12.15 (חצות)	ליל ששי 12.15 (חצות)
מוצ"ש (ערב חג) 12.15 (חצות)	מוצ"ש (ערב חג) 12.15 (חצות)

★ ★ ★ ★ ★

"לא להחמיץ! סרט של פעם בשנה!" ידיעות אחרונות

★ ★ ★ ★ ★

"מתחשק להריע! מענג, הנאה מלאה" מעריב

סרטו של ניקיטה מיכלקוב

עיניים שחורות

פרס דקל הזהב לשחקן המצטיין פסטיבל קאן 87
מרצ'לו מסטרויאני

קולנוע במוזיאון תל־אביב 9.30 7.00 4.30

רב־גת חיפה — ליל שישי ושבת 10.00 | מוצ"ח וכל השבוע 9.15 – 7 – 4.30

כל המעוניינים בגיוור יפנו בכתב אל: תל־אביב, ת.ד. 3333

פילץ אירועים
חוויה לכל החיים
כנאי במאי
בריתות ★ בר־מצווה ★ מסיבות
ברמה אחרת ובמחירים מפתיעים!
קפה פילץ - רח' הירקון 81, ת"א, טל. 662200, 03-652778

שבוע 28 — "גורדון המחודש" ת"א — יום א' מוצ"ח 9.45-2.30 — יום רגיל 9.45-7.30-5 — "מאור" אשקלון — "שלום" פ.תקוה

עבר!

יופיו של החטא
הסרט היוגוסלבי המדובר ביותר בארץ!
"נוגע ללב" י. סתיו, י. אחרונות

יופיו של החטא
הסרט היוגוסלבי המדובר ביותר בארץ!
"לא הייתי מחמיץ סרט זה!" אהרן דולב, מעריב

אמפי־תאטרון וואהל

מתי כספי — ריקי גל

מה זאת אהבה

כרטיסים: משרד לאן, דיזינגוף 101 ת"א טל. 247-373

הנחות למוסדות וקבוצות
טלפון: 230898, 231189

ספרית מעריב

הופיע ★ חדש

יבשת
מאת ג'ים קרייס

סיפורה של יבשת דמיונית, פרימיטיבית, הנאלצת להתמודד עם פלאי החשמל והטכניקה ועם גילויי התרבות החודרים לתוכה. סיפור של מאבק התמימות והאמונה הקדומה מכח הטכנולוגיה והקידמה.

בקשו בחנויות הספרים בדוכני הארץ ובחנויות ספרית מעריב: ת"א, דרך פ"ת 72 א' ב"ש, קק"ל 90 חיפה, בן־יהודה 29 ירושלים, הלל 16

ספרים מבית טוב – ספרית מעריב

"המותחן של השנה" ניו־יורק ניוזדיי
"**** סרט מרתק ומהנה ביותר" פילם רביו
סרטו של רידלי סקוט

טום ברנג'ר — מימי רוג'רס

זר שומר עלי
מותחן מעולה עם מגע של אהבה

שבוע 4 — "רב־חן" ת"א | "בב־אור" חיפה

שר
זוכת פרס האוסקר כשחקנית הטובה ביותר של השנה 1988

חשוד
SUSPECT

"הוד" ת"א | "סטודיו" מוצאי | "אורגיל"

"וול סטריט הוא הסרט האמריקני הטוב ביותר שראיתי זה שנים... סרט מושלם... סרט מבריק... ציון מצויין". יהודית אורין לאשה

מייקל דוגלאס — זוכה פרס האוסקר לשחקן הטוב ביותר במשחקו בסרט זה

דריל הנה — צ'רלי שין

וול סטריט
לכל חלום יש מחיר
סרטו של אוליבר סטון
WALL STREET

שבוע 6 — "זבחן" ת"א | "שאו" חיפה | "מגדל" חולון | "אורגיל" ים

"נצחון הוליוודי מוחץ עם אהבה והומור" (ניוזויק)

הדוב הזהב — פסטיבל ברלין

אלברט ברוקס — ויליאם הרט

משדרים חדשות
BROADCAST NEWS

שבוע 2 — "דקל" ת"א | "רון" בת־ים | "רב־גת" חיפה | "ראשון" ראשל"צ

מיקי רורק
מקצוען עם מצפון

אלן בייטס — בוב הוסקינס

עדות במבחן

PRAYER FOR THE DYING

שבוע 2 — "סיילת 2" ת"א — ששי 12, 9.45, 14 שבת (ער"ח) 12, 9.45 | "אור" ירושלים ששי ושבת (ער"ח) 10 | "סבוי" חולון ששי ושבת (ער"ח) 10

קולנוע

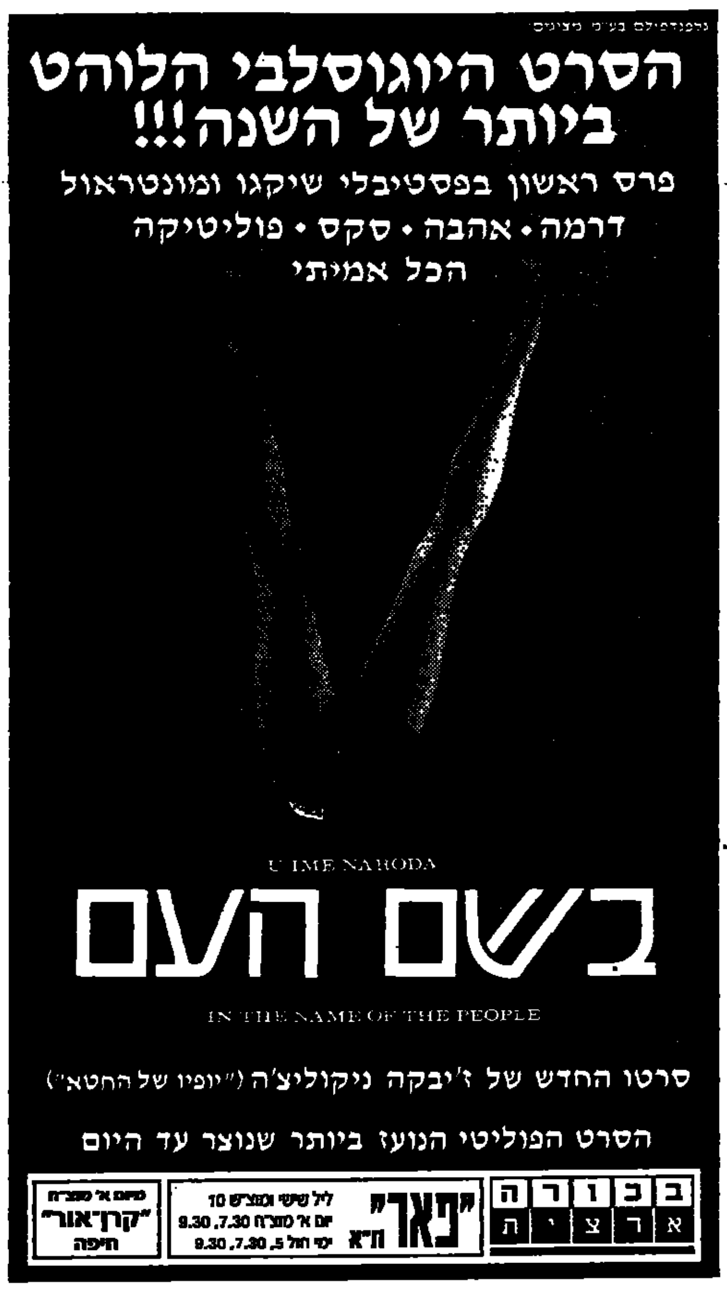

קולנוע

תל־אביב־יפו
במוצאי חג בשעות: 7.30, 9.30

אורלי המחודש: סוכת ירח
אסתר: 7.30, 9.45 – בלוז צפוני
בית לסין: 11.15 בלילה – בית החיות
בן־יהודה: 7.15, 9.30 – חיזור גורלי
גורדון: 7.30, 9.45 – יופיו של החטא
גת: 7.30, 9.45 – שאלה של שפיות
דיזנגוף 1: 7.30, 9.50 – סמי ורוזי שוכבים את זה
דיזנגוף 2: 7.30 – דאן דה פלורס; 9.50 – מאון
דיזנגוף 3: 7.30 – להתראות ילדים; 9.50 – תקווה ותהילה
דקל: 7, 9.45 – משודרים חדשות
דרייב־אין: 8, 10 – רב מכר; חצות – סקס
הוד: 7.15, 9.30 – נשואה לשניים
הסינמטק הישראלי: 8 – שיעור; 10 – הכל באשמת גן העדן
הקולנוע (בית ציוני אמריקה): 7.30, 9.45 – גברת סס הכסה
חן 1: שבת 11 בבוקר – הרפתקאותיו של סופר בלש; 7.30, 9.55 – זול ספרים
חן 2: שבת 11 בבוקר – הגמדים; 7.30, 9.55 – בכורה ארצית – פעמיים אשתי
חן 3: שבת 11 בבוקר – רובין הוד; 6.40, 9.40 – הקיסר האחרון
חן 4: שבת 11 בבוקר – במבי; 7.30, 9.50 – מעקב צמוד
חן 5: שבת 11 בבוקר – תכפה לי בארץ הפלאות; 7.30, 9.50 – עד שומר עלי
טיילת 1: 7.15, 9.30 – שם המשחק
טיילת 2: 7.15, 9.30 – עדות במבחן
טיילת 3: 6.15, 9.30 – תנה סוס
לב 1: 7.40, 9.55 – חופשה בכפר
לב 2: 9.45, 12.15 – בכורה ארצית – אהבנו כל כך
לב 3: 7.50, 10 – האור של החברה שלי
לב 4: 7.15, 9.45 – המבצר הסתר
לב יפו העתיקה (החוויה הישראלית): 10 בלילה – מחלון חוד הסימות
לימור החדש: שבת 11 בבוקר – נוום מסובב אחר; 7.30, 9.30 – פסיכיאטר ליום אחד; חצות – 9½ שבועות של שברון חושים
מוזיאון: 7, 9.30 – עיניים שחורות
מקסים: 7.30, 9.30 – חשוד; 12.15 בלילה – ללא מוצא
סיון (אלנבי המחודש): 4.30, 7, 9.30 – התפוח המיכי
פאר: בכורה ארצית – בשם העם
פוקוס רמת־אביב: 8 – האיש ידע יותר מדי; 10 – חלון אחורי; חצות – ורטיגו
פריז: שבת 11 בבוקר – 1001 שקים על פיקאסו; 1 – מונטי פייתון והגביע הקדוש; 3 – צוללת צהובה; 5 – מופע הקולנוע של רוקי; 7.15, 9.30 לילדי איב; 11.30 בלילה – 9½ שבועות של שברון חושים
צפון המחודש: 7.30, 9.45 – תשוקות באפריקה
צליל (יפו): 9.30 – סרס הוד; 11.30 בלילה – רובוקופ
שחף: זרוק אותה מהרכבת
תכלת המחודש: 7.30, 9.45 – בכורה ארצית – כוחו של מקרה
תל־אביב: בכורה ארצית – כלא המתאבדים
תמוז המחודש: 7, 9.30 – העולם לפי גארפ

בת־ים
אורנים: 7.00, 9.30 – אימפריית השמש
עצמאות: 7.30, 9.30 – בראודוק

חולון
בשעות: 7.30, 9.30
ארמון: 7.30, 9.30 – המאבק לבגרות
מגדל: זול ספרים
סבוי: 7.15, 9.30 – עדות במבחן
רינה: 7.15, 9.30 – סוכת ירח

ראשון לציון
רון 1: 6.40, 9.40 – הקיסר האחרון
רון 2: 7.30, 9.30 – סוכת ירח
נעמן: 7, 9.30 – דאן דה פלורס
ראשון: 7, 9.30 – משודרים חדשות

נס־ציונה
מופת: שבת 11 בבוקר – 7, 9.15 – ריקוד מושחת

רחובות
הוד: 7.45, 9.45 – חשוד
חן: 7.45, 9.45 – אי אפשר לקנות אהבה
בית־העם: 7.45, 9.45 – אבא רד ממני

ר"ג וגבעתיים
במוצאי החג בשעות: 7.30, 9.30
אואזיס: 7.30, 9.50 – חשוד
אורדע: 6.15, 9.15 – תנה סוס
הוד: סוכת ירח
לילי: שם המשחק
מוקס כפר המכביה: 9.30 – יומן תוף ביישן
רב־גן 1: שבת 11 בבוקר – שירת הדרזים; 7.30, 9.50 – זול ספרים
רב־גן 2: שבת 11 בבוקר – בילבי; 7.25, 9.50 – שאלה של שפיות
רב־גן 3: שבת 11 בבוקר – יום בטלכודת; 7.30, 9.50 – מעקב צמוד
רב־גן 4: שבת 11 בבוקר – הסוס כפת לי בארץ הפלאות; 6.30, 9.30 – הקיסר האחרון
שביט: 7.15, 9.30 – ריקוד מושחת

קרית אונו
המרכז הקהילתי: 7, 9.15 – ריקוד מושחת

פתח־תקוה
היכל 1: 7.30, 9.30 – סוכת ירח
היכל 2: 7.30, 9.30 – בראודוק
היכל 3: 6, 9.15 – הקיסר האחרון
שלום: 7.30, 9.30 – יופיו של החטא

הרצליה
דוד: 7.15, 9.30 – הנרדף
מלון מגדל דניאל
אודיטוריום: 7, 9.30 – דאן דה פלורס
תפארת: 6.30, 9.30 – הקיסר האחרון
מועדון קולנוע בן אברהם: 7, 9.30 – חיזור גורלי

רמת־השרון
כוכב: שבת 11 בבוקר – במבי; 4.15, 7, 9.35 – עבודה בעיניים

כפר־סבא
עמל: 7.30, 9.45 – מאון
חן: 7.30, 9.15 – תל־אביב לוס־אנג'לס

נתניה
אסתר: 7.30, 9.30 – שושן בחול
דור: היכל התרבות דורה: 7, 9.30 – התפוח המכי
סטודיו (המחודש): 7.15, 9.30 – חשוד
שרון: 7, 9.30 – מאון

ירושלים
במוצאי שבת בשעה 9.15
אימפריה: 9.30 – גברת סס הכסה
אדיסון: 9.30 – נשואה לשניים
אורגיל: זול ספרים
אור 1: 9 – פסיכיאטר ליום אחד
אור 2: 8.45 – הקיסר האחרון
אור 3: 9.15 – עדות במבחן
אור 4: 7, 9 – מעקב צמוד; 11.15 בלילה – אבא רד ממני
אור 5: 8.45 – אימפריית השמש; 11.15 בלילה – לוחם עם כבוד
אורנע: 9 – שאלה של שפיות
בית אגרון: שבת 4.30 – הקוסם מארץ עוץ; 6.15 – הנסיך הקטן; 8 – פרוזן; 9.30 – פארים מקסס; חצות – לא יכולה בלי זה
כפיר: 9.30 – שם המשחק
מיטשל: 9.30 – סוכת ירח
סמדר: 7.30, 9.30 – עסק משפחה
סינמטק 1: 7 – בר מזל; 9.45 – ידיים מעל העיר
סינמטק 2: 9.30 – הפלנתיוקאית + המעורר
עדן: 9.30 – בכורה ארצית – זרוק אותה מהרכבת
רון: 9.15 – משודרים חדשות

תיאטרון ירושלים: 9.30 – להתראות ילדים

לוד
מה־זית: 7.15, 9.15 – ריקוד מושחת

רמלה
אורן: 5, 7.30, 9.30 – בראודוק
היכל התרבות: 7.30, 9.30 – אני והחבורה

גדרות
בית העם: 7.30 – הנרדף; 9.30 – שושן בחול

אשקלון
אסתר: 8, 10.15 – חיזור גורלי
מאור: 7.30, 9.30 – יופיו של החטא
רחל: 8, 9.30 – נאדין

אשדוד
אשדוד: 7.15, 9.30 – זול ספרים
צפית: 7.30, 9.30 – חיזור גורלי

שדרות
בית העם: 7.45, 9.45 – עבודה בעיניים

באר־שבע
אורות: 7.15, 9.15 – ריקוד מושחת
היכל התרבות ע. הפועלים: שבת 11 בבוקר – רובינזון קרוזו; 1 צהריים – כל מה שרצית לדעת על המין
חן: 7.30, 9.30 – בראודוק

חיפה
במוצאי חג בשעות: 7, 9.15
אורה: 7.15, 9.30 – תשוקות באפריקה
אורלי: חופשה בכפר
חן: בכורה ארצית – פעמיים אשתי
סינמטק: 7 – אושר הבית; 9.30 – אריה
עצמון 1: 7.15, 9.30 – בכורה ארצית – זרוק אותה מהרכבת
עצמון 2: 7.15, 9.30 – סוכת ירח
עצמון 3: 7.15, 9.30 – פסיכיאטר ליום אחד
פאר: 6.45, 9.15 – זול ספרים
קרן אור המחודש: בכורה ארצית – בשם העם
רבינת 1: 6.45, 9.15 – משודרים חדשות
רבינת 2: עיניים שחורות
רון: נשואה לשניים
שביט: 7, 9 – סמי ורוזי שוכבים את זה
רב אור 1: שבת 11 בבוקר – יום בטלכודת; 6, 9.15 – הקיסר האחרון
רב אור 2: שבת 11 בבוקר – במבי; 7, 9.15 – שאלה של שפיות
רב אור 3: שבת 11 בבוקר – הרפתקאות באגס באני; 7, 9.15 – עד שומר עלי

קרית חיים
בית העם: 7.15, 9.30 – בראודוק
היובל: 7.15, 9.30 – חיזור גורלי

קרית־ביאליק
סביון: 7, 9.15 – שחיתות בכחול
ספיר: 7.15, 9.30 – זול ספרים

קרית־ים
ויצו: 7.15, 9.30 – סוכת ירח

קרית אתא
מופת: 7.30, 9.30 – הבלנים מאיסתר

קרית טבעון
יובל אור: 9 – חיזור גורלי

קרית־מוצקין
אורות: 6.30, 9.30 – תנה סוס

חדרה
חדרה: 7, 9.30 – מאון
חן: 6.30, 9.30 – אימפריית השמש

עפולה
היכל התרבות: 9.15 – דאן דה פלורס
מופתרון: 9 – אי אפשר לקנות אהבה

עכו
אודיטוריום: 7, 9 – בראודוק

צפת
בית אלון: 9.15 – העולם לפי גארפ

טבריה
יד שפירא: 9.15 – חיזור גורלי
לב: 7.30, 9.30 – אדוני המנהל

נהריה
הוד: 7.15, 9.15 – שאלה של שפיות
היכל התרבות: 6.30, 9.15 – תנה סוס
רון: 7.15, 9.15 – פגישה עיוורת

קרית־שמונה
שניר: 7.15, 9.15 – חיזור גורלי

בית שאן
מתנ"ס: 9.15 – בראודוק

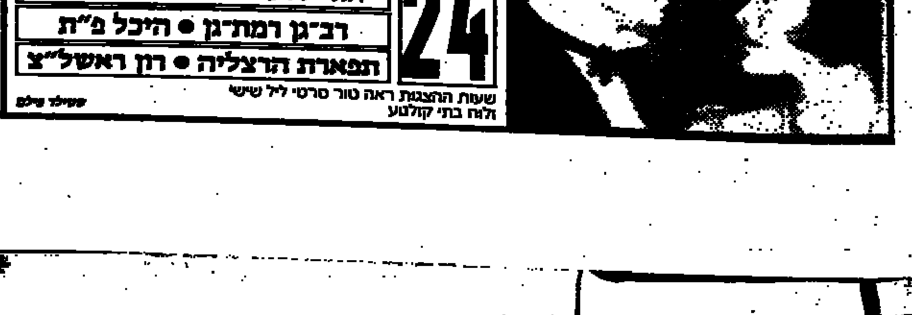

עולה יורד

מדד המחירים

2.7% - הכ

היכן נבלה השבוע

חדש במעריב:

לבעלי מסעדות, פאבים ומועדוני לילה!

"היכן נבלה השבוע" המדור שבו מודעתך היא המנה העיקרית

חדש במוסף "סופשבוע" של מעריב. מדור מרוכז חדש, ייחודי ומושקע, למסעדות, פאבים ומועדוני לילה. "היכן נבלה השבוע" – המדור שבו המסעדות, הפאבים והמועדונים בעמוד מושקע, זוכים לחשיפה מרבית, לטלפון: תל אביב 03-5611383, חיפה 04-644526/8, ירושלים 02-721151

מועדונים ופאבים

קולוסאום

סיבה למסיבה
המסעדה – פאב בתל־אביב
בן־יהודה 77, טל' 03-244386-7
ארוחות עסקיות ★ שבת צהריים: חמין + בשר + קישקע
אווירה נעימה ← אירועים עד 80 איש

פיאנו פאב – מסעדה
פריידי'ס Friday's
הכי IN!!
ערב ערב הופעות אמנים
17.5 יום ג' – בן
18.5 יום ד' – סבי
19.5 יום ה' – סיני ואהרלה
20.5 יום ו' – סבי
21.5 יום שבת – מוסי בר גיל
22.5 יום א' – מוסי בן
23.5 יום ב' – סבי
טיילת ת"א, הרברט סמואל 78, 03-660867

יואל שר
עומר כייאם קברט ביפו העתיקה
יואל שר מקבל הזמנות לאירועים
☎ 03-917659

מועדון ישראלי אקסקלוסיבי
תל־אביב, המסגר 49, טל' 333770
פתוח ערב ערב פרט ליום א'
בתכנית:
יום שני – אלי משה
יום שלישי – ניקי גונן
יום רביעי – דפנה צור
יום חמישי – אלי משה ושי דקל
יום שישי – מוסי ברגיל וניקי גונן
יום שבת – שלומי אסף

החוף המערבי
פתוחים ערב ערב
יום ג'
להקת האריות
בערב שנות ה-60
יום ה'
איצ'ה והסמבה
תפריט משגע
טל. 03-661599

מסעדות מסעדות

מחכים לכם ב' היפופותם!!!
☎ 448729, 5466348

הלהקה הצוענית מהונגריה
מופיעה ערב ערב
מאכלים ממיטב המטבח ההונגרי האותנטי ע"י שף הונגרי GSAMPAI
ארוחות צהריים עסקיות ב־18 ש"ח
בשבת בצהרים צ'ולנט הונגרי אמיתי
להזמנת מקומות – טל' 03-339639
מתקבלים הזמנות לאירועים מ־20 עד 120
פתוח רצוף מ־11.00 עד אחר חצות
פתוח בחג השבועות
במסעדה שלום דרך פ"ת 90, תל־אביב

הבית – אצל יוסי
שפע דגים טריים ישירות מהרשת
ארוחות צהריים וערב
8 סוגי סלטים מעשה בית
קינוחים לאניני טעם
אירוח לבבי • פתוח גם בשבת
★ מחירים עממיים ★
בן אביגדור 10 (ק"א) ת"א
☎ 03-330310

ריץ מסעדה יוקרתית
מסעדה אקסקלוסיבית צרפתית כשרה
רח' הירקון 82 ☎ 03-653638
ארוחות עסקיות 25 ש"ח
"להיות אלגנטי ובמל..." מסעדה הזוהרת... מזמלץ..." מא"ל

★ ירושלים ★

מפגש האש
FIRE MEETING
מיטב מטעמי הבשר
Superb Delicatessen
Grill – Bar-B-Q על האש
וכל סוגי הסלטים
All Assortments of Salads
Kosher כשר
רח' ירמיהו 23, ירושלים
23 Yirmiahou St. Jerusalem
Tel. (02) 520278, 533475 .טל

"פונדק עלית"
מסעדה מזרחית בלקנית
מזוג אויר במסעדה
סטייק ממולא, סטייק בתנור, כבש בתנור, מרקים, ממולאים, בשרים על האש ומנות אחרונות.
פתוח כל יום מ־10.00–24.00, שישי שבת 10.00–18.00
תחנת דלק עלית מול הבורסה, דבוטינסקי 4, טל. 737761

...דגים ישר מהרשת של שאול
מסעדת "שאול הדייג"
טיילת בת־ים, ליד מגדלי הים התיכון, טל' 03-580161
במסעדת "שאול הדייג" ארוחות צהריים באווירה נעימה או בילוי ערב רומנטי על המרפסת הצופה לים, לצלילי מוסיקת רקע. שלל דגים טריים, פירות ים, סלטי הבית, עוגות וקינוח על חשבון הבית.
פתוח יום יום עד 1 אחר חצות

נגדי
בהשגחת הרבנות הראשית
מסעדת לה ולי
Lovely לה ולי
מסעמי גריל ואווז
אצ"ל 61 – שכונת התקווה – טל' 372439
מקום ממוזג ✗ מחירים עממיים
חדש
לחוג הלקוחות הרוצים כשר – ניתן להזמין בשר חלק בהזמנה מראש
אפשרות לקבוצות עד 50 איש

המסעדה הרומנית בתל־אביב
"בוקרסט"
שדרות חן 52, תל־אביב, טל' 03-282822
מוסיקה צוענית, בשרים ומנות ראשונות מומלצות, ממיטב המטבח הרומני

★ נהריה ★

DONAU
אירוח בטעם טוב
שד' הגעתון 32, נהריה 04-928622
מטבח בין לאומי + גריל רומני

MACCAO מקאו
המסעדה הכי סינית בעיר
יש סיניות ויש סיניות אולם הכי סינית בעיר היא הסינית היפה "מקאו" בה אוכלים סינית ומבלים סינית.
ארוחות צהריים עסקיות (5 מנות) החל מ־22 ש"ח.
משלוחים הביתה וקייטרינג
רח' ירמיהו 7 תל־אביב, טל. 5464311, 03-5464273
תניה חיים לכל אורחי המסעדה

מסעדת הראל
מאכלים בלקניים, אירופאיים ומזרחיים
פתוח 7 ימים בשבוע
ארוחה עסקית מלאה 18 ש"ח
בשבתות לילדים ½ מחיר
חניה בשפע – ארוחות הביתה – ארועים עד 100 איש
רח' החשמונאים 95, תל־אביב, 03-5610066

★ ירושלים ★

אמא שרק אחת לעולם!
מסעדת אמא
רח' אגריפס 189, י־ם טל' 02-246860

להחזיר את האמון באוכל האיטלקי!
זהו סיסמתה של מסעדת "המערכת".
מבחר המנות לרעבים נמשך
ארוחות עסקיות ☆ פתוח מ־12.00
מסעדת "המערכת"
בן־יהודה 252 ת"א. 03-455377

★★★★★★★

מעריב כלכלה

חלק ד'/יום ששי, ד' סיון תשמ"ח, 20.5.88

תקציר

עולה יורד

מדד המחירים ו"החריגים"

הגורמים שהשפיעו במיוחד על המדדים הגבוהים בשנתיים האחרונות

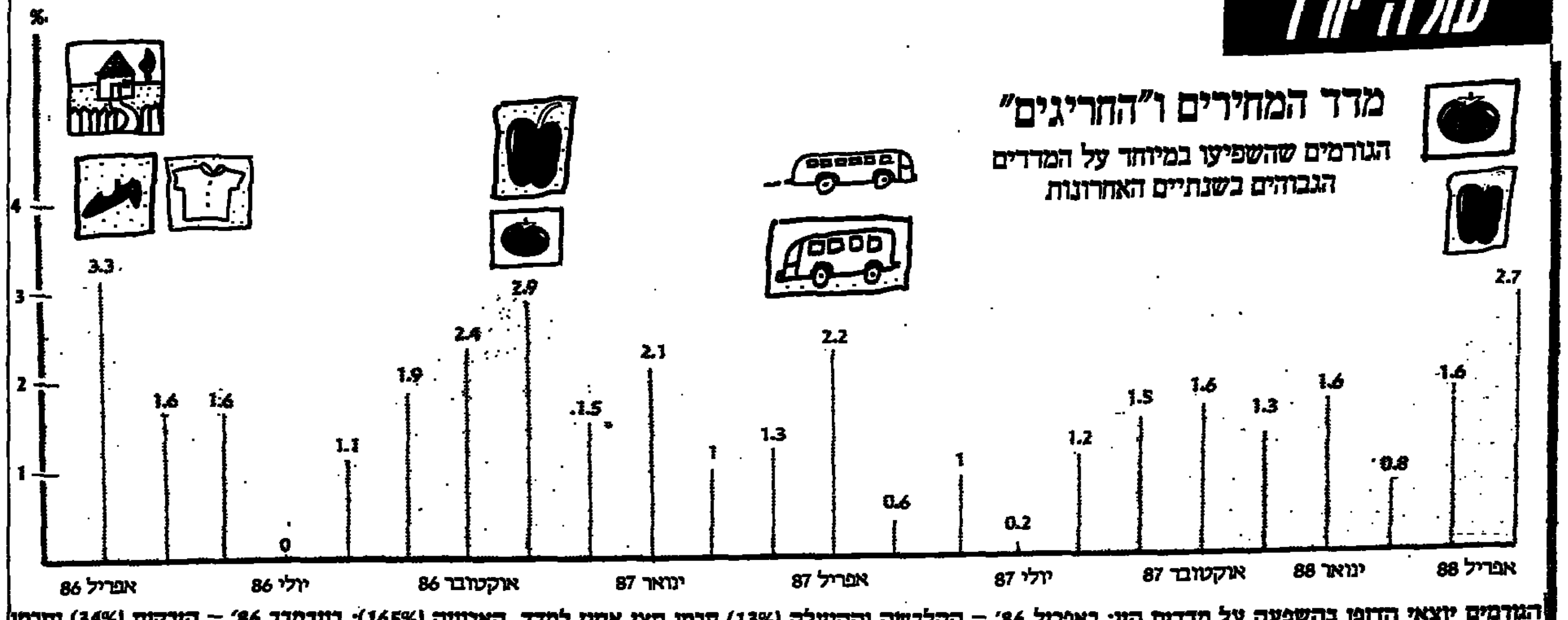

הגורמים יוצאי הדופן בהשפעה על מדדים היו: באפריל 86' – ההלבשה וההנעלה (13%) תרמו חצי אחוז למדד, הארנונה (165%); בנובמבר 86' – הירקות (34%) ותרמו 1.1% למדד; אפריל 87' – התחבורה הציבורית (15%) וההלבשה והנעלה (11%) תרמו 1% למדד; באפריל 88' – הירקות והפירות התייקרו ב-19.4% (העגבניה – ב-115%) תרמו 1.3% למדד, ההלבשה וההנעלה (9.8%) ותרמו 0.6% למדד.

2.7% - המדד שהכניס את האוצר ללחץ

עצבנות היא המונח, המתאר במדוייק את אשר השתרר במגזרים השונים במשק לאחר פרסום המדד הגבוה יחסית לאפריל – 2.7 אחוזים.

באוצר חייכו בהיסטריה קלה ואמרו באומץ אל מול פני האומה, כי מאומה לא אירע ובניכוי העליות במחירי הירקות והפירות, היה מדד רגיל באפריל. אבל במסתרים כבר שלפו תכניות מגירה לבחינה מחודשת של בקשות להעלאות מחירים. נוסף לכך נדחה ייקור נוסף של מוצרים מסובסדים ו"קומנדו משרד התעשיה" כבר יצא להעניש יצרנים ונותני שירותים, שהעלו את מחיריהם בעת האחרונה מעבר לסביר.

משקיעים בשוק ההון הביטו בצגי המחשבים בפיות יבשים. כחיה לבדה ביקשו מפלט בהשקעה שתניב תשואה ריאלית ואין. נס ליחם של הפקדונות השקליים, הציבור נמלט לתכניות חסכון צמודות למדד, הבורסה צולעת והדולר ישן. גם הבנקים מעודדים לקוחות לקחת אשראי צמוד ולא אשראי חופשי.

בתחום יחסי העבודה התחדדו היחסים. גם המעבידים וגם נציגי העובדים גילו לפתע שהזמן אינו פועל לטובתם כאשר האינפלציה מטפסת ואין הסכם תוספת-יוקר.

התחזית – המדד הבא יהיה יותר נבוך.

ריבית ריאלית למשיכות יתר

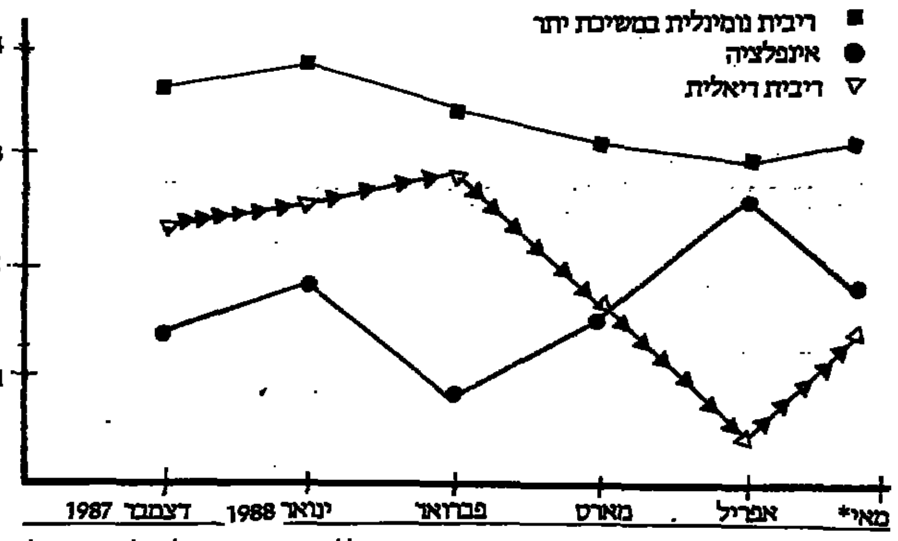

המקור: המיכללה הפיננסית בניהולו של אשר קניפל

*תחזית

לא דנים בהורדת הריבית

מאת דוד ליפקין

המדד הגבוה של אפריל יקפיא לזמן מה את הבירורים שהתנהלו בין בנק ישראל לבין הבנקים המסחריים בדבר הורדה נוספת של הריבית על משיכות היתר. הבנקים יסתפקו בעוד הורדה של העמלות הנוספות על האשראי החריג, כפי שעשו לפני כשבועיים.

בתקופה האחרונה שינו הבנקים ממדיניותם והחלו לעודד לקוחות עיסקיים לקחת הלוואות צמודות למדד. מדד אפריל הפר את האיזון, שנוצר בחודשים האחרונים בשוק הכספים. פתאום התחוור למשקיעים פרטיים, כי בניגוד להערכות המוקדמות של הבנקים, החזקת כספים בפיקדונות שקליים טומנת בתוכה הפסד ריאלי כמעט בטוח.

העובדות מדברות בעד עצמן: הבנקים שילמו באפריל ללקוחות ריבית חודשית בשיעור של כ-0.8% עד 1.1%, זאת בעוד מדד אפריל עלה ב-2.7 אחוזים. בעלי הפקדונות השקליים (עו"ש, פז"ק תפ"ס פח"ק), המחזיקים ביתרות בסכום כולל של 10.4 מיליארד שקלים, הפסידו, אם כן, באפריל בלבד כ-180 מיליוני שקלים. האוצר ובנק ישראל פועלים בעקשנות, ובהצלחה רבה, לדחיקת הריבית מטה על מנת להוזיל את עלויות מיחזור חובות הפנים, שיסתכמו בשנת התקציב הנוכחית ביותר מ-17 מיליארד שקלים.

מי שיחפש אלטרנטיבות השקעה במקום פיקדון שקלי, ייקלע ללבטים קשים.

יורם בליזובסקי: נבדוק את העלאות המחירים

מאת עודד שורר

"קומנדו משרד התעשיה" יצא לפשוט על השווקים בעקבות ההלם שפקד את המשרדים הכלכליים עם פרסום המדד הגבוה יחסית לחודש אפריל.

כבר נקבע כי מערכת הפיקוח על המחירים תוכבד ומעתה ישקלו בקפדנות אישורים להעלאות מחירים של מוצרים בפיקוח. מוצרים ושירותים "מועדים להתייקרות" יבחנו על ידי אנשי משרד התעשיה המסחר. העלאות צפויות במחירי מוצרים מסובסדים כמו חלב ותחבורה ציבורית יידחו לחודשי הקיץ הלוהטים בהם המדד נמוך באופן מסורתי.

מנכ"ל משרד התעשיה והמסחר, יורם בליזובסקי אומר כי "מוצרים ושירותים, שמחיריהם הועלו מעל הסביר, יוחזרו לפיקוח. כלכלני המשרד הניחו על שולחני מספר דוגמאות חריגות של העלאות מחירים עד 100 אחוז באחד מן השירותים הנפוצים, שמרכיבי העלות העיקריים בו הם כוח אדם ומעט חומרים. בשירותים אחרים מצאנו העלאות בעשרות אחוזים ללא הצדקה.

"אין לנו בעיה להחזיר מוצרים לפיקוח באופן מסיבי לאחר שאושרה הארכתן של התקנות לשנה נוספת. התמורה זו נועדה הן למניעת חריגות נוספות והן בבחינת 'למען יראו וייראו'".

מו"מ השכר למעשה טרם החל

מאת אורי גינוסר

מדד אפריל איפשר להסתדרות ולמעסיקים הפרטיים להחליף איומים השבוע ולהצהיר "הצהרות קרב" נרגשות. בינתיים הצטברות המדד היא רק 4.4 אחוזים וקשה להניח שלפני ה-1 באוגוסט יהיה צורך לשלם את תוספת היוקר הבאה, אבל המדד הגבוה של אפריל הדליק נורות אדומות.

בהסתדרות אומרים, שכל עוד לא נחתם הסכם חדש – ההסכם הישן בתוקף, ואם לא יכובד – תהיה עילה לסכסוך כללי במשק. המעסיקים טוענים בלהט: תוקפו של ההסכם הישן פג ועד שההסתדרות לא תחתום איתנו על הסכם חדש לא נשלם תוספת יוקר.

חיים הברפלד ודן פרופר (יו"ר ועדת העבודה בהתאחדות התעשיינים) הירבו להפגש בעת האחרונה, אך בהיעדר "אקדח המוצמד לרקה" התקשו להתקרב בעמדותיהם. הברפלד ועוזריו טרודים בימים אלה בעניינים מבית – אליאנס וקופת חולים, המו"מ על הסכם תוספת היוקר יכול, מבחינתם, לחכות עוד קצת.

דבר אחד ברור למעלה מכל ספק: תהא הפשרה, תהא אשר תהא, ספק רב אם בקיץ יקבלו השכירים תוספת יוקר בשיעור של 70 אחוז מההתייקרות, כנהוג כיום. ספק גם אם הצטברות של 7 אחוזי אינפלציה תספיק כדי להצדיק תוספת יוקר.

הפיצוי אינו מספיק לעשירון התחתון

מאת יאיר זימון

העלאת מחירי המסובסדים פוגעת במידה שונה בשכבות השונות של האוכלוסיה. העשירון התחתון מקדיש כ-37 אחוז מהכנסתו נטו למוצרים ושירותים מסובסדים ואילו העשירון העליון מקדיש לכך רק 6.9% מהכנסתו נטו.

ההתייקרות מיום א' שעבר ייקרה את סל המוצרים של העשירון התחתון ב-2.18 אחוזים, של העשירון השני – ב-1.84 אחוזים. לעומת זאת, הסל של שני העשירונים העליונים התייקר ב-0.65-0.46 אחוז בלבד. כלומר השחיקה בכוח הקניה של העשירונים התחתונים עולה עד פי חמשה על השחיקה של העשירונים הגבוהים.

בכל מקרה, הפיצוי החודשי של 6 ש"ח, שמציע האוצר למעוטי יכולת בעקבות ייקור המסובסדים, הינו נמוך מאחוז אחד ולכן יגרום לשחיקה בהכנסה של אוכלוסיה זו.

השפעת צימצום הסובסידיות למצרכי יסוד ושירותים על השכבות השונות

עשירון	סך ההוצאה על מוצרים ושירותים מסובסדים מההכנסה נטו (ב-%)	הכנסה נטו למשק בית בש"ח	הוצאה למוצרים (בש"ח) ושירותים מסובסדים לפני ההתייקרות	שחיקה בכוח הקניה עקב צמצום הסובסידיות (ב-%)
1	37.22	704	262	2.18
2	27.59	939	258	1.84
3	23.94	1040	249	1.59
4	21.01	1233	259	1.40
5	17.47	1431	250	1.17
6	15.12	1594	241	1.01
7	13.25	1842	244	0.88
8	11.17	2060	230	0.75
9	9.69	2456	236	0.65
10	6.94	3373	234	0.46
ממוצע	14.79	1667	247	1.00

אסף רזין: בנק ישראל חייב לרסן את עצמו

מאת עודד שורר

לא השינוי בשכר, לא הגרעון בתקציב המדינה ובוודאי לא מחירי חומרי הגלם בשוק העולמי, יכולים להסביר מדוע אין אנו מסוגלים לרדת מן השיעור השנתי הגבוה יחסית של האינפלציה בארצנו. אחת הסיבות העיקריות לכל היא הגידול המואץ בהיצע הכסף, באדיבותם של הבנקים ובהנהגתו של בנק ישראל. כך סבור דיקן הפקולטה למדעי החברה באוניברסיטת תל אביב, פרופ' אסף רזין.

בעקבות מדד אפריל, הגבוה יחסית, נראה לו שהמערכת הממשלתית מחפשת סיבות לאינפלציה במקומות לא נכונים. "היום, כאשר שיעור האינפלציה נע סביב 1.5 אחוזים לחודש, אין סיבה להתרגשות הכספית".

הדיון בבנק ישראל, הוא מסביר, אינו מתמקד בתרומת המערכת הבנקאית לאינפלציה. בבנק ישראל נוטים, לדעתו, להאמין שהתנהגות האינפלציה מושפעת במידה ניכרת מן השכר. "לדעתי, יש לבנק ישראל חלק בשיעור האינפלציה הנוכחי. בנק ישראל חייב לרסן את עצמו".

להערכתו אין המדד של אפריל מבהיל כאשר מנטרלים את השפעת מחירי הפירות והירקות ועדיין אנו בגבולות הממוצע של 1.5 אחוזים לחודש. אולם המצב הנוכחי אינו יכול להישאר כך לתקופה ארוכה. "תנאי המשק שהיו בסוף 1986 והביאו לפיחות בתחילת 1987, לא היו יותר חיוניים לפיחות מאשר היום. היום התמונה הרבה יותר קשה. מאז היה ייסוף ריאלי גדול, המחייב שינוי מצטבר בשער החליפין של 10-20 אחוז, לאו דווקא בבת-אחת. אין סיבה שאי אפשר יהיה לבצע היום פיחות מעוקר בהסכמי השכר במשק. דרוש היום תיקון".

להערכתו, משקפת הפעילות של בנק ישראל מדיניות לא עקבית, שאינה מתואמת עם ההתפתחויות בשוק המקומי ואינה משקפת את האינפלציה הנמוכה בארצות המערב. לא יתכן, לדעתו, שהיצע הכסף יעלה ב-20 אחוז לשנה כאשר שיעור הצמיחה נמוך יחסית, שער החליפין קפוא והאינפלציה בחו"ל קרובה לאפס.

מגמות אלה יוצרות תיסוף ריאלי בשקל, פגיעה ביצוא ועידוד היבוא. לדעתו אי אפשר לצבור לתקופה ארוכה את הפיגור בשער החליפין.

לא צריך להיבהל מפיחות, אומר פרופ' רזין. מדיניות שער חליפין "גמישה" יותר, היתה מונעת הצפה של הון מחו"ל לנוכח הריבית הגבוהה יחסית על פקדונות שקליים לא-צמודים ולא היה נוצר נזק בתחום מאזן סחר-חוץ.

הוא מציע מדיניות של ריסון גדול יותר באשראי ושינוי הסדרים כספיים בתוך המערכת הבנקאית.

האוצר: מדד אפריל – אירוע חריג

מאת שרגא מקל

המדד הגבוה של חודש אפריל – 2.7 אחוזים – היווה הפתעה לא נעימה לראשי משרד האוצר. באוצר ציפו למדד גבוה יחסית אבל רק בשיעור של 2 עד 2.5 אחוזים בשל מחירי הירקות והפירות הגבוהים. אך כאשר החלו לנתח את הנתונים הגיעו ראשי האוצר למסקנה כי השד אינו נורא כל כך, והאכזבה הראשונית התחלפה בהכרה שמדובר באירוע חריג שאין בו כדי לחייב שינוי במדיניות.

הסיבה למסקנה זו היא שמדד אפריל "הנורא" הוא בעיקרו עונתי. מתחילת השנה התייקרו הירקות והפירות ב-40%, וללא כן היה המדד עולה בינואר-אפריל ב-4.8% במקום 6.9%. לולא הירקות והפירות. היה מדד אפריל עולה ב-1.4% בלבד – וזו האינפלציה הרלוונטית – מכיוון שמחירי הירקות והפירות, שהתייקרו עד כה בצורה תלולה – כבר החלו לרדת וימשיכו בכך גם בחודשים הבאים. התוצאה, לכן, תהיה שאותם ירקות ופירות, שהעלו את המדד עד עתה, ימתנו את עלייתו בחודשים הקרובים.

באוצר מעריכים שמדד מאי, שיתפרסם באמצע יוני, יעלה ב-1% או 1.5%, והמדדים הבאים עשויים להיות נמוכים עוד יותר.

ראשי האוצר חוששים בעת פחות מעסקי מחירים ויותר מעניני השכר. בחודשיים שחלפו כבר הצטברה התייקרות של 4.3% ולפי הסכם תוספת היוקר הקודם מתחייבת תוספת יוקר לכשהאינפלציה תצטבר ל-7%. לכן האוצר לשנות את ההסכם כדי שלא יהיה צורך לשלם תוספת יוקר בעוד חודשיים-שלושה.

כתבה בעמוד 2

בנק הספנות

בנק הספנות לא הצליח במיוחד עם הבעלים שלו. אחרי שהחליף ידיים, והקיבוצים קיבלו אותו בתמורה לחובות, הוא זוכה עכשיו לבעלים חדשים.

כתבה בעמוד 3

חשבונות רדומים

מה עושים הבנקים בחשבונות שלא נעשו בהן פעולות במשך חודשים אחדים. כדאי להתעניין בבנק, אחרת יקח האפוטרופוס הכללי את הכסף.

כתבה בעמוד 4

המוכרים הנעלמים

רן דגוני מדווח על תופעה חדשה בארצות הברית: מוכרים מניות של מכרות שלא היו ומבטיחים הכנסות מזהב שלא נברא. עד שהרשויות מתחילות להתעניין – המוכרים הזריזים כבר עברו למדינה אחרת.

טורצד

■ האם יתכן שרווחיותו של **בנק לאומי לישראל**, שעלה על הבנקים האחרים, נובעת מכך שהחליפו את המזוזות – "בהחלט כן", פוסק הרב שמעון פרנקל המכונה "הרב של הבנק". שמעון פרנקל בנו של רבה המנוח של תל אביב יצחק ידידיה פרנקל, הוא עובד ותיק של הבנק ומזה כ-8 שנים משמש כמנהל מחלקת תלונות הציבור של בל"ל בארץ ובעולם.

הרב פרנקל מגלה כי לאחר נפילת מניות הבנקים מצא וגילה כי המזוזה בסניף הראשי של הבנק פגומה והיתה חסרה בה אות שלמה. בעצה אחת עם ד"ר זלמן סגל (אז דובר הבנק והיום יו"ר חטיבת העסקים) החל לבדוק את מזוזות בל"ל גם בכל הסניפים וכמעט כולם הוחלפו במזוזות חדשות וכשרות.

לדבריו הרב היו מספר סניפים שקרו בהם גם אסונות אישיים תכופים ומאז החלפת המזוזות הכל בא על מקומו בשלום.

הרב פרנקל מכונה גם "הכותל המערבי של הבנק". הוא התחיל לעבוד בבנק כמורשה-חתימה ואחר-כך כמנהל סניף כיכר אתרים וסניף לבדה. הוא משמש גם כעורך הנישואים של עובדי הבנק, מפשר בענייני אישות ופוסק בדיני אבלות.

■ הגזבר החדש של הסוכנות היהודית, מאיר שיטרית, עוד לא הורגל לסגנון הטקסי שמחייב אותו תפקידו הנוכחי. לאחרונה השתתף בנשף מפואר, שערך הבונדס במלון אקספ-האוז בניו-יורק, ונאמר לו שעליו להופיע בחליפת טוקסידו. חליפת טוקסידו עולה בניו-יורק כ-1,500 דולר לפחות. שיטרית, שכנראה יכניס סגנון חדש לתקציב ההוצאות, אפילו לא העלה על דעתו לקנות חליפה במחיר כזה על חשבון הביגוד המגיע לו.

מאיר שיטרית

בלי להתבייש הסתובב עם רעייתו רות שיטרית עד שהגיע לחנות אלכסנדרס, ומצא שם חליפת טוקסידו מתוצרת רומניה ב-200 דולר.

■ השיחות, שערך שמעון פרס על עתיד יחסי המסחר בין ישראל להונגריה, יחסלו כנראה את התורים הארוכים לבקבוקים. ברחובות בודפשט, בניגוד לברלין וארצות אחרות בגוש המזרחי, לא עומדים בתור דווקא כדי לקבל מזון, אלא כדי להחזיר בקבוקי-זכוכית ריקים. מסתבר שמוצר זה הוא מבוקש ביותר ותיירים הזורקים את בקבוקי המשקה הריקים, נדהמים מן ההתנפלות והמריבות בגין הבקבוקים הריקים.

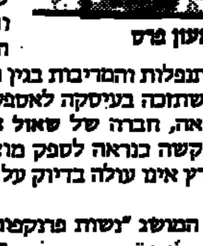

שמעון פרס

מי שתזכה בעיסקה לאספקת הבקבוקים להונגריה, תהיה, כנראה, חברה של שאול אייזנברג. מדינת ישראל עצמה תתקשה כנראה לספק מוצר זה, גם כך ייצור הבקבוקים בארץ אינו עולה בדיוק על הביקוש.

■ המושג "נשות פרנקפורט העליזות" יקבל תוכן ממשי ב-31 למאי. ראש עיריית פרנקפורט, וולפרם מיכאל בריק, מגיע לישראל במטוס מיוחד לביקור בן 32 שעות. הוא מביא אתו 170 משועי עירו ויקיריה, הכוללים בעלי תואר אצולה ואישים שהתואר פון קודם לשמם.

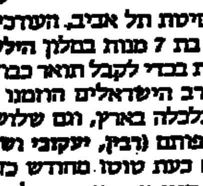

שלמה להט

החבורה הנכבדה מגיעה כאורחי ראש עיריית תל-אביב שלמה להט, ופרופ' משה מני נשיא אוניברסיטת תל אביב. העורכים למשלחת ארוחת ערב מפוארת בת 7 מנות במלון הילטון בתל-אביב. כל המהומה נעשית בכדי לקבל תואר כבוד של האוניברסיטה.

מקרב הישראלים הוזמנו כל המי ומי מצמרת התעשיה והכלכלה בארץ, וגם שלושה שרים הבטיחו כבר את השתתפותם (רביב, יעקובי ושחל). בחברה התל-אביבית עורכים כעת טוטו מחודש כדי לדעת מי נחשב לאין. הקוד של הטוטו – מי הוזמן לאירוע זה ומי לא.

בנק הספנות הפליג

מאת עודד שורר ויואב יצחק

שלוש שנים בסעט לאחר שמצאו עצמם ראשי התנועה הקיבוצית המאוחדת (התק"ם) כשהם בעלי בנק הספנות הצליחו סוף סוף להפטר ממנו אבל במחיר נמוך משוויו.

התק"ם קבלה 48 אחוז מכלל השליטה

גד זאבי הוא שותף נוח לעסקים של בנק הפועלים. עימו יהיה ניתן לשבת במועצת המנהלים של בנק הספנות.

בבנק בעקבות התמוטטות איש העסקים דוד בלאס, על חשבון חובותיו לה. בשבוע שעבר מכרו הקיבוצים את אחזקותיהם בבנק לאחר משחק כסאות מוסיקלי עם מספר קבוצות משקיעים שבאו, ראו, הד־מקחו והלכו, ו...תרמו לתסכול הולך וגדל בקרב בנק ישראל וראשי התק"ם.

את מלאכת החיפוש אחר משקיעים פו־טנציאליים עשה אהרון מאיר, לשעבר מנכ"ל בנק המזרחי היום ממנהלי חברת ההשקעות צמיחה. בדצמבר 1987 נראה כי אף הוא מתחיל להתייאש. אולם בתחילת 1988 יצר קשר עם איש העסקים גד זאבי, בעל מניות בחברת פז, עסקי בנקאות, חו־ות חקלאיות וחברות לעבודות עפר ובניה באפריקה המזרחית. זאבי נכנס בשנים האחרונות למסחר הבינלאומי בחומרי גלם ואף רכש בית זיקוק בים הקריבי.

הקשר נוצר באמצעות איתן דף, מנהל העסקים של האחים מאיר בישראל וחבר מועצת המנהלים של צמיחה. המו"מ, שה־חל במשרדו של עו"ד אמנון עברון, הסתיים בשבוע שעבר בחתימת הסכם לרכישת חלקה של התק"ם בבנק הספנות. התק"ם תקבל 4.2 מיליון דולר תמורת כ־35 אחוז בהצבעה (חלקם הצטמצם בגלל הגדלת ההון העצמי של הבנק) על בסיס הערכה כאילו שווי הבנק אינו עולה על 11 מיליון דולר. אולם ערכו במציאות, על פי נכסיו, הוא כ־15 מיליון דולר.

מקורבים לעיסקה קושרים את גד זאבי בעיסקה זו עם הבנקאי היהודי ליווינגסטון קוסברג, מבעלי הבנק הגדול למשכנתאות בטקסס ג'יברלטר בנק, שהיקף עסקיו כ־8 מיליארד דולר. השניים שיתפו כבר פעולה בנסיון לרכוש שליטה בחברת הדלק פז.

למרות זאת, ביקש גד זאבי לממן את רכישת בנק הספנות באמצעות בנק הפוע־לים, שהוא הבנקאי הראשי שלו. גד זאבי – מנקודת ראותם של מנהלי בנק הפועלים – הוא שותף נוח, שגדל עם הבנק. עימו יהיה ניתן לשבת במועצת המנהלים של בנק הספנות ולנהל אותו במשותף. קבוצת אייזנברג, המחזיקה בכ־12 אחוז ממניות הבנק תחכה להזדמנות נאותה למכור את המניות במחיר גבוה יותר.

בנק ישראל היה כה להוט לסיים את העניין עד שקשר את זאבי בהסכם דרקוני. איש העסקים הסכים להתחייב מראש לק־נות את הבנק מבלי שניתנה לו שהות ארו־כה לבדוק אותו.

רוכשים פוטנציאליים של הבנק לספ־נות, כמו איש העסקים היהודי־קנדי מודי מלדמן, נרתעו מן הקניה בגלל הגיבנת של החובות הרעים. המדובר בחובות שהותירו בעלי חברת חבל, יבואנית סוכר (מפעל גב־עת חיים ערב לחוב זה), והחוב שהותיר יבו־אן מוצרי צילום ליאון דגון.

רק לאחר פירסום הדו"חות הכספיים השנתיים של הבנק, שהצביעו על הפרשה של ארבעה מיליון ש"ח לחובות מסופקים, ולאחר פירסום דו"חות כספיים רבעוניים, שעברו את ביקורתם של נציגי בנק ישר־אל, התאפשר לסיים במהירות את המו"מ למכירת הבנק.

המדינה יסדה את בנק הספנות באפריל 1982 כמכשיר לעידוד מפעלי ספנות בי־שראל. פעילותו הוגבלה למתן שירותים בנקאיים בענף התחבורה בלבד ולפעילות בינבנקאית בארץ ובחו"ל.

ביולי 1979 רכשה קבוצת איזנברג את כל מניות הממשלה בבנק ב־10.5 מיליון דולר. עם העברת השליטה הורחב רשיונו של הבנק ומאז הוא רשאי לעסוק בכל עיסקי בנק, למעט תכניות חסכון. במארס 1982 החל הבנק לפתח את עסקי ניירות הערך וההנפקות. שנה קודם לכן רכש את בנק יעסוד למשכנתאות וביולי 1987 נמכר בנק קטן זה לקבלן הנתנייתי יצחק תשו־בה.

קבוצת אייזנברג ניהלה את הבנק ותוך החלפת מנהליו מדי תקופה. מנכ"ל אחד, משה דובשני, כיהן בשתי קדנציות בהפרש של כמה שנים. המנכ"ל היום הוא משה מי־רב ויו"ר מועצת המנהלים – דוד גולן.

בשנים האחרונות נקשר שמו של בנק הספנות להתמוטטויות של גופים שונים במשק, שהגדילו את החטוטרת הפיננסית שלו. בין אלה היו הפסדי ענק של צים, התמוטטות חברת הבניה קלדין וערבויות שניתנו לחברת מלונות יהלום.

מקורות בבנק ישראל אף הדליפו מידע מתוך דו"ח ביקורת חריף נגד מדיניות הא־שראי של בנק זה. הנהלת בנק הספנות הגיבה בהכחשה נמרצת.

לבנק הספנות יש גיבנת של חובות וההפרשה לחובות מסופקים גדולה ביותר.

בנוסף לכך תלויה ועומדת תביעה מ־1986 של קואופרטיב אגד נגד הבנק לפיצוי של כ־9.3 מיליון דולר. הקואופרטיב טוען שהבנק סירב להעמיד לקואופרטיב אשר־אי לרכישת אוטובוסים חרף הסכם שנע־שה ב־1982 ובכך נגרמו לקואופרטיב נז־קים. בדו"ח האחרון מתייחסת הנהלת הב־נק לעניין זה וקובעת, כי ללקוח אין זכות לתבוע את העמדת האשראי ולכן לא ביצ־עה הפרשה כדי לכסות תביעה זאת.

מצבו העדין של הבנק הדאיג את בנק ישראל שביקש למכרו לקבוצה גדולה ויי־ציבה מבחינה פיננסית. לכן נאלץ הבנק לספנות להפריש בסוף 1987 כארבעה מי־ליון ש"ח לחובות מסופקים. שיעור ההפר־שה מסך האשראי לציבור מגיע ל־4 אחו־זים וזה שיעור חריג בהשוואה לממוצע במערכת הבנקאית ב־1987.

במשך השנים הקטינה קבוצת איזנברג את חלקה בבנק הספנות. בעל המניות העיקרי, כך התגלה לפני כשלוש שנים, היה דוד בלאס. על פי האשמות של הר־שות לניירות־ערך ובנק ישראל, רכש בלאס בהתמדה מניות הבנק באמצעות גורמים אחרים ששימשו לו מסווה ואיפשרו לו שלא לדווח לבנק ישראל. אלה נטלו ממנו את מניותיו והעבירו אותם לידי כונס נכ־סים מיוחד, עו"ד דוד גולדשטיין מפרקלי־טות תל אביב.

למורדי נסיון הקפידו רכז האגף הכלכלי של התק"ם, אייבי רון ומיכה רינת, רכז קרן השומר הצעיר (שהסתבכה בפרשת בלאס יחד עם התק"ם), על פיקוח צמוד בבנק הספנות. שני נציגים – עפרה אברהמי מן התק"ם ואייר פיקס מקרן השומר הצעיר מונו כחברים במועצת המנהלים של הבנק.

לקראת סוף 1987 התבלטו שתי קבו־צות רוכשים פוטנציאליים, אשר התמקחו עם התק"ם על מחיר השליטה בבנק הספ־נות. הקיבוצניקים רצו כ־5.5 מיליון דולר בעד חבילת המניות שלהם. איש לא היה מוכן לשלם סכום זה ואז בא גד זאבי.

בנק הספנות: לא מרשים

שכר המנהלים במשקיעי ישראל

ביום 13.5.88 פורסם במעריב מי־דע לא מדוייק – בגלל אי־פירוט במאזן חברת משקיעי ישראל – לג־בי תשלומי שכר שונים לאחדים ממנהליה. בין השאר נאמר כי מר משה בלה, נשיא החברה, קיבל כ־55,000 דולאר בשנת 1987.

חברת משקיעי ישראל הבהירה למעריב כי מר בלה לא קיבל פרוטה בעד שירותיו לחברה וכי הכספים המדווחים בשכר מנהלים לא ניתנו לו, אלא לאנשים אחרים. מעריב מצטער על הפרסום המוטעה.

הכל נשאר במשפחה

המכירה לגד זאבי סוגרת מעגל שנפתח בין בנק הפועלים לבין א.ש.ת. המסלקה המרכזית של התק"ם עד לפני כחמש שנים.

א.ש.ת. חפצה בבנק הספנות כדי שישמש עבורה כצינור לתיווך כס־פים. בדרך זו ביקשה א.ש.ת. להש־תחרר מחיבוק הדוב של בנק הפוע־לים, ולפעול באופן עצמאי יותר, בשוק הכספים ולהקטין במקביל את הפעילות בשוק האפור. כל מאמצי השיכנוע של בנק הפועלים לא הועילו בזמנו.

הקיבוצים השקיעו מאמצים כבירים כדי לרכוש את הבנק. ההמ־שך ידוע – בנק ישראל לא התיר לקיבוצים לנהל את הבנק, גם לא לאחר שקיבלו כ־35% ממניותיו – במסגרת הסדר פרעון חובות עם דוד בלאס. בנק ישראל לא הסתפק רק בזאת אלא הורה להפקיד את המניות, בנאמנות, בידי בנק הפוע־לים – שמחיבוקו רצו הקיבוצים להינתק. עתה נסגר המעגל. הקיבו־צים נחלצו מבנק הספנות בשן ועין.

תיק השקעות מעריב

על מי מנוחות

מאת סופר מעריב

היה זה שבוע רגוע יחסית. לאחר קפיצות גדולות יותר בשבועות קודמים עלה ערכו של "תיק מעריב" רק במחצית האחוז והגיע ל־322,755 ש"ח. אולם מבט אל העליה המצטברת יגלה כי בסך הכל צברנו בארבעה חודשים 7.58 אחוזים, כלומר אין מקום להתלונן.

כהוכחה לעובדה שזה היה שבוע רגוע, שבוע שהיה בו שינוי של מגמה לאחר הקפיצות של התקופה האחרונה, די להיווכח בעובדה כי תיק ה"נועזים" השובב, שעשה קפיצות מהירות בשבועות שחלפו, הכזיב במקצת בשבוע שעבר וירד ב־0.24 אחוזים.

כרגיל בשבועות רגועים מעין אלה הציל את המצב תיק ה"זהירים", והוא עלה ב־1.18 אחוזים. תיק ה"מאוזנים" מילא בשבוע שעבר את התפקיד שנועד לו: הביצועים שלו היו אי שם בין שני התיקים הקיצוניים יותר: עליה של 0.74 אחוזים.

אכן, בימים אלה של ירידת שערי הריבית צוברים יתרון אותם המשקיעים שאי־גם מעיזים להסתכן: מחירן של אגרות החוב שקנו בעבר עולה. פירושו של דבר שהתשואה של אותן אגרות החוב יורדת ומתקרבת לשיעור הריבית המקובל בבור־סה. יש איפוא מעין הטעיה אופטית בעליית ערכו של תיק ה"זהירים" בשבוע כמו השבוע האחרון: נכון, ערכו של התיק עלה, אבל מכיוון שהתכוונו בתיק מעין זה להכנסה השוטפת של אגרות החוב, וקרוב לוודאי שנחזיק באותן אגרות עד למו־עד פרעונן, עליית הערך היא בעלת משמעות פחותה מכפי שנדמה ממבט ראשון.

כדי להנות בכל זאת במשהו מעליית שערי אגרות החוב מכרנו השבוע אג"ח חילן הניתנות להמרה ורכשנו במקומן מניות דיסקונט להשקעות.

לזהירים

נייר ערך	שער קניה	ערך נקוב	שער חדש	שווי בשקלים	שינוי (*) מצטבר
ספוק בל"ל	44680	28	46485	13,015.8	4.03%
פועלים ע"ש	70200	18	73350	13,203.0	4.48%
מלווה פיתוח 3544	112900	15	123000	18,450.0	8.94%
מלוה פיתוח 4304	140.3	12000	153.4	18,408.0	9.33%
מלוה פיתוח 4212	116.1	5000	129.0	6,450.0	11.11%
כלל אלקטרוניקה אג"ח	96.5	10000	106	10,600.0	9.84%
גל תעשיות אג"ח	98.0	7000	109	7,630.0	11.22%
ספנות והספקה אג"ח	96	6324	98	6,197.5	2.08%
מלווה פיתוח 3548	113300	6	119420	7,165.2	5.40%
הכשרת הישוב	64211	9	65075	5,856.7	1.34%
מזומן				805.1	
סה"כ	(התחלה 100,000)			107,781.3	7.78%

למאוזנים

נייר ערך	שער קניה	ערך נקוב	שער חדש	שווי בשקלים	שינוי (*) מצטבר
פועלים ע"ש	70200	29	73350	21,271.5	4.48%
קדם כימיקלים אג"ח	111	4900	114	5,586.0	2.70%
פי.בי.	6650	80	7909	6,327.2	18.93%
מלווה פיתוח 3544	112,900	15	123000	18,450.0	8.94%
מלווה פיתוח 2025	122500	16	132900	21,264.0	8.48%
מלווה פיתוח 4215	109.4	8,000	119.8	9,584.0	9.50%
ספנות והספקה אג"ח	96	5138	98	5,035.2	2.08%
כלל אלקטרוניקה אג"ח	96.5	5000	106	5,300.0	9.84%
דיסקונט השקעות	7564	115	7564	8,698.6	0.00%
הכשרת הישוב	64211	9	65075	5,856.7	1.34%
מזומן				159.2	
סה"כ	(התחלה 100,000)			107,532.4	7.53%

לנועזים

נייר ערך	שער קניה	ערך נקוב	שער חדש	שווי בשקלים	שינוי (*) מצטבר
פועלים ע"ש	70200	15	73350	11,002.5	4.48%
נכסים ובנין	2056	460	2801	12,884.6	36.23%
שופרסל ב'	842.4	1000	980	9,800.0	16.33%
קרדן 10	222	1000	197	1,970.0	-11.26%
גב־ים 1	3390	100	3775	3,775.0	11.35%
פז חן	400	1000	434	4,340.0	8.50%
מלווה פיתוח 4304	140.3	5,000	153.4	7,670.0	9.33%
ספנות והספקה אג"ח	96	7708	98	7,553.8	2.08%
כלל אלקטרוניקה	1822	500	•2227	11,135.0	22.22%
קרדן 1	105	10,000	116	11,600.0	10.47%
אזורים	813	400	898	3,592.0	10.45%
פקר פלדה	1875	250	1790	4,475.0	-4.53%
מגור אג"ח	120	7,650	135	10,327.5	12.50%
הכשרת הישוב	64211	10	65075	6,507.5	1.34%
מזומן				809.0	
סה"כ	(התחלה 100,000)			107,441.9	7.44%

הערות:

★ השינוי המצטבר מתייחס לתשואת נייר הערך מיום הקניה ועד יום רביעי.

1. רכישת ניירות הערך המקורית בשלושת התיקים בוצעה ביום ד' 20.1.88.
2. חושבו העמלות הבאות (בקניה ובמכירה): 0.4% למניות ולאג"ח, 0.1% למק"מ.
3. ערך כל תיק בעת הפתיחה הוא 100 אלף ש"ח.
4. בכל תיק נותרה כמות קטנה של מזומנים.

משרד הבריאות
אגף הסיעוד

אח...איזה מקצוע

הצטרפו למקצוע מעניין ומלא אתגר, בו אתם יכולים להיות במוקד ההתרחשויות החשובות ביותר - בחדר הנתוח, במכון הלב, ביחידה לטפול נמרץ, במניעת מחלות, בחינוך לבריאות, בטפול במשפחה - בבית ובקהילה.

אתם יכולים להשיב בני אדם למעגל החיים אחרי שלקו במחלה או נפצעו.
בואו להיות אחים ואחיות, לעסוק בתפקיד רב אחריות ומלא אתגר.
בואו לסייע למי שזקוק לכך - בזמן המתאים ובמקום הנכון.

נמשכת ההרשמה לבתי ספר לסיעוד אחיות ואחים מוסמכים

שכר לימוד: רק 1000 ש"ח בשנה
ניתן לקבל גם מילגות,
ומגורים במעונות סטודנטים

תנאי קבלה:
1. תעודת בגרות מלאה
2. בחינה פסיכומטרית
3. עמידה בראיון ועדת מיון
4. עמידה בתנאי הקבלה למוסדות להשכלה גבוהה.

בדבר פרטים נא לפנות לבתי הספר לסיעוד:

בתי ספר אקדמאיים
• ביה"ס לסיעוד ע"ש הנרייטה סולד, ירושלים טל' 02-447151
• ביה"ס לסיעוד ע"י בי"ח אסף-הרופא, צריפין טל' 08-225111
• ביה"ס לסיעוד ע"י בי"ח קפלן, רחובות טל' 08-441242
• ביה"ס למקצועות בריאותים ע"ש רקנאטי, אונ' בן-גוריון ב"ש טל' 057-39935

בתי-ספר תלת שנתיים
• ביה"ס לסיעוד ע"י בי"ח זיו, צפת טל' 06-978031
• ביה"ס לסיעוד ע"ש שרון, מרכז רפואי בעמק, עפולה טל' 06-524141
• בי"ס לסיעוד ע"ש ילין, מרכז רפואי רמב"ם, חיפה טל' 04-510003
• ביה"ס לסיעוד ע"ש זיידה, בי"ח רוטשילד, חיפה טל' 04-380333
• ביה"ס לסיעוד ליד בי"ח כרמל, רח' מיכל 7 חיפה טל' 04-254373
• ביה"ס לסיעוד ע"ש מתיוס ע"י בי"ח הלל-יפה, חדרה טל' 063-39804
• ביה"ס לסיעוד לניאדו, קרית צאנז, נתניה טל' 053-336135
• ביה"ס לסיעוד ליד בי"ח מאיר, כפר סבא טל' 052-914147
• ביה"ס לסיעוד ליד בי"ח השרון, מרכז רפואי גולדה פ"ת טל' 03-9228110
• ביה"ס לסיעוד ע"ש דינה, מרכז רפואי בלינסון, פ"ת טל' 03-9220028
• ביה"ס לסיעוד, המרכז הרפואי שיבא, תל-השומר טל' 03-5311580
• ביה"ס לסיעוד ע"ש שיינברון, מרכז רפואי איכילוב ת"א טל' 03-5436549
• ביה"ס לסיעוד ע"ש א. וולפסון, בי"ח תל-גיבורים, חולון טל' 03-5028359
• ביה"ס לסיעוד, המרכז הרפואי ע"ש ברזילי, אשקלון טל' 051-45444
• ביה"ס לסיעוד, ביה"ח שערי צדק, ירושלים טל' 02-555494

תוכנית מיוחדת לבעלות משפחה: (4 שנתי)
מותאמת לתנאי לימוד המקובלים במערכת החינוך הכללי.
• ביה"ס לסיעוד ע"י בי"ח זיו צפת טל' 06-978031
• ביה"ס לסיעוד, המרכז הרפואי שיבא, תל-השומר טל' 03-5311580
• ביה"ס לסיעוד לניאדו, קרית צאנז, נתניה טל' 053-336135

תוכנית מיוחדת להסבת אקדמאים: (2 שנתי)
• ביה"ס לסיעוד ע"י בי"ח אסף-הרופא, צריפין טל' 08-225111
• ביה"ס לסיעוד ע"ש הנריטה סולד, ירושלים טל' 02-447151

פרטים נוספים במשרדי אגף הסיעוד:
ירושלים: טל' 692303, 02-692403
תל-השומר: טל' 341707, 345755, 03-345764
מרכז קופ"ח: אחיות - 03-433433

כלכלה

כסף קטן

עודד שורד ואייר זימון

היכן קבור ההפרש בין הדיווחים ובין הכסף האמיתי?

הדיווחים על עודף היבוא במאזן התשלומים מוטים, לדעתנו, כלפי מטה זה זמן רב. לא שהממשלה מנסה "לסבך" אותנו, אלא שישנם סעיפים בתחום זה הקבורים מתחת לבלטות.

בצד היבוא מופיע מושג הקרוי "יבוא שירותי תיירות". הכוונה היא לכספים, שמוציאים התיירים הישראליים בחו"ל. (בדרך כלל מעל להוצאות בש"ח בעד כרטיס הטיסה).

לפי האומדנים, מוציא התייר הישראלי הממוצע מעל 1,000 דולר בשהותו בחו"ל. לפי הדיווחים הרשמיים, מוציא הישראלי 365 דולר בלבד. ההפרש קבור, כנראה, מתחת לבלטות.

דו"ח תקבולים ותשלומים במט"ח, שמפרסם המפקח על מטבע החוץ בבנק ישראל מוסר, כי מר ישראלי נוטל עמו לחו"ל בממוצע כ־580 דולר בכל נסיעה – כ־245 דולר בהמחאות נוסעים וכרטיסי אשראי ו־335 דולר במזומן. עם שובו הוא מחזיר 211 דולר.

למעשה מוציא הישראלי בחו"ל כמעט פי שלושה מן הסכום המדווח. אם כך הרי היבוא השנתי גדול בכחצי מיליארד דולר מעבר למה שפרסמו משרדי הממשלה בנתונים הקשורים למאזן המסחרי של ישראל. כאשר יתוקנו הבלטות, יתואמו הדיווחים הרשמיים עם הדיווחים הפרטיים. אז יגדל לפתע סעיף יבוא שירותי תיירות, אבל זה יקרה רק לאחר הבחירות.

הציבור מעדיף חסכון צמוד לעד

נתוני בנק ישראל על החסכון מצביעים על התגלותו של המשקיע המסרב לשינויים במשק.

בסוף 1984 החזיק הציבור 36.7 אחוז מנכסיו הפיננסיים בנכסים צמודי מט"ח. בסוף מארס 1988 ירד היקף הנכסים הצמודים למט"ח ל־22.7 אחוז.

בסוף 1984 החזיק הציבור 8.7 אחוזים מנכסיו הפיננסיים ללא הצמדה. בסוף מארס 1988 גדלו אלה ל־17.8 אחוז. כלומר, יותר מכפליים.

הנתח של הנכסים צמודי המדד נשאר דומה – בעיקר בגלל הצבירה בתכניות החסכון.

השיעור של תכניות החסכון ירד מ־20.3% מסך הנכסים בסוף 1984 ל־16% בסוף מארס 1988. זאת לעומת עליה מסויימת בחלקן של קופות הגמל.

הגיעה מתנה מחו"ל - לבנק יש רווח נקי

המרת מטבע חוץ, שקבלת במתנה, או רכישת מטבע חוץ כדי לשלם בעד מוצר או שירותים בחו"ל היא חויית התפנוקים של הבנקים. כאן הם עושים שימוש זריז בעמלות.

רחל ש. מרמת־גן קבלה מן הדודה באוסטרליה מתנה בסך 15 דולרים של ארצות הברית. השי הועבר בטלקס לסניף **בנק הפועלים** ברחוב ביאליק ברמת־גן ולא בהמחאה רגילה בדואר. לרחל אין חשבון בבנק זה. העובדה שטלקס הגיע לבנק הפועלים ברמת־גן נובעת כנראה מן הקשרים הקיימים, כך עולה, בין שני הבנקים.

עצם העובדה שהוראת התשלום הגיעה בטלקס, משמיטה את הקרקע מתחת לכל טיעון אפשרי של הבנק על העבודה הרבה שהושקעה בבדיקת השיק. בדרך כלל מספרים לך על הזמן והכסף הנדרשים כדי לוודא שאכן לשיק יש כיסוי שם, מעבר לים, ועל המומחיות הנדרשת וכך מצדיקים את העמלה הגבוהה.

בדרך כלל מתרצים כך את העמלת המינימום הגבוהה, המוכתבת בבשר החי של כל המחאה בסכום צנוע. בסכומים גדולים שהם מירב העסקות, אין העמלה מהווה מרכיב משמעותי, אומרים בבנקים בדרך כלל.

למרות הטלקס, גבה בנק הפועלים בעבור המרת סכום זה לשקלים, חמישה(!) דולרים "עמלת העברה" ושני דולרים "עמלת המרה". וזאת בנוסף לרווח האוטומטי שבו זוכה הבנק מכיוון שהוא מחשב את הסכום בש"ח לפי שער חליפין נמוך יותר מזה המחושב כאשר אתה מבקש לרכוש מט"ח.

שווי השי היה 23.38 ש"ח. רחל קבלה לידיה 12.46 ש"ח.

בסניף הבנק תמהו על תלונתה. "גברת, אם היה לך חשבון פת"ם בבנק הפועלים, היו העמלות מסתכמות בחמישה דולרים בלבד", אמרו לה.

"ואם הייתי מבקשת להמיר המחאה של חמשה דולרים לש"ח, האם הייתי חייבת לכם בסופו של תהליך שני דולרים?", שאלה.

מיכון חקלאי - שם חדש במס הכנסה

גם אנו שפשפנו את עינינו בתמהון למראה המפגש המוזר בין חקלאות ממוכנת לשלטונות המס. באמצע, בעת ההפקר, נוצרה עברית חדשה "ממוכנת". אליעזר בן־יהודה בוודאי מתהפך בקברו.

הירחון למיסוי, משפט וכלכלה ידע למידע מביא סיכומים מאת רו"ח בועז מקלד על הערכות שוויים של עגלים מעדר בקר לחלב ושל תרנגולות מטילות. שהרי שלטונות המס דורשים את חלקם בשווי המלאי אצל החקלאי, גם אם הוא מצפצף, גועה או מקרקר.

מסתבר כי נציגי החקלאים תבעו לראות בעגלים "מכונות לייצור בשר" ולהביא בחשבון את פוטנציאל הגידול של העגל הצעיר. כך, "הערך הנורמטיווי" של מכונה לייצור בשר בת 14 חודש הוא פי 3 מערכו של עגל בן חודש.

התרנגולות לא נפלטו אף הן מכך. אנשי המקצוע שיכנעו את שלטונות המס כי היצורים המקרקרים הם מעין "מכונות ייצור" לביצים.

מעניין איך מגדירים החשבונאים את הפירות והירקות.

דיינרס תופרת עסקות בשבילך, והריבית?

חברת דיינרס־קלאב בישראל מפקת את לקוחותיה הנבחרים בחוברת צבעונית הקרויה "מדריך הקניות של דיינרס" ומציעה מוצרים שונים בתנאי אשראי, הנראים כאילו נלקחו מן התקופה בה בער המשק באש האינפלציה.

כותב מנהל החברה (השמח להציג שירות חדש לחברי דיינרס): "תשומת לב רבה הקדשנו למבצעים והעסקאות אשר 'נתפרו' במיוחד עבורכם..."

האמנם? – לאורך הדפים הצבעוניים בחוברת דיינרס, מציעים סוחרים שונים את מרכולתם. התשלומים? – גם באשראי. בדרך כלל לשישה חודשים.

הריבית? – כתוב שהיא 36 אחוז לשנה. למשל, אפשר לרכוש מתקן ההופך את האמבט שלך לג'אקוזי ממש בעבור 1,250 ש"ח במזומן או בשישה תשלומים שווים של 240 ש"ח כל אחד (בסה"כ – 1,440 ש"ח).

כל קשר בין הריבית האמיתית על אשראי שכזה לבין אותה ריבית שהוזכרה בחוברת של דיינרס, היה מקרי בלבד. על פי חשבוננו, גבה החברה המפיצה את הג'אקוזי ריבית שנתית בסך 63.8%־102% (תלוי בתאריך חיוב חשבונו של הלקוח על ידי חברת האשראי).

דוגמא נוספת לשיעור הריבית המוזר המבצבץ מבעד לדפי המדריך של דיינרס היא בהצעה לרכוש מלון נופש נייד, שאפשר להעמיס על גג הרכב שלכם. גם כאן מעלה דיינרס את מספר הקסם – ריבית בסך 36 אחוז לשנה בעבור האשראי המוצע כאן. האמנם? – על פי חשבוננו מגיעה הריבית הגלומה בהסדר התשלומים כאן ל־70.2־113.7 אחוז לשנה. כן, לא פחות ולא יותר.

כיצד מאפשר מוסד מכובד כמוכם להפיץ מדריך כה שגוי, שאלנו את הדובר של חברת דיינרס. זה השיב כי החוברת אינה אלא שירות ללקוחות בשיתוף המפיצים של המוצרים השונים ואין לדיינרס כל שליטה על איכותם ולא על מחיר האשראי המוצע.

ואילו בחוזר לחברים מדובר על "עסקות שנתפרו במיוחד עבורכם".

מיסי עירייה - דין פרוטה כדין מאה

"למרות ההודעות וההתחשבנות אותם העברנו אליך, טרם פרעת את חובך עבור מסים ומים. ניתנת לך האפשרות לפרוע את חובך. אם לא תיענה לפנייתנו זו, נאלץ לצערנו להפסיק את אספקת המים ו/או לעקל את משכורתך..."

כך מתריעה עיריית רמת־גן בהודעות גדולות ואדומות הנשלחות ימים אלה לצרכנים המפגרים בתשלומיהם.

לזכותה של עיריית רמת־גן יש לומר כי אינה מפלה לטובת צרכנים החייבים לה סכומים קטנים. גם מי שחייב רק 1.1 ש"ח לעיריית רמת־גן (ששלח לנו את העתק מכתב האזהרה) הועלה אתר כבוד על עגלת הקנסות. המאמץ שהושקע בטופס האדום ועלות המשלוח עולים בוודאי על 1.1 ש"ח.

מגרש ביתי

יואב יצחק

10 מיליון דולר הושקעו בגלי זהב

10 מיליון דולר הושקעו עד כה בפרוייקט גלי זהב על חוף ימה של נתניה, הכולל יחידות דיור לקשישים. הפרוייקט הוקם ומומן על ידי קבוצת משקיעים, שבראשה עומדים פול וייס וליאון כהן. פול וייס רכש ניסיון בהקמת פרוייקטים מפוארים, ובהם שכונת עמק השמש בדניה שבחיפה.

בעלי הפרוייקט החלו בשיווק 124 יחידות הדיור המוקמות במקום, הכוללות שטיחים מקיר לקיר, ארונות קיר, מקרר, כיורים חשמליים, מיזוג אוויר, רדיו, טלפון פנים וחוץ ועוד. הפרוייקט כולל גם מתקנים ושירותים נוספים ובהם קפטריה, מינימרקט, בית כנסת, בריכת שחיה, מועדון ספורטיבי וסאונה, השגחה רפואית קבועה, ניקיון שבועי של הדירות, וחדרי מוסיקה, מלאכה ומשחקים ומתקנים נוספים.

המתקנים הפרטיים (ביחידות הדיור) והמתקנים שיעמדו לרשות הדיירים כולם מאפשרים לקשישים להיקלט בקלות רבה יחסית במקום.

מנהל המכירות של הפרוייקט, אריאל בן ארי, מסר כי הדירות ישווקו בשני מסלולים:

● הרוכש יידרש לשלם דמי כניסה, שיוחזרו ליורשים. אם הדייר ימות בתוך שנה יקבלו היורשים 75% מדמי הכניסה; עד שנתיים – 50%; עד 3 שנים – 25%; מעל שלוש שנים לא יוחזרו דמי כניסה. בנוסף לדמי הכניסה יידרש הדייר לשלם בעד דירה בשטח של 30 מ"ר סכום של 35 אלף דולר; 60 מ"ר – 56 אלף דולר, ובעד פנטהאוז בשטח 124 מ"ר, הכולל מרפסת וגג – סכום של 118 אלף דולר.

● הדייר יידרש לשלם פיקדון, שיוחזר לו או ליורשיו בניכוי 3% בעד כל שנה שישהה במקום. במסלול זה ישלם הדייר בעת הרכישה סכום של 76 אלף דולר בעד דירה בשטח של 30 מ"ר, 127 אלף דולר – בעד 60 מ"ר, ובעד פנטהאוז, בשטח של 124 מ"ר, הכולל מרפסת גג – סכום של 209 אלף דולר.

בנוסף לתשלומים אלה ישלם הדייר 675 עד 1500 דולר לחודש – דמי אחזקה חודשיים. סכום זה כולל את ההשגחה הרפואית במקום.

16.5 חדרים ב־300 אלף דולר

למרות החלשות הביקוש לדירות ברחבי הארץ בכלל ובירושלים בפרט, התבצעו באחרונה כמה עסקות מעניינות:

● בשכונת ארנונה נמכר בנין מגורים ישן, הכולל 16.5 חדרים, תמורת 300 אלף דולר. הבנין נרכש בזכות המגרש היקר עליו הוא יושב.

● בשכונת טלביה נמכרה דירה בת 5.5 חדרים, בשטחם של 140 מ"ר, תמורת 280 אלף דולר. הדירה נמצאת בבנין רב קומות.

● בתלפיות, נמכרה דירה בת 6 חדרים תמורת 292 אלף דולר.

הדירות נמכרו באמצעות עו"ד נסים בלס, המייצג בין השאר את משפחת סימון, חברת סימון שירותי בניה ואת כהן בלס.

18 הצעות לפרוייקט השלום

צוות פנימי מטעם חברת עזרא וביצרון ומטעם עיריית תל־אביב מקיים עתה דיונים אינטנסיביים עם גורמים עיסקיים המבקשים להשתתף בהקמת פרוייקט מרכז השלום שבתל־אביב. פרוייקט מרכז השלום יכלול מרכז מסחרי ענק ובניני משרדים.

נודע, כי במכרז שנסגר לפני יותר מחודש, התקבלו 18 הצעות המוגדרות על ידי הצוות כהצעות 'רציניות'. חברי הצוות ישלימו בתקופה הקרובה את הדיונים בכל הצעה, על מנת להביא את ההצעות המועדפות לועדת המכרזים של עיריית תל־אביב – שתתבקש להכריע למי מהיזמים למסור את העבודות.

בועדה ישתתפו גזבר העיר יצחק אלחן, מנכ"ל עזרא וביצרון ליאור דושניצקי, מהנדס עיריית תל־אביב שמאי אסיף ועו"ד יגאל ארנון, עורך הדין של הפרוייקט.

מציעים קרקע למרכז מסחרי באשקלון

מינהל מקרקעי ישראל דורש מינימום של 550 אלף שקלים בעד קרקע באשקלון, המיועדת לבניית מרכז מסחרי.

במרכז שייבנה על חוף הים, ניתן יהיה לבנות למבנה של חמש קומות. הוא ישתרע על שטח של 3,207 מ"ר וישרת את תושבי אשקלון והסביבה.

הבנק שומר על הנרדמים

כספים ב"חשבונות רדומים" מושקעים תחילה בצמודים, ואחר כך עוברים לאפוטרופוס הכללי ≡ כדאי לבדוק

מאת אבי דר

על כסף שעבר עבורכם בבנק שמעתם כבר, אך מה בקשר לכסף שישן בבנק? הבנק הוא לא רק "ידיד", הוא גם שמרטף. שומר על ה"חשבונות הרדומים": כספים שנשכחו או אבדו לבעליהם. באמונות, עד שיבואו הבעלים החוקיים, או היורשים, וידרשו את כספם.

הוראות בנק ישראל קובעות כי הבנקים המסחריים ידאגו לשמור על ערכם הריאלי של יתרות זכות ב"חשבונות רדומים".

השבון רדום הינו מונח בנקאי, המגדיר חשבון עובר ושב, אשר לא נעשתה בו כל תנועה, משיכה או הפקדה, ביוזמת הלקוח במשך עשרה חודשים. תנועות בחשבון שנעשו על ידי מחשב הבנק, זיכויים מדיבידנד וריבית, הוראות קבע – כל אלה אינם נחשבים כתנועות המראות על "עירנות" החשבון.

אחרי עשרה חודשים של נימנום, ינסה הבנק ליצור קשר עם בעל החשבון כדי לבדוק מהי סיבת חוסר הפעילות. אם לא הצליחו לאתר את בעלי החשבון תוך חודשיים, חייב מנהל הסניף, על פי הוראות בנק ישראל, להשקיע את הכספים הבלתי צמודים בחשבון הרדום במילוות מדינה צמודות מדד. בחשבונות עם הוראות קבע, ישאירו יתרת זכות מסויימת לכיסוי תשלומים. ההפקדות נעשות בכפולות של 100 ש"ח, לכן תמצאו לפעמים בחשבונות רדומים יתרות בלתי מושקעות של שקלים בודדים.

הטיפול בחשבונות רדומים במטבע זר – דומה. הכספים יושקעו בפקדון ריבית במטבע זר, ובכפולות שוות ערך ל־500 דולר. תוכניות חיסכון יושקעו בתוכניות המשך, או לחילופין יושקעו במילוות מדינה במקרה שאין תוכנית המשך מתאימה. בחשבון מניות רדום לא תבוצע כל פעילות או שינוי ביוזמת הבנק.

כספים רדומים חשופים למעילות פנימיות יותר מאשר חשבונות פעילים. בגלל רגישות המערכת הבנקאית לכספים בחשבונות רדומים, יש צורך בשני מורשי חתימה בסניף בכדי להוציא כסף מחשבון שכזה, גם בכדי להשקיעו במילוות מדינה. לאחר מכן, כאשר מעוניינים "להחיות" את החשבון, הפעולה נעשת ממחלקה מיוחדת בהנהלת הבנק, ולא ישירות מהסניף. אחרי עשר שנים חייב הבנק להעביר את כספי החשבונות הרדומים אל האפוטרופוס הכללי.

רואה חשבון מרון־מועלם ששון, המבקר הפנימי הראשי בבנק דיסקונט, מפעיל צוות של עשרות עובדים בביקורת פנימית בסניפים ובמחלקות הבנק. לדעתו, על סמך נסיון שצבר ב־18 שנות ביקורת בבנק, מיושמות הוראות בנק ישראל בסניפים לגבי הטיפול בחשבונות הרדומים. נכון שתיאורטית יכול פקיד שסרח לפעול ביוזמתו ולשמור חשבון רדום על "אש קטנה" ולהחיות אותו במשיכות והפקדות כביכול, שנעשו על ידי הלקוח – אך לטענתו, מצליחים אנשיו לעלות ולתפוש את החריגים. באמצעים שונים כמו בדיקת דוגמאות חתימה, בדיקת מחשב מתוחכמות וסימון חשבונות מסוגים שונים. בכל סניף נערכת בדיקה יסודית מדי 18 חודש, ובדיקות מדגמיות בנושא מיוחד, בכל הסניפים, בו זמנית, בתקופה של כחודש ימים. מחשב הבנק מוציא בכל תחילת חודש באופן אוטומטי את רשימת החשבונות, שלא נעשתה בהם פעילות בעשרת החודשים האחרונים.

הכספים הסגורים בחשבונות הרדומים מוחזקים על ידי הבנקים המסחריים באמנות למען הלקוחות. להערכתו מגיע היקף מספר החשבונות הרדומים בכלל המערכת הבנקאית בישראל לסדר גודל של כעשרת אלפים חשבונות, אשר מחכים שבעליהם החוקיים יזכרו בהם. כמות סבירה למדינה שמחזיקה בחו"ל הרבה מבניה.

לדברי מרון־מועלם ששון מדיסקונט מתייצבים כל הזמן לקוחות בסניפים לאחר תקופה של כשנתיים, מזדהים ומקבלים את כספם בחזרה. הסיבה הנפוצה היא שהיה בחו"ל.

יש חשיבות מיוחדת באיתור החשבונות הרדומים בעיקר במקרי פטירה, כאשר ליורשים אין מושג על היקף העסקים של המנוח ופרטים על חשבונות הבנק שלו. כך יכול חשבון, שבעליו התכוון מסיבות שונות להסתירו, להרדם לנצח ולעבור כעבור עשר שנים לרשות האפוטרופוס הכללי באין דורש. חבל.

מרון־מועלם ששון מציע לכל לקוח שקיבל ירושה או שקרובו הישיר נפטר, לפנות אל סניף הבנק שלו (עם צו ירושה) ולבקש לקבל דו"ח אובלינג. אימרו את מילת הקסם "אובלינג" ובכל בנק יבינו ישר במה מדובר. דו"ח מחשב זה מפרט את כל החשבונות בבנק של לקוח על פי מספר תעודת הזהות שלו. זה שרות בנקאי שאולי עולה מעט כסף, אך יכול להיות מאוד רווחי. יותר רווחי ויותר בטוח מלגרד כרטיס מזל.

אל תנסו לדרוש לקבל דו"ח שכזה בדואר. הבנק לא מוכן להסתכן ולשלוח במעטפה אחת את ריכוז כל רכושו של הלקוח. לצערנו, ולשמחת החוששים מדליפת מידע בנקאי לשלטונות המס, אי אפשר בישראל עדיין לקבל דו"ח אובלינג" שכזה על כל חשבונות הבנק, בכל הבנקים בארץ. צריך לפנות לכל בנק בנפרד. דומה ל"חפשו את המטמון".

גם אם אינכם בטוחים לגבי עצמכם, באם לא שכחתם חשבון חסכון שפתחתם בעבר בסניף אחר, כאשר גרתם בכתובת אחרת ואולי שיניתם שם משפחה. מומלץ לעשות סדר ולבקש מדי כמה שנים דו"ח אובלינג. כך תוכלו למצוא כספים אבודים, רדומים או ישנים בשינה עמוקה, שלכם, או של קרובי משפחה שהלכו לעולמם מבלי להשאיר אחריהם ריכוז נכסים.

תלונה על מוסך - האם בוררות רצויה?

מאת מרדכי אלקן

כאשר לבעל רכב יש טענות כלפי המוסך הוא יכול לפנות לבוררות באיגוד המוסכים. **ליצחק כספית**, מנהל מדור רכב ברשות **לצרכן** של ההסתדרות יש השגות על כך: "נוהגו של איגוד המוסכים להציע ללקוחותיו בוררות, שבה משמשים חברי האיגוד כבוררים בלעדיים, הוא נוהג פסול מכל היבט ציבורי ואתי. כל עוד ראשי האיגוד לא נעתרו לבקשתנו, לכונן מוסד של בוררות ניטרלית, כדאי לציבור לפנות לרשויות משפטיות או אחרות, בכל מקרה של תלונה נגד מוסך".

צבי פיק, מנכ"ל **איגוד המוסכים** אינו רואה כך את הדברים. "מוסד הבוררות של איגוד המוסכים פועל 23 שנה ברציפות והוכיח עצמו באובייקטיביות למופת, הוא אומר ומוצא לכך הוכחה בכך שבתי משפט נוהגים להציע למתדיינים בתביעות נגד מוסכי רכב, להעביר את חילוקי הדעות לבוררות של איגוד המוסכים".

עם זאת הוא מעיר כי "בכל מקרה, אם לאחד הצדדים יש טענות נגד צורת ניהול הבוררות, שקיפחה אותו, זכותו להגיש ערעור לבית משפט מחוזי".

"מלחמת שן בשן"

מאת סופר מעריב

רופאי השיניים הפרטיים בישראל חורקים שן מול ההצלחה של המכונים, הכובשים בהדרגה את שוק רפואת השיניים. עובדי חברות, קבוצות מאורגנות ואנשים פרטיים, שעשו תוכנית "ביטוח שיניים" (למעשה זאת טעות. מדובר בתוכניות מימון לפריסת הוצאות בריאות הפה), מרבים להשתמש בשרותיהם של מכוני השיניים.

אם רופאי השיניים הפרטיים לא הצליחו לנצח את המכונים, הם למדו להשתמש בשיטות שלהם. לאחרונה הוקמה חברת ניהול, ה.מ.ש.פ.ר בע"מ – חברה כלכלית של רופאי שיניים פרטיים – במטרה לעצור את השחיקה במעמד המרפאות הפרטיות. מנכ"ל החברה, ד"ר אלי אנטופולסקי אומר: "החברה תפעל להוזיל את השירותים המקצועיים לחבריה ובכך יוזל הטיפול במרפאות הפרטיות עד לרמה של מחירי המרפאות המסחריות מהשורה הראשונה".

המכה הראשונה במלחמה היא תוכנית מימון **מברשת** – תשובתם של הרופאים הפרטיים לתוכניות מימון המשווקות על ידי חברות הביטוח (כמו איילון, דיקלה, שילוח) לוועדי עובדים ולקוחות פרטיים. כחמישים רופאי שיניים פרטיים התאגדו והחלו לשווק את **תוכנית מברשת** – מסגרת בריאות שיניים בתשלומים.

מטופל יוכל לקבל מרופא השיניים הפרטי שלו הצעה לתוכנית טיפול שיניים כוללת לשלוש שנים, בהתאם למצב בריאות שיניו. הרופא יתן למטופל מחיר כולל לטיפול, בהתאם לתעריפי הטיפול המקובלים אצלו (אין מחירון אחיד) ולפי כמות העבודה הנדרשת. הלקוח יוכל לשלם ב־20 עד 36 תשלומים לאורך תקופת הטיפול. חברת ה.מ.ש.פ.ר הגיעה להסכמי מימון עם חברות פרטיות, וכרטיסי אשראי – בינתיים רק ויזה עדיף. הכוונה שלא להטריד את המטופל בריביות מיותרות ובהחתמת ערבים ולהסתפק בערבות אישית עד ל־3,000 שקל. אגב, הסתדרות רופאי השיניים, אשר מתנגדת ליוזמה פרטית זאת, הגיעה להסדר הלוואות למימון ריפוי שיניים בבנק הפועלים בסכום שמגיע עד 4,000 ש"ח ובריבית של 2.25 אחוז לחודש.

הצ'ופרים במברשת, לבד מהסדר התשלומים, הם בתעודת אחריות ממשית הכתובה על נייר דמוי קלף, בה מתחייב הרופא לאחריות מלאה על כל טיפול שעשה למשך שלוש שנים. אולי זה רק גימיק שיווקי, שהרי כל רופא שיניים אחראי לטיפול שעשה. הטבה מספת – המטופל זכאי לקבל מהרופא טיפול "תחזוקת פה" מקיף ללא תשלום מדי ששה חודשים. הטיפול כולל ניקוי והסרת אבן, צילומים, ביקורת מצב, ליטוש סתימות ו...מברשת שיניים.

יש נקודות דומות לתוכנית מברשת ולתוכנית **גראש** של חברת ביטוח איילון, שסקרנו במדור זה לפני מספר חודשים. מסתבר שד"ר אנטופולסקי הוא "אביהן הרוחני" של שתי התוכניות.

חדש

הנחה בטריומף

יצרנית לבנים ובגדים תחתונים טריומף תעניק 15% הנחה בחודש יוני על כל מוצריה, כולל הדגמים האופנתיים והחדשים ביותר.

צופים התייקרות באולמי השמחות

מחירי השמחות באולמי האירועים יתייקרו ב־10 אחוזים מה־1 ביוני – כך מעריכים מאיר ודוד הבי מנהלי אולמי הנוצץ.

ההתייקרות צפויה אחרי שהמחירים בענף היו מוקפאים במשך 13 חודשים. עליית המדד האחרונה, היא ששיכנעה את בעלי האולמות להעלות כבר עתה את מחיריהם.

עגבניות בירושלים

סקר, שערכה הרשות להגנת הצרכן במועצת פועלי ירושלים העלה כי בשוק מחנה־יהודה זול יותר לקנות ירקות ופירות מאשר ברשתות השיווק, מסרה מרים ודסמן, רכזת הסניף.

בריטניה מתנגדת שכוויית תשתלט על בריטיש פטרוליום

ממשלת בריטניה החליטה לפתוח הדקירה בפרשת רכישת 22 אחוז ממניות חברת הענק בריטיש פטרוליום.

לונדון חוששת שכוויית עלולה להשתלט על חברה זו בעתיד ולנהל אותה לפעל לפי החלטות אופ"ק, דבר שאינו תואם את דרישות הציבור הבריטי.

החקירה תנוהל על ידי הוועדה הממלכתית למונופולים ומיזוגים.

כתוצאה מהחקירה יכולה הוועדה להחליט שחברת ההשקעות של כוויית, שהיא הזרוע של ממשלת כוויית, אינה רשאית להגדיל את חלקה בבעלות על חברת הנפט הבריטית, שהיא השלישית בגודלה בעולם. לוועדה יש גם סמכות להחליט, שעל כוויית למכור את חבילת המניות שהיא מחזיקה.

פרשנים בריטיים מעריכים, שהצעד הנוכחי של לונדון הוא בבחינת איתות לכווייתים להימנע מרכישת חבילות נוספות של מניות של חברת הנפט הגדולה. מאז נובמבר רכשו הכווייתים מחצית מ־31.9 אחוז מניות החברה שממשלת בריטניה מכרה לציבור הבריטי.

הפרשנים מוסיפים, שממשלת בריטניה מוכנה להתיר לחברות פרטיות לכבוש את חברות הנפט האנגליות, אך הנסיון של כוויית מעורר התנגדות. מדיניות זו אינה חדשה, ולדוגמא מזכירים כי גם כווית החרימה בשנות ה־70 את זכיונות הנפט שהיו בידי חברות זרות.

שווי חברת בריטיש פטרוליום הוא כ־15 מיליארד ליש"ט, וההשקעה של כווית מגיעה לכ־3.3 מיליארד ליש"ט.

ביטול סובסידיות ייצור מקומות עבודה במדינות העשירות

טוען מחקר חדש, הממליץ על שינוי מהותי במדיניות החקלאית

אילו הפסיק העולם העשיר לסבסד את חקלאיו, היה מייצר מקומות עבודה במקום לאבד אותם. הקהילה האירופית עצמה איבדה כנראה שלושה מיליון מקומות עבודה בגלל המדיניות של החקלאות המאוחדת.

יתרה מזו, ביטול מדיניות התמיכה במחירים החקלאיים היתה מפחיתה ב־40 מיליארד דולר בשנה את הגרעון התקציבי של ארצות הברית ומשפרת את מאזן סחר החוץ האמריקני בב־42 מיליארד דולר.

בנוסף, מדינות מתפתחות – אשר עד כה סברו שלבטח יפסידו כתוצאה מליברליזציה חקלאית מצד המדינות המתועשות – דווקא ירוויחו כ־26 מיליארד דולר בשנה.

כך נקבע במערך החדש של מחקרים, אשר הוחל בהם באחרונה בלונדון. מרכז קנברה לכלכלה בינלאומית, שערך את המחקרים, טוען שהם תרומה חשובה חדשנית לעניין הרפורמה החקלאית.

מנהל המרכז, ד"ר אנדי סטוקל, אומר כי הכל יודעים שהגנה על החקלאות היא בחזקת בעיה: המחיר העלה בזלילות של הסובסידיות החקלאיות והרי החמאה ואגמי היין הם מתוצאה של העיוותים בסחר העולמי בגלל זה.

לדעתו נעשה כה מעט כדי לפתור את הבעיות בגלל חוסר מודעות ציבורית לעלויות המקרו־כלכליות האמיתיות של הגנה חקלאית. הוא סבור שהמחקרים החדשים מספקים את "ההוכחות אשר ישכנעו את הציבור לדרוש רפורמה מהממשלות".

המחקרים, המכסים את ארצות הברית, השוק המשותף, יפאן, קוריאה ומדינות מתפתחות בכלל, הודפסו במתכונת ברורה בתוספת נספחים טכניים.

כל מחקר כולל הערכה על ביטול חד־צדדי של סיוע חקלאי ומודלים ממוחשבים נבנו לשם חישוב השפעות הליברליזציה על כל כלכלה שנחקרה.

180 קילוגרם בדג אחד. דג החתול ענק זה נתלה בפתחה של מסעדה סינית בבנקוק. הוא נתפס במחוז שיאנג ראי, 800 קילומטרים מצפון לבירת תאילנד. (תצלום איי. פי.)

גידול של 49 אחוזים ברווחי ראנק־זירוקס

החברה הבריטית ראנק זירוקס, יצרנית מערכות זירוקס דוקיומנטר להוצאה לאור ממוחשבת, מעתיקות, מכשירי פקסימיליה, מדפסות לייזר ומוצרי מיכון משרדי נוספים, מדווחת על גידול בן 49% ברווחיה לפני מס, לשנת 1987.

בערכים כספיים, הרוויחה החברה 318 מיליון ליש"ט בשנה זו, על מחזור מכירות כולל של 2.2 מיליארד ליש"ט. החברה מיוצגת בישראל על ידי לדגו מידן.

חלק מהרווח נבע משינוי שערי המטבעות וכן מיציבות המחירים באירופה.

חדשות וולסטריט

מוכרים מניות "על הנייר" ונעלמים

מאת רן דגוני, סופר מעריב בניו־יורק

הרחק מאולמות המסחר של הבורסות המכובדות בארצות הברית, משגשגת מערכת שיווק ענפה של מניות, שמבטיחות לרוכשיהן את כל טוב הארץ (כמעט), במהרה בימינו וללא שמץ סיכון. (ומה יש, אסור להבטיח?)

מניות של מדד דאו ג'ונס הן לא. משרדיהן אינם יושבים בוול סטריט ושעריהן אינם מדווחים על הלוח הגדול באולם המסחר בבורסה של ניו־יורק. מי שמדווח עליהן הם המפיצים, החורשים את ארצות הברית באמצעות הטלפון ומציגים את מרכולתם במסעי מכירות מתוחכמים. אמת בפרסום אינה אמת־הבוחן של הזבם.

העיתון ניוזדיי, החושף מעט מהחידושים במסעי השיווק של המניות הטלפוניות, מציין, כי כשעולים חוקרים על עקבות רוכלים טלפוניים של מניות שקריות – מקפלים את המשרד ועוברים לעיר אחרת ואפילו למדינה אחרת. לאחר הכל, כל מה שצריך לרוכלות מניות באמצעות טלפון הוא... טלפון, ורצוי גם טקסט טוב.

הצעקה אחרונה בזירה הנושנה הזו היא מכירת מניות במכרות זהב, שיניבו תשואה במטילי זהב בתאריך כלשהו בעתיד. הקרבנות אינם יודעים מתי הם אמורים לקבל תשואה: כעבור שנתיים או שלוש שנים? עד שהרוגז יתפוס את מקומה של אי הוודאות, עוברים רוכלי הזהב הזריזים למדינה אחרת.

המניות נמכרות, בדרך כלל, בטונות של עפרות זהב. המוכרים "מתחייבים" שמכל טונה תופק כמות מסויימת של זהב, בדרך כלל כ־30 גרם. הקונה מתבקש לשלם רק מחצית מערך הזהב בשוק ביום הרכישה. המוכר "ערב" שהעסקה תניב רווח. הבעיה היחידה היא, שעליך להיפרד מכמה אלפי דולרים עתה, מיד. מטילי הזהב יבואו בעתיד הלא ברור.

הניסיון מלמד, שרוכלי המניות אמונים במתן מענה על כל קושיה. הם מסוגלים לפצח התנגדות של קונים ספקנים ונוקשים. יש לך ספיקות לגבי איכות העפרות? – ידגישו אותך בתוצאות של "ניתוח גיאולוגי". איש אינו ערב לך, כמובן, שמקור הדו"ח אינו במעבדה שאינה קיימת, או שמעבדה בעלת מוניטין הנפיקה דו"ח על סמך דוגמה עפרות כוזבת.

כמובן, קודם כל צריך לבדוק אם בכלל יש מכרה. בבית־משפט מחוזי בטקסאס מתבררת עתה תביעה, שהגישה הוועדה הפדרלית לניירות ערך נגד חברת אודאו מיינס, שמכרה מניות במיכרה באיזור מדברי בנוודה. אף על פי שבאתר שבו אמור המכרה לתפקד אכן נמצאו כמה פריטי ציוד, לא הצליחו החוקרים לאבחן שום פעילות כריה.

"לא היה אפילו חור בקרקע", אמר ג'ק ריינס, מהרשות לניירות ערך. "בסך הכל, היה שם מדבר שטוח וצחיח מהסוג שמוצאים בנוואדה".

הבנק חשף מירמת ענק אלקטרונית לפני מימושה

זו היתה יכולה להיות אחת התרמיות הגדולות ביותר בתולדות הבנקאות האמריקנית. מימושה סוכל רק בגלל רדיפת הבצע של מתכננה.

פירסט נשיונל בנק, משיקאגו, הודיע השבוע, כי חשף ניסיון של אחד מעובדיו לגנוב 70 מיליון דולר מהמוסד, על ידי ניצול נתיבים אלקטרוניים של העברות כספים מחשבון בבנק זה לחשבון בבנק אחר.

בהגיבה על חרושת שמועות על נסיון השוד האלקטרוני, הודיעה ההנהלה, כי "בלמה" את ניסיון הגניבה, ולא נגרם לה נזק כספי. וכי החקירה הועברה לרשויות הפדרליות.

המזימה היתה, להעביר כספים מחשבונות של לקוחות גדולים, לרבות מריל לינץ', לחשבון הבנק של המועל, ששמו לא נמסר. לפי החשד, הכיר המועל היכרות מעמיקה את כל מנגנוני ההגנה של הבנק.

"זה לא היה מבצע שהצטיין בתחכום טכני גבוה", אמר פקיד בשיקגו, המקורב לחקירה. "זו היתה פעולה של אדם המכיר היטב את המבואות וההליכים של הבנק".

נסיון ההונאה חשף את פגיעות הבנקים הגדולים למעשי הונאה אלקטרוניים. בנקים וחברות ברוקרים מעבירים אלה לאלה מאות מיליוני דולרים מדי יום באמצעות הקשה על קלידי מחשב.

20 מיליון דולר אכן הוצאו מהבנק על ידי שודד המחשבים האלמוני. אך סריקה, שהוחלה בגלל הוראת מחשב על סכום כה גדול, חשפה את ההעברה בעוד מועד".

"המטומטמים האלה חושבים שבאמת יעלה בידם להסתלק עם מיליוני דולרים", אמר מנהל בבנק. לדבריו, אפשר, אולי, להוציא סכומים גדולים במרמה, אך "רק למחצית היום ואז השאלה היא, האם אתה נמצא בפרגוואי או בבית הכלא".

רשות השידור
מחלקת הגביה

אנו מציגים בפניך את הדרך הנוחה והזולה לתשלום האגרה:

חתום על הוראת קבע בבנק - הדרך הנוחה והזולה!

שישה תשלומים במקום שלושה

דחייה של חודש-חודשיים עד התשלום בלי ריבית, בלי קנסות, בלי הצמדה, בלי תורים ובלי עיקולים.

לחתום-ולשכוח!

איך? אין פשוט מכך:

איך למלא את טפסי ההצטרפות להסדר:

1. מלא במדויק את הפרטים המסומנים בספרות הבאות:
   1. מספר חשבון הבנק
   2. שם פרטי ומשפחה
   3. תאריך מילוי הטופס
   4. שם הבנק
   5. שם סניף
   6. כתובת הסניף
   7. מספר חשבון הבנק
   8. שם בעל/י החשבון
   9. כתובת
   10. מספר זהות
   11. תאריך מילוי הטופס
   12. חתימת בעל החשבון
2. גזור את הטופס כשהוא מלא וחתום.
3. את הטופס שלח אלינו לכתובת הבאה:

רשות השידור - הגבייה
ת.ד. 16333
ירושלים 91162

אברהם כ"ץ
מנהל הגבייה

אישור הבנק

לכבוד
רשות השידור/ הגבייה
ירושלים

1 מס' חשבון בנק | סוג חש' | קוד מסלקה: סניף, בנק
קוד המוסד 1030 | מס' זהות | שם

קבלנו הוראות מ 2 ______ לכבד חיובים לפי רשימות ו/או סרטים מגנטיים,שתציגו לנו מידי פעם בפעם ואשר מספר חשבונ/נם בבנק יהיה נקוב בהם
רשמנו לפנינו את ההוראות, ונפעל בהתאם כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת. וכל עוד לא תהיה מניעה חוקית או אחרת לביצוען וכל עוד לא התקבלה אצלנו הוראת ביטול בכתב ע"י בעלי החשבון
אישור זה לא יפגע בהתחייבויותיכם כלפינו לפי כתב השיפוי שנמסר לנו על ידכם

בכבוד רב
תאריך 3 ______ בנק ______ סניף ______

גזור ושלח!

הרשאה לחיוב חשבון

לכבוד
בנק 4 ______
סניף 5 ______
כתובת הסניף 6 ______

7 מס' חשבון בנק | סוג חש' | קוד מסלקה: סניף, בנק
קוד המוסד 1030 | מס' זהות | שם

1. אנו/ני הח"מ 8 ______ (שם בעלי החשבון כמופיע בספרי הבנק) הגר/ים ב־ 9 ______ מס' זהות 10 ______ נותנים לכם בזה הרשאה לחייב את חשבונ/נו הנ"ל אצלכם בסכומים שיהיו נקובים ברשימת החיובים ו/או בסרטים מגנטיים שיומצאו לכם מדי פעם בפעם ע"י רשות השידור ומספר חשבונ/נו יהיה נקוב בהם
2. הננ/ו מוותר/ים על קבלת הודעות חיוב מכם בגין חיובים אלה
3. הוראה זו ניתנת לביטול ע"י הודעה ממני/מאתנו בכתב לבנק ולרשות השידור או עפ"י הוראת דין
4. אתם תפעלו בהתאם להוראות הנ"ל כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת וכל עוד לא תהיה מניעה חוקית או אחרת לביצוען
5. הננ/ו משחרר/ים אתכם מכל אחריות בעד נזק, הפסד, הוצאות וכו' העלולים להיגרם עקב אי מילוי הוראות אלו אם בגלל חוסר כיסוי או בגלל סיבה אחרת
6. נא לאשר לרשות השידור על הספח המחובר לזה קבלת הוראות אלו ממני/נו

תאריך 11 ______ חתימת בעלי החשבון (וחותמת החיסוד בנק) 12 ______

הוראת קבע בבנק - הדרך הנוחה והזולה לתשלום האגרה!

מועדון המזומנים
רוטשילד 34 ראשל"צ
03-9666167/8
כסף אצלנו שווה הרבה יותר!
תוכל לקבל:
3% ריבית לחודש
לרציניים בלבד!
לתאם פגישה מראש
03-9666167/8

מסעדת
מאכלים בלקניים, אירופאיים ומזרחיים
פתוח 7 ימים בשבוע
רח' החשמונאים 95, תל־אביב, 03-5610066

נפתחים קורסי בוקר וערב
עיצוב גרפי ברמה גבוהה
736439

נווט מפעלך לריווחיות
פנה לקפלן יעוץ
04-841849

נסים עיכב חתימתו על מסמך העקרונות לרפורמה בדלק

מאת עודד שורר

שר האוצר, משה נסים, עיכב אתמול את חתימתו על מסמך העקרונות לרפורמה במשק הדלק שהגיש לו שר האנרגיה משה שחל.

כתוצאה מכך נדחה הדיון הצפוי בין חברות הדלק לבין משרד האנרגיה על גורל הרפורמה ובעקיפין נדחה גם גורל עיסקת פז עד לאחר החג, כנראה ליום ג' הבא.

במשרד האנרגיה תרצו זאת בכך שעדיין לא הסתיימו התיאומים בין שני השרים. במשרד האוצר טענו כי יש כמה "עיזים" במספר סעיפים, שאין השר נסים יכול לעכל.

ג'ק ליברמן, הרוכש בכוח של חלקה של הממשלה בפז, הודיע כי הוא מוכן להשאר בארץ בשלב זה בתקווה לסיכום קרוב לכאן או לכאן.

שר האנרגיה הופיע אתמול בפני באי הכינוס השנתי של המשתמשים במחשבי דיגיטל וטען כי המדינה מפגרת בדור אחר המדינות המפותחות מבחינת הקמת מאגר מידע לאומי. הוא אמר כי בשל כך, אפילו ראשי ממשלה בארץ נאלצים לקבל תבניות המועלות במליאת הממשלה ללא היכולת לבחון אלטרנטיבות להן.

חברת חשמל תקנה שתי טורבינות

מאת ראובן בן־צבי

מועצת המנהלים של חברת החשמל אישרה אמש עקרונית את בקשת הנהלת החברה לרכוש שתי טורבינות גז תעשייתיות מחברת ג'נרל אלקטריק. בשבוע הבא יגיעו נציגי החברה האמריקנית לישראל להמשך המו"מ בנדון.

עלות הייצור בטורבינות אלו, בהספק כולל של 214 מגווט, המיועדות לספק חשמל בשעות חירום דחוק, הן גבוהות יחסית. אך הן יעילות וחסכוניות יותר מהטורבינות הסילוניות הקיימות בחברת החשמל, שהספקן הכולל 495 מגווט.

ההשקעה הכוללת בהקמת הטורבינות החדשות תסתכם ב־56 מיליון דולר ולמטרה זו השיגה חברת החשמל אשראי מגול מהבנק האמריקני ליבוא וליצוא.

הקמת הטורבינות תושלם עד קיץ 1989.

קשרי מסחר ענפים בין התק"מ להונגריה

מאת טל שחף

מזה כשנה מקיימת תנועת התק"מ קשרי מסחר ענפים עם הונגריה. במהלך החודש עומד להיפתח בוינה משרד מכירות ושיווק של התק"מ ובאמצעותו יורחבו הקשרים ויפותחו השווקים במדינות נוספות. מנחם גלעד, מרכז ועדת המשק והתעשיה של התק"מ, מעריך כי היקף יצוא הקיבוצים להונגריה בשנת 1987 הגיע ל־3 מיליון דולר, וכי השנה יגדל ל־5 מיליון דולר.

קשרי הסחר נוצרו ביוזמה משותפת של תנועת התק"מ והמועצה הלאומית ההונגרית של הקואופרטיבים, גוף עצמאי שאינו ממשלתי. משלחת הונגרית ביקרה בישראל כדי לבחון את המשק הקיבוצי, ומשלחת ישראלית ביקרה בהונגריה. המגעים נוהלו בידיעתן של הממשלות אך ללא התערבותן.

גלעד מציין כי החקלאות ההונגרית מפותחת ומסוגלת לקלוט טכנולוגיות מתקדמות. המשק הקיבוצי כבר מייצא מכונות השקיה ומערכות השקיה לחלקות קטנות. התחומים נוספים: ציוד לפיטום עופות, חומרי גלם לתעשיית התמרוקים, מוצרים אופטיים ומערכות בקרה ומיחשוב בתחומי החקלאות.

גלעד אומר כי מדינות אחרות בוחנות את הקשרים הללו: "אנחנו רואים בהונגריה גשר יציב לקידום שיתוף הפעולה עם יתר מדינות מזרח אירופה."

בנק הפועלים עיקל את כספי שיווק הבננות של מושב אלמגור

הוטלו עיקולים נגד חברי המושב על כל קרנות התגמולים שלהם ותכניות הסכון בבנקים

מאת יהודה גורן

בנק הפועלים עיקל ותפס אתמול את כספי שיווק הבננות בתנובה של חברי המושב אלמגור בעמק הירדן והטיל עיקולים נגד חברי המושב על כל קרנות התגמולים שלהם ותכניות החסכון בבנקים. הבנק תובע מן המושב ומחבריו 1.3 מיליון שקל.

מזכיר אלמגור, צביקה מרום, אמר אמש כי מצב 53 המשקים בישוב בכי רע. לדעתו בנק הפועלים אינו מאמין שהסדר חובות המושבים יפתור את הבעיה של אלמגור ומושבים אחרים ולכן תבע את החוב. מזכיר המושב אמר כי עוד שני מושבים לפחות בגליל נתבעים על־ידי הבנק להחזר חובות חרף ההסדר.

לדברי מזכיר אלמגור הנוסף לחובות חברי המושב גם חוב בסך 1.7 מיליון ש"ה, חלקו של המושב אלמגור בחובות המפעלים האזוריים של ארגון הקניות במושבי הצפון "למרות שמעולם לא השתמשנו בשירותים של המפעלים האזוריים ומעולם לא קיבלנו מהם דבר".

סופר מעריב לענייני כלכלה מוסיף: בדוברות נמסר מבנק הפועלים, כי המדובר בחוב ישיר של המושב וערבות ליבוליים, ואין המדובר בהסדר המושבים. הבנק ציין, כי במשך תקופה ארוכה ניסה להגיע להסדר עם המושב ואף הציע הסדר של סילוק החוב בתשלומים מאוד קטנים. אמנם הוסכם על התשלומים, אולם המושב לא עמד גם בכך. בבנק מקווים שהמושב ייענה להצעה.

דוחים את טענתו של נגיד בנק ישראל בעניין שכר הבכירים

גורמים ממשלתיים דחו אתמול את טענתו של נגיד בנק ישראל, מיכאל ברונו, בדבר ההשוואה בין שכר הבכירים בבנק לבין שכר מנהלים בחברות ממשלתיות.

ברונו אמר שלשום כי חברי ההנהלה הבכירה בבנק ישראל משתכרים 5,300 שקל ברוטו, בעוד שיש מנהלים בחברות ממשלתיות המשתכרים יותר – עד כדי 7,000 שקל לחודש.

הגורמים ציינו, כי את השכר המרבי בסולם השכר של החברות הממשלתיות מקבלים מנהלי חברות ענק כגון בזק, התעשיה האווירית, חברת החשמל וכיוב'. יתרה מזו, מנכ"ל חברה ממשלתית עוזב את תפקידו ללא פנסיה, בעוד אנשי בנק ישראל זוכים לפנסיה.

שרגא מקל

השכר נטו של יו"ר הנהלת בנק הפועלים – 3,138 שקל בחודש

המשכורת החודשית הממוצעת נטו של יו"ר הנהלת בנק הפועלים עמירם סיון בשנת 1987 היתה 3,138 שקל – מתברר מבדיקת נתוני השכר.

השכר נטו של סיון בכל שנת 1987 הסתכם ב־37,660 שקל, מראים הנתונים המסכמים לגבי המשכורת נטו. מצב זה אפייני למנהלים ותפקידים בכירים בבנק הפועלים.

עדי אמוראי: מסתמנת נסיגה באינפלציה

החודשים יוני עד ספטמבר צפויים להיות נוחי מדד, ובהשוואה לנתוני השנה שעברה מסתמנת נסיגה נוספת באינפלציה, כך אמר סגן שר האוצר, ח"כ עדי אמוראי, בתשובה לחמש הצעות לסדר היום של הכנסת בנושא מדד חודש אפריל.

טל שחף

שערי קרנות נאמנות

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון	השינוי היומי בנק'	השינוי היומי ב־%
כתר	1273.81	1255.41	2.52	0.20
להב	5056.20	4958.82	4.25	0.08
למשקיע	133.63	132.18	0.00	0.00
לפיד	354.28	347.39	-3.72	-1.08
לקם	2068.94	2027.52	6.74	0.33
לשם	410.02	407.33	1.11	0.27
מבחר	1481.70	1453.68	2.39	0.16
מבטח	4215.43	4188.90	8.27	0.19
מגד	271.88	270.01	0.29	0.10
מגן	3964.88	3928.89	4.31	0.10
מגל	429.73	427.79	1.23	0.28
מור	1742.11	1730.61	-8.67	-0.50
מורן	909.83	898.68	-1.03	-0.11
מפת	26037.95	25638.34	39.51	0.15
מיסד	1102.76	1081.65	2.45	0.22
מעוף	4932.19	4838.74	-6.34	-0.13
מעין	793.78	779.08	1.66	0.21
מקשה	414.54	411.80	1.63	0.39
מרגלית	104.16	102.17	-0.60	-0.59
מרווח	134.09	133.59	0.50	0.37
מרום	1451.36	1424.29	4.12	0.28
נגה	158.21	155.88	0.50	0.31
נוף	296.41	294.39	-1.16	-0.39
נטע	489.55	482.21	-0.65	-0.13
נילי	147.90	145.72	-0.64	-0.44
סביון	664.02	652.22	-0.33	-0.05
סגולה	148.76	145.83	0.35	0.23
סלע	402.04	399.37	1.46	0.36
סנפיר	578.04	566.77	1.82	0.32
סער	403.61	395.83	-0.51	-0.12
ספיר	178.29	177.84	0.84	0.47
עדיף	382.32	375.13	-0.72	-0.19
עידית	809.29	803.55	0.56	0.06
עידן	525.25	517.68	1.25	0.24
עוגד	117.14	114.65	0.31	0.26
עת	2435.20	2417.01	-11.77	-0.48
פרחי	548.73	538.04	1.13	0.20
פרמון	132.70	130.19	0.22	0.16
פלא	1739.44	1705.86	-3.28	-0.19
צבר	566.30	555.01	1.60	0.28
צופית	512.06	502.07	0.29	0.05
צוק	134.97	134.44	0.32	0.23
צמיד	1219.01	1194.67	2.89	0.24
צמיחה	545.29	537.49	0.01	0.00
צמרת	153.61	152.47	0.38	0.24
צרויה	107.81	106.36	0.04	0.03
קלע	179.13	178.24	-0.14	-0.07
קשת	114.33	112.08	0.09	0.08
רזית	18664.87	18505.47	-44.57	-0.24
רימון	141.46	141.21	0.10	0.07
רקפת	920.77	905.53	0.10	0.01
רשף	440.35	431.28	0.23	0.05
שבים	490.06	480.69	0.89	0.18
שוהם	362.76	359.30	1.30	0.36
שחף	108.58	106.47	0.37	0.34
שיטה	473.89	470.44	-0.64	-0.13
שמיר	446.42	437.76	0.78	0.17
שנהב	721.16	710.64	-3.57	-0.50
שסק	764.13	749.39	-2.94	-0.39
שקד	198.70	194.83	0.56	0.28
תאנה	259.00	256.56	-0.51	-0.19
תדהר	540.31	537.62	-1.57	-0.29
תירוש	588.20	581.03	2.02	0.34
תנופה	111.21	109.00	0.10	0.09
תפוז	274.51	269.23	0.39	0.14
תפוח	213.24	211.73	0.58	0.27
תרשיש	122.47	120.14	0.20	0.16
תשרי	568.90	564.35	0.32	0.05

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון	השינוי היומי בנק'	השינוי היומי ב־%
	108.60	106.94	-0.45	-0.42
	101.81	99.46	-0.32	-0.32
אב	5551.31	5511.41	-0.58	-0.01
אבוקה	432.14	423.69	-4.02	-0.95
אביב	30055.10	29783.82	45.80	0.15
אגת	281.40	276.01	0.44	0.15
אגס	112.22	110.05	0.01	0.00
אדיר	1901.99	1864.62	5.28	0.28
אדם	174.80	171.42	-1.02	-0.59
אופיר	172.61	171.44	0.46	0.26
אור	434.70	430.89	1.00	0.23
אורין	136.22	133.54	0.55	0.41
אורלי	307.83	305.62	0.22	0.07
אורן	872.76	855.70	1.18	0.13
איל	5646.89	5536.84	7.08	0.12
אירים	5822.44	5700.99	11.90	0.20
איתן	833.65	817.19	1.77	0.21
אלון	684.86	670.99	1.85	0.27
אלמוג	723.50	709.40	1.32	0.18
אנליסט ופיננסה	102.91	100.47	-0.01	-0.00
אנליסט אג"ח	108.38	106.91	0.21	0.19
אנליסט מניות	100.41	97.96	-0.68	-0.69
ארז	333.62	327.11	-1.36	-0.41
אש	146.07	142.87	-0.95	-0.66
אשל	195.01	191.20	0.42	0.21
אתגר	92.77	90.98	-0.32	-0.35
אתרת	271.91	269.26	0.48	0.17
ברונה	166.23	163.07	-0.73	-0.44
ברוש	552.63	541.96	-0.87	-0.16
ברק	493.11	483.36	-0.43	-0.08
ברקת	328.70	326.31	0.94	0.28
גבים	1662.01	1630.16	1.10	0.06
גבע	122.90	121.09	0.34	0.27
גורן	485.79	476.57	0.57	0.11
גיא	109.94	108.32	0.37	0.34
גל	3482.92	3416.47	-1.02	-0.02
גלית	685.89	677.49	2.37	0.34
דוכיפת	371.10	367.53	-0.49	-0.13
דולפין	537.49	527.06	0.29	0.05
דגב	260.41	255.05	0.89	0.34
דורון	1668.24	1638.47	0.10	0.00
דגן	287.21	282.09	-0.03	-0.01
דליה	603.24	592.80	0.46	0.07
דרית	1016.74	1007.47	-0.25	-0.02
רן	3703.52	3648.45	-66.78	-1.86
הדר	355.01	348.70	-0.67	-0.19
הדקל	380.47	373.12	-1.90	-0.51
הדס	413.26	410.42	0.20	0.04
ורד	579.65	569.72	1.10	0.19
זהבית	2040.19	2000.19	-0.86	-0.04
זוהר	117.39	115.68	0.36	0.31
זיו	144.59	142.49	0.59	0.41
זינוק	108.62	106.29	-0.57	-0.53
זמיר	480.86	471.56	-1.69	-0.35
חמדה	174.84	171.01	0.65	0.37
חלפרין	153.14	152.72	0.21	0.13
חלמיש	225.32	223.81	0.90	0.40
חן	158.71	158.08	0.17	0.10
חצב	121.47	118.81	0.27	0.22
טל	6632.39	6559.37	4.33	0.06
יבול	497.77	488.17	0.69	0.14
יהלום	181.01	177.58	-1.05	-0.59
יסודות	381.51	378.06	-0.69	-0.18
יערה	486.19	476.85	0.96	0.20
מכבי	321.46	315.23	-1.34	-0.42
כחל	135.06	132.42	0.38	0.28
כלניות	660.21	648.66	0.60	0.09
כספית	283.30	281.19	1.53	0.54
כרמל	143.16	140.95	0.20	0.14

* השינוי חושב לפי מחיר הפדיון

שערי מטבע חוץ

ליום 19.5.88 סל: 1.7165 דולר שחור: 1.66–1.65 נוסעים: 1.86 יציג: 1.5725 (-0.0006)

המטבע	השינוי בשקלים	בנקנוטים לאומי קניה	בנקנוטים לאומי מכירה	בנקנוטים הפועלים קניה	בנקנוטים הפועלים מכירה	בנקנוטים דיסקונט קניה	בנקנוטים דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	העברות והמחאות לאומי מכירה	העברות והמחאות הפועלים קניה	העברות והמחאות הפועלים מכירה	העברות והמחאות דיסקונט קניה	העברות והמחאות דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	-0.01	1.53	1.60	1.53	1.60	1.53	1.60	1.5642	1.5838	1.5623	1.5817	1.5642	1.5839	1.5725
1 מרק גרמני	—	0.90	0.94	0.90	0.95	0.90	0.95	0.9212	0.9327	0.9187	0.9302	0.9214	0.9330	0.9255
1 לירה שטרלינג	—	2.85	2.98	2.86	3.00	2.87	3.01	2.9188	2.9554	2.9120	2.9484	2.9212	2.9579	2.9339
1 פרנק צרפתי	—	0.26	0.28	0.26	0.28	0.26	0.28	0.2720	0.2754	0.2719	0.2753	0.2721	0.2755	0.2734
100 ין יפני	—	1.23	1.28	1.23	1.29	1.23	1.29	1.2544	1.2701	1.2508	1.2664	1.2513	1.2671	1.2603
1 גולדן הולנדי	-0.01	0.80	0.84	0.81	0.85	0.80	0.85	0.8213	0.8316	0.8215	0.8317	0.8225	0.8329	0.8263
1 פרנק שווייצרי	—	1.08	1.13	1.09	1.14	1.08	1.14	1.1043	1.1181	1.1048	1.1186	1.1062	1.1201	1.1112
1 כתר שוודי	—	0.26	0.27	0.25	0.27	0.26	0.27	0.2647	0.2680	0.2645	0.2678	0.2646	0.2680	0.2659
1 כתר נורווגי	—	0.25	0.26	0.25	0.26	0.24	0.26	0.2527	0.2559	0.2522	0.2554	0.2525	0.2556	0.2542
1 כתר דני	—	0.24	0.25	0.24	0.25	0.23	0.25	0.2409	0.2440	0.2405	0.2435	0.2409	0.2439	0.2420
1 מרק פיני	—	0.38	0.40	0.38	0.40	0.38	0.40	0.3886	0.3934	0.3878	0.3926	0.3881	0.3930	0.3903
1 דולר קנדי	-0.01	1.23	1.29	1.23	1.29	1.23	1.29	1.2579	1.2737	1.2569	1.2726	1.2574	1.2732	1.2646
1 דולר אוסטרלי	—	1.14	1.25	1.16	1.25	1.17	1.25	1.2029	1.2179	1.2924	1.2174	1.2033	1.2185	1.2106
1 רנד דרא"פ	—	0.46	0.55	0.42	0.58	0.45	0.62	0.7049	0.7137	0.7045	0.7133	0.7042	0.7131	0.7089
10 פרנק בלגי	—	0.43	0.45	0.43	0.45	0.43	0.45	0.4382	0.4436	0.4406	0.4461	0.4411	0.4466	0.4432
10 שי' אוסטרי	-0.01	1.28	1.34	1.28	1.35	1.28	1.35	1.3092	1.3256	1.3080	1.3243	1.3111	1.3276	1.3164
1000 לי' איטלקיות	—	1.21	1.28	1.22	1.29	1.21	1.30	1.2414	1.2570	1.2399	1.2553	1.2385	1.2540	1.2470
1 דינר ירדני	+0.01	4.31	4.57	4.32	4.60	4.36	4.66	—	—	—	—	—	—	4.3401
1 לירה לבנונית	—	—	—	0.09	0.10	0.02	0.04	—	—	—	—	—	—	0.0422
1 לירה מצרית	+0.02	0.61	0.64	0.60	0.64	0.65	0.70	—	—	—	—	—	—	0.6919

אשנב לבורסה

	מ. חופשיות	משתנים	ב. בהסדר	אג"ח כללי
מדד	88.69	89.96	106.70	110.55
שינוי	-0.44%	-0.78%	+0.31%	+0.14%
מחזור באלפי ש"ח	6,382	2,689	2,657	10,097

סוחרי הבורסה במתח בגלל מדד אפריל; ממירים פקדונות באג"ח ובבנקאיות

בבורסה חוששים מהאצה באינפלציה; מוכרים פקדונות ורוכשים בתמורה אג"ח ומניות בנקאיות ≡ קופות הגמל רוכשות מניות בעלות בסיס כלכלי רחב ≡ שערי החופשיות עלו השבוע ב־1.72%

מאת יואב יצחק

הפעילות בבורסה הצטמצמה גם אתמול. מחזורי המסחר במניות, באגרות החוב ובמניות החופשיות הסתכמו ב־19.1 מיליוני שקלים בלבד, פועל יוצא מעליות המחירים שהיו באחרונה באגרות החוב ובבנקאיות.

הגורם הדומיננטי שהשפיע השבוע על הפעילות בבורסה היה מדד אפריל (+2.7%), שהביא להתגברות הביקושים לאגרות החוב, להתחדשות הביקושים למניות הבנקאיות שבהסדר ומתיחות בשוק המניות. בסיכום שבועי ירדו המניות החופשיות ב־1.72%. שערי הבנקאיות עלו ב־1.05%.

תנודות המחירים בשוק נמשכו גם אתמול. אגרות החוב, הנושאות ריבית של 3%, נסחרו תוך עליות של כ־0.5%. באג"ח, הנושאות ריבית של 4.25% נרשמו תנודות של כ־0.5%. במניות הבנקאיות שבהסדר ובאגרות החוב הצמודות לדולר הופיעו ביקושים ערים, שגרמו לעליית שערים של עד 1%. עליית שערי מניות הבנקים שבהסדר נובעת מהריבית הגבוהה יחסית הגלומה בהן (בהשוואה לפקדונות שקלים), המעודדת מעבר כספים לבנקאיות.

≡ רק 6.38 מיליוני שקלים - במניות החופשיות

המסחר במניות החופשיות היה אתמול דל מהרגיל. מחזורי המסחר במניות החופשיות הסתכמו בכ־6.38 מיליוני שקלים בלבד, מזה 2.69 מיליוני שקלים במניות המשתתפות במ.ר.ץ. ובמשתנים. ירידת הפעילות מוסברת במתיחות שנוצרה במערכת: מנהלי קרנות גדולים, מנהלי תיקים ומשקיעים מוסדיים מעדיפים בשלב זה לצמצם את פעילותם עד להתבהרות המגמות בשוק הכספים. אחת השאלות המטרידות את המשקיעים המוסדיים: האם יעלו הבנקים את הריבית על פקדונות, במטרה למנוע יציאת כספים מהפקדונות שברשותם? אם לא תועלה הריבית בתוך ימים ספורים, אמרו מספר משקיעים וגופים מוסדיים למעריב, ימשכו כספים מהפקדונות ויושקעו בבנקאיות, באג"ח (למרות מחירן הגבוה) ובמניות חופשיות.

≡ יציבות במשתנים

המסחר במ.ר.ץ. נפתח בהיצעים וירידות של עד 2.5%. במהלך המשתנים חל שיפור במגמת המסחר. מניות ים המלח, לדוגמא, שירדו במ.ר.ץ. למחיר 97.5%, עלו במשתנים למחיר 99%. מחזורי המסחר בהן הסתכמו ב־316 אלף שקלים. מניות דלק, לעומת זאת, שנסחרו במ.ר.ץ. ללא שינוי בשער, ירדו במשתנים ב־0.5%. מחזורי המסחר בהן הסתכמו ב־447 אלף שקלים – רובו ככולו על רקע מכירות מצד קרנות לאומיפיא ורכישות מצד קבוצת דיסקונט. התייצבות המחירים במשתנים הביאה להתייצבות שערי המניות גם בשלב הרב־צדדי. כך במניות רבות ובהן מהדרין (ב"ש), פולגת 0.1 (-1.9%) ודשנים 0.1 (-0.6%). בחלק מצומצם מהמניות המוחזקות בתיקי קרנות נאמנות, נרשמו עליות נאות. כך לדוגמא במניות ישרס, המזוהות עם קרנות בנק הפועלים, שעלו ב־3.8%, במחזור כספי בסך 78.48 אלף שקלים. מנגד לזאת, מניות פרוטארום, המזוהות עם קרנות בנק הפועלים ועם גורמים גדולים אחרים ירדו ב־2.3%, תוך מחזור כספי יוצא דופן בסך 124 אלף שקלים. מניות דלתא גליל 1 ירדו ב־0.2% במחזור כספי בסך 47.2 אלף שקלים.

מניות בנק כללי שלא בהסדר מוסיפות לרכז עניין. אתמול הן עלו ב־4.2%, במחזור כספי בסך 29.8 אלף שקלים. במניות בנק ספנות רג' היתה אתמול פעילות חריגה. הן עלו ב־2.4%, במחזור כספי גדול בסך 93.9 אלף שקלים. הביקושים הוזרמו על ידי אחד ממנהלי הקרנות הגדולים, המגדיל אחזקות במניות הנסחרות בענף המשכנתאות.

≡ חוסר ענין ברשימה המקבילה

חוסר ענין בולט הסתמן בימי המסחר האחרונים במניות הנכללות ברשימה המקבילה. מניות רבות, שזוהו בחודשים האחרונים עם קבוצות של מנהלי תיקים או גורמים גדולים, נקלעו לפעילות דלה ביותר. הדבר נובע מהסתלקות מנהלי תיקים מהשוק, ומהירידה בפעילות מצד מנהלי הקרנות ברשימה זו – הנחשבת על ידי חלק מהם ל'רשימת סיכון', עם כל המשתמע מכך. מסיבה זו נרשמו מדי יום ירידות מחירים חדות תוך מחזורים של אלפי שקלים בודדים בחלק מהמניות. כך, לדוגמא, במניות איכות, שירדו אתמול ב־6.4% במחזור כספי בסך 3,245 שקלים, וכן במניות גולדפרב 5, שירדו ב־10% במחזור כספי בסך 792 שקלים בלבד.

סונומה פירסמה הצעת רכש למניות אלקו

חברת סונומה פירסמה הצעת רכש. על פי ההצעה – תרכוש סונומה מהציבור כל כמות שתוצע לה במניות אלקו. עבור מניות אלקו 0.1 תשלם 7,752% מערכן הנקוב; עבור מניות אלקו 0.25 ע"ש תשלם 3,399% מערכן הנקוב. מחיר ההצעה נקבע בהתאם למחירן בבורסה ערב הפסקת המסחר בתחילת השבוע.

● מלונות הירדן – בשנת 1987 הפסידה 953 אלף שקלים, לעומת 183 אלף שקלים בשנת 1986.

● ירדן השקעות – הפסידה בשנת 1987 328 אלף שקלים לעומת 4.4 מיליון שקלים בשנת 1986.

תשואות המניות (ב־%) השבוע ומתחילת השנה

שם הנייר	תשואה השבוע	תשואה שנתית
בנקים מסחריים		
בנק הספנות 0.1	-5.94	-14.76
הבינלאומי	-3.45	-14.47
פ.י.בי מ"ד 0.5	-2.51	-4.60
בנקים למשכנתאות		
לאומי משכ' 0.5 ע"מ	-0.73	8.69
פיתוח משכ' מ"ד 1 0	1.72	12.00
משכנות רגל' 1	6.15	16.46
מרב מ"ד 1	-3.25	-7.39
מוסדות מימון ענפיים		
שלמון מ"ד א 1	-0.98	-18.62
ריט"ם ב 0.5	-7.30	-27.94
חברות וסוכנויות ביטוח		
הדר מ"ד 1	3.14	-0.61
הסנה מ"ד 1	6.51	-31.87
המנוף מ"ד 0.1	-0.21	5.51
סהר מ"ד 1 1	-5.80	-12.56
ציון מ"ד 5	3.09	-28.97
מסחר		
אמפרומן מ"ד 5	4.72	8.29
כלל סחר מ"ד 1	-3.64	-23.51
קריסטל מ"ד 1	—	-49.34
שופר סל מ"ד ב 10	-3.29	-1.82
שירותים		
דלק מ"ד 1 0.1	1.40	-11.73
מטמון ואסר 0.5	-9.16	-0.05
קרור המסיקה	-4.37	-14.35

שם הנייר	תשואה השבוע	תשואה שנתית
מחשבים שירותי מחשב		
איכות מחשבים 1 צ"מ	-4.76	-48.62
דטה מ"ד 1	—	-9.09
מ.ל.ל מ"ד 5	0.19	-40.91
נדל"ן בינוי וחקלאות		
אזורים מ"ד 1	-1.88	-18.74
אדרת מ"ד 1	4.12	2.61
אפריקה 1 ש"ח	-0.30	-5.98
ארזן מ"ד 1 0 ש"ח	3.96	13.90
בורקן 1	-4.90	-2.16
דיר זמר המוק	-4.60	-20.55
הנכס נכס	-4.45	-2.13
כ ים מ"ד 0.1	-6.98	-15.21
הכשרת הישוב	-4.91	-0.27
ישפרו מ"ד 0.1	5.63	24.48
ישרס מ"ד 10	8.40	-1.90
כלל פתק 0.1	-1.50	-19.86
לוסיר מ"ד 5	-3.27	-34.00
מ.ת.מ מ"ד 1	-2.08	20.83
מאיר בניה מ"ד 1	-1.00	27.18
מבטסל א' 5	1.85	-2.94
מתחם לימפין 5	-4.13	-45.41
נאות אביב 0.5	-0.57	-11.52
נכסי אזורים 1	—	-27.32
סהר השקעות 5	-4.67	-14.56
רסקו מ"ד 1	4.72	-42.94
רמת הדר 0.1	-2.07	-7.28
מהדרין 0.1	-3.42	-17.63
נכסי הדרים 1	0.67	-12.09
חברות תעשיה		
אבק צ"מ	-4.23	-44.52
אבנר מ"ד 1	8.57	0.90

שם הנייר	תשואה השבוע	תשואה שנתית
טמפרוטס מ"ד 1	-3.99	-2.22
עלית מ"ד 0.1	-0.76	-5.63
אוסם מ"ד ב 0.5	-4.06	4.67
ארגמן מ"ד 0.8	-2.70	-21.09
תרמוקיר מ"ד 1	-7.39	-29.59
דשנים מ"ד 5	-7.32	-17.75
לתדיה מ"ד 0.4	-1.00	-15.04
ריח מ"ד 1	10.43	-43.95
עיט מ"ד 1	-1.49	-7.04
פלסה מ"ד ב 0.4	-5.60	-27.32
פולגת א 0.5	-1.36	-24.20
מגר טבריה	-4.74	-32.75
דמון מ"ד 1	-2.17	-2.17
אורדן מ"ד 50	-13.11	-23.41
קטסונת פח מ"ד 1	-3.78	-20.43
כבלי ציון מ"ד 5	0.85	9.23
משמן מ"ד 0.5	-1.15	-33.84
פקר פלדה מ"ד 1	-4.86	-44.12
קליל מ"ד 1	-4.48	6.05
תעשיות לכימ מ"ד 5	0.50	-13.98
אלביט 3	-2.10	1.45
אלקו 0.25 צ"מ	-1.45	-19.11
אלקטרה א 0.5	-0.67	-1.97
אורדן 3	-3.21	-4.58
כלל תעשי' שלק	7.90	-4.31
טכנופרוקט מ"ד 5	-1.19	-23.1
ת.ע.ת מ"ד 5	[illegible]	-13.59
ג.י.ש מ"ד 1	[illegible]	-14.58
תעשיות פוליב	0.67	91.77
אמ מ"ד ב 5	-0.84	-0.67
כ' תעשיות 5	0.42	-14.83
רימוני מ"ד 0.5	-1.17	-0.94
היפה כיפר א 10	—	2.92
מכנו מ"ד 1	-3.96	6.44
ים המלח 0.1	-2.23	2.94
פפרובינים 10	1.46	0.11
נקה מ"ד 1	-3.56	-17.46

שם הנייר	תשואה השבוע	תשואה שנתית
ספ מ"ד 1	-6.96	6.02
פריקלאס מ"ד	-5.74	4.36
דיא מ"ד 5	-4.60	-4.97
פרומדיקס מ"ד 10	12.32	9.06
תדי מ"ד א' 5	—	-14.55
ת.מ.ן מ"ד 1	-2.73	-47.25
סקופ ר"ד 10	-4.69	-21.62
רים מ"ד 0.4	-6.17	-34.45
תדיפקה יר' 1	6.20	-33.10
ה.ג. פתק 5	—	-17.31
מרכזת ב 0.1	-0.83	-29.61
כלל תעשיות 1	-3.77	-21.84
חברות להשקעה		
אתקו R 10	4.32	-5.40
ש' ד' ב' פיננס	-1.79	-9.46
אלון מ"ד 1 צ"מ	-3.06	-10.23
החברה לישראל 1	-0.86	-14.11
אלפמן מ"ד 1	-2.50	-18.75
אמפא השק' 0.5	2.17	-18.25
ם השק' 1	0.69	-11.85
דיסק השק' 0.5	-1.07	-2.58
חירון מ"ד 1	3.73	-48.00
צמח השק' מ"ד 1	-2.07	8.81
כלל ישראל 10	-5.85	-18.86
פז השק' 10	6.18	-11.96
פטה השק' 0.5	-2.82	-34.21
פריון מ"ד ב' 2.5	-3.93	-20.86
חיפושי נפט		
דלק ופט מ"ד 1	-1.71	2.11
חפש נפט מ"ד	-2.55	20.84
י.ה.ל.ג מ"ד 5	8.59	9.80

הנתונים חושבו על ידי כלכלני בטוחה ניירות ערך והשקעות

בורסה

תשואות שנתיות (דולריות) לפדיון בבנקאיות (1988)

שם נייר ערך	תשואה שנתית	תשואה חודשית	שם נייר ערך	תשואה שנתית	תשואה חודשית
אי.די.בי רת	11.67%	0.97%	הפועלים סבב'	2.39%	0.19%
אי.די.בי ב	11.87%	0.98%	הפועלים ע"ש	12.51%	1.04%
אי.די.בי בב א	12.99%	1.08%	הפועלים סובר'	12.99%	1.08%
אגוד	11.26%	0.93%	בכלל' א'	13.08%	1.09%
דיסקונט ב	11.93%	0.99%	בכל"ל סמוק	12.35%	1.02%
דיסקונט א'	13.01%	1.08%	מימון ומסחר 1	12.64%	1.05%
המזרחי ע"ש	11.89%	0.99%	מימון ומסחר 5	12.06%	1.00%
המזרחי סוכר'	9.14%	0.76%			

התנודות הבולטות והמחזורים הגדולים במניות

עליות בולטות: שם ני"ע	שינוי	ירידות בולטות: שם ני"ע	שינוי	נפח עיסקאות בולט: שם ני"ע	מחזור
סופר אופ' 1	11.8%	קונסורטיום אופ	-11.3%	דלק 1 ש"ח	447.5
סן 5 ש"ח	10.2%	ניקוב 5 ש"ח	-10.0%	ים המלח 1 ש"ח	316.1
ליפמן אופ' 2	9.4%	עלדפרוסט 5 נשח	-10.0%	טבע 0.01 ש"ח	172.0
ברמן אופציה	8.5%	מתכת סדום 1 נשח	-9.7%	פ.י.ב.י. 5 ש"ח	163.2
מרלין 1 ש"ח.	7.1%	ט.ל.ל. 1 ש"ח	-9.6%	פרופאזרים 10.0	124.1
ספסו בירה ושה	7.1%	קצנשטיין 5 ש"ח	-9.1%	מבני תעשיה 1 ש"ח	118.1
לוסיד 1 ש"ח	6.5%	זנלכל 1 ש"ח	-8.5%	כלל תעשיות 1 ש"ח	118.0
יצהר אופ' 2	6.2%	אורין 1 ש"ח	-8.3%	הבינלאומי 5 ש"ח	113.6
ט.ר.ם. 5.0	5.8%	קצנשטיין 1 ש"ח	-7.4%	כלל תעוש אלקם ושה	105.1
בטוח משנה אופ	5.2%	לודזיה 1 ש"ח	-6.8%	כלל אלק' אר"ח 1	101.8

תוצאות מסחר באג"ח קצרי מועד באלפי ש"ח

מס. קבוצה	ימים (1) לפדיון	שער	תשואה (2) שנתית	תמורה (3) כספית	היצע/ (4) ביקוש
858	103	95.62	+17.20%	116.9	8933.0
918	110	95.38	+17.00%	981.3	-6990.2
928	117	95.09	+17.00%	1004.4	-11043.7
938	125	94.77	+17.00%	194.8	-5205.5
948	131	94.58	+16.80%	10.0	-10.6
1018	138	94.30	16.80%	13.2	-6.4
1028	145	93.99	+16.90%	396.4	-421.8
1038	152	93.72	+16.85%	1.4	1.5
1048	159	93.53	+16.60%	.0	.0
1118	166	93.20	+16.75%	.8	.9
1128	173	92.83	+17.00%	10.4	-8488.8
1138	180	92.43	+17.30%	2268.5	-3772.1
548	5	99.81	+15.00%	17.5	17.5
618	12	99.54	+15.05%	43.8	-23.9
628	19	99.27	+15.10%	15.3	-5.8
			סה"כ בשקלים	58,484.3	

1) מספר הימים לפדיון — מיום שלמחרת יום המסחר עד וכולל יום לפני הפדיון; 2) תשואה שנתית נומינאלית לפדיון; 3) התמורה הכספית של המחזור; 4) היצע/ביקוש באלפי ש"ח ע"נ.

שערי איגרות חוב

[illegible]

שערי המניות

המניה (י' ביצוע תלקי) | השער אחסול | המחזור בש"ח ע"נ | השינוי היומי בנקודות | השינוי היומי באחוזים | הצעה/ביקוש

שרותים
מלונאות ושרותי תיירות
מחשבים ושרותי מחשב
נדל"ן בינוי ופיתוח
חקלאות
מזון וטבק
טקסטיל והלבשה
מתכת ומתכתיה
אלקטרוניקה ואופטיקה
מוצרי בניה
מוצרים כימיים, גומי ופלסטיק
עץ ומוצריו, נייר ודפוס
תעשיות שונות
השקעות תעשיה
השקעות ואחזקות
מניות הנסחרות במט"ח
חיפושי נפט
רשימה מקבילה
בנקים מסחריים
בהסדר הצמדה ל־88
בהסדר הצמדה ל־89
בנקים למשכנתאות
מוסדות מימון ענפיים
חברות ביטוח
מסחר

[illegible]

מסחר משתנים ומ.ד.צ.

נייר ערך	מחזור ערך (קוב.)	שער קובע (מסחר)	שער מ.ד.צ.	שינוי בשער (%)	מס' פ. עסק בבשע
הבינלאומי 5.0	1766	6432	6432	-.50	3
פ.י.ב.י. 0.5	2082	7869	7850	-.51	7
השוה ושה	55386	180	180	-1.37	10
מרמן א ושה		708	708		
כלל סחר ושה	10972	371	364	+.54	6
המפרסל ב 10.0	4900	970	960	-1.02	4
דלק 1.1 ושה	20802	2157	2168	-.51	19
אמריקה ושה	250	34492	34492		1
אמיים ושה	4249	889	887	-1.00	4
נכסים ובנין 1.0	2602	2773	2787	-1.80	3
הבשרת היסוד 1.0	124	64587	63774	-.75	2
כנבי"ת י"ם ושה	12400	317	319	-.94	1
כלל נדל"ן 0.1	8560	686	690	-1.01	5
שח"ו 0.1	308	12993	12796	-1.00	1
פורגת ב 4 ושה		548	548	-1.97	
קפסטאת פח 1.0	1196	3257	3249	-1.51	4
כלל תעש אלקטרו	4786	2199	2194	-1.26	8
אלגן 1.0	41	195552	195057	-1.25	6
טבע 0.01 ש"ח	1923	8952	8930	-.75	12
ים המלח ושה	13460	2372	2336	-1.00	16
פורופאזרים 10.0	10676	902	902		5
ססטאי נר 10.0	17	243028	244256	-1.00	6
כלל תעשיות 1 ושה	61598	191	191	-.78	8
אי.די.בי פתוח 2.0	679	7813	7048	-.75	5
אורין ש	3376	886	886	-.78	2
תב' לישראל ושה	1054	3706	3668		5
כפועלים השק ושה	7742	729	724		7
דיסקונט השק' ש	4243	2043	2027	-.49	10
בכל ישראל 10.0	7364	1062	1073	-1.48	7
י.א.ל. 5.0	11090	392	398	-1.75	3

למוסד ציבורי
דרושים
בתים פרטיים
בודדים או דירות בבתים של עד 6 דיירים + טלפון
באזורים הבאים כולל המושבים בסביבה:
1. ירושלים
2. נהריה
3. קרית שמונה
4. מטולה
5. צפת
הצעות נא להפנות לטלפונים: 03-205504
03-205344 לא ישולמו דמי תיווך

ב"ה
בית הספר התיכון העירוני התורני ב"ב ("צייטלין") ת"א
ועד ההורים — אגודת הידידים
מזמינים בזה את ציבור המשפטנים, המחנכים וההורים
לטקס הצגת מגמת "חוק ומשפט"
שנפתחה השנה בבית הספר
דברים:
★ ראש עירית תל-אביב—יפו, מר שלמה להט.
★ ראש מינהל החינוך בעירית תל-אביב—יפו, ד"ר ח. מ. בסוק.
★ דיקן הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת "בר-אילן", פרופ' סיני דויטש.
הרצאת אורח הכבוד
המשנה לנשיא בית-המשפט העליון
פרופ' מנחם אלון
על הנושא משפט וחינוך
תכנית הלימודים
"חוק ומשפט — חמש יחידות לימוד"
תוצג ע"י ד"ר אביעזר ויס, מנהל בית הספר
הטקס וההרצאה יתקיימו אי"ה ביום ב', ד' בסיון תשמ"ח (23.5.88) בשעה 4.45 אחה"צ בבית הספר, ברח' צייטלין 22, ת"א (הכניסה מרח' ליאונרדו דה-וינצ'י).
הקהל מתבקש לדייק

פקח עין
ותזכה בפרס
בסך 1.600 ש"ח
על מציאת מכונית
סובארו 1600
סטיישן, בצבע בסף.
421-82-33
נא לפנות ל"פרוזדשל" חברה לביטוח
04-521266, 04-532683

למוסד ציבורי
דרוש בשכירות חדר קרור
בגודל 2000 מ"ק, באזור הצפון, בטמפרטורה 0 מעלות.
ללא דמי תיווך
את ההצעות נא להפנות לטל. 03-205256

בס"ד
הודעה בהולה למקובלים
התגלו (!)
הרת עולם — התגלו "שבע אמרות ...הגרלוקים" עיניך
מ"ב מ' ש' ע"ה
(שהיו מכוסות מבריאתו)

להחזיר את האמון באוכל האיטלקי!
זהו סיסמתה של מסעדת "המערכת".
מבצע ההנחה לרופאים נמשך
ארוחות עסקיות ☆ פתוח מ-12.00
מסעדת "המערכת"
בן-יהודה 252 ת"א, 03-455377

האם קראת כבר את את

אוניברסיטת בר-אילן
בית-הספר לחינוך
ע"ש פרופ' פ. חורגין
הקתדרה לחקר דרכי ההוראה של לימודי הקודש ע"ש הרב ד"ר דוד אוקס זצ"ל
קרן אורון ירדן ז"ל
יום עיון בנושא:
הוראת התנ"ך
יתקיים אי"ה ביום שני, י"ד בסיון תשמ"ח (30.5.88), באולם ההרצאות, בבית בניין, בקמפוס האוניברסיטה.
בתכנית:
13.45 התכנסות ורישום
16.00—14.00 מושב ראשון — טעמי המקרא ומקומם בהוראה
מוקדש לפועלו של מר מיכאל פרלמן בטעמי המקרא
בהשתתפות: פרופ' משה ארנד; פרופ' דב רפל; גב' לאה וידבסקי; מר מיכאל פרלמן
16.00 הפסקה
18.30—16.15 מושב שני — חינוך לערכים בהוראת התנ"ך
רב-שיח ותשובות לשאלות הקהל
המשתתפים: הרב מרדכי סבתו; מר שמואל פוירשטיין; הרב ברוך קיץ; גב' צביה רוזנצוויג
המנחה: ד"ר אברהם זלקין
18.30 תפילת מנחה
נא להביא ספרי תנ"ך
הציבור מוזמן

מודיעון 03/38 38 38
שרות מודעות טלפוני
24 שעות ביממה
לבעלי כרטיסי אשראי

סיוד
חדרי מדרגות
כולל הכל + נקיון, צביעת דירות ומפעלים, עבודה מקצועית.
מחירים נוחים
ביצוע בכל גוש דן
טל. לידי 146
052-913848,
052-449951

מעריב
התיאטרון הקאמרי
עירית תל-אביב-יפו
שבתעתון
בוקר אקטואליה ותרבות
בהשתתפות:
אלוף (מיל.) יאנוש בן גל
על כניסתו לחיים הפוליטיים
★
תמר גולן
על ספרה "אפריקה, אפריקה"
★
נדיה אספרט ואודנה פודת
על הצגתו החדשה של התיאטרון הקאמרי "בית ברנרדה אלבה"
★
אדריכל **יעקב שוהם**, יו"ר אגודת האדריכלים
על הבית התל-אביבי — כיוונים עכשוויים
★
הפסנתרן **רמי בר-ניב**
מוסיקה קלאסית-קלה
★
משה בקר והוגו ירדן
על הצגתו החדשה של תיאטרון באר-שבע "דודתו של צ'ארלי"
★
מראיינים:
טלילה בן-זכאי ואבי בטלהיים
שבתעתון יתקיים ביום שבת, י"ב בסיון תשמ"ח, 28 במאי 1988, בשעה 11.00 לפנה"צ, באולם התיאטרון הקאמרי.
כרטיסים במחיר 10 ש"ח בלבד להשיג בקופת התיאטרון הקאמרי. המחיר לגמלאי התיאטרון הקאמרי ולקשישים בעלי תעודת קשיש ת"א — 5 ש"ח.
הקופה פתוחה מדי יום בין השעות 9.00 עד 20.30.

טלפון 03/611001
24 שעות
שרות מודעות טלפוני
של
מעריב

מאות פרסים
בחידון
הסמלים
וההגדרות
מדי יום ו'
במעריב
ת"א

מכוניות
4000
סוסיתא סטיישן 1974 מטפ לנסה אח-רי מוסך (17081) 053-666160

מכירה ושירותים
5000
דירת ג, 4 חדרים, שמירה ניצה מצוי, מרוהטת + בריכה + מוגן. ממ-סם מבנר. "זכסים אימפורטשיונל". (21381) 03-288418

לוח אשדוד

דירות למכירה
1250
וילה בודדת ב"ח, 5 + חדר עבודה + חניה. (26685) 08-557629

3-3½ חדרים
1300
3 חדרים, ריהוט חלקי, דוד"ש + מז-גן (25605) 03-5567468, 08-551471
למכירה ברובע ו', למגורים/למשרד, ללא מתווכים, 60,000 דולר, מופ. (24161) 05-532005

עסקים
2000
באשדוד, להשכרה מתפרה, דרושה שכנה 500 מ"ר + משרד + חצר כמו-בירות למקומה ארוכה, הצעות בכתב (16787) 08-521394, 051-886972, 051-885915

באר שבע

דירות
1000
בעומר, וילה מפוארת, 7 חדרים, מרוהטת, ריקה. (21788) 057-699748
קוטג' 5 חדרים במבצע אוד. (16200) 057-430397, לא בשבת
בעומר וילה נהדרת 3 מפלסים, ישה מוזמנת. (19412) 057-699020

4 חדרים ויותר
1300
מרכז אזרחי שכונה ד', 4 חדרים + חדרים + שירותים. 057-73327 (17635)
באילת, 4, מטלית, ק"א, 18 חדרים פינוי. (18530) 059-77262

3-3½ חדרים
1350
בעומר 3 חדרים + חדרים, דירה חד-שה. (5171) 052-451010, 052-36240

2-2½ חדרים
1400
בעומר, 2 חדרים, קיק + חדרים. (23812) 03-595174

דירות בשכר חודשי
1500
באילת 2 חדרים מרוהטת בבית-דירות + בריכת שחיה, לתקופה ממושכת. (15362) 052-28296

עסקים
2000
בית תוכנה מוכן לסוסד זכיון שיווק והפצה, בלעדי לאזור הדרום. של תוכנה לניהול חינוך וכספים ו/או תוכנה לניהול בית-ספר (11747) 03-731613

4 חדרים ויותר
4 בחורגות, חניה, קיד + מחסן + מט-ליס, במוסקה. (14922) 03-723811
במרכז, רחוב מרכזי קרוב לים, ללא מתווכים. (19984) 053-664922
במרכז נתניה, 4, ק"ג, מפוארת. (23960) במשרד השרב 053-337227
4, ק"ג + מעלית + חניה, בהר פיזג במוגה. (43191) 03-5741849

2 דירות בלבד
ב"ריגוף" של נתניה
4 — 5 חדרים
לכניסה מיידית!
הבניין ברחוב דיזנגוף 4 נתניה — קרוב לשדרות קרוב לים. לפרטים בשעות הערב: 03-434991
(7300)

באבן-יהודה בהרחבתו, 4, 08-591966 (14932) בשעות הערב
אחוזה כן אבי, 4, ק"ג, מעלית, חניה. (23638) לרכוב 03-219188, 87,000
4½ בשאת-גולדה + מחסן במעלית, ממכה אטריקאי. 053-58942 (19474) 053-615966
4, חדשה, ק"א ביהודה הלוי, 90,000 (11554) 03-478008, 03-267766

3-3½ חדרים
1350
3, במרכז העיר, ק"ב, סביבה שקטה, משקעה. (14972) 053-334267
באזור-גדרה, 3, חדשה, ק"ג, פינוי. (18352) 052-85433
במרכז, 3, חדשה, יקרה מיוחדת, ק"ב + מעלית + חניה + א"ק + דד"ש. (17519) 053-23560 84,000
3 בכפר-יונה, קרקע. 053-685904 (21198)

2-2½ חדרים
1400
דירת 2, אזור שקטה, מרהטים במרכז. (22079) 03-7526495, 053-699334

דירות בשכר חודשי
1500
2 + ק"ק + מלתחה, 053-22918, מרוהט, (15042) 03-311425
להשכרה דירה מפוארת מול הים. (21185) 053-334418
משפט מחפשת דירה ללא תבר לד-רה מה תמורת אחזקה. 053-54860 (8554)
להשכרה דירה על הרחבה במרכז נתניה, 2½ חדרים + מלתחן אחרת מפר דירות. (9130) 03-293448, 053-340635

ביקוש דירות
1700
דרושה דירה מרוהטת בנתניה ל-6 חודשים, 3 או 4 חדרים 053-339954 (18792)

עסקים
2000
למכירה בכפר יונה דוכן לעסקי ירקות בית ברחוב (21917) 053-331405

אלי שלוש
שדכן משפחתי אמין (לא משרד) בעל קשרים ומאגר פנויים/יות איכותיים, משכילים ומבית טוב...
מציע דרך אמינה, מכובדת ופרטית להכיר בני זוג רציניים לנישואין!
פנה/י לאלי
בבית לשרותך גם בשבת
03-990507, 03-991949

תכשיטים וכלי כסף
סכמות זהב, 18 קארט + יהלום 0.8 (11827) 04-580317

שידוכים
7000

בריוח
7025
אקטואריקדור, 27/153, חוכב פיליום ו-ליבה על סוסים, ממגן באה וכירות, ת.ד. 3673, חיפה. (17405)
אקדמאי 37/177 ממודד, באה מנשי-לה ומבוססת. ת.ד. 3459 חיפה (17506)

בחורג
7020
שח, מבוססת, 165/29, באה למטרה רצינית. ת.ד. 46316 חיפה (21323)
גרושה עם ילדים 51, אמונה במו"ח ואם ביושה — בעתו אמיתיה. מהב בגזה ובחם למטרות ינסואין ת.ד. 3673 חיפה (8907)

הכרויות
7030
אפרו-דיטי — חבים עם קיק, סמד בהה וגדרו בבית/ככסן. 04-334531 (20006)

נתניה

דירות
1000
הלוואות לזכאים
הלוואות חופשיות
הלוואות לשיפוצים
תעודות זכאות
בבנק
לאומי
למשכנתאות
נתניה 053-611577
רח' סמילנסקי 7
הרצליה 052-544111
רח' בן גוריון 2
חדרה 065-331711
רח' הרברט סמואל 58
(24792)

באו להתרשם!
"תאומי הכתר"
פרויקט היוקרה
של נתניה
חב' "שמואל" מציעה:
דירות אחרונות
5-4 חדרים
ברחוב הרב קוק 22
ממול מבני משרד ביטוח
כניסה בקרוב!
לשרותכם: משרד מכירות באתר הבניה – פתוח יום יום 19:00-09:00
053-613384
בשעות הערב: 03-230293
(22098)

בנתניה למכירה קוטג' מפואר 200 מ"ר, לכניסה מיידית 03-220850, בע-רב 03-255708 (21675)

מקררים
5608
מקרר "קורר כה" במחיר המפעל, אופקה מיידית, מקפיאים בירה, מק-פיאים קרור יבש, מודלים שונים, "סי-קר" מגר חבר 04-662066, 04-661023 (21594)

בניין וצורכיו
5610
"ר'נומינה" קבוצה קרמיקה, נוקה לאור צבע ושיפוץ. 04-740701 (11892)
מבצעו לימום קרמיקה, לוחות + קרמיקה, כולל בתחומים עבודת-מת. (13111) 04-986215

דירות וגלישים
5280
גלעדון 196 228 ב"ס, הה כה, מט-לה. (21485) 04-740833

עתיקות
5300
ילדייה מאוד עתיקה, ריהוט אנטיקות, חפצים עתיקים, מחזק, פתוח בימי עבר הולנדי, 21:00-10:00 וב-בערבים. הרב קוק 81, ק. מוצקין. (24616) 04-702014
ב"אומנות" המתיקה, קונים ומוכרים עתיקות, הרצלים ורהיטות. (20462) 04-534891

בגדים
5320
א.ר.ס. נדיפה בגדים, מיבצע מחי חודשי לכל אביזרי הפירסום. (23515) 04-660705

צבירים
5350
מבצע!!! ב"אחים תמי" סגירת צמי-דים מהדרת המק למכניות פרטיות, ב-6 תשלומים חודשיים משרכים!!! צופת מפורזים אחזרת, פתוח בשבת. (11621) 04-869227

חדרים
5370
מבצע במגרת מסגר לכל סוגי הרה-מים חד"ר פרטי. מחצבים בהסון בכף + כל סוגי המגרת. 04-575639 (8608)
גרות בכיכס אוק, גרות הכשים בכן לבי המוצח. 04-865174 (7950)

ריהוט ועיצוב
5385
לשרותכם אמרים ופחרים — צוות מקוים מכהיב 04-667726 (10580)
להיט מסרי ללא תמה לאופדירים/גם חדרים/גחם מבלין מבגדרך + דרוש מוסכחמת. 04-668848 (22335)

שלטים
5405
א.ר.ס. שלטים בכרס: תכנון, ביצוע ותיקון כל סוגי השלטים. 04-660705 (24195)

שיפוצים
5450
יש לך שיפוץ לבצע?
פנה עכשיו ל"ברמל רוד"
בין קיימות בע"ם
+ ביצוע מהיר, מקצוע ואמין בביקוח הדסי ואדריכלי צמוד + מחירים נוחים + עסיה בלוח זמנים (19:00-16:00) 04-527818, 04-534160 (26798)
שיפוץ הדרוכת דירות בכלל ייעוץ ותכנון, אפשרות ליכאת סבכים מוסדי המקופו 04-372150-1 (10547)
שפא פייסר קבלן לעבודות סמאיקה מיוחדות מסודה. 04-946221 (8307)
אושיר גרכל אחמד קבלן לעבודות בי-רוד מחסה כפר מקום. 06-767311 (8433)
קבלן כפמחת בלריה + אחזקה מספ-לים + שפוצים כללים, נצרת. (16670) 06-551251
קבלן רשום להנחת קורמים + בינה סיפ. כפר חר"ס. 04-962627 (21281)

המשך הלוח מחלק ו', עמ' 12

9, 1250/5, 87, ראשונה, 16,000 ק"מ. (23526) 04-719059
פי. אס.או. 1400, 84, ראשונה, 54,000, מצוינת. (10543) 04-718226
במחיר הוול ביותר 9, 86, ראשונה + מוספות. (12688) 04-729706
רנו 5, 1100, 1984, יד-ראשונה, 36,000 (14925) 04-377732

מכירה ושירותים
5000
בורשירוף רכב
4950
פורה לגרייה למכונות ממחא אכשורות מחסורות 04-332517, 04-524008 (17150)
שרותי רכב ומוסכים
4980
"אגן" נסוי רכב: התקנה ומוראת לכל סוגי הרכב. פתוח. 04-576083 (8966)

מכירה ושירותים
5000
פראל סירותן: האורי בית, מרצפות קרמיקה חודר שטח, כפר סרד. (8465) 06-786182

מציעים למכירה
5040
לוח שרטוט BIEFFE מדלג A0 כולל נוסרה. (17560) 06-940910
סכנה מקלה, הפי אוטומטית, אלחש, במצב טוב, עבודה 04-664121, ב"ה: (20832) 04-758772

בריאות
5230
דיאנה קרינה וסכמופר חדים לחימם הורה, מרכז הכרמל 04-388348 (25744)

בגדורים
5250
בהרוסות מרמור 18 קיא לימוד, 1500 סל"ר, המכה המספלית, תרמל, 04-667090 ב.ה.ב + 8800 ש"ח (23273)

ריהוט גמה
5260
רפות הקרה, רפמה נומר גבה ביטה ופירבולט, באחרית מלאה (11753) 04-708658

טלוויזיה
5270
פרי הקל אוזר עוטך, האב אלוף תפכ"ם. (10603) 04-254681

חיישה והדרכה
5280
א.א.א. היישר והדרכה: מורחה ריאות והדרכה לכל סוגי המזקים. (23051) 04-713697, 04-835336
א.א.א. הדרכות מרוסר, מרחבים ריאות והדרכה לכל סוגי המזקים. (24126) 04-713697, 04-835336

כלי נגינה
5300
פסנתר אנטי במצב מצוין לא במבכה (17369) 04-252215

מחשבים
5400
מבצעו! הכרף ממוחף הישן באתרי אי-ב.אם, מחשבים ממושמשים מ-150 ש"ח!! "שלמור מחשבים", חיפה. (17795) 04-383836
סקמטרום 128 + בון כפל, מייס, שב-בר, 400 תוכנות + מוסמר צבעוני. (8619) 04-511385
מוכנות משרד
5500
מכונות מחולצות, לאחר שיפוץ וב-טוה: דויל והשכרות, באחריות ות. (22010) חיפה 04-705169

דירה GLX, 84, יד ראשונה, מיכל' מצוינת. (26083) 04-718944

סיטרואן
4645
ב"אס אי" קראב, 83, ראשונה, במצב בבלות. 04-293469 (21848) ד"ר 04-833193
ריה סופר, 1124, 83, במצב מצוין. (11519) 06-730572, 04-337460
ריה סופר 83, 65,000, ראשונה, מזי-רין. (17557) 04-387763

פולקסווגן
4690
גולף 1300, 82 יד ראשונה 90,000 ק"מ (20746) 04-375373
דבל קבינה 1986 מצב מצוין מניה (6441) 04-576365, 70,000
דבל קבינה, 83 + אובמר. מצב מצוין. (7350) 04-981320, 04-988978
חייבת להמכר!! דבשה סי.אל. 84, 04-537992, 04-528862, 60,000 (20661)
היפושית, 68, 1200, מצב מכני מעולה. (20679) 04-379417, 04-371019
היפושית, 1969, במצב טוב, 4200 ש"ח מרכז. (22934) 04-514885
פרנספורטר 87 + מגן + ורכות ו-כ"ס, מצב מצוין. 04-526542 (18484)
למכירה היפושית 1300, 1971, ראש-גה, במצב טוב. (19694) 04-242935
פאסאט 87, פרטי, 1300, 14,500 ק"מ, בבעלות. (19971) 04-221752

פורד
4700
אסקורט 73, 1100, מכר מעולה, מזי-רין (22038) 03-749247
סיירה, 1300, 87, 16,000, סטאול, ראשונה. (20594) 04-511011, 04-377058
פיאסטה 1100, 84, ראשונה, ממה לח-ה מצוינת. (21565) 04-255099
פיאסטה 86, יד ראשונה, מזגן, ממש לשוה. (24025) 04-832225
פיאסטה, 79, מטופלת מאוד, אחרי אב-רול, צמיגים חדשים, טלפון: (21781) 04-377075

פיאט
4720
אונו 45, סופר, 87, 5 דלתות + מזגן. (7210) 04-977134
אונו 55, 83, 44,000, מצוינת. 21,00-ם או ב 08:00 04-379348 (17305)
ריטמו, רגטה 86, סטיישן 1300, מזגן + חלונות חשמל + מערכת, מחזיק. (23566) 06-752552, 06-750441
רגטה 70 אס, 1987 + מגן, ראשונה, 18,000 ק"מ + מוסמרות. 04-841525 (8239)

פיז'ו
4800
504, 84, אס.או.אר, הלונות השמליים, או-טומטית + מגן. (20798) 04-533171
504, אוטומט, 1983, יד-ראשונה, 64,000 ק"מ. (11804) 04-728379
305, 82, מצוינת כחדשה + דו"ח מי-לי. (15733) 04-761197, 04-752135
305, 86, ראשונה, 27,500 + מזגן. 04-526717, 04-526474, 26,000 (14677)
505, 1800, 84, אוטומטית, מנייה. (25580) 04-221914, 54,000
פיז'ו 504, 79, אוטומט, פרטי + מזגן. (12724) 04-640222
פיז'ו 305, 1982, יד ראשונה, 65,000 ק"מ. (12886) 04-374810

רנו
4820
11, 85, אוטומטית, 44000 ק"מ, ראשו-נה, מזדרין. (8649) 04-715187
5, 82, 1100/3, ראשונה, במצב מעולה. (21729) 04-812416
5/5, 86, נחיה, במצב מעולה + שמר-בת מהר"אוטומית. (20921) 04-975096
5, 86, דוד, 25000, יד ראשונה. (11512) 06-597390 לא בשבת
1984, 9, מצוינת!! אחר מסאל' + מי-צן, ראשונה. (15674) 04-445811
18 ר.ט.אס. 83, מזגן, ממשלתית, הידראור. (7952) 04-527018

אוניברסיטת בר-אילן
בית הספר לחינוך
היחידה להשתלמות ולהדרכה
קורס קיץ להשתלמות מורים ליידיש
ע"ש בצלאל וסוניה קסטנר
לאור הביקוש המוגבר למורי יידיש בבתי ספר תיכוניים ויסודיים, ייערך קורס מזורז ואינטנסיבי למורים מוסמכים בחופשת קיץ תשמ"ח
יתקבלו לקורס זה, מורים העונים על התנאים הבאים:
א. מורים **בפועל**, בעלי רשיון הוראה קבוע בלשון ו/או ספרות עברית ו/או שפות הוראה.
ב. נסיון בהוראה של **עד** 15 שנה.
ג. ידיעה בסיסית בלשון היידיש, כולל דיבור חופשי.
הלימודים יתקיימו מי"ח אב עד י"ב אלול (1 עד 25 באוגוסט 88') מ-8.30 עד 13.30 (פרט לימי ו').
מלגות: המסיימים את הקורס בהצלחה יזכו במענק של-500 ש"ח כ"א (12 מלגות).
הנושאים והתחומים:
קריאה מודרכת בשלום עליכם, בשביס-זינגר ותיים גראדה (בעברית), שירה ופולקלור, סדנה להוראת יידיש.
ההרשמה עד כ"ה סיון תשמ"ח (10/6/88).
זכאות: הקורס מוכר על ידי קרנות ההשתלמות ולצבירה לגמול השתלמות.
● **לפרטים והרשמה שא.תמ יש לפנות אל: היחידה להשתלמות ולהדרכה, ביה"ס לחינוך, אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן 52100, או בטלפון: 03-5318445 בימים א' עד ה' משעה 8.30 עד 16.00.**

אוניברסיטת בר-אילן
המחלקה לכלכלה ומינהל עסקים
הוארכה ההרשמה ללימודי תואר שני עד 3.6.88
תכנית לימודי "מוסמך" במחלקה לכלכלה ומינהל עסקים מיועדת להכשיר תלמידים
לקראת מילוי תפקידים בכירים בתחומי הכלכלה, התכנון והמינהל במגזרי המשק השונים.
התכנית מציעה שני מסלולים:
1) **מוסמך לכלכלה**
2) **מוסמך למינהל עסקים**
(תנתן עדיפות למועמדים למסלול "ניהול והתנהגות ארגונית").
לתלמידים מצטיינים יוענקו מילגות ופרסים.
מועמדים מצטיינים בעלי הישגים אקדמיים גבוהים מאוד, אשר יקדישו את כל זמנם ללימודים, יוכלו להגיש בקשות למילגות קיום מיוחדות לשנת הלימודים תשמ"ט, הניתנות על-ידי קרן ברוקדייל.
לקבלת פרטים נוספים אפשר לפנות אל מזכירות המחלקה ללימודי מוסמכים בימים א' עד ה', בשעות 8.00 עד 14.00, טלפון: 5318392.
ספסי הרשמה ניתן לרכוש בחנות "דיונון" בקמפוס בר-אילן.

מסעדת הראל
מאכלים בלקניים, אירופאיים ומזרחיים
פתוחה 7 ימים בשבוע
ארוחה עסקית סלאה 18 ש"ח
בשבתות לילדים ½ מחיר
חגיה בשפע – ארוחות הבית – אירועים עד 100 איש
רח' החשמונאים 95, תל-אביב, 03-5610066

י ו ם ש נ י .

■ בכנס יוצאי השומר הצעיר ברומניה – ייפגשו גם חברי התנועה, שהואשמו כ"סוכני האימפריאליזם", נידונו למוות והצליחו להימלט. משפטי השומרים. תהילה עופר ■

■ אנדריי קילצ'ינסקי (בתצלום) הוא אביהן של סמדר ושרון. בשיחה גלוייה עם לאה ברסלר, מספר אנדריי, לוחם ידוע בגאצים, פעיל פוליטי, על הנשים בחייו. הוא גאה בשמו. "דיין זה שם, אבל קילצ'ינסקי זה תואר" ■

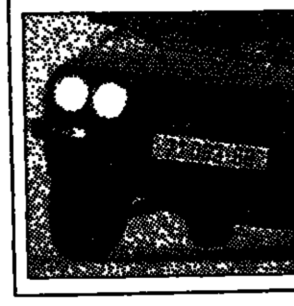

■ רוצה מכונית מודל 88'? אברהם פורת לקח את הדאצ'יה מתוצרת רומניה לנסיעת מבחן. קשה לומר שהמבחן הצליח מבחינתו של פורת. אבל הקונה, קונה מודל 88'... ■

"מעריב", השבוע לפני 40 שנה ■ כל המדורים הקבועים ■ בעמודי האמצע: לברלין מלאו 750. יהודית זילברשטיין ■

ק ב ע ו ן ע ם ג ב ר

מבצע 30% הנחה
לספרים חדשים
בהוצאת "יד הרב ניסים"
לכבוד חג מתן תורה ועד שבוע הספר

★ אסופות– ספר שנה למדעי היהדות, ספר ב. 32 ש"ח
★ יום טוב שני של גלויות, מאת מ' בניהו 25 ש"ח
★ תשובות רבי יהוסף מליריאה וחכמי דורו בצפת, מבוא מאת י"ש שפיגל 32 ש"ח

בכריכה

★ דוד אחד בארץ, איגרות ר"ש אבוהב והרמ"ז בעניני ארץ־ישראל, מאת מ' בניהו 34 ש"ח

ספרים בהוצאת ביבליופילית

★ שו"ת ר' דוד הכהן מקורפו, קושטא רצ"ז.
★ "כתר תורה" של התנ"ר דוד ויטאל.
★ בנימין זאב, ספר ההלכה הראשון שנדפס בחיי המחבר, ויניציאה רצ"ט ואתו ספרו של חתנו.
★ משפטי שמואל, ויניציאה שנ"ט והמתנה השני. בראשם מבוא מקיף.

כל ספר יופיע תוך חדשיים–שלושה לחותמים מראש הנחה 30%

כמו כן נותרו מספר עותקים מן הספרים:

★ ספר זכרון להרב יצחק ניסים, ששה סדרים.
★ מאמרים ברפואה לד' רפאל מרדכי מלכי.
★ פסקי ר' יוסף טאיטאצאק.
★ אסופות שנה א'.

לרופאים ולצוות המטפלים במחר האורטופדית בבי"ח הלל־יפה

תודתי החמה על הטיפול המעולה

מיכל ראפל

משרד העבודה והרווחה
משרד החינוך והתרבות

המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

תעריפי בחינות — מה"ט

החל מה־1 ביוני 1988 יהיו תעריפי הבחינות הנערכות ע"י המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית, משרד העבודה והרווחה, כדלקמן:

1. בחינה עיונית — 40 ש"ח
2. בחינה מעשית — 60 ש"ח
3. בחינת פרויקט — 60 ש"ח
4. ערעור על בחינה — 20 ש"ח

הסדרה הפתוחה
ספר בחדשות!
זמן שאול

פרימו לוי

"זמן שאול" הוא פרק נוסף בהתוודעותו של הקורא העברי ליצירתו הענפה של פרימו לוי, הסופר האיטלקי־יהודי, אחד הסופרים החשובים והמרתקים ביותר של זמננו.

להשיג בחנויות הספרים ברחבי הארץ

מפעל משותף של ספריית מעריב / ספרי סימן קריאה / הוצאת הקיבוץ המאוחד

בירושלים

דרוש
בשכר חודשי

מחסן
בשטח 150 — 200 מ"ר
בקומת קרקע

עם גישה נוחה לרכב כבד

הצעות נא לפנות בכתב
ת. ד. 3211, ת"א

חברת "מבני תעשיה" בע"מ
רח' קרליבך 29, תל־אביב 67132

מכרז מס' 2/88 למכירת רכב
החברה מציעה למכירה את המכונית כמפורט להלן:
דגם: **דייהטסו שרמנט**
מס' רישוי: 85-340-48, נפח מנוע: 1,298.
רשיון בתוקף: עד 23.9.88. אביזרים נוספים: מזגן + רדיו.
המכונית מצוה לתשובה
ניתן לראות את המכונית בחניון המשמשות, ברח' המשמשות 26, תל־אביב, ביום 19.5.88, בין השעות: 10.00 עד 14.00
את ההצעות בצד המכונית, בצירוף המחאה בנקאית לפקודת החברה בסך 5% מסכום ההצעה, יש להגיש בתיבה שמעטפה סגורה עד ליום 27.5.88, בשעה 11.00, לתיבת המכרזים של החברה.
המכירה במצבה כפי שהוא.
הקונה יעביר המכונית על שמו ועל חשבונו ביום הקניה.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר, או כל הצעה שהיא.

איריס גילת

בית האופנה הישראלי
לשמלות כלה בטעם של פעם.
מבחר שמלות כלה אופנתיות
להשכרה, מכירה ובהזמנה
הסטודיו: נוה צדק, רח' מגדל 14
ת"א, טל' 03-5101851
הכניסה מאחורי בית הטקסטיל
שמלות ערב בהזמנה

לפנויים ופנויות
דרך אמינה, מכובדת ופרטית להכיר בני זוג רציניים לנישואין
ע"י:
אלי שלוש
שדכן במשפחתו מדורי
טל' בית 03-990507 03-991949
גם בשבת

אבד כלב
רוטוויילר שחור
בתל־ברוך
כל המוצא יבוא על שכרו
03-544789

מועצה מקומית מגדל
טל' 067-91480

הודעה מס' 1/88
בהתאם לסעיף 3 ד'47
לחוק עזר למגדל (סלילת רחובות) התשמ"ח–1988

נמסרת בזה הודעה לבעלי הנכסים הגובלים בתוואי הכבישים המפורטים להלן, כי מועצה מקומית מגדל החליטה לסלול את הכבישים והמדרכות המפורטים מטה בהתאם לתוואי המופיע בתוכנית המצויות במשרדי המועצה ולגבות מהם היטל כבישים כחוק.
1. כביש המעבר בחלקות: 1, 2, 3, 17, 18, 34, 35, 36, 37 – בגוש 15513.
2. כביש העובר בחלקות 83, 84, 90, 91, 92, 93, 94, 101, 103 – בגוש 15597.

חברת הימנותא בע"מ

מכרז 1/88

חברת הימנותא בע"מ מבקשת לקבל הצעות
לשימוש בחלקה 47, בגוש 5017, רחוב ערבי נחל (ביציאה מכביש איילון לכיוון תחנת רכבת צפון),
גבעתיים לצורך

הקמת מתקן פרסום עליה

בדבר פרטים נוספים של תנאי המכרז ולקבלת טפסי הצעה וטפסי הסכם התקשרות יש לפנות בשעות העבודה הרגילות למשרד הקרן הקיימת לישראל: ברחוב צבי הרמן שפירא 11, תל־אביב, טלפון: 03-287111, 03-287840 (לפנות למר א. אברהמוב); משרדי הימנותא בע"מ ברח' קק"ל 6, ירושלים, טל': 02-249746/7 (לפנות למר ג. אלכסנדר).

את ההצעות יש להגיש במעטפה סגורה בציון מספר המכרז לפי הכתובת: הימנותא בע"מ, אצל הקרן הקיימת לישראל, רח' צבי הרמן שפירא 11, תל־אביב.

על ההצעות להגיע לתיבת המכרזים של החברה לא יאוחר מיום 3 ביוני 1988, שעה 12.00.

להצעות יש לצרף ערבות בנקאית בתוקף ל־60 יום מתאריך ההצעה לפקודת חברת הימנותא בע"מ בשעור של 10% מערך דמי השימוש הנומינליים המוצעים לשנה אחת. על ערבות זו יחולו התנאים המפורטים בטופס ההצעה.

אין חברת הימנותא בע"מ מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

השתתפות במכרז, קבלת תנאיו והזכיה בו אינם יוצרים מחוייבות מכל סוג מצד הימנותא בע"מ כלפי הזוכה ורק הסכם בנוסח שיוצג על־ידי הימנותא בע"מ בין מסמכי המכרז, חתום על־ידי הימנותא בע"מ והזוכה יחייב את הימנותא בע"מ.

הזוכה במכרז מתחייב לחתום על הסכם ההתקשרות הנ"ל לא יאוחר מ־7 ימים מתאריך הודעת הזכיה אשר תשלח לו.

מה בעניינים?

פארק ניצנים
בחג השבועות - עם הילדים

* שרותי הצלה ורחצה.
* סככות צל מרווחות.
* חניה על קו המים
* מזנון קל.
* אזור דייג עשיר.
* אווירה משוחררת.

פארק ניצנים מול קיבוץ ניצנים, על הכביש לאשקלון
בחרו מהצפיפות וההמולה... לפארק ניצנים

חברה לשיווק אופנת נשים ותיקה ובעלת מוניטין

מעונינת לקבל מוצרי אופנה לייצוג בלעדי

לחנויות בוטיקים ולרשתות שיווק
ברשותנו צוות סוכנים מנוסה
ו־200 חנויות ברחבי הארץ.
טל. 03-813644, 03-813633.

اسبوع الثقافة والكتاب العربي

שבוע התרבות והספר הערבי

תפגש
סופרים ומשוררים
יהודים - וערבים

לדיון בנושא:
השתקפות נושא השלום
בספרות הערבית והעברית

מנחים:
יאירה גינוסר
דר' מחמוד עבאסי

בתום הדיון תוגש ארוחת ערב קלה, ואחריה תתקיים במת משוררים ערבים ויהודים, בפני הקהל.

ביום ראשון 29.5.88 משעה 17.00 ועד 19.00 בבית הגפן, שד' הציונות 33, חיפה.

בשעה 21.00 - שירה ישראלית בצרפתית - בשיתוף עם: הקונסוליה הצרפתית בחיפה.

السيد/ة المحترم/ة

نتشرف بدعوتكم للمشاركة في لقاء ادباء وشعراء يهود وعرب
حول موضوع:
انعكاس السلام في الادب العربي والعبري
يدير اللقاء:
يئيرا غينوسار و د. محمود عباسي.

تقدم بعد اللقاء وجبة عشاء خفيفة، وتقام امسية قراءات شعرية.

وذلك في الساعة الخامسة حتى السابعة من مساء يوم الاحد ١٩٨٨/٥/٢٩، في بيت الكرمة، جادة الصهيونية ٣٣، حيفا.

في الساعة التاسعة - أشعار اسرائيلية بالفرنسية بالتعاون مع القنصلية الفرنسية في حيفا.

עיריית חיפה / بلدية حيفا
משרד החינוך והתרבות / وزارة المعارف والثقافة
בית הגפן / بيت الكرمة

מנהל התרבות - دائرة الثقافة
האגף לתרבות - قسم الثقافة
המועצה לתרבות ואמנות / مجلس الثقافة والفنون
המדור לתרבות ערבית / قسم الثقافة العربية

לתושבי חיפה והצפון

המוכשרים להצליח

אם את ה בוטח ת בעצמך ויכול ה להוכיח שאת ה מסוגל ת להצליח ולעבור את המיון הקפדני,
יש לך הזדמנות להצטרף
לקורס המקצועי של מגדל
ללמוד ביטוח חיים וגם ביטוח כללי
לעמוד במבחני רישוי מתמחה של משרד האוצר, להתמחות כסוכן ת ביטוח במגדל
ליהנות מהכנסה חודשית הולמת
בסיום הקורס.
והעיקר – להצליח ולהגיע לעצמאות.
טלפן/י לרותי: 04-660010
בימים א'-ה' בין השעות 9.00-15.00

דבר אחד בטוח.

מגדל חברה לביטוח בע"מ

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה לחקלאות ברחובות

דרוש/ה

מורה לכימיה

בעל/ת תואר Ph.D.

להוראת הקורס בכימיה כללית ואי-אורגנית לתלמידי שנה א' של הפקולטה, במשרה מלאה.

על המועמד/ת להיות בעל/ת ניסיון בהוראה. רצוי גם ניסיון בספקטרומטריה.

את הבקשה, בצירוף תולדות חיים, רשימת פרסומים ושמות של שני ממליצים, יש לשלוח לא יאוחר מ-1.6.88 אל הפקולטה לחקלאות (כח-אדם) ת.ד. 12 רחובות 76100.

בדבר פרטים אפשר להתקשר לפרופ' א. גלוטר טל. 08-481365 או 08-474237 (בערב).

למוסד ציבורי
דרוש/ה

עובד/ת סוציאלי/ת

לחצי משרה
לפיקוח שוטף במעונות לזקנים באזור תל-אביב והמרכז
העבודה למשך שנה כרוכה בנסיעות
כישורים: בעלי תואר בוגר או מוסמך בעבודה סוציאלית ונסיון בפיקוח
לפנות השל יום שני לגב' חוה עירון, טלפון: 02-668251

קבלת מודעות בטלפון
לוח מעריב
03-621888
03-625773

לבית הספר המקיף אורט עמק חרוד

דרושים מורים

למקצועות הבאים:
- ★ **תפירה גזירה ודימום** – חצי משרה
- ★ **מתמטיקה** – במשרה מלאה
- ★ **לשון** – חצי משרה
- ★ **ספרות** – חצי משרה
- ★ **היסטוריה** – חצי משרה
- ★ **גאוגרפיה** – במשרה מלאה
- ★ **אנגלית** – במשרה מלאה

על המעוניינים/ות בעלי/ות השכלה מתאימה וניסיון בהוראה לפנות לביה"ס בכל יום בין השעות 8.00 – 14.00, טלפונים: 06-531617, 06-531694

הצעות מחץ בלוח מעריב
אל תקנה לפני שתראה!

חדש!
הצעות מחץ -
הצעות מיוחדות של יצרנים וחברות במודעות מחץ בולטות לעין, שאי אפשר להתעלם מהן.
הצעות המחץ מסודרות לפי מדורים בלוח מעריב "מכירה ושרותים".

בהצעות המחץ תמצא מבצעי הנחות, מחירים מיוחדים, מכירות סוף עונה ושרותים ייחודיים בכל התחומים: מתנות, כלי נגינה, אביזרים לרכב רהיטים, שיפוצים, מזגנים, מכשירי חשמל, הדברה ועוד ועוד...

אתה יכול לחסוך הרבה כסף וזמן!
הצעות מחץ בלוח מעריב -
דבר שחייבים לראות לפני שעושים קניות.
הצעות מחץ. שרות מעודכן, חיוני וחסכוני, כל יום בלוח מעריב.
לפני שאתה מבצע רכישה או שרות - תן מבט במחץ. זה משתלם.

לוח מעריב הלוח הגדול במדינה.

למוסד ציבורי גדול במרכז הארץ דרושים:

מועמדים בעלי השכלה אקדמית

המעוניינים לעבור הסבה מקצועית לתחום מיחשוב ולעיבוד נתונים.

מועמדים שיתקבלו יידרשו לעבור קורס במשך 7 חודשים.

למסיימים בהצלחה מובטחת תעסוקה מעניינת.

עדיפות לבוגרים בתחומים הבאים: הנדסת תעשיה וניהול • בוגרי מתמטיקה ומדעי המחשב • בוגרי מדעי הטבע

לא יתקבלו מועמדים מעל גיל 30.

כל המעוניינים יפנו בכתב, בצירוף קורות-חיים, אל ת.ד. 7093, ת"א, מודעה מס' 570. מועמדים מתאימים ייענו.

★ **4000 שקל (עמלות)**
★ **1500 שקל שכר**

את זה תוכל להרוויח לחודש במידה ויש לך:

- ★ נסיון ורקע במכירות-שיווק-אירגון
- ★ הכרות עם מפעלי תעשיה ועסקים
- ★ בעל רכב

אפשרות למסלול קידום ניהולי

בדבר פרטים וקביעת ראיון לפנות לטלפון 03-337125-9, לענת

לעין-יהב בערבה
דרושות
לשנת הלימודים תשמ"ח
1. **גננות**
לגילאים 3 עד 5 שנים
2. **מטפלות**
מוסמכות ומנוסות
לעבודה בפעוטונים

להתקשר בשעות הערב:
057-81043, 057-81014,
057-81090, 057-81260

לחברת בניה גדולה
במרכז הארץ

דרוש חשב

בעל ידע בהנהלת חשבונות וניסיון בענף הבניה.

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 6525 ת"א 61060

למשרד רואי חשבון גדול
בתל-אביב

דרוש/ה פקיד/ה
למחלקת המיסים

לעבודה בטיפול שוטף עם מס הכנסה.
רצוי נסיון מעשי בעבודה בתחום מס הכנסה וידע בסיסי בנושא מיסים.

לקביעת ראיון להתקשר 03-664561
ליצחק אליהו.

אוניברסיטת בר-אילן

בקבוצת מחקר העוסקת:
בחקר מבנה ודינמיקה של חלבונים בשיטות ספקטרוסקופיות – פנויה משרת:

חוקר (פוסט-דוקטורט)

המחקר ממומן על-ידי NIH ונערך בשיתוף עם מכון ויצמן למדע.

נא לפנות אל:
ד"ר אלישע האס, המחלקה למדעי-החי, אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן 52100, טלפון: 03-5318210,
דואר אלקטרוני CFHAASAWEIZMANN.

---

24 שעות
קבלת מודעות דחופות
רחוי
דיזנגוף 118 (מול כסית)
03-239952
03-246363

בוא ליצור כוח

לבעלי מקצוע מעולים יש מקום עבודה אצלנו

★ מסגרים כלליים:

בעלי נסיון בעבודות הרכבת דודים וצנרת
ידיעה טובה בקריאת שרטוטים וביצוע עבודות הרכבה
נסיון בעבודה עם כלי הרמה

★ מסגרים-מכונאים להרכבת ציוד מסתובב:

מכונאים מעולים בהרכבת ציוד מסתובב גדול, כגון:
דחסנים, משאבות אנכיות ואופקיות, מניפות יניקות ולוחצות וכו
ידיעה טובה בקריאת שרטוטים וביצוע עבודות הרכבה
נסיון בעבודות עם כלי הרמה

★ מסגרים-מכשירנים להרכבת ציוד מכשור מכני:

ידיעה טובה בקריאת שרטוטים וביצוע עבודות הרכבה
נסיון בהרכבת לוחות מיכשור
נסיון בעבודה עם צנרת נחושת, נירוסטה ופלדה רגילה

מקום העבודה: תחנת הכוח "רוטנברג" באשקלון.
לתושבי גוש דן מובטחת הסעה.
פנה ישירות כל יום עד השעה 17.00, למר ריבקין, מחלקת כח-אדם טל. 03-612910-70 או למר הלפרין בתחנת הכוח טל. 051-49210.
כתובתנו: מחלקת כח-אדם, אגף הביצוע, רח' החשמל 16, ת"א

מודעה זו מיועדת לנשים ולגברים כאחד.

בנה את עתידך איתנו!

חברת החשמל לישראל

לחברה העוסקת בשטח הפרסום
דרושה

מזכירה

במשרה מלאה
ידע ונסיון בהדפסה
כושר ניהול עצמאי
לרציניות ולבעלות נסיון בלבד
לקביעת ראיון נא להתקשר לטל. 03-337125/9

למוסד רפואי גדול בגוש דן
דרושים/ות

רוקחים/ות

למשרה מלאה וחלקית
תנאי עבודה מקצועיים מיוחדים
נא לפנות טלפונית:
03-5310573, 03-349616

למשרד רואי-חשבון גדול
בתל-אביב דרושים

בוחן • בוחן מרכז
בוחן ראשי

למשרה מלאה בשלבי סיום או לאחר סיום לימודי ראיית חשבון ובעלי נסיון של שנה לפחות במשרד רואי חשבון.

לקביעת ראיון להתקשר 03-664561.

לבית האופנה "יפעת" בקיבוץ יפעת
דרושה תדמיתנית
בעלת ניסיון בעבודה בסריגים
ביום 06-548994, 06-548969
ובערבים 06-548926.

"אסיא רזולי"

לחברה בענף הווטרינרי
דרוש

אגרונום צעיר

לתפקיד איש שדה ומקדם מכירות
יתרון לבוגר המגמה לבעלי-חיים
נא לפנות בצירוף קורות-חיים בכתב יד לת.ד. 3235 רמת-גן, 52131
- סודיות מובטחת -

אורט ישראל

לבי"ס תיכון מקיף כללי אורט
בית שאן
דרוש – לשנת הלימודים תשמ"ט

ממלא-מקום מנהל ביה"ס

בעל תואר אקדמי, רשיון הוראה קבוע וניסיון במינהל חינוכי.

נא לפנות בכתב למנהל הסמנכ"לות-הפדגוגית אורט ישראל, ת.ד. 16087 תל-אביב (61160).

לבית האבות אשדוד

דרושה

אם בית

לפנות עד 30.5.88 לת.ד. 2440 אשדוד או בטלפון 08-555555.

משרד החינוך והתרבות
אגף כח־אדם בהוראה

הודעה מס' התשמ"ט/4
על

משרות ניהול פנויות

אגף כח־אדם בהוראה מודיע על משרות ניהול פנויות של מנהלים בבתי ספר יסודיים ובחטיבות הביניים לקראת שנת הלימודים תשמ"ט.

מן המועמדים נדרשים כישורים בתחומי ההשכלה הפדגוגית והאקדמית, הכשרה מיוחדת במינהל החינוך מינהל כללי וותק בהוראה של חמש שנים.

התכונות פורסמו בפירוט בחוזר מנכ"ל מיוחד ד' שבט (התשמ"ח) פברואר (1988) מהל מינוי מנהלים במוסדות חינוך רשמיים. המעוניינים להציג מועמדותם ימלאו טופס בקשה למשרת ניהול שאפשר לקבלו בכל לשכה מחוזית של משרד החינוך והתרבות. הטופס ימולא בשני העתקים: האחד ישלח אל מנהל המחוז שבו נמצאת המשרה הפנויה, ואחר אל המפקח על בית הספר שבו מועסק המועמד.

היום האחרון לקבלת בקשות בלשכות המחוזיות —
יום שישי, י"ח בסיון התשמ"ח (3 ביוני 1988)

רשימת המשרות:

א. מחוז ירושלים — רחוב דוד המלך 18, ירושלים, מיקוד 94101, טלפון 02-238211
1. ביה"ס הממלכתי "דבוסינסקי" בבית־שמש. 16 כיתות א'–ו'.
2. ביה"ס הממלכתי "גבעת זאב" בגבעת זאב. 18 כיתות א'–ו'. 2 כיתות ח'. המשרה פנויה לשנה.
3. ביה"ס הממלכתי לחינוך מיוחד "אלונים" בירושלים. 4 כיתות ד'–ח'. ביה"ס חדש.
4. ביה"ס הממלכתי "אלישר" בירושלים. 9 כיתות א'–ו'.
5. ביה"ס הממלכתי לחינוך מיוחד "ארזים" בירושלים. 7 כיתות א'–ו'.
6. ביה"ס הממלכתי דתי "דוגמא עוזיאל" בירושלים. 11 כיתות א'–ו'.4 כיתות ז'–ח'.
7. ביה"ס הממלכתי דתי "חב"ד — עיר גנים" בירושלים. 5 כיתות א'–ו'. כיתה אחת ז'–ח'.
8. ביה"ס הממלכתי "יונתן" בירושלים. 12 כיתות א'–ו'. כיתה אחת ח'. המשרה פנויה לשנה.
9. *ביה"ס הממלכתי דתי "מימוך" בירושלים. 14 כיתות א'–ו'. 2 כיתות ז'–ח'. המשרה פנויה לשנה.*
10. ביה"ס הממלכתי דתי "נוה דוד" בירושלים. 8 כיתות א'–ו'. 2 כיתות ז'–ח'. המשרה פנויה לשנה.
11. *ביה"ס הממלכתי דתי "ציון עוזי" בירושלים. 13 כיתות א'–ו'. 4 כיתות ז'–ח'. המשרה פנויה לשנה.*
12. ביה"ס הממלכתי "רמות־מוריה" בירושלים. 6 כיתות א'–ו'. ביה"ס חדש.
13. ביה"ס הממלכתי "שרון" בירושלים. 10 כיתות א'–ו'.

ב. מחוז המרכז — בית הדר־דפנה, שד' שאול המלך 39, תל־אביב, מיקוד 64928, טלפון 03-5435276
1. חטיבת הביניים הממלכתית בגדירות. 4 כיתות ז'. חטיבה צומחת. ביה"ס חדש.

ג. מחוז הדרום — בית הממשלה — דרך־הנשיאים — באר־שבע, טלפון 057-663511
1. ביה"ס הממלכתי דתי "חב"ד" י"א באשדוד. 4 כיתות א'–ו'.ביה"ס חדש.
2. ביה"ס הממלכתי דתי "יד־שבתאי" באשדוד. 6 כיתות א'–ו'.
3. ביה"ס הממלכתי "מבואות" בבאר־טוביה. 20 כיתות א'–ו'.
4. חטיבת הביניים הממלכתית "זינמן" בדימונה. 24 כיתות ז'–ט'. המשרה פנויה לשנה.
5. ביה"ס הממלכתי דתי "מקור חיים" בדימונה. 6 כיתות א'–ו'. 2 כיתות לחינוך מיוחד. המשרה פנויה לשנה.
6. ביה"ס הממלכתי דתי "הראל" בקרית־מלאכי. 11 כיתות א'–ו'. המשרה פנויה לשנה.
7. ביה"ס הממלכתי דתי "מורשה" בברכיה. 6 כיתות א'–ו'.
8. ביה"ס הממלכתי דתי "מצפה אל" במצפה־רמון. 8 כיתות א'–ו'. 2 כיתות ז'–ט'. המשרה פנויה לשנה.
9. ביה"ס הממלכתי "מבועים" בנגב. 16 כיתות א'–ו'.
10. *ביה"ס הממלכתי "לבאות" בערד. 15 כיתות א'–ו'. המשרה פנויה לשנה.*

ד. מחוז חיפה — רח' סנט לוקס 7, חיפה, מיקוד 35055, טלפון 04-562323
1. ביה"ס הממלכתי "שרון" באור־עקיבא. 5 כיתות ז'–ח'.
2. *ביה"ס הממלכתי "גלילות" בבן דור/עשר. 14 כיתות א'–ו'.*
3. ביה"ס הממלכתי דתי "בילו" בחדרה. 6 כיתות א'–ו'. 2 כיתות ז'–ח'.
4. ביה"ס הממלכתי לחינוך מיוחד "אפקים" בחיפה. 6 כיתות א'–ו'. 4 כיתות ז'–ח'.
5. ביה"ס הממלכתי לחינוך מיוחד "אחוזת־לדים" בחיפה (אחוזה). 12 כיתות ז'–ח'.
6. ביה"ס הממלכתי "בארי" בחיפה. 13 כיתות א'–ו'.
7. ביה"ס הממלכתי "זכרון־יוסף" בחיפה (אחוזה). 20 כיתות א'–ו'. המשרה פנויה לשנה.
8. ביה"ס הממלכתי "יזרעאליה" בחיפה. 20 כיתות א'–ו'. המשרה פנויה לשנה.
9. חטיבת הביניים הממלכתית "כל ישראל חברים" בחיפה. 18 כיתות ז'–ט'. המשרה פנויה לשנה.
10. ביה"ס הממלכתי דתי "כרמלי" בחיפה. 13 כיתות א'–ו'. המשרה פנויה לשנה.
11. *ביה"ס הממלכתי לחינוך מיוחד "מרכז לשיפור הלמידה" בחיפה. 8 כיתות א'–ו'. המשרה פנויה לשנה.*
12. ביה"ס הממלכתי "נירים" בחיפה (נוה־דוד). 16 כיתות א'–ו'. המשרה פנויה לשנה עם אפשרות הארכה.
13. *ביה"ס הממלכתי לחינוך מיוחד "מרכז טיפולי" בטירת־הכרמל. 5 כיתות א'–ו'. המשרה פנויה לשנה.*
14. חטיבת הביניים הממלכתית בביה"ס התיכון המקיף שש־שנתי בטירת הכרמל.19 כיתות ז'–ט'. המשרה פנויה לשנה.
15. ביה"ס הממלכתי דתי "שילה" בפרדס חנה. 8 כיתות א'–ו'. (כולל כיתה אחת טיפולית וכיתה אחת מפגרים).
16. ביה"ס הממלכתי "עצמאות" בקרית־אתא. 7 כיתות א'–ו'. המשרה פנויה לשנה.
17. חטיבת הביניים הממלכתית "ארנס" בקרית־ביאליק. 29 כיתות ז'–ט'. המשרה פנויה לשנה.
18. ביה"ס הממלכתי דתי "יבנה חב"ד" בקרית־טבעון. 6 כיתות א'–ו'. המשרה פנויה לשנה.
19. חטיבת הביניים הממלכתית דתית בתיכון דתי מקיף "ערש לזיכסוף" בקרית־ים. 11 כיתות ז'–ט'.
20. ביה"ס הממלכתי "זבולון" ברכסים. 7 כיתות א'–ו'. כיתה אחת טיפולית. המשרה פנויה לשנה.

ה. מחוז הצפון — בית־הממשלה, נצרת־עילית, מיקוד 16000, טלפון 06-572960
1. ביה"ס הממלכתי בקיבוץ הזורע. 6 כיתות א'–ו'.
2. ביה"ס הממלכתי בקיבוץ גבע. 4 כיתות א'–ו'.
3. ביה"ס הממלכתי בקיבוץ יפעת. 6 כיתות א'–ו'.
4. ביה"ס הממלכתי בקיבוץ שריד. 6 כיתות א'–ו'.
5. *חטיבת הביניים הממלכתית ע"ש "בן־גוריון" בעפולה. 26 כיתות ז'–ט'. פרסום חוזר.*
6. ביה"ס הממלכתי דתי באביבים. 5 כיתות א'–ח'.

ו. מחוז תל־אביב — בנין הדר־דפנה, שד' שאול המלך 39, תל־אביב, טלפון 03-5435406
1. *ביה"ס הממלכתי "הדרים" באור־יהודה. 7 כיתות א'–ו'. ביה"ס חדש.*
2. ביה"ס הממלכתי דתי "לפידות" בבני־ברק. 8 כיתות א'–ו'. 2 כיתות ז'–ח'. כיתה אחת טיפולית.
3. *ביה"ס הממלכתי דתי "מעלות" בבני־ברק. 10 כיתות א'–ו'. 4 כיתות ז'–ח'. 4 כיתות מקדמות.*
4. ביה"ס הממלכתי דתי "מקור־חיים" בבני־ברק. 12 כיתות א'–ו'. 4 כיתות ז'–ח'. 3 כיתות לחינוך מיוחד.
5. ביה"ס הממלכתי "התחיה" בבת־ים. 12 כיתות א'–ו'. 4 כיתות ז'–ח'. 4 כיתות לחינוך מיוחד.
6. ביה"ס הממלכתי דתי "עקיבא" בבת־ים. 12 כיתות א'–ו'. 4 כיתות ז'–ח'. 2 כיתות לחינוך מיוחד. המשרה פנויה לשנה.
7. חטיבת הביניים הממלכתית "ידגיורא" בהרצליה. 15 כיתות ז'–ח'. 8 כיתות ז'–ט'. 2 כיתות מקדמות. המשרה פנויה לשנה.
8. חטיבת הביניים הממלכתית "יד־התשעה" בהרצליה. 12 כיתות ז'–ט'.
9. ביה"ס הממלכתי ע"ש "גולדה מאיר" בחולון. 15 כיתות א'–ו'. 5 כיתות ז'–ח'. כיתה אחת לחינוך מיוחד. המשרה פנויה לשנה.
10. ביה"ס הממלכתי "ויצמן" בחולון. 12 כיתות א'–ו'. 4 כיתות ז'–ח'. 2 כיתות לחינוך מיוחד. המשרה פנויה לשנה.
11. ביה"ס הממלכתי "עלומים" בקרית־אונו. 14 כיתות א'–ו'. 4 כיתות לחינוך מיוחד.
12. *ביה"ס הממלכתי "אורנים" ברמת־השרון. 20 כיתות א'–ו'. כיתה אחת לחינוך מיוחד. המשרה פנויה לשנה.*
13. ביה"ס הממלכתי "הדר" ברמת־השרון. 19 כיתות א'–ו'. כיתה אחת לחינוך מיוחד. המשרה פנויה לשנה.
14. *ביה"ס הממלכתי "עליות" ברמת־גן. 12 כיתות א'–ו'. 4 כיתות ז'–ח'. כיתה אחת טיפולית.*
15. ביה"ס הממלכתי לחינוך מיוחד. "אופק" בתל־אביב. 5 כיתות א'–ו'. 3 כיתות ז'–ח'. כיתה אחת ז'–ט'. כיתה אחת טיפולית.
16. ביה"ס הממלכתי דתי "בעש"ט" בתל־אביב. 8 כיתות א'–ו'. 3 כיתות לחינוך מיוחד. המשרה פנויה לשנה.
17. *ביה"ס הממלכתי "הגליל" בתל־אביב. 12 כיתות א'–ו'. 2 כיתות לחינוך מיוחד. המשרה פנויה לשנה.*
18. ביה"ס הממלכתי לחינוך מיוחד "מצדה" בתל־אביב. 6 כיתות א'–ו'. 2 כיתות ז'–ח'. כיתה אחת טיפולית. המשרה פנויה לשנה.
19. ביה"ס הממלכתי לחינוך מיוחד "ניר" בתל־אביב. 9 כיתות א'–ו'. 3 כיתות ז'–ח'. כיתה אחת טיפולית. המשרה פנויה לשנה.
20. ביה"ס הממלכתי לחינוך מיוחד "נתיב" בתל־אביב. 3 כיתות א'–ו'. כיתה אחת ז'–ח'. כיתה אחת ז'–ט'.
21. ביה"ס הממלכתי דתי "עמיאל" בתל־אביב. 6 כיתות א'–ו'. כיתה אחת לחינוך מיוחד. המשרה פנויה לשנה.
22. ביה"ס הממלכתי דתי "שרשים" בתל־אביב. 12 כיתות א'–ו'. 2 כיתות ז'–ח'. 3 כיתות לחינוך מיוחד. המשרה פנויה לשנה.
23. ביה"ס הממלכתי "תל־חי" בתל־אביב. 21 כיתות א'–ו'. 8 כיתות לחינוך מיוחד. המשרה פנויה לשנה.
24. ביה"ס הממלכתי לחינוך מיוחד "תקומה" בתל־אביב. 4 כיתות א'–ו'. כיתה אחת ז'–ח'. כיתה אחת ז'–ט'.

רשות שדות התעופה בישראל

נמל תעופה בן־גוריון

דרושים

יוצאי יחידות קרביות

ליחידת אבטחה בנמל תעופה בן־גוריון

העבודה מוצעת במשרה מלאה במשמרות לחוזה מינימלי של שנה.
אפשרות העסקה גם במשרה חלקית לסטודנטים.

תנאי הקבלה:
- שרות צבאי מלא ביחידה קרבית.
- 12 שנות לימוד.
- מצב בריאות תקין.
- מגורים באזור גוש דן.
- *גיל עד 30.*
- למועמדים המתאימים יוצעו תנאי שכר נאותים והטבות נוספות.

- למעונינים בעלי הכישורים המתאימים תתקיים ועדת קבלה במנהלת נמל תעופה בן־גוריון בבניין משרד הבריאות (סמוך לאולם המכס) ביום ג' 24/5/88 בין השעות 08.00–11.00.
- על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים, תעודת שחרור מצה"ל ושתי תמונות.
- המתאימים יעברו הכשרה במסגרת קורס בן מספר ימים.

רשות הדואר

לרשות הדואר – השירות הבולאי

דרושים/ות

א. סגן מנהל השירות הבולאי

כישורים דרושים:
★ תואר ראשון במדע החברה (רצוי בכלכלה).
★ נסיון של 8 שנים בתפקיד דומה.
★ שליטה מלאה בעברית ובאנגלית (שפה נוספת יתרון).

ב. מנהל שיווק

כישורים דרושים:
★ תואר ראשון בכלכלה ותואר שני במנהל עסקים (התמחות בשיווק).
★ נסיון מוכח בשיווק.
★ שליטה טובה בעברית ובאנגלית בע"פ ובכתב (עדיפות לדוברי שפות נוספות).

ג. מנהל תחום תכנון וייצור בולים

כישורים דרושים:
★ תואר ראשון במדעי החברה או הרוח, עדיפות לבוגרי היסטוריה של עם ישראל.
★ נסיון והבנה בתחום ההבאה לדפוס.
★ כושר ניהול מו"מ עם ספקים ומעצבים גרפיים.
★ יכולת ביטוי ברמה גבוהה בעברית ואנגלית בע"פ ובכתב (עדיפות לדוברי שפות נוספות).

הערות: 1. התפקידים כרוכים בנסיעות ובשעות עבודה בלתי שגרתיות.
2. המועמדים המתאימים ייבחנו במכון מקצועי.
3. דרגה ושכר ייקבעו לפי כישורי המועמד.
4. מקום העבודה: תל־אביב־יפו.
5. להגשת מועמדות: נא לפנות בכתב אל מנהל השירות הבולאי, שדרות ירושלים 12, תל־אביב־יפו 61080, עד ליום 31.5.88.

מבצע אדיבות ברשות הדואר
מ־12 עד 30 ביוני 1988

לתושבי ירושלים והסביבה

המוכשרים להצליח

אם את הבוטח ת בעצמך ויכול ה להוכיח שאת ה מסוגל ת להצליח ולעבור את המיון הקפדני, יש לך הזדמנות להצטרף לקורס המקצועי של מגדל

ללמוד ביטוח חיים וגם ביטוח כללי

לעמוד במבחני רישוי מתמחה של משרד האוצר, להתמחות כסוכן ת ביטוח במגדל ליהנות מהכנסה חודשית הולמת מסיום הקורס.
והעיקר – להצליח ולהגיע לעצמאות.

טלפן י לדרום: 02-231486

דבר אחד בטוח. מגדל — חברה לביטוח בע"מ

לעבודה בטחונית בחו"ל דרושים

קציני מילואים

נתונים נדרשים:
★ גילאי 22 עד 32
★ שירות מלא ביחידות שדה כלוחמים ומפקדים
★ ידיעה טובה בשפה האנגלית ו/או בשפות אירופיות אחרות
★ השכלה תיכונית מלאה לפחות
★ כושר גופני טוב ובריאות תקינה

המתאימים ייצאו עם משפחותיהם לשליחות בת שנתיים בחו"ל.

המעוניינים העומדים בכל הדרישות לעיל, יפנו בכתב לת.ד. 39350 ת"א, מיקוד 61392, עבור י.ד. בצרוף תולדות חיים ופרטים אישיים מלאים, כולל מס' ת.ז. וטלפון.

— פונים מתאימים ייענו —

למפעל תעשייתי באזור גוש דן

דרושים מועמדים לקורס מפעילי מכונות בכירים

● בוגרי בי"ס מקצועי (מגמת מכונות — יתרון) ● לאחר שרות צבאי ● בריאות תקינה ● גיל 25 עד 35 שנה ● מקום מגורים באזור גוש דן ● העבודה במשמרות

משך הקורס כ־3 חודשים כאשר במהלכו יקבלו המועמדים שכר מלא, ובתום הקורס ישובצו במערך הייצור כמפעילי מכונות בכירים.

מועמדים העונים לדרישות מתבקשים לפנות בכתב־יד לת.ד. 1334 תל־אביב, מיקוד 61013. נא לציין ע"ג המעטפה עבור 5700/ו.

אוניברסיטת בר־אילן
הפקולטה למשפטים ע"ש יעקב הרצוג

תכנית הסיוע המשפטי

מכרז לעורך־דין
דרוש עו"ד

לריכוז תכנית הסיוע המשפטי של הפקולטה למשפטים באוניברסיטת בר־אילן, הדרכת סטודנטים שיפעלו במסגרת זו, הופעה בבתי המשפט לייצג את הנזקקים לסיוע משפטי.

כישורים:
נסיון של שנים אחדות בעריכת־דין, במיוחד בתחום האזרחי ואישות.

תנאי המשרה:
חוזה מיוחד הניתן להארכה, שכר לפי הנתונים.

ניתן לקבל פרטים נוספים בטלפון מס' 03-5318414.
בקשות יש להגיש ללשכת הדיקן של הפקולטה למשפטים עד יום 15.6.88.

יש לצרף קורות חיים, פרטים על נסיון במקצוע ושמות ממליצים.

למשרד רואי חשבון בת"א
דרוש

רואה חשבון/כלכלן

בעל נסיון בייעוץ כלכלי ורקע חשבונאי, לעבודה במסגרת מחלקה כלכלית/חשבונאית
(קיימת אפשרות להתמחות)

לפנות בכתב לת.ד. 4529 ת"א, מיקוד 61044

לישיבת
בני עקיבא נתניה
דרוש
לשנה"ל תשמ"ט
מדריך
נא לפנות
לת.ד. 140, נתניה
סודיות מובטחת

למוסד ציבורי גדול דרוש(ה):

עובד(ת) שיקום

דרישות התפקיד:
תואר ראשון בעבודה סוציאלית.
לאחר שירות צבאי.

מקום העבודה: ירושלים.

נא לפנות בכתב לת.ד. 7093 ת"א. מודעה מס' 568 או טלפונית לטל. 02-660253.
פונים מתאימים ייענו.

למשרד רואי חשבון בת"א
דרושים

★ **רואה חשבון**
בעל נסיון בביקורת חשבונות
של כ־5–6 שנים

★ **עובד מסים**
בעל ידע בהכנת דו"חות
אישיים, הצהרות הון וקשר עם
שלטונות המס

לפנות בכתב בצרוף תאור נסיון קודם
לת.ד. 4529, תל־אביב 61044

משרד החינוך והתרבות
הודעה על
משרות פ...
מפקחים ומד...
במשרד החינוך והת...

למוסד רפואי ציבורי
דרוש
טכנאי(ת) אולטרה...
בוגר(ת) קורס הדמיה ...
לעבודה בתחום הגניקולוגיה

דרושים

משרד החינוך והתרבות

הודעה על

משרות פנויות למפקחים ומדריכים

במשרד החינוך והתרבות

מכרז משולב (פנימי וחיצוני) למשרות פקוח והדרכה

תיאור התפקידים והדרישות למשרות הפנויות מפורסים בחוברת המכרזים המצויה בלשכות המחוזיות של משרדנו ושל נציבות שירות המדינה.

היום האחרון להגשת הבקשות הוא יום שני, כ"א בסיון תשמ"ח (6.6.88)

לשכת המנכ"ל / אגף תכנון הערכה ובקרה
24. **מרכז/ת (הערכה ובקרה־משוב),**
דרגה — מורה מדריך, מדריך, מפקח, ירושלים (½ משרה). *)

מזכירות פדגוגית
25. **מפקח/ת מרכז/ת על הוראת המוסיקה,**
דרגה — מפקח, ירושלים, תל־אביב.

מזכירות פדגוגית / אישור ספרי לימוד
26. **מנהל/ת המחלקה לאישור ספרי לימוד,**
דרגה — מורה מדריך, מדריך, מפקח, ירושלים. *)

ועדה לחינוך דרוזי
27. **מפקח/ת על חינוך גופני בבתי־ספר דרוזיים,**
דרגה — מדריך, מפקח, חיפה וכל הארץ (½ משרה). *)

מינהל פדגוגי / אגף לחינוך קדם יסודי
28. **מנהל/ת המחלקה לגיל הרך,**
דרגה — מורה מדריך, מדריך, מפקח, תל־אביב וכל הארץ.
29. **מנהל/ת המחלקה לתכניות הורים וקהילה,**
דרגה — מורה מדריך, מדריך, מפקח, תל־אביב וכל הארץ (½ משרה).

מינהל פדגוגי / אגף לחינוך על־יסודי
30. **מנהל/ת המחלקה לקידום יוזמות ומשימות,**
דרגה — מפקח, ירושלים. **)

מינהל פדגוגי / שרות פסיכולוגי ייעוצי
31. **מפקח/ת מורים יועצים (שמוש בסמים ואלכוהול),**
דרגה — מורה מדריך, מדריך, מפקח, ירושלים וכל הארץ. **)

מינהל פדגוגי / אגף לתוכניות לימודים
32. **מתאם/ת תכניות לימודים,**
דרגה — מורה מדריך, מדריך, מפקח, ירושלים. *) ***)
33. **כותב/ת תוכניות לימודים באזרחות לכתות ז'–י"ב,**
מגמה — דתי, דרגה — מורה, מורה מדריך, מדריך (½ משרה). ****)
34. **מרכז/ת פרויקט מקרא לכתות ז'–י"ב,**
מגמה — דתי, דרגה — מדריך, מפקח, ירושלים (½ משרה). ****)

מינהל פדגוגי / אגף לחינוך מדעי וטכנולוגי
35. **סגן/ית מנהל האגף ומנהל/ת מחלקה לחינוך מדעי,**
דרגה — מפקח, ירושלים וכל הארץ. **)

אגף החינוך הדתי
36. **מפקחות ארציות על גני ילדים,**
דרגה — מפקח, ירושלים וכל הארץ. ****)

רשות הספורט והחינוך הגופני
37. **סגן/ית מנהל הרשות (לספורט),**
דרגה — מפקח, תל־אביב וכל הארץ. *) ***)
38. **מנהל/ת מחלקה (רשויות מקומיות וספורט עממי),**
דרגה — מדריך, מפקח, ירושלים וכל הארץ.

אגף לחינוך מבוגרים
39. **מנהל/ת המחלקה להנחלת הלשון,**
דרגה — מפקח, ירושלים וכל הארץ (4/6 משרה).

לשכת מחוז הדרום
40. **מפקח/ת על החינוך המיוחד,**
מגמה — כללי, דרגה — מדריך, מפקח, באר־שבע (½ משרה). *)
41. **מפקח/ת כולל/ת על בתי־ספר יסודיים,**
מגמה — דתי, דרגה — מדריך, מפקח, באר־שבע (½ משרה). *) ****)

קצין מטה חינוך
42. **מפקח/ת כולל/ת על בתי"ס יסודיים,**
דרגה — מדריך, מפקח, עזה. *****)

*) במשרה מאוסק עובד.
**) העובד שיבחר משרתו תומר.
***) המשרה פסיה באופן זמני והעובד שיבחר יועסק עפ"י חוזה מיוחד או במעמד של מינוי בפועל (לעובד קבוע מההוראה).
****) המועמד שיבחר יהיה טעון אישור נוסף של המועצה לחינוך ממלכתי־דתי, כתנאי לכניסתו לעבודה.
*****) מועמד שיבחר למשרה הנ"ל יועסק שלוש שנים בחוזה מיוחד או במעמד של מינוי בפועל (לעובד קבוע מההוראה).

פרסים מלאים ניתן לקבל במחלקה לענייני עובדים, ירושלים, רח' שבטי ישראל 34, חדר מס' 124, או בחוברת המכרזים שניתן לראותה בלשכות המחוזיות של משרדנו:
1. לשכת מחוז ירושלים — רח' דוד המלך 18.
2. לשכת מחוז הדרום — רח' הנשיאים, באר־שבע.
3. לשכת מחוזות ת"א והמרכז — בנין הדר דפנה, שד' שאול המלך.
4. לשכת מחוז חיפה — רח' סנט לוקס 7.
5. לשכת מחוז הצפון — בית הממשלה, הקריה, נצרת־עילית.

או בנציבות שירות המדינה, ירושלים, הקריה ע"ש בן־גוריון, כביש רופין, ובלשכותיה המחוזיות:
1. לשכת מחוז תל־אביב — הקריה, רח' קפלן מגן 10.
2. לשכת מחוז חיפה והצפון — רח' חסן שוקרי 11 (בית הממשלה).
3. לשכת הנגב, באר־שבע — בנין לשכת הבריאות המחוזית, שכונה ד' (צפון) רח' הצדיק מירושלים.

כל המעונין, הממלא אחר דרישות המשרה שהוכרזה עליה, ימלא טופס בקשה למשרה פנויה — למכרז משולב מ.ל.ע. 230, שאפשר לקבלו במשרד החינוך והתרבות, בלשכות המחוזיות ובמשרדי הנציבות.

את הטופס יש להעביר ב־2 עותקים למחלקה לענייני עובדים של משרד החינוך והתרבות בירושלים, לאחר מילויו בקפדנות על כל פרטיו (אין להעביר את הטפסים לנציבות שירות המדינה).

עובדי מערכת החינוך הרשמית (עובדים המקבלים שכר ממשרד החינוך והתרבות) ישלחו עותק אחד של הבקשה ישירות למחלקה לענייני עובדים, עותק שני יוגש על ידם למנהל המחוז או למנהל האגף הנוגע בדבר. שאר המועמדים יגישו בקשותיהם במישרין למחלקה לענייני עובדים, ירושלים, רח' שבטי ישראל 34, במעטפה סגורה המסומנת — המנוד לענייני עובדים, מכרז מס', משרד החינוך והתרבות.

על המועמדים לצרף לבקשותיהם העתקי תעודות (בצירוף תרגום נאמן לעברית, אם הם ערוכים בלועזית) המוכיחות כשירותם מבחינת השכלה ונסיון למשרה וכן תולדות חיים. מועמד שאינו מצרף מסמכים על השכלה ונסיון כמדרש, מועמדותו לא תתקבל.

על המועמדים לשלוח בקשותיהם בעוד מועד כדי שתגענה למשרדנו עד היום האחרון להגשת הבקשות.

אתגר הראוי לך
אתגר שתוכל להעריך

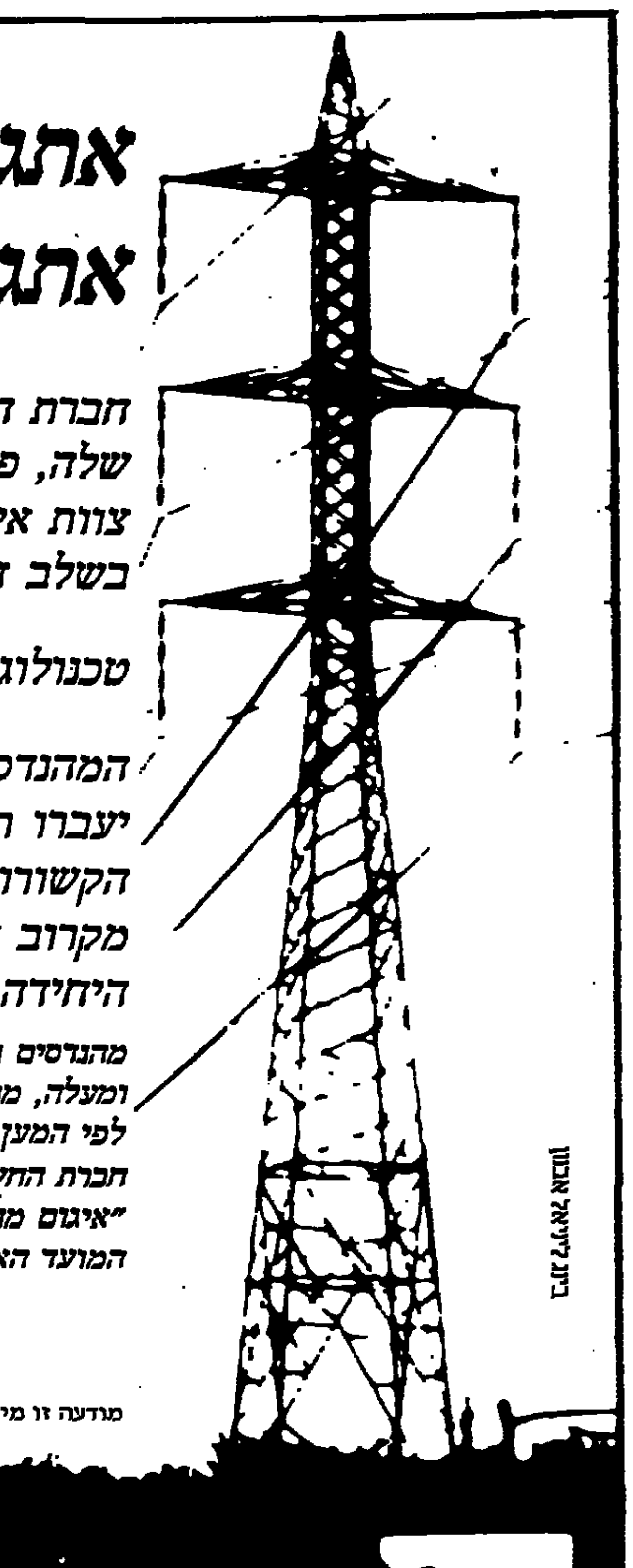

חברת החשמל לישראל, במסגרת הכנת העתודה ההנדסית שלה, פותחת את שעריה לקליטת מהנדסים חדשים, שיהוו צוות איגום.
בשלב זה מעוניינת החברה בקליטת בוגרי אוניברסיטאות טכנולוגיות במקצוע ***הנדסת חשמל***

המהנדסים שיתקבלו לחברת החשמל במסגרת תכנית האיגום יעברו תקופת השתלמות ביחידותיה השונות של החברה, הקשורות למקצוע שלמדו. תקופה זו תאפשר להם היכרות מקרוב של היחידות השונות ותסייע בקבלת החלטה לגבי היחידה שבה הם ישתלבו.

מהנדסים וסטודנטים העומדים לפני סיום לימודיהם, בעלי ציון ממוצע מצטבר של 75 ומעלה, מוזמנים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים וגליונות ציונים מעודכנים לפי המען:
חברת החשמל לישראל בע"מ מחלקת תכנון כ"א - "איגום מהנדסים" ת.ד. 8810, חיפה 31086.
המועד האחרון להגשת הבקשות: 15.6.88

מודעה זו מיועדת לנשים ולגברים

חברת החשמל לישראל בע"מ

RAD RND

לחברה צעירה העוסקת בפיתוח רשתות תקשורת מחשבים דרוש/ה

מהנדס/ת אלקטרוניקה/מחשבים

לסיוע טכני לשיווק חו"ל

נדרשים יכולת עבודה עצמאית, ראיה מערכתית כוללת, ובנוסף:
- תואר בהנדסת אלקטרוניקה/מחשבים
- שנתיים נסיון לפחות בעבודה כמהנדס
- רקע בתוכנה — יתרון
- ידיעת אנגלית שוטפת

התפקיד כרוך בנסיעות לחו"ל
אנו מציעים עבודה מעניינת בתנאים טובים ובאוירה נעימה.

תחילת עבודה מיידית
5 ימים בשבוע (א'-ה') 07:30-17:00

נא לפנות בכתב למחלקת כח אדם, רחוב הנחושת 8, תל־אביב 69710

כל הפונים ייענו ●●● סודיות מובטחת

RAD network Devices Ltd.

לחברה ישראלית המייבאת מוצרי צריכה מחו"ל
דרושים

מקדמי מכירות

לקידום מכירת מוצריה בשלבים הסיטוניים והקמעוניים.

הכרחי נסיון קודם של 3–4 שנים בקידום מכירת מוצרי צריכה בעלי מחזור מכירה מהיר.

מועמדים מתאימים, בעלי רשיון נהיגה, תושבי איזור המרכז, מתבקשים לפנות, בכתב, לת.ד. 527, ירושלים, בפירוט *מלא של נסיונם ותנאי שכר מדרשים*
(אין תשלום עמלה).
פניות שאינן עונות לדרישות הנ"ל — לא תיענינה.
— סודיות מובטחת —

"מאיר" חברה למכוניות ומשאיות בע"מ
יבואני VOLVO בישראל

למוסך השרות המרכזי בפתח־תקווה

דרושים

1. **חשמלאי רכב** בעלי הסמכה
2. **חשמלאי רכב** בעלי נסיון
3. **מכונאי דיזל** בעלי נסיון
4. **פחחים** בעלי נסיון

נא לפנות טלפונית לשלמה סלר
טלפון 03-9225455

אדם
מכון אדם לאבחון וייעוץ במשאבי אנוש

למרכז קניות גדול באזור הצפון
דרוש

מנהל לחברת הניהול

תחומי אחריות:
- תאום ופקוח על פעילות בעלי החנויות במרכז
- ייזום וארגון אירועים ומבצעי שיווק.
- ארגון ותאום, תחזוקה, בטחון ונקיון.

נדרש נסיון בתחומי ארגון וניהול, רצוי בתחומים דומים.
עדיפות לגילאי 35-40
נא לפנות בכתב, בצירוף פירוט תולדות חיים, למכון "אדם" רחוב ד' יזרעאלי 54, חיפה.

- סודיות מובטחת -

למוסד ציבורי דרושים
★ בירושלים ובבאר־שבע:
עורכי־דין
בעלי נסיון של 6 שנים ומעלה
★ בתל־אביב:
בוגרים במדעי החברה והרוח

המעוניינים יפנו בצירוף קורות חיים לת.ד. 233, באר־שבע, לא יאוחר מיום 31.5.88
רק מועמדים מתאימים ייענו

אולפנת בני עקיבא "אמנה"
רח' תל־חי 6, כפר סבא
טלפון 052-26121/2

לשנת הלימודים תשמ"ט
דרושים/ות
★ מרכז פנימיה ★ לבורנטית ★ מורה לאנגלית ★ מנהל מטבח ★ מדריכות ★ אם בית ★

בדבר פרטים נא לפנות למשרדי האולפנה

למוסד ציבורי בחיפה
דרוש/ה
תמחירן/ית תקציבן/ית
פניות עם פירוט ניסיון בעבודה ותעודות.
נא לשלוח לת.ד. 7288 חיפה.

דרוש/ה
מעצב/ת גרפי/ת
לירחון צבעוני
לפרטים נא להתקשר 03-439373, לשבתאי.

למוסד רפואי ציבורי בחיפה
דרוש
טכנאי(ת) אולטרה סאונד
בוגר(ת) קורס הדמיה על־קולית
לעבודה בתחום הגיניקולוגיה והמיילדות.

המעוניינים יפנו טלפונית לד"ר שטראוס, לתיאום פגישה.
טלפון 04-568330 או 04-568301, בשעות הבוקר.

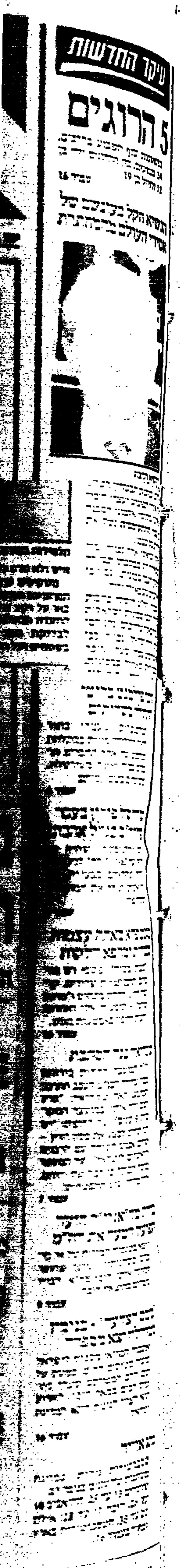

פיאט רגאטה

עכשיו יותר מתמיד

9,999 ש"ח במזומן

9,999 ש"ח ב-12 תשלומים ללא ריבית

והיתרה כפי יכולתך עד 3 שנים!

Fiat Regata

דגם	סמ"ק	מחיר הרכב הכולל בש"ח	במזומן ב ש"ח	12 תשלומים ללא ריבית בש"ח	היתרה עד 36 תשלומים בש"ח
[illegible]	1300	27,306	9999	9999	7,308
[illegible]	1300	28,514	9999	9999	8,516
[illegible] 70S	1300	[illegible]	9999	9999	8,959
[illegible]	1300	[illegible]	9999	9999	10,286
[illegible]	1500	[illegible]	9999	9999	13,829
[illegible] 85C	1600	[illegible]	9999	9999	8,996
[illegible] 85S	1600	[illegible]	9999	9999	[illegible]
[illegible]	1600	[illegible]	9999	9999	14,000
[illegible]	1600	[illegible]	9999	9999	15,640

• המחירים והתשלומים כוללים מע"מ ללא אביזרי רישוי, עפ"י מחירון החברה מס' 17/88 מיום 15.4.88

עכשיו פיאט רגאטה יותר מתמיד, כי עכשיו פיאט רגאטה במבצע:
9,999 ש"ח במזומן
9,999 ש"ח ב־12 תשלומים ללא ריבית*
והיתרה ב-36 תשלומים כפי יכולתך, בריבית של 1.5% לחודש בלבד.**
עכשיו ההזדמנות הגדולה שלך לעלות לפיאט רגאטה. אל תחמיץ אותה!

* התשלומים צמודים לשער הדולר האמריקאי או הפרנק השווייצרי (לפי בחירת הלקוח).
** ריבית אפקטיבית שנתית של 19.6%.

אדרתון

FIAT

תל־אביב: המשרד הראשי - יצחק שדה 30, טל. 03-330971; טומי קאר, אבן גבירול 168, טל. 03-446743; מוסך אמיר, דרך סלמה 38, טל. 03-825634; **ירושלים:** גולדין בע"מ, שלומציון 7, טל. 02-222231; **חיפה:** חברת מוסמך בע"מ, דרך יפו 146, טל. 04-522258; **באר־שבע:** ש.ח.ן בע"מ, קרית יהודית, טל. 057-71468; **קרית־שמונה:** מוסך החולה, אזור התעשיה, טל. 069-40574; **נהריה:** סוכנות פיאט, הגעתון 2, טל. 04-925419; **טבריה:** מוסך גולן בע"מ, אזור התעשיה, טל. 06-721941; **נצרת:** פריד דאהר, אזור התעשיה, טל. 065-55266; **קרית־ביאליק:** ש.י.א סוכנויות רכב לקריות ולצפון בע"מ, דרך עכו 10, טל. 04-720108, 04-726335; **עוספיה:** תחנת "דלק", טל. 04-223543; **חדרה:** קריצמן, אזור התעשיה, טל. 063-35611; **נתניה:** רכב נתניה בע"מ, אזור תעשיה ישן, טל. 053-339942; **פיאט מרכז נתניה,** ברקת 6, טל. 053-23010; **פתח־תקוה:** אלי שולרוף, בר כוכבא 15, טל. 03-919937; **רמת־גן:** רכב רמת־גן, ז'בוטינסקי 30, טל. 03-739736; **רחובות:** בוקסר את לרנר בע"מ, הרצל 208, טל. 08-471789; **אשדוד:** מוסך יעיר בע"מ, אזור התעשיה, טל. 055-22125; **אשקלון:** אוטו אשקלון בע"מ, צה"ל, אזור התעשיה, טל. 051-29191; **קרית גת:** אוטו גת בע"מ, אזור התעשיה, טל. 051-887870; **עזה:** מוחמאד גאזל, עומר אל מוכתר, טל. 051-860718; **אילת:** מוסך המפרץ, אזור התעשיה, טל. 059-78510.